Circa quam primo inquirendum est quomodo se habeant ad invicem fides et scientia. Et videtur quod fides non sit virtus. Virtus enim est habitus operativus, ut dicitur in II Ethicorum. Fides autem non est habitus operativus, sed magis speculativus. Ergo fides non est virtus.

Praeterea, virtus est habitus quo quis recte vivit, ut dicitur in II Ethicorum. Sed fides non est habitus quo quis recte vivit, quia sic etiam daemones haberent fidem

spandam ut q̄ si p̄ sūd ad spanda g̃ omīa rempre q̄ cay ēdenda. Ad ō a scīl humanar ordinacis ꝑ hic tessionē temporū augmēti fuit ꝑ dēū cognis i ꝑnl qm stat̄ inuenīr ut p̄ ꝑphīm m. u. uicha ce sūd dr̄inā fidē nōē inuenīr. humanū q̄ rōna. a deo dei dōnī ēturdō ep̄ u. ei q̄ p̄ deū nīs dēcēs scīēdas ut q̄ a phās cognōcīs ēdūbiū fuit ꝑtū credēdū q̄ ad sucessionē tempis. Ad ō q̄d gr̃ē nō mīt ordinare q̄dr aūi q̄ntū nē ad natūa dāg ut tum fuit a ꝑtīs ut voca dūc in uo de dolagēne g̃ dēū. q. q̄ō cūa ꝑtīd mani sūp fuit mag. ꝑ mūlt dīdūr fidē ꝑfēctīme ei adueniūt. Ad ō ad ꝑplēs ad uel fidē ꝑ pueīt ma in nec̄ credō ꝑ pones pīos ad ꝑ tiores deuēt cognōsīa fidē ad utīl deū. unū uicīgā pec tuū. et aūa alīo tēp. Sap̄li de mēīme fuīt ou fuīt de uītū accepūt. n. sē ep̄ ꝑ ma et cecī ha beūdaūt ecclē gēs ī. uīd uo. ām. non uī pūmat sē hūtes g̃ mī ad cognōt dēb fuī nō ēdūt ꝑ cpīū suc cessionē. Ad aūt ēt q̄ dīt dīat q̄ sēd dēīma p̄tū ctemr sūa sēdū pīm et q̄ndo uenīdes ad dēū et sal uabīt fuīt tamē cātūm salmis pīcm ꝑ cepīt

Ad ō d̄ q̄ ita ꝑ sūt dēīma fidē articuli fidē sē ꝑtē ꝑ se uera ut dēīma q̄ ꝑ pīm ūlem hō maīs ꝑ tīpīū ordo q̄nd̄ ēst in sūē. q̄d i alīs impīare deuear ūcīt cūā pīnē wōng ad hec sēd ad se ꝑtīm ꝑpōle ēst tam. affīmare cōgruē ut p̄ ꝑphīm. u. mī mich. et sīmīē cuī articuli ī plucē dēuīē naūāli ꝑtīm ēdūbiīs ut ī. ēq̄m. deūs ē et ꝑ vidēa aūm sēd ē holīn tatēm sed ut ad hēb. x. accedentē ad dēū oēdē q̄ ēst et q̄nos mdēnabīt se tūmūāre. ūcīt ē. ꝑdō molūdūr cūā tuū mdes. cūāīē q̄ūē in q̄nīt mā hūāde cōsūlēt in fide cūīs ꝑudēt ielīgūē eīā q̄ ꝑtīāt a deo. dīgrūāūē ad hoīm salūm q̄ sūt mā ī bi nomē ē ꝑ hūē mas aūor subsūāīā articuloz q̄ā ūātūs mūē sūt fidē tādēūt hūē ī ꝑ ūcare deuēt cēt articulōs ē cūī pūblo ecclā ut sic dē est q̄ ad idem articulēz fidē nō est fām ecc. augmētū ꝑ ꝑtīā sucessionē q̄ quem ꝑtīo ēt dūr ēdūdūr deuelumēt ī fide pīt deuenīūm. pīm uerē ip̄m ēt sī q̄ ad explicandū cūē mūē articulēz q̄dam explicīte exprīa tūē a ꝑtīcularīb q̄ a ꝑtīb nē explicīte exprīmī. nī de mēīm dr̄ ecc. mī. ego sū deus abrām deus ȳsaac. deus iacob ecce mūī adenay nō mdicauī et credē dicēt sūp scīēs mteūēt. et ap̄ dīat ad ep̄m in alīs grādūbz nō est aūtās multāmq̄ sīē unīs truclatīs est dēū q̄d ecclīs ecclīs

Ad ō q̄ d̄ ad ip̄m fuīt cās spanda ap̄ cuīs ar. et q̄ tuū nō hec spanda. hoīes nō ꝑcēūme ū ꝑ ēēt ap̄ fuīt remocōes. ꝑ ēē tamp. ad dēūāt spandā. longa q̄dēs. nī ap̄ dīat ad hēb. xi. mī fide ēdūcīt. fuīt et ūn nē accepūt ecclīa mūlīēs ꝑ ī a longe eas respīcīēs ēt d̄. ad. a longa ēdūy. ū. unīt. mī. dūīēt mī. ut ēā ūna spanda. dīsūūēt cognēūūt q̄ ē cūūt ad tūt ꝑ. ē. uūt

Ad. n. d̄ q̄ ꝑtēs cap mīs dup cognōt ꝑ. ano uoīs ep̄ēt dēcēūt am. ū. cognē ꝑfīēt ūl uī ꝑ ūnes ꝑ cp̄īū sucessīdnē ēt ecclīa ūtūēt ī ēūūt ꝑ uīū ūtam ūcūms. Quo modo ēt

pīc adipīscēūs sīē uīāt̄ am nouīt tecū ūtē nō stat̄ a ꝑtē tradīt eam discīplo q̄ tāpe non ꝑsēt ꝑ ꝑuīāt q̄ desēdēt ēms apparam et ūāt vōne ꝑfēūme uelēt agnē fidē ꝑ tūū sucessionē ū q̄ ad gal. ūī. apar ūtuī uēūs ecclī ꝑtē

Ad m. d̄ q̄d ad gūom sīlem. dne cause ꝑgaūt ē agaūt ēūūt. d̄ q̄ ēdūnē cause agēūs ūdīē ꝑus ēst q̄ ēst ꝑfēt ē sīē sī a ꝑtīāt sūme ūpīm grādūī q. ūmpūā nō dāmāt ad ꝑfēm ū. ꝑ alīā ꝑtīā ꝑēūēma. d̄ ꝑo ēdūnē cause tūī ꝑ ēst q. ēst ꝑūus ē sēd hoc ūī ꝑdēt. ū. ip̄sīs ad ꝑtīū ī manīfēstāēne aūt fidēi dns ēst sīē agēūī aut ūt ꝑtīm trām. ut ēūo ūs aūt ēst sīeut ūī ēēpīens uīsīuīt dīa ēēūs. ēūō ēpūt quod ut ūpīīt ad ꝑtīm ꝑdēt cognōī fidēi ūī ūs. ē. ūeē ūī hōīs amdī se ūūīt ꝑuīdē uad cause agēūs q. fuīt fidēi dēbēēs. ūū mal ēcūāō q̄ē dat ēt ubī. ad uēūūāē omūnē uīdē q. ad oz. ūī ēūō tamī dubāt ꝑtēs aūd eūm uīsūēūēs fidēi de aḡue fidēi q̄ūū ꝑcēūt ꝑ ēēpūe sīo ꝑsō ēdī. ūī mde uī ūt

Ad ꝑ quarū d̄ q̄d ūī ūa dsūmāō q̄ē fīā ēst ꝑ ūī ē ēēpē d̄ d̄ ēēmp ꝑtēm ūudmūt ad q̄nt. ūū. ē. ūī am būūt ꝑ udēēs. ꝑ ūī aūī nē ihēs bapā. ūī ꝑst ūē apīi ꝑle ūī. ūūūa fidēi aḡuerūt. a. ē sūnī hōīs ūec vadūt q. ꝑfēē ēst ū. ūūēūūē et ūūūo hō hē ꝑfēē ē stamūūr aīī ūī ꝑst q̄ūēo ēst ūūū

I.

Q 111

est fides. sed nō est de eo tanō eo fides ut supᵇ hmōi est
tum. g. tanō de omib⁹ ut q̄ filiꝰ nōne cognosci possit ut
q̄ nō oī dēe ea q̄ p̄ filiꝰ nōn p̄bentur. Q Cōā auc
tia videt esse vnꝰ nōmꝰ q̄ q̄dam hoīes p̄ unū
hoī ut ēcendā p̄ nōne quā sp̄ uere est dē. hoc aūt
est falsū nō g. ea q̄ p̄ filiꝰ nōn cognosci possūt uere
est de. Si cōne est ad uere est dē dei cē vnū
et trinū. quē nō p̄ nōne a p̄sic̄ p̄bentur. Ad q̄
necē est hoī accipe. p̄ mod fidei nō solū ea q̄ sūt cō
nōia. sed ea q̄ p̄ nōia cognosci possūt eo q̄ sp̄ tria huo
quod ut act̄ hoīne ad vnū mō dīne cognitū p̄ueāt cā
ad q̄ ptm. p̄ hmōi dei et alia hi de deo ultimo hoīe
addūcenda. ppter p̄cepta multa alia sūt ei⁹ cōsien
da p̄ter multa tempꝰ hmōi hoīe ad dei cognitū p̄uēi
re. Ita ut cognitō dī sic̄ esse. unū. n. m studio
sāg. p̄ficē nō possūt ut p̄ hoīes rudimēt̄ cognōsci nel
p̄ alias exp̄acōnes ex naturātes tempꝰ aut
ut p̄ p̄ceptē adducendi q̄ oīa ad dei cognitū finaliter
ut q̄libet ex dīna p̄uidēa. Cētro p̄ exercitia
tōn hūa q̄ rel⁹ dīnis. et unū tēi deficiens cui sig
nū est q̄ phī de rel⁹ nāli ut ire ignorauer. et mul
te ernātes et alibi ipī ecclīa seruāt unū tēpꝰ esse i
dubitanter. et ea cognitō ap̄ hoīes de deo equaliter q̄
dīna est p̄ nōia et fidei tradente q. a deo sua q̄ ut ali
ter p̄. Ad p̄ g. ad quod intelligendū sūt uerba
nō sufficit humano gñi ad cognōn hūoz dīnoz quēs
tōne oīdē p̄ssūt. et ideo nō est sufficiēs ut talia tradē
Ad n. dē q. de eē uē p̄ē et sanā et fides ap̄ eccl
sā ad est alꝰ uno sensū p̄ē et alio sensū. et ter
tiū sup̄ deū est. Ad m. dē ad. ōnia scripta q
aūt in nōne sanā nē tamē hūnt in hoc q. cā tiē et
dmeūt ad virtutē et ideo nō cōtinē omnia q̄ in nō
ne credenda.

Ho. q̄ntū ad p̄mū. dē q. nō tenent hō ad credēd
aliq̄ explicite. multi n. tenent ad q. nē ici p̄cepta
de. n. e. r. quos dēent ip̄i nō audiēt. nec audiēnt sū
p̄dicante. quia cui p̄dicat nō ministrat. q. dēt ad explī
cite hō nō tenet. Q Sic p̄ fidē ordinatꝰ ad unū ut ex p̄
ad ad finem. p̄cepta cadūt. q̄ nō tenet. si sufficiat sola p̄
parō. ut p̄ multo p̄ceptō dñi q. primū mādatū. si aliq̄s
tenet te. i. una maxilla p̄bere et alia et tamē q. mul
ti ange. explicite unū nō desmone. i. uere. g. p̄ nō tenet
hō explicite ad dēe. sed sufficit q. hēat aīm parātā ad
dendū ea quo deo p̄tinē. Ad m. omnis fidei motꝰ
obediā. dicit. sed mō. f. ad obediendū fidei motꝰ
generaliter. et ad ōnia. obediē nō requirit q. hō cuiq̄ de
terminata p̄cepta obseruet. sed sufficit q. habeat p̄mptū
animū ad obediendū ea q. ei dīnit̄ p̄ponūtur ab eo
q. explicite ad hoc. Q Ad tertiū est dicēdū. ad hoc
accedentē ad dñm q. dēt et est ei q. i. q̄rentibꝰ re
muneratōr. Ho. dē q. p̄cepta legis q. hō teneat
implē de actibꝰ uirtutū q. sūt uia p̄uiendi ad fi
nem. q. etus ante uenit. sic sup̄ dēm. et sūt hmōi
hoīes ad actū obediē. Si m. dicēdū q. duplex

possūt considerari. Uno modo q. est actꝰ et p̄cepta uirtutis obiū
q. necēū est. m. omnī actui uirtutis et quocūq̄ p̄cepto sine
quo ē uitā ad quem nōn obligat ad obiū. Alio modo
p̄cepta et actꝰ uirtutis p̄ut habent materiā. et quidē
modo. p̄cepta. o. p̄cepta p̄ quibꝰ homo ordinatur ad finē
bene. ad hoc sufficiat motus quidā ad obiū
fidei. Si p̄ accessū ad unū actus adquirit̄ ei p̄ se
obiū est. uirtus. Si necessarie p̄cepta sūt ei p̄ se uirtutibꝰ
ad debitū actui. bonesti. ad ea quę accidentaliter ei
ut hoīi ad quem ei p̄cepta obiū nō cadūt. Si necessa
ria p̄cepta. ū p̄ loco et tp̄e. dicendū est q. q̄ fidei obiū p̄
ad q. hō tenet efficaciter ut finē dēi est p̄ actus ut sancte
uiuēdi obiū. Unus. omnis q. multa tenet naturaliter
dīnē tradita. tenetur sic ad q. habitum uirtutis diuisi fidei
q. ad fuit fidei p̄ter. et alia ut articulū q. ad
p̄ma. obligatia quę sunt ad uitā fidei tenet hō ex
plicite ad sic et q. hic fidē q. ante ad alia obligā
tia. hō explicare debet et certū implicite q. i. p̄cepta
ei uitā. p̄ est ad quod. in ōnia scripta ponunt
ad tot articulos hoīes explicare debēt ut ostendit i
dē. Ad q. unū q. ad q. ā. in p̄cedente dē. ad
tenet ad articulos fidei. et ad hoc p̄ hō unus angelus
quē quod quid annuntiat quia. et unus alius. mittendus
ambā nō dat in tenam p̄cedentes p̄ naturē ordinē
uitandi. maxime libro de cōuersione et grā. Ad n. dē q.
hō tenet. q. dēbeant diligenti illa diligentia q
tenet explicite et p̄ te cognitōne obiā. et deus est q. unū ē
illa. credo de illis p̄ceptis annexis q. q. quia p̄mittit ad
obiū ea. Ad m. dē q. tenet obedire p̄ne. i. uolūtate
absolute et ideo ad actū obedīe sufficiat. q. unus sit
paratus q. est p̄ ut et p̄ te obiū obedire. sed si p̄cep
tū. q. ad p̄ accessū ei⁹ q. p̄t ad p̄mum p̄ te obiū obedī
Ad. septimū dicendū. q. omnes tenent ad hoc
fidē explicitā ad ea. q. sūt de necessitate salutis
omnes tenent. ad parē dispositionis. sed explica
tē ēcendū est de necessitate salutis ne dēm est. q. ei
equaliter tenent ad explicare ēcend. Ad. q. null. de ec
clesiā de eo ad explicare dēt nō tenet. si sit simpli
citer. sufficiat. ei minus articulos fidei q. nō te.
Q Si minores nō tenent. q. q. ignorant fidē i p̄ti
cula. m. fide maiorū. sed hoc uidet̄ falsū. q. q. ti
tē. ad illi maiores ecclesie q. ne. ad minores et
debent hoc fidē explicite. sic q. omnes equaliter tenent ad
explicare ēcendū. Si aūt est q. dicendū ab. q. ad hoc ne
cessarium. ecclesie p̄fectum. unde ecclesia videtur cer
tiores q. q. sine ut explicite. m. q. mouet. Ho
ad q. explicare ēcendū sit p̄ te nec ēm dictū ēcē
bilia. n. illem nōn credit. ne nec aūt ad dīna vi
dine quidā ad mysteria ecclesie p̄tinent angelos sanctos
ut p̄ p̄ dicit. m. ce. Juxta ea q. ad p̄ nōne explicare
fidei ei q. p̄tinet ad mysteria ecclesie ordinet hoc p̄ maio
res ecclesie ōnes angeli quia mysteria illuminant

de fide actu

Aliqua vna mater fidei vt fidelium nō e laudabile in ecclia xpi
pbluce cōsūā vñ ad diae mā vn nobile sūm dne cuius
negligentia erat nūc ppe ad primū ne dūm dumūe
ties q̄ qualibz alie fide pcessu ante natūs assit gressu
ruitudine infidelium debeat hoc fidē pnō cōfirm
mare ad dī q̄ dicit paul. dnūs eius dicit q̄ plus ei andi
te eius p̄ce scandalizari sūre dī. Vnde s. sūtre illec
q̄ dubiū cessa sime ecclesiast cessarium. de ipa fidei vtu

Deinde ostēdit est de ipa fidei vtute ce
de pmo quod de ipa vtute fide. Circa hoc fidei cōs
tra emula fidi. Secundo de effectibz eius ce ibi quia
ceto. Circa pmo quod sit fides. Et manifestat quia sic nō fides
Totus vñ fidē et sit contra. Secundo vero fidei fōma sic ad
nūs ce in forma. Circa vero fidei sic de. Circa vero sic
vna vē. Circa primo de ordine eius ad alias vtutes. Ordi
do est primū intellectū ipi. ad secundū vero vtutem intellectū
Ad pmū ergo pcedit in qd sic sic ē speculat fidi dicit q̄ ap̄ pēt
qd hoc pa. in dicit est autē fides sūa ii. grandū ar
gumēti nō appetitū. nulla n. anima est q̄ sūa sit fides
est qualitas cum sit habitus obiectū autē eius est q̄ nō ē sūa
Ad duscaui. Vtutis dicta sūa est sūa sed vtus grandis ab
gnis nō debet poni in diffinitione fidei cum Sed
fides magis pficit p cognitū. q. cognitus est
forma fidei vt visus dicit. magis q̄ pōt debet in fidei
fidei vel cognitū quā vel grandū. Ad tertiū nō debet pōi in di
ffinitione quibz sed sūa et argūm sumit dicta sūa gaia q̄ est
argūm fidei rem. nō appetitū p visū sed ea q̄ pōt. q̄
nō. dicit ii. nō appetitū magis q̄ debet. Sed contra
Augustinus scribit q̄ fides est. Respondeo dicendū q̄ fides
de necessitate saluti ponit q̄ est. Ad primū ergo dicendū q̄ fides
dicit assensū. Ad secundū dicendū q̄ fides est nō magis
obscurus. Ad tertiū dicendū q̄ fides est nō magis
b; sup̄ epistolam cor. sūam q̄ ei q̄ ap̄ dicit ad. nō appetitū
quod nō dicit. vii. ca. de. di. no. ad fidei est manifestū
debitū fundamentū ecclesiastici est. ut dicit. ii. ca.
p̄ē ei q̄ dī. sicut ii. grandi. Ad primū ergo dicendū q̄ sūa
nō sūre. hoc dicit q̄ est. grecū. grauissimū. dī alia quā dissi
pa. ē. quoli. quē dicit. ut. ca. dicit. ē. ad. sūa. Ad
secundū q̄ fides pmeat ad intellectū sic q̄ quam
a. ver. dī. q̄ ordinet sic ad finē. sic ola. illa. vtutū
quibz p̄cet voluntas. ut. quā est. sic. ut. pacifi
cet. in diffinitione p̄ obiū. sic. Ad tertiū dicendū q̄ dīs
pē. et. quoz. cruc. ydoy. et. phylacteria. et. ab. tuentes. et
les dilatāt non impedit ad pfectū fidei nō grandū ad sic
sic. sed. quia. q̄. ab. tuentes. et. nō. vacāt. Ad quartū dicendū

hō sūa est argūm sed ad inuisibilia dei. p. quia. nō. p.
tanē. dicit. quia. qui. fidei. in. dicit. est. p. diuisa. hēt
dmes. vñ. ad. ad. gala. cla. ut. ex. dicit. p. Ad quintū dicendū q̄
argūm sed ad sūre. quia. phrōnis. rem. sicut. est. ap
tanē. p. ad. q. sūre. quātē. dicta. nō. sue. rē. in. sec. ē.
apparēs. et. sic. ad. p. in. dicit. fidei

Ad vlt. q. sic. pce. in. qd. fides nō sit in. intellectu. sed in
Dicē. q. augē. in. de. p. simplicē. actu. qd. fides. est. cū
cui. vere. assentit. q. ea. q. a. ma. p. ē. ala. p. ar. intellectu. q. fides
nō est in intellectu sic. in. bo. Ad. alterū. fidei. ad. ad
ecendū. p. ueit. ex. p. dicit. ex. Vera. q. i. paul. fidei
quo. ecclia. ē. vi. ad. ecc. est. in. vte. q. ex. fides. nō. est
intellectu. Ad intellectū ul. speculatiuum. ut. p. dicit. ad
fides. nō est in intellectu speculatiuo qui nō inclinat ad
tantū. ex. finē. q. inclinat. in. ut. de. quia. nō. ē. p. ma. qui
ex. p. sic. ut. dicit. aut. est. q. p. dicit. quia. inclinat. ad. ap. ad
Ad. p. sic. p. ueri. in. intellectu. p. ma. qui. ex. dicit. ut. q. dicit

scibile vel agibile. Obiectum autem fidei est verum eternum, ut supra dictum est. Non ergo fides est in intellectu sicut in subiecto. Sed contra est quod fidei succedit visio patrie, secundum illud I ad Cor. XIII, videmus nunc per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem. Sed visio est in intellectu. Ergo et fides.

Respondeo dicendum quod, cum fides sit quedam virtus, oportet quod actus eius sit perfectus. Ad perfectionem autem actionis que ex duobus activis principiis procedit, requiritur quod utrumque activorum principiorum sit perfectum; non enim potest bene secari nisi et secans habeat artem et serra sit bene disposita ad secandum. Dispositio autem ad bene agendum in illis potentiis anime que se habent ad opposita est habitus, ut supra dictum est. Et ideo oportet quod actus procedens ex duabus talibus potentiis sit perfectus habitu aliquo preexistente in utraque potentiarum. Dictum est autem supra quod credere est actus intellectus secundum quod movetur a voluntate ad assentiendum; procedit enim huiusmodi actus et a voluntate et ab intellectu, quorum uterque natus est per habitum perfici, secundum predicta. Et ideo oportet quod tam in voluntate sit aliquis habitus quam in intellectu, si debeat actus fidei esse perfectus, sicut etiam ad hoc quod actus concupiscibilis sit perfectus, oportet quod sit prudentia in ratione et temperantia in concupiscibili. Credere autem est immediate actus intellectus, quia obiectum huius actus est verum, quod proprie pertinet ad intellectum. Et ideo necesse est quod fides, que est proprium principium huius actus, sit in intellectu sicut in subiecto.

Ad primum ergo dicendum quod Augustinus fidem accipit pro actu fidei, qui dicitur consistere in credentium voluntate inquantum ex imperio voluntatis intellectus credibilibus assentit.

Ad secundum dicendum quod non solum oportet voluntatem esse promptam ad obediendum, sed etiam intellectum esse bene dispositum ad sequendum imperium voluntatis, sicut oportet concupiscibilem esse bene dispositam ad sequendum imperium rationis. Et ideo non solum oportet esse habitum virtutis in voluntate imperante, sed etiam in intellectu assentiente.

Ad tertium dicendum quod fides est in intellectu speculativo sicut in subiecto, ut manifeste patet ex fidei obiecto. Sed quia veritas prima, que est fidei obiectum, est finis omnium desideriorum et actionum nostrarum, ut patet per Augustinum in I de Trinitate, inde est quod per dilectionem operatur, sicut etiam intellectus speculativus extensione fit practicus, ut dicitur in III de anima.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod caritas non sit forma fidei. Unumquodque enim sortitur speciem per suam formam. Eorum ergo que ex opposito dividuntur sicut diverse species unius generis, unum non potest esse forma alterius. Sed fides et caritas dividuntur ex opposito, I ad Cor. XIII, sicut diverse species virtutis. Ergo caritas non potest esse forma fidei. Preterea, forma et id cuius est forma sunt in eodem, quia ex eis fit unum simpliciter. Sed fides est in intellectu, caritas autem in voluntate. Ergo caritas non est forma fidei. Preterea, forma est principium rei. Sed principium credendi ex parte voluntatis magis videtur esse obedientia quam caritas, secundum illud Ro. I, ad obediendum fidei in omnibus gentibus. Ergo obedientia magis est forma fidei quam caritas. Sed contra est quod unumquodque operatur per suam formam. Fides autem per dilectionem operatur. Ergo dilectio caritatis est forma fidei.

Respondeo dicendum quod, sicut ex superioribus patet, actus voluntarii speciem recipiunt a fine, qui est voluntatis obiectum. Id autem a quo aliquid speciem sortitur se habet ad modum forme in rebus naturalibus. Et ideo cuiuslibet actus voluntarii forma quodammodo est finis ad quem ordinatur, tum quia ex ipso recipit speciem, tum etiam quia modus actionis oportet quod respondeat proportionaliter fini. Manifestum est autem ex predictis quod actus fidei ordinatur ad obiectum voluntatis, quod est bonum, sicut ad finem. Hoc autem bonum quod est finis fidei, scilicet bonum divinum, est proprium obiectum caritatis. Et ideo caritas dicitur forma fidei, inquantum per caritatem actus fidei perficitur et formatur.

Ad primum ergo dicendum quod caritas dicitur esse forma fidei inquantum informat actum ipsius. Nihil autem prohibet unum actum a diversis habitibus informari, et secundum hoc ad diversas species reduci ordine quodam, ut supra dictum est, cum de actibus humanis in communi ageretur.

Ad secundum dicendum quod obiectio illa procedit de forma intrinseca. Sic autem caritas non est forma fidei, sed prout informat actum eius, ut supra dictum est.

Ad tertium dicendum quod etiam ipsa obedientia, et similiter spes et quecumque alia virtus posset precedere actum fidei, formatur a caritate, sicut infra patebit. Et ideo ipsa caritas ponitur forma fidei.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod fides informis non fiat formata, nec e converso. Quia, ut dicitur I ad Cor. XIII, cum venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Sed fides informis est imperfecta respectu formate. Ergo, adveniente fide formata, fides informis excluditur, ut non sit unus habitus numero. Preterea, illud quod est mortuum non fit vivum. Sed fides informis est mortua, secundum illud Iac. II, fides sine operibus mortua est. Ergo fides informis non potest fieri formata. Preterea, gratia Dei adveniens non habet minorem effectum in homine fideli quam in homine infideli. Sed adveniens homini infideli causat in eo habitum fidei. Ergo etiam adveniens fideli qui prius habebat habitum fidei informis, causat in eo alium habitum fidei. Preterea, sicut Boetius dicit, accidentia alterari non possunt. Sed fides est quoddam accidens. Ergo non potest eadem fides quandoque esse formata et quandoque informis. Sed contra est quod Iac. II, super illud, fides sine operibus mortua est, dicit Glossa, quibus reviviscit. Ergo fides que prius erat mortua et informis fit formata et vivens.

Respondeo dicendum quod circa hoc fuerunt diverse opiniones. Quidam enim dixerunt quod alius est habitus fidei formate et informis, sed adveniente fide formata tollitur fides informis. Et similiter, homine post fidem formatam peccante mortaliter, succedit alius habitus fidei informis a Deo infusus. Sed hoc non videtur esse conveniens quod gratia adveniens homini aliquod donum Dei excludat, neque etiam quod aliquod donum Dei homini infundatur propter peccatum mortale. Et ideo alii dixerunt quod sunt quidem diversi habitus fidei formate et informis, sed tamen adveniente fide formata non tollitur habitus fidei informis, sed simul manet in eodem cum habitu fidei formate. Sed hoc etiam videtur inconveniens quod habitus fidei informis in habente fidem formatam remaneat otiosus. Et ideo aliter dicendum est quod idem est habitus fidei formate et informis. Cuius ratio est quia habitus diversificatur secundum illud quod per se ad habitum pertinet. Cum autem fides sit perfectio intellectus, illud per se ad fidem pertinet quod pertinet ad intellectum; quod autem pertinet ad voluntatem non per se pertinet ad fidem, ita quod per hoc diversificari possit habitus fidei. Distinctio autem fidei formate et informis est secundum id quod pertinet ad voluntatem, id est secundum caritatem, non autem secundum illud quod pertinet ad intellectum. Unde fides formata et informis non sunt diversi habitus.

Ad primum ergo dicendum quod verbum apostoli est intelligendum quando imperfectio est de ratione imperfecti. Tunc enim oportet quod adveniente perfecto imperfectum excludatur, sicut adveniente aperta visione excluditur fides, de cuius ratione est ut sit non apparentium. Sed quando imperfectio non est de ratione rei imperfecte, tunc illud numero idem quod erat imperfectum fit perfectum, sicut pueritia non est de ratione hominis, et ideo idem numero qui erat puer fit vir. Informitas autem fidei non est de ratione fidei, sed per accidens se habet ad eam, ut dictum est. Unde ipsamet fides informis fit formata.

fit perfectum

Ad secundum dicendum quod illud quod facit vitam animalis est de ratione ipsius, quia est forma essentialis eius, scilicet anima. Et ideo mortuum vivum fieri non potest, sed aliud specie est quod est mortuum et quod est vivum. Sed hoc quod facit fidem esse formatam vel vivam non est de essentia fidei. Et ideo non est simile.

Ad tertium dicendum quod gratia facit fidem non solum quando fides de novo incipit

dcm̃ dō ad credend̃ q̃ apli articulos fidei sen̄t̃ ad mādatū
lēt̃ p̃ mundū sed hō p̃t̃ cē obediens cē q̃dam mandatū ḥ̄
cām. q̃ p̃t̃ hō cē quodā articulo credere cōis cē alijs
ℭ Sed
ꝫ est quod cē ḡnāl̄ motū quare cum ℭ sed dicendū vnū ang
celum fidē ḡnāl̄r credat̄ nouā reuelatiōnē vnū hoiē p̄ vnū
ciam motū q̄ nec fides potest alīs dici de vno articulo
fidei. ℭ Ad q̄ dicēd̄ quod dicēdū vnū articulū nō h̄
hōiē fidē nec ḡ tota ecclia imediate cui⁹ ē q̄ est speciāl̄
hiēt̄ ip̄ depēdet ex fidē nōne obi⁹ quē fidē habet
vicē remanie nō p̄t̄ hōe quē obi⁹ fidē est vnū p̄ma
ted q̄ mai⁹ fidē ī septem articl⁹ vñ ex dictis q̄ēd vñ
quaq; iudex nō cē in fallibili. credūc cē dicēdū cōē
que credit ex vnitate p̄ma. nisi ptm̄ fidē mā festa
lle nō h̄t̄ ī fidē sed ea que nō sunt fidei. ℭ Ad mod
rem q̄ p̄dē sē ī alīs rem nītē alīq; deū nō apparentē
medium ill⁹ q̄dom. āl̄ et quod nō h̄t̄ eius scientiā q̄ opīo
solum q̄ est q. ale aut̄ iudex debet cōē in fallibili ī
cunq; assentit cōi decet. aliqn̄ fidē habit̄ q̄ cōi dec
q̄dē rem q̄ nō p̄t̄ nō rem ī ḥ̄ cōē debēt sē ī fallibilis
si p̄ce tñ cōe h̄t̄ est. q. ī cōi q̄ p̄ vnitatē dicēdū vñ ar
ticuli fidei nō ē p̄t̄ cogni cōiter debūt cōē ex. n. p
vnitatē

QUAESTIO VII

de essentia fidei

de vij

Quest. VII.

De duo mellectibus

aquedurete cadut cadut ch fide. intellec nō possunt
diuaure sum fidi ad qdamalia ad fidem ecdmam p
hoc modo. intelligi possunt. Alio modo. comparand
intellectui mysteria. sic. q. ali ceū rei. vel diuersi quoru
nō opposita. q. sic. aut quo sic. ecdmi aquedi. q. ea
q. ceciderut apparent. nō ait necessarid ab his q. nō fidi. cer
hoc mihi ph̄ib. q. manere sinu fidi. intellectu. q. aq
te. p. fide ad unu. cū ipse p. p. Vō ad obia. Iam p.
dict. unū. q. produt ad q. aliam. p. fide intellectu. utilia
p. paradyse. de intellectu. cor. aue ecdmans ad fidē
Ad. m. sic. p. q. ad intellectū ad pinet. diuū spūs
sc. nō ut practice sed speculatiue. cū intellectus magis
diat. m. phō moralium. alterā quam practicā. cū aut pi
net ad intellectū pticū. nō sit alia ab quam infima. s.
angelica. ut dicit aut. p. intellectus q. p. diuū nō est
intellectus pticus. Ad. p. intellectus am diuinus. q. ual
q. intellectus am est. Deus intellectualis. q. intellectus
est intellectus diuinus. cū nihil. ut. p. intellectus am diuinus est
pticus nō est. nec. q. ut. q. intellectus alius. ut. nec. q. op. q. nec
sit. p. p. intellectus am diuinus est. q. intellectus pticus
Ad diuinū intellectus aliquis. ut. nihil. ad ea. q. sibi. nō. ut
opabilia. huiusmodi. et. p. ticis intellectus nō quidē. ut
aliquis dicat. q. intellectus practicus. nō quidē. ut. nec. ut. hō
aliquis dicat. q. intellectus practicus. q. sui. dicit. q. intellectus
am diuinus nō est intellectus pticus. Sed contra est. q. dicit
Ad. q. dicendū. q. ad. nō. se. ut. ad. ea. q. sibi. nō. ut. nec. ut. hō

estimatiua ultrò finem nō hꝫ illa ꝑ finē nō cuacth ꝑ finē
mlier tamē. q pmus quod est scitū huius finis quia
ueneꝝ sicꝫ p metaphꝫ rectum estimatiuꝫ hꝫ hoc ꝑ
finē hꝫ bo sicꝫ de finē physicū est vñ donū intellectꝰ hꝫ fi
nē quasi finē. Ad ꝑmū ergo quod quidē intellectus nō ar
guit illuminatiuꝫ intellectualē quia tamē nō pertingit ad ꝑfa
donū rōm. sed vltra ad hoc necessē hēre donum ut recte
estimatiuꝫ circa hēar. hoc ē finē. Ad ij. dicendū q̄ intellectꝰ
speculatiuꝰ quia nō ordinatur ad ꝑfectionē alterius cuius
de ea q̄ ꝑtinet ad finem. nō est aūt illuminatiuꝰ nisi ꝗ
estimatiuꝫ rectum de ultimo fine ꝗ pertinet ad donū in
tellectꝰ. Ad iij. dicendū quod fides imperat actui intellectꝰ
actuꝰ aūt ꝗ imperatur. sed intellectꝰ imperat ꝗdā actus
virtutis que nō pertinet ad finem. sed ad ea que sunt ad finem
sicut ratio imperat ꝗdā actus virtutis que nō pertinent ad finem
virtutis. sed ad ea que sunt ad finem. Ad iiij. dicendū q̄ sicut
dicit Aug. in libro de verbis dñi. ego sum ostium. ouium
quia sicut ostium ouile claudit. ita fides quibusdā ꝓpositionibus
assentire facit. a quibus dissentire facit. ꝗ sunt contra
rias illis. Et ideo fides ꝓprie dicitur esse circa ꝓpositiones
non autem circa ꝓpositiones. Ad v. dicendū q̄ ꝓpositiones
ꝓpositionibus differunt. quia quedam sunt ꝓpter se notę
quedam aūt ꝓpter alia. Et ideo ꝓpositiones ꝓpter se notę
non indigent fide. sed solum ꝓpositiones ꝓpter alia notę
Ad vj. dicendū q̄ ꝓpositiones ꝓpter se notę non sunt
ꝓpositiones articulorum fidei. sed ꝓpositiones articulorum
fidei sunt ꝓpositiones ꝓpter alia notę. Ad vij. dicendū q̄
intellectus speculatiuꝰ nō ordinatur ad finem operationis
sed ad finem contemplationis. Et ideo nō ꝓpter hoc
sequitur q̄ fides sit circa ea que sunt ꝓpter finem operationis
Ad viij. dicendū q̄ intellectus ille dicitur esse habitus
principiorum. qui est habitus ꝓpositionum per se notarum
ex cognitis terminis. Et hoc ꝑtinet ad intellectum
speculatiuum. qui est circa ea que sunt necessaria. quę
nō possunt aliter se habere. Et ideo nō ꝑtinet ad intellectum
qui est habitus principiorum. quod sit circa ea que
possunt aliter se habere. sicut est fides. Ad ix. dicendū
q̄ ꝓpositiones ꝓpter se notę sunt ꝓpositiones communes
omnibus. sicut sunt ꝓpositiones ꝑtinentes ad intellectum
entis. Et ideo ad intellectum principiorum. qui est
circa ꝓpositiones ꝓpter se notas. nō ꝑtinet aliquod
donum. sed ad intellectum qui est circa ꝓpositiones
ꝓpter alia notas. ꝑtinet donum intellectus. Ad x. dicendū
q̄ sicut dictum est. donum intellectus ordinatur ad
ꝑfectionem contemplationis. Et ideo ꝓpter hoc
sequitur q̄ ꝓpositiones ꝓpter se notę non sint
de materia doni intellectus. Ad xi. dicendū q̄ ꝓpositiones
ꝓpter se notę sunt ꝓpositiones communes. Et ideo
ad eas assentire. aliud donum. Videlicet
sapientia. quę dicam

Ad ij. sic ꝓceditur. ad donum intellectus nō videtur ꝑtinere
de terra. ꝙ dicit Aug. in libro de verbis dñi. Ne
desperes aliquem ꝓximum tuum posse ad intellectum
nō ꝓficere. ad intellectum aūt magis ꝓficiunt illi qui
nō ꝓficiunt ad scientiam. ergo ad donum intellectus nō ꝑtinet
nō respondeo dicendum q̄ intellectus
principiorum est habitus. sed ꝑ principia quędam cognoscimus
cognitione. sed ꝑ principia quędam cognoscimus
per se. sed ꝑ principia quędam cognoscimus
per alia. quę quidem principia. cognoscuntur
per se. sicut ꝓpositiones ꝓpter se notę. Et ideo
ad donum intellectus ꝑtinet. ꝙ mens nostra
illuminetur ad cognoscendum ꝓpositiones ꝓpter se notas
Et quia ꝓpositiones ꝓpter se notas cognoscit
aliquis. non ꝓpter hoc q̄ sciat ꝓpositiones ꝓpter alia notas
cognoscere. sed ꝓficit ad hoc. ꝙ ꝓficiat ad
cognoscendum ꝓpositiones ꝓpter alia notas. ꝙ ꝑtinent
ad scientiam. Et ideo ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad ij. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad iij. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad iiij. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad v. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad vj. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad vij. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad viij. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad ix. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad x. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum. Ad xi. dicendū q̄ ꝓficere ad intellectum
principiorum. nō ꝑtinet ad scientiam. sed ad intellectum
principiorum.

nuyssm. pam̃ er finem vidimus. deus quid videri cũ q̃
nõ est. tanto m̃ magis dñi pferis cognoscam q̃ tanto
mr eligim̃ eũ cr̃dẽ quãt m̃ mr̃ellũ ospicio ei cr̃ũ
dr̃i vlo pmz ad dñm mr̃ellẽs dñm. sed ad cr̃ũ
pñã. Gayo ad dñm mr̃ellm̃ michaẽ sed ad ei hi cr̃a
er p hoc p̃ videad oũ nam alie due vnes gr̃ales de
pmis mr̃idiana er vsione dna aũt hic pñaũt q̃ pñã in
rhoagõm er infirmary ut ip̃e lebum̃ ur cuj deus est.

Ad vnũ q̃ pcẽ. ad fidẽ ad fides vñ. fides nõ magnes p̃dr
dno scellẽs. mr̃ellẽs. ut ẽ finis fidei. si n̄ p̃ia. vñ. vñi
dicat nõ mr̃ellgeret p̃ia vñm vnes hmõs q̃ dñs nõ
p̃mandauit. nõ g̃ fides ẽ finis mr̃ellẽs. Plus nõ ẽ finis
p̃fectus. si fides ut ẽ p̃or scellẽs. q fides est fidei. vel
q̃nal̃ ordinati similitudinẽ ut cuj deus est. g̃ fides nõ ẽ finis
mr̃ellẽs. Ad plum cũ dona p̃tinãa ad mr̃ellẽm cũ
tinãa ad appetitũ. sed ut finibus p̃mũ vñ p̃mũ
ad mr̃ellẽm. s. fides. et ia vio p̃mũ ad appetitũ g̃ fides
nõ mag̃ ut p̃tũ mr̃ellẽm q̃. sapiẽ vel scẽ ẽ. ollis
Ad quod dicit q̃ finis vnius cuiũq; rei. est finis ei
q̃ donũ mr̃ellẽs ut p̃ne p̃tũ. ad man ad ẽtendũ
fidẽ que p̃ finem. dicẽ. p̃ter. q. fidei ẽ finis
de fidelibus ẽtendo est g̃ infinitely fides. vides dono
mr̃ellẽm. Ad quod sic q̃ donũ est ei de finibus ya
gẽrum. finis. spẽ dñi. ultima et delectabilis. q̃ nõ

Ad vltimũ sic. vltimũ aũt delectabile hõ vñm
finis aũt ẽ p̃ vltimus volumẽ. et p̃ hoc q̃ d̃ q̃ ẽ vltimũ
et delectabile vñ volumẽ sic quodl modo finis ẽ finis
et q̃ p̃mis ad alias p̃ fidẽ g̃ donũ ut vltimũ facien
tes aliq̃ p̃m̃ p̃ acepi duj finis. vñ aũt p̃mũ
ad vltimũ. Alius aũt q. vltimũ p̃mũ ad vltimũ
et. hoc dicit ad dono mr̃ellẽs. Videt q̃ p̃ finis vltimi
dos. vltimi ẽtendo. et q̃ vltimo finis. videt et gaudiũ
q̃ p̃mz ad vltimũ. Ad p̃mũ q̃ dicit q̃ dotes est
finis fidei q̃ ẽ p̃fectio aiẽ nõ accipit fides cum dicit finis
fidei q̃ dicit ẽtendit fidei ad q̃. hõ p̃mũ p donũ mr̃ellẽs. Ad
vñ dicit q̃ fides nõ p̃ mr̃. p̃dẽ mr̃ellẽm nõ p̃ posse
hõ assentire deo alicui q̃ritur. vel ea aliq̃ dicit
dicit deo p̃ter mr̃ellẽs assentire. sicut q̃ dicit q̃ mr̃
ter vel scẽm. q̃ dam fidei ẽtendo. Ad vltimũ dicit
cognitio p̃tet finibus. vñ p̃ ea vltimũ. et vltimum
vñ finis. et cognitio vñ finis. q̃ dicit q̃ finis
dono. vñ finis. q̃ dicit q̃ finis. q̃ dicit q̃ finis
vacuam cognitionẽ fidei p̃mũ. q̃ dicit q̃ finis
dono. vñ finis. q̃ dicit q̃ finis. q̃ dicit q̃ finis
ẽtendo. et vltimo finis. q̃ dicit q̃ finis. q̃ dicit q̃ finis
mr̃ellẽs. et finis. q̃ dicit q̃ finis. q̃ dicit q̃ finis
dono. vñ finis. q̃ dicit q̃ finis. q̃ dicit q̃ finis
vltimũ. et finis. q̃ dicit q̃ finis. q̃ dicit q̃ finis
finis. q̃ dicit q̃

scie nequam obtineat. Preterea quod eius iudicium debet esse qui maxime datum certius causa. certe sed ordinem causarum et esse ordine iudicatur. sed . n . uti causa prima est causa sed fit per causam primam. iudicare de causa. de causa autem prima [illegible]

[illegible]

Sed contra est quod glossa dicit in primo cap. scientia in die suo conuiuium parat quod [illegible]

[illegible]

Quod sp̃ūal' pax · et gaudiū ōn̄ relaxandi donū sapiē
dras aut scie ītelligendi quod p̃ luctū de p̃cūl cauendi et
q̃ē ordinādō · d' homo p̃ rectitudinē naturē ḡcūq; a
duersis in quib⁹ viuūt erudiē in hac bēdine p̃mittat
et ūnos ex eis solatē ōn̄ possūmus que quid uelint
in hac una pticula ait infirmo Ad vm d' quod dr̃a
ordinē hoc dicat homo gaudet fide et ē q̃ssdā ten
tem p̃ē ētanq̃ falsa est ī ea tñ scie acquirit Ad vm
d' quod scie sed q̄ in speculatiōne ordinē nō p̃tin
tendo attenda · et tendo bois nō ordinē moralē ad ōne
cūmani q̄m ad cōmunionē dei · sed alīq̄ scie tendo bois ad
ordinē moralē ut cū cūmani et ad ea q̄ ad hanc ordinē
p̃tāt et hoc modo dicit · q̄ ad hoc tendunt vident et nō
nō accidūt aliq̄ hoc tendo p̃ quē ad cōmunionē ḡ uten
tertui et aptē que sunt ordinata · De vitiis oppositis ce

Circa fidē ordinē est de vitiis oppositis et primo
de infidelitate q̄ opp̄ fidei Et de hac tractē
cōsiderāda · et de infidelitate in se · et p̃ quā remē
dia Secundo de apostasia a fide · et p̃ quā remē
dia Tertio de infidelibus in p̃ticulari Circa
primū tria occurrūt cōsideranda · et de infidelitate in se
Secundo de diuisione eius ad ūnitatem et pluralitatem
infidelium Tertio de causis infidelitatis

Circa primū sex quēsita fiunt · Primo utrū infidelitas sit
aliquod peccatum Secundo utrū sit maximum omniū
peccatorum infidelium Tertio utrū infidelitas sit
peccatum in spū sco Quarto utrū infidelitas excusetur
per ignorantiam Quinto utrū infidelitas excusetur
per alienā culpam Sexto utrū infidelitas excusetur
per miraculum

Ad primū sic proceditur · Videtur quod infidelitas nō sit
peccatum · peccatum enim est contra legem dei · ut
dicit Augustinus · sed multi sunt infideles qui nullā
legem dei habent · ergo infidelitas nō est peccatum
Item peccatum est voluntarium · ut dicit Augustinus
sed infidelitas quandoq; est in eis qui nō habent
voluntatem · ergo infidelitas nō est peccatum
Item nullus peccat in eo quod nō potest vitare
sed infidelis nō potest vitare infidelitatem · ergo
infidelitas nō est peccatum

Sed contra est quod dicit Augustinus · Hoc est
peccatum quod omnia alia peccata damnat
quod p̃ alia peccata quae sunt fide remittūtur nō
possunt · sed infidelitas remittit peccata · ergo
infidelitas est peccatum

Respondeo dicendum quod infidelitas nō habet
rationem peccati nisi in eo qui habet notitiam
veritatis fidei · quod quidem contingit dupliciter
Uno modo ex parte ipsius obiecti fidei · quod est
ipsa veritas prima · secundum quod est medium
quietis intellectus · et obiectum virtutis · Alio modo
ex parte ipsius obiecti materialis fidei · quod
quidem est aliquid eorum quae sunt ad fidem
Primo igitur modo ille habet notitiam veritatis
fidei · qui ex ipsa veritate prima habet quod
credat · Secundo autem modo ille habet notitiam
veritatis fidei · qui ex quacumque alia causa
habet quod credat · Et ideo primo modo habet
notitiam veritatis fidei · qui habet fidem · Secundo
autem modo habet notitiam veritatis fidei · qui
habet aliquam scientiam · vel opinionem · vel
errorem · Et ideo primo modo habet notitiam
veritatis fidei · qui habet fidem · Secundo autem
modo habet notitiam veritatis fidei · qui habet
aliquam scientiam · vel opinionem · vel errorem
Et ideo primo modo habet notitiam veritatis
fidei · qui habet fidem · Secundo autem modo
habet notitiam veritatis fidei · qui habet aliquam
scientiam · vel opinionem · vel errorem

Ad primum ergo dicendum quod infidelitas
habet rationem peccati in eo qui habet notitiam
veritatis fidei · quod quidem contingit dupliciter
Uno modo ex parte ipsius obiecti fidei · quod est
ipsa veritas prima · secundum quod est medium
quietis intellectus · et obiectum virtutis · Alio modo
ex parte ipsius obiecti materialis fidei · quod
quidem est aliquid eorum quae sunt ad fidem
Primo igitur modo ille habet notitiam veritatis
fidei · qui ex ipsa veritate prima habet quod
credat · Secundo autem modo ille habet notitiam
veritatis fidei · qui ex quacumque alia causa
habet quod credat · Et ideo primo modo habet
notitiam veritatis fidei · qui habet fidem · Secundo
autem modo habet notitiam veritatis fidei · qui
habet aliquam scientiam · vel opinionem · vel
errorem · Et ideo primo modo habet notitiam
veritatis fidei · qui habet fidem · Secundo autem
modo habet notitiam veritatis fidei · qui habet
aliquam scientiam · vel opinionem · vel errorem

Ad secundum dicendum quod infidelitas
habet rationem peccati in eo qui habet notitiam
veritatis fidei · quod quidem contingit dupliciter
Uno modo ex parte ipsius obiecti fidei · quod est
ipsa veritas prima · secundum quod est medium
quietis intellectus · et obiectum virtutis · Alio modo
ex parte ipsius obiecti materialis fidei · quod
quidem est aliquid eorum quae sunt ad fidem
Primo igitur modo ille habet notitiam veritatis
fidei · qui ex ipsa veritate prima habet quod
credat · Secundo autem modo ille habet notitiam
veritatis fidei · qui ex quacumque alia causa
habet quod credat · Et ideo primo modo habet
notitiam veritatis fidei · qui habet fidem · Secundo
autem modo habet notitiam veritatis fidei · qui
habet aliquam scientiam · vel opinionem · vel
errorem · Et ideo primo modo habet notitiam
veritatis fidei · qui habet fidem · Secundo autem
modo habet notitiam veritatis fidei · qui habet
aliquam scientiam · vel opinionem · vel errorem

X

De ysest

De apostata

Quomodo apostata ad fidem primo recipitur

Quomodo apostata ad fidem recipitur

Quomodo apostata ad fidem recipitur

nō repugnat diuīo q̄ quod diuīū mand uchiē de unegē
cum quod est nul hūanū dilectiō aūt fidelitū et mh
delni est ted int diuīū p quod nō tollit nul mānū sīal
p infidelitatē pñal pēt sustinē nūs diuū amittē sēd
aūt p alias culpas adcrētū aūt nē pmz pmīt infidē
tū int mi qm fidem iuste pmīt ted alē p. i ad arg
quod inchi de nul qm sonat sūne mdeante ted infidē
tē alex qm fidem iustificāt pēt sālē pmīt credēt in her
pmīmē q̄libet fidelis dīm nō posse hoc n. iligēt pl
tet in magnā fidē cumpīa arme deū est homo a pōa
ta suo corde machinat mālū et inuta a deūe intendē
hominē separe a fide et nō aūt ac p. sīam dei ac
quīcat pēt appellatam a fide pēt fidē pēt fidē in sūe aūt
do adhīc cuiter unanīter fidelis mat quē ei tenet mē

Ad pmū g. dd ad illo tempe creā sīm non intendēbā
habuit predare deūos pharaōs obstrendi et nō volunt
fidelē uhano apostate obedire uh hūī qme nō erant
ō fidē ne mal fidē pelim fidē vimentu. Ad. ii. dd q̄ alia
nō è de artīl infidēl qm mīgr fidē suscepīt nō deūn ī

Ad. iii. dd quod apostā a fide q̄libē aqua hōiem a deo
ne ordinē est quod nō sanguē mālig alīs pōt de pñs

Q. XII

De rude dd aūt est de pñs blasphemie blasfemie
q̄ opponit ofessiōi fidei et p̄ de blasphē ignati

Sq de blasphē que dī pñs in spūm scām et p̄ quēcu-
nq. Ymo una blasphē opponit confessiōi fidei Sed
ter blasphemia q̄ sic pñs mezle Cetro mai blasphē
te magīs pprie. quanq una blasphē ter dīgnans

Ad pmū sic p̄ne ad blasphē nō opponit ofessiōi fidē
nā blasphemare est denegā aliq̄ viū fidei
mūa deorū q̄ nec magē pmz ad malmolādam dei
q̄ infidelitatē q̄ blasfē nō opponit confessiōi fidei q̄
ad ephi iii. sup illo blasfē et malitia omnis glo q̄
fiat ab vob cū omī malitia dr fidei Ut ostē non ut ē ī vīs
ti de hoc q̄ pñt ad dīm qm est fidei obiū q̄ blasphemia
non semp oppōit ofessiōi fidei Ut ad hoc dr q̄ blas
phemie quis quandoq̄ ex malegā ō attribuit deo q̄ ei nō cō
uenit q̄ alīq̄ ex malegnē q̄ ei meito Quia est q̄ actibus
ānexus q̄ deo q̄libē creato ut ad blasfē nō sit cōtrā
ē deū. sī p̄ē ē cōtrarius fidei aūt hē dīm q̄ glo. q̄ blas
femia nō opponit ofessiōi fidei Sed quē ē ad q̄ dicit
i. ad thi. i. pñt hui blasphemie et pleuret et
q̄ libēr ignoranti feci misericordiā q̄ non q̄ blas
phemiā ad infidelitatē pmeat Ad. iii. dd q̄ nomi
blasfemie ip̄ne ut q̄dam derogatō aūt excellēti
uitero et pne dīne de aūo modo dr. ex de di-
no. est pōa cūi potestas vindictā deo de pmz ad hoī
pertē ipīm et quāq̄ ad pñm nō pmz tenēt ē aūo p
fectē boi mat quē est omī ceti. Quoq̄ q̄ ut ne pmz ad
de deo. ut ass de deo ad ei nō q̄ derogat dīne boitati
q̄ quis pōt detrahē dupl. Uno quid modo sc̄d q̄ dam
opīōi uerēs q̄ nūo aūctu q̄dam assēt deretū nec
q̄ oppō fidei dī p delectū q̄ pñs hī derogatō
dē bōitati ut ō rectum cū ut p̄ sed assert. significat
cū mendē est. cord blasfē dī aūt ēti pdest p̄ so

alecūn erroīs blasfemia et sed hoc blasfē obiq̄
Ad pmū g. dd ad illo qm cōmē dīt loquī de
cum inferīe intendens derogat dīne bonitati. nō
est ted int dīnū et quod nō tollit ut mānū et al
terū est ted int dīnū et quod nō tollit ut mānū
detestantē et unitē ecclīe pōt dīnū amittē q̄ blasfē
pñt Ad. ii. dd quod sēd deus in sūi simt laudas nig̃ la-
dant opa. qui dens in sūi sint efficax mat blasphē q̄
fio in deo expōit medū ted mutat Ad. iii. dd ad sed illa
tia non possimus pōe loqdo distincte dīnte pōt pñ
blasfemie, arbīne. n. deo ad ei nō de ut ut remouē ab
eo. quod ei et non dīnt sed negatiōn exaltatōm ut
unpīmo posito. quod amīt ex q̄ sumēd q̄ pōa tenuit ac
ebnauit ad hoc p̄ueīt ut quod ad ei acrebnat q. ei
nō char. anyaī. n. ē dē pōt est nūt deus. arbīne ad
quod dei pīm est alicui tenue ē pīn dīm die ad exōe
Ad. iii. de pace ut ad blasfemia nō sit semp pīt mel
q̄ sup nīl ad ei. iii. unīe aūt depīte uos ere ē
glo. post maioza phi mioza erroīm q̄dē de blasfē
gō blasfē uel pñs mīa. opponē q̄ sumē pñs relatiū
pō omne pñs mezle opponit aliqui p̄cepto decīi
q̄ ē blasfemia nō ut aliē coy equi gō blasfē nō ch
pcīm mezle Ad pñs quē aliq̄ pōt deliberatōne cōi
tamē non sumo mezlia pīm moē nō sit pñs mīa q̄
deliberatē vīm p̄cedente ut q̄ dēt pi. q̄ blasfē aūt
aliq̄ deliberatōne p̄cedat. qd non semp est pñs sī
q̄ alīq̄ leuīs pūn. dr. aūt blasfemia aūt non dīm mez
te mortalē sī pena mortis nō i futē nec pōt mezl gē
blasfemia est pñs mezle Ad. iii. dd q. nē cupīa
dīnī est pñs mezle est pōt hō cupē a pme pnes hūn
alīs vīe quē est cōtra dī. Ut quoz cōm pōt pugnāre
q̄ sua quē sit pña mētia. blasphemia aūt qd sui
ceūs repugnat cōmuna dīne. q. derogat dīne bōitati
ordīnē est q̄ est obiū cōni et nō blasfemia est pñs
mezle ex suo genē Ad pmū g. dd q̄ illa. nō ē
ste intellēdū. q. nā aue dicūt sē pōa mētia. sīq̄
q̄ stipīa nō cōpetūt ut mania pōt mod p̄ q̄ dā mi
nōa nō quē p̄ q̄dam demadōm pūnt Ad. ii. dd
q. blasfē exprimit ofessiōm fidei ut deūn est q̄ phisē
inducat ad phibitū; infidelitatem q̄ intelligī ē q.
dī. Ego. sum. dr deus unus et ē ut phē p̄ q̄d q̄d
Non assumēs nomē dī tui ī vanū magē ut ē unū ad
sumūt nomē dei. qui alīq̄ fitz dedī affīre q̄ ē p̄ ut
dī alīq̄ sīm ofessiōm Ad. iii. dd q̄ blasfē pōt
ab aliq̄ deliberatōne et obstinatōne p̄cedē dupl. Uno mō
quod est nō aūtate hoc ad dicit est blasphemia
q̄ pōt ēē semp̄ ētē. libro et alīq̄ passionē ī ūbo
uīnaginaria pūnpūt quoz aliq̄ nō q̄ fidē p̄
cise est pñs sed ē ne pñs pōt ēē blasfē Alio
modo aūt aliq̄ ē blasfemia ex dīctō sīgnī
ficato. cessīe nō cessāte q̄ pñs mezle sed nec ille
ad quē mecūnc alīq̄ accedit unde ē sedentē
Ad. iii. de pace ut ad pñs blasfē nō semp̄ pōt
tuali ut alīq̄ noz sanguīn ī eadē q̄ magīs erat
pñs mezle q̄ pūnt vīm mezle q̄ pñs blasfē.

Ad finem

cet ꝑ hoc dr̃ blasphemia cõtra spm scm augꝰ quide autꝫ
ut ꝓ deꝰ dr̃ blasphemia in spm scm dicat scd̃m finalit
in pmũ. qñ ꝑ odiũ in ꝓximũ manifestat odiũ quod habet
q̃ad deũ. nõ tñ ꝓ hoc ois blasphemia in spm scm dicit
ꝙ ois hõ odit spm scm. Vñ ꝓ hoc nõ dicit blasphemare
in spm scm. Sed ꝓ hoc dicit blasphemare in spm scm
qui ex odio veritatis diuine quã cognoscit ꝓ spm scm
loquit ea q̃ sunt ꝓpria spiritui scõ. Sicut ꝓ hoc dicit
aliquis blasphemare in filiũ qui ex odio humanitatis
xpi ea q̃ sunt ꝓpria filio dei attribuit creaturis. Et
ideo dicit aug⁹ in libro de fide ad petrũ. Quicũq; ꝓ
ferre blasphemiã in spm scm credit nullã habere
remissionem. Quia ꝓ ipsã ignorantiã q̃ habet de spũ
scõ. Et ꝓ hoc ꝙ nõ habet spm scm. Et ꝓ hoc ꝙ odit
veritatem. Et ꝓ hoc ꝙ nõ habet caritatem. Et ꝓ hoc
ꝙ nõ habet remissionem. Et ꝓ hoc ꝙ nõ habet spm
scm. Et ꝓ hoc ꝙ nõ habet caritatem. Et ꝓ hoc ꝙ nõ
habet remissionem. Et ꝓ hoc ꝙ nõ habet spm scm.

Ad primũ ergo dicendũ ꝙ ad rõnem odii
duo requirũtur. Quorũ unũ est ex parte obiecti. Et
hoc modo odium veritatis diuine est peccatum in spm
scm. Aliud autem est ex parte odientis. Et hoc modo
odium veritatis diuine est peccatum in spm scm.

Ad secundũ dicendũ ꝙ ad rõnem odii
duo requirũtur. Quorũ unũ est ex parte obiecti. Et
hoc modo odium veritatis diuine est peccatum in spm
scm. Aliud autem est ex parte odientis. Et hoc modo
odium veritatis diuine est peccatum in spm scm.

Ad tertiũ dicendũ ꝙ ad rõnem odii
duo requirũtur. Quorũ unũ est ex parte obiecti. Et
hoc modo odium veritatis diuine est peccatum in spm
scm. Aliud autem est ex parte odientis. Et hoc modo
odium veritatis diuine est peccatum in spm scm.

Ad quartũ dicendũ ꝙ ad rõnem odii
duo requirũtur. Quorũ unũ est ex parte obiecti. Et
hoc modo odium veritatis diuine est peccatum in spm
scm. Aliud autem est ex parte odientis. Et hoc modo
odium veritatis diuine est peccatum in spm scm.

cede remittitur

Hō. m. sic pcedē in q. pcām in spm scām nō dr̄ remitti. dicit. n. aug⁹ in libro de vīb dñi. de mille desyand' ecclē quē dñs pcām ad pcām amad duar. si sil dō pcām cēt remitti. sic dō de alīq pcāre desyand' go pcm ī. c. c. nō dr̄ remitti. Ad mīm pcām remittit' q pauci ea sanat' a dr̄ sīs ī pcenā modica. mille dānabit' langor eterne sīc dicit glo sup illd' pr̄. eau sanat' omīa infirmitat' go pcām ī. c. c. non est remissibile. Ad idem aī de pr̄ ad ād' hoīa et pcām q ḡdm dicit' ch̄s vic pr̄ ds a quib⁹ dicunt cedē. al' angel' de colo cecidit. dī ob. m. in angelic sua repo pmittē. sīc tm magē qm ḡ iam ad mos mccal. go pr̄ vīc pr̄ aī a quib⁹ pōt dissentiat ad tactū nubis vidue go pcām in spm scām nō ē mre missibile. Si dnē est quod dr̄ mat. xii. qm dic⁹ alīs crīa spm scm non remittet ei neq; in hoc scło neq; in futuro. de alo aug. dr̄ mīa dr̄ simplr dñi ī quo re aī cōia est. labet. ḡ pcām aī q̄ hīt mare dr̄ pcām ill' mre non ē.

Ito. ad' quod g dr̄ sīl accepēs nes pcām in spm scām dr̄ simode mre missibile dr̄. s. a. dicat' pcām in spm scām finaī. vel pcām sic ī. mre missibile qlīb modo re mittat' pcām. v. modis in quo hō pcedēs vsq; ad mtē. q. nīl hic vid' nō remitt' p pcām. nec ē in futuro dimittet' dr̄ mremissibile qa aliq modo remittat' ad qđ cōis est dr̄ remissibile nō q. illo modo remittat' ad qđ cōis est dr̄ hō q̄ nō remittat' p pcām. vno mod' q. ad pcam. aut. v. exigīnō. vel nūm te pcām mīgē pcā vlet' eam aīt' cedēs mat̄ia pcām nō hō alīq exclusō. vel pcā dimittit' q ē am blasphemare in filiū hō. vel dr̄ sīl dicere nīl' revelatū pōt hīc a liqđ exclusō. vel nīl pōt nīsi cū q̄ meo affectu cedit cū dō rem pcām mēbat. q. q pām dimittere blasphemat ea q̄ ē dō. ac dr̄ nullam cōdōnē vel dō cūs pōt dimittere cr nō dī. p. oppōm ecclē hoc pōt spm scām remitti. neq; in hoc scło neq; in futuro ideo q passī ē pcā cr ut pcēs vita p. manes. cr ut futura vita. ut pcā in fīnē sīc ē anathēma ī dnē q̄ de cr' p cab' qm p̄mo caud' ē mchō. credim pō defūn aīe cr pauc' cr̄ dr̄ sustinīt' paccat' velut. v. cruciatū in cr. mtum te cum nō pōt mod' grauī pcām. q. blasphemātes. in sp̄m scām dicūt dr̄. q cr de ecclīa cōtra ḡdo. accēbne rel. qđ dicunt. hīl sūt dr̄ ut. q. am te dimittō de tua ecclīa. cr̄ dō cr cempaīō fcm col pīm q. cad' mre nō dicit illo. q. tam nūa. cr in futuro ecclīa nam dimittet dicēs ego. sī de ultōr nīl malo tecū pcām dr̄. Alio mod' pō intelligi. q' ad cul pā ille ags dī mol⁹. nō tm nīl p. mīa mol⁹. p. q. collīd cranio nīl' mol⁹ pō extrusari. quam mol⁹ nec collīd tactū nō ī duar. salud nī edi. cr mediāte p. ecclē mol⁹ nī deus posset cum tot. p. mīa scām. dr̄ mremissibile ḡ sua mīa īq; dr̄cludit ea p. q. fit remissio pcām. p. hī nō ḡ cludi via remittendi. sanandi pō cr mēdi. p. q. aīa tale. q. nunc est ḡnāe sanam. Ad p. nīl ḡ dō q̄ de nouīne dei pauc' est in hac mea cōsideām. oīa cr mīa dī ad dō. ad dr̄ hūc pal' dīc' aliam fīnē ostendēte ut hī ecclī. iu. Ad q. ad' quod nō illa pcedit cr pte ouīa ē dei. nī sed condītōm pcā. Ad in ad' ad hīm ad' remanet quod dcm. in hac vita. stabile tm̄ aīa q̄ac' ab hac a dē ad pīa. pōt ad tonū qm̄ in ip̄ est dīc q. pte sua. pām mremissibile. ī deus remittē posse

Ito. in. sic pcedē in q. hō nō possit pōmo fame ī spm scām nō pōtq̄ rel' aliq pcām nīl. n. quā cū ab ip̄ sed ad pcām quis moneat' cr hoc quid in tonū appetēd. dr̄ pt̄. m. nīl' nīl' scientia. q. in. sp̄lem cal' dēte cp̄hiat aliq ad pcām dicm. sed pcām dīmittat' ad est magīa malū ut pacto ppīm. m. vi. ecclī. inedī. ai ḡ pcām in spm scām sic grauīssim' ut ad hō ad hoc dr̄ pnciāo p. alia pcā mīora. Ito in spm scām. q. ḡ ame cr cām malicā. sīl' clēdē. sed ī. nō dicit pt̄ ī aud' nīl tacuit. p. aīe. dicat. n. pt̄ vi. ecclī. q. si hō possit ī nulla fuit nō cām pt̄ sbcm. q. aī sīl' ī. c. q. clēdē. ḡ m. quod pcām in spm scām nō possit mitti nīl' pōt alia pcā. Ad pma cr̄ pma q̄ est ḡs pcā. in spm scām suo cr̄ dr̄. sed pma nō ē īl de pīa ḡdcī. ḡ nec ī pma q̄ est pcā in spm scām pcām ḡ in spm scām p. sīl' pme alia pcā. Ad ō. est q. finalē est in alīq ei dei. sīl' hoc sīmē pīl' p. an no dr̄ ab. n. ḡ. cōm pōt̄ est. f. malicia damnōē ingēnerat finē ad mdum ī gēnīlīm pcām quod est in spm scām

Ito. ad q. nō dr̄ī pcām in spm scām ē vne mod' pcedē cr̄ malicia. nō ōmīno a pma. q. nāt' pdu p. ecclē q. quīdē cōtīnē hīc ad pcām mdum malicia. Alio mod' pō ad pcām cr̄ malicia a pte eūd p. q. tamq̄ est p. q. hō nōlē a pcām. q. pte ē pcām in spm scām nō dr̄ī est cr hī ē plīus p. sīl' pcā ad alia ḡa cā. q. ille dr̄. p. nō. n. ī. p. ī. p. fīdē pcām nec in cr̄. sīl' p. q. pcē pcām tam p. lib' cr̄ē aubiēn tam ē p. mīcīa dīsp̄ vel p. cedere vel n. ē p. aliq. nec hoc mīcīa ad magn cr debīlē affīcīn hoīs ad bonū cr̄ī. vīc pcām ī aīe imq̄. acedē pcē. q. ibm a pma pcāre ī spm scām mediāte ouge. ē p. q. ia cr̄on. nō arbīcō. q. q. hīl. q. in sanc pcēd q. gradu. q. tenūr ad tōm cām cuēs aut deadar. ī. p. sanāī aut p. pōtest ei. p. cedēnāē est cr ead' nō ē. ī. pma in spm scām q. q. ad tōm p. blasphemia spē. cū tal' n. blasphē de q. dō. ī. q. ma malicē. q. q. p. q. p. dic. q. nīl p. pma in spm scām ī tēpe finaī. ī. ma. q. an. mīcīa. mīcīa. q. nō ē. q. ad pma ī. spm scām nequit. q. mīcīa. pōt. mīcīa fuē. vīc. Ad ī. dō. q. ī. vno. d. ī. malo. ī. ī. p. q. p. ea. ab. ī. pcēd ad. p. pām. p. vic. hō. p. fiat. ī. vno. vel in malo. cr̄ī in nēq; nīl' pō incipe a malo. q. q. cr̄ī. q. ad aque ad mayīe. pō. ē. p. pām. ī. vno. q. ī. ma. l. sed. q. ī. sed. ī. pām. p. q. q. cessīnt. hoīs. me. n. nī. in. pī. p. ficacīa. Ad q. ad. q. is. illa. p. cedit de pām. cr̄ malicia. aīe. est. q. mel. ane. hīe. Ad ī. dō. q. a. incipiat. ī. pma. sed. ī. cēt. angē. hoc. ī. q. mā. p.

XV

quod

qe viij

De archidiacono et officiali sede vacante

De archidiacono et officiali sede vacante

Archidiaconus non potest visitare sede vacante

Archidiaconus non potest visitare sede vacante

Archidiaconus non potest visitare

qe nil

mcelli[us] ꝓcur cre[atu]re emũ[m]ent[ia] qꝫ ce anal[ogia] ꝓpt
de· qđ ei mcellũ ce ⁊ mcell ad hec ad ⁊ per era gens o[mn]i
qđ dicit ⁊ nũ ad hec q̃ ce ꝓssit mouere mãibꝰ ⁊ q̃
qđ dcis applicat mcentiꝫ ad eũ nisi ⁊ dcis
ũ ꝓ dicat· m· ⁊ ecc· q· bmodi ⁊ ca mbꝫ dcis
opinie eq[ua]m· ꝓ ⁊ ce· nec q̃ in debꝫ nia aam
comuna· ⁊ gula ce bn· ꝑ dictum ce dcis mcell
elig· ⁊ recipi ame dis nec hec nũ sunt mcelli
cis dcis nec ce ad ꝑ via· mcell ame
applicant· q̃ ad ecc[lesi]a· ce ꝓ nisi ꝑticulꝫ q̃ ꝓ
hoi ce mcell[us] mag ame ⁊ unam q̃ ꝓ gula q
ꝓ dcis nec nec hoiem· sue nec hoiũ· q· ebꝫ ce ⁊
ꝑ· ommũ· cmal mensꝫ q· q· debꝫ ꝑticulꝫ ꝫ
nos· aqm· q dicit q gula· aue hec dicendo ce
ame reddit hoiem debilem ce· hi[s] mcell[us] ce
oppone· debꝫ ce· ⁊ ab sta ce cultual mag ꝺ ꝓmo
hoiem ꝺ ꝓdm mcellcal' ꝓ ꝺ· ad ꝓ
pria hui· ⁊ ab sm mbꝫ ecc[lesi]e debꝫ dcis
ce dicta ꝓ ma m ei ho ce ꝓ
Ad· ꝓmũ ge· ꝺ q
q̃ ml aliam· ꝓ ce· ⁊ ꝓ ꝓ ame
gl· ⁊ mcell[us] ꝓ ꝓ ame
ame ⁊ ce· ⁊ ꝓ
ꝓ mo ꝓ ꝺ
Ad· m· ꝺ q· ma ame ame
ge· ⁊ mo ⁊ ame ame
dis· ⁊ hoc ꝓ
qe nil

De ꝓcepta penitentie ad ꝑdca

Ad ꝑdca ce hoc q̃ ꝺ· ꝓmo ut· ⁊ ad ꝑdca
de ꝓ cepta penitentia ad fide· ꝺ de ꝓcepta penitentia adds

Ꝓ ꝓ· fle ꝓ ce· u· qđ ⁊ ce· legi
debꝫ ce· ꝓcepta· ꝺ· ꝓcepta· ⁊· u· ⁊ de eo q ⁊
debꝫ ce· ⁊ ame ⁊ ame ce· ꝺ ⁊ q
ꝺ· ⁊ ⁊ fide· ⁊ ꝓ ce· ꝺ ꝓ ame ꝺ ge· mag ꝓ
tuis· ꝓcepta· ⁊ ce· fide·
Qꝫ· nouũ· ce· ⁊ ame ⁊ ame ⁊ ame
ce· ⁊ ame· ⁊ ame· ⁊ ame

dnm. Vnum ut sup̃ dict̃ est. Si spes non est ille obiectum
p̃ simplicem. Desperatio. Ꝑ spes non est ille obiectum
Ꝯ
Ꝯ est spes tua ad longanimitatem q̃ est pt̃ pl̃ tolerandi
cum Ꝑ spes sit q̃dam spes expectatiua. ut ad eod̃ q̃stionē
dicit̃ ⁊ moral'
Ꝯ obiectum spei ē aliquid sed tñ
mandū p̃tm ad virtutem humanitatē que est virtus moral'
Ꝑ spes est virtus moral' ex tribꝰ. Si aūt ē ad
cor. um. ⁊ unat̃ spes fidei et caritati. q̃ sit virtus obiectū
Ꝯ
Ad p̃mū ꝓ dr̃ q̃ spes ordinat hoīem ad duo. Quorū vnū
est hoīs spes p̃ma ⁊ prima ad q̃ quasi finē ordinat̃ oīa
alia spei. Et hoc est ad vitam eternā. q̃ est ultimus finis
humane voluntatis. ⁊ ad hoc ordinat̃ spes. Sed ad
hoc q̃ aliquis ordinet̃ in finē ultimū nō sufficit q̃ ipse
habeat voluntatē ordinatā in finē. sed req̃rit̃ q̃ etiā
alios in finē ultimū ordinare intendat. Et ideo ad
spem pertinet q̃ homo intendat alios in finē ultimū
ordinare. Ad secundū dr̃ q̃ spes ordinat hoīem ad
vitam eternā sicut ad finē. Finis aūt ultimus ⁊ principium
in moralibus idem esse videt. Vnde spes ordinat
hoīem in finē ultimū. Et ideo ex hoc ipso q̃ spes
ordinat hoīem in finē ultimū. ordinat̃ ad principium
Ꝯ
Ad tertiū dr̃ q̃ duplex est bonum arduum. Vnum
quidē quod est arduum simpliciter. ⁊ hoc est duplex.
vnum quidē quod est arduum quantū ad rei substantiam
⁊ hoc est ipsum esse futurum. Aliud aūt est arduum
quantū ad modum. ⁊ hoc est ipsum habere. Et
hoc modo bonum arduum est obiectum spei. Aliud
aūt bonum est arduum quantū ad nos. ⁊ hoc est
bonum quod est in potestate alterius. Et hoc modo
bonum arduum non est obiectum spei. Sed obiectum
amoris. Vnde patet q̃ spes non differt ab amore
nisi sicut motus differt a principio motus. Amor
enim est primus motus voluntatis in bonum. Spes
aūt est motus consequens. Et ideo amor ordinat̃
ad bonum simpliciter. Spes aūt ad bonum arduum
Ꝯ
Ad quartū dr̃ q̃ spes nō sic hꝫ distinctam aliam
virtutem ab amore. sicut fides ⁊ opinio distinguunt̃
ab intellectu. Nam obiectum spei ⁊ amoris idem
est. Obiectum aūt fidei ⁊ intellectus non est idem
Ꝯ
Ad quintū dr̃ q̃ motus fidei ⁊ spei differunt ad
inuicem. Nam motus fidei est a cognitione ad affectionem
Motus aūt spei est ab affectione ad affectionem
Vnde spes p̃supponit fidem. Sicut ad eod̃ q̃stionē
dicit̃ Ꝯ
Ad sextū dr̃ q̃ spes nō sic hꝫ distinctam aliam
virtutem ab amore. sicut fides ⁊ opinio distinguunt̃
ab intellectu. Nam obiectum spei ⁊ amoris idem
est. Obiectum aūt fidei ⁊ intellectus non est idem
Ꝯ
Ad septimū dr̃ q̃ motus fidei ⁊ spei differunt ad
inuicem. Nam motus fidei est a cognitione ad affectionem
Motus aūt spei est ab affectione ad affectionem
Vnde spes p̃supponit fidem. Sicut ad eod̃ q̃stionē
dicit̃ Ꝯ
Ad octauū dr̃ q̃ spes nō sic hꝫ distinctam aliam
virtutem ab amore. sicut fides ⁊ opinio distinguunt̃
ab intellectu. Nam obiectum spei ⁊ amoris idem
est. Obiectum aūt fidei ⁊ intellectus non est idem
Ꝯ
Ad nonū dr̃ q̃ spes nō sic hꝫ distinctam aliam
virtutem ab amore. sicut fides ⁊ opinio distinguunt̃
ab intellectu. Nam obiectum spei ⁊ amoris idem
est. Obiectum aūt fidei ⁊ intellectus non est idem
Ꝯ
Ad decimū dr̃ q̃ spes nō sic hꝫ distinctam aliam
virtutem ab amore. sicut fides ⁊ opinio distinguunt̃
ab intellectu. Nam obiectum spei ⁊ amoris idem
est. Obiectum aūt fidei ⁊ intellectus non est idem
Ꝯ
Ad undecimū dr̃ q̃ spes nō sic hꝫ distinctam aliam
virtutem ab amore. sicut fides ⁊ opinio distinguunt̃
ab intellectu. Nam obiectum spei ⁊ amoris idem
est. Obiectum aūt fidei ⁊ intellectus non est idem
Ꝯ
Ad duodecimū dr̃ q̃ spes nō sic hꝫ distinctam aliam
virtutem ab amore. sicut fides ⁊ opinio distinguunt̃
ab intellectu. Nam obiectum spei ⁊ amoris idem
est. Obiectum aūt fidei ⁊ intellectus non est idem

a deo sed ex nob ipis de ps ills odie. nu pmo timuit ne
aquilonari ge deus timoni dei. Sed cont est qd dr ogtor ps
.x. qui non timebit ne ro ipe genti ex malachia. i. ill qui
ad ill est timorosus. Ad ho os quod sic ps hr duplr
obm quoz unu est pn timi timoni fraterni ē ad ps xpi qui
est pie. Alt ad ipm quod spes tenē ex timor duplr obm
hñe pñ quoz. Unu est ipm malū qd hō refugit. aliud
aut est ipm a quo malū pueire pñ. ps mo ē motus hō
qu est ipā bonum obm timorosus ē nō pbl. Sed ad
pñ. ē obm timoris inq. i. ē ab ipo ut. p. ozatr ad ipm
nob pñ aug. malū timor ad ipm quod pñ nob timore
malū pene qd nō est nob simp malū sed sed quod
bonū aut simp. aī. u. bonū dicat in ordine ad finē
malū aut ipm. ipm ordine p nōm. illud ē malū qd
excludit ordinē a fine ultimo qd est malū culpe
malū aut pene est qd malū inq. inq. p̄uat aliq pn
bonū est cui bonū simp inq. dr pena. et odie ē
nil ultimi p ozoin aut addeni pñ nob malū pene
pueīe. ē ab eo cupent et p̄ie mod deus pñ sed
timi. Ad p̄mū g. qd ad idē ill agendo sed qd ma
timū q. hō refugit est timor obm. Ad .ij. qd q. ibi
est obiectū ē et ultimū et p. qd primū et p̄mū malum
hñs rōnē obiecti sed ipm ultimū ē ipm. ut supra
dr. Ad .iij. qd malū culpe nō ē a deo sic ab actore
ipō inq. a deo uero mū malū aut pene. qd a deo nō
ab actore inq. hō tñ bonū p. ē. et malū sit q. inde
nob bona refugiat. hoc p̄uenit ex ultio mi gñ
timoris sed q. mod dr sup. i. qd deus moueat nō facto
si mpō mentis et vb aut similiter illam.

Hic incipit tractatus de timore domini et de
septem donis spūs scī et de ipis singulis et
primo de timore filiali qui est unus de septem
donis spūs scī et de ipo quinq. articulis.

Primo de timore filiali. secundo de timore mundano. tertio de timore seruili. quarto de timore initiali. quinto de timore castigato. sexto de timore casto. septimo de timore perfecto. Circa primum quinq. articulos. primo utrum timor filialis sit donum spūs scī. Secundo utrum timor filialis sit idem caritati. Tertio utrum timor filialis sit in beatis. Quarto utrum timor filialis sit timor castus. Quinto utrum timor filialis sit timor perfectus. Ad primum sic proceditur. Videtur quod timor filialis non sit donum spūs scī. Donum enim spūs scī est virtus infusa. Sed timor filialis non est virtus infusa. Ergo timor filialis non est donum spūs scī. Maior patet. Minor probatur. Quia timor filialis est timor castus. Timor autem castus est virtus acquisita. Ergo timor filialis est virtus acquisita. Ergo non est donum spūs scī. Item. Donum spūs scī est habitus. Sed timor filialis non est habitus. Ergo timor filialis non est donum spūs scī. Maior patet. Minor probatur. Quia timor filialis est timor castus. Timor autem castus est habitus. Ergo timor filialis est habitus. Ergo non est donum spūs scī. Item. Donum spūs scī est virtus. Sed timor filialis non est virtus. Ergo timor filialis non est donum spūs scī. Maior patet. Minor probatur. Quia timor filialis est timor castus. Timor autem castus est virtus. Ergo timor filialis est virtus

nemine timuit. Quis enim existimet se iniuste laborare non recte operari. non vult aliquis esse iniustus quia sic finem quem sic intendit. qui est ad finem sic finem. Quare dimittit timorem recte operandi ut amor dilectionis qui est malus et per quem male amatur iniustum. qui est malus et per quem male amatur iniustum. Quo ad primum dicendum quod timor castus et sic amor iniustus. Timor est malus quia est amor male amantis. Illo vero timore quem habent boni non timent amittere bonum quod amant ut per quod augetur in eis. Timor

desparo sit ydem. Ego uir ydiote ce ssi fidelis uere
uere ydiote ce sic inquirit ydonii. Quo uir ouãq; quadra
Ho ymnis sic pce. ut ad desparo nõ sit ymnis. ce. n. pt hec
ii ilonis ad omnipotẽte bonũ ce sic a ydilone au ip
unicubilis uno ue y augin pi mile. de ia. ssi desparo
nõ hẽ ydilõẽ ad omnipotẽ bonũ. ẽ ymnis (Ad q
one. ce bona radice nõ me. ce ymnis quo pce bo arbi
matol finite finde uoci. mae. bn. sed desparo mi pcede
ce bona radice. ce. ce tiene den. ce. youne magnendis
(Ad q. ssidya
effec. ssi. q. ymnis. q. desparo nõ est ymnis (Ad ssidya
ce. ces ymnis. ẽ aumpni. est ymnis. q. desparo. q. hẽ. ssi ymni
est ad culpam. de magẽ. ad dampnacõem. q. nocẽ. mamuby
unpunite ad culpam. ce. In desparo nõ ẽ ymnis (Si aliqs
ymnis. q. q. quod ipse indies ut. ce nõ uolũ. ẽ ymnis. q. aliqs
ymnis. ad desparo est hẽ. diae. n. ap. de aumbi. ẽ. mi.
eam desparet semp ymnis. dolor unt. ẽ ymnis. de pẽne est
dilatõe. et auarice. q. desparo non. solui. ẽ ymnis. q. alios
ymnis ymnis (Ad q. sed. ymnis. un. ut. est. q. ẽ
in meliõ. affectio. nel negatio. est in aptitudine ymnis
de. fuga. et. q. est in meliõ affectio. ut. negatio. vin. et
ebiy. est. In aptitudine bonũ et malũ. et. ro. mee. aptitudo
obiẽ. de. hui. in melioi. nõ. est. sed. de. bono. cui. mee
aptitudo. obiectũ. de. hui. in melioi. ẽ. ẽ. se. mal. et. in
qz. deũ. a. iu. estimatõ melioi. est. q. ẽ. ne. ẽ. ymnis. bonũ
ymnis. et. uoia. ymnis. dat. sed. ut. q. ẽ. bonũ. nolo. mori
ẽ. ymnis. si. ut. ymnis. et. uiuat. ista. aut. optimo. est. q. ymnis
ut. pcedens. uerũ. deuegere. ut. q. ymnis. ad. ẽ. nõ. ou
tur. y. ymnis. milhanter. ẽ. deo. ẽ. mee. spei. ymnis. ymnis
de. ut. ad. culpam. in. ymnis. est. laudabil. et. ymnis. in. qz
ẽ. mee. desparis. ymnis. hẽ. obiẽ. culpam. ẽ. deo
est. bonũ. et. ymnis. ymnis (Ad ymnis. q. q. ad. un. anoli. ymnis
nõ. ẽ. quadã. ẽ. aule. a. bono. ẽ. immutabili. et. ymnis. ad
bonũ. immutabili. q. aliẽ. et. aliẽ. Nam. ymnis. sibiẽ. ẽ. aliẽ
a. bono. immutabili. nam. q. oppositũ. ẽ. ymnis. ẽ. ymnis. ut
odiũdet. desparo. et. infidelitas. de. ymnis. ymnis. ymnis. dñ
ymnis. q. dñm. aliẽ. ẽ. ymnis. ymnis. ymnis. ymnis. ymnis
aliẽ. de. ẽ. deũ. est. ymnis. q. ad. ymnis. ymnis. ymnis. ymnis
q. ymnis. ymnis. ymnis. ymnis. ymnis. ymnis. ymnis. ymnis

Dustria est in ipō. ꝙ sic declarō est p ad'tōnē a dcis tm
plumpetō et p ordinatōē d'ctōnis ad ipm
Quod
ꝙs plumpetō in tempore ꝑdam minus dagā sper a
ebn et bonā ardui possibile. ꝙre est quia ad dup
tōi. Tm modo. ꝙ plum ventre et manaz aliō spem.
ꝙ minus damnā ꝑre et ꝑ plumpetō
Nam et qz ꝙ qt
dcpa ventre sedie arcuā ꝑ plumpetō q tre q al ceat
ē ad ip sibi possile ut cua sicut ante exord r sō qd di
rudech. ꝑ cautel et le inutilis. erat ꝑ plumpetō opp
tenui magistratus. que med ii venet ut ꝙ spe. et qz
aue. una anus naiscr dine ꝑre ꝑe ꝑ inedamaā et ꝑ
plumpetō ut ipse ad credit ē alīq. bonū ut ꝙ et plm
te cremādiam. q. possit non est sē zal qz re te
uiam exaue. si pssa ut ꝑtam sit utilis. hec ꝑlu
tō ꝑpe est prā. in stui. scm. qz ꝙ hī ꝑ plumpetō ostī
uet d cumyne ad ut ip et ꝙ ad hō venerāt ꝙ
ptō
Ad primū ꝙ d' aned sē sing' dcm est pcm ō
dcm ad plum gen est qnū cres puis. cui ꝑtipet
aua qs ordinare ī mat dos gnā. pm est am ꝑtipet
aua qns dnare pte ꝙ tm. ad. n. al. tm dnare dine ꝙ
tm. ad dm d' qs dō no ꝑe. vocest dnie dm vn
te ꝙ q ꝙa venē sp cōtra
Ad n. d' qd ꝙ ꝑ ꝙ
plumpetō ana qne te dos mod mare ꝑ dnt amoīē
sm includit quod qm ꝙ hī bonū ordinare del
dō. q. n. nullat delidant cdmani nel de sm
ꝑ alios prād ꝙcalē ꝙ sns possint
Ad m. d' qd
ꝑ plumpetō de dnia mā ne te dilectionem. ad bonū
dnm tabile uq' ꝙ cedo ex mod dnare del bo ꝑ
bni et ad sone a bono ī dnm tabile uq' acdnie
dine ꝙ tm. quod a nō queunt ꝙ hoc n. aut te hō
a dnare dnia.
Ad
ꝙ est ꝙ q. hō exaudiat a d' s ꝙ ꝑ ipm cm
q' canonē a dō. sp. n. indech. n. Quando me inuocā
dcpcanē exaudā mā ꝑ mē ꝙ ꝑ ipō dō dnia
mā nē ꝑcm
ꝙ ꝑ plumpetō ꝙnat ꝑcarlin qm
sed ipe q' est ꝙ dō nō ppt ē ꝑcarlin ei ens ꝙ
trinā. sic instima. q. in. ad ꝑ plumpetō nō sp mā.
Ad
q' ꝑmā nō exaudit a ꝑtē. sp ꝑ plumpetō
exaudit a ꝑtē dō. n. magī. d. sed tribz. q. d.
q. d. mul' peccamus. q. sp ꝙcie peccamus q. n
ad ꝑ plumpetō ꝑcie est ꝑmā
ad cui est ad' ꝑcie. qm ꝑtā n. qm gen
Ad
d' qd qm sup dcm est. et declarat. cum mor. a ꝑcī
cmis am obiit se ipe. ad utrūlīm sm est sed
mains et ꝑmā ꝑ plumpetō aut est mē quid. a ꝑcī
cramis et n. ꝑpe. q. dam spem sedmam hb aut se
ofelo mentalem sm. qm. et declarat. sic n. sm cet
qd dens ꝑcī cremdi nō mdulgeat ut q. ꝑcatas
a ꝑmām nō dicat ut sm est qs n. ꝑtō ꝑ sm an
tibi vegan dcatur. era lyne et se respondet. q. ma
tm ꝑre cm qualiter. q. dr. qm ꝑ plumpetō mē
cret ꝑ plumpetō est ꝑtīl mut cmis et declarat. q. sed
mage ꝑtī est dos mdulcet et ꝑre q. ꝑtīle ꝑ. et mi
tem tm cret. nīl. n. sed et dō. q. h aut ꝙ mā
ꝑcā
Ad ꝑ. q. d' qd ꝑ sm ad ꝑtīl ꝑ sp
qz ꝙ ꝑtipet ut ꝑ plumpetō mage ordinare dnā
ꝑtipet ad ordinandū ꝙ ꝑ plumpetō ordinare dnā
ꝑtipet ad ordinandū ꝙ ꝑ plumpetō mage

Hꝛ. iiij. sic ꝓcꝺ. ut. ad ꝓsumptō nō tantū q. iam
dictā ꝓsumptō .n. malum ut ꝑnicie iuxta dñm
unde. una aut respōsio unsiam aut ꝙ ꝺicit ꝙ ꝓ
sumptō nō ꝺat ꝙ mam ꝺicta ¶ ꝓsumptō ꝙꝺ
ꝺeliberatiū .ꝫ ꝺeliberatō ꝺicat ꝙꝺ ꝺicit ꝺr aīa ꝙ
oppositū ꝺicit. oppositū ꝺicit tantū .n. ad ꝺictam. et hoc
tm̄ habiti. unde ꝺelectnet ꝺicit ꝙ ꝺicit. ¶ Ad
ꝺum ꝺeliberatiū ꝓsumptuosū ut ꝫ ad ad ꝺictō
malū. ꝫ. ꝙꝺ ꝺicit ꝓbabile. ꝺ. ꝓbile ꝫ. ꝙ. as
ꝺicunt ꝓbile ꝙꝺ ꝺicit impbile ꝙꝺ ꝺicit ꝓbile ꝫ. ꝙ. as
ge. magis ergo ergo ꝫ. ge. ꝙ. ge. ꝙ. ge. ¶ ꝺicit ꝺo
ꝺicit ꝙꝺ ꝺicit ꝙꝺ ꝺicit ꝙꝺ ꝺicit ꝙꝺ ꝺicit ꝙꝺ ꝺicit ꝙꝺ
naturali ꝺicit ꝺicit mamꝫ ꝺicit. ¶ ꝺicit ꝙ ꝺicit ꝙꝺ
ꝺicit. ꝺupl̄ ꝺicit ꝓsumptō ꝺicit ꝺicit ꝺicit ꝺicit ꝺicit ꝺicit
ꝺicit ꝺicit ꝺicit ꝺicit

Contra. Ad primū ſic proceditur. Videtur quod ſit ſola una hierarchia angelica. Hierarchia enim ordinata eſt ſcientia quedam. Sed ſcientia non diſtinguitur ſecundum ordines ſcientium, ſed ſecundum ordines ſcibilium. Ergo cum angeli non ſint ordinati ad invicem, ſed ſolum ad deum, videtur quod non ſint plures hierarchie angelorum.

Preterea, hierarchia eſt ordo quidam. Sed ordo ad unum pertinet. Ergo videtur quod ſit una ſola hierarchia.

Preterea, ſicut dicit Dionyſius, hierarchia eſt ſcientia ordinata, et ſanctitas, et ſuper omnem ordinem virtutis. Sed ſanctitas et virtus non diſtinguuntur ſecundum ordines angelorum. Ergo videtur quod non ſint plures hierarchie angelorum.

Sed contra eſt quod Dionyſius dicit, quod ſunt tres hierarchie, et quod in unaquaque hierarchia ſunt tres ordines.

Respondeo dicendum quod hierarchia, ſicut dictum eſt, eſt ordo quidam. Ordo autem dupliciter dicitur, uno modo ipſe ordinatus ſeu collectio ordinatorum, alio modo ipſa ordinatio. Et quia ordinatio ſumitur ab ordine ſicut a ſuo principio, ideo ordo primo modo ſumptus eſt principalior. Et ideo ſecundum ordinem ad ordinem diſtinguuntur hierarchie, ſicut ſecundum ordinem ad finem diſtinguuntur ſcientie. Ordo autem ad finem eſt ſecundum ordinem agentis ad id quod agit. Et ideo ſecundum ordinem ad ordinem diſtinguuntur hierarchie, ſicut ſecundum ordinem ad finem diſtinguuntur ſcientie. Ordo autem ad finem eſt ſecundum ordinem agentis ad id quod agit. Et ideo ſecundum ordinem ad ordinem diſtinguuntur hierarchie, ſicut ſecundum ordinem ad finem diſtinguuntur ſcientie. Ordo autem ad finem eſt ſecundum ordinem agentis ad id quod agit.

Ad primum ergo dicendum quod ſcientia non diſtinguitur ſecundum ordines ſcibilium, ſed ſecundum ordines ſcientium, ſed ſecundum ordines ſcibilium. Ergo cum angeli non ſint ordinati ad invicem, ſed ſolum ad deum, videtur quod non ſint plures hierarchie angelorum.

Ad ſecundum dicendum quod hierarchia eſt ordo quidam. Sed ordo ad unum pertinet. Ergo videtur quod ſit una ſola hierarchia.

Ad tertium dicendum quod ſicut dictum eſt, eſt ordo quidam. Ordo autem dupliciter dicitur, uno modo ipſe ordinatus ſeu collectio ordinatorum, alio modo ipſa ordinatio. Et quia ordinatio ſumitur ab ordine ſicut a ſuo principio, ideo ordo primo modo ſumptus eſt principalior. Et ideo ſecundum ordinem ad ordinem diſtinguuntur hierarchie, ſicut ſecundum ordinem ad finem diſtinguuntur ſcientie. Ordo autem ad finem eſt ſecundum ordinem agentis ad id quod agit. Et ideo ſecundum ordinem ad ordinem diſtinguuntur hierarchie, ſicut ſecundum ordinem ad finem diſtinguuntur ſcientie. Ordo autem ad finem eſt ſecundum ordinem agentis ad id quod agit. Et ideo ſecundum ordinem ad ordinem diſtinguuntur hierarchie, ſicut ſecundum ordinem ad finem diſtinguuntur ſcientie. Ordo autem ad finem eſt ſecundum ordinem agentis ad id quod agit.

animas a deo in aiam m̄ est q̄ y aliq; inēle p̄ā q̄
dñm̄ p̄cept cōmīat p̄ p̄ōc̄ infusiē obstaculū q̄ q
hoc hē cōgendo p̄ fer̄ p̄ā dīne amicie q̄ vsq; ir
ur dei voluntarē vīāt dñs est ne stā p vnū actu
p̄ī mōtl' vīe' cū tm̄ pās vñ ē aug' dicit vn
tm̄ q̄ ad trām q̄ homo deo p̄ sente alī illuāt
alī sente amē deinno retrī q̄ ano' vs bonū' ider
uatl' tēp' voluntatis aīl sione dilēdi ¶ Ad p̄mū
q̄ d' ad vñ ewg' p̄ē vno modo de intelligi q̄
hō ann est in statu p̄fē vt ōia p̄cepta m actib'
cā mer' ēt ad ea q̄ dicūt nō y aliq' negligam p̄cepta
tem vñ ex rōne vēitatis ad hoc' ē dīne ad nos ē ois
dnīs est q̄ si al' p vñ actū p̄ī mōtl' ficol' omitt de
cepta amicie ad hoc q̄ p̄ē ōdie stat p̄ma
p̄ē ame dia ad q̄ p̄tinet intelligat ea p̄cepta actuāt
deo' q̄ sīt deadie vt ordinatiā p̄cepta ad nō stare
in vsū p̄ēō q̄ p̄ua' detinet ¶ Ad n̄dū q̄ ea mis
amittere dupl' Uno modo directe p actualē ōcē
p̄ōm ex hoc modo p̄cepta cantatē nō amittē Alio mō
indirecte q̄ dñs ex ōmissione ad ordinē amicie q̄
q̄ p̄ull' ioue ordinē vl' amoris ex hoc modo p̄cepta
dilectōē fraternī cantatē amittē q̄ ordinē ad vnū
p̄ma ¶ Ad m̄ dō ad nō q̄ ioīdinatō affectiōis q̄ ē
ēt ea q̄ sīt ad finē vt ē bona ēt ordinata p̄ma
mōtle sed solū q̄ ēt ea' vīe ordinatis q̄ vt p̄ma
dīne vōis ex hoc dicūtē q̄ntur quid cantatē ex
deū est ¶ Ad vñ dō ad cantatē vnitatē vnōnē q̄ q̄
ad deū nō amē fidē vel q̄ p̄ma cantatē p̄cēm mor
tale q̄ntē fidē vt q̄ēt sed q̄dam dēiatā p̄cēm q̄ sīt
fidē ex q̄ēt collatā sīt ex q̄ nō p̄tīm mōtle vi
tāl cantatē vñ patet ad cantatē ame p̄ē vna
tē mōtale est vt vna fonna virtutū ex q̄
q̄ vñ ex ē nō ē vna fonna virtutū ex q̄

QUESTIO V. de obo cantatis

Deinde q̄nd̄ dō de obo cantatis
cē q̄ deo ad q̄ndo cessāt ¶ Primo amē de
vnit' ame tūm ex q̄ est dilectēda ¶ Sēo de ordīe
dilectōnē ¶ Tēo p̄tīm q̄tum ad duodecim ¶ Q̄rto
de' de q̄ntē dilectōnē p̄ēm ¶ Quīto cantatē
tio ex cantatē dilectōnē ¶ Sexto vī ēt̄ ois
tiālēs sint ordinatē dilectōnē ¶ Septimo
vī ēt̄ p̄ēm dilectōnē ¶ Octavo vī
cet p̄ēm sēm ex p̄ēm dilectōnē ¶ Nono
vī ēt̄ p̄ēm sēm ex ēm cantatē
dilectōnē ¶ Decimo vī ēt̄ p̄ēm dilectōnē
vnis vī itimis nō ex cantatē dilectōnē ¶ Undecimo
vī nō ex ordīe amicie ex cantatē dilectōnē ¶ Duodecimo
vī angeli sint ex cantatē dilectōnē ¶ Tertiodecimo
vī demones ex nō de cantatē dilectōnē

Ad p̄mū sic p̄ceditur. Ad dilectōnē cantatis videt̄ p̄tīm
nō ex ordīe ad q̄ videt̄ q̄ deo debeat amicie
tm ex ordīe ad finē q̄ dicit̄ p̄. ethicōrū q̄ dō
dō p̄tīt ad vt tm ex q̄ ordīe ex dilectōnē ēt q̄ dō
tm̄ ano ex nō de tm̄ nō am dō ex dilectōnē

ex dilectōnē q̄ est nec sīnl' vl' final' vt ex q̄ sup̄ dat
patet ex q̄ tm̄ amor quo dilig̃t deus ex dilectōnē
omōr cantatis quo dilig̃t deus ex dilectōnē q̄
tatem q̄ vñ ¶ Ad p̄mū ergo sicut dat m dēm p̄ma
est honestū ex dilectōnē ex est honor am debet deo q̄
honor tacē ex ex dilectōnē est honor am debet ex
am est honor dilectē q̄ p̄ ex est amor quo dilig̃t
deus ex quo dilig̃t q̄ vñ ¶ Ad q̄ndū q̄ tm̄ ex
tic hī mōtle mar' ex ex p̄s ex vñ de deo ad quod
tēp̄ hēdam̄ p̄cepta m hoc sēo dīt q̄ ex mā
ledet am nō am odīe in hoc q̄ carnis m dēt
deo q̄nō ad q̄m nō se ordinat ¶ Ad tēm est ad dī
tō h̄ hoc mandatū hūm adeo ne am dilig̃at dñ
dilig̃at ex frēm q̄ vñ ¶ Ad q̄rtū dō ad q̄ sīc sup̄ dīm
nō dñ silig̃atus d ex h ad vanitat q̄ p̄ actual omis
n actus vñ q̄ēt ad q̄m finīt p̄ma Omnāt
q̄s actus q̄ vlō sumat p̄ fēm rōm vñs nec
ēt ad q̄ q̄s actus am fer̄ mūm obī ex
am fer̄ mōtle vñ ex hoc nō ē ead q̄ vīo
anam tm̄ ex ano vñ tolat p̄ma q̄m q̄ amē dīl
gendi q̄m deus est hoc vñ dēm vñ dilig̃o vt
n deo sīt am̄ māiūs est ad q̄ q̄ actual est quo dī
lig̃t deus ex mo dilig̃at q̄ vñ ex p̄ actual est quo d
nō ex lum sē exercēt ad dīcōm dei vñ ad finē
q̄m ¶ Ad p̄mū q̄ ad q̄m p̄ē tm̄ dup̄
sē ex aparī Uno modo p̄ q̄ ad q̄ est ordinatum
tuō ad ām ordinatū p̄ eius ex dilectōnē vñ d
amat q̄m p̄ ex dilectōnē accipiendū ad ām ex ex
ām amet himoī distinguīt a amore dī ex p̄ma amet
Alio modo amet nō ex amat p̄ q̄ ad ē dī q̄ nō
ex dēm p̄cepta p̄ēq; amet p̄ q̄ q̄dēm dīm ad vñ
vm deū malefactē ex ama p̄ q̄ multās ex ordīe dī
nēt nō distinguat a amore dī ex p̄ma amet

Ad q̄ndū q̄ amor respic̄ tm̄ vñ ex q̄ p̄ma est ex
p̄ē p̄p̄ū tm̄ honestū defect̄ vñ ex nō ordīnē
ex vērū ex nō amet nō diffidat̄ p̄ma p̄ dī
tum q̄ nō p̄ēt p̄ma tm̄ tm̄ dilectōnē ad p̄ma tm̄
ad nō tm̄ tm̄ ex honestū diffidat̄ p̄ma tm̄
singulōz vñ ex q̄ amēt ordinatā dilig̃m ex
nimōs nō vñ ordinat ad vñ tm̄ ex nō ē dē
dilectōnē honestū diffidat̄ ad p̄ma vñ ex
tm̄ singulōz ex tm̄ dē singulārē honestē tacē
ex vñ tm̄ singulārē ordinē ¶ Ad q̄ndū q̄
q̄ vīm p̄ma amē q̄ntē m hoc sē ad immāre
mūtē vñ dō ex tm̄ nō hēnt ex ēt vñ
q̄m dilig̃at amīq; p̄ma p̄ē finē nō ant vñ
tm̄ dilig̃at tm̄ dñi ad tm̄ ad cantatē

Ad q̄ndū sic p̄ceditur. Ad cantatē nō sīt ex
dilig̃t. ex vñ q̄ sīt ex ex p̄ma dilectōnē
dñi p̄cepta cantatis exclūdit vīo mar' p̄ma
sed q̄ p̄ma ordo ex cantatē ordinet nos vobis est
p̄mū q̄ cantatē nō est ex ex dilectōnē
ex cantatis fundat̄ sī ex ex tm̄ vñ

ad q̃ ordinatione dñe ꝙ videt. et ꝛ̃ q. hoc nõ ꝛ̃
dicat ad ihũ ammonẽdam ꝙ ꝙ hoc ad aliq̃ sint
deo amici qm ex ꝓcepto dñi nr̃i ihũ xp̃i nõ
Hic dicendũ sit ꝓ ꝛ̃ ad ordinẽ quicunq; inf
ꝙ cantate dñi gendo. deũ. q̃ ꝙmit ꝛ̃ dein et
nos ipi. ut amẽ dicat sup iohẽm. eram nõ diligat
deum nec ꝺ ipm diligat. m dei ꝑ alone meditatiõ
ꝛ̃ sum ipm. nec ꝑ ꝺ est aliq dilectio sm ipm. ꝙd
dilectio dei. Pl nõ debz dubitare. cõe ꝙ ꝛ̃ sed ꝺ
ipm ꝺ ꝺam pars mi nec ꝑ debz dubitare. q. ad dilige
ꝛ̃ ipm. a nob ꝓis Sciare nos hmõi est tm ꝙ ꝓ
as ꝑ dilectõ qua amt diligũt ꝙm dilectõe a dilectõe
qua amt diligit ꝛ ipm. ita dilectõ ꝺ amt diligat ꝛ̃ ꝙ
debeat distingui. a dilectõe qua amt diligat ꝛ̃ sm ꝑ
dam distinguat. nec ꝛ̃ cante diligendo Quare
dicit ꝙ augẽ dicat ꝙ ꝑ te debz ꝺ. q. amet hoc diligẽdo
vel hoc amet ꝑ nos est ꝺ deus. Ad ꝙm q̃ dicit
Deũ amet ꝑ nos est. quia ꝺ ꝙmit. q. amẽ q̃
mãdat nos est. ꝺ ꝙm ordẽ Sed amet nõ dat
quãcũq; cantate ꝺ ꝛ̃ ante ne fundam. nõ amet
dilectõe vni amici ꝺ aliã dilectõem. mlt̃ienẽ bicudinẽ
ꝛ̃ dam. Aliud est. bicudo nõ duobꝰ pantanc. ꝛ̃ hõ
ex angel Deũ aũt ꝙ ad amet ꝙ ꝙdam red̃dat
eam. bicudo diuꝛ ꝛ̃ hmõi. ꝙ est bicudinẽ
fluens est ea rõne diligibile ꝙ est bicudi eã. q. a
ꝙ est bicudinẽ ꝓcedens ꝙ ꝛ̃ dupꝰ rõne dilect
ꝙ est vni ut ꝙ est nob ꝺ eam ut bicudinẽ
ea ꝓcedẽte. ꝛ̃ sed ꝑ simũs duo ꝛ̃ cante diligibilia
ꝑ ꝛ̃ hõ diligat ꝛ̃ ipm ꝛ̃ ꝙm Ad ꝙmq;
ꝺ ꝺ dicta bicudo. diligentia ad dicta diligibilia
sunt duo eam rõm diligibilium unus ꝛ̃ ꝙ q̃
est. bicudo mali diligentis. ad deũ ꝛ̃ ad ꝛ̃ ipm ꝙ
hoc ꝓcedit diligibilia. ei dilectõ vni ꝛ̃ ea
ꝛ̃ dicta. ut ꝛ̃ ea. vel ea remota. alia remanent
Ad ij ꝺ ad ꝛ̃ dicta ea ꝛ̃ est mlt̃ naliane ꝙ ꝓ
bicudinẽ ꝛ̃ ea ꝙ ꝙ ꝺ ꝛ̃ ꝙ ꝙdam ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃
ꝛ̃ ꝛ̃ ꝙ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃

XXvj.

xxvi.

dilectionem et sic non inter in patria ... [illegible] ... si beneficiores
... in beneficio caritatis ... beneficiis magis de
... diligere ... magis diligitur ...
... [illegible] ...

[illegible]

... maxime diligendus est deus ...

[illegible]

Quaestio XXIIII de xxiiii

Deinde querendum est de actu caritatis
Et primo de quolibet actu caritatis ... dilectio ...
...

[illegible]

Utrum sit peccatum magis aliquem amare quam amari

Ad primum sic proceditur. Videtur quod magis sit peccatum amare quam amari. Quia ut dicit Augustinus in libro de moribus ecclesie, melior est qui amat quam qui amatur. Sed peccatum est malum. Ergo magis est malum amare quam amari.

Praeterea, peccatum est contra naturam. Sed magis est contra naturam amare quam amari. Quia naturale est omnibus appetere bonum sibi. Ergo magis est peccatum amare quam amari.

Praeterea, peccatum est contra legem. Sed lex praecipit diligere proximum sicut seipsum. Ergo magis est peccatum amare quam amari.

Sed contra est quod dicit Augustinus in libro de moribus ecclesie, quod melius est amare quam amari. Ergo magis est peccatum amare quam amari.

Respondeo dicendum quod amare et amari dupliciter possunt considerari. Uno modo secundum se. Et sic amare est magis peccatum quam amari. Quia amare est actus amantis, amari autem est actus amati. Actus autem unusquisque magis est ei quod est sibi quam quod est alteri. Unde magis est peccatum quod est contra naturam amantis quam quod est contra naturam amati. Alio modo possunt considerari amare et amari secundum quod ordinantur ad invicem. Et sic amari est magis peccatum quam amare. Quia amari est finis amantis, finis autem habet rationem boni. Unde amari est magis contra naturam amantis quam amare.

Ad primum ergo dicendum quod ratio illa procedit de amare secundum se.

Ad secundum dicendum quod ratio illa procedit de amare secundum se.

Ad tertium dicendum quod ratio illa procedit de amare secundum se.

Utrum peccatum sit magis amare deum quam proximum

Ad primum sic proceditur. Videtur quod magis sit peccatum amare deum quam proximum. Quia ut dicit Augustinus in libro de moribus ecclesie, melior est qui amat deum quam qui amat proximum. Sed peccatum est malum. Ergo magis est malum amare deum quam proximum.

Praeterea, peccatum est contra naturam. Sed magis est contra naturam amare deum quam proximum. Quia naturale est omnibus appetere bonum sibi. Ergo magis est peccatum amare deum quam proximum.

Praeterea, peccatum est contra legem. Sed lex praecipit diligere proximum sicut seipsum. Ergo magis est peccatum amare deum quam proximum.

Sed contra est quod dicit Augustinus in libro de moribus ecclesie, quod melius est amare deum quam proximum. Ergo magis est peccatum amare deum quam proximum.

Respondeo dicendum quod amare deum et proximum dupliciter possunt considerari. Uno modo secundum se. Et sic amare deum est magis peccatum quam amare proximum. Quia amare deum est actus amantis, amare autem proximum est actus amati. Actus autem unusquisque magis est ei quod est sibi quam quod est alteri. Unde magis est peccatum quod est contra naturam amantis quam quod est contra naturam amati. Alio modo possunt considerari amare deum et proximum secundum quod ordinantur ad invicem. Et sic amare proximum est magis peccatum quam amare deum. Quia amare proximum est finis amantis, finis autem habet rationem boni. Unde amare proximum est magis contra naturam amantis quam amare deum.

Ad primum ergo dicendum quod ratio illa procedit de amare secundum se.

Ad secundum dicendum quod ratio illa procedit de amare secundum se.

Ad tertium dicendum quod ratio illa procedit de amare secundum se.

Utrum peccatum sit magis amare deum quam proximum

Ad primum sic proceditur. Videtur quod magis sit peccatum amare deum quam proximum. Quia ut dicit Augustinus in libro de moribus ecclesie, melior est qui amat deum quam qui amat proximum. Sed peccatum est malum. Ergo magis est malum amare deum quam proximum.

Praeterea, peccatum est contra naturam. Sed magis est contra naturam amare deum quam proximum. Quia naturale est omnibus appetere bonum sibi. Ergo magis est peccatum amare deum quam proximum.

Praeterea, peccatum est contra legem. Sed lex praecipit diligere proximum sicut seipsum. Ergo magis est peccatum amare deum quam proximum.

Sed contra est quod dicit Augustinus in libro de moribus ecclesie, quod melius est amare deum quam proximum. Ergo magis est peccatum amare deum quam proximum.

Respondeo dicendum quod amare deum et proximum dupliciter possunt considerari. Uno modo secundum se. Et sic amare deum est magis peccatum quam amare proximum. Quia amare deum est actus amantis, amare autem proximum est actus amati. Actus autem unusquisque magis est ei quod est sibi quam quod est alteri. Unde magis est peccatum quod est contra naturam amantis quam quod est contra naturam amati. Alio modo possunt considerari amare deum et proximum secundum quod ordinantur ad invicem. Et sic amare proximum est magis peccatum quam amare deum. Quia amare proximum est finis amantis, finis autem habet rationem boni. Unde amare proximum est magis contra naturam amantis quam amare deum.

Ad primum ergo dicendum quod ratio illa procedit de amare secundum se.

Ad secundum dicendum quod ratio illa procedit de amare secundum se.

Ad tertium dicendum quod ratio illa procedit de amare secundum se.

ut per illa beneficia amicum amemus sed per eius bonitatem propter ...
... Sic modo deum diligimus propter aliud si propter ipsum non ei ...
ordinatur ad aliud non ad finem sed ipse finis ultimus omnium ...

[illegible]

xxxiij.

de cognitione q̄ p̄ter ea q̄ dicta sunt de ipsa caritate dei
cum dicit de ea quod dilectus deus eum creauit ut ei
-ad eum perueniat fruendo eum. Quod patet ex diuisione
ad hoc quod creatura rationalis ad deum fruendum
deum dei. Ad .ij. dicendum quod amor est qui
unit uel tendit ad unionem. Et amor dilectionis
a sua forma amor caritatis dicitur per hoc quod
per ipsum homo diligit deum propter deum. Ad
.iij. dicendum quod sicut dictum est de fide et spe
quod non remanent in patria, ita dilectio
quae est caritas non remanet in patria.

de effectibus operibus actum caritatis

Deinde dicendum est de effectibus caritatis. Et primo de gaudio. Secundo de pace. Tertio de misericordia. Circa primum quaeruntur quatuor. Primo utrum gaudium sit effectus caritatis. Secundo utrum gaudium sit virtus. Tertio utrum gaudium sit unum. Quarto utrum gaudium sit bonum.

Circa primum sic proceditur. Videtur quod gaudium non sit effectus caritatis. Gaudium enim videtur esse idem quod exultatio. Sed exultatio ponitur inter ea quae pertinent ad spem, ut patet Rom. xij. Ergo gaudium non est effectus caritatis.

Praeterea, gaudium videtur esse idem quod laetitia. Sed laetitia ponitur inter ea quae pertinent ad timorem, ut patet Psalm. Ergo gaudium non est effectus caritatis.

Praeterea, gaudium videtur esse idem quod delectatio. Sed delectatio videtur pertinere ad concupiscentiam, ut patet per Augustinum. Ergo gaudium non est effectus caritatis.

Sed contra est quod dicitur Gal. v. Fructus autem caritatis est gaudium.

Respondeo dicendum quod gaudium nihil aliud est quam quaedam quietatio appetitus in bono adepto. Cum autem bonum adeptum amatur, necesse est quod sequatur quietatio appetitus in ipso, quae est gaudium. Manifestum est autem quod primum bonum adeptum quod amatur est finis. Finis autem ultimus est ipse deus, qui per caritatem amatur. Unde manifestum est quod gaudium quod est de deo est effectus caritatis.

Ad primum ergo dicendum quod exultatio importat quandam manifestationem gaudii interioris. Quae quidem manifestatio pertinet ad spem, quae facit hominem confidenter manifestare spiritualia gaudia quae habet in deo. Unde exultatio ponitur inter ea quae pertinent ad spem.

Ad secundum dicendum quod laetitia importat dilatationem cordis. Quae quidem dilatatio pertinet ad timorem, qui est timor filialis, ut supra dictum est. Unde laetitia ponitur inter ea quae pertinent ad timorem.

Ad tertium dicendum quod delectatio importat quietationem appetitus in bono adepto. Quae quidem quietatio pertinet ad concupiscentiam, quae est appetitus boni. Unde delectatio ponitur inter ea quae pertinent ad concupiscentiam.

Articulus secundus. Utrum gaudium sit virtus.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod gaudium sit virtus. Gaudium enim est effectus caritatis, ut dictum est. Sed caritas est virtus. Ergo gaudium est virtus.

Praeterea, gaudium est de bono. Sed bonum est obiectum virtutis. Ergo gaudium est virtus.

Praeterea, gaudium est de bono divino. Sed bonum divinum est obiectum theologicae virtutis. Ergo gaudium est virtus theologica.

Sed contra est quod gaudium est passio. Sed passio non est virtus. Ergo gaudium non est virtus.

Respondeo dicendum quod gaudium est passio. Sed passio non est virtus. Ergo gaudium non est virtus.

Ad primum ergo dicendum quod caritas est virtus. Sed gaudium non est virtus, sed passio. Unde non sequitur quod gaudium sit virtus.

Ad secundum dicendum quod bonum est obiectum virtutis. Sed gaudium non est de bono virtutis, sed de bono passionis. Unde non sequitur quod gaudium sit virtus.

Ad tertium dicendum quod bonum divinum est obiectum theologicae virtutis. Sed gaudium non est de bono divino, sed de bono passionis. Unde non sequitur quod gaudium sit virtus theologica.

Articulus tertius. Utrum gaudium sit unum.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod gaudium non sit unum. Gaudium enim est de bono. Sed bonum est multiplex. Ergo gaudium est multiplex.

Praeterea, gaudium est de bono divino. Sed bonum divinum est multiplex. Ergo gaudium est multiplex.

Praeterea, gaudium est de bono humano. Sed bonum humanum est multiplex. Ergo gaudium est multiplex.

Sed contra est quod gaudium est passio. Sed passio est una. Ergo gaudium est unum.

Respondeo dicendum quod gaudium est passio. Sed passio est una. Ergo gaudium est unum.

Ad primum ergo dicendum quod gaudium est de bono. Sed bonum est multiplex. Ergo gaudium est multiplex.

Ad secundum dicendum quod gaudium est de bono divino. Sed bonum divinum est multiplex. Ergo gaudium est multiplex.

Ad tertium dicendum quod gaudium est de bono humano. Sed bonum humanum est multiplex. Ergo gaudium est multiplex.

Articulus quartus. Utrum gaudium sit bonum.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod gaudium non sit bonum. Gaudium enim est passio. Sed passio non est bonum. Ergo gaudium non est bonum.

Praeterea, gaudium est de bono. Sed bonum est bonum. Ergo gaudium est bonum.

Praeterea, gaudium est de bono divino. Sed bonum divinum est bonum. Ergo gaudium est bonum.

Sed contra est quod gaudium est passio. Sed passio non est bonum. Ergo gaudium non est bonum.

Respondeo dicendum quod gaudium est passio. Sed passio non est bonum. Ergo gaudium non est bonum.

Ad primum ergo dicendum quod gaudium est de bono. Sed bonum est bonum. Ergo gaudium est bonum.

Ad secundum dicendum quod gaudium est de bono divino. Sed bonum divinum est bonum. Ergo gaudium est bonum.

Ad tertium dicendum quod gaudium est de bono humano. Sed bonum humanum est bonum. Ergo gaudium est bonum.

De misericordia.

XXXII

Quam vocat̃ est mag̃ q̃ vitand' b̃ñ p̃cñs ad mi
tem ad q̃m est mag̃ nob mag̃ comuc' timꝰ teando
cani p̃ hoc nanam sed duplicem voc̃ eo comp̃ ni
ecnegoꝰ. Quam grauo aũ est mag̃ cõsciẽ eheo
pnia. q̃ hoc ut ẽpna necẽre q̃ p̃ hoc non amittꝫ mala
cam pacem. Ad p̃mũ g̃ d' ad' dmut' nõ g̃vitet
timꝰ p' uocare animas. aue clangẽtes ouũtiũ ꝫ le
cane ees. ita nec nõe q̃ re ip̃i nimicor. hoc q̃ nõ
est ẽtra canonẽ. sed expedit ut p̃ eam ocurgẽ q̃ ꝫ
uel sit mag̃ fugiendi. i. q̃ ab ea p̃ inanẽ indge
eam metꝫ est. q̃ mag̃ dupl' est mag̃ in
dgens. nõ p̃ō. q̃ nõ ille p̃ decem cui sic mag̃ ꝫ
uelens. q̃ hoc dupl' grad' est indgenue ecclie mãda
est ei. ꝫ nõ p̃ seul' iudicij. Ad q̃d d' ad' tm mig
multos. q. diuinũ est. q̃m bꝛui. vnd' ẽ ꝫ bono ei
rei pñs. ut ꝫtual' nec rep̃al' ut cuiusũ est q̃d ꝫ p̃ñ
tuum q̃ppiat pericto ecclie ẽ ei q̃dñ aut in bell' ecclie
ordinet. ad q̃uacũ in rei pñs. in hoc unles ꝫ p̃dõ
dnũ uoui aptũi nõ un p̃ud' ei. cang̃ p̃ uace p̃
ted nõ ocũ rem pub' lucũ ũnat ecclie nõ est unmi ũi
hoc p̃ seip̃m ejiens dũctus sed amic. Ad q̃d d' ad
dnũ. est debꝛeat. dnũ q̃d. d' nõ ẽpt ũlaudabꝫ tñ
cnũ. q. dj. sed p̃ñ in bonũ ei cui debet. p̃ueꝛ aũ. hꝫ ꝫ
auũn ei rem aliam ablt' ut' sumat. ubi tam ut ami
tuo acceptũ sũ dispẽsãt ut' aliquo alio sũ modo. q̃
ad hoc p̃tudebꝫ. vdde debꝛeat. ꝫ eos bñficiũ ecclie
tuũ. ũ forte ecclie eccie naturaꝫ arreat. in q̃ne ꝫ ũ
cde rem aliena acqꝛe ad ecclie sed naturaꝫ p̃uacẽ
ũ forte ecclie cui rei debeꝫ in sũ nocũte ecclie q̃no
cuũ aũ ꝫ q̃no p̃ulandꝫ ecclie utꝫ. odio. sed ad aliq̃
odiones ꝑdcones. mdeas q̃ aliquibꝫ nõ ꝑ ũis ꝑ
dan p̃ vindicte singulaꝝ animi ut p̃ñs. ꝫ ꝫ
Aliud aũ debꝛeat. q̃ opꝛare ut tyrannicus am hic ec
us el' cui debeꝫ. puꝝ. sed dicit non q̃ nocũte ecclie
sed q̃adam moꝛali ecclie ut sanguis bñficiũ gen
ꝛis suscep̃t. malli' aũ bñficiũ bñficiũ ecclie ami ꝛe
ua. v. mi. sic p̃ce' mi. ad hoc. penaꝫ ecclie ꝫ penaꝫ ꝫ d
p̃ualꝫ bñficiũ bñ' cuilꝫ. at ut p̃ tendꝫ. ꝫ nociuꝫ
ecclie q̃ p̃ponderꝫ ut aliq̃ aliq̃ q̃ q̃ñ. p̃uac
cois. utilitꝫ ecclie. ut' rei p̃uce. ut ut aũ ẽ ecclie
ꝛe huiꝰ. ecclie q̃ibꝫ ecclie bñficiũ suscepti. q̃ simꝫ
nos p̃ eoꝝ ꝛe debꝛeat. Ad mi. d' ad' penaꝫ ꝫ
ꝛogꝛet ecclie ꝛe ame penaꝫ ẽ ad bñficiũ. amoꝛ. a' ꝫ
oꝝ. ad honoꝛandꝫ penaꝫ ecclie. ꝫ nociuꝫ ecclie q̃ ꝫ
ecclie mag̃ tuẽ debꝛeat ꝫ nos q̃ñ penaꝫ amet. illo
modo dicẽ ꝛeat ꝑ ob' lignũ. bñficiũ. ecclie
ecclie ꝑ ꝑ ꝑñ. ut dñs. ecclie

Hic mi. sic p̃ce' mi. ad' bñficiũ sic ꝫ ꝛe. ꝑ
ecclie. ad. d' ad' penaꝫ. ordinãt. q̃ ꝛeg̃ leges. leꝛdnt
facẽ. p̃ñs. ut' ecclie. sic dicit. q̃ dñs. ꝫ ꝫ
bñficiũ. ecclie dicẽ. dñs. ut. mãt. ꝛ. dñs. ecclie. ũmicos.
nos. bñficiũ. ecclie. ꝫ. q̃ dñs. ut' ꝫ. ut' ꝫ
dñs. ecclie. Ad p̃mũ. ꝛ. ad' ut' ecclie. ꝫ
bñficiũ. ecclie. ꝫ. ecclie. ꝫ. ecclie. ꝫ

XXXIJ

p q̄ ad aliq̄d aliq̄ ad hoc mittent. Sed ac de suo cōfessore
ecclīe ambitiōsi debz post mortē suā ordināre hoc aliq̄ diu
ante de mortua sepeliena. et cholera et aliq̄ diu sepelier
ut ps aug̃ in lr̄e de cura pro mortuis agenda. Ad
ōs q. quōs alie racōes q̄ ad has rōnā tam et cetera et
standa sūt in finaca sam. vii dmḡ et cū subd
ame clandi rōnāe ad subtenacōs mittantur mittunt.
Sūlē ēt ueīt hoi aliq̄ ḡgi ofessionem aliam fieri
rōnā ad rōmpendū cap̄m nouū diuīne auctoritat
pape. ch̄ne nē q̄mēt il ad ch̄ne ēt pārī debz. et
non. sine spāl' mente debz hoc fieri facienda. Ad m dd
quod ante dicta pcedenti q̄ ad quīm. obiciebat actus
ūtutis cōtrarie milē debz ut dcm quē ad uitēd
cōtingentia alia ille hoiem a malo culpe ubare pōt
ad unam dicebat assūi ab illo ꝙ vi. ydn. mel vota
sp̄ ad ingenia qui fraudulenta odientat ostenta.
Ad m dd q̄ nō aliq̄ nedū pōt ad hoc defin ad
sciū ad quē quis nedū ea q̄ de eo sciūt cū alīs pōt
iam. ch̄ne ad aliam pōt aliq̄s tam obligari ut
debeat ordinē ꝑ ea tēpa tēpalē et mālis addi
Ho im̄ sc̄ē ut q̄ dē ōles sūt pcō Cōtenti
us. qui spāles laudabili. nē mag̃ indigēa elā
tacē et hoc n. ehā laudē ītq̄ indigena ch̄ne sal
cui ip̄ne pōt et ciales ōles est indigentōr ne q̄ qē ē abud
ē p ecias spāles. q̄ dē ōles sūt pcōes. Ad
mes ad laudē et miām dē mutē ītē ad dē tue am
d facē fīd uī ame ētā nolī nocere uenes d mutēs ne
fore et ip̄ē et ne īuocare. ad in eccl spāli tēp̄ē no
pentatē. q. qui etiā p alio sibi p̄ficet ad illū pō oīa
mea ad illū p̄ō od mea in sum mes dūes am ualū
decet ne ē in stām. ꝓfecto q. nē omnē ne ecc ōles
q̄ dē ōles. sūt pcōes aūt spāles. Ad
laudē etie petiū q. paup ex elia dam. Oblat. vi. di. iob. m.
a nō bñdīm in gaza et. et ad philomenē dicat aq̄
mala aūt vide ne ut p̄ce fi. od aūt mag̃ ē ḡia paup
etiā dīt aūt spāl' q̄ dē ehā dīt pcō est q̄ spāal.
Ad
ame est ad aug̃ dicte mlīe de ī none dn̄i ī mō
dē. a illo qui pte a de da illi. dand est od nec ē in
ati necēs. ecd negauit q̄ pte mdanda. et mlīa
er nō eū mag̃ d mercat erat. mett dab ar. et ō iuste
petente et rogāt et nec aute ehā spāl' q̄ spāles
etie dīe dīt ꝑfende. Ad
pō ad q̄ quō stat ehā
pō attendi dup. Uno ne modo simp̄ leḡ d. et ī
ehe spāles pemīt ē ehā rone. ī mo amō q. ad
ehē nobilīs est. et de mī spāle ad p̄ eam dīt
sed illo pō im. dnū ī mī ehā vel legē mea nō
de mīal. Ad
rone cui an sē nem q nobīs; q̄ē ad
ab se ne mag̃ p ip̄i dī p̄mūt q̄ ad ip̄m q̄ ē ad
cōi. ita et p̄mo ne dī q. debz aliq̄ ip̄i dmḡ. et
ad ip̄m actus q̄nbz obuert. p̄mo q. spāles actus
aūt nō dīnōr et ōles. qm sī aliq̄ modi simul et
mo debz ille ꝑfīt ad aliq̄ p̄ aliq̄ ad ehā. ad illū ne q̄ dī
dīt ehā. ad cui spāle ē seq̄. p̄mū mag̃ et pulī
ad fame moriente. et decēs. sic et indigena. sp̄ius
me mul est dicat qui p̄ plari q̄ mul hoc sit simp̄ melī. Ad
p̄mū g. dd ad ame mag̃ indigena. melī est ceūs ydr q a
nūs indigent sit melior et melioris indigeat dare ei
melius est et sic ēt ī oppō. Ad
n dd q̄ recipiēs
nō minus nūs et laudem. et sīnō sit meritum ex
et humana. q̄ia si non sit meritum. nē minus vin
uīs meritus. sic est de ebone talis. quod et mag̃
fingebat. es mag̃ enim ḡtiam recipiat et in pauper
melīs spāli. et en meritū boni. spāliū nō minus
et uitū sic meritū boni. et malum. Ad
m dd ad mi
am dnas etiam. attendi ad ip̄m dī nūs ne
amet. et lumen. accipiendi nō in eo magis recipiat
q̄ sic mendata.
Ho im̄ sc̄ē ut q̄ dē ōles. nō sic am esse q̄n
alem. esse n est. nō ēt pcō sua tamen. et ōles
spāles. sūt pcōes. ōibz non. n. et ie ōles im̄
spāles. esse. Ad
dare ōle. et quān. veni. sp̄ne
est. sed debet ali. et meritū non g. sume dande elie. ad
quē spāles esse. Ad
multiplicem et multiplicē
ehē. q̄ ehā ōl' dare spāles esse q̄ues. et
ehā mag̃ spāle. p̄ficer quod ē dare. ut dē q̄ tegē. et de
mona mereare duo ea mūnera gratis. p̄cipiat. q. sūm
dū p̄ōs. mihi. ne g. ehā ōl' ī spāle esse. Si
cut est q̄ dī. ecc. unde ehā vni q̄ p̄ ōl' ē
dare. Ad
quod ehā ōl' ēt pcō. dīcat. duo
mod. ad sua ehām. et ac hoc nō ut ōles esse
q̄. supplet ōles. defīs. p̄ē. Alio mod pō dīcat
et p̄ce aule et mag̃ al. et ehām ōl' dare p̄ dlēt. dei
et p̄ximi. et ad ī alle. sūctū spāles. ad und ecc.
m. p̄d petūam p̄ sēm. et pone ehm ī p̄cepis al
ssimi et p̄dte. mag̃ aūt aūt. Ad
mod et p̄ce et
fect et sic ē. hē spāles structū. mō. p̄ q̄ und an p̄
sem ehām. ad ne mouet. ad dand. et bñficie. vi
d. aūt. de ude ehām ut sim̄ pauper. et ī eccl. et
ad oī malo. Ad
mū g. dd ad. ut mag̃ dedit
ehā. ad sua ehām. Ad
m dd q. ille am dare ehām
nō mēdo. ad ecc spāle et aūt. q. sūt spāles
inf̄mū p̄ nūe. sed mendo et am ōl' ehām spāle
structū et ne. Ad
m dd ad vna q̄ mm dedit ad
q̄ mēdo et mul dedit ad sua. et ne. et sua ehā
ipi mag̃ et ōl' aūt. q. aūt ehā spāle ehām
dam. hē.
Ad
u. a. papal dimittere. ad dare ehām. ē. ī. p̄ē. et. ō. ad
und dm̄. un. dalui mei. regi placeat. p̄tā tua ehē
vedūce. g. dare ehām nō ē. ī. p̄ē. Ad
cui. ī. ue
sua. un. ecclām vendē. ad ne uendi. ut sua. ad ehām
nō dat. g. mani est ehām nō dare. nē g. dare ehām
est in p̄ē. Ad
ouē ad ea. ad p̄ecepto. aliq̄
tēp. obligat. thē. ad. ad p̄m mor. et. ī. p̄ē. ad
obligat. p. tp̄i. dēm. Sic g. dare ehām ea. ī. p̄ē.
ē. dēm. aliq. tēp. in ano. nō p̄mūt. mō. ut
ehām dare. si. ī. nō. ut. q. ip̄e. plabit. ehām. p̄
q. paup. alie. ī. neit. posse. et. q. ud. q. est. ī. ehām

XXXV.

fratr eliam fr nr necessa allig ut ex ore vim ipsius
te presumpse. Il forte magnitudo extreme naturalis in que
tractu dei et finem intr eliam datet nec ipe ij essu pcu
tu addendu qr sic dr in glo de cerimonialibus dgnalt trans
fretant tractet o dispensatione pmpti; cargant et inqi
cit ip in correctione standi domu simul domare et ab mal
tractatione egde cum Ad iij dd q. si unus heat alias
tres pre dare q eis unus ad sustendandu eliam magnatu
um q; plus unus ut amoz qho unus modo ut pre dare
eliam et in commissis assensu ymo mandat simul nec est
sup fluminare mi depauperet alias aut ns debz dare
elias. si dicendu unus ut ex illo ut ex ore ij una tractu
necessaria sic de mcho dan cit qui ij mi sic essi ach
macnoh qi in hui q ad dispensatoin dem pmitt ut
cayd utile est. ad ap in. pmo ad ar. vi. beata ante
tuam sponsum tebat ns unu. mi de o stetit. mate
pede eliam fratr Ad iij dd q. ex q fr fuit suspens
simul pfr cerio ns pre eliam fratr il forte aliam medici
de q pre p simile quod pt placeat il forte alie nec ex
gri a pte dispensatio o impsia et ideo de simil. mi pueri

Ad. unu sic pcr in ad ns ne mage Sed ad sm
apm doctz elia sua dz. dei ex ju. da imsiardi
cen enc qual pdce hui frac hui cene dei ipo.
ad arg. dicit q ex ma mi fr pcr et impti ge ns
fratr est mage elie facende Pe enie fuit facde ge recei
bucz nicolo cene sed nld mage ar. et pr ums d tract
te in ab gdeto. tolle e q. retinu cena maxime ac
que ex elie que sed cognate ad nld nec ij. pri fa
cas nob amare de magna ma mat et q. de fratri
corpand nos mcna cal nec ela. il am ecu indigen e
summe ge mage fuit elie dande sanctoz ar pri

Ex maxime ho est ubi qp ma no ubi ns pcr
eliam fratr ge in ad ns ne mage facienda elia
pe mage admitte Si aue est ad ap dicat ad ep
uno de. si aut sup et mage de mchary cum ns ij
fide negant et est infidel dcrer Ad ij dd q ex
ange dr in pmo de dcr. ij. ulliam fuit nob mage
munch. q. diam sorte nob obviasse ut est nob mage
pvide de beni. est cum et ij dispensatu ad ysidu sed
dijam sint et scdm. nam multo plen mage indi
genaz. paucu et mage nam ad eccl tenu est mage
elia dauda. et pe pp indeu mage sint ne fuit mage infi
dmncha. sed cui cum. qui nob unu ac et mag
nam nacessitate ns paucitu Ad pmu g dd q. pau
us est fr ecclesiast unde pdz. 1. ne p hoc pro fo
uear sed mgr ns ut fr fuit ecclesiast Ad iij dd q. ep
elie ad sacerdo celebrandu et hic dug dubi. Ad ij
dd q. radice cauf et sed hoc elia est un testa pne in
ea nare sed cauf sic quia pp inquietudi mage pu
de debeat cedi pabu. vij. et cum ns dicit. ij. pmo de
esse fratr illa pbanda. i elia unus ne pp unes sanguis
tui ns de pctis si ege aq no sat melit. e. ne ut pe
fratr cui amb; pdcr ab hui sumpti depsde
Alio modo dz elia ad rec bu; vice cene et unico

nuco. cui sm dua ei an et ac pcr qd q. eliam dedit
cedi nec loquat ibi ang Ad iij dd quod. o elia fr
equi nec ia non est appa. ad cpm sed pfr
cum ieiunii nec unu est sup cria appe loquit nisi
ab eliam fuit il forte ex pse naturi. pmo eliaz
dissuasit pmo eliaz pce et pe si accpe si indigt
ac ex vene nec ano et in alii similibus

Ho dcm sic pcr in ad eliam nec fuit hui danc fan elia
q. maxime dz si cui ecclie nisi sed illi nec debz; sic dam ne
dcr et ni si nec fuit sic amplius dz i ap do sic. si malefi
hui danc dan Pambic dz ho uo de cui cum effidio
per sed dispensau sed hui dan eliaz ad ecclesiast pcm
pe elia non debz si hui danc Si ad arg. ut ac
arg uparlis sit remissio malu de uni ecclesie utilit
ex nob aut ap ebito. i. panpeat sed hoc contingit
si elia danc hui danc elia largit Si contra
quod dr ebo. am. si mul ni e fuit hui danc ebue
Ad q. hui dan et ie pre dno dan ex ex pce damni ex
ex pce utpiemus. Ex pce quod damni cum q. al dic
q est mul ni fuit ipm pe facultatis ex sic lau e
hui danc dare ni ex domu sue. xx. laudamus vid
am quae ex os quod dcm. i. monet. utili q hui ne nil
fr obl nam cui hui que dca fuit de elia fra dz ad nchil
ex pce no cui dare est hui danc elia dup Ad ij q. sup
ac sufficit et indigen una ecclie tanda le est hui danc
eliam ebue. Alio modo ut si hui nder ad si fr hui cene
et hoc non est tanle qm melit est p hui; indigenty
elargiu. vij. et ap dicit. i. ad ary. iii. si dist bue in
abol pmpti. ij. le dicat p hoc cum ex ele dcr ne
non vni sed unitat dei ne pbiz p sic Ad p. ge
ds ad is illa pcr de hui dan si ex cedente uccidat
ut pcr in al eliam Ad ij dd q. cattal illa is de hui
dan et ie ex pce dam sed nec ij est q. deus no iuit
cum ecclesiast ei opal ij una cene fuit. p ceder is il fr cr
ut he ypi. i. nel clues occidit et pcm pmpti ex eo q.
mit ut ulla cua dcm chori ecclie Ad ij dd q
aut cattal mdicta q. ad ij ad dic ut no aut ut ieiunio
ij refugii. ioam de hui dan et ie ex sup ex cent.
necgre ut pcr in al eu no e dan elia. ut ij imsec
ene sed ut rude subtu cer ed qd ex e dicte ad hui da
da. pe dui cat. ad dic nel hom amor. dan de ecclie mbz ij
uncti indigent mage de ieiunii et ij aut uel stry. q. ex
cram bis dicte. ut ho de ecclie qda est in tanpe do.
cat aut debitu ut ij q. pe vocha q. ingenuo go aa
rhales. ar si q. ex dicat in ejectare credit si via ho
q. no ad is q. dic. no ij nel aut e ij no. ioc de hui
dan ex pce damni si fr ge le i dic no ij o die qui melti
est. si hui danc aue meu ut ex dicte no pacam

Quinde dub est de correctio fratris de correctione fratris
cedi si q. ne. octo Q. ne correctio fratris ser. et q.
do ut. fr ij pcpto Cedi ut pcp ex dicat se ad o ij
ge ij pl ut. Ex dicat ne. fratris ex dicat q. ij pcpto
pla et ex ut ge Cedi ne. pmi pcpe ex mge Ex ma
al deleat ex si q. ex correctio fraterna

aliq' tribuū p'tendūt ad p'cēp' de honoracōe patrū. Ad m. dū q' correctio filiorū ēpūs ordinet. pr̄ē. Unde modo intelligē q' correctione aliq' ad correctōm omittat dicēdū q' ī primo de cāme dei. qd p̄ ea amittat ordinē pmissū ex ordinatione malē agendi p'tet q. ep'alis temp'aliū est. sed ordinet ne dēbeāt. q. hoc efficaciē nō ad hoc veniam ex pia crudelitate unū pdamnet alios. ifirmitate p'mittat aliū a fide. non ut ex p'dictis patet sed q. aliū amittat a fide. Alio modo p'mittat filiū a correctōe dilectio p'ua nō tñ. ut. f. formidat ne inde diminuta aliq' ex hoc experiat. nō p'mittit deus. qm̄ nō ē formidand'

XXXIIJ

punitã. ℈ ipe dñus no ieſus ſecundo animonite
uidam aiã q̃ ei denũciatũ eſt no ee de nacõe peccati
ſecũdũ animoſitatẽ p̃decẽ publicã denũciatiõ. ¶ Accusatio
ẽ quãdo q̃ denũciatõ ſit ad publicam denũciatiõ
accusatorẽ p̃ aliq̃d illa animoſitas ſecundũ p̃decẽ
ſcãe n̄ inducat aliq̃s quod accusatus in debitũ p̃cedẽ ſalu
tẽ ꝙ nr̄e ẽ p̃babile q̃ ea q̃ ẽ mori ſimilitudine reli
giosꝰ ſtudẽ p̃cepta p̃ſeruare. ℈ obſeruari ſolet in religionibꝰ q̃
un capitul̃ aliq̃ p̃clamãt de culpis illa ſcãm meritã
punitã ꝙ nr̄e ad ſi non ſit de nacõe p̃cepti. ¶ Ideo
quoſ cunq; ſunt p̃lati obedire ſed q̃n̄ p̃lati p̃cepiũt
ſibi ouĩbꝰ uel aliis ſpãlr̃ nr̄e q̃mdo ſit ꝛ̃ndendũ ſi
dicat ꝙ nr̄e ad ꝛ̃ndendũ ei dicẽdũ ꝙ ſe mi ſcãm ꝛ
uoluntatẽ nr̄e ꝙ ẽ ſit de nacõe p̃cepti. ut ſcãm animoſi
tatẽ p̃decẽ publicam denũciatiõm. ¶ Si aũt ẽ ad
angꝰ dicẽ in no de uerbis dñi exponẽs illud ꝛ̃mittũ
nr̄e ꝛ̃ ẽ ꝛ̃ dñi ſi ſtudeat correctiõi pacis ꝑdere
fratr̃ n. p̃ iocũdia uite ꝑſeuerãs ꝛ̃ ſuã ꝛ̃ qui
uult fratr̃ ſuũ melioꝛẽ facere p̃cedẽ ſed ad ſi teneãt ꝑſeue
antiã ut eam ad ſe fr̃ deiciãt eſtimãs ꝙ ordo ꝛ
rectoꝛis fratr̃ exigit ſi p̃ceptũ. ¶ Ex dictis ꝙ ſit
patẽt diſtinguẽdũ eſt aut̃ n. peccã ſunt publica ſ̃ occ
ta. ſi quidẽ ſunt occulta publica ſ̃ ſi occ
ta. ſi quidẽ ſunt occulta publica ſ̃ ſi ad ꝓximũ pertinẽ
ex quo peccãtũ ꝛ̃ melioꝛ fiat ſ̃ ꝛ̃ un aũſi ſi amor no
ſcãm deneſcit uel no ſcandalizet̃ ex ꝺ talia peccã ſi
publice arguẽda ſed ad ꝺ ad ꝺ. v. peccãtũ ar
guẽdũ ſufficit arguere ꝛ̃ ſcãm ſuũ ꝛ̃ q; ſolũ ꝺ
peccãtũ publicũ ut ange ꝺicat in no de uerbis dñi. ſi ꝛ̃ fr̃
ſcm ꝛ̃ ſuã ſolũ ꝺicat ſi peccauit in te fr̃ tuus
qui ſi offendit ꝙtã ꝛ̃ alia ſi no ſolũ ꝛ̃ te peccãtũ ſed ꝛ
ꝑ alios aliis tm̃ bene ſed ſi n. occulte peccãtũ ꝑ ꝓximũ
minor offẽſa. ſi ad ſi diſtinguendũ ẽ inter ſi dam
n. peccã occulta ſicut ꝙ ſunt in cogitatione ꝙ uerbo ꝛ
ſi ſpãliter peccata occulte tractãda quia cum tale
peccãtũ ꝛ̃ ſolubile ut ſi ꝑsona ꝙ aliq̃ ꝛ̃ fide dignũ
ea q̃ ille peccãtũ ſi ſolũ inter ꝑsonã ſ̃ ꝛ̃ alios ei ſta
tim ad denũciandũ ꝓcedẽ no ſi. nr̄ omittũ ꝙdam
ſi fratr̃ ſuũ eſtimare ꝙ ſuũ ꝑ ſecretũ animoſi
tatẽ ꝛ̃ poſſe ut mala ꝛ̃ ꝓximi ꝙdam ne ꝓcedãt fratr̃ ſuũ
ſolũ ꝛ̃ malũ peccãtũ ꝛ̃ dem ſ̃ ꝓximi ſui q; a
peccãtõe ledi ſi ut ſũt ex noticia ſola ꝛ̃ tunc ꝙ
ad ſi ſufficit ꝛ̃ dẽ ne fr̃ ſuũ ꝛ̃ ſuã ſpãliter
ab ſtultitia ne ſ̃ no ꝑ alios ꝛ̃ ſuũ ſui ꝛ̃ nam
ut ꝛ̃ ſua ꝛ̃ ſ̃ ille ꝺicat̃ ſtulta ꝑ ille qui ſtudet emendari
fratr̃ ſuũ ſi ꝑ ſe emendare ſciẽs ꝙ ad ſcãm ꝛ̃ ſua
ꝛ̃ ei ꝺicet ꝙ ꝺ ꝙ nr̄ ẽ ꝑ no emendãt ſe ꝛ̃ ſuã
nõ ſolũ in tempali mali ꝙ ad multa ſi ꝑte ꝛ̃
ſuũ amittã fama ꝙ ꝺ ad ſpãlia ꝙ ꝑ timere
ſi fratr̃ ſuũ ꝛ̃ ſuã ꝛ̃ ſ̃ ꝛ̃ ſuã ꝛ̃ ſuã ꝛ̃ ſuã
ſol displicẽt ꝛ̃ ſe ꝛ̃ ſuã ꝛ̃ ſuã ꝛ̃ ſuã ꝛ̃ ſuã ꝛ̃ ſuã
ꝛ̃ ſuã ꝛ̃ ſuã

XXXIIII.

De malis oppositis

De odio quod oppositum dilectioni. Et de acedia et invidia quæ oppositæ gaudio contrariantur.

Deinde dicendum est de malis oppositis caritati. Et primo de odio, quod oppositum dilectioni. Secundo de acedia et invidia quæ oppositæ gaudio contrariantur. Circa primum de discordia et malo quæ oppositæ pacis. Et circa primum de odio, quod est oppositum caritati directe. Circa primum quæritur utrum odium sit peccatum. Et videtur quod non.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod odium non sit peccatum. Nullus enim peccat in eo quod facit secundum rectam rationem. Sed aliquis odit secundum rectam rationem, sicut patet de Deo, qui odit peccatum secundum rectam rationem. Ergo odium non est peccatum.

Praeterea, peccatum est contra naturam. Sed odium non est contra naturam, quia quælibet res naturaliter odit sibi contrarium. Ergo odium non est peccatum.

Praeterea, peccatum est voluntarium. Sed odium non est voluntarium, quia nullus potest velle odire, ut dicit Augustinus. Ergo odium non est peccatum.

Sed contra est quod dicitur Deut. XXXII, 41: Reddam odientibus me retributionem.

Respondeo dicendum quod odium, sicut supra dictum est, dupliciter dicitur. Uno modo, secundum quod est passio quædam. Et sic odium non est peccatum, sed quædam passio naturalis. Alio modo, secundum quod est actus appetitivæ virtutis. Et sic odium est peccatum, quia hoc pertinet ad malum hominem, quod sit contrarius actui virtutis. Actus autem virtutis est amare. Et ideo odium, secundum quod est actus appetitivæ virtutis, est peccatum.

Ad primum ergo dicendum quod ratio illa procedit de odio secundum quod est passio.

Ad secundum dicendum quod odium, secundum quod est passio, est contra naturam. Sed secundum quod est actus appetitivæ virtutis, est secundum naturam.

Ad tertium dicendum quod ratio illa procedit de odio secundum quod est passio.

Utrum odium sit peccatum mortale. Et videtur quod non.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod odium non sit peccatum mortale. Nullum enim peccatum mortale est meritorium vitæ æternæ. Sed odium est meritorium vitæ æternæ, secundum illud Matth. V, 11: Beati estis cum maledixerint vobis et persecuti vos fuerint et dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me. Ergo odium non est peccatum mortale.

Praeterea, peccatum mortale est contra legem Dei. Sed odium non est contra legem Dei, quia Deus ipse odit malos, secundum illud Psalm. V, 7: Odisti omnes qui operantur iniquitatem. Ergo odium non est peccatum mortale.

Praeterea, peccatum mortale est contra caritatem. Sed odium non est contra caritatem, quia ad caritatem pertinet odire malum. Ergo odium non est peccatum mortale.

Sed contra est quod dicitur I Joan. III, 15: Omnis qui odit fratrem suum homicida est.

Respondeo dicendum quod odium, sicut supra dictum est, dupliciter dicitur. Uno modo, secundum quod est passio quædam. Et sic odium non est peccatum, sed quædam passio naturalis. Alio modo, secundum quod est actus appetitivæ virtutis. Et sic odium est peccatum, quia hoc pertinet ad malum hominem, quod sit contrarius actui virtutis. Actus autem virtutis est amare. Et ideo odium, secundum quod est actus appetitivæ virtutis, est peccatum.

Ad primum ergo dicendum quod ratio illa procedit de odio secundum quod est passio.

Ad secundum dicendum quod odium, secundum quod est passio, est contra naturam. Sed secundum quod est actus appetitivæ virtutis, est secundum naturam.

Ad tertium dicendum quod ratio illa procedit de odio secundum quod est passio.

Utrum odium sit peccatum mortale. Et videtur quod non.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod odium non sit peccatum mortale. Nullum enim peccatum mortale est meritorium vitæ æternæ. Sed odium est meritorium vitæ æternæ, secundum illud Matth. V, 11: Beati estis cum maledixerint vobis et persecuti vos fuerint et dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me. Ergo odium non est peccatum mortale.

Praeterea, peccatum mortale est contra legem Dei. Sed odium non est contra legem Dei, quia Deus ipse odit malos, secundum illud Psalm. V, 7: Odisti omnes qui operantur iniquitatem. Ergo odium non est peccatum mortale.

Praeterea, peccatum mortale est contra caritatem. Sed odium non est contra caritatem, quia ad caritatem pertinet odire malum. Ergo odium non est peccatum mortale.

Sed contra est quod dicitur I Joan. III, 15: Omnis qui odit fratrem suum homicida est.

Respondeo dicendum quod odium, sicut supra dictum est, dupliciter dicitur. Uno modo, secundum quod est passio quædam. Et sic odium non est peccatum, sed quædam passio naturalis. Alio modo, secundum quod est actus appetitivæ virtutis. Et sic odium est peccatum, quia hoc pertinet ad malum hominem, quod sit contrarius actui virtutis. Actus autem virtutis est amare. Et ideo odium, secundum quod est actus appetitivæ virtutis, est peccatum.

Ad primum ergo dicendum quod ratio illa procedit de odio secundum quod est passio.

Ad secundum dicendum quod odium, secundum quod est passio, est contra naturam. Sed secundum quod est actus appetitivæ virtutis, est secundum naturam.

Ad tertium dicendum quod ratio illa procedit de odio secundum quod est passio.

...ssimum uenauit primum.

Hic tertio agitur de uicijs oppositis gaudio. Et circa hoc quatuor quaeruntur. Primo utrum gaudium sit semper bonum. Secundo utrum sit aliquando peccatum. Tertio utrum sit aliquando uirtus. Quarto de uicijs oppositis gaudio.

Ad primum sic proceditur. Uidetur quod gaudium non sit semper bonum. Dicit enim Augustinus in libro de ciuitate dei, quod de iudicio dei non debet gaudere homo, quia nescit an dignus sit amore uel odio. Sed quandoque homo gaudet de iudicio dei, puta cum gaudet de damnatione impij. Ergo gaudium non est semper bonum.

Praeterea, illud quod est ultimum in genere suo, uidetur esse optimum in genere illo. Sed gaudium est ultimum in genere passionum animae, quia omnes aliae passiones ordinantur ad gaudium sicut ad finem, ut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei. Ergo gaudium est optimum in genere passionum animae. Sed nihil optimum in genere passionum animae est semper bonum, quia sic etiam timor esset semper bonus, et similiter de aliis passionibus. Ergo gaudium non est semper bonum.

Praeterea, sicut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, gaudium est de his quae uolumus. Sed quandoque homo uult ea quae non debet uelle, puta cum uult peccare. Ergo quandoque gaudet de malo. Ergo gaudium non est semper bonum.

Sed contra est quod dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, quod gaudium est de his quae recte amantur. Sed recte amare est semper bonum. Ergo gaudium est semper bonum.

Respondeo dicendum quod gaudium importat quietationem appetitus in bono adepto, ut dictum est. Et ideo gaudium de malo non potest esse bonum, sed de bono. Et tanto est melius, quanto bonum in quo gaudium quietatur est melius. Et ideo gaudium de bono diuino est optimum, quia in eo quietatur appetitus humanus secundum optimum bonum, quod est bonum diuinum. Et sic patet quod gaudium est semper bonum.

Ad primum ergo dicendum quod gaudium de iudicio dei est de iustitia dei. Et ideo gaudium de iudicio dei est bonum. Et similiter gaudium de damnatione impij est bonum, quia per hoc iustitia dei manifestatur.

Ad secundum dicendum quod gaudium est ultimum in genere passionum animae, quia omnes aliae passiones ordinantur ad gaudium sicut ad finem. Et ideo gaudium habet rationem optimi in genere passionum animae. Et tamen non oportet quod sit semper bonum, quia etiam bonum potest esse causa malorum. Et sic gaudium potest esse causa peccati. Et tamen gaudium non est semper peccatum, quia gaudium de bono est bonum.

Ad tertium dicendum quod gaudium est de his quae uolumus secundum quod bona sunt. Et ideo gaudium de malo non est bonum, sed de bono. Et tanto est melius, quanto bonum in quo gaudium quietatur est melius. Et ideo gaudium de bono diuino est optimum, quia in eo quietatur appetitus humanus secundum optimum bonum, quod est bonum diuinum. Et sic patet quod gaudium est semper bonum.

Ad primum ergo dicendum quod gaudium de iudicio dei est de iustitia dei. Et ideo gaudium de iudicio dei est bonum. Et similiter gaudium de damnatione impij est bonum, quia per hoc iustitia dei manifestatur.

Ad secundum dicendum quod gaudium est ultimum in genere passionum animae, quia omnes aliae passiones ordinantur ad gaudium sicut ad finem. Et ideo gaudium habet rationem optimi in genere passionum animae. Et tamen non oportet quod sit semper bonum, quia etiam bonum potest esse causa malorum. Et sic gaudium potest esse causa peccati. Et tamen gaudium non est semper peccatum, quia gaudium de bono est bonum.

Ad tertium dicendum quod gaudium est de his quae uolumus secundum quod bona sunt. Et ideo gaudium de malo non est bonum, sed de bono. Et tanto est melius, quanto bonum in quo gaudium quietatur est melius. Et ideo gaudium de bono diuino est optimum, quia in eo quietatur appetitus humanus secundum optimum bonum, quod est bonum diuinum. Et sic patet quod gaudium est semper bonum.

...rtyrum de acadia vo diac oim q̄ sup̄ dr̄m · q̄ st̄ occasionē
...mpnolenaa in pen̄ mēt mā cand cēt · inhabilem
...tolleat amōnicat · g̃ ur̄ quod agge nl̄ ab ꝓlatis male allig
...nec̄ acadia meū emple cum sint filiab. Si enī est quod
...gē · mor. al' accidam cē meū emple cr hic ꝓdicat filial
...dd' quod sicut sup̄ dm̄ vnum emple q̄ quo q̄ mp
...cum est ne alia vxa euang̃ sed vna amice sponsa al' sic q' acūr
...hoiēt mulier epanē ꝓ delcōm cum vr quām obtulit cum ꝑ
...q̄ vnis unpetu · ad alia' agend' primo q̄ ꝑ ꝓ ecclām unita
...epanē ul' ne quām emerent ul' crel' pnd̄ in alia agenda ꝑ
...tuentel · vñ cum acadia sit ecclā q̄ dam sup̄ dem̄ ꝑ q̄ ꝓ
...vnum emple Ad p̄mū g̃ dd' q̄ acadia appellando anni
...pene holcum ul' alr̄ ꝓpr̄ q̄ ecclām amat ad cum in duat
...ām ad alia' agenda · ul' q̄ sup̄ ecclie vxa sē ad ap̄hendend'
...ul' ē ad alia' ꝓ q̄ ecclā emant Ad 2m dd' q̄ ꝓpr̄ genē
...assignat filiab' acadie · q̄ vr ꝓl' diac in vm · celi null' din
...alia' delcōne ꝑē maie cū ecclia nat̄ est quod ē ecclia ād nup̄
...ouat̄ · vno modo ut hō recedat a cōsuetudy · Alio ut ad alia cū
...sent ma' delectant sic illi qui nō possūt gaudē spūal' ubi delcō
...nūy cūfert nō se ad cōtēpl' sedm̄ ꝓl'm in vmbry celi nullū fugam cal'
...ebetūt · attendū q̄ ꝑmo fugit hō cōuersationē · Sō ē ingrē
...ay que ecclām ingerūt · spūalia aut̄ vna de quib' ecclie
...acadia sūt · et simil' et id quod ecclē ad finē · fugā aut̄ final' sit
...ꝑ ecclām · fuga aut̄ vnou q̄ sit ad finē ꝑ ad aduersa · q̄ ecclē
...cōsultū sit ꝑ ꝓsilliānimitē q̄ aut̄ ad ea ꝑtinēt ad q̄m
...ecclām sit ꝑ corpm̄ · ꝑcep̄ unpugnō aut̄ ecclīanam
...vnou spūalī nō q̄n quid ecclē ꝓ hoiēt am ad vona spūalia
...mducit · et ecclē est timar · cui nō se extendit ad ipā spūalia
...vnū · manou detestāc̄ · ad aduers · et ipō malicia mq̄ · a
...ꝑ ecclām a spūalib' alienissim̄ · et ad delectabilia · q̄ouꝫ ꝑ
...ꝓ vna acadie euangel̄ · et illarem ꝑ ꝓ ꝑ · ad ea · et ecclē
...simul · et acadie

Quam · mala · nō accip̄ · ꝑ ad q̄ē q̄ē
...meiou · sed sē dem̄ est unar · ꝑ accip̄ hic cōiē ꝓ bono · i q̄d
...indyscrōne sic dem̄ · et id ad de alio Ad 3m dd' q̄ castitat · i
...tō · de mistionē · cognoz · distingit · ecclām ab acadia · q̄ ꝓ
...cui q̄ē acadia · et ecclām uocat · q̄ sic sup̄ dem̄ · nō est vi
...unum · ab alio distinctū · sed ad ā' recedit a ꝓpr̄ · et labōio
...ro ul' ꝓ ecclīa · q̄ alia cāl' ds ecclesiast · sed solū sed q̄ · ecclīa · de
...bono dīno quod ꝓmp ad vnū accedit q̄ vnū quāc aq
...cē · indebitā · nāq̄ aq̄manū · bonū dimī · illa aut̄ q̄ ꝓfundi ꝓ
...mū · oim · et ecclīa · et acadia redūd ad ea q̄ q̄ē ꝓdit · q̄
...amanendo · et ꝓmū ꝓfundi · oim · et ecclīa · et iudea esset unū
...cōsil' sed simil' aut̄ · et bonū pacis · redūd ad tranquillū ·
...et ꝓcep̄ · et q̄ est aliquis ordo · sic aut̄ ea ꝑtinentia · et
...simul pacis · et · negligentē ipleri · sic ordinā q̄ alia q̄ ꝓ
...q̄ acadia · oim · ꝓmēt ad euangelīm · nisi · et alienū q̄ q̄
...sed ad m̄ · et ipā · aīe · ines · residēt · nolentis ipleme · addi
...ul' sa · et distinctē · uocē · un ꝓtenū · sal' mēt · q̄ aut̄ q · ꝓmū
...ad expansionē · dī · cuius · sic · q̄ · aut̄ ad · ꝑ · locum · dī · ul' ꝓpriū
...q̄ · aut̄ ad · ecclīa · un · sed · loc · non · manē · sē · inhærendo · ecclē · q̄n
...· q̄ ꝓ · ord · matrē · mor · mēbrōz · nagrantē · impar · mēt
...q̄ aut̄ ad diuisa · loca · dī · instabilitatē · ul' · ꝑ · acq̄ · instabilitā
...tis · sed · mutabilitatem · q̄ · mal · de iudea

De iudea · Q Ostendit · q̄ dām · est · de iudea · et · q̄ · ꝑ · ē · sic

...mudia · Sō · uer · sic · ꝓmū · Tao · nō · sic · ꝓmū · mor
...le · et · nat · uer · sic · vnum · ap̄le · et · de · filiab' · eius

Ad p̄mū sic ꝓcedit · ut ad iudea sit ecclīa · obiū · ecclie ē
...matū · sed obiū iudee est matū · sl obiū iudee · ꝙ
...die · n · gē · m · v · mor · al' · de iudea · loq̄t · ut beleaz̄ · mēt
...sua ꝓpria · finaet · q̄n · fel · mutat · et · nat · et · alienā · ꝙ · iu
...dea non est ecclīa Ꝙ similiter est nō · ea · ecclie · sed
...magē · delectal · sed similiter est · ea · iudee · dē · n · ꝓl'm · i · q ·
...rectē · iudeor · nat · tales · quib' · sic · alia · similes · aut̄ · sed
...gesi · aut · sed · ogamaz · aut̄ · ad · ea · nō · aut̄ · sed · finali · aut
...sed · hiesi · aut̄ · sed · ꝓpriū · ꝙ · iudea · nō · est · ecclīa Ꝙ ecclīa
...iudea · et · alie · defect · aut̄ · vñ · illi · qui · sunt · in · magno · defect ·
...sunt · ad · spūalia · ꝓ · ut · sup̄ · dem̄ · est · ea · de · possibili
...agere · sed · illi · quib' · modo · debet · et · q̄ · sup̄ · amantes ·
...honest · et · ꝓpriū · sapientes · sub · iudi · ut · ꝓl'm
...n · n · rectē · ꝙ · iudea · non · est · ecclīa Ꝙ · delect · ecclīa · quū
...equalem · aut̄ · nō · est · eadē · ꝙ · o · meno · unou · hūe · ꝙ · sit
...ea · delectal · ut · sup̄ · dem̄ · est · nō · enī · ea · ecclie · et · aut̄ · ea
...iudee · dicat · n · ꝓl'm · n · rectē · ꝙ · hui · alia · iudee
...um · hui · ā · posse · dimē · q̄ · ip̄ · debeant · aut̄ · q · ipi · q̄n · possi ·
...debeant · ꝙ · iudea · nō · est · ecclīa Sl · q̄nē · est · q̄ · anna ·
...dicat · m · n · ho · ꝓpr̄ · iudeam · q̄m · ecclie · ecd · ꝙ · iu
...dea · est · ecclīa · mahumel · uxor Ad 3m dd' q̄ obiū · ecclie ·
...est · matū · ꝓpr̄ · nō · cōtingit · aut̄ · id · q̄ · ē · alienū · uxi · ag ·
...hendi · ut · matū · ꝓpr̄ · ut · ad · de · uxo · alieno · ꝑ · ē · ecclīa
...hoc · o · tingat · dup̄ · uno · nā · q̄n · ā · ecclie · de · uxo · alie ·
...nā · unum · sibi · ecl̄ · ꝓcūm · alienū · uxorē · sic · q̄ · ecclīa ·
...de · cualtatione · immi · sui · nunc · ne · eā · ledat · et · cal' · ecclīa ·
...nō · est · iudea · sl · ciuitas · magē · essig · ut · ꝓl'm · dē · i · n · rectē
...Alio mod · uxi · ā · alīs · ecclīa · ut · ne · mal · ꝓpr̄ · nā ·
...est · dim · unum · ꝙ · ꝓcie · nl' · ꝙ · excellen · et · hoc · nl · de · uxo
...re · alienū · ecclīa · et · nō · ꝑ · de · nl' · uxi · hoies · inducat
...mandy · ecclīa · et · n · amby · hoēt · amant · honorem · et
...n · opinione · ꝓl'm · dicat · n · n · rectē Ad p̄mū dē · dd'
...mely · ꝓl'm · ad · q̄ · est · uxi · una · ꝓpheta · ut · malum
...alī · et · sed · sl · ecclīa · alia · ꝓpr̄ · ꝑ · et · de · leone · ut · dñi · est ·
Ad 2m dd' q̄ iudea est ꝓcia · de ꝓcia · altius · mq̄
...diminute · ꝓciam · gñ · quia · ꝓcare · oēs · est · ut · ad · ulter
...ius · iudea · hēt · amby · hō · unte · se · eāe · nl' · ꝓfecte · in
...ꝓcia · hoc · aut̄ · ꝙ · multor · ad · se · distrahēt · alia · ꝙ · un
...sui · timēt · ne · eāe · nl' · ꝓfecte · in · ꝓcia · sui · aut̄ · q̄ · sē
...o · nullo · maiores · ꝓna · ꝓpl'y · homi · nega · ul' · ter
...plebeio · q̄ · multi · q̄cedit · et · nō · sui · q̄ · multi · delect ·
...ul' · loco · ul' · tempore · ul' · sui · ꝙ · nō · sunt · sl · aliq̄
...sui · ꝓpriq̄ · amby · se · mat · eāe · nl' · ꝓfecte Quia · cui
...illi · q̄cedit · in · ꝓcia · acuit · ꝙ · ꝓ · mali · ut · limē · et
...ne · ea · tur · ecclīa · sl · timēdy · aut̄ · delectu · est · q̄ · ꝙ · oc ·
...dat · ut · Ad 4m dd' q̄ nl' · ē · mal · ad · ea · in · dē · ꝙ
...multi · delectat · et · nō · cui · al' · in · hoc · ei · ꝓcedat · ut · ē
...undet · sl · si · modi · ā · deligat · ut · ad · ꝙ · ꝓpriq̄ · ē
...possit · et · sic · ad · ꝙ · mal · ꝓpr̄ · sl · similiter · ei · ꝙ · mal
...ꝓ · ecclī · ꝓcia · alienū · ecclīa · et · nō · ē · q̄ · amantes · ho
...nou · sl · magē · i · vdi · ā · omia · ꝓpriū · magē · q̄ · mal
...et · uxi · ꝑ · pullulanel · sic · iudi · q · omia · ꝓpriū

magna ecclesiæ bonis aliorum accrescit reputatur se in magno statu esse. Vñ et Iohannes de Pumlum ecclesie iudeis ecclesie in vi. mensi. ad iudeos non pertinuit ñ eis quæ non in aliquo meliores primi. Ad. iij. ad memoriam pri cor. Ionor. ruga fuit inter delectam cuilay sed magnifici aliis hanc eam in diam qñ magnum ne gotiæ ppe de togatæ et ñ pri dicat in q. rectore. ad scientiæ iudeis nimonitz et illi qui multa expendunt ad ad qñ di uidetur. Vñ qui pauci expendit illud dum obtinet de iente. q. de annitione suor. bonor. et de hoc ad ecclesiam fuit bona.

Post. vi. fle. gre. in. ad iudeos nõ ecclesiam pertinere ad Malcham de milbone filie hæret degat. q. dñs addicare. ainsi iudeæ ecclesiæ laudabi. mordere. si mitti. ecclesiam ad primum. go iudeos nõ est primum. Si iudeos ecclesiam de alienis bonis ut damna dicte. sed hoc qui iam debilis fit di. n. qui. xxv. ei impetii simus. sunt bona primum pertinet pro. go iudeos nõ est semper primum. Si iudeos quidam zelum noiat. sed zelus quidam est. sed illi qui zelum de ei. ecclesiæ comedit nec go iudeos non semper ecclesiam primum. Si bona diuisi contra culpa. sed iudeos est quasi pro dicat. vi. qui. v. mortal. ei damnetur. contumacia. pertinacia corpus ipsa quoque ejecta mederentur. hi. quæ animæ ista ultragine doloris. q. pre pallore affectæ. oculi deficiunt mens. arcendi usus fingeret. sic in congregatione christiani deuitz studeo. go iudeos. nõ est primum. Si annis ecclesiæ. de quibus. vi. nõ ecclesiam. i. amicitiæ amplectendi. pronuntiet iudeos.

Ad. vi. dd. q. sic dum est iudeos ecclesiam de alienis bonis. sed hi. ecclesiam pertinge. ut. mori. vi no quod. modo. qui ab. dolii de bono alieno. mq. ex. ecclesiæ nominibus. ut. alii. ipi. ut. primum bonis. et. mal. ecclesiam nõ est iudeos no dum est. et pre. ei. si. primum dum. pertinge. pax. mor. ejecerunt. pertinge. qui. volo. ne nõ animadvertere. et iustos. uel. ruina. et. ecclesiæ. ut. iustis. ei. ecclesiam. si iudeis culpa contrahere. tanti. et. ruinæ. ecclesiæ. secundum. bñ exigi. cõmuni. et. pertinacia. illa. plebi. iustis. primum damni.

Alio modo. ecclesiam de bono de bono alienis. ex. eo. qd. qñ. hi. bonis. illi. qui. pre. hi. bonis. sed ex. eo. qd. nobis. dei. bonis. illi. ad. qui. hi. et. hi. pre. et. zelum. pri. dicat. in. ii. rectore. et. iustæ. zelus. fit. et. bona honesta. laudabi. sed. illi. mal. cor. ruinam. similiam. spatia. si. aut. sit. de bonis. pinguibus. templis. pre. et. cum. pri. et. si. pri. Ad. vi. dd. et. iustæ. de bono alienis. bonis. illi. ad. qui. nõ. et. bonis. ecclesiæ. et. qui. aliena. nisi. et. ecclesiam. si. bona honestis. et. qui. aliena. nisi. et. iustæ. sed. si. pri. dicat. in. ii. rectore. est. de malis. et. de talibus. q. presumitur. pretium. dignum. et. indignum. et. si. ecclesiam. sed. ipsum. necessitatem. et. primi. ad. bonos. mores. sed. si. nõ. dum. et. ecclesiæ. alius. qui. bona. temporalia. et. et. pro. magna. vide. nõ. repugnentis. ad. ecclesiam. q. p. deum. nam. fidei. tepidi. bona. q. indignum. pretium. et. dei. ordinatæ. dispensationi. ut. ad. eos. quorum. ad. eos. amplectendi. et. si. bona. ut. inde. si. quæ.

ad. bona. fuerint. q. suam. bonis. et. hi. ecclesiam. pertinere. ut. et. ut. si. et. mali. et. bonis. et. ut. si. et. mali. et. bonis. et. ut. si. et. mali. et. bonis

Hu-im. sic pce-in-q̄ ad iudea nō sic vitia carni-via
u-carnalia distinguūt p̄ filia carnalium vnor q
iudea est filia mamil gelic-diar-ri-pli-m-ri-rechab
ad amatores honestq; gelic magis inducūt q̄ iudia ñ
est via carnis Ad via carnalia inducūt sc̄ lenocinia
q̄ aliaq; ex eis omnia-q; dō-n-gēt-v-ma via decepte
mēa-n-sb̄ dam vūc sc̄ingunt sed q̄ cessant p̄ nitē ad
ocūm mlamam p̄ phant-q-lethan clamore nitē q̄ndē
q; iudea nō est gentilis pau-diar-n-gēt-v-mor
p̄ quē venit q-p̄ vnit hūano ordi anteam holtib⁹ q̄
misit dō in hac tua nocteia tota sua vsia-serpens
enar ex i p̄side malitie p̄tē nomie q̄ iudea nō est
vicii carnis Ad q̄ ad q̄ sc̄ gentē eml sitie assignāt
a q̄ p̄ mor-v diar q̄ de iudea ouē odū simō-
detecto-exultato in matrimō p̄ca-et alibi hēb⁹ in p̄pl
d m-cē q̄ iudea-ut ex primili p̄ma q̄ vltq; delet
p̄m ne filie i udie Ad arme est aūctal q̄ p̄-pm-
meat q̄ p̄ie iudeam via carnis et ei p̄dēat filias
assignat-Ad q̄ sc̄ iudea est ētia de vno
de vno p̄mū dm̄ est aūt sīe agenda q̄ vicii carnis
ei vūe quia-exercenda hō impellit ad aliq̄ sc̄ vel
fugar etiam ut ne ētie exaltentur et ad ire ne iudea
p̄uat a vicii carnis Ad p̄ q̄ ad sc̄ q̄ dicit q̄ mor
in p̄talia vica tanta fili⁹ cuiscone ouigne urnon
vnū de alio p̄hie-p̄ nanq; sc̄ne obtect tant⁹ q̄ dū
q̄ dū q̄ illa nitē cernūtur mor-i vida q̄ quant q̄
vnū nesc p̄m q̄ntur ne aut hēat alt⁹ ad p̄ncip⁹ nq
teat cubent non ē q̄ cōit vnū vicii carnis q-p̄
q-alio ouigne sed q̄ nō hat aliq̄ p̄ma sc̄ vnū p̄nce
di-ex-se nulla q̄m p̄cip⁹ fortē tū-p̄ q; iudea nō
facte ei am q̄ia natare nō p̄mē vicii carnis neq; ab
p̄ncipio mūdi de vno vno nequa a maligno vnū de
ministerii cenobiop⁹ Ad-ii-dō q̄ q̄ dīt nō hī
q-iudea-sic magnū p̄cip⁹ sed aū q-q; a iudea
fugere ad hoc vocem indicat q̄ q̄ p̄ne-m cōde
he q̄ sic induci-i deū iudea q̄a-q; mēt i cōmu
nobē vicii-e vnū q̄am Jnuidia-q̄ inē ginnio
p̄cā q̄ntat-c-i indeuaa fuge q̄ē nō q̄ al⁹ dī
de q̄ augnū q̄ē dei nō tenū de vno q̄ vnū p̄
p̄nū in p̄nū tein-q-p̄ hanc videnda ancdā in mu
dē q̄ū seō am sui cpi⁹ gelicare Ad-iii-dō q̄
mil filiop⁹ i amp gelic i udio sic p̄ē assimi-q-sama
ria iudea est ad tang⁹ p̄ne-m era ad tang⁹ medi
era ad tang⁹ cōi-p̄ne-m quā est ne ad dimittat
gelia ad mil ut secerūt et sic ē sub̄mō m̄ malīē
et sic est detnctō-q̄ē aūt est q̄ ad intendent di
minūe gelam ad ei aut p̄ē et sic ē exaltatō ad duc
aut ne p̄ē et sic ē afflictō-cui aūt ē i q̄ odio q̄
nō vnū deleūt cui amore Jehū equitat odiū q̄
cui deū est afflictō aut i p̄ q̄ q̄ p̄ amo mod⁹
q̄ Jnuidia-mag⁹ aūt ad mitat de p̄ph ad q̄
q-q̄ tm̄ q̄dam gelam Alio mō do ē sua
videt-ad q̄ q̄ p̄a q̄ ei eneiunt cum conati Jn
dens q̄ unte Jnpedit-exterē aūt ut ad nīchō

est dubie q̄ quod iudea sed ex ea dānū nā ex ētia
de vno p̄mū q̄ est Judea-q̄ aut ē q̄ntū de mal⁹ ei⁹

Q Unde ordand est de p̄ū q̄ optanda de pace q̄ op̄ 48 q̄ xxxiii q̄ xxx
pace-et p̄ de discordia-aue est mala de p̄nie pace
Do de meritū ne uxor q̄ ē in ore Ecce de inuc q̄ p
tinent ad op⁹-s̄ de sclamare et rūn et bello-ē p̄
q̄nte dno Quo uer discordia-sic pacū Ge uer
sic filia mamil gelie

Hu p̄mū sic pce-in-q̄ ad discordā nō sic q̄ p̄ discordiam
in-ab aliq̄ est recedē q̄ alicui⁹ no iuncte sed q̄
ne in-cē pacū q-no iunctū p̄ nō ē d̄ iunctū nitē-et dīt
vel ūtal dīna q̄ discordia ñ en est p̄ce Ad aquez duo
aliq̄ ad pacīd de p̄ce pacis sed indirecte nitē aliq̄ dicit
diem non in-cē p̄ce. dō-n-act̄-xvim-q-caem pauli q̄
vna p̄. cēt sad ducrunt et alea p̄ phisicos exclamante
in p̄sno vni frēi ego phisicus fili⁹ elie p̄ hisco⁹ de ste
et ri-ne ego undi ut ee ei hoc dualis fcā est discessio
nitē p̄ hisicos et sad ducos q̄ discordia nō est pacis Ad
p̄cā p̄ pne mole unicis vnū nō junctē sed p̄ dicit
vnū Junctē discordia dī varuabam in no discedere
ab invicē q̄ discors non est pacis et mal⁹ nole Ad
cessio est q̄ qui ad qui-dissensio nec-discors pacis
nitē ego cauſ de quib⁹ cōtra q̄nt⁹ q̄ di
ū anē mch aut q̄ludit a regno di q̄ p̄ mole q̄
discordē p̄cā mole Ad q̄ ad dicit q̄ discordia eq
valentia aut ne sic dom est q̄ntē aut q̄ē cauſ
mlam anda-origo mādi vnū q̄ē p̄ne ad dīm
Sanē aut vnū p̄ē discors q̄ ea nitē ē pacis mg⁹ q̄ē
q̄uē sed secus q̄ q̄ concordia-q̄ discordiam resistit
dup̄-Uno quid modo p̄ ce- Alio nō modo p̄cū
p̄ te quid in hūmail actib⁹ et merito dī cē id⁹ q̄
est sed intendē q̄ p̄ te discordat ab aliquo q̄ sic
ce ex intētē dissentit a tono dīno et a tono p̄
uniq; debi⁹ p̄cluare et hī ē p̄m mole q̄ sic
p̄ē cauēnetē ad cauare q̄ p̄m mole q̄ discordie
p̄ inp̄fōm act⁹ sē p̄cā nec ata q̄ acēl aut i hūā
nis actib⁹-et ignotib⁹ q̄ē q̄ considat q̄ sic q-ab⁹
p̄ē intendē-vnū intendē aliquez sc̄ ad aliud
bonū q̄ p̄m ad honorē dei n̄ī inclinat p̄m
q̄ nī estimat-q̄ ē bonū-Alī aut p̄ē q̄uam ep̄m
cnē discordia est p̄ acēl-q̄ bonū dīnū n̄ī p̄m
ecclī discordia nō est p̄m nec ingnē am
q̄ nī discors nī q̄ eī cause ē ea q̄ sic de nocē
tibus nec p̄macia debet adhiberē cū ē sup̄ dm
est q-discordia q̄ē animalis alter ē bnō voluntatis ñ
vnō ep̄onū ea quo p̄ q̄ discors q̄ē et p̄s q
ni ñ p̄ma ei ni nitē bnū Alī sacerd resistit
q̄ aut ē q̄ p̄ū vtilis-p̄ma dilect dissentit a
bono alter et vtq; diligo bonū p̄ Ad p̄ q̄ q̄
q̄ voluntas vnī hoīs sed ea q̄ dam nō ē vol
alterius hō sed ea q̄ dam q̄ nō ē vol
voluntas dei-sic p̄cio p̄ ista-sed p̄m q̄m cria dō
ordine a crīa vbi est q̄ūm q-p̄ hoc discordare ab
dīna Ad-iii-dō q̄ nitē vol adhuc dō q̄ dam

Secundo. Ad primum ergo quod obijcitur de opinione Origenis dicendum quod illa opinio est penitus improbanda. Et ideo non est curandum de ratione quam inducit ad probandum illam opinionem. Quia tamen quidam sancti videntur hanc opinionem tenere, ideo dicendum est quod ipse non intendit dicere quod diabolus non peccaverit, sed quod non fuerit in primo instanti suae creationis. Et hoc videtur dicere propter auctoritatem Scripturae, quae dicit, Ipse est principium viarum Dei, quae scilicet Deus fecit. Et Augustinus exponit hoc de principio temporis, quia scilicet Deus non creavit diabolum in primo instanti temporis, sed in principio temporis creavit Deus caelum et terram, in quibus creavit angelos et omnem naturam corporalem. Et ideo dicit quod diabolus non fuit malus statim a principio suae creationis, sed postea per propriam voluntatem. Et hoc videtur dicere propter illud quod dicitur Ioan. 8, Ille homicida erat ab initio, et in veritate non stetit. Et ideo dicit quod ab initio non dicitur nisi a principio temporis. Sed hoc non videtur esse verum, quia, ut dicit Damascenus, in libro 2, cap. 4, Angelus et anima sunt simul tempore. Et ideo dicendum est quod diabolus non fuit malus in primo instanti suae creationis, sed in primo instanti suae conversionis ad Deum. Et hoc dicit Augustinus, quia in primo instanti suae creationis habuit naturalem inclinationem ad bonum, quia omnis natura inclinatur naturaliter in bonum. Et ideo dicit quod in primo instanti suae creationis non fuit malus. Et hoc dicit

quod gehennæ nè sit debita pœna subiacuit. Ad sextum quæritur utrum ad fidelis et pacifici ordinis dispositionem pertineat bella inferre. Videtur quod non. Dicit enim Augustinus in libro de verbis Domini: Beati pacifici quia filii Dei vocabuntur. Sed ad filios Dei pertinet pacem habere, non bella inferre. Ergo ad pacifici ordinis dispositionem non pertinet bella inferre. Præterea, Augustinus dicit in libro de Civitate Dei: Quid est aliud latrocinia coercere nisi bella vitare? Sed ad pacifici ordinis dispositionem pertinet latrocinia coercere. Ergo ad pacifici ordinis dispositionem pertinet bella vitare, non bella inferre. Præterea, Augustinus dicit in libro de Civitate Dei: Si omnes homines sapientiæ præcepta sequerentur, nec bella ullo modo gererentur. Sed ad pacifici ordinis dispositionem pertinet ut homines sapientiæ præcepta sequantur. Ergo ad pacifici ordinis dispositionem pertinet bella vitare, non bella inferre. Sed contra est quod Augustinus dicit in libro de Civitate Dei: Justa bella solent definiri quæ ulciscuntur injurias, si gens vel civitas plectenda est quæ vel vindicare neglexerit quod a suis improbe factum est vel reddere quod per iniquitatem ablatum est. Hoc certe inter omnes constat esse justum genus bellandi quod ex divina auctoritate suscipitur. Respondeo dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet bella vitare et quantum possibile est pacem procurare, secundum illud Apostoli ad Romanos XII, 18: Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes. Sed quia, ut Augustinus dicit in libro de Civitate Dei, pax quæritur bello, non bellum pacis gratia inferendum est, sed pax bellandi gratia habenda. Unde pacifici ordinis dispositionem non tollit bella inferre, quæ sunt ad pacem bona, sed ad hoc solum tollit quod bella inferantur vel pacis perturbationis causa vel absque debita auctoritate. Ad primum ergo dicendum quod Augustinus loquitur de bellis quæ inferuntur vel pacis perturbationis causa vel absque debita auctoritate. Ad secundum dicendum quod latrocinia coercere non est bella vitare, sed bella quædam vitare, quia latrocinia coercere est bella quædam inferre. Ad tertium dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet bella vitare, quæ sunt mala, et bella inferre, quæ sunt bona. Ad quartum dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet ut homines pacem habentes ad bella inferenda non utantur, nisi cum necessitas imminet. Ad quintum dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet ut homines pacem habentes ad bella inferenda non utantur, nisi cum necessitas imminet. Ad sextum dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet ut homines pacem habentes ad bella inferenda non utantur, nisi cum necessitas imminet.

Deinde quæritur de bello civili. Et videtur quod non. Dicit enim Augustinus in libro de Civitate Dei: Si omnes homines sapientiæ præcepta sequerentur, nec bella ullo modo gererentur. Sed ad pacifici ordinis dispositionem pertinet ut homines sapientiæ præcepta sequantur. Ergo ad pacifici ordinis dispositionem pertinet bella vitare, non bella inferre. Præterea, Augustinus dicit in libro de Civitate Dei: Quid est aliud latrocinia coercere nisi bella vitare? Sed ad pacifici ordinis dispositionem pertinet latrocinia coercere. Ergo ad pacifici ordinis dispositionem pertinet bella vitare, non bella inferre. Præterea, Augustinus dicit in libro de Civitate Dei: Si omnes homines sapientiæ præcepta sequerentur, nec bella ullo modo gererentur. Sed ad pacifici ordinis dispositionem pertinet ut homines sapientiæ præcepta sequantur. Ergo ad pacifici ordinis dispositionem pertinet bella vitare, non bella inferre. Sed contra est quod Augustinus dicit in libro de Civitate Dei: Justa bella solent definiri quæ ulciscuntur injurias, si gens vel civitas plectenda est quæ vel vindicare neglexerit quod a suis improbe factum est vel reddere quod per iniquitatem ablatum est. Hoc certe inter omnes constat esse justum genus bellandi quod ex divina auctoritate suscipitur. Respondeo dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet bella vitare et quantum possibile est pacem procurare, secundum illud Apostoli ad Romanos XII, 18: Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes. Sed quia, ut Augustinus dicit in libro de Civitate Dei, pax quæritur bello, non bellum pacis gratia inferendum est, sed pax bellandi gratia habenda. Unde pacifici ordinis dispositionem non tollit bella inferre, quæ sunt ad pacem bona, sed ad hoc solum tollit quod bella inferantur vel pacis perturbationis causa vel absque debita auctoritate. Ad primum ergo dicendum quod Augustinus loquitur de bellis quæ inferuntur vel pacis perturbationis causa vel absque debita auctoritate. Ad secundum dicendum quod latrocinia coercere non est bella vitare, sed bella quædam vitare, quia latrocinia coercere est bella quædam inferre. Ad tertium dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet bella vitare, quæ sunt mala, et bella inferre, quæ sunt bona. Ad quartum dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet ut homines pacem habentes ad bella inferenda non utantur, nisi cum necessitas imminet. Ad quintum dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet ut homines pacem habentes ad bella inferenda non utantur, nisi cum necessitas imminet. Ad sextum dicendum quod ad pacifici ordinis dispositionem pertinet ut homines pacem habentes ad bella inferenda non utantur, nisi cum necessitas imminet.

ecclesiæ semper est illicitum et hoc modo nullæ debent hostes fidelium
fieri. Quum una pars hostes sunt alterius partis, et non ipsos hostes quando
necessitas hoc imperat, de officio. Alio modo potest aliquis fidelis et
devotus filius ecclesiæ apostolicæ sanctæ matris ecclesiæ contra aliquem
qui se faciat excommunicatum per aliquam sententiam generalem vel
specialem latam a canone vel a iudice, quia non est fidelis ecclesiæ
qui non obedit mandatis ecclesiæ, nisi forte manifeste constet quod
excommunicatus sit innocens, vel quod sententia lata sit iniusta, et
tunc debet quilibet pro posse suo impedire ne sententia debite
executioni mandetur, et hoc modo potest quilibet fidelis contra
excommunicatum pugnare, et ita intelligitur illud Augustini
contra Faustum, ubi dicit quod non est contra legem Dei pugnare
contra excommunicatum, quia excommunicatus non habetur pro
fratre, sed pro ethnico et publicano, et ideo non est contra legem
Dei pugnare contra ethnicum et publicanum, nec contra legem
Dei est pugnare contra illum qui est excommunicatus, quia
excommunicatus non habetur pro fratre, sed pro ethnico et
publicano. Et ideo non est contra legem Dei pugnare contra
excommunicatum, quia excommunicatus non habetur pro fratre,
sed pro ethnico et publicano. Et ideo non est contra legem Dei
pugnare contra excommunicatum, quia excommunicatus non
habetur pro fratre, sed pro ethnico et publicano.

Hic incipit de bello. Bellum est ordinata ad debitum finem
per legitimum principem cum solemnitate debita inducta
guerra. Bellum autem dicitur quasi duorum pugna, quia
per duos fit, scilicet per principem et per hostem. Bellum
est ordinata agendi cum armis de rebus repetitis de iure
et iniuria. Bellum autem dicitur quasi duorum pugna,
quia per duos fit, scilicet per principem et per hostem.
Bellum est ordinata agendi cum armis de rebus repetitis
de iure et iniuria. Bellum autem dicitur quasi duorum
pugna, quia per duos fit, scilicet per principem et per
hostem. Bellum est ordinata agendi cum armis de rebus
repetitis de iure et iniuria. Bellum autem dicitur quasi
duorum pugna, quia per duos fit, scilicet per principem
et per hostem. Bellum est ordinata agendi cum armis
de rebus repetitis de iure et iniuria. Bellum autem
dicitur quasi duorum pugna, quia per duos fit, scilicet
per principem et per hostem. Bellum est ordinata
agendi cum armis de rebus repetitis de iure et iniuria.
Bellum autem dicitur quasi duorum pugna, quia per
duos fit, scilicet per principem et per hostem.

Hic incipit de vita. Vita est spiritus et anima
hominis, et est vita corporis et vita animæ. Vita
corporis est spiritus et anima hominis, et est vita
corporis et vita animæ. Vita corporis est spiritus
et anima hominis, et est vita corporis et vita animæ.
Vita corporis est spiritus et anima hominis, et est
vita corporis et vita animæ. Vita corporis est
spiritus et anima hominis, et est vita corporis et
vita animæ. Vita corporis est spiritus et anima
hominis, et est vita corporis et vita animæ.

Quo modo aliquis accidens alicui iniuste malum inferat debet ei malum inferre pro illo malo primo. Ad secundum dicendum quod secundum hoc quod dicit dominus in manifesto non licet occidere. Quia non omnis occidens aliquem dicitur occidere gladium sed illum qui accipit gladium occidere. Unde non sufficit quod aliquis habeat animum occidendi nisi habeat gladium ad occidendum. Ad tertium dicendum quod sicut dicit augustinus in libro de libero arbitrio. Voluntas qua quis vult bene vivere et ad illud pervenire quod bene vivendo tenetur est valde laudabilis et ex caritate habenda. Sed voluntas qua quis vult occidere non est laudabilis nisi forte ex caritate qua quis vult occidere malum hominem ne ipse plus peccando aggravetur vel ne alii inficiantur. Ad quartum dicendum quod sicut dicit augustinus in libro de libero arbitrio. Ille qui occidit latronem propter conservationem propriae vitae non habet animum occidendi sed magis conservandi. Quia non videtur occidere qui sibi conatur vitam conservare. Ad quintum dicendum quod sicut dicit augustinus in libro de libero arbitrio. Non omnis qui occidit malum hominem homicida est. Quia multi sunt qui malos homines occidunt quos tamen non licet occidere. Unde non omnis qui occidit malum hominem homicida est. Quia multi sunt qui malos homines occidunt quos tamen non licet occidere.

de sedicione

Secundo quaeritur de sedicione. Et circa hoc quinque quaeruntur. Primo quid sedicio. Secundo utrum sedicio sit peccatum. Tertio utrum sedicio sit peccatum mortale. Quarto utrum sedicio sit peccatum contra caritatem. Quinto utrum sedicio sit peccatum contra iustitiam. Ad primum sic proceditur. Videtur quod sedicio non sit peccatum speciale. Sedicio enim videtur esse quaedam divisio. Sed divisio non videtur esse peccatum speciale. Ergo nec sedicio. Praeterea sedicio videtur esse quaedam dissensio. Sed dissensio videtur esse peccatum speciale. Ergo sedicio non videtur esse peccatum speciale. Praeterea sedicio videtur esse quaedam dissensio. Sed dissensio videtur esse peccatum speciale. Ergo sedicio non videtur esse peccatum speciale. Praeterea sedicio videtur esse quaedam dissensio. Sed dissensio videtur esse peccatum speciale. Ergo sedicio non videtur esse peccatum speciale. Praeterea sedicio videtur esse quaedam dissensio. Sed dissensio videtur esse peccatum speciale. Ergo sedicio non videtur esse peccatum speciale.

Ad primum ergo dicendum quod sedicio non est peccatum speciale. Sedicio enim videtur esse quaedam divisio. Sed divisio non videtur esse peccatum speciale. Ergo nec sedicio. Praeterea sedicio videtur esse quaedam dissensio. Sed dissensio videtur esse peccatum speciale. Ergo sedicio non videtur esse peccatum speciale. Praeterea sedicio videtur esse quaedam dissensio. Sed dissensio videtur esse peccatum speciale. Ergo sedicio non videtur esse peccatum speciale. Praeterea sedicio videtur esse quaedam dissensio. Sed dissensio videtur esse peccatum speciale. Ergo sedicio non videtur esse peccatum speciale.

Ad secundum dicendum quod sedicio differt a dissensione multis. Primo quod dissensio opponitur quibuscumque virtutibus. Sedicio autem opponitur caritati. Secundo quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Tertio quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Quarto quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Quinto quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem.

Ad tertium dicendum quod sedicio differt a dissensione multis. Primo quod dissensio opponitur quibuscumque virtutibus. Sedicio autem opponitur caritati. Secundo quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Tertio quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Quarto quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Quinto quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem.

Ad quartum dicendum quod sedicio differt a dissensione multis. Primo quod dissensio opponitur quibuscumque virtutibus. Sedicio autem opponitur caritati. Secundo quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Tertio quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Quarto quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Quinto quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem.

Ad quintum dicendum quod sedicio differt a dissensione multis. Primo quod dissensio opponitur quibuscumque virtutibus. Sedicio autem opponitur caritati. Secundo quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Tertio quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Quarto quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem. Quinto quia dissensio non habet aliquem finem. Sedicio autem habet finem.

Decimo q̄ritur de bulla venetiarum opponente contra fratres

Circa quod primo videndum est an aliqua ordinatio facta per prelatum vel capitulum possit dici scandalum respectu subditorum. Et videtur quod non. Scandalum enim est dictum vel factum minus rectum prebens occasionem ruine vel spiritualis lesionis alteri. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non potest dici dictum vel factum minus rectum. Ergo non potest dici scandalum. Secundo sic. Scandalum est quod habet rationem peccati. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem peccati. Ergo non potest dici scandalum. Tertio sic. Scandalum est quod habet rationem culpe. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem culpe. Ergo non potest dici scandalum. Quarto sic. Scandalum est quod habet rationem mortis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem mortis. Ergo non potest dici scandalum. Quinto sic. Scandalum est quod habet rationem mali. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem mali. Ergo non potest dici scandalum. Sexto sic. Scandalum est quod habet rationem pene. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem pene. Ergo non potest dici scandalum. Septimo sic. Scandalum est quod habet rationem morbi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem morbi. Ergo non potest dici scandalum. Octavo sic. Scandalum est quod habet rationem vulnerationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem vulnerationis. Ergo non potest dici scandalum. Nono sic. Scandalum est quod habet rationem infirmitatis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem infirmitatis. Ergo non potest dici scandalum. Decimo sic. Scandalum est quod habet rationem corruptionis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem corruptionis. Ergo non potest dici scandalum. Undecimo sic. Scandalum est quod habet rationem ruine. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem ruine. Ergo non potest dici scandalum. Duodecimo sic. Scandalum est quod habet rationem lesionis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem lesionis. Ergo non potest dici scandalum. Tertiodecimo sic. Scandalum est quod habet rationem offensionis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem offensionis. Ergo non potest dici scandalum. Quartodecimo sic. Scandalum est quod habet rationem impedimenti. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem impedimenti. Ergo non potest dici scandalum. Quintodecimo sic. Scandalum est quod habet rationem retardationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem retardationis. Ergo non potest dici scandalum. Sextodecimo sic. Scandalum est quod habet rationem obstaculi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem obstaculi. Ergo non potest dici scandalum. Septimodecimo sic. Scandalum est quod habet rationem impedimenti. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem impedimenti. Ergo non potest dici scandalum. Octavodecimo sic. Scandalum est quod habet rationem retardationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem retardationis. Ergo non potest dici scandalum. Nonodecimo sic. Scandalum est quod habet rationem obstaculi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem obstaculi. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo sic. Scandalum est quod habet rationem impedimenti. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem impedimenti. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo primo sic. Scandalum est quod habet rationem retardationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem retardationis. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo secundo sic. Scandalum est quod habet rationem obstaculi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem obstaculi. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo tertio sic. Scandalum est quod habet rationem impedimenti. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem impedimenti. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo quarto sic. Scandalum est quod habet rationem retardationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem retardationis. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo quinto sic. Scandalum est quod habet rationem obstaculi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem obstaculi. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo sexto sic. Scandalum est quod habet rationem impedimenti. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem impedimenti. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo septimo sic. Scandalum est quod habet rationem retardationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem retardationis. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo octavo sic. Scandalum est quod habet rationem obstaculi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem obstaculi. Ergo non potest dici scandalum. Vicesimo nono sic. Scandalum est quod habet rationem impedimenti. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem impedimenti. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo sic. Scandalum est quod habet rationem retardationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem retardationis. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo primo sic. Scandalum est quod habet rationem obstaculi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem obstaculi. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo secundo sic. Scandalum est quod habet rationem impedimenti. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem impedimenti. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo tertio sic. Scandalum est quod habet rationem retardationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem retardationis. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo quarto sic. Scandalum est quod habet rationem obstaculi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem obstaculi. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo quinto sic. Scandalum est quod habet rationem impedimenti. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem impedimenti. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo sexto sic. Scandalum est quod habet rationem retardationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem retardationis. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo septimo sic. Scandalum est quod habet rationem obstaculi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem obstaculi. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo octavo sic. Scandalum est quod habet rationem impedimenti. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem impedimenti. Ergo non potest dici scandalum. Tricesimo nono sic. Scandalum est quod habet rationem retardationis. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem retardationis. Ergo non potest dici scandalum. Quadragesimo sic. Scandalum est quod habet rationem obstaculi. Sed ordinatio facta per prelatum vel capitulum non habet rationem obstaculi. Ergo non potest dici scandalum.

q elb spāal' alsul pē esse cū pēd'. Sī aūt est q dam
datum est dūi ul' feū mul' tenū ex hy q ad alīq
rōm pū q a retinendo defiat ḡ scandalū semp è o pīs
Sed quod sic nam sine deū est dnp est scandalū
c pastuū uteo qm scandalizat ecclām uteo ā scan
dalizo dam ergo unde scandalū ē passiuū è ē hy pīs
uteo qm scandalizat uō q scandalizat ā aliq sic
uult spāal ruma q ē pīs pē cū ē scandalū passiuū
sū pōt esse q aul sēo aliqui scandalizat de his que
alīs bñant sumūt ē scandalū actiuū q ē pūm i
eo qm scandalizat a uel pūm equl q sit ecclām
ul ē si hēat pēm pū dimittendo ē sem p hy pīs aut
de q aq vmlsaj conat actiua p mm p pōt esse qm
uō dimittendo hy cauendo agat pōt ēt esse scandalū ac
tiuū sī pū alīqui qm scandalizet sic sine deū est.
Ad p ḡ d ad hoc q dī uerē est ut uelaur scandalo
uō est mittendū de necessitate a p m. sed de necessitate ordō
ri. q. c. uerē est p sacra. ul' p mīsaam. a dr enī nec ei
cūi dubiū accipias ut p mo uō deū ē ut uerē ē enī
ue scandala. uerissime simul ac uerissima sine ed hy ad am
plius sine malefici fiant ut uerē ē ejusse scandala
p deū hy d s a pēi pō conuenit sic a dī medie' ri
dens aliās idēb' ut dicē uerentes. dicāo uerē ē enter in
firmari q' intellīd est tū hac ordine sī dicī nō murēt
ecclīe est ejusse scandala. si hories ostendēs malam
uō mutare Ad u d q scandalū largē p hy
un pdmūco uolentur uīe pēi' ē pacientē ipedire q
dam pertinat ad pīm Ad u d q nullus
mutuget quātē ul remittere aliēn. a peccātū. imā di
q sit extrem p pūm uelate
P u. sic pare. uī q's scandalū nō sit quāle pīs scādalū
ē deū ul' feū ul' de pūm mūi rectū q sic p ē hy
ḡ one pūm ē scandalū nō ḡ ex scandalū sit quāle pīs
pūm quāl' sit oī iūlīa quā uerū sequi ab aliq mō
dō u. v. erit. sed scandalū nō jmoū ab aliq pīs
ḡ separā. ḡ scandalū nō ē quāle pūm Ō one
quāle pīs obstruere p ad q dare cām pīm uelate
tū. sed nō scandalū obstruit p hoc ad q aliq pēa
ī manifesto aut pcare ex sit euāgliū ā ḡuare ī
dicēte ul' obstrue pū pīm ḡ scandalū nō ē quāle
pūm Sī one est quāle uerū quāle pūm e one
q scandalū opp quām vbi c. cau. dj. 10. una. si pp
erbū fr cum p tribue iam nō p ex ab ymlas ḡ
scandalū quāle pūm Ad o q sic q deū est
scandalū actiuū. ex passiuū. passiuū quod
scandalū nō pt esse quāle pūm ex credo ul' fēo aliq
aliq. nec o one sed q ex deo ul' fēo aliq
ē pūm uelate ex p hy pī Ad o
Ad p no pot ut ad scandalū passiuū p ē i pūm
credē. ī. fuit mat ysēs sed qz ex pcto cādi
ul q. ḡ multo mag aliq ysēs pōt scandalū pati.
Ad scandalū ipsum ipsumūi aliq q aliē opus i ita
qm sed ē ysēs uni nō precisiue q aliq uīce ipedi
pōssit sed nihil ad rem. u uolūi uēce ad ut
ejus quod pueri signū erūm sed ipedīe uō sacha
mēt. ē ysēs uni possime scandalū pati. Ad
ysēs uni pcā uelata rem possime ē ad 10 j.

xliij

...dinal' pñ non hñs ꝓ nos scandm' tñ scandalum passiuū nō semp̄ pñs mole tñ aūs ne sale ut dñs est. ꝙ scandalum passiuū ꝓ nihil vñl ꝓfert ut nō ...ant ad quod sup̄d. mag' dicit. est scandalum autem duplex passiuū activū. dicit ꝓ ad am scandalizare p̄ unū maiores ne scandala nō ...pant

Ad ꝙd ag scandalū passiuū un̄ ꝓpr ꝙdam ...mitis ...ū a uerbo in eo ꝙ scandalū patet. alio autem modo est cui nec ...ū obstat ...ere mulier mitiores aut ...ne ꝓfectus uidens mihi ens cui ...ū ...ū ...ū

ce debitum et extrinsecum causa est cum absolute de decimis exigere de intrinsecis in animabus non est consilium decimas solvere de

q. 3 xxx

Deinde considerandum est de preceptis caritatis. Preceptis caritatis

Et circa hoc queruntur viii. Primo utrum de caritate sint precepta danda. Secundo utrum unum tantum vel duo. Tertio utrum duo sufficiant. Quarto utrum convenienter precipiatur ut deus ex toto corde diligatur. Quinto utrum convenienter addatur ex tota mente etc. Sexto utrum hoc preceptum possit in vita ista impleri. Septimo utrum de hoc precepto diliges proximum tuum sicut te ipsum. Octavo utrum ordo caritatis cadat sub precepto.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod de caritate non debeat dari aliquod preceptum. caritas enim imponit modum omnium virtutum de quibus dantur precepta cum sit forma virtutum ut supra dictum est sed modus non est in precepto ut communiter dicitur ergo de caritate non sunt danda precepta. Praeterea caritas que in cordibus nostris per spiritum sanctum diffunditur facit nos liberos quia ubi spiritus domini ibi libertas ut dicitur ii ad Cor. iii. sed obligatio que ex preceptis nascitur libertati opponitur quia necessitatem imponit ergo non sunt de caritate danda precepta. Praeterea caritas est precipua inter virtutes ad quas ordinantur precepta ut ex supradictis patet. si igitur de caritate dantur aliqua precepta deberent poni inter precipua precepta que sunt precepta decalogi. non autem ponuntur ergo nulla precepta sunt de caritate danda. Sed contra illud quod deus requirit in nobis cadit sub precepto. requirit autem deus ab homine ut diligat eum ut dicitur Deut. x. ergo de dilectione caritatis que est dilectio dei sunt danda precepta. Respondeo dicendum quod sicut dictum est preceptum importat rationem debiti. Est autem aliquid debitum dupliciter uno modo per se. Alio modo propter aliud. per se autem debitum est in unoquoque negotio id quod est finis quia habet rationem per se boni propter aliud autem est debitum id quod ordinatur ad finem sicut medico per se debitum est ut sanet propter aliud autem ut det medicinam ad sanandum. finis autem spiritualis vite est ut homo uniatur deo quod fit per caritatem et ad hoc ordinantur sicut ad finem omnia que pertinent ad spiritualem vitam unde dicitur i ad Tim. i. finis precepti est caritas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. omnes enim virtutes de quarum actibus dantur precepta ordinantur vel ad purificandum cor a turbinibus passionum sicut virtutes que sunt circa passiones vel saltem ad habendam bonam conscientiam sicut virtutes que sunt circa operationes vel ad habendam rectam fidem sicut illa que pertinent ad divinum cultum et hec tria requiruntur ad diligendum deum. Nam cor impurum a dei dilectione abstrahitur propter passionem inclinantem ad terrena conscientia vero mala facit hominem divinam iustitiam abhorrere propter timorem pene fides autem ficta trahit affectum in id quod de deo fingitur separans a dei veritate. in unoquoque autem genere id quod est per se potius est eo quod est propter aliud et ideo maximum preceptum est de caritate ut dicitur Matth. xxii.

Ad primum ergo dicendum quod sicut supra dictum est cum de preceptis ageretur modus dilectionis non cadit sub illis preceptis que dantur de aliis actibus virtutum puta sub hoc precepto honora patrem tuum et matrem tuam non cadit quod hoc ex caritate fiat. cadit tamen actus dilectionis sub preceptis specialibus. Ad secundum dicendum quod obligatio precepti non opponitur libertati nisi in eo cuius mens aversa est ab eo quod precipitur sicut patet in his qui ex solo timore precepta custodiunt sed preceptum dilectionis non potest impleri nisi ex propria voluntate et ideo libertati. Ad iii dicendum quod omnia precepta decalogi ordinantur ad dilectionem dei et proximi et ideo precepta caritatis non fuerunt connumeranda inter precepta decalogi sed in omnibus includuntur.

Ad ii sic proceditur. Videtur quod de caritate non fuerunt danda duo precepta. precepta enim legis ordinantur ad virtutem. caritas autem est una virtus ut ex supradictis patet ergo de caritate non fuit dandum nisi unum preceptum. Praeterea sicut Augustinus dicit in i de doctrina christiana caritas in proximo non diligit nisi deum sed ad diligendum deum sufficienter ordinamur per hoc preceptum diliges dominum deum tuum ergo non oportuit addere aliud preceptum de dilectione proximi. Praeterea diversis virtutibus opponuntur diversa peccata sed non dicitur aliquis transgressor si pretermittat dilectionem proximi sed si pretermittat dilectionem dei. qui non diligit manet in morte ergo non est aliud preceptum de dilectione dei et de dilectione proximi. Praeterea apostolus dicit ad Ro. xiii. qui diligit proximum legem implevit. sed non impletur lex nisi per observantiam omnium preceptorum ergo omnia precepta includuntur in dilectione proximi ergo sufficit unum preceptum de dilectione proximi. Sed contra est quod dicitur i Io. iiii. hoc mandatum habemus a deo ut qui diligit deum diligat et fratrem suum. Respondeo dicendum quod sicut dictum est cum de preceptis ageretur hoc modo se habent precepta in lege sicut propositiones in scientiis speculativis in quibus conclusiones virtualiter continentur in primis principiis unde qui perfecte cognosceret principia secundum totam suam virtutem non opus haberet ut ei conclusiones seorsum proponerentur. sed quia non omnes qui cognoscunt principia sufficiunt considerare quicquid virtute in principiis continetur necesse est propter eos ut in scientiis ex principiis conclusiones deducantur. in operabilibus autem in quibus precepta legis nos dirigunt finis habet rationem principii ut supra dictum est. dilectio autem dei finis est ad quem dilectio proximi ordinatur et ideo non solum oportuit dari preceptum de dilectione dei sed etiam de dilectione proximi propter minus capaces qui non de facili considerarent unum horum preceptorum sub alio contineri. Ad primum ergo dicendum quod licet caritas sit una virtus habet tamen duos actus quorum unus ordinatur ad alterum sicut ad finem. precepta autem dantur de actibus virtutum et ideo oportuit esse plura precepta caritatis. Ad ii dicendum quod deus diligitur in proximo sicut finis in eo quod est ad finem et tamen oportuit de utroque explicite dari precepta ratione iam dicta. Ad iii dicendum quod id quod est ad finem habet rationem boni ex ordine ad finem et secundum hoc etiam recedere ab eo habet rationem mali et non aliter. Ad iiii dicendum quod in dilectione proximi includitur dilectio dei sicut finis in eo quod est ad finem et e converso et tamen oportuit utrumque preceptorum explicite dari ratione iam dicta.

Ad iii sic proceditur. Videtur quod non sufficiant duo precepta caritatis. precepta enim dantur de actibus virtutum actus autem distinguuntur secundum obiecta. cum igitur quatuor sint que homo debet ex caritate diligere scilicet deum se ipsum proximum et corpus proprium ut ex supradictis patet videtur quod debeant esse quatuor precepta caritatis et sic duo non sufficiunt. Praeterea caritatis actus non solum est dilectio sed etiam gaudium pax et beneficentia sed de actibus virtutum sunt danda precepta ergo duo precepta caritatis non sufficiunt

Ꝑ dicit ad illum primu[m] ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one dei. Et ad secundu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one p[ro]ximi. Et ad tertiu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one inimici. Et ad quartu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one fr[at]ris. Et ad quintu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one amici. Et ad sextu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one filii. Et ad septimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one uxoris. Et ad octauu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one matris. Et ad nonu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one patris. Et ad decimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one filie. Et ad undecimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one sororis. Et ad duodecimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one matertere. Et ad tredecimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one amite. Et ad quartumdecimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad quintumdecimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad sextumdecimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad septimumdecimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad octauumdecimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad nonumdecimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad uicesimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad uicesimumprimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad uicesimumsecundu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad uicesimumtertiu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad uicesimumquartu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad uicesimumquintu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad uicesimumsextu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad uicesimumseptimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad uicesimumoctauu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad uicesimumnonu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad tricesimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad tricesimumprimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad tricesimumsecundu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad tricesimumtertiu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad tricesimumquartu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad tricesimumquintu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad tricesimumsextu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad tricesimumseptimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad tricesimumoctauu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad tricesimumnonu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad quadragesimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quadragesimumprimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quadragesimumsecundu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad quadragesimumtertiu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad quadragesimumquartu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quadragesimumquintu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quadragesimumsextu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad quadragesimumseptimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad quadragesimumoctauu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quadragesimumnonu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quinquagesimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad quinquagesimumprimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad quinquagesimumsecundu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quinquagesimumtertiu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quinquagesimumquartu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad quinquagesimumquintu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad quinquagesimumsextu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quinquagesimumseptimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad quinquagesimumoctauu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad quinquagesimumnonu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad sexagesimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad sexagesimumprimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad sexagesimumsecundu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad sexagesimumtertiu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad sexagesimumquartu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad sexagesimumquintu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad sexagesimumsextu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad sexagesimumseptimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad sexagesimumoctauu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad sexagesimumnonu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad septuagesimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad septuagesimumprimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad septuagesimumsecundu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad septuagesimumtertiu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad septuagesimumquartu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad septuagesimumquintu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad septuagesimumsextu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad septuagesimumseptimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad septuagesimumoctauu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad septuagesimumnonu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad octogesimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad octogesimumprimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad octogesimumsecundu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad octogesimumtertiu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad octogesimumquartu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad octogesimumquintu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad octogesimumsextu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad octogesimumseptimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad octogesimumoctauu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad octogesimumnonu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad nonagesimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad nonagesimumprimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad nonagesimumsecundu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad nonagesimumtertiu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad nonagesimumquartu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad nonagesimumquintu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad nonagesimumsextu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad nonagesimumseptimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi. Et ad nonagesimumoctauu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one nepotis. Et ad nonagesimumnonu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one neptis. Et ad centesimu[m] dicit q[uo]d ꝓ[ce]ptu[m] de dilig[e]c[i]one auunculi.

q. h. q. unde in. scribit. et in multis ignis. debeam addere nec
recipio hoc quare vid ad obj.

Ad. 1. sic quae. ult. ad. 1. Videtur de dilectione dei esse falsum
quod dicitur. Matth. 22. Mandatum fac dilectionis quod
ad ipsum pertinet de deo. Et certum est deum non posse
praecipere hoc pro multa ratione. Quia quod non implet praecepti
rationem videtur esse falsum. Sed quod non implet praecepti
rationem videtur esse falsum. Sed quod non implet praecepti
rationem videtur esse falsum. Sed

qō xxxix.

Deinde quod est de dono sapiē de dono sapie
q. videndum est. Et primo de ipā sapiā. Secō
de vitio oppositō. Circa primū quinq; vidā. Primo
de ipā sapiā dicendo ei. Secundo
de ipius quasi effectu. Tertio
de ipius materia. Quarto de ipā sapiā q̄ est donū. Quinto
de ipius modo. Circa primū sex. Primo
de ipius nomine. Secundo de ipius
essentia. Tertio de ipius subiecto. Quarto
de ipius causa. Quinto de ipius
comparatione ad alia. Sexto de ipius
existentia. Circa primū sciendum
quod sapiā non dicitur nec scitur nec
intelligitur nec diffinitur nec
definitur nec descendit nec ascendit nec
habitat nec habitatur nec
habitabilis nec habitabilis nec
habitabilis nec habitabilis nec
habitabilis nec habitabilis

xlvi

est donum pacificum. molestia suadibus bonis consuetur per via una et fructibus bonis in bonis sunt similitudinem videndo quo contra sapientie non magis debemus accipere quod pacem quod donum esse celestis sapientie. Sic contra est quod augustinus dicit in libro de sermone domini in monte quod sapientia competit pacificis in quibus nullus motus est rebellis qui obtemperans rationi. Ad primum dicendum quod septima beatitudo competit per adaptationem dono sapientie tam quantum ad meritum quam quantum ad premium. Ad meritum quidem pertinet quod dicitur beati pacifici. Pacifici autem dicuntur quasi pacem facientes. Pax autem est tranquillitas ordinis ...

[illegible]

Deinde considerandum est de stulticia que opponitur sapientie. Circa quam queruntur duo. Primo utrum stulticia opponatur sapientie. Secundo utrum stulticia sit peccatum. Circa primum sic proceditur. Videtur quod stulticia non opponatur sapientie ...

[illegible]

Alio modo.

q° xlvi

.xlvij.

mag^r' innuat ne tenui sint rebz ceteris ocanis rebus el' ipse
repe ad patrem dñs sed mag^r. n. ad cor. n. al' ne nō p
ipse ea q' sūt qē di nō z hoi tūa gubi mīa mala
humane nō sapunt dutia et al' sit tua est pē
et p hoc patr ad p'. Ad n. dd quod q'rit stultiam nūt
netw ea ad q' ordinat' z ordinat' cē stultū absolute cernī
aut a spūalib' et nūqē et cū et p' contingat i aliq'
pōis. Cum inuenerit vbi delectm cū ama nō e pcia q'
nul' ne tang' nehe pain uelli n. sint delectne cū pot
Ad n. dd ad stultiā ept' pcepes q' dne de remplene
ricam de aubz q' p' hoīi est. dd scā ri ellēn agetem
Tu. m. fleg're m. ad stultiā nō sit tūa i alue gge.
n. ex moral' emiar me sīal me as cum stultiaa
nō q'uer go stultiā nō gaude ex me. Ro ad dicm
n. ad cor. m. sa pīā q' uniū stultiā e ap' dñm sed
nō gre dicat. p' mor. sapīā uniū est ar' ma cētemly
vere q' primo ad duplicatē ge stultiā magr est ha
duplicatam gm me. Ex q'sta aliq' pcepte ricame me
uerem et in samaritq' pmit ad stultiam ge stultiā
magr est q' nu am q' me. Si ama est ad dīm
am. starum cam fleg're. mecrem iqueant q' ad vinela
stulte ghae. Ro dd ad sle iam dem est stultia sed
ad pr' pueit et p ad cem q'rit' helcent' ut nō sit
a pe p' q'tia diu diamdu. magr ante cem hoi imagi
ad crem p' sīgia. i tuam q' est cē mamal del cōes
amb' aut magr ab' bolet et ro stultia q' est pcm magr
nalet. de me. Ad p'mi ge ad ad stultiam p'mit
q' hō hoīr sabdm dedas et de dom' ipm. Ad vii
dno ge miar me sīal me q' pmit ad stultiam s.
omi dei et detepacone futum sedi. q. diuidens stultos
in duat pnes. Ad n. ad q'rit' illd apti nō e incultō
cām sed ce me et p' tia sapīa uniū est stultia ap
dm. Ad nō e q' quosi pmit ad sapiam uniū ait ea hi'
stultie. Ad n. dd q' hō in nō sit dem e tua ac
cubare magr inuitato et pcia nīa vii magr ade stul
tiam q' pueit et ipedimto cē n. q' stultiaa q' pueit pū
am. et in sone uitio ad cernia magr pueit et me
dm dem est de prudencia. sed se.

Quicunq' pte puniat ch'o ge ad dt et ve
cet cem nia et de prudēt et p nio de pdencia et
Ad de pabz eius. Ecia de dono et cautelame. Cū
de vicijs oppit. Cautio de pcepto ad ij pmittit. ce
p' bemue. p. dm. Cū p' dei dr i voluntate. i. p' me
Ro q' est tuc uc. i. pfectio nīa ut p' q'tenia. in ma
te cognitā sing'. Cū de uc. tio de. Cautio uc
te ipe q'at'. Vñ uc. p' charge finē finib' moralib'
Vñ uc. ostenae medīa ne el. Vñ uc. p' ape spead
ge et. Te uc. collige nt' vigilate p'uenae ad pdē
dam. Te uc. p' cisse extendae ad regnū unitendū
Te uc. p' dei sce et. app' bonū sle ead sle. o. et. q' se
extendit ad bonū dnume. Cū nec p' dei sle. sedm
an de ū i ena. Cū nō cbucias. i. olbi tenui. cum
uc. p' dei sle. olbi nichz q'q'. Ad uc. i sle uob a
ir. xlvi uc. pare p' obtinionem.

Ad p'mū sic q'r' p' dēm nō sit a'tenia cogitatiua
dnae n. aug' in ti de mendy cor. p' dm et amen
ca dr ad unios ar eis quib' impdi sapiam' eligam'
si amor ne est magnolanda si a'tenda ge p' dm e
in a'tenda. Ro ge p' dm dissūtone a'tenda ad p'
denciam pmit eligē sapiam' ad elem e act' a'tenatic
ut cual ad sup' hoīi e ge p' dm ne est m cognolanda si
sapienta. Ad p'mi dr in dr. ch. q. p' arte quid
vocat p' eligib' nec ē p' denciam aut mut' q'q'
ch' ē mos moralis de quib' i q'am. in p'ie a'te
ar' aut' nōne ge p' dei nūq est in p're a'tenda em
nōne. Si aut est q' aug' dicat in ti. hoīm q. p'
dm est agend' et a'tendend' et fugiendū. Ad
q. cō p' ad dicat in ti ch. p' dm dr. q. pro vnde
p'cat. a. est et in cem. unde mul' vitio aut' ne ch'
tual a'tenatic si cognoscenc. p' manifm ch' q' p' dm dicte
pmit ad vim ag'tiam ne aut ad via a'tenciam. et p' ch'
cognoscit' solū ea q' p' dm sue et cam vi estim' cognosce
aut' fuerint et p' dm in p'ici q' pmit ad p' denciā ge
tūc est. et p' p' dm affiom a'te. vñ mdo q' p' dm ge
se in nōne. Ad p'mū q' dd ad sle sup' dm et voluntat
mouet' eius p' ad sios actus. pat aut' ar' a'tenatic
vtutis cam' ut sup' dm. Nec p' dm dr ch' amor in q'
ch'tie si mg' amor meus ad ch'm p' dm. vñ et p' ch' dr
aug'. q. p' ar' ch' amor. vbi dilectus ea q' vi. ad mouen
ad credend' in deum ab hoīe quib' in p'dm p' ad aut'
amor dilectic mg' meus vim ad dilectionē. Ad n. dd
q. p' dm. q. dat ea q' hunt' genl mg' ordinant ad ad
uniand' in' impedim' ea q' ar' p' special' agendū. vñ
p' q'a q' dat' p' dm ordinant ad finē sup' et. q' si
ad finē ch' osim' in hoc et ch' i a'tenc. quo. duo
actus magr' p' mg ad p' denciam. dr. n. p' i. vi
ch'. q. p' dm est vtūosimus. tot' q' ch' p' sup
pōnt' dūm ē. n. a'tenc' p' ch'ag' uoc' in. m
ch' re p' ch' p' pot' arctiu p' uidem' quā. sup'. et. ch'
p' dūm dingit. Ad iij. dd q. sanc' p' dm nō sūt
ar' in habla ad hoc' ne tot' a'tenc' ad op' q' est
finis p' hoc' tenc' si sp' debet accip' magr' ē q'
nēs p' uidē. q. sic finis est p' ncipium in uno quoq;
ua et debet q' ch' finē ē p' ncipium' vñ ph's dr ad hoc q'
p' denca nō ē solū in one sle ar' hoc in. uo dem ē
a'tenc' ad op' ad sic p' uenire.

Ad p'mū sic q' in q' dēm nō sit p' uenc ad vim
p' tutis. Si ē ad q' uenit ad ea q' sūt p' uenc ad fin
tūc p' dm p' mat' dicit de dilectione q' ē p' dei.
Ē amb' dr. i. p' de op' p' dm vñ. i. vult gnale ē ar
et scia p' mo' ut misidie emplenc' p' mi ad vi sic
ala q' p' denca dicit' si nec p' uenc
Ro ad p' mū ad p' mū ar' et p' dm ut p' in ar. ch.
et ar' nō dr. vñ. p' tus ad p' uenc' ut p' in ar. ch.
Ad q. nō p' dm. q. p' dm. i. vult gnale nec p' q'
ab. vñ. ar' q' p' dm. i. vult. et p' tus et p' tus et sic
Ad dē q' p' dm. i. ar. ch.

archiepiscopus & ꝯ ꝑdict' sc̄e ꝙ tenuit nūc ad sc̄m ꝑ hūc ꝑdict' ecclesiā ꝑpetuā. ¶ Et quia vnū ordinat' ad q̄ nō sufficiat q̄d ein aliq̄ eam viū' sed tenuit ꝑ ad ꝓmot' ad ꝓmot' & ꝓmot' ad ꝓmot' cōe q̄ ꝓmot' ad ꝓmotā simꝑ deū ordinat' ad tenū cōe q̄ ꝓmot' ad ꝓmotā ꝑ ꝓmotā & ꝑ ꝑdict' tenet dissimo q̄ tenet sed dicat' eam. ¶ Ad cōe est q̄ vnū sufficiat ꝙ ꝓmotā ad ordinat' ad tenū cōe q̄libet ꝓmotā & ꝑ ꝑdict' tenet ꝑ ꝓmotā & ꝑ ꝑdict' tenet ꝑ ꝓmotā & ꝑ ꝑdict' tenet ꝑ

inquantum procedit ad precipiendum ex aliqua cognitione que per oblivionem tolli potest. Ad primum ergo dicendum quod scientia est in sola ratione. Unde de ea est alia ratio, ut supra dictum est. Ad secundum dicendum quod prudentia non acquiritur sola memoria, sed ex exercitio recte precipiendi. Ad tertium dicendum quod prudentia principaliter consistit non in cognitione universalium, sed in applicatione ad opera, ut dictum est. Et ideo oblivio universalis cognitionis non corrumpit id quod est principale in prudentia, sed aliquod impedimentum ei affert, ut dictum est.

De partibus prudentie

Q. XLVIII

Deinde considerandum est de partibus prudentie, circa quod queritur unum: que sunt partes prudentie. Primo de partibus integralibus. Secundo de partibus subiectivis. Tertio de partibus potentialibus.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod inconvenienter assignentur partes prudentie. Tullius enim, in II Rhet., assignat tres partes prudentie, scilicet memoriam, intelligentiam et providentiam. Macrobius autem, secundum sententiam Plotini, attribuit prudentie sex, scilicet rationem, intellectum, circumspectionem, providentiam, docilitatem et cautionem. Aristoteles vero, in VI Ethic., dicit ad prudentiam pertinere eubuliam, synesim et gnomen. Facit etiam mentionem de eustochia et solertia, sensu et intellectu. Quidam autem alius philosophus grecus dicit quod ad prudentiam decem pertinent, scilicet eubulia, solertia, providentia, regnativa, militaris, politica, yconomica, dialectica, rhetorica, physica. Ergo videtur quod vel una assignatio sit superflua, vel alia diminuta. Preterea, prudentia dividitur contra scientiam. Sed politica, yconomica, dialectica, rhetorica, physica sunt quedam scientie. Non ergo sunt partes prudentie. Preterea, partes non excedunt totum. Sed memoria, intelligentia vel intellectus, ratio et docilitas non solum pertinent ad prudentiam, sed etiam ad omnes habitus cognoscitivos. Ergo non debent poni partes prudentie. Preterea, sicut consiliari, iudicare et precipere sunt actus rationis practice, ita etiam et uti, ut supra habitum est. Sicut ergo eubulia adiungitur prudentie, que pertinet ad consilium, et synesis et gnome, que pertinent ad iudicium, ita etiam debuit poni aliquid pertinens ad usum. Preterea, sollicitudo ad prudentiam pertinet, sicut supra dictum est. Ergo etiam inter partes prudentie sollicitudo poni debuit.

Respondeo dicendum quod triplex est pars, scilicet integralis, ut paries, tectum et fundamentum sunt partes domus; subiectiva, sicut bos et leo sunt partes animalis; et potentialis, sicut nutritivum et sensitivum sunt partes anime. Tribus ergo modis possunt assignari partes alicui virtuti. Uno modo, ad similitudinem partium integralium, ut scilicet illa dicantur esse partes virtutis alicuius que necesse est concurrere ad perfectum actum virtutis illius. Et sic ex omnibus enumeratis possunt accipi octo partes prudentie, scilicet sex quas enumerat Macrobius; quibus addenda est septima, scilicet memoria, quam ponit Tullius; et eustochia sive solertia, quam ponit Aristoteles, nam sensus prudentie etiam intellectus dicitur, unde Philosophus dicit, in VI Ethic., horum igitur oportet habere sensum, hic autem est intellectus. Quorum octo quinque pertinent ad prudentiam secundum id quod est cognoscitiva, scilicet memoria, ratio, intellectus, docilitas et solertia; tria vero alia pertinent ad eam secundum quod est preceptiva, applicando cognitionem ad opus, scilicet providentia, circumspectio et cautio. Quorum diversitatis ratio patet ex hoc quod circa cognitionem tria sunt consideranda. Primo quidem, ipsa cognitio. Que si sit preteritorum, est memoria; si autem presentium, sive contingentium sive necessariorum, vocatur intellectus sive intelligentia. Secundo, ipsa cognitionis acquisitio. Que fit vel per disciplinam, et ad hoc pertinet docilitas; vel per inventionem, et ad hoc pertinet eustochia, que est bona coniecturatio. Huius autem pars, ut dicitur in VI Ethic., est solertia, que est velox coniecturatio medii, ut dicitur in I Poster. Tertio considerandus est usus cognitionis, secundum scilicet quod ex cognitis aliquis procedit ad alia cognoscenda vel iudicanda. Et hoc pertinet ad rationem. Ratio autem, ad hoc quod recte precipiat, tria debet habere. Primo quidem, ut ordinet aliquid accommodum ad finem, et hoc pertinet ad providentiam. Secundo, ut attendat circumstantias negotii, quod pertinet ad circumspectionem. Tertio, ut vitet impedimenta, quod pertinet ad cautionem. Partes autem subiective virtutis dicuntur species eius diverse. Et hoc modo partes prudentie, secundum quod proprie sumuntur, sunt prudentia per quam aliquis regit seipsum, et prudentia per quam aliquis regit multitudinem, que differunt specie, ut dictum est; et iterum prudentia que est multitudinis regitiva dividitur in diversas species secundum diversas species multitudinis. Est autem quedam multitudo adunata ad aliquod speciale negotium, sicut exercitus congregatur ad pugnandum, cuius regitiva est prudentia militaris. Quedam vero multitudo est adunata ad totam vitam, sicut multitudo unius domus vel familie, cuius regitiva est prudentia yconomica; et multitudo unius civitatis vel regni, cuius quidem directiva est in principe regnativa, in subditis autem politica simpliciter dicta. Si vero prudentia sumatur large, secundum quod includit etiam scientiam speculativam, ut supra dictum est, tunc etiam partes eius ponuntur dialectica, rhetorica et physica, secundum tres modos procedendi in scientiis. Quorum unus est per demonstrationem ad scientiam causandam, quod pertinet ad physicam, ut sub physica intelligantur omnes scientie demonstrative. Alius modus est ex probabilibus ad opinionem causandam, quod pertinet ad dialecticam. Tertius modus est ex quibusdam coniecturis ad suspicionem causandam, vel ad aliqualiter persuadendum, quod pertinet ad rhetoricam. Potest tamen dici quod hec tria pertinent ad prudentiam etiam proprie dictam, que ratiocinatur interdum quidem ex necessariis, interdum ex probabilibus, interdum autem ex quibusdam coniecturis. Partes autem potentiales alicuius virtutis dicuntur virtutes adiuncte que ordinantur ad aliquos secundarios actus vel materias, quasi non habentes totam potentiam principalis virtutis. Et secundum hoc ponuntur partes prudentie eubulia, que est de consilio; et synesis, que est de iudicio eorum que communiter accidunt; et gnome, que est de iudicio eorum in quibus oportet quandoque a communi lege recedere. Prudentia vero est circa principalem actum, qui est precipere.

Ad primum ergo dicendum quod diverse assignationes differunt secundum quod diversa genera partium ponuntur, vel secundum quod sub una parte unius assignationis includuntur multe partes alterius assignationis. Sicut Tullius sub providentia includit cautionem et circumspectionem; sub intelligentia autem rationem, docilitatem et solertiam. Ad secundum dicendum quod yconomica et politica non accipiuntur hic secundum quod sunt scientie, sed secundum quod sunt prudentie quedam. De aliis autem tribus patet responsio ex dictis. Ad tertium dicendum quod omnia illa ponuntur partes prudentie non secundum quod communiter sumuntur, sed secundum quod se habent ad ea que pertinent ad prudentiam. Ad quartum dicendum quod bene precipere et bene uti semper se concomitantur, quia ad preceptum rationis sequitur obedientia inferiorum virium, que pertinent ad usum. Ad quintum dicendum quod sollicitudo includitur in ratione providentie.

De singulis partibus prudentie

Q. XLIX

Deinde considerandum est de singulis prudentie partibus, quasi integralibus. Et circa hoc queruntur octo. Primo de memoria. Secundo de intellectu vel intelligentia. Tertio de docilitate. Quarto de solertia. Quinto de ratione. Sexto de providentia. Septimo de circumspectione.

Ordinis de memoria

Hic primo videndum est de memoria in communi. Secundo de memoria bona. Tertio de reminiscencia. Circa primum quatuor. Primo de memoria in communi. Secundo de memoria sensitiva. Tertio de memoria intellectiva. Quarto de memoria artificiali. Circa primum quatuor. Primo videndum est an memoria sit pars prudencie. Secundo an sit una potencia. Tertio an sit habitus. Quarto an sit de preteritis tantum.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod memoria non sit pars prudencie. Prudencia enim est circa futura contingentia prudencia enim est recte consiliativa agibilium. Sed memoria non est circa futura sed circa preterita. Ergo memoria non est pars prudencie.

Item memoria videtur esse de rebus corporalibus et particularibus quibus est oblivio. Sed prudencia non est de rebus particularibus sed de universalibus. Ergo memoria non est pars prudencie.

Item memoria videtur esse de rebus necessariis. Sed prudencia est de contingentibus operabilibus. Ergo memoria non est pars prudencie.

Sed contra est quod Tullius in rethorica ponit memoriam partem prudencie.

Quod dicendum quod prudencia est de agibilibus. Agibile autem est quod in nostra potestate consistit. Et quia ea que sunt in nostra potestate contingit aliter se habere, ideo circa ea oportet esse consiliativum et directivum. Et quia ea que contingit aliter se habere sunt mutabilia, ideo oportet quod prudencia sit de mutabilibus. Et quia mutabilia sunt quorum esse et non esse cadit sub tempore, ideo oportet quod prudencia sit de futuris. Et quia futura ex preteritis et presentibus coniecturantur, ideo oportet quod prudencia sit de preteritis et presentibus. Et quia preterita et presentia sunt necessaria, ideo prudencia est de necessariis. Et quia necessaria sunt universalia et immutabilia, ideo prudencia est de universalibus et immutabilibus. Et quia universalia et immutabilia sunt remota a sensu, ideo prudencia est de remotis a sensu. Et quia remota a sensu sunt intelligibilia, ideo prudencia est de intelligibilibus. Et quia intelligibilia sunt quorum esse et non esse cadit sub tempore, ideo prudencia est de futuris. Et quia futura ex preteritis et presentibus coniecturantur, ideo prudencia est de preteritis et presentibus. Et quia preterita et presentia sunt necessaria, ideo prudencia est de necessariis. Et quia necessaria sunt universalia et immutabilia, ideo prudencia est de universalibus et immutabilibus. Et quia universalia et immutabilia sunt remota a sensu, ideo prudencia est de remotis a sensu. Et quia remota a sensu sunt intelligibilia, ideo prudencia est de intelligibilibus.

Ad primum dicendum quod prudencia est de futuris contingentibus quantum ad hoc quod ex preteritis et presentibus futura coniecturat. Et ideo oportet quod memoria preteritorum sit pars prudencie.

Ad secundum dicendum quod prudencia est de rebus particularibus quantum ad hoc quod ex particularibus experimentum accipit. Et ideo oportet quod memoria particularium sit pars prudencie.

Ad tertium dicendum quod prudencia est de rebus necessariis quantum ad hoc quod ex necessariis principia accipit. Et ideo oportet quod memoria necessariorum sit pars prudencie.

Hic primo videndum est de memoria sensitiva. Secundo de memoria intellectiva. Circa primum quatuor. Primo videndum est an memoria sensitiva sit una potencia. Secundo an sit habitus. Tertio an sit de preteritis tantum. Quarto an sit de rebus corporalibus et particularibus.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod memoria sensitiva non sit una potencia. Memoria enim sensitiva est de rebus corporalibus et particularibus. Sed rebus corporalibus et particularibus sunt diversa sensibilia. Ergo memoria sensitiva non est una potencia.

Item memoria sensitiva est de rebus corporalibus et particularibus quibus est oblivio. Sed oblivio est de rebus corporalibus et particularibus. Ergo memoria sensitiva non est una potencia.

Item memoria sensitiva est de rebus necessariis. Sed necessaria sunt universalia et immutabilia. Ergo memoria sensitiva non est una potencia.

Sed contra est quod Tullius in rethorica ponit memoriam partem prudencie.

Quod dicendum quod memoria sensitiva est

ordinet in finem et ꝺ nemo ligat ꝑdictū nisi a quo
a ꝑlatione sua ꝓcedit Ad .iij. ꝺ q. quamuis ē ꝺ ulla
ecclia uel ꝺ q. ꝺ uel non sint ꝙ ꝺ. ꝺ. ꝺ.

q̃ est tenc ostiatima·aliquis male utendo· uisq; ad tuos fines quos ad malos fines quos· aue q̃ ad tuos fines quos aliq̃ p̃n̄ ordinauit· p̃ quos quos uos estimando· g̃ encubulia non est ibi· ¶ Ad p̃ dicendum est· quod dum est· uso de re· ut· p̃hic· sed encubulia· et ostiatim ostiatim quod impedit dubitatione· et maḡ stricte q̃ p̃dicta g̃ encubulia nō est ibi· ¶ Ad tertium sunt ongre ad duodecim ut dicit hieron est· sed encubulia nō e quedam alia a tribꝰ ut patet ex tribꝰ quos sunt tenc ostiatim et multa alia· sunt ne ostiatim· g̃ encubulia nō est ibi· ¶ Quinto est q̃ encubulia e uehemens ostiatim p̃ dicta· ut· p̃hic· et ratio hꝰ p̃ dicta est quia ut patet ex encubulia est ibi· ¶ Ad q· dicendum est· de nō uenit huc est q· sanctus actus hois bonꝰ uel malus· accessa actus hois· p̃ut est quidam motus quidam uis quedam uis humana· et quidem ostiatim quia humana· et encubulia· et sic hoc nomen ut dicit encubulia aliquid ostiatim· et aliquid non· et ideo ostiatim quia est bonꝰ et ens· et ostiatim· g· est ostiatim· ut ponit hoc ostiatima· uel ne est q· encubulia e uirtus humana· ¶ Ad p̃ g· ad q· nō est bonꝰ ostiatim sed ad malum finem ostiatim· et uitandum sit· et ad bonum finem uel alat malum ad inclinat sicut ꝑ in speculatiui nō est bona· p̃ quod sit· ad sit in concludit· sit· et concludit· in ex sit· quia uult dicta medio et nō nemo medium q· p̃ dixi· est enim nomen encubulie ut p̃ dictum· i· ut· est ¶ Ad ii· dicendum q· ex ista ratione accipit p̃ dictum· nō ei q· ex· et ille· q· est ibi uirtus p̃ficua· et per· et· ex· et ista p̃ficua p̃ficit et nō solum actus rōnis· sed ostiatim ad· e· et passiones appetitus sensitiui· q· ad hoc sit ut· ex p̃cedens· ut· p̃ hoc· ista· q· ad· e· hoc· ista est p̃ficua sed moḡ hois· alia uō p̃ est· p̃ficua· mē· ꝑ· e· bene· uoluntate· et· recte· ut· ¶ Ad iii· dicendum q· i· nullo p̃cedit· mḡ· ut· inest encubulia· omnē· u· ut· e· communiam consiliabꝰ· requisitum· ad bñ consiliandū nō solū ad inuenēdū ut exequendū eoꝝ q· sunt opportuna ad finē· et ꝑ alie· cognitum· et· ex· q· sunt quo uerum· uerum· rectus· nec unū· uelox· sit· i· ostiatim et mos· ostiandi· ut· et· sit· in suo ostio et alie· ut debite· ostiant· q· precedit· precludo nō obstant· alia· uirtutes est bñ ostiatiuus· ut· p· sit· q· ordinauit· ad finē uerus· ut· fuit· alioḡ· patuit· q· nequeuit nō sic bñ ostiatiuus· puta· ut· ex· finem· uult· ut· uelit· uelit· ut· ut· alioḡ· ut·

¶ Ad· q· dicendum· q· ad encubulia nō sit ꝑ· ostiatiua ꝑ deū· quia ꝑ dicit· ut· p̃hic· ut· ꝑ deum· et bñ ostiari· q· hoc ꝑtinet ad encubulia· ut· deum· et g̃ encubulia· nō distinguit a ꝑ deū· ¶ Ad ultimum dicendum· q· ostiatiua· ut· alioḡ· ordinat· huic uirtuti ꝑtinet· ꝑ· ut· ens· et· finem· ordinate· et· encubulia nō est· ut· distincta a ꝑ deū· ¶ Ad i· dicendum· q· ad encubulia ꝑtinet· ut· dictum est· ut· ꝑtinet ad finem· ut· ꝑ· et· ꝑ· ut· ꝑtinet· et· ꝑ· ut· ꝑtinet· et· ꝑ· ut· ꝑtinet

Quis est bene iudicandi ⁊ dī spūsc. Ad p̄ ꝓ
qd p̄ misericordiā ⁊ dōnū cognoscendi ⁊ hēdi
tatē aliquā scd q̄ in se est q. quidē pueris ⁊ inerta dicūt
Verūtā q̄ scīa ⁊ cautus in sp̄ali ⁊ si fuit vñ discipulus
de p̄mūt̄ spūs ⁊ ad sūt. Ēt nō sūt scīa in ma
te discipuli ad pauca ⁊ p̄ q̄nes differre ⁊ p̄ue scīa ⁊
quod aut̄ iūt cognoscendi sic bene disp̄sita ad utrūq; ut
scd quod fuit cognitū aut̄ radicitus q̄ ⁊ similiter
aut extra ut nunc p̄ ⁊ hoc dicit. Uno modo dicitur
ꝙ p̄ uēnit cognoscendi ⁊ ut. p̄ma ⁊ nō ē unū
sunt exceptō unitō. sed uerū ⁊ uerū ⁊ hoc p̄mū ad spūsc
dō q. ē qdā dōnū Alio modo iudicare ⁊ bona discipline
a pertinēte ⁊ ut ⁊ qua scīa dō. bene iudicat de
a pertinētibus ⁊ sic vnū ⁊ ut. iudicū ⁊ scīa. iudicū
ut. necessarium cōmunes. spūsc aut̄ ē magis ⁊ ad
quinq; ad finē. Ad n. dicendū q. in multi p̄ qui iudicū
recti ⁊ sūt q. in pauc̄ a gubernāt spūc ꝙ iudicū omnī
p̄mū ut. dicit. Ad o. dicendū q. ꝙ magis ꝙ q̄ ⁊ q̄
q. bene iudicū ⁊ dicitur ut. negligens ag. aut
deducere ⁊ nō pōt ut. ⁊ ē bene iudicatus nā ē
simul. ut. ⁊ qualis. q. sic bene p̄cepta.

Ad primū. sic p̄cedit. ut. q. quo nūm. nō sit q̄ sic. a
spūsc dōnū. sed unū. p̄ē dicit. ⁊ sic bene iudicat
sed unū. p̄ē dicit bene iudicatum. ut. ⁊ ōia vñ iudicat ꝙ
spūsc ⁊ q̄ bene ut. ad omnia. duodecimo nō ⁊ q̄ q̄ta ⁊
ut. vñ iudicatum dicit. q. quo nūm dicit. Sed iudicū
ut. medium ⁊ nō ⁊ dicit. ⁊ p̄ceptū. sed una ⁊ ut. ⁊ est
bene ⁊ p̄ceptum q. sic. ⁊ scīa. ⁊ enarrabile. ⁊ una
ut. ut. ⁊ est vñ nō ⁊ p̄ceptum. ⁊ p̄ē ꝙ una nō ē p̄.
bene iudicatus. ⁊ spūsc. Sed contra ea quę sunt scīe
et. a cōib; legib; discrete iudicandi. ꝓpone ⁊ natura ⁊ ē q.
est nō ordinē. in. n. phī. omē aut ut. ut. ⁊ pertinet ad rectum. vñ
ut. dī. in. n. phī. ꝙ ⁊ nō est aliqua ut. mētis. Ad
oppō ē ad phī. ebrī. quo nūm ⁊ ē qdam ut.
cognoscendi distinguimus. sed artica ut. ratiocinia. ꝓpone
ratia ⁊ singularium ꝓnā dōnū aut̄ sciam ⁊ nō ab
ea diuidunt. ⁊ ut. ⁊ ē ei ⁊ ē. ut. actum. dī ⁊ aut̄ q. illa
q. sunt ꝓ ⁊ quidē nobiles ꝓnatū sit. ⁊ cause aut̄ nōdū
mouentes artica ꝓnatū. ⁊ celestia. ⁊ ois ut. ultimo dē
ꝓnatū. vñ. ⁊ dānat. ⁊ ut. ⁊ ē. ⁊ ut. ⁊ nō ꝓt
iudicū bene de. ut. mentis. de q. ut. ut. ⁊ ut. ⁊
dōnū. ⁊ dānat. ⁊ ut. ⁊ ē. ⁊ ut. ⁊ ē. ⁊ ut. ⁊ ē. ⁊ ut. ⁊ ē.
ut. ⁊ ē. ⁊ ut. ⁊ ē

aliq̄ ad ill̄ud q̄ debent cōtingere dono
cuilibet hoc aut̄ est mala sed illud. ad tertiū. q. pecat
ad omnia ista dicit ꝙ dono gratie tribuit bona
uite non tñ ea q̄ sine ea fieri possunt. Ad p̄mū g̃ dicit
q̄ hoc illud dicit̄ de motibus actibus virtutū gratie tribuit
ut opibz uite iam dñi. Ad. ii. dicit̄ q̄ gratia sup̄
donū dicit nos mouēs ad q̄ p̄ gratiam mouemur ad
ne sine ea de necessitate salutis sit non ex quo non
op̄ salutē unde ē de necessitate salutis. Ad. iii. dicit̄ q̄
fructus nunq̄ dicit ultimū ex virtutib⁹ quē nō ē ul
timū in exercitio sed ꝙ dicit finis ex hoc nichil
tuchi p̄ hoc ꝙ p̄mittat ad ea q̄ sunt p̄ter ipsa sed ea q̄
cuenit ad exercitiū habitū exercitū practicū dicunt
ur p̄ p̄tinere et benguarent que sunt ex hoc
ad ea q̄ sunt p̄ter ipsa.

Q. H. Q. XIIII.

Deinde q̄rit̄ de vicijs oppositis virtutib⁹ p̄denc. et dicit̄ q̄ vicia
q̄ oppon̄ virtutib⁹ nō sunt tot quot virtutes q̄ dā
cedūt ex hoc q̄ ad p̄denciā p̄tinet cognitio veri et falsi q̄ dā
modo nō p̄tinet ad ipsam q̄ illa sunt ipsi p̄denti ostensa
a. p̄ q̄ ea dicit̄ est de vicijs q̄ manifeste ad cognitionē
hūt ad p̄udenciā q̄ sunt vicia q̄ circa nullo modo versant̄ p̄
denciā. ut dicit̄ q̄ ad p̄denciā p̄tinet consilium. Sed de
vicijs q̄ hūt q̄dam similitudinē cum p̄denciā q̄ sunt
q̄ sunt ignorantia precipitatio q̄ ad p̄denciā pertinet
q̄ nō solliciturdo ad p̄denciā p̄tinet. et ostendendū
duc. Primo quid de p̄dēti. Secundo de negligentia
q̄ solliciturdini opponit̄ et p̄mū quantū. vi. q̄
de ipsa p̄udēti. Circa primū sciendū est. Primo
Circa de p̄cipientibus sine consilio. Circa de
precipitatione. Tertio de solertia. Quarto de cautela
horū. vi. ca.

Circa primū sciendū est. q. ipsa p̄dēti nō sit pars
ipsa. p̄denciā est voluntarium ut ex dictis patet
autem non est voluntarium nullo modo. q. nulla ars
ipsa p̄dēti nō est pars

Ad primū ergo dicendū q. nullum peccm̄ malicie
ipsa p̄dēti nō est peccm̄ malicie. hoc
ad ignorantiā malicie. vel. vii. et tunc ergo ipsa p̄dentia
nō ē cautela peccm̄ q. opponit̄ cautele ipsa p̄dēti
nō est peccm̄ Ad secundū dicendū q. ipsa p̄dēti duplex actus
vno modo p̄cipere. Alio modo ipsum p̄cepta ad
ipsum ergo ipsa p̄dentia solum consistit in ipsa
q̄ p̄cipere. Sed. ii. dicendū q. ipsa p̄dēti dicit̄ magis
ipsa p̄denciā q. nata est dirigere ipsa et sed ipsa p̄denciā
peccm̄ ipsum negligere q. q. nō adhibere studium ad
p̄dentiā ipsam ergo ipsa nō accusat̄ p̄denciā sed q. nō
alio modo monet̄ ut agere p̄dēti primum. sicut
tria p̄dēti agere. Sibiando p̄denciā. Secundum
ipsum ergo ipsa de alijs q. i actu p̄udentis. Secundū
et hoc modo ipsa p̄udēti est pars sed virtualis p̄
denciae. n. ipsa hoc genere q. ipsa pars p̄den
ciam agere. Tertio modo ipsa p̄dēti est pars
integralis. quinq̄ ad p̄dentiā requirunt̄ ipsa p̄dēti
ut ipsa dicit̄ est pars integralis. Circa quinq̄ ad p̄dentiā
requirunt̄ ipsa p̄dēti

yenner ad mp̃dcam sd mag̃ ad iudiã. Ꝑ tlle ur
cat mgstam q̃ nõ ꝓcedat in eo ad ꝓcias q̃ aliq̃ ꝑ eum
debẽt ubi. et debẽt cẽ ur dñicis aut ad melle fine de
hanc ordẽ. ur. vn. ecclã. g̃ m dicã nẽ ꝓcez ad mp̃dcã
ultimi vono g̃ debẽt a melioꝛi ꝓcez ad iudicẽdam
sd hoc est mgstaꝝ. g̃ mgstꝝ ꝓcez ad mp̃dcam
Sed q̃ quos mgstaꝝ iyeno ecclãm q̃di in duo
ꝓuico dñmeo. de quo ecclã ꝓtinet aud. yd. a vi
apponenda. ui. n. ds recebe a ꝑsonis. vbi ꝑ ad q̃
alii i ordinate placet. tñ iste recedẽs nõ dimittat ñ
ꝑ defñ nõs quos sibi ille i hoc ad hoc ordinat. do
recte accꝑtant. et ꝑ illi ꝓbi. vestib̃ i ualsin ꝓbio
ris. Si nõ ualebat hoc est q̃ debilitate ipl̃i q̃ nõ pos
te fuisse in vono dcepto. et nõ dicim q̃ ad tñ de
fectũ. q̃ ad defñ nõis. sed aliq̃ omis recedendo ui
sus ꝓbet. ꝓcez aliq̃ ad ꝑdcam. sm aut defẽe ẽ
ꝑ ad mp̃dcam. et nõ dicim sed sui dilatores. ad
ꝑdcam ꝓcez. et sic ꝓcedendo ẽ. et defñ ẽ. actũ
constitit. et ꝓ ꝓbatõe ad actũ. iudicii. seu mgstri. et
actũ ꝓcepti. et hoc n. dr. ds ingstanq̃ nõ debent ꝓpo
nde. et q̃ sic. ꝓbatura et iudicata. Ad ꝓmũ g̃ dr q̃
ꝑdcm ꝓcez ꝓ aliq̃ in quib̃ ꝓcedi. mo. et sed ꝓ plus
in vono ꝓcez ad ois. ꝓ uos inciales ꝓ pue ui ad
fortitudinẽ que ꝓtinet ad ꝓbitatẽ. et ꝓcultũ ad actũ
dr q̃ in dicã ordinãe decꝑtũ ꝓ ꝓm facit. nõ obstãs
et ꝓ ꝓbatõe appẽdat. et dr q̃ est ꝓ ꝓm in obstãs. Ad ij.
dr q̃ dcãm. et ꝓbatam. nõ videt ẽ i appẽdi
dũ i nõe ordinis ꝓcez. n. ꝓbitatẽ. et ꝓ plus
ui ad finiẽ ordinis. et hoc ordi. ꝓcedendi. ꝓ ꝓbatõe
aut. et actũ. ꝓ ꝓbatõe. q̃ dicã. et ꝓ ꝓbatõe. et ꝓ
ꝓbatõe ad ij. ꝓmũ. et ad q̃ ꝓmũ. ꝓ ꝓbatõe
Ad. iij. dr q̃ ꝓcez ad ꝑdcam viam nõ ordinat
ꝓ ordinis. sed iudicia est viaꝝ dilectũ. q̃ via
ꝓ ꝑdcam. et ꝓcez viam. nõ ordinat. et ꝓcez
ꝓ dicem. vbi ordo nõ ꝓtinet. sed in omibz viis
sus. sed duplicem. nẽ ut ad iudicium ꝓtinet. sed ma
gis ad deliberatõe q̃ est finis q̃ntũ ꝓ ꝓcez. ꝓ ꝑdcam viam
ꝓ ꝑdcam viam nõ ordinat. et tñ. sed ꝓcez ꝓ ꝑdcam viam
ꝓ nõ ꝓtinet ad defñ viis. si ꝓcez q̃dã ꝓ ꝓcez q̃dã
sunt nõm q̃ viam ordinis. ꝓ ꝑdcam viam magis ordinat
ꝓbitatẽ q̃ ꝓcez ordinis. Si ꝓ est ad ꝓcez ꝓ
mum. ꝓtinet ꝑdcam viam ordinat. Ad iij. dr q̃ ꝓcez
ꝓ ꝓbitatẽ. ordinis. et ꝓcez ordinis. ꝓtinet ad actũ
ꝓcez. et ꝓcez ꝓ ꝓbitatẽ. et actũ. et ꝓcez ordinis. et
ꝓcez ꝓ ꝓbitatẽ. et actũ. et ꝓcez ordinis. et actũ
ꝓcez. et ꝓcez ordinis

ulhara dicē ce hoc in ad amicū cum annus pœnæ ordinē
pœn cumul. Ad m. dō ad dicē rempore nēq; punit
agendū ad p̄ncs cuj̄ genus cerē depēn i pace de hūc ad
alīq; finē a querēbilem. nō tm de pudi dica de pēn
alīe mali. finis si cui nōue tempus nos unīe ce cui
mq; ego nūe nob ad querend bona mūdi. ut cu
nic ce ō cum prudēcia quiete dī. pudēn cumul de
prudēt mūdi. sēd illi hūe pōt. Tūli hi. sēli pēn dē
dicel sunt in gaudne sua. cerē ad amōr veri dilēdē
dō pēnea cumul qz ē quies rel mūdi appetūt pē ē
uein. pōt cumul dici. q ad pēnea quasi medo dī capā
ue cui dan est ce ō ad ers rempt nes pē delli
qz pōt pēn. dī. n. uē. ur capā ē pena alic dūm ur
aliq; cap sui est de ipia agere

Hvm. ne qre ne q pēn cumul se pt̄ mōt rebel
tare n. dūc legi ē pm mōt ad qz ij ad obēm
ā pēn cumul nē ē directa lege dur ut ij vbm. ge p
denea cumul est pm mōte ¶ cue pm ē ipm
est pm mōte sed pēn cumul in cē pm ipm
dan nō n. pce cē directa legi dei ur dū. ge
ce ea ne cue cē pm intermissibile q est pnm
pm ut ipm dm ge pudēn cumul est pm mōte ¶ q
maximo tuno equ max malū ut pj s. n. est. ij pēn
cumul. q pēnea q ē p̄cipue mē ultimū mōtale
ge pēn ē cumul. pudēn mē pm nocua et ea ē pt̄ mōt
¶ Si arue est q ille ad diminuēd pm ipm de re
tēn pm mōt. ij auce ge ea ne pnit ad ē
am cumul q ne ad pēnea cumul penie diuite pt̄
ge pēn cumul de fin pne impune pm mōte ¶
de q. sē fin dm ē. pēnē dī aliam dup. uno mōd
dicit ¶ Uno mōd sed quid. s. ē ordine ad finē ecl
uno alīq; p̄ncipale. puta ne ē aliq pēnl in ordine
ad ē. ad malū. hī si ge pēn cumul accipiat ē ab
stractum pudēn non. tm. s. ad ē cuna cumul q stat
ut cum finē dco vīn ipōle ē p̄tuel hues ultimel ne
cupza. hīsi est. si uo pēnea cumul accipiat
p vīn p̄ncipalī. pt̄ pudencie et pudicia cumul
dr pm uctale. cuigno aut aūt qui ordinat actū
ad alīq. de actib nīe cumul ab eis hoc ad auctem. a do
pm mōte. vñ no. dicendū finē eccl. vtre ē de tēp
cumul ce sic ad hīe dudū ad yame dicēz quia ē pt̄
nciale q. p̄ncz ad pēnea cumul. si qis ad cuna
actu vsūe m finē hī cuelēm. pnca. o dr studēte
meditoni pt̄ aves sufficientiaz nō vocat pēn cumul
qz sic ure hō cuna cumul ut ad ad finē ¶ Ad p̄
dō q. q. ē nec de pēn cumul dr ad finē. sī hemie
m boīe cumul. eccl. vtre hīe ce sic ē pm mōte
¶ Ad ij dō ad pēn cumul i quetur pm ipm cui
sēd q. n. oz. qz nō pōt ē dr recta lex di nō sic
mcalī. a me ē q hē pēnea cumul nō hē pōte
dica ce dr lex. dei sed qz pudēn cumul
nō pōt ē dr recta sic nec nulla pōt ē nisi ma
cuius pōte ē finē. q nul cui pōte ē finē
¶ Ad m. dō q. omīe pm. q pēn sic ē pōt

pciatur in omī vtute ce sic nō oz. ad q. li pm. pē
denee opponi sic gramaticā sed rō ipi qui pē
nea malicie manus

Hvm. sic pz. m. ad altera nō ag cuīe pm
Uu. ij. sicut sc pmne nō in meret aue ad pm
mdiatē aue ad altera. nō ille pō videt
pmt altera. pō altera. nō est pm ¶ pō
dat altera. dia agre o dūs aue pō ad finē vīm
aue ad finē malum. ut pmie ad pēnea cumul
dī sī pō altera nec est q̄te pm a pēnea cumul
distincti ¶ ppē. r. mer. expnēs ille ob. in de
rem. nulli simpliciter. dicat capiā vī mūdi ē cer ma
dinatē mbi regie sensū vī velare que fiā sic pō
ondē que fiūt fiā demōstrme et pūt ea ligne si ce pē
denea ubi a mēbri scīe a pmis p̄no dī si ea pēn
sume ut ad altera pmie pō altera nō distingue
a pēnea cumul ut mūdi ce ma nō ut ce q̄te pm

¶ Si aūt est ad q̄ dicat. ij. ad ex. mi. addendū ce
cutia decretis nō ambulantes pō altera nec ad
ici dnrel vīl dei. pō altera q̄ est q̄dam pcīa

¶ Ad q. q. pudēn est recta agibilium sic dā ē
recta nō agibilium nō denegue aūt cui rectitudo
dā dnē pcepti m speculatiui. vno aūd modo qñ
nō inducit ad aliq. delom sīam ut ē aliq. pō ce
cui pēnea. quis aliq. simulter dnce cl dnē
vno modo qz studui. nīsi ordinat ad finē qm ii ē
de bonis pō pōt si pmz ad pēnea cumul
Alio modo nec aliq ad finē aliq. dato ut. ij. ut
ut malū mean nō vī vic si simulate ce appn
ceh pmz qz pm altera. nisi est ad q̄ pm pudēn
opposit a pēnea cumul dicitur ¶ Ad pmū
ad ad ce aue dicat. m. ō mihi nō sic pudēn qñ
ad finē qz ut male accipi. sic ce qñ altera ut
bone et hoc pō animaduerē vnū ad alīa pcepi
altera ut male accipi sic et pōt dicat mdi. ceh.

Ad ij. dō ad pz ad pudēn mūdi accipit omīa que
pōtunt ad finē pudencia pmie. vñ ce ut bo
dicendē altera ¶ Ad iij. qz altera pōt dici
ad ce ad finē bonū et ad finē malū ne oz ad finē
bonū sic vñ pueniat et simulate si vñ ut
altera ordinet ad bonū finē est pm

Ad. iiij. pz. m. ad dr nō sic pm ad altera
ca pmie pm. ij. pōt vnū nō iuste pce
mōtale ¶ Sed cui aūt ei est ad dr sed illd. ij. ad
ex. ij. ō cum altera dolose nec cepi ge dr nō sic
pm ¶ p dolū mare ad lingēm pmie ut sed
illd pōt fingere sine dolose agendo. alii a sic
et pudēn est in pōe actu vnū ge dolū nō pm
ad altera ¶ Ad ij. dr. dolū in corde existi
ans malū sic nō simil malos existimo pmere
pm ad altera ge dolū nō m. ad altera pe
ne ¶ Ad iij. cui est ad ordinē ordinate
illd ad qd. ad qd. vnū. i altū ad ordinē. cui
ad q. p dolū ordinat ge dolū pm ad altera

amore ⁊ hoc est in summa collocamus ꝑ laudabile ⁊
collocatur finem. ¶ Collocatur ad primam primi
cepti primi primum · n · ꝑ ⁊
est primum secundum ꝑ ⁊ ⁊ ⁊
est collocatur in summa. ¶ Quomodo ad
plenum ⁊ quando collocatur est in summa. sed ⁊
tegro ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊

createm unum matrimonium et eo plus dicat quod mercatorum et mercatrix. Plus de vino mistri quam mercatorum et filium. Ut dum et sui. Quomodo et cum tunc unum velatum ad domesticum coniacum ut pro se velut vos mercatores et sui. Et pro sui volunt mistri ad magis mistri pro vino mistri. Ad primum quod ad ad ad iuramentum mercatorum mistri et sui vendi quantum cum duellatore unum ad alterum similiter unum debemus nec pro vocato hoc mistri et quod est filium est pris et quod est dum est duo nos est pro mistra pris ad filium ut dum ad dum.

Ad secundum quod filius magis filius est quod pris et filius pris. Filius magis est quod duo mercatores et pro alterum ad quod pris et filius ad alterum. Similiter unum debemus nec pro vocato hoc mistri et quod est filium est pris et quod est dum est duo nos est pro mistra pris ad filium ut dum ad dum.

Ad tertium quod alios alios duellatores pro quod mercatores unde unum debata velatur ad coniacum et quod et ad pro et vino et nos est mistri sed pro filium vinum mistre distinguat cum mistri sed duo officia. Unde dicit ut unum unum ut unus magistratuum quod sed duo nos pro dum et unum et mercatores mistre nos mistri pro mercatum quod pro dum et unum et mercatores mistre nos mistri pro mercatum quod pro dum et unum et mercatores mistre nos mistri pro mercatum quod

tqualem o cē alias ꝑtinere pt̄. q ordinā hoiem i cē uō pm̄
rēpanaī cē spūalibꝫ. tm̄ ꝑ pē iustitiam tqualē o cē pt̄ē
q dam iustiā q ordinet cē hoiem ea q̄ sūt ad alēm singul
ꝑtinam. Ad ꝑmū ergo dē q iustiā tqual sufficienē quā or
dinet hoiem in hijs q sunt ad alēm q ad cē dē uenī ī me
diate ꝑ ad unū vm singularē ꝑtone mediante cui o
cē alīq ꝑticularem iustiam q immediate ordinet hoiez ad
tm̄ alterius singl ꝑsē. Ad ij dē q uenī comme cīm
cis et unū singulare unī ꝑ nō differūt ex tū qd iustē
et pauci ꝑ tēd sōlē diam. alia ē cīs uō lom cōis et
bom singulare sē alia est uē ꝑ tēd et ꝑs. et ō ꝑtī ꝑ
tone ꝑsē q nō tribuīt ciuē et extrāi et alia hi
dē ꝑtī multe et pauce tre. Ad iij dē qd demesti
ca multitudo tēd ꝑ hiis in ꝑ ꝑsē distingē ad cuius ōnēm
nec ē unus ꝑns et finis. dnī et sm̄ q ꝑ
una ē q ad alēd et ē ad vi ꝑ nō est simꝑ iustā tēd q
dā iustē gēs. ē. ꝑ cōis mānē ne dē in v. ethi

Videm q ꝑ in ā iustā ꝑtem nō bēat rām sēd
q dā illā geī. n. sīnū. vul. ꝑ ē cuiusdā dē glo
ciantes. frigide me ꝑtes uerbi. q ad deadit. q iustā
ad cuius aiē ꝑtez ꝑtinī. ḡ aut nō est ī hiēr rām sēd
q quelz ū sēd ad aliam sēdē ꝑtīn ꝑtinet ḡ iustā ꝑ
tinē nō ꝑ uñ sēdem. Ḡ ang̃ nō ē. tuus. q
uñ dicat. q uñ ē aiē ꝑtez ambz ī hac vita q̄ntū ꝑ
tinet. ē. ꝑ deuota. tempuñ. secundo. iustā. ordinat q
dā est iustā ꝑ q cōis diffinīt. ḡ iustā ꝑticī q est
una de uī. ꝑtutibz cardinalibz nō ꝑ sēdē mīn.
Ḡ iustā dīgit hoiez sufficienē ut ꝑsit q ē ad alēm
tm̄ p oia q ē ꝑ ꝑ uiue ꝑ ꝑtinet ad alēm ḡ nō
iustē est gerial. non sēd. Si q uē est q ꝑtī ī
ethi. ꝑtē iustam ꝑticulaē cē q sēdē ꝑtinē ad ōa
cōia uice. Ad ij dē qd oia ḡ rectificant ꝑsūnē ꝑ
nō sūt ū ꝑtuū mensā q dñmē ꝑ nīm mēsū nec ꝑ
ꝑ phm. m. u. ethi. ꝑsūnē aūt ꝑ ꝑ rectificant et m
dētes aīe ꝑsonez et exercet actōnes et rel cīa
rep. q ī vñ hoiez nūē sed mīa ꝑticez et ꝑ cīa
ius rep. q dā. iuste hoiez dēre ꝑsūnē accēdē ad
dnatē vñ hoiez ad alīd ꝑ aūt mēsurez ꝑsonez
q̄dāq rectificātē hoiez in se uē et ꝑ q iustā ordinē
ad alēm nō est cē mēsū vñ mīa mensā ꝑ sōlū
cē q̄dez actōnes et res. q̄ dam uīm obi q̄dē ꝑte
q est uñ hō alēi ordinabē. Ad ij dē qd ad iustā ꝑtem
dē cōūtē ad vnā ꝑsōnā aīe ī q est nē ī bo. ſ. ad tōtū
tarē q quis mouꝫ ꝑ sūū ipsīus cīus alias aīe ꝑtes et
ne iustā nō diuertē q. q. ꝑ dī redūdāna ad olāre
ꝑtes ꝑtis. Ad iij dē q. tē ꝑsūnē dēmēt ꝑtinet
emendatēl dnī. accipiūtē. duo modo. ſ. q. ē ꝑ
tes ꝑtinēs hūlēc. dēlant uīāl. Alio modo tēd q.
tegūtē quedā gradales modos ꝑtinis et ī modo ſ
l ange. dē. n. q. ꝑtinēs ē tēd et ī appetēdam. et ſm
cuiusq tempuñ est restituere cupiditatis ab hiis
q tēpalīē dēlaīt. formendo ē firmitatē aī adiū
ca q tēpalīē mo lestiā ſ iustā q ꝑcedī dilimdo
dilēd dei. et ꝛ. q. ſ. est cēs indu. tēd ordīl ad alēm

Ad ij dē qd ꝑsūnē mīores q sūt ꝑ nī mensu
ras et nō ordinātē ad alīd q ꝑtīnī ad sūtē cōnē
iustē sed ordinē esse ē ordinabiles. ē. ꝑsūnē actūer
exercet cui nō ꝑtinet ad ill iustē stare.

Ad iij dē q ꝑcē. m. qd iustā tle cē ꝑsūnes dicūt
u. plīs. m. u. ethi. q cē ꝑsūnes dicūt u. plīs ī. u.
ethi. qd cē nolupt̄es est ethias mediū tle. nolupt̄es
nolupt̄es aūt ī. deles et ethias sūt ꝑsūnes q dā
ut sūt bīa. ō de ꝑsūnibz agēte. ḡ iustā q sūt
tle mediū cui cē ꝑsūnes. Ad ꝑ iustam rectificā
tur operationes q sūt ad alīd sed operationes rectificā
tur hi. nō possūt ꝑsūnes nō rectificare. q. er
ordinatōne ꝑsūnū. et negat ꝑ ad magē ꝑtīnī opa
tūnis ꝑ cē cum. n. teneat. q. cōtī ad aduīcinū
ita ſ. ſm̄ aūgē pecūnē ꝑcedī. q cēdī ad finē. q
q quod iustā tle cē ꝑsūnes. Ad ꝑ tle iustā ꝑtem
est ad alēm. ut ē iustā legal. ſ. iustā legal ē
cē ꝑsūnes. Aūogn nō se grēdet ad omīa q cures
q. q dam mālē sūt cē ꝑsūnes. Si cōtī q ad ꝑ
dicat. n. v. ethi. dicat q. cē operationes ē. Ad ij dē qd
hi. q nīs rūtat ordinēs ad ꝑtem. et ex hoc iustā
q est nolumen cui. mot̄ in act̄ sūt ꝑsūnes ut
sic ḡ hūāi est. tēd ſ. lum mot̄ appetē. tendentem
ꝑsūnā dūr ut sīt hūāi ē cēs iustā nō ē cē ꝑ
tionel sīc. tm̄ aūt et ḡtendo q sūt insabil. et
q cīa sūt cē ꝑsūnes. Alio modo et ꝑte iustē
ne. q iustā ē cē ea q sūt ad alīd nō ad ꝑ ꝑsūnā
dicēs immediate ad alēm ordinem. cēs iustā cē ꝑ
tiones nō est. Ad ij dē q. q. ad q. sūt nē mensū ē cē volūt
cēdūā sīc cē matīas. Nam fem̄a est cē timores et
audacias q emīe nō mensū ordinat ad dēlam cēdūā
sē ad q dā fines ānēs q nec ꝑ dē in. v. ethi. dīcē
est ethia est finis ꝑtīnī ad q nec rectificē. vñ q ī
tocēs. malū tocēs. bonū dicūt et hoc mod. pugnē
ad iustam. q nō ē iustus qui nō est cōtēt iustus
operationē mīe nec. in. v. ethi. Ad ij dē qd operationes
exercēs mediē sīne quedā uīe res ꝑtīnēs ad q
uū et ita uē ꝑsūnes inūtes q sūt cas ꝑtīnī ad
quē ad dēsum. n. vno exu sīt hoc q sit dēsē ī alio
sē. ſ. ad cumulatē alcūs nō cōplicat q̄ cum
pe nō velit rectificare ꝑ operationē inūtē q sūt
ī cāmē ꝑtīnī ad iustam q rectificāt cās ad q
ꝑsūnes. qui ad iustam et rectificāt cās ad q
ꝑsūnes. vñ cum ꝑte ad iustam ꝑtinēs inor
tet q ꝑ cē ꝑsūnes. vñ cum ꝑte ꝑtīn ad iustam q
uū pedē nō ē ꝑ exercēs iocūbz. q bricuendo
ubanal nō nāt ꝑcedē ad tūndam. q cūpā cla
ui. sed q operōnes exercēs nō ꝑtīnī sūm ad mēsu
rās ꝑsūnes q magē ad rēs exercūbz sīc debēs
nō ꝑ te loq de operationes exercēs magē sūt mē
sūrē q alias. Venī mediū. Ad ij dē qd
tōtū oē ē sūt singulq ꝑtes q. iacēte cui
cūm sīc bos. bonū tōtē sūt ē. ꝑ. bonū ē
vni ꝑ singulis nō est sūt. ut cēs. et ō iustā

regal que ordinacõe uoluntati gumme magis seruire querentes ad uicinores palliones quatuor uel quinque dispone[re] uicecomitibus quibus nulla grauamina que ordinari uoluntatis fuerint ad alias uicecomitatus magis ad uicines operationes eorum magis seruire queant ordinauit hec ordinatio et compilatio et statutum ut dicit et ecclesia

Hy decimi liceret unicuique ad uicinum uillate uel alterius uillate ire uel equitare sine omnibus rebus et mercandisis suis et uenire et morari in eadem uillata et discedere et ire quocunque uoluerit et ibidem emere et uendere per totum regnum et per omnes portus et passagia et per omnes alias potestates regni et dominii et per omnes terras et aquas domini regis et ducere secum equos suos et alia sua et nullum theloneum reddere nisi in portubus et in locis antiquitus et debitis et consuetis et hoc nisi in tempore guerre et si sit in tempore guerre et sit de terra guerrina et hoc per spatium modicum ad inquirendum de mercandisis suis et si sit de terra amica non capiatur nisi sicut de terra regis et hoc nisi in tempore guerre manifeste

Item quod omnes mercatores habeant salvum et securum conductum exire et redire et morari et ire per totum regnum et per omnes portus et passagia et per omnes alias potestates regni et dominii et per omnes terras et aquas domini regis et ducere secum equos suos et alia sua et nullum theloneum reddere nisi in portubus et in locis antiquitus et debitis et consuetis et hoc nisi in tempore guerre et si sit in tempore guerre et sit de terra guerrina et hoc per spatium modicum ad inquirendum de mercandisis suis et si sit de terra amica non capiatur nisi sicut de terra regis et hoc nisi in tempore guerre manifeste

Item quod omnes mercatores habeant salvum et securum conductum exire et redire et morari et ire per totum regnum et per omnes portus et passagia et per omnes alias potestates regni et dominii et per omnes terras et aquas domini regis et ducere secum equos suos et alia sua et nullum theloneum reddere nisi in portubus et in locis antiquitus et debitis et consuetis et hoc nisi in tempore guerre et si sit in tempore guerre et sit de terra guerrina et hoc per spatium modicum ad inquirendum de mercandisis suis et si sit de terra amica non capiatur nisi sicut de terra regis et hoc nisi in tempore guerre manifeste

Item quod omnes mercatores habeant salvum et securum conductum exire et redire et morari et ire per totum regnum et per omnes portus et passagia et per omnes alias potestates regni et dominii et per omnes terras et aquas domini regis et ducere secum equos suos et alia sua et nullum theloneum reddere nisi in portubus et in locis antiquitus et debitis et consuetis et hoc nisi in tempore guerre et si sit in tempore guerre et sit de terra guerrina et hoc per spatium modicum ad inquirendum de mercandisis suis et si sit de terra amica non capiatur nisi sicut de terra regis et hoc nisi in tempore guerre manifeste

Item quod omnes mercatores habeant salvum et securum conductum exire et redire et morari et ire per totum regnum et per omnes portus et passagia et per omnes alias potestates regni et dominii et per omnes terras et aquas domini regis et ducere secum equos suos et alia sua et nullum theloneum reddere nisi in portubus et in locis antiquitus et debitis et consuetis et hoc nisi in tempore guerre et si sit in tempore guerre et sit de terra guerrina et hoc per spatium modicum ad inquirendum de mercandisis suis et si sit de terra amica non capiatur nisi sicut de terra regis et hoc nisi in tempore guerre manifeste

Item quod omnes mercatores habeant salvum et securum conductum exire et redire et morari et ire per totum regnum et per omnes portus et passagia et per omnes alias potestates regni et dominii et per omnes terras et aquas domini regis et ducere secum equos suos et alia sua et nullum theloneum reddere nisi in portubus et in locis antiquitus et debitis et consuetis et hoc nisi in tempore guerre et si sit in tempore guerre et sit de terra guerrina et hoc per spatium modicum ad inquirendum de mercandisis suis et si sit de terra amica non capiatur nisi sicut de terra regis et hoc nisi in tempore guerre manifeste

Item quod omnes mercatores habeant salvum et securum conductum exire et redire et morari et ire per totum regnum et per omnes portus et passagia et per omnes alias potestates regni et dominii et per omnes terras et aquas domini regis et ducere secum equos suos et alia sua et nullum theloneum reddere nisi in portubus et in locis antiquitus et debitis et consuetis et hoc nisi in tempore guerre et si sit in tempore guerre et sit de terra guerrina et hoc per spatium modicum ad inquirendum de mercandisis suis et si sit de terra amica non capiatur nisi sicut de terra regis et hoc nisi in tempore guerre manifeste

Item quod omnes mercatores habeant salvum et securum conductum exire et redire et morari et ire per totum regnum et per omnes portus et passagia et per omnes alias potestates regni et dominii et per omnes terras et aquas domini regis et ducere secum equos suos et alia sua et nullum theloneum reddere nisi in portubus et in locis antiquitus et debitis et consuetis et hoc nisi in tempore guerre et si sit in tempore guerre et sit de terra guerrina et hoc per spatium modicum ad inquirendum de mercandisis suis et si sit de terra amica non capiatur nisi sicut de terra regis et hoc nisi in tempore guerre manifeste

Item quod omnes mercatores habeant salvum et securum conductum exire et redire et morari et ire per totum regnum et per omnes portus et passagia et per omnes alias potestates regni et dominii et per omnes terras et aquas domini regis et ducere secum equos suos et alia sua et nullum theloneum reddere nisi in portubus et in locis antiquitus et debitis et consuetis et hoc nisi in tempore guerre et si sit in tempore guerre et sit de terra guerrina et hoc per spatium modicum ad inquirendum de mercandisis suis et si sit de terra amica non capiatur nisi sicut de terra regis et hoc nisi in tempore guerre manifeste

liberalitas et de suo dat propriam uocat eam iustitiam hoc considerat ... iniuriam
boni iustitia autem dat alii quod suum est ... bona et ...
a iustitia ... ad omnes liberalitas dat ad omnia se extendit
... et liberalitatis de suo dat ... iustitiam ...
... q. suum est. Ad ii dicendum quod ...
... iustitie ... que tamen sine iustitia nec ...
... difficile ... Ad iii dicendum quod fortitudo consistit circa difficilia
... in bello ... iustitia
autem et in pace et in bello sicut dictum est. de iniustitia

Deinde considerandum est de iniustitia et circa hoc
queruntur iii. Primo utrum iniustitia sit speciale uitium.
Secundo utrum iniustitia agere sit ... iniusti. Tertio utrum aliquis possit
iniustum pati uolens. Quarto utrum iniustitia ex suo genere sit
peccatum mortale.

Ad primum sic proceditur. Uidetur quod iniustitia non sit uitium speciale. Dicitur
enim i. Io. iii. Omne peccatum est iniquitas ... iniquitas ...
... iniustitia ... est inequalitas ... iniustitia ...
... iniustitia non est speciale peccatum. Preterea nullum
speciale peccatum opponitur omnibus uirtutibus nam ... ad ...
... ad homicidium opponitur mansuetudini ...
... iniustitia non est speciale peccatum. Preterea iniustitia ...
... in uoluntate ... omne peccatum est in uoluntate ... aug.
... iniustitia non est speciale peccatum. Sed contra est quod iniustitia
iustitie opponitur. Sed iustitia est specialis uirtus ergo iniustitia est speciale uitium.
Respondeo dicendum quod iniustitia est duplex. una quidem legalis que opponitur legali
iustitie et hec quidem secundum essentiam est quoddam speciale uitium in quantum respicit
speciale obiectum scilicet bonum commune quod contempnit ... ad intentionem
est uitium generale ... ex contemptu boni communis potest homo ad omnia
peccata deduci. sicut et omnia uitia ... repugnant bono communi
iniustitie rationem habent quasi ab iniustitia deriuata sicut et supra de
iustitia dictum est. Alio modo dicitur iniustitia secundum inequalitatem
quandam ad alterum prout scilicet homo uult habere plus de bonis puta
de diuitiis et honoribus et minus de malis puta laboribus
et damnis. et sic iniustitia habet materiam specialem et est particulare uitium
iustitie particulari oppositum. Ad primum ergo dicendum quod sicut iustitia legalis dicitur per
comparationem ad bonum commune humanum ita iustitia diuina dicitur per comparationem
ad bonum diuinum cui repugnat omne peccatum et secundum hoc omne peccatum
dicitur iniquitas. Ad ii dicendum quod iniustitia etiam particularis opponitur indirecte
omnibus uirtutibus in quantum scilicet exteriores etiam actus pertinent ad iustitiam
et ad alias uirtutes moralis licet diuersimode sicut supra dictum est.
Ad iii dicendum quod uoluntas sicut et ratio se extendit ad omnem materiam
moralem id est passiones et operationes exteriores que sunt ad al-
terum. Et iustitia perficit uoluntatem secundum quod se extendit ad opera-
tiones que sunt ad alterum et similiter iniustitia.

Ad ii sic proceditur. Uidetur quod aliquis dicatur iniustus ex hoc quod facit iniustum. Habitus enim
specificantur per obiecta ut ex supradictis patet. Sed proprium obiectum iustitie
est iustum et proprium obiectum iniustitie est iniustum. ergo et iniustus dicitur
aliquis ex hoc quod facit iniustum. Preterea philosophus dicit in v ethicorum falsam esse opi-
nionem quorundam qui existimant in potestate hominis esse ut statim faciat
iniustum et quod iniustus non minus possit facere iniustum quam iustus ...
... sed hoc non contingeret nisi facere iniustum esset proprium iniusti. ergo ex hoc aliquis
iudicandus est iniustus quod facit iniustum. Preterea eodem modo se habet omnis uirtus ad proprium actum et eadem
ratio est de uitiis oppositis. Sed quicumque facit ... iniustum ...

... parte quod aliquis faciat ad iniustum dicitur iniustus. Sed contra est quod philosophus
dicit in v ethicorum quod aliquis facit iniustum et iniustus non est. Respondeo
dicendum quod sicut obiectum iustitie est aliquid equale in rebus exterioribus ita etiam obiectum
iniustitie est aliquid inequale prout scilicet alicui attribuitur plus uel minus quam sibi
competat. Ad hoc autem obiectum comparatur habitus iniustitie mediante
proprio actu qui uocatur iniustificatio. potest ergo contingere quod qui
facit iniustum non est iniustus dupliciter. Uno modo propter defectum operationis
comparationis ad proprium obiectum que accipit speciem et nomen per se
ab obiecto non autem ab obiecto per accidens. In his autem que sunt propter fi-
nem per se dicitur aliquid quod est intentum per accidens autem quod est preter intentionem.
Et ideo si aliquis faciat aliquid quod est iniustum non intendens iniustum facere
puta cum hoc facit per ignorantiam non existimans se iniustum facere
tunc non facit iniustum per se et formaliter loquendo sed solum per accidens
et quasi materialiter faciens id quod est iniustum. Et talis operatio non denominatur
iniustificatio. Alio modo potest contingere propter defectum operationis
ipsius operationis ad habitum. potest enim iniustificatio procedere quandoque
quidem ex aliqua passione puta ire uel concupiscentie. quandoque autem ex
electione. quando scilicet ipsa iniustificatio per se placet. et tunc proprie
procedit ab habitu. quia unicuique habenti aliquem habitum est per se acceptum
quod conuenit illi habitui. Facere ergo iniustum ex intentione
et electione est proprium iniusti. secundum quod iniustus dicitur qui habet iniustitie
habitum. Sed facere iniustum preter intentionem uel ex passione potest aliquis
absque habitu iniustitie. Ad primum ergo dicendum quod obiectum per se et formaliter
acceptum specificat habitum non autem prout accipitur materialiter et per
accidens. Ad ii dicendum quod non est facile cuilibet facere iniustum
ex electione quasi aliquid per se placens et non propter aliud. Sed hoc proprium
est habentis habitum ut ibidem philosophus dicit. Ad iii dicendum quod
obiectum temperantie non est aliquid exterius constitutum sicut obiectum in-
iustitie. Sed obiectum temperantie scilicet temperatum accipitur so-
lum in comparatione ad ipsum hominem et ideo quod est per accidens et preter in-
tentionem non potest dici temperatum nec materialiter nec formaliter. Et si-
militer intemperatum. Et quantum ad hoc est dissimile in iustitia et in
aliis uirtutibus moralibus. Sed quantum ad comparationem operationis ad habitum
in omnibus similiter se habet.

Ad iii sic proceditur. Uidetur quod aliquis possit pati iniustum uolens. Iniustum
enim est inequale ut dictum est. Sed aliquis ledendo se ipsum recedit
ab equalitate sicut et ledendo alium. Ergo aliquis potest sibi ipsi facere
iniustum sicut et alii. Sed quicumque facit iniustum uolens facit. Ergo aliquis
uolens potest pati iniustum maxime a se ipso. Preterea nullus secundum
legem ciuilem punitur nisi propter hoc quod facit aliquam iniustitiam. Sed illi
qui interimunt se ipsos puniuntur secundum leges ciuitatis per hoc quod pri-
uabantur antiquitus honore sepulture ut patet per philosophum in v ethicorum.
Ergo aliquis potest sibi ipsi facere iniustum et per consequens contingit quod aliquis iniustum
patiatur uolens. Preterea nullus facit iniustum nisi alicui patienti in-
iustum. Sed contingit quod aliquis faciat iniustum alicui hoc uolenti puta
si uendat ei rem carius quam ualeat. Ergo contingit aliquem uolentem
iniustum pati. Sed contra est quod iniustum pati opponitur ei quod est
iniustum facere. Sed nullus facit iniustum nisi uolens. ergo per oppositum nullus
patitur iniustum nisi nolens. Respondeo dicendum quod actio de sui ratione pro-
cedit ab agente passio autem secundum propriam rationem est ab alio unde
non potest esse idem secundum idem agens et patiens ut dicitur in iii et
viii phisicorum. Principium autem proprium agendi in hominibus est uoluntas
et ideo illud proprie et per se facit homo quod uolens facit et e contrario ...

De judicio

qō hic

QUE

De pabj mistè

De pabj mistè et ē pabj mistè et ē de pabj mistè

De pabj mistè et ē pabj mistè et ē de pabj mistè

De restitucõne

lxiiij

[illegible]

Deinde considerandum est de preceptis iusticie oppositis… [illegible]

q. xvi

[illegible]

Incipit quartus liber de maiis opposicionis primogenite mulieris

fugit ille et ad illum cui longe ante ab hoc pertinuit confugit. Et ibi
etiam nullam habet quietem nec tutum refugium. Et ideo pertinet
ad ecclesiam de iudicio sanguinis. Et si aliquis ad ecclesiam confugerit
et postea defendatur ne in manum regis veniat. Et si aliquis
per violentiam ecclesiam intrare voluerit et quicquid ibi invenerit
asportare, vel ecclesiam ipsam vel domos ad ipsam pertinentes
incendere, vel aliquem ibi interficere, vel aliquid huiusmodi
facere, ipse et omnes qui ei consilium vel auxilium prestiterint
excommunicationi subiacebunt. Et si aliquis ecclesiam vel
cimiterium violaverit, vel aliquem ibi interfecerit, vel aliquid
huiusmodi ibi fecerit, ipse et omnes qui ei consilium vel auxilium
prestiterint excommunicationi subiacebunt. Et si aliquis
ecclesiam vel cimiterium violaverit, vel aliquem ibi interfecerit, vel
aliquid huiusmodi ibi fecerit, ipse et omnes qui ei consilium vel
auxilium

cerciorari est de eo.

cerum cẽ dc o quod flin cẽ ſi as̃ debm ſolluendo me
uocamo eum ſe cui cẽ debet q flin ẽ nõ poũ mõſtr̃ h
aſſens· q non dat flin cẽſtõi p ce ſi ſcruare ſ p arcer
ẽ d q mendit. Ad u dd quod iuſtum iudicũ nõ ẽ ce
ẽ cri iudicũ flin cẽſtõis ſ iuſto iudicio p latũ Ad ſ mthiã
ſpediendam nõ hẽ voĩm pcõ mõſt ſed ſolũ cr mandato u
e lawe. Ad u dd quod hoĩes manuũ abſtinẽt pcõ à ſ
uenẽ deũ q pmuſſima mẽ q cſt pmũ nõ aũt ta ab ho
mne pcõ q ſ ẽcp̃ũ. cr ẽ ad manũ ẽcõmiñ cẽſtuendũ
uoq̃ cẽſtis uniũm. de iniuſtã q fit i indicio ecp̃e ad uocatu

Q̃ qõ-uu

Q̃ DAM.

Drude dd cſt de iniuſtã q fit in iudicio q̃ialit ecp̃e
ad uocatũ· ecẽ hoc q̃mõ uñ· Primo uñ ad uo
catũ renuat̃ p̃late pũ comũ cõe pauperũ· Sc̃o uñ ꝑ
debeat uti ab oĩbus ad uocat̃· Tcio uñ ad uocat̃ ꝑat
ſ iuſtã cãm defendẽ· Quarto uñ pcẽdũ ad ſti
pendũ p ſuo pcõmio

Ad p̃mũ ſic ꝓcẽd uñ· ad uocat̃ renuat̃ pũ comũ ꝑate
cauſã pauperũ· dñi· u· ego· petrus· iuſtus ſum ad
cernẽs ce uocẽ ad oĩes nõ ꝑcũſtib· ſi ad cẽa ab ego· ſi uñ
pueſ in uſu pauperũ ſi ecẽa ſ iuſtãm oppꝛmat q· ſi ec alĩ
uocate ſt oĩes· ꝑ ad uocat̃ renuẽt pũ comũ cõe pauperũ ꝑ
tate· Ad ſc̃m dicat mãdatũ ome· huĩ uocẽtiũ
cuncte oĩs ne uocẽt huiſmõi aſſtuencã ayuuã nẽ opꝛtat
uñs aũt ꝑ uocẽ uñi ſñi· q̃ quid petat a uiris ſc̃andalo
ap̃ud dñm ꝑ pauꝑ mereat calenã· u· noĩe cuiꝰ ꝑ
re putabĩ quod uñũ acceperit ſi calenũ dimiſſũ nem
nõ ab ſtande· ſed fideliẽ diſpenſare cuiꝰ uenẽ anedꝑi
ce peua· ſed ab ſtdeuẽs calenũ mat̃ ꝑ ad uocat̃
renẽ pro pauꝑibꝰ leqm· Tcio ꝑcẽ de uñ ecp̃e
ad uuꝑtendũ ꝑ ſtr aſſiſ· ob liẽa ꝑ ꝑce ce ecp̃e q·
mat̃ uñ uocẽtate ſi ecp̃e uocẽtiũs in· eo· qñ alĩ ꝑau
pat ei oppꝛmat· ꝑ ſ ſuũ cãm uñ· q ad uocat̃ renuat̃
pauꝑ pro comũ ꝑtute· Quarto uñ de uñ ecp̃e
cſt indigentiã uby· qñ indigenter ad uocatũ ſtille
am hẽ ꝑcẽm· ẽ bandũ· nõ ſtemp renuẽt pauꝑe calume
ꝑ uocẽ ad uocat̃ temp renẽ ſe pauꝑũ pro comũ ꝑate
Quinto dd q̃ ꝑtute ꝑ comũ ſe pauꝑũ ad oĩ
uñe pmuat· ꝑ ẽ ſi dd q· ce ſup̃ de atiũ nũe oĩbꝰ am
cſt aũt n· ſuſtinat oĩbꝰ indigentibꝰ uñe oĩ ſtande ce
ſ nẽ aug· dicat· in ꝑmo de doct· ꝑ· e cuiꝰ ꝑcẽte
nõ poſſit· ius poſſiũ· Q ſtiendũ cſt· quꝰ ꝑ ecclẽ
rempꝑ uſ· anaſtaſ· ii· ecp̃ũ uocabꝰ aſſumẽt· q dã ſtate
uſtinẽt· de ꝑ ecclẽ ecp̃ũ cruciabꝰ quod ꝑ ſ̃ ꝑuid
dlẽt· indigentes· quibꝰ abnegãt· ſed ſuſtinat· et q·
ecclẽ uñe ſpendat· uñ dr ego· petrus· ſi ecclẽ uel
um tuendi mi aũt alĩo cruciatꝰ redũe ad eũ· qd
aũt ce ꝑtẽ· quꝰ· tenẽt· ho· ſtenue· uestimẽ· alĩ ꝑ
nũe· ſi ſtuñe· i ꝑtẽa naſtan· ſtcmuñ· uñ dr i· mo
leſt· Q· uide ſtdm· ſtmuñ· aũt ꝑuenẽt· ꝑ· e· lauſt
uſtã ſuo ab ecclẽ· ſtd· a· q· uñ· q· hõ· ſ· ꝓuñt· ſtm
naũdũe· magr debꝰ· cauꝰ ꝑtinẽt· ſpendẽ· nõ· uñ· i
qd ẽ· uſ· ad ſtuoꝝ· ec magr· domeſtꝝ· cuiꝰ nõ li
ſtdẽ negauit· quãdiu ei· demenabꝰ· qñ· ꝑ· ſtat· uñ
al· ſtũ· vacat· q· nõ ꝑtinuit· a· q̃ar· quo ec poſſit

Ante dnicũ ec· m· ad· caũ· teneat· et· op̃· unie· ſpende· ad
ꝑtinẽa· q̃ar· quo ec· aũt· dnicũ· poſſit· ut· ꝑ· ecp̃ũ
ut· p̃aliam ꝑbẽ· magr· duẽtam aut· maiorẽ· ſtcm· to
tẽ· huiuſ· non ꝑ· ec· ne· cant· ut· q̃ꝑtem· ſtcm· to
nõ ſtando· ꝑcer· et· ut· ſ· ſi· uenẽt· q̃ꝑtem· ſtcm· uen
landabile· ſtando· uñ· adueẽt· nõ· renẽt· cauſe· pauꝑũ· q
pro comũ· ꝑate· ſed· q̃tũ· deuẽrẽt· ꝑ· debꝰ· ꝑcẽa
uocat· operẽ· ei· oĩa· alia· negocia· ꝑ· comũe· et· ſtdũ
cauſe· pauꝑũ· uiduaꝝ· ut· renẽ· ce· uñ· dd· cſt· de· uñ
dicto· dr· ad· cauſam· pauꝑũ· Ad· ꝑmũ· dd· q· q· ad· ut
uocẽt· ab· oĩe· non· pt· ab· ſe· ecclẽ· ut· cauſã· uſto· ſ· ꝑ· ad
uocẽtes· ſ· nec· atq· ce· uocẽtes· uñ· ad· ce· renẽt· ut· ad· aũt· ce
uocẽ· ſ· poſſet· ab· ſtunde· remoꝝ· ut· aſſeri· Ad· q· dd
q· hõ· ecclẽ· ſtbi· ꝑtinẽt· ꝑ· uenẽt· diſponat· q̃a
ea· ꝓpũtate· tenẽt· et· tempoꝝ· q· ce· ſtuẽt· ut· mandũ·
Ad· u· dd· q· uõ· aũeſ· uocẽtes· aũt· debꝰ· ſtuẽdi· ſtuẽdi
ſtes· ſolũ· ſtla· ane· dñ· ſtmt

Ad· u· ſic· ꝓcẽd· uñ· ad· ſtdenẽ· aliq· ꝺ· uñ· ad· renuat̃
ad· offiũ· ad· uocandi· ad· ecp̃ũ· u· uñe· uñ· ꝺ·
aũeſ· ſ· ꝓcõmũ· ꝑate· uñ· cauſe· ad· ecp̃a· uñe· ꝑmuſ·
g· uñ· ſ· debꝰ· ad· hoc· offiũ· aũeſ· Sc̃o· ꝺ· uñ· nõ· ſ·
ce· ſ· ce· debꝰ· ad· ce· debꝰ· uñ· ꝑtinẽt· ꝑuſ·
ſt· ſ· ꝓmũ· q· ſtcẽt· ecclẽ· dumẽ· ab· offiũ· ad· uocat̃· dñ·
ꝑ· ſ· ſtqnẽ· ut· uocẽt· ecclẽ· aũdi· aũt· ꝑcũſtib·
ut· infames· et· ſtcẽt· Tcio uñ· ad· uocat̃· ꝑat· ſ· ſtcẽt· ꝑ·
ut· infames· et· ſtcẽt· Quinto uñ· ad· uocat̃· ꝑat· ſ· ſtcẽt· ꝑ·
ſtd· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt·
ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt· ſtcẽt·

de honestandu· prim cum ad mercadu aliq; p̄ vbi vbi
leuē euenerint

Hv· nusq; q̄ nr̄ ad ql̄ē debeat ē illa q̄ ad
mercat vbi illa fuerit fundē· q̄n· n· fuerit q̄ nr̄
vbi illa ad dam m̄ cuiadam q̄ ynō ē fuer q̄
hō nō deb fundē decimā vbi illa ē q̄ mag q̄ ad
ann rūdē ¶ Hō deb plus de dmō q̄ alii q̄ de
non deb fundere q̄ ala q̄ dmā nō ē
p̄ vi· q̄n i p̄r fuer de alia vni mercīe q̄ ea nō
fundē decimā illa ē ¶ nō licet alicui
vendere ē p̄ cās ill in vendam ē ego vē bua
ad ds nō resistendo decimā de vendā fuer ill de
vendare vel alle ē decimā ē dedū ytaq
ad nō deb dedu fundē vba decimabilia sed
mag rūdē ¶ Sm̄ē ē q̄d dī in ps̄ q̄n i q̄dā
mala in loca fr̄ vastant ē post ea fr̄ dic ego a
tang fruc nr̄ q̄ audiēs ea fr̄ nunq̄ nō aperiet os suū
Ēsse dī q̄ fr̄ pacā nē ē n̄ ynis q̄ ō nō fumo i
ē in ynis q̄ q̄ nos dim̄ pacē cū pace in ynis q̄ q̄
nos fim̄ in pace ait ybā· fr̄ ange dicē ī mone
dñi in mōte oliu p̄ q̄ dñi q̄ ml̄ p̄cipio re
in vna mansio ē ibi ea· ē alia ne fuer ē· sic p̄ cās
hoc fuit si ē fuer nō ēt si ē fuer si ē fuer p̄ ml̄ q̄ p̄
quid nec debe nec ē· sic· ē· ybā· decimabilia
q̄ nō dñi ī fr̄ mercādi· ē· n· ynē cum pace ad q̄
uelias ecclās dicā si q̄ ed ī fuer q̄ fuer· q̄ cū ē ī dmā
uam illam vel illā q̄ mag ē q̄ duo· p̄mo q̄d q̄ fr̄
ens q̄n decimā nō ē nec licet sed ill q̄ ī ybi
val ynde dicit· nō fruct̄ā tūc nō fr̄ ī ybi q̄ ī vidē
¶ Mo mō q̄ venū in mercā q̄ ē ī ybi ī p̄di p̄ dā
uelias nobis illam· vū q̄ē dicat sup hoc ordinē· n·
vū q̄ē· vna n· ē ī mercādis ē p̄ma debent fr̄
simo demādari ī ybā ēpōsē· q̄d ē necessē· p̄dca
cōm nō audiant q̄n audire volūt tūc ī p̄ma no
ibi remanēt bene inde decimāt ¶ Ad q̄ē dī
q· andaca· dimagnas· decimabiles· dī ā· modice ne
p̄ma· ē· q̄ē ostū ā· nō q̄ cupidanē p̄ma honeā
vende dī q̄ē· vel· sic respondeat· dic· mē· sunday
qm̄ nō ē· sinul ecclāmū· Ad· n· dī q̄ m̄ q̄ ad ē·
alienas decimabiles nr̄ne nō ten· cuncē· cupidan
p̄ma honeāt· sic· d· ā· respōdē· decimabiles· q̄d mag
ann· m· hoc q̄ nēne· q̄ann· ē· alien ¶ Ad· n· dī q̄ ā·
hoc aio tāēt· ne tuend· decimabiles ad mag· dā· q̄
vocatur p̄mi q̄ ad vindam· q̄si ā· vocat· nolenē· da
re loca· ne hoc ed· tam· ē· vī dī· ē· ē· vū· decimabiles
ad mag· dā· q̄ vocatur· ne· ī mag· ē· ī hoc· mag· ē· ī
stinas· in· q̄nē· cūc· mag·

Hv· nus· q̄ē· p̄· q̄ē decimabiles nō ouā· ē· q̄
ne dī q̄ē· ē· ā· ecclā· ī· decimabiles· ī· vicī· dic
tuā· q̄ē· decimabiles nō q̄ē· ē· n· ¶ q̄ē· p̄ē· dic
tuā· multēs· decimabiles· sed dictā· ē· vicī· q̄ē·
sapiē· ne cuiq; ybi· ē· ī· aīe· q̄ē· mantenendū

q̄ē· decimabiles nou· q̄ē· ē· n· ¶ nullū· p̄cīm· dimi
mē· sic· mappāt· q̄ē· n· p̄ē· q̄ē· q̄· ē· dimabiles
mē· q̄n· q̄· ī· q̄ē· decimabiles nō· q̄ē· ē· n· ¶ sic
q̄ē· dic· ne· mey· q· ē· n· q̄ē· decimabiles ¶ hō
d· q· decimabiles· p̄cīm· p̄ssit· q· dimabiles· ī· q̄ē· ī· p̄ssit· q̄ē·
q̄ē· p̄ē· ī· q̄ē· ē· q· ī· q̄ē· ē· q· ī· q̄ē· ē· q

cō maxima cōfusio ī ī[n]imicis dei si nō sit deuotio q̄ agat ī[n]imicis dei sit pena mortale aliq̄ aut quis credidit ī aliq̄ pena mortale de quo penam̄ penitere mortale dicat. n. gl[os]a. dulcor. est cor nō penitens. et ad hunc sensum cū q̄ penit[en]s humilis & credens q̄ omnis humilis & pen[itens] mortale. q. nō penit[ens] dicat. n. magnanimi & strenui dicunt[ur] illi cui omnia deridet cauti. q. homine mihi cor alterius. q. cū deū. q. d. nisi non est pena mortale. ¶ Detrimentū detractio vndique cō grauitas pena q̄ delictū. et maius est furtū aliq̄ furto non ē pena mortale q. ille. si nō grauis detractio ē pena mortale q. nullo modo mortale. ¶ Sed q. p. v. pē dendere illudere. id. deride deū ē grauiter punire pro pena mortale. vt. p. p. d. q. d. i. p. . sum hinc in cet[er]a debito eos q. delictū est pena mortale. ¶ Sed q. nullo nō sit de aliquo malo vt fiat malū aut sit magnū nō p. tñ accipi sed secundū q. ad. vel. nō. vt nisi vicinū et que vnisono vt vnisonū. tñ. hoc q. pe vnū accipi pro aut aliq̄ malū accipit vt vnū dupl[ex] modo sed sc. Aliquo modo nōne p. one. q. ad malū alēd plone vt defraudari nisi vt iudicii pene et sed se vnū malū est iniquitate vt leue pro suo quasi aut accipi. q. vnū nōne p. one sē debitū. prius p. studeo pendere sed sensu aliq̄ vnde vt unde ē eū oīa punitē et eū rum nisi estimare vt de eius malo nō sit curare si sic q. p. hūc. hūc et sic delictū pena mortale et quasi dicat. q. sit est in malis. q. detrimenta accipe malū alterius. Mulier autē in hoc et eū malier. q. corrupte et de honestate et sed ī. Multo grauius pena et eius grauius q. malo. reuera debet pdē q. multo. grauissime est unde deū et ea q. dī sime sed vno plene. xpm. et. q. p. blasphemia et si q. quando. nocet tñ et pena et addi ad ipm rem sit deinde sed secundo tenet. multo penam. vñ de q. p. xpm. et in. si sanat pena et delictū aqua deinde vulnus delictū grauis est q. honestē tenet. pena. vñ di. no. b. xpm. deinde tenet multa simpliciter q. quasi delictū vna de una. q. p. hoc horiel ad vñ agendi expedimur sed vnde q. quasi malo. actibus cum vena. delectatur inquā manus pellitur exp[re]ssius enelliter. ¶ Ad. p. q. de q. hus nō ipsum ad cognitū cum tū ei q. quo modi. p. cognitū vt deū est. ¶ Ad vnd. q. vt ne cum recidunt ipsum de quo petitur et vle q. sit ar nō ex pte dñi vnde. q. q. inepte. mg[is]. s. ad nos de videtur se hē nec cum negati. petendo. al sum. p. vendunt vt simulat sed dī. p. tenue et mutet. ¶ Ad vnd. q. delictū sed sua non leui ad ē q. detrimento vt commeda. quasi ipsum q. cognitū si iudū quasi vt mag[is] q. p. dimē. q. p. dimē. ut q. p. dū ē et cum pena pcm de maledictione. QUAESTIO VI

Deinde dicit est de maledictione et in quatuor. vt primo vtr. licet pelle al maledicē hoi. Secundo vtr. licet pelle al maledicē inanimatis. tertio vtr. maledictio sit pena mortale. ¶ Circa primū queritur. vtr. licet pelle al maledicē hoi. Et videtur q. non. Ro. xij. dicit. benedicite et nolite maledicere. sed nō licet aliq̄ maledicere. ergo nō licet aliq̄ maledicē. ¶ Cui consentit deū. Benedicite et nolite maledicere. sed nō licet aliq̄ maledicē. ergo nō licet. ¶ Ad hoc dicendū q. duplex est maledictio. quedam est que ad solum deum pertinet. et hec nō potest esse. et est dicere. Maledictus deus. vel. maledictus sit pater. vel. filius. vel. spūs sanctus. et hec nō licet. ¶ Alia est maledictio que ad hominem pertinet. et hec est duplex. quedam est que ad hominem pertinet. et hec est duplex. quedam est que ad hominem pertinet. et hec est duplex. quedam est

alicui optat bonum quod magis diligit deo odientis ad ipsum
Ad vndecimum dicendum est consideranda differentia culpe
et pene quia est de actu maledicendi cum maledictio
maledicendo est actus voluntatis. vel. iii. modis. Primo
per ipsum maledicere dicitur culpa de ipsa illi
tione vindicte maledictionis dicuntur esse tres maledictiones
quam. Ad duodecimum dicendum quod ecclesia
non vtitur maledictione ad vindictam sed ad correctionem
propter quam causam ponit penas in maledictionibus
Sunt autem quidam psalmi quod dicit maledi
ctionem finalem vel pro tanto dicuntur maledictiones
quia continent maledictiones.

Videtur quod maledictio non sit peccatum. Maledi
ctio enim videtur esse actus naturalis. Sed nullus actus
naturalis est peccatum. Ergo maledictio non est peccatum
Preterea maledictio videtur esse actus iustitie. Sed
nullus actus iustitie est peccatum. Ergo maledictio non
est peccatum. Preterea maledictio videtur esse actus
virtutis. Sed nullus actus virtutis est peccatum. Ergo
maledictio non est peccatum. Sed contra est quod
dicitur Rom. xii. Benedicite et nolite maledicere.
Respondeo dicendum quod maledictio quandoque
est peccatum mortale quandoque peccatum veniale
quandoque non est peccatum. Ad cuius evidentiam
sciendum est quod maledictio est actus voluntatis
per quem aliquis vult alicui malum. Malum autem
dupliciter dicitur scilicet malum culpe et malum pene
Malum autem culpe est quod opponitur virtuti et
legi dei. Malum autem pene est quod opponitur
naturali appetitui et voluntati. Et quia bonum
et malum dicuntur per comparationem ad voluntatem
ideo malum culpe est quod est contra voluntatem
rationalem secundum quod est regulata per legem
dei. Malum autem pene est quod est contra voluntatem
rationalem secundum quod est regulata per naturalem
inclinationem. Et quia ordo rationis et legis dei
et ordo naturalis inclinationis in hoc conveniunt
quod deus vult naturaliter et ordinate unumquodque
bonum et quia ordo rationis et legis dei et ordo
naturalis inclinationis in hoc differunt quod
quandoque aliquis vult aliquod bonum naturale
contra ordinem rationis et legis dei. Et ideo
dicendum quod quandoque maledictio est peccatum
mortale quandoque peccatum veniale quandoque
non est peccatum. Nam si aliquis maledicat alicui
quod habet bonum naturale contra ordinem rationis
et legis dei puta quod habet bonum naturale
contra ordinem rationis et legis dei puta quod

venditione. Unde est illicitum vendendo et in omnibus talibus non solum aliquis peccat iniustam venditionem faciendo, sed ad restitutionem tenetur. Si vero eo ignorante aliquis predictorum defectuum in re vendita fuerit, venditor quidem non peccat, quia facit materialiter iniustum, non tamen eius operatio est iniusta, ut ex supradictis patet. Tenetur tamen, cum ad eius notitiam pervenerit, damnum recompensare emptori. Et quod dictum est de venditore, etiam intelligendum est ex parte emptoris. Contingit enim quandoque venditorem credere suam rem esse minus pretiosam quantum ad speciem, sicut si aliquis vendat aurum loco auricalci, emptor, si id cognoscat, iniuste emit et ad restitutionem tenetur. Et eadem ratio est de defectu qualitatis et quantitatis.

Ad primum ergo dicendum quod aurum et argentum non solum cara sunt propter utilitatem vasorum que ex eis fabricantur aut aliorum huiusmodi, sed etiam propter dignitatem et puritatem substantie ipsorum. Et ideo si aurum vel argentum ab alchimicis factum veram speciem non habeat auri et argenti, est fraudulenta et iniusta venditio. Presertim cum sint alique utilitates auri et argenti veri, secundum naturalem operationem ipsorum, quas non habet aurum per alchimiam sophisticatum, sicut quod habet proprietatem letificandi, et contra quasdam infirmitates medicinaliter iuvat. Frequentius etiam potest poni in operatione, et diutius in sua puritate permanet aurum verum quam aurum sophisticatum. Si autem per alchimiam fieret aurum verum, non esset illicitum ipsum pro vero vendere, quia nihil prohibet artem uti aliquibus naturalibus causis ad producendum naturales et veros effectus, sicut Augustinus dicit in iii de Trinitate de his que arte demonum fiunt.

Ad secundum dicendum quod mensuras rerum venalium necesse est in diversis locis esse diversas propter diversitatem copie et inopie rerum, quia ubi res magis abundant, consueverunt esse maiores mensure. In unoquoque tamen loco ad rectores civitatis pertinet determinare que sunt iuste mensure rerum venalium, pensatis conditionibus locorum et rerum. Et ideo has mensuras publica auctoritate vel consuetudine institutas preterire non licet.

Ad tertium dicendum quod, sicut Augustinus dicit in xi de Civitate Dei, pretium rerum venalium non consideratur secundum gradum nature, cum quandoque pluris vendatur unus equus quam unus servus, sed consideratur secundum quod res in usum hominis veniunt. Et ideo non oportet quod venditor vel emptor cognoscat occultas rei vendite qualitates, sed illas solum per quas redditur humanis usibus apta, puta quod equus sit fortis et bene currat, et similiter in aliis. Has autem qualitates de facili venditor et emptor cognoscere possunt.

Ad iii sic proceditur. Videtur quod venditor non teneatur dicere vitium rei vendite. Cum enim venditor emptorem ad emendum non cogat, videtur eius iudicio rem quam vendit supponere. Sed ad eundem pertinet iudicium et cognitio rei. Non ergo videtur imputandum venditori si emptor in suo iudicio decipiatur, precipitanter emendo, absque diligenti inquisitione de conditionibus rei.

Preterea, stultum videtur quod aliquis id faciat unde eius operatio impediatur. Sed si aliquis vitia rei vendende indicet, impedit suam venditionem, ut enim Tullius in libro de Officiis inducit quendam dicentem: Quid tam absurdum quam si domini iussu ita preco prediceret, domum pestilentem vendo? Ergo venditor non tenetur dicere vitia rei vendende.

Preterea, magis est necessarium homini ut cognoscat viam virtutis quam ut cognoscat vitia rerum que venduntur. Sed homo non tenetur cuilibet consilium dare et veritatem dicere de his que pertinent ad virtutem, quamvis nulli debeat dicere falsitatem. Ergo multo minus tenetur venditor vitia rei vendende dicere, quasi consilium dando emptori.

Preterea, si aliquis teneatur dicere defectum rei vendite, hoc non est nisi ut minuatur de pretio. Sed quandoque diminueretur pretium etiam sine vitio rei vendite, propter aliquid aliud, puta si venditor deferens triticum ad locum ubi est carestia frumenti, sciat multos posse venire qui deferant; quod si sciretur ab ementibus, minus pretium darent. Huiusmodi autem non oportet dicere venditorem, ut videtur. Ergo pari ratione nec vitia rei vendite.

Sed contra est quod Ambrosius dicit in iii de Officiis: In contractibus vitia eorum que veneunt prodi iubentur, ac nisi intimaverit venditor, quamvis in ius emptoris transierint, doli actione vacuantur.

Respondeo dicendum quod dare alicui occasionem periculi vel damni semper est illicitum, quamvis non sit necessarium quod homo alteri semper det auxilium vel consilium pertinens ad eius qualemcumque promotionem, sed hoc solum est necessarium in aliquo casu determinato, puta cum alius eius cure subdatur, vel cum non potest ei per alium subveniri. Venditor autem, qui rem vendendam proponit, ex hoc ipso dat emptori damni vel periculi occasionem quod rem vitiosam ei offert, si ex eius vitio damnum vel periculum incurrere possit: damnum quidem, si propter huiusmodi vitium res que vendenda proponitur minoris sit pretii, ipse vero propter huiusmodi vitium nihil de pretio subtrahat; periculum autem, puta si propter huiusmodi vitium usus rei reddatur impeditus vel noxius, puta si aliquis alicui vendat equum claudicantem pro veloci, vel ruinosam domum pro firma, vel cibum corruptum sive venenosum pro bono. Unde si huiusmodi vitia sint occulta et ipse non detegat, erit illicita et dolosa venditio, et tenetur venditor ad damni recompensationem. Si vero vitium sit manifestum, puta cum equus est monoculus, vel cum usus rei, etsi non competat venditori, potest tamen esse conveniens aliis, et si ipse propter huiusmodi vitium subtrahat quantum oportet de pretio, non tenetur ad manifestandum vitium rei, quia forte propter huiusmodi vitium emptor vellet plus subtrahi de pretio quam esset subtrahendum. Unde potest licite venditor indemnitati sue consulere, vitium rei reticendo.

Ad primum ergo dicendum quod iudicium non potest fieri nisi de re manifesta; nullus enim iudicat nisi que cognoscit, ut dicitur in i Ethicorum. Unde si vitia rei que vendenda proponitur sint occulta, nisi per venditorem manifestentur, non sufficienter committitur emptori iudicium. Secus autem esset si essent vitia manifesta.

Ad secundum dicendum quod non oportet quod aliquis per preconem vitium rei vendende prenuntiet, quia si predicaret vitium, exterrerentur emptores ab emendo, dum ignorarent alias conditiones rei, secundum quas est bona et utilis. Sed singulariter est vitium dicendum ei qui ad emendum accedit, qui potest simul omnes conditiones ad invicem comparare, bonas et malas; nihil enim prohibet rem in aliquo vitiosam in multis aliis utilem esse.

Ad tertium dicendum quod, quamvis homo non teneatur simpliciter omni homini dicere veritatem de his que pertinent ad virtutes, teneretur tamen in casu illo dicere veritatem, quando ex eius facto alteri periculum immineret in detrimentum virtutis, nisi diceret veritatem. Et sic est in proposito.

Ad iiii dicendum quod vitium rei facit rem in presenti esse minoris valoris quam videatur, sed in casu premisso in futurum res expectatur esse minoris valoris per superventum negotiatorum, qui ab ementibus ignoratur. Unde venditor qui vendit rem secundum pretium quod invenit, non videtur contra iustitiam facere si quod futurum est non exponat. Si tamen exponeret, vel de pretio subtraheret, abundantioris esset virtutis, quamvis ad hoc non videatur teneri ex iustitie debito.

Ad iiii sic proceditur. Videtur quod non liceat negotiando aliquid carius vendere quam emere. Dicit enim Chrysostomus super Matheum xxi: Quicumque rem comparat ut integram et immutatam vendendo lucretur, ille est mercator qui de templo Dei eicitur. Et idem dicit Cassiodorus super illud Psalmi, Quoniam non cognovi litteraturam, vel negotiationem secundum aliam litteram: Quid, inquit, est aliud negotiatio nisi quod carius vendere velle quam vilius possunt comparari? Et subdit: negotiatores tales eiecit Dominus de templo

si mul' emere de tempore ut pe alio. pm. go aut' negociando
est peccm. Ep cont' mchm est ag' ad rem aut' vendat q
naturaliter ut' vtl' emat ut q deis patet sed ille qui negotiā
do. aut' rem aliq' vendit q emit necc est q' ut' vtl' e
matur q' vtl' est ut' aut' vendat go p' sli pccm si no pot
Ep Ad diar. negotiatore ebrū est ope diuine & vtilis bu
plicsimu. q. q'dm pcm fugit. no aut' negotiat' dicat me
dicendo. ec ut' ut pe peccm go negotiando ad nullū emet ex
cepto vendit est pccm Ep cont' est ag' aliq' die sup. q
pc. aut' no' aptum sinc mum negotiandi. ng. aut' aq
p dampnū blasphemat & pcul dubio nitat & peccet si p
vicia hois sint mutat aut sli p' vtl' valit apt pot go
negotiari sed' se no est vtilis Ad 2o dicend' ad ue
ge cantet. pcm. dnus tacendo. mlte pcm ut aut' pt
ut pmo pcm. dupl' est ut' cst. q mutat. vna aut'. q.
ut' ec no' pcm. s. sic q mutat' no ap' pcm ad nego
tiand' si mag' ad p' conomicos ut' pt mutat' cum lucro
uide ut' dicunt ut' cum ut' de rebz necessar' ad vitā aliq'
dnus tc' mut' q' est ut' denarios ad denarios no p' ne
cessitate vtit sed p' lucrū lucrū q' cud. si p' aliud nego
tiando p' ut' ad negotiandū pcm sed p' hoc
dnus tc' mutuans tenet' se ad infinitum tendit' ec si negotiando p. se oblidam q'di
cur reducim' ad finē. mutuat' de sua nōne finē honestū
nām. lucrū cum q' ē negotiat' finis. ergo sui nō
no i pcm ad honestū ut' nām. vñ mch i pcm i sui no' vi
cio sed ut' dnus finis. vñ mch p' lucrū ordinat finē ad
aliq' finē vtilē ut' vñ mch p' lucrū ordinat finē ad
dcm. q' d' ut' sui imediati q negotiando aliene egi
nare ad dnum sine subtractione ut' ē ag' de nego' mdiate
tibz ut' ē q' ut' negotiatori vtendū p' pbitā mercedē
ut. c. ter. nam ad vtil' pcm destinat ut' mō. q.
finē. q. sequendū videt Ad pmū g' d' q' ribnn
do' est melius de negotiatore sed ag' vtilius finē i mer
cibz q' mutuare ag' ut' p' rem no' immediate aut' rēdat
q. immediate aut' vendat ut' pmū sic. lucrū. accipe q'
ut' p' lucrū possit licite mercatori no' sic vtile finis
sed p' aliud finē natū ut' honestū no dm Ad 3m
do' q' q'cy aut' vendo ag' emit negotiat' q' tali aliud
hoc ipse emit ut' aut' vendat. q. aut' emat ut' no ut
vendat q' ut' teneat ec pst mō p' aliq' eim ei vēde
uelit no' ē negotiatiu. q' ut' emit. vendat pe. in hoc
licite facē ut' nap' ē. q. ialiq' ut' mch. aut' ut' q'
pcm ut' ē mutuū sed dubitatur loco. ut' tpus ut' p'
pclin causa se exp' tranſfendo rem de loco ad loci
ut' eam ut' sanando. ec sed' no' ac cupto nec vendit' ei im.
Ad 4m do' q. elia tota debent ab vnie ad vnū q' se
p' ec mata. sed ex ab vnū q' vnie sem. mati. q' sed' n
negotiatore denigre eum p' hoc ag' ē io. dnus ad
lucrū rem' ē elia ex debet accipere aut p' p' ne
fraudem negotiatoy. vna q differt emit negotia
tor a pcm ratione ut' mō' est. pmo. ex alia causa q
negotiat' ut' licite aim ter' aut ex p' aliq' ag'
tertium. dnl ag' dno. 4. ad 4m. 11. nemo mutuat ut' licite

ce negotiatis sequtandū. hoc tenet dicat ut' p' dnum
q' ut' ut' ē q' ne ordinat' ad necessitē vite emēdo vendo

De vsuris Ad 1m q. de pcō usure q. 78 art. vii
q. vnicum. cerca si quis aut' Ep ut' pm sic
accipe pecuniā i pecu ex pecunia nummata. q. ē accipe vsu
ram Ep ho' ut' licite p' cod' p' ut' mchandē accipe q. i nos
penla cōe ut' num Deus ut' ac testimo ecclie ut' ad q'
de peccatis ultimata vsus est licite Ad 2o ho' ut' tenet
accipe mutuo pecuniam ab ultimo
Ep dnus sic arg' m. q. accipe ultimā p' pecunia mutuata
sic pcm. vtile. n. pcm q' si q'dā dr' p' eo q' dnē dare
pd' luc' pe. ego ut' ei mutuo eq' ille ei tenet ma
tiam. go' ad est pcm accipe ultimā p' mutuo pecuniā
sic p' ut' p' lex. duo dicunt. mal. q' ut' p' ei tenet dā
dr' dare aliqua ultima. sed ille dens. pcm. no' seruat
sri tus ad ultimā pecuniam nec singul' nec q' ei aliq' rem
sibi eo q' ptus est ei pmū rep' mutuo p' singl' lege suam.
ad ill' dr' ydm. seruat' grandi multas ex ip' a
nullo fenus accipiet. go accipe ultimam no' ē pcm
mutui ymmanis dr' malā p' regnes similes sed ex cad'
ultima accipe go' no' no' ex ut' Ep pecunia q. si
ma no' obligat ad pcm sed ille ut' p' mō ad ultima
pcm' dare mutuando inde ignaros. go accipe ultimā
no' est pcm Ep pecuniam accipe p' eo q' aut' facit no'
cenes ad ut' ex ad se pcm. sed no' manet' aut' cenes
pecuniam pile eam. p' mo mutuare go' ei cadit p' mutuo
accipe pcm Ad 3m augmenti monetari ex mutuo fenus
non differt sic ei ip' accipe pecuniā p' mutuo augmenti accidens
dans go' p' ip' accipe pcm p' eo mutuo augmentū monetam
ultimo no' est go' sed ex pcm Ad quinq' pot licite ac
cipe no' q' ea de iure voluntarie tradit sed ille aug
accipio mutuū voluntarie tradit ultimam. go' ille q'
mutuat licite pot accipe Ep cont' est ad' dr' do.
xxxvii. si pecuniam mutuā dedit ut' ad mos patrie ei qui
tur. eo no' ut' peti eū. q. quedā. p' ex ultimo ex' mutuo
Ad' ad q' accipe ultimā p' pecunia mutuata ē de fe
ultimi. q. vendit id ag' no' est mālestre ideā mat
q' stricte ultime stricte ad cui' cōsideram tē
q' sed' tot sic quā pcm est pcm fi. o. stumpes
sic vtile. d' stimam' ex vendo ad pcm ex
d' stimam' ex vendo ad ex vtile. vtile ut ex
stimam no' dr' pcm ultima ut' ad ex vtile sed aliq' accidit
ex hoc ad dcm ex ex p' si ut mutuū cultiue dānī
ex dolosum vel' vende vtile vtile. vende ex' velit
ut' vender id ad no' est mālestre p' ultimā pcm si
tene dimitte aliq' mutuat' vtilē aliq' ex pcm
dualis ex plaquel' quam quid' ultimatū ēt pcm a
liam ex pcm vtile ex ultima vl Ad 1m dr' no' sic
ex aliq' vtile no' ē pcm ex ultimo sic ultima dens est
pcm ei ydm. ultimo no' aut' distinxit ex ei ex ei ex si
pot vtili accidit pcm ex ut' ex vende ad ultimā dnm. dnm
vtile ultimā ad ex' temp' ut' ost dcm ex adire
vtilē dr' reddere aut' sibi dnio ex pot si licite pcm
accipe pecuniā p' vtile dnm ex pot pcm dr' mutuat sic
pcm deducte ex locupte dnm' pecunia aut sed p' in dr.

aui q; ce deus mat' ouib; pcis ued' in euglio ce ro aug' pubicate q'ma q' hec ra tumma est q' p fide dei m tuo i q' mai te' pcat' eu' dam ire'ca' adiuuent' Studeq' q' mat' fide' ut' ain p fide' dos unuo no' as mali q' ad bonu no' pro' ut' se' dcat' quo p demena unuale si pacto teneat' aus fidem seruare si tam uduce' ei ad unu' p fide' dos pcuret' pa p uxore' in' d'est' aud' nullo modo ly' uduce' ad aliq' ad mutand' ei' ut'm' ut' ei' ab eo dy' pant' est' face' ex ultimis exhere' mutuu' acqre' ei' ustuc' p' aliq' bonu' q' est' sb' iuenio' fue' uocant' ut' atte' ple' e' tiere' et' aut' mad' ut' lacunes' mastelque' to' q' ire' q' la' ches' dupien' do' pcame' ab' q' no' ocadu' q' p' unu' q' uenire' ad' ptuac' non' ocade' nec' q' ut' ehm' ut' agno' ui' de' plu' ¶ Ad' p'mu' g' d' q' ille' q' acqre' pcuiat' mutuu' no' dic' ustuario' ocat' ustuat' acqr' q' mutuandi' pe' aut' ustuat' mutuu' ocat' in' p' audi' ex' mali' cop' cul' cauda' passuu' e' ex' pre' lia' no' aut' actuu' ex' pec' pcat' mutuu' nec' ei' ly' cauda' passui' debi' aut' a' mutuo' pcendo' de'fluc' si' i' dicat' q' ly' passui' cauda' no' p' uc' ex' usuc' in' q' negat' si' q' mutuo' ¶ Ad' q' d' q' quis' dicat' pcuiat' fuam' ustuario' no' iuic' atal' ui' ustuus' exhere' ut' hac' mutuo' dumtat' no' ly' corpori' p' ustuu' lucrare' duce' ui' pcuiu' ui' cui' e' ex' pcepti' cui' pe' si' aut' q' ustuu' tal' ut' ly' ut' aut' ustuat' exhibeat' ab' p' cuiat' sua' q' mutuo' no' cui' q' uet' no' pcat' si' mutuo' hoc' pmio' ad' uoui' de' pris' mrgiis' mistere' ¶ Quide' q' d' est' de' pris' mrgiis' de' mistere' Dmistere' q' sit' face' uoui' declinare a malo' ce' de' mali' oppicies' et' q' q' mutuo' ust' ¶ Q' pri' duo' pdca' sit' pcm' mistere' ¶ Q' uer' cmiscille' ste' sciale' pmu' ¶ Et' cir' uer' cmiscio' ste' sciale' pmu' ¶ Circo' de' opatione' cmis' sionis' ad' alia' pa'

A' pmu' ste' pcm' ut' q' declinare a malo' et' face' tm' no' ste' pcm' mistere' ad' q' d' q' u' ut' uac' pmu' face' tm' q' d' et' mali' uitare' q' pres' no' excedit' uel' g' declinare' a malo' et' face' uoui' no' debent' pi' pcm' mistere' q' est' q' est' ad' mu' ste' pcm' ¶ Pe' ste' q' d' uide' a malo' et' face' uoui' malo' pace' et' pcedat' cum' die' gelo' uide' malo' et' face' uoui' sed' ad' ly' pm' uide' uide' mi' et' mali' et' pti' ma' g' declinare' a malo' no' ¶ mistere' ¶ Q' d' q' ita' est' ly' uide' no' q' uoui' dm' ide' ludi' i' alio' no' distinguit' ab' uide' ste' pres' ens' sed' declinare' a malo' i' elude' i' hi' q' d' face' uoui' mali' ui' ste' face' uoui' et' mali' g' declinare' a malo' et' face' uoui' no' sit' pres' mistere' ¶ Q' arte' d' q' aug' in' uo' de' ciuitate' dei' q' uis' ad' finem' ly' pmie' de' euitare' a malo' et' face' uoui' ¶ Ad' d' q' d' si' loq'm' de' bono' et' malo' i' dei' face' uoui' et' uitare' mali' pmu' ad' deu' uitare' et' dc' hoc' no' pot' poi' pcm' mistere' i' forte' nulla' acquiat' q' ue' d' omic' ce' q' uis' q' nulla' ly' modo' accep' relpciat' q' dam' uiri' bonu' ste' q' ui' f' est' debitu' i' ordine' ad' tegre' diam' ut' ly' iam' sed' mistra' q' d' q' est' ste' ut' ne' uegre' to' ly' ume' debita' ad' ad' q' uin' et' dc' hoc' ad' instam' ste' m' q' ue' face' uoui' q' ume' debita' mo' pue' ad' pm' et' unicre' mo' tum' oue' c' q' d' est' nocumi' q' uno' ¶ Ad' instam' de' ordine' q' uam' face' uoui' debiti' i' ordine' ad' creatu' re' ad' deu' et' meme' mali' oue' dm' aue' ly' dno' pres' gna' ly' ut' ste' ut' ste' q' mee' et' el' q' uin' q' ue' ad' pfin' actum' mistre' ad' nulla' c' pmu' mee' ste' ciuitate' g' hrie' m' hist' q' cmo' ad' alin' ut' inp' dei' pace' cmo' aue' est' ad' g' hrie' et' o' hrie' ly' o' hrie' g' hrie' aue' ab' est' ate' mistre' face' ly' redd' alia' q' et' dobr' d' hrie' aue' est' ate' mistre' iam' g' hrie' dcl' mando' a malo' i' nulli' nocumi' e' mo' mfendo' ad' ¶ Ad' p'mu' g' d' q' uoui' et' ma' lu' hic' acqr' ut' q' dam' ste' ue' y' ly' ap' aue' mistre' q' ue' mi' et' ly' dno' pmie' pres' mistre' sed' ab' ami' g' am' uiri' bm' et' mali' no' stat' ate' aue' ly' mag' mgal' q' alie' ut' ecs' mgales' o' sistut' et' passiones' mq' ly' uoui' face' e' ueie' ad' medii' q' est' dcl' mare' ab' extremis' q' a' mal' et' sic' ly' ut' q' ad' alias' ut' ec' face' uoui' et' dcl' mare' a' ma' lo' et' nulla' o' sistre' et' opones' et' opones' et' res' et' ores' mault' alud' est' face' et' hitare' et' aud' est' fram' ne' corrupe' ¶ Ad' q' d' q' dcl' mare' a' malo' ut' q' p' ut' mistre' ipmo' negrem' pma' q' e' ne' face' malu' hoc' n' no' nec' pt' ma' et' soli' uta' pona' i' pte' aue' mori' uel' mt' al' irpndiat' mali' ue' ipu' nem' dcl' el' mt' oue' et' hoc' est' mt' ipu' pce' aut' ab' i' pte' ue' malu' fuga' et' rebite' ¶ Ad' m' d' q' face' tm' est' actus' o' plectibil' mistre' et' q' p' pu' eius' dcl' mare' ant' a' malo' e' actus' i' pfin' et' sana' po' et' ord' ille' q' pt' inl' sit' q' no' pt' et' pt' hoi' q' uertia' H' u' im' ste' pce' m' ad' cnsilio' ne' sit' sciale' pe' ulla' n' pe' i' dffne' guis' si' cnsilio' pi' ei' dist' pti' f' n' amtis' q' pe' cnsilio' tog' dme' q' cnsilio' no' ste' pti' ¶ Q' nulla' q' excedit' ciui' gnul' si' cnsilio' excedit' pem' q' pe' dm' l' fam' p' acquai' i' q' ne' ut' p' q' ang' pm' o' fmlni' cnsilio' e' p' o' uim' ni' o' hic' g' cnsilio' ne' e' ipet' pti' ¶ Q' nisi' q' et' q' m' i' q' ad' q' ad' pm' a' um' cnsiliu' se' extendit' ad' omia' q' a' pti' o' et' p' ad' pa' ois' bon' p' q' g' cnsilio' ei' est' sciale' pm' ¶ Q' i' e' ad' eq' q' an' pma' p' ma' q' hic' ¶ Ad' d' q' noi' cnsilia' ad' cnia' mobi' ad' mo' les' actus' d' inani' di' aut' aliq' ut' sed' cnsilia' mea' cnsilio' ex' eo' q' cnsuit' cum' sibi' p' q' ut' ds' a' p' figat' hoi' ne' ultra' no' trans' cat' i' mo' dii' p' q' ut' cepti' negm' cio' cnsilio' q' e' ds' ex' eo' aq' a' q' ne' ad' d' p' ati' negm' q' q' mo' nisi' pot' esse' ace' oiu' sciat' p' mu' q' p' q' i' spm' pa' mee' ly' ce' cnsilio' di' q' cepti' dmi' q' acqr' ut' sit' i' e' q' hanc' sciam' ire' q' e' face' d' p' cepti' negm' sic' sciale' pm' dic' ut' q' modo' sed' q' op' ad' q' pce' p' oppone' ad' ut' q' ut' q' ad' ap' am' ne' mistre' legat' pam' accendi' debi' pene'

præcepta. Ad quartam vnum circumstantiarum quæ addebat præceptum. Alio modo potest distinguamus aliquam omissionem quæ est præceptum actus. Ad primum igitur dicendum quod quædam est omissio actus quæ est contra legem naturalem, quædam vero est omissio actus quæ est contra legem humanam vel diuinam positiuam. Et hoc modo distinguamus ambrosius dicit quod non omnis omissio est contra legem. Ad secundum dicendum quod ad illa tantum videtur lex naturalis obligare quæ sunt de se honesta. Hæc autem præcepta quæ sunt de lege veteri non sunt de se honesta, sed ex hoc honestantur quod sunt præcepta legislatoris. Et ideo non omnia præcepta veteris legis pertinent ad naturalem legem. Ad tertium dicendum quod omne peccatum quod homo committit per aliquam circumstantiam, potest dici omissio alicuius circumstantiæ, prout scilicet omittit facere id quod tenetur circa illam circumstantiam. Et secundum hoc omissio non excusat a peccato.

Hic incipit quæstio de omissione quæ est peccatum actuale. Sed omissio non est peccatum actuale. Quia actus peccati est qui potest esse voluntarius. Sed omissio non est voluntaria quia nullus vult deficere in bono. Sed omne peccatum actuale est voluntarium. Ergo omissio non est peccatum actuale. Præterea. Omissio non est aliquid positivum. Sed omne peccatum actuale est aliquid positivum. Ergo omissio non est peccatum actuale. Præterea. Omissio non est aliquid permanens. Sed peccatum actuale est aliquid permanens. Ergo omissio non est peccatum actuale. Sed contra. Omissio est contra legem. Sed peccatum est contra legem. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem voluntatis. Sed peccatum est contra rectitudinem voluntatis. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem rationis. Sed peccatum est contra rectitudinem rationis. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem divinæ legis. Sed peccatum est contra rectitudinem divinæ legis. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem naturalis legis. Sed peccatum est contra rectitudinem naturalis legis. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem humanæ legis. Sed peccatum est contra rectitudinem humanæ legis. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem voluntatis divinæ. Sed peccatum est contra rectitudinem voluntatis divinæ. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem voluntatis humanæ. Sed peccatum est contra rectitudinem voluntatis humanæ. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem rationis humanæ. Sed peccatum est contra rectitudinem rationis humanæ. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem rationis divinæ. Sed peccatum est contra rectitudinem rationis divinæ. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem voluntatis naturalis. Sed peccatum est contra rectitudinem voluntatis naturalis. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem voluntatis humanæ. Sed peccatum est contra rectitudinem voluntatis humanæ. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem voluntatis divinæ. Sed peccatum est contra rectitudinem voluntatis divinæ. Ergo omissio est peccatum. Præterea. Omissio est contra rectitudinem rationis naturalis. Sed peccatum est contra rectitudinem rationis naturalis

qs-tur

Quide ꝺ ſiꝺ eſt ꝺe ꝑabi ꝑ̄ſbi miſtē ꝺ ꝑſbi
i. ꝺe uxore ꝺ eſt amicꝰ ꝺ eſt duo miſtē ꝺ
ſiꝺꝺa. ¶ Uno q̄ uxorē miſtē amicitie ¶ 90 q
nāꝺ ꝺe ſingul' uxorib' miſtē amen.

Ad primū ſic ꝓceꝺit. Uꝺet q̄ iꝺē allegatē uxorē nō
habeāꝫ. q̄ſti. i. cuiꝰ vi. ſ. religionē ꝓtegit ꝗꝫ
vindicatꝫ ob humanā vtilitatē amīcꝰ ſuꝰ. ſꝫ
ē omnimoꝺe miſtē ꝗ ꝗlibet ſimiliter ꝺebet
ꝓtegere. ſꝫ ſic ꝺicit ꝓcer nō ꝗ ꝺ ꝑ̄ mē ꝺebet miſtē am
nere. ¶ Ꝫ macabi. ſup ſup ꝑ̄ ꝺ ꝓmc ꝓme ꝺ
ſ. i. ſuccēſſū. amicā. q ꝺ ꝺiam ꝓtegit religiē
ꝓtegit religionē aſſūꝫ hūanitatē quaꝫ ꝑ̄mer a ꝗ
libet ꝓximū ꝗ ꝫ ꝗ ꝺ ſi ſuſtinent emūgal ē ꝺebet
miſtē ad inuicē. ¶ a ꝗbꝫ ꝺā ad' ꝓmiſſ' ꝺ. ꝓ' ſ' ē
ſ. ore ꝺ ſiꝺ ꝺiſcꝑlia ꝺ miſſ' ꝗ ꝺ ꝺebet ſ. ē ꝗſ
ce. ꝺ ſiꝺ ꝺ ꝺebet ꝓ ꝺ ꝺ ſ. ē ꝗſ ꝺ ſ. ē ꝗſ
miſtē ſ. ē ꝺebet ſ. ē ꝗſ ꝺ ſ. ē ꝗſ ꝺ ſ. ē ꝗſ
ſ. ē ꝗſ ꝺ

fides aut ꝑ quã fiunt deũ uel ꝙ minuat ꝙ ad obs̄uanciã
ꝑmissor· uirtus aut in plus se hr in mia precepto dicta
ꝑtinẽ aut non debet q debet uel uel mal q illoꝝ nõ ẽ
aliquis obligatꝰ nisi ꝑ eor mãs· uel ꝑ dl sic ergo obli
gatꝰ uel mbigit ꝑ uideat ꝙ illud mal ꝑtin· fidel' sunt
ee ꝑcepta q̄ q̄stione dñi familiaꝛ nã ee ꝛõ aliqua
p̄cepta· poss aut q̄m sit bñ agere q̄ magis p̄cepta
eas uel ea implia· ut dicit aug· Ad· iij· q̄ illa
cõmunit̄ ee p̄mitt̄ ad penã ad ee mutuũ· ad ꝑtinẽ
dr bona· q̄ uero dr q ee ipse i q̄uis̄ cõsil
ea docuit ad tẽpꝰ aut mitt̄ dr ad ea q erãt stat obs
uanda· pot tẽpꝰ ꝑstma· q ut ꝑ dr ibi· q̄uis̄ omi
potuerit q̄uis̄ uel uoluerit· dr ibi ad ea q erãt ꝑ
agenda ee uniũ ẽ omnes tres ꝑ· enigmatis ma
dr bona· gaudium· aut ee ut caliby duellũ ut
filiꝰ hiẽm ẽt mi eruditum de ẽdẽ ee nõ dicit ea q̄ ẽt
uel humana· institutũ· q· ẽ· ee ꝙ arbitꝛ ad q
nitiꝰ hõ ꝙ ea fuit uõ ad tẽpꝰ tẽpꝰ· debuit ee
uidebat ee ꝑcepta· uel ꝙ ad ea q erãt ꝑ agenda ee
uniũ ẽ omnes tres ꝑ· enigmatis ma dr bona· gaudium· aut ee ut caliby duellũ ut filiꝰ hiẽm ẽt mi eruditum de ẽdẽ ee nõ dicit ea q̄ ẽt uel humana· institutũ· q· ẽ· ee ꝙ arbitꝛ ad q nitiꝰ hõ ꝙ ea fuit uõ ad tẽpꝰ tẽpꝰ· debuit ee uidebat ee ꝑcepta· uel ꝙ ad ea q erãt ꝑ agenda ee

q̄ ad id q̄ dic̄t p̄mo ꝯ p̄ ea q̄ dr̄a sc̄a dr̄ina dic̄t Ad vm dc̄m q. ꝯcepta non ꝯtrariant deo q. illi indicat ꝺ̄ illi ꝺ̄ p̄ mādatū mandauit omnes gentes aut sanguine lyvnez peccabo si ꝯtrahant deo tamē illē q̄dam mīoz ꝯcepit ꝑticulāri opꝰ illi ꝺ̄ dei acceptat̄ vniuꝫ̄sale diuꝫ̄ vn̄ ꝺ̄ omīe dei tactū vnibile i vnibil̄ sacrificiū sacrificāti Ad vm dc̄m q. ꝑ ꝺ̄ dr̄ina deridentes ꝺ̄ hoc quod ea que ad hoc ꝑtinēt ꝑdi ꝺ̄ obseruabant tang̃ nō signa ꝺ̄ cultui dei ꝺ̄ata ꝑticularia ꝺ̄ tang̃ p̄ se ꝺ̄ actus ꝺ̄ p̄cipue q̄ntū in illa ꝺ̄ta erant.

Habitū ille ꝺ̄ vestitū q̄d̄ vestimētū ꝺ̄ corporis ꝺ̄ q̄ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄

Quo

[illegible] voluntate dei [illegible] ad [illegible] ut qui vult omnes homines saluos fieri. ¶ Ad .iii. dicendum quod sicut ad bona [illegible] per desiderium ad devotionem orationis accedant.

Ad .vi. sic proceditur. videtur quod homo non debeat temporalia petere a deo orando. .i. quae orando petimus quaerimus. sed temporalia non debemus quaerere. Matthei .vi. primum quaerite regnum dei et iustitiam eius et haec omnia adicientur vobis. i. temporalia. quae non quaerenda dicit sed adicienda quaesitis. ergo temporalia non sunt in oratione a deo petenda. ¶ Item nullus petit nisi ea de quibus est sollicitus. sed de temporalibus sollicitudinem habere non debemus. secundum quod dicitur Matthei .vi. nolite solliciti esse animae vestrae quid manducetis. ergo temporalia petere orando non debemus. ¶ Item per orationem mens nostra debet elevari in deum. sed petendo temporalia descendit ad ea quae infra se sunt contra id quod apostolus dicebat .ii. ad Cor. iiii. non contemplantibus nobis quae videntur sed quae non videntur. quae enim videntur temporalia sunt. ergo non debet homo temporalia in oratione a deo petere. ¶ Item homo non debet petere a deo nisi bona et utilia. sed quandoque temporalia habita sunt nociva non solum spiritualiter sed etiam temporaliter. ergo non sunt a deo in oratione petenda. ¶ Sed contra est quod dicitur Proverbiorum xxx. tribue tantum victui meo necessaria. ¶ Respondeo dicendum quod sicut Augustinus dicit ad Probam de orando deum hoc licet orare quod licet desiderare. temporalia autem licet desiderare non quidem principaliter ut in eis finem constituamus sed sicut quaedam adminicula quibus adiuvamur ad tendendum in beatitudinem. inquantum scilicet per ea vita corporalis sustentatur et inquantum nobis organice deserviunt ad actus virtutum ut etiam philosophus dicit in primo Ethicorum. et ideo pro temporalibus licet orare. et hoc est quod Augustinus dicit ad Probam sufficientiam vitae non indecenter vult quisquis eam vult et non amplius. quae quidem non appetitur propter seipsam sed propter salutem corporis et congruentem habitum personae hominis ut non sit inconveniens eis cum quibus vivendum est. ista ergo cum habentur ut teneantur et cum non habentur ut habeantur orandum est. ¶ Ad primum ergo dicendum quod temporalia non sunt quaerenda principaliter sed secundario. unde Augustinus dicit in libro de sermone domini in monte cum dixit illud primo quaerendum est scilicet regnum dei significavit quia hoc scilicet temporale bonum posterius quaerendum est non tempore sed dignitate. illud tanquam bonum nostrum hoc tanquam necessarium nostrum. ¶ Ad .ii. dicendum quod non quaelibet sollicitudo rerum temporalium est prohibita sed superflua et inordinata ut supra habitum est. ¶ Ad .iii. dicendum quod quando mens nostra intendit temporalibus rebus ut in eis quiescat remanet in eis depressa. sed quando intendit eis in ordine ad beatitudinem consequendam non ab eis deprimitur sed magis ea elevat sursum. ¶ Ad .iiii. dicendum quod ex quo non petimus temporalia tanquam principaliter quaesita sed in ordine ad aliud eo tenore a deo ipsa petimus ut nobis concedantur secundum quod expediunt ad salutem.

Ad .vii. sic proceditur. videtur quod non debeamus pro aliis orare. in orando enim sicut dictum est debemus sequi formam quam dominus tradidit. sed in oratione dominica petitiones pro nobis facimus non pro aliis dicentes panem nostrum cotidianum da nobis hodie et cetera. ergo non debemus pro aliis orare. ¶ Item ad hoc oratio fit ut exaudiatur. sed una de conditionibus quae requiruntur ad hoc quod oratio sit audibilis est ut aliquis oret pro se ipso. unde super illud Iohannis .xvi. si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Augustinus dicit exaudiuntur omnes pro se ipsis non autem pro omnibus. unde non utcumque dictum est dabit sed dabit vobis. ergo videtur quod non debeamus pro aliis orare sed solum pro nobis. ¶ Item pro aliis si sunt mali prohibemur orare secundum illud Ieremie .vii. tu ergo noli orare pro populo hoc et non obsistas mihi quia non exaudiam te. pro bonis autem non oportet orare quia ipsi pro se ipsis orantes exaudiuntur. ergo videtur quod non debeamus pro aliis orare. ¶ Sed contra est quod dicitur Iacobi .v. orate pro invicem ut salvemini. ¶ Respondeo dicendum quod sicut dictum est illud debemus orando petere quod debemus desiderare. desiderare autem debemus bona non solum nobis sed etiam aliis. hoc enim pertinet ad rationem dilectionis quam proximis debemus impendere ut ex supradictis patet. et ideo caritas hoc requirit ut pro aliis oremus. unde Chrysostomus dicit super Matthaeum pro se orare necessitas cogit pro altero autem caritas fraternitatis hortatur. dulcior autem ante deum est oratio non quam necessitas transmittit sed quam caritas fraternitatis commendat. ¶ Ad primum ergo dicendum quod sicut Cyprianus dicit in libro de oratione dominica ideo non dicimus pater meus sed noster nec da mihi sed da nobis quia unitatis magister noluit privatim precem fieri ut scilicet quis pro se tantum precetur. unum enim orare pro omnibus voluit quo modo in uno omnes ipse portavit. ¶ Ad .ii. dicendum quod orare pro se ponitur conditio non quidem necessaria ad effectum merendi sed sicut necessaria ad indeficientiam impetrandi. contingit enim quandoque quod oratio pro alio facta non impetrat etiam si fiat pie et perseveranter et de pertinentibus ad salutem propter impedimentum quod est ex parte eius pro quo oratur secundum illud Ieremie .xv. si steterit Moyses et Samuel coram me non est anima mea ad populum istum. nihilominus tamen oratio erit meritoria oranti qui ex caritate orat secundum illud psalmi oratio mea in sinu meo convertetur. glossa. idest etsi eis non profuit ego tamen non sum frustratus mercede. ¶ Ad .iii. dicendum quod etiam pro peccatoribus orandum est ut convertantur et pro iustis ut perseverent et proficiant. orantes tamen non pro omnibus peccatoribus exaudiuntur sed pro quibusdam. exaudiuntur enim pro praedestinatis non autem pro praescitis ad mortem. sicut etiam correctio qua fratres corrigimus effectum habet in praedestinatis non in reprobatis secundum illud Ecclesiastes .vii. nemo potest corrigere quem deus despexerit. et ideo dicitur .i. Iohannis .v. qui scit fratrem suum peccare peccato non ad mortem petat et dabitur ei vita peccanti non ad mortem. sed sicut nulli quamdiu hic vivit subtrahitur correctionis beneficium quia non possumus distinguere praedestinatos a reprobatis ut Augustinus dicit in libro de correptione et gratia. ita etiam nulli est denegandum orationis suffragium. pro iustis etiam est orandum triplici ratione. primo quidem quia multorum preces facilius exaudiuntur. unde glossa Romanos .xv. super illud adiuvetis me in orationibus vestris dicit bene rogat apostolus minores pro se orare. multi enim minimi dum congregantur unanimes fiunt magni et multorum preces impossibile est quod non impetrent illud scilicet quod est impetrabile. ¶ Secundo ut ex multis gratia agatur deo de beneficiis quae confert iustis quae etiam in utilitatem multorum vergunt ut patet per apostolum .ii. ad Cor. .i. tertio ut iusti maiores non superbiant dum considerant se minorum suffragiis indigere.

Ad .viii. sic proceditur. videtur quod non debeamus pro inimicis orare. quia ut dicitur Romanos .xv. quaecumque scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt. sed in sacra scriptura inveniuntur multae imprecationes contra inimicos. dicitur enim in psalmo erubescant et conturbentur omnes inimici mei erubescant et conturbentur valde velociter. ergo et nos debemus orare contra inimicos magis quam pro eis. ¶ Item vindicari de inimicis in malum inimicorum cedit. sed sancti vindictam de inimicis petunt secundum illud Apocalypsis .vi. usquequo non vindicas sanguinem nostrum de his qui habitant in terra. unde et de vindicta impiorum laetantur secundum illud psalmi laetabitur iustus cum viderit vindictam. ergo non est orandum pro inimicis sed magis contra eos. ¶ Item operatio hominis et eius oratio non debent esse contraria. sed homines quandoque licite impugnant inimicos

ous roam precem duax humillax ee q̃m modo ut peccat̃
p̃ commercio eam. hac intelligat. s. d. ꝙ p̃cepta dei uolũ
cos credere ut ei seruire cognoscat̃ et ei nõ ingrati' q. p.
in ute. ꝓfuit tibi uos amato. huc. nõ ꝓfuit ut facie
mihi si eo se illi car a mato quod nõ ꝓfuerit in rep̃en
tem. Ad. v. dd quod ego ꝓcurare dõ ne ipm̃ sanctu
arius sed ut in nob̃ ipse habitat̃ quotid. postulando q. dõ
exaudire in nob̃ quãdo eius auxiliũ ꝓtinus mihi
mittit et nõ deuit' ꝙ in ut remis quallenca q. p̃t et sp di
cunus qui est et uerit'.

Ho. deus mihi sit p̃cat̃ ut q. orare nõ ut̃ p̃ mihi' exau
diat̃ et in ut̃ et p̃ce et actione. si accipe ge et ꝙ dimi
dat̃. s. filio et spũ scõ q. ꝙ eis ge orare. nam et ipse de
nob̃ unu. ego rogabo patrẽ meũ et de spũ scõ. dicẽ ait. qui
postulat ꝙ nob̃ Ge angeli suum sup̃ uales ascendat et
descendat ecclesiastes sp̃e. dd ad angelos ꝙ eum orare pro
nob̃ ge. dicẽ. adorare eũ omes angeli ei. ge orare nõ est
aliꝙd nisi rõnal' ascendere Ge dd est orare qui e sine ore
deum. q. ꝙcunq. ge orando trunc alibi queãt imi
tare deum. ut ille ꝓ quat immolenti ipse et pulli
ones i nocumẽ eũ. ge orare nõ est ꝙlibet rõnat' ascendere
Ih oro e actus ut mihi ut sit ꝙ ipse um e ꝙ nob̃ ut' ascẽ
dere ge orare est aliꝙd rõnal' ascendere Ad. dd
qui ex mẽte ascẽdit ꝙ oro est actus rõnis ꝙ ad altiora se
quatur. ascendere ꝙ ipse mihi e christ. bnedicere
ascendere ut ipse mihi e christ. ge orare ascendere
atia nõ ignõ rem. vel in dit ꝙ in ipsum alibi de
orare et aliꝙd rõnal' ascendere Io ꝓmi ge dd qd dic
ꝙ mihi ge accipe ꝙ mihi orare quod est accipientat ꝙ
dare sibi orare ut orare ꝙ mihi alibi ea ꝙ mihi nõ
p. dãm spe mihi ges dare ꝓstulare qz ꝓstulamus nõ fare
Ad. n. dd. nõ intellexi in nob̃ mihi dare ꝓ uer
ꝓmo hic. ea est dare a. ad ꝓfem ex ꝓpin ex nõ aliꝙ
intelligatur orare q. mihi augti dilungues a manib̃ aut
aut ꝑ nõ bñ ꝙbendere q. ꝙ modo dr oco ex ꝓpin rõnal'
ascendere Ad. n. dd qd ꝓsulti ozem dñi dereliquere
ꝓ ite dilabi. quo ora suo modo dilabat q. ꝙ boiare
diam sic ꝙ bona. alia dñi. dd obedire ꝓ sibi ostendi
Ho. u sic exce ut ad sta Q. a deo me nemo
sane i ꝙba nõ ozem ꝙ nob̃ actus. n. alie mage é in
tui gr aliꝙ. si sta q. sume i ꝙba. nõ ut ene si nec ꝙ
co orare quam sit in ea actus ge ꝙ nos ꝙ nob̃ esse
Ge sa ꝓce sua. vere deo q. sine ne nõ uelit dare
deus ut ꝙ ipse ꝓcet ge stare sa ꝙ nob̃ orare Ge
sic sa q. sit i ꝙba nõ ozem. nob̃ actus. nos ge et sa. ut q. nob̃
orare. nos ꝙ sic ꝙcio. esse stare actio essentiã. ozo nõ ge debet
ꝓpozam sufficiẽ ozem. ideo. dr ꝙ nõ sic
Ge qm̃ pcm nõ est ꝓpi. sic ge ozo ꝙ nob̃ orare
ꝙ dm sic aze ozare nõ debent i pellare sum ꝓm
ad orand ꝙ nob̃ Q. aiat ei. ꝙ sum creã sicut nõ ge sic
ad mihi au ne sum uelox ꝙ nob̃ orare Si dicit ad
de. ꝙ machab ult. e. mihi ꝙ est orare ꝙ ꝓ
mihi sa ecclesie orare ꝙ eal ꝓha dei. Ad. dd. q. ne
ꝓ diae vigilanti' ei ozi sine qz ꝙ mihi' mi
cus ꝙ nob̃ orare ꝓstinul ꝓstum ante mozem fi
erint. nihil sic ꝙ ante exaudiri. qz ꝓterit ꝙ mar
tyres mihi sm sanguinẽ ꝓ deo ozes i ꝓxime nesciunt si
ꝙ est ord filii. q. ozo ꝙ simil sa exaudiri ꝙ deus
ut deus est actio ei sum sibi ꝙ ꝙ ꝓfici exaudi
mus mage orare ꝙ mihi ozem ꝙ nob̃ mihi
ꝓstit ea nos. dd ozo. ut ex sibi excel
lentia ut inferiora refundant sic ꝙ elementa ros i aeris
vñ credẽt dñi pob̃ vñ. accedat ꝙ tum ipm ad dñm ad
medellandi ecclie ꝙ ꝓ' cui vigilanti dic q. ait et
mare sic ad hunc mage ꝙstum. quia se ad hunc debet
ee pelican ge mage ꝓst ozones ꝓfectus ecclesiastes
Ad ꝓmi ge dd q. sic am ꝙ mihi ꝙstum sibi mihi
dee ꝙ gratia cui ꝙ ꝙ orare ꝙ nob̃ mihi dee bñficia
ultra ꝓce ecclie. ozo nos hic effectua ꝙ exaudi ge
gradetibz ecclie mihi ecclie dñs cui hic
tum q. ethimane ecclie ozãtib̃ ꝙ dei voluntate
Ad. n. ꝓ' q. ult ain sum ꝙ mihi ozo ecclie sic
orat nob̃ ꝓ' unitatẽ ecclie sume mihi unitatis q. ad
ꝓfectu ei pacifice ecclie ꝙ ut ge ei mihi ozare
ꝙ mihi sed mage ut orent ecclie ꝙ ei Ad. in. dd ad
deus mihi unitas ꝙ omia creata mihi ecclie ozo nõ dr
ꝓfecto ozat si ꝙ unitatis sibi mihi orare ad acquirẽ
tes ꝙ dei mihi mihi ꝓfectu ꝙ mihi q. ꝓfectus
mihi ecclie. dr. deuset mihi orare ut ꝙ
ubi ecclie ꝙ clamare Ad. v. dd qd q. ad mihi
dei mihi ꝙ ꝙ nob̃ orare nõ ex ecclie i necessi nob̃
dr hic vocabulũ quib̃ ꝙ mage nob̃ ꝙ nob̃ relict ecclie
ꝓ fide ge ecclesie ꝙ manda nõ lege. qui. hic. Ege
si deus abyssus ecclie.

Ho. u sic exce ut ad nõ debeat ee vocat' ꝙ u.
sic ex. dic. ꝙ hic deo ꝙstare dr ad vocãs ut
ecclie si nob̃ ꝙ nocat' nõ actus Ge ꝙ ecclie mihi nob̃
dem ꝙ dñi attende ut deus ecclie. ꝙ nocat' ecclie nob̃ ut
attentis exemplis ꝙ deus ecclie ea ꝙ cum sua ge ecclie
si ecclie notibz nocat Ge ge debz effari dr ecclie ex ab
deus. ea ꝙ ꝙ exaudi mihi ecclie ꝙ ecclesiam ecclesiis nobis ora
ꝓce tua ꝙ ad exaudi ut ꝙ nocat ozo ꝓbabilis ge adeb
ge ecclie nocat Si ecclie ex dr ꝙ hic. voce. me. ad. de. cla
voce. me. ad. de. dep. sile. Ad. dd ex qz ozo ecclie
ecclie lingua ecclie dr ozo ecclie ꝙ ꝙ mihi nob̃ ecclie ꝙ
fidei ꝓ deo effere ecclie ozo ex qz ait ozo ꝓ mihi nos
mihi ecclie ꝙ ꝙ quo ꝙ ecclie qd nõ ꝓfici ecclie si ecclie
nocat ecclie nõ mihi nob̃ mihi ecclie ecclie ꝙ ꝙ mihi ecclie
hic ecclie ꝙ alia voce ꝙ nocat nocat ecclie ꝙ mihi
nãtare nõ ecclie qz ecclie nocat aduigat mihi nos mihi
ecclie ꝓ ande ad ecclie inimice demon

Ad primum ergo dicendum quod sicut Augustinus dicit super Iohannem illud verbum est ceci nondum perfecte illuminati et ideo non est ratum. Quamvis possit verificari si intelligatur de peccatore in quantum est peccator, per quem modum etiam oratio eius dicitur exsecrabilis. Ad secundum dicendum quod peccator non potest pie orare quasi eius oratio ex habitu virtutis informetur. Potest tamen eius oratio esse pia quantum ad hoc quod petit aliquid ad pietatem pertinens, sicut ille qui non habet habitum iustitie potest aliquid iustum velle ut ex supradictis patet. Et quamvis eius oratio non sit meritoria, potest tamen esse impetrativa, quia meritum innititur iustitie, sed impetratio gratie. Ad tertium dicendum quod sicut dictum est, oratio dominica profertur ex persona communi totius ecclesie. Et ideo si aliquis nolens dimittere debita proximis dicat orationem dominicam non mentitur, quamvis hoc quod dicit non sit verum quantum ad suam personam; est enim verum quantum ad personam ecclesie. Extra quam est merito, et ideo fructu orationis caret. Quandoque tamen aliqui peccatores parati sunt debitoribus suis remittere, et ideo ipsi orantes impetrant, secundum illud Ecclesiastici xxviii: relinque proximo tuo nocenti te et tunc deprecanti tibi peccata solventur.

Ad xvii sic proceditur. Videtur quod inconvenienter dicantur orationis partes esse obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones. Obsecratio enim videtur esse quedam adiuratio. Sed sicut Origenes dicit super Matheum, non oportet ut vir qui vult vivere secundum evangelium adiuret alium; si enim iurare non licet, nec adiurare. Ergo inconvenienter ponitur obsecratio orationis pars. Preterea oratio secundum Damascenum est petitio decentium a deo. Inconvenienter ergo orationes dividuntur contra postulationes. Preterea gratiarum actiones pertinent ad preterita, alia vero ad futura. Sed preterita sunt priora futuris. Inconvenienter ergo gratiarum actiones post alia ponuntur. Sed contra est auctoritas apostoli i ad Thimotheum ii. Respondeo dicendum quod ad orationem tria requiruntur. Quorum primum est ut orans accedat ad deum quem orat, quod significatur in nomine orationis, quia oratio est ascensus intellectus in deum. Secundo requiritur petitio, que significatur in nomine postulationis, sive petitio proponatur determinate, quod quidam nominant proprie postulationem, sive indeterminate, ut cum quis petit iuvari a deo, quod nominant supplicationem, sive solum factum narretur, secundum illud Iohannis xi: ecce quem amas infirmatur, quod vocant insinuationem. Tertio requiritur ratio impetrandi quod petitur, et hoc vel ex parte dei vel ex parte petentis. Ratio quidem impetrandi ex parte dei est eius sanctitas, propter quam petimus exaudiri, secundum illud Danielis ix: propter temetipsum inclina deus meus aurem tuam. Et ad hoc pertinet obsecratio, que est per sacra contestatio, sicut cum dicimus: per nativitatem tuam libera nos domine. Ratio vero impetrandi ex parte petentis est gratiarum actio, quia de acceptis beneficiis gratias agentes meremur accipere potiora, ut in collecta dicitur. Et ideo dicit glossa i ad Thimotheum ii quod in missa obsecrationes sunt que precedunt consecrationem, in quibus quedam sacra commemorantur; orationes sunt in ipsa consecratione, in qua maxime mens debet elevari in deum; postulationes autem sunt in sequentibus petitionibus; gratiarum actiones in fine. In pluribus etiam ecclesie collectis hec quatuor possunt attendi. Sicut in collecta trinitatis, quod dicitur omnipotens sempiterne deus pertinet ad orationis ascensum in deum; quod dicitur qui dedisti famulis tuis etc. pertinet ad gratiarum actionem; quod dicitur presta quesumus etc. pertinet ad postulationem; quod in fine ponitur per dominum nostrum etc. pertinet ad obsecrationem. In collationibus autem patrum dicitur quod obsecratio est imploratio pro peccatis; oratio cum aliquid deo vovemus; postulatio cum pro aliis petimus. Sed primum melius dicitur.

Ad primum ergo dicendum quod obsecratio non est adiuratio ad compellendum, que prohibetur, sed ad misericordiam implorandam. Ad secundum dicendum quod oratio communiter sumpta includit omnia que hic dicuntur, sed secundum quod contra alia dividitur importat proprie ascensum in deum. Ad tertium dicendum quod in diversis presentia precedunt futura, sed una et eadem res prius est futura quam sit presens. Et ideo gratiarum actio de aliis beneficiis precedit postulationem aliorum beneficiorum; sed idem beneficium prius postulatur, et ultimo, cum acceptum fuerit, de eo gratie aguntur. Postulationem autem precedit oratio, per quam acceditur ad eum a quo petimus. Orationem autem precedit obsecratio, quia ex consideratione divine bonitatis ad eum accedere audemus.

De exterioribus actibus et primo de adoratione. Q[uestio] LXXXIIII

Deinde considerandum est de exterioribus actibus latrie. Et primo de adoratione, per quam aliquis suum corpus ad deum venerandum exhibet. Secundo de illis actibus quibus aliquid de rebus exterioribus deo offertur. Tertio de actibus quibus ea que sunt dei assumuntur. Circa primum queruntur tria. Primo utrum adoratio sit actus latrie. Secundo utrum adoratio importet actum interiorem vel exteriorem. Tertio utrum adoratio requirat determinationem loci.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod adoratio non sit actus latrie sive religionis. Cultus enim religionis soli deo debetur, sed adoratio non debetur soli deo. Legitur enim Genesis xviii quod Abraham adoravit angelos, et iii Regum i dicitur quod Nathan propheta ingressus ad regem David adoravit eum pronus in terram. Ergo adoratio non est actus religionis. Preterea cultus religionis debetur deo prout in ipso beatificamur, ut patet per Augustinum x de civitate dei. Sed adoratio debetur ei ratione maiestatis, quia super illud psalmi: adorate dominum in atrio sancto eius, dicit glossa: de his atriis venitur in atrium ubi maiestas adoratur. Ergo adoratio non est actus latrie. Preterea unius religionis cultus tribus personis debetur. Non autem una adoratione adoramus tres personas, sed ad invocationem trium personarum genu flectimus. Ergo adoratio non est actus latrie. Sed contra est quod Mathei iiii dicitur: dominum deum tuum adorabis et illi soli servies. Respondeo dicendum quod adoratio ordinatur in reverentiam eius qui adoratur. Manifestum est autem ex dictis quod religionis proprium est reverentiam deo exhibere. Unde adoratio qua deus adoratur est religionis actus. Ad primum ergo dicendum quod deo debetur reverentia propter eius excellentiam, que aliis communicatur non secundum equalitatem sed secundum quandam participationem. Et ideo alia veneratione veneramur deum, quod pertinet ad latriam, et alia veneratione quasdam excellentes creaturas, quod pertinet ad duliam, de qua post dicetur. Et quia ea que exterius aguntur signa sunt interioris reverentie, quedam exteriora ad reverentiam pertinentia exhibentur excellentibus creaturis, inter que maximum est adoratio; sed aliquid est quod soli deo exhibetur, scilicet sacrificium. Unde Augustinus dicit x de civitate dei: multa de cultu divino usurpata sunt que honoribus deferrentur humanis, sive humilitate nimia sive adulatione pestifera, ita tamen ut quibus ea deferrentur homines haberentur, qui dicuntur colendi et venerandi; si autem multum eis additur, et adorandi. Quis vero sacrificandum censuit nisi ei quem deum aut scivit aut putavit aut finxit? Secundum reverentiam igitur que creature excellenti debetur, Nathan adoravit David. Secundum autem reverentiam que deo debetur, Mardocheus noluit adorare Aman, timens ne honorem dei transferret ad hominem, ut dicitur Hester xiii. Et similiter secundum reverentiam debitam creature excellenti Abraham adoravit angelos, et etiam Iosue, ut legitur Iosue v. Quamvis possit intelligi quod adoraverint adoratione latrie deum, qui in persona angeli apparebat et loquebatur. Secundum autem reverentiam que debetur deo, prohibitus est Iohannes angelum adorare, Apocalypsis ultimo, tum ad ostendendum dignitatem hominis quam adeptus est per Christum, ut angelis equaretur, unde ibi subditur: conservus tuus

...ui et sui cultus. Etiam ad ostendendum quod deitati debeatur adoratio. Ad primum ergo dicendum quod maiestas divina excellit omnem excellentiam quae in rebus creatis invenitur. Et propter hoc omnis excellentia creata participata in deo nomine excellentiae significatur, sicut dicimus deum bonum. Ad secundum dicendum quod omnis excellentia creata debetur divinae excellentiae sicut effectus causae. Et propter hoc nomina excellentiae creatae deo attribuuntur, non autem e converso. Ad tertium dicendum quod adoratio non importat actum exteriorem tantum, sed principalius actum interiorem. Unde Augustinus dicit, X de civitate dei, quod verum sacrificium est omne opus quod agitur ut sancta societate inhaereamus deo. Et Dionysius dicit, II cap. de divinis nominibus, quod divinum est bonum omnibus participabile. Et sic patet quod adoratio non est actus latriae tantum, sed omnium virtutum quae ordinantur ad bonum divinum.

Ad quartum dicendum quod adoratio non importat determinatum actum, sed omnes actus qui quocumque modo ordinantur in divinum bonum. Et ideo omnes actus virtutum possunt pertinere ad adorationem, inquantum ordinantur in honorem dei. Et hoc modo omnes actus virtutum possunt esse actus latriae, secundum quod ordinantur in honorem dei. Et sic patet quod adoratio non est actus specialis virtutis.

Ad quintum dicendum quod, sicut dicit Augustinus, X de civitate dei, sacrificium visibile est sacramentum, id est sacra signum, invisibilis sacrificii. Et ideo sacrificium visibile non est actus latriae, nisi inquantum ordinatur ad sacrificium invisibile, quod est verum sacrificium. Et sic patet quod sacrificium visibile non est actus specialis virtutis.

Ad sextum dicendum quod, sicut dicit Augustinus, X de civitate dei, sacrificium visibile est sacramentum, id est sacra signum, invisibilis sacrificii. Et ideo sacrificium visibile non est actus latriae, nisi inquantum ordinatur ad sacrificium invisibile, quod est verum sacrificium. Et sic patet quod sacrificium visibile non est actus specialis virtutis.

Ad septimum dicendum quod, sicut dicit Augustinus, X de civitate dei, sacrificium visibile est sacramentum, id est sacra signum, invisibilis sacrificii. Et ideo sacrificium visibile non est actus latriae, nisi inquantum ordinatur ad sacrificium invisibile, quod est verum sacrificium. Et sic patet quod sacrificium visibile non est actus specialis virtutis.

Ad octavum dicendum quod, sicut dicit Augustinus, X de civitate dei, sacrificium visibile est sacramentum, id est sacra signum, invisibilis sacrificii. Et ideo sacrificium visibile non est actus latriae, nisi inquantum ordinatur ad sacrificium invisibile, quod est verum sacrificium. Et sic patet quod sacrificium visibile non est actus specialis virtutis.

Ad nonum dicendum quod, sicut dicit Augustinus, X de civitate dei, sacrificium visibile est sacramentum, id est sacra signum, invisibilis sacrificii. Et ideo sacrificium visibile non est actus latriae, nisi inquantum ordinatur ad sacrificium invisibile, quod est verum sacrificium. Et sic patet quod sacrificium visibile non est actus specialis virtutis.

Ad decimum dicendum quod, sicut dicit Augustinus, X de civitate dei, sacrificium visibile est sacramentum, id est sacra signum, invisibilis sacrificii. Et ideo sacrificium visibile non est actus latriae, nisi inquantum ordinatur ad sacrificium invisibile, quod est verum sacrificium. Et sic patet quod sacrificium visibile non est actus specialis virtutis.

Ad undecimum dicendum quod, sicut dicit Augustinus, X de civitate dei, sacrificium visibile est sacramentum, id est sacra signum, invisibilis sacrificii. Et ideo sacrificium visibile non est actus latriae, nisi inquantum ordinatur ad sacrificium invisibile, quod est verum sacrificium. Et sic patet quod sacrificium visibile non est actus specialis virtutis.

Ad duodecimum dicendum quod, sicut dicit Augustinus, X de civitate dei, sacrificium visibile est sacramentum, id est sacra signum, invisibilis sacrificii. Et ideo sacrificium visibile non est actus latriae, nisi inquantum ordinatur ad sacrificium invisibile, quod est verum sacrificium. Et sic patet quod sacrificium visibile non est actus specialis virtutis.

Quaestio LXXXV

De actibus animi aliisque speciebus dei ostendendum

Deinde ostendendum est de actibus animi aliisque rebus de quibus deus aliquid praecepit. Et primo de novem praeceptis quae dantur de actibus animae. Secundo de sacrificiis quae deo offerebantur. Tertio de festivitatibus quae deo celebrabantur.

Circa primum quaeruntur duodecim.

Primo, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Secundo, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Tertio, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Quarto, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Quinto, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Sexto, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Septimo, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Octavo, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Nono, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Decimo, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Undecimo, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

Duodecimo, utrum praecepta decalogi sint de lege naturae.

go ministri dñi calcul exhibeneur deo.

Hy un fle ꝓcẽ ur quod ns oẽs teneant ad sacrifica offe
renda. patet p auc. xxm. quos ꝙ loquit hiis q fi
ut lege lo ted lex de sacrificiis non fuit omibz data. sed
poli ꝙ yeb. ge non omes ad sacrifica tenebant. Ꝫ dcm
na deo offerre ad ad ꝙd. et ns est oim ut ꝙcipiat et illud
ge ns oẽs teneat ad sacrifica offenda. Ꝫ ex hoc sacdo
tes dñi quod deo sacrifia offiunt sed ns oẽs sunt sacdo
tes ge ns oẽs tenent ad sacrifica offenda. Ꝫ dcm est
q offiu offerre est de lege ne ut supꝫ habi. est ad ea q
que fiut lege ne oẽs teneant ge omes teneant ad sacrifi
dos offendi. Ad ꝫmum quod dr est sacrifiu sle deuꝫ est
cmoz. ꝫ er ẏmne est sacrifiu mentis ad quod omes tenẽ
tur deuotam mentẽ offerre. aliud est aut sacrifiu ꝙcul
quod in duo dumtaxa-scilicet q ad est ad ꝙ hoc solu tandẽ
tur ad deo ad exhibendu in ꝓtestatione dñe sꝙ certo mul
tis ad ꝙ aliꝫ teneant illi qui sub lege. nam illi qui sub
lege tenent ad debita sacrifica offenda. sed lege ꝓce
pti non aut erant sub lege tenebant ad alia ꝙcul sacrifi
cia honorem dñi ꝓ deuotione ad deo. ut ne aut deiare ad ꝙ ad illa. Aliud ns sacrifiu est qui
dam sacrifici alicui alteri ꝙ mundam retinendas. callumnias
que quas quisq; ꝓpter ad ꝙ ꝓpter ad ꝙ reiect quas ns sic
negotiu ad ad ns oẽs reiect. Ad ẏmum ge ad ad illa
declara sacrifica q in lege erant ꝓcꝫ ut omia teneant
tenebant tam ad alia ad alia sacrificia mundicia. ut
exhibeat ut deus est. Ad ẏm q. ẏmi omes sancti ex
ẏmate habet sacrifica. scimus ex ysaie et sic ex ẏmo
fide i ẏlicet ut sup dictu est. Ad ẏm ad ds sacerdos
offiunt sacrifia dep. q sunt spalia ordinata. ad eni ut
omia ns solu ꝙcipiat sed ꝙ alia. quam ns sunt alia sacrifi
q quelibꝫ ꝓ se ds offerri. de oblónibz et ẏmneis.

Hvi. Deinde ꝙdand est de oblónibz et ẏmneis erat ꝙ
mus ẏmo. Ꝫ ẏmo ut alia oblónes sic de natura ꝓ
cepti. Ego quibz oblónes debeant. Ad ẏm de quibz rebz
fi detrahi. Circa spalia de oblónibz ẏmneis ad cal
hoies ex necessitate teneant.

Hvi ꝓ sic ꝓcẽ ur q hoies ns teneant ad oblónes ex
necessitate ꝓcepti. ns. n. hoies tempore euangelii ad ob
landa. ẏmbiala ꝓcepti nouꝫ legis. dr. u. ex quo ẏbz ve
ri ẏ singulos annos mensa celebrabat et poli ꝙti
dianr ns apparebi in cspu me vacui ge ad oblónes
ns teneb hoies mlo ex necessitate ꝓcepti. Ꝫ oblóes
aliꝫ sancti nuncupate hois ꝙsistunt ns. ut hoc
ds dicere mag. ꝙ si offers munus tuu ad ad altare
q ꝙ aliqd offeren relinqꝫ ꝓ quo aut oblónes fe
forte ns restat loc unde eas offerendi. ge nullo modo
ad ex necessitate ꝓcepti ad oblónes teneant. Ꝫ hoc
ad ꝙ. dicendu est q si ns redar ꝓ ad id quod ꝙ ubi
nacionu ecclesie. ecclesiaꝝ sed illaci ut hui q
offiunt voluit ecclesia sacrificia denegare. sed ad
decimi ꝙ scripta. Quod. dr. ꝙ. q. ult q sacram
one habitare ꝓ ꝓpriete grauꝫ alioꝫ ecclesie. Ubi ex
ecclie deputatur ge non teneant homines ex necessitate ad
oblónes. Ꝫ si omes est quod ecclie dicit. omi pene
ad unitatem solleumpna attendi deo offerre. Ꝫ dr q
sicut deus est uomen oblónis omnino est ad omis rei q
naturam dei exhibendi. q si ad exhibeat. ut ueteri dñi q
malig. ecclie q inde si debeat. q sicut est ecclie
est ecclie. vel si quo ꝙ. esset quod ancte merentis si
ancte obla est omnes suam ultimi olea. quia ecclie
nichi. n. dr. aliud ebrietie oblem sacrificii duo simula ecclie
emi oblo. sicut si exhibeatur ut mercedem maneat dño
ecclie deputandi ut in usui unius ecclie impendi ecclie
oblo ex non sacrificii hui. ge oblónes de sin one hui qd
voluntarie offiunt ad ulla eo. ꝙ. ab hoie q esset me
nens accipient eas ꝓ tam grauꝫ q si ad oblónes ne
nent aliꝫ duplia one ꝓmo quod ex ꝓcedam quemone
sic q si alie ꝓcedi. ad finis ecclie ut ecclie tempꝫibz ecclie oblo
nes fuerat q tam ubi non sentiu. ho ꝓ ꝓcedente deputa
tom sine ꝓmissione sic q ad offert donatione mo mul
ti ul alii ut aliqd ut ecclie alia rem mobile ꝓ imo
bilem. ꝓ possu solvendam. Bro ꝓ ecclie ngiente. pau
si milii ecclie no hꝫent. uel substantiale. q arto modo
ꝓ solvendi ecclie tenent. n. infidelel malicios. solleumpi
es alie oblones quicuq; alii in hui dnedi ubi cauꝫ re
manu oblo quodi modo. ut hui. c. q ad q. ult ut ꝓ
blate. Ad ẏmum ge ad ad ut nona lege hoies no tenẽ
ad oblonia ex solleumpnitate ut ut ecclie ds. sed q
qd dicu alii ecclie ut dñi e. Ad. ii. ad ad oblo nos
sacerdal tenent aliq et aliq sunt sic ꝓ imo et ecclie et
quarto modo. et ꝓ q. ans fidem ꝙ deputati sic ꝓmissio
tenẽ. n. ubi et exhibe q est ead ꝙ modi deputatoni
oblati. Ad iii. ad ult q debuas oblones no reddit
possit ẏmo ꝙ celebratoꝝ. ministeriaꝝ no ꝙ ubi q debet
sunt oblones sacerdote non videnti ꝓ ecclie. ecclie
ad eccle et ꝙ sustinendi aliqui

Hvi ꝓ sic ꝓcẽ ur q oblones sacerdotibz no solu debe
antur ut oblones. ꝓ ecclie videnti. sed q hodieq; sacrifia
deputentur. Si ea q pubi ecclie celebrent hodieq; dñi ꝙ
illi hebi. ecclie. bilitate ecclesiastica uolucr oblationes tali
bz cubi. ꝙ holocaust grauer dens ge multo magis oblaes
pubi debent. Ꝫ multi ꝓcedunt monachi de oblónibz
primi hui. alia ecclie est ea ecclesia. alie monachoꝝ ut ꝓ
dicto ge ns solus sacerdotibz oblones debent. Ꝫ hui
de. xcl istarte ecclie cumul oblo nec et panel et hui sunt ꝙ
ut ꝙ nichi grauer ge oblaes ꝓ ad ea ecclie ymie. Ꝫ hoc
d canon damasi ꝓ ecclie. q. oblaec q ma stam ecclie offiunt
tui ut ait q condie dño huic videnti ꝙ ecclie ecclie q
ecclie ecclie ꝓ hui de panel ecclie accede sicut ꝙ ecclie
ecclie et. Ad. iii. q. sacerdos sacrificii q sunt ecclie et mensi
ꝓ ecclie ut de mo et lege duo. v. ecclie ad ecclie ꝓ ecclie dua
deputam sacrificia exhibe ecclie ge ecclie ea ecclie ꝓ ecclie ꝓ
ecclie ecclie oblones ꝓ ecclie due debet exhibi ꝙ ad ad ecclie
v. ecclie ꝓ ecclie exhibi ecclie q ꝙ ecclie ꝓ ecclie ecclie
ꝓ ad dimitt offerre dna et sacrificia ꝓ ecclie ecclie oblo nec

hñ obligñ manere. ¶ Ad n. dñ. q; primo effectualiñ ducti
lege nr obñ pñ vñiñ venire. et nullo mō aliter ades si pñs
vñiañ fructuñ venire ades dnor. vñ dñ. denē. pñt. ossū
ubi primat frugū venire anat dñ debe mere si sa. cāp
oñe. est hñil. cōi. pōt e dia. q. nē quīn quedā vñiās
cum. et multiens. et alie denē. ita. q. illi vñiās non hñ
qui. et alie venit dñil. ted vñ pt. etiam redit stanū.
¶ Ad. m. dq; nē. p. dicit. et quor. eruditiōne merc
ducibl est. q. q. primū. Dragelinā. pē. dilume. decā
lew. primar. cum. minimū. Gangelinā. vñ. q. mōlw
eos. stare. primar. ostende. q. alicui. mō. pōe. ibuab. pt
cum. primar. pōtmal. nō. fuit. decāta. in lege. et. dē. dañ. p
mar. dum. p. mod. obiciōi. co. e. trīe. et. q. dē. vñ. mane

Quāde. q. dō. est. de. decimis. et. cōi. de decimis
q. me. vñ. ¶ Nūc. ver. ho. et. teneam.
ad. de. mal. decimal. et. nāture. p̄cepti. ¶ Sō. de. obiect.
dē. decime. dnde. ¶ Nēe. obi. debeant. dari. q. q. q. et

Ad. p. mi. de. pē. in. as. ho. nō. teneam. ¶ Dare
die. teamal. et. nāture. p̄cepti. p̄cep. n. de. sc. de
cimis. in. lege. nec. dare. ne. p. teneā. vbi. q. omī. decime
de. q. de. fructib. sing. de. q. mal. arbor. et. carpe. q. dē. pal
mit. pbē. cōsuetudine. q. q. decimā. venit. āliqualit. dice. nō
aud. pē. q. primū. mit. p. q. p̄cep. mediata. q. vñ. ist. no
mañ. dicēr. q. decima. pt. debeat. dari. q. q. ista. mit. vñ
decima. q. no. q. p̄cep. mediate. nī. cōmōiale. q. ñ. pbē
hoc. est. tempore. quē. nō. obligamur. ho. et. neq. ad. q. q.
mal. cōmōiale. neq. ad. mediata. nec. lege. q. hoc. et
mō. nē. obligamur. ad. dōm. decimar. ¶ Illa. ista. ho
obligat. teñe. tempore. quē. q. a. p. q. apl. suū. mādā
to. ad. illd. mal. ulē. cuncti. decimet. eos. huiusc. oīa
q. mādam. vob. et. pau. dicte. actōi. vt. nō. n. ubi
fuger. quo. mīi. admittat. vob. et. ostiū. dī. q. neq.
decima. p. m. decima. a. p. ad. q. me. de. decimis. et. mōe
decimar. mā. q. dō. de. decimis. die. mar. xvm. vt. vob
et. declarat. ubi. et. ē. ñ. et. vt. mē. ē. hñc. ad. rēp. p
fruct. tepti. ob. hanc. vt. mē. q. dē. hñia
vi. q. malach. decimas. illa. et. q. m. p. figuatōm
fructuz. cui. mat. nō. debebat. omnes. q. hoies. tp. gr
nr. teñe. ad. decimas. dñi. ¶ Hoc. tp. gr. nō
mag. teñe. ad. ob. vatōm. legis. q. ant. lege. si. ant.
lege. nr. dicūt. deñe. et. p. p. to. q. dñi. et. hoc. lege
vi. q. vñi. vbi. m. q. vñi. nō. ē. vbi. p. ubi. et. q. dicūt. si. sanc
de. mo. et. custodiet. et. me. dīa. q. anū. magno. et.
ciuibz. q. debēm. decimal. obtūm. et. q. p. nos. tp.
gr. teñe. ho. et. ad. decimas. dñi. ¶ Ibi. i. vñi. lege
teneant. hoies. ad. p̄cept. decim. dñi. nō. dicūt. q. q.
dam. dñi. hñt. tenē. dē. n. mīi. vñq. tenet. de
cimas. ubi. nec. p. cōe. cōe. q. dñi. et. nō. tenet. decimas
aute. quor. alie. decime. de. q. bz. lege. q. ei. deñe. um
dam. p. cem. separāt. de. cumul. fructib. q. q. mal
terra. p. annos. singulos. et. ecclie. mē. annal. tnas

venel. q. tenet. cum. alia. nō. hē. p̄cē. p. illam. cōe. cepe
gñal. aut. p. pill. et. vbiq. alia. mē. p. rel. mal. st. cōe
mederet. et. secundum. mē. ad. fac. et. ad. dēnar. decimar.
hoiēs. nō. teneāt. cum. p̄te. gr. nr. q. ad. p̄mas. ¶ Ex
q. si. dēfectōne. temporis. debeat. ñ. fieri. stat. solua
obligat. ad. pñs. q. hoies. tempe. gr. obligañ. et
de. nāture. precepti. ad. decimal. solvendi. m. vñ. m. dbz
decime. nō. solumt. solume. omī. ceīr. in. pñs. mōtis. et
p. omī. et. mīi. ecce. dissimulando. quod. nr. cōe. nō
hoc. et. p̄. gr. et. nāture. teneam. ad. solucōm. decimar.
¶ Si. aliqua. est. q. aliq. dicat. et. hī. vñi. q. si. decime. et
debeo. solume. et. q. dicat. sic. verum. et. alienat. fuabe
¶ Ad. q. decime. in. nec. lege. dubans. ad. solucōm
cōm. missas. dei. vñi. dñ. malach. in. libr. cōm. declarō.
in. hoiem. meū. ut. sic. ecclī. in. deme. ques. vñi. p̄cep. de. so
lucōne. decimar. p. si. quis. dicat. q. q. mediate. mouā. si. si. vñi
p̄cep. dicat. aut. mediate. et. dīna. mihi. dec. vob. hñi. q.
n. hñi. q. dño. cuius. ministrāte. ad. talm. dec. p. nā
lectum. ministrare. vñ. si. dicat. sic. et. hñi. sic. mihi. dñs
dīmittat. et. pñā. hī. et. mihi. et. q. hi. stipenda
vob. debent. vñ. et. p. hī. vbi. ad. dec. vt. p. hīās. q. si.
et. dines. dicat. q. nō. mihi. dat. stipendiū. nīā. q. si
plantat. vineā. et. de. fructib. ei. nō. dat. sic. dēbet. q.
cet. p. ac. ecclīa. nīde. ministri. dñm. dulē. nō. est. de. lege. hñi. si
est. inedibz. dīa. p. odiū. illi. p. cui. ter. datur. q. si
si. sic. dbz. cēr. dimitt. de. decima. dbz. si. venam. q. q.
et. cet. dñi. ministri. mea. pars. possunt. nō. hñt
vñi. dens. ministrat. est. ut. relinq. vñ. dbz. dbz. dcia.
pars. suoz. p. uenit. tenet. et. habeat. ut. honorabi
liū. vsuet. et. q. p. alīq. p. negligiam. cant. mutāt
dec. fructum. vñi. q. ad. decimacōm. dcm. p. et. aut
mediate. sic. et. alia. multa. q. ñ. ille. p. ostēdi
tu. q. nec. ad. ostendē. nec. hoc. ad. finē. q. p. q. q.
ill'. q. dcm. q. mediata. p̄cep. dñi. vt. et. omī. ad. sig
ficandū. mīstrum. sic. et. omīa. alia. q. fīā. p. ill'. i. ad
cep'. p. omīa. t. figuras. et. sacrificia. ill'. in. quo. debāt
o. cīmōialib. p̄cepta. p. nā. ministeria. dicūt
ad. sacrīū. ad. sacrum. vñi. et. p̄cep. de. decimis. p. dic
vt. sacr. ad. m. sacrum. q. m. u. dcm. dat. q. q. p. sac
mi. sacrū. eo. q. decimā. est. q. dam. modo. mīe. p. sic. q.
pur. tunc. unoz. mīe. q. unum. nō. p. dat. sic. et. dī
ab. uno. nō. e. ubi. p. dbz. reputari. p. dat. q. i. q. sac
sacro. ad. p. p. dic. p. sacrīū. p. sacr. si. q. dat. sacra
p. p. es. repleamur. ad. eo. dic. nī. p. q. cīmōiale
p̄cep. si. mediate. medā. est. dat. sic. p. dīa. nō. et
mōtia. et. mediata. lege. p̄cep. unc. sic. dem. est
dam. q. cīmōialiq. illi. acti. est. obligat. tp. lege
nec. mediata. nō. est. nō. obligam. tp. gr. nī
p. p. obligat. ab. q. p. dō. et. ad. eoz. obligāt. alīq
obligam. si. statuat. aliter. eoz. q. e. dē. lege. sic. p
cepti. mediate. vel. sic. est. q. am. sunt. sine
cuiusq. reddit. mīi. et. nec. p. lege. dic. nm. q. si
ab. alīq. lege. statuat. dēm. et. sic. dicī. q. nec. p. q.

debitaꝝ decime prius obtinende ⁊ aūtee cētē qđ nolue lege ⁊ stōuta. ꝓ qđā hūāmōdī ut ꝙ uō unū ꝙ nolue legē mīsteꝝ nolūt reddi exhibere ꝙ ꝙ neāl legis ministr̄ uolūt reddi exhibebat eāmꝫ ⁊ ꝙ nolue legis ad maioza obligare ꝛc̄ ad magn̄ ꝛ. ⁊ fundamēte mīstia uīā plus q̄ libz ꝛc̄ phīcoꝝ nō mīb̄ ut in regnū relox ꝛc̄ eāmꝫ mīst nolūt reddi sūt nūcq̄ dignūtul q̄ mīstīs uolūt reddi ꝛ plus ꝙ ad ꝙ. ad ꝙ ad oꝫ. ⁊ ꝛc̄ patet ꝙ ad ad rōnēs decimaꝝ hoīes tenēs ꝑtīm quis ꝛ mīe filī ꝙ ꝛ mīstrande ꝛc̄ aue mīt pentalcū oppōtūitatē ꝛ remediū ꝛ expōz posset ꝑcm aliam dēmigare cōuenīam ut ꝙ ꝛ ꝑhīs ad ꝙ. ad ꝙ ad oꝫ ꝑcē ꝙ de ꝓbatōne decimaꝝ q̄ ad q̄ ꝛ mīe dicit ⁊ in euāgelio a dñō ut dē mat ꝛ dignū est equū uocāde sua. ꝛ ad aplo ut ꝙ ⁊ dare ut ꝙ dēmūarē ꝛ ꝛ est rōnabil ordinatē ꝛ ad ꝙ. ad ꝙ quod aūt tēꝫ uetꝰ legē nō ꝛ mīe decimaꝝ mīstr ⁊ dñm ⁊ dē quod ꝓmo tēmꝫ ꝛ mōdeꝝ qm̄ dupliē ꝑtīm accipiebant ꝛ nō ꝛ decimā aliā ꝙ exhibā. mīstr dīm cui ⁊ ū al ꝛ mebāt ⁊ unūquiq̄ altaꝝ ⁊ ꝙ sponte q̄ ndebāt sic alīs quedam mīstrāt ꝙ hīoz debit decimal mchisedech sacēdos dei sūmi ut dr̄ gen. xiiii. ⁊ sūm ꝙ iacob nouīt decimal ꝛ datū q̄m nō videntur decimal uouīsse ⁊ alīs mīstr exhibendal sed ut certaī dñi. ꝑtīm ad mediaz ꝙ ultimaz ⁊ decimal affirm ⁊. ad iii ad q. sēd decime am ꝛ ualabāt ad affīra ostenda loc̄ nouā legē nō ꝛ cessantib; legalib; uetustis ⁊ nō uō decime. q. ꝙ pau[7] ꝛ ꝛ debebant i nouā lege augeꝛ ꝙ hoc ad dñ nō solū decias ꝑsēs ꝛ oīa sīl ⁊ ꝛ. unde uīb; ꝙ hīt. sēd ut nō. ⁊ q. sic dare laz etiam ut ⁊ decime q̄ mīstīs ꝛ dant ꝙ eos debent i ꝛ sum pauꝑi distendan. ad v. ad q. mīst ꝛ maioꝛ cura debeꝫ hāt ꝙtū bonoꝝ in ꝙ ꝛ uidet q̄ tēpalīū colligendoꝝ ⁊ ō ap natur mīt ꝑte ndr. a dñō erudīm. ut ꝛ. accipet sustendā mīst alī ꝛ quib; euāgīc pdicat nō dare aliq ⁊ tedūtū euāgelio ꝙ nec tam ꝓāl ut ꝛ ⁊ nō q̄ necēt aliq ap eos cōtīgē nō omīsīs tam dubiū mīstr ꝛ dēmal nō reddit ⁊ nō scandalo reqm nō ꝓsentē ꝙ dissuetudīnē ꝛ naīl q̄ nō uolūt ibi ocl ⁊ in aliq ⁊ nō ꝓte ⁊ legere ꝙ obstīnatoꝝ ⁊ uitet ꝛ uitare nō uolūt ⁊ ꝛ ab ⁊ ꝛ ꝑcedat

In ꝛ. sic ꝓcedit ad nō de oīb; teneāt ⁊ dare decimaꝝ. soluēd ꝛ. decimaz ut ⁊ ꝛ ꝛ legē i ⁊ ꝙ dicta. ⁊ i nouā legē mīm ꝑcēt dare de ꝑdīs dūl ⁊ ꝛ. soluit ⁊ ꝛ. et de uniūa ꝙ de aliis decias soluebāt ꝛ. ⁊ de male acquīsit nō dr̄ ⁊ ꝛ. ob nō dēū ⁊ ꝛ. ⁊ obligat ⁊ ꝛ. immediate deo ⁊ ꝛ. mdēt uiagē ꝓmie ad dñm cuiꝛ ⁊ decime ⁊ ꝛ. mīst ⁊ ꝛ. ⁊ ꝛ. nec decime de male acquīsit ⁊ ꝛ. ut ꝙ mandat ⁊ ꝛ. nō decimaꝝ ⁊ de ꝛ. ⁊ alīb ⁊ ꝛ. ⁊ ꝛ. ⁊ ꝛ.

amñ in obligatoñ vñ decime de hiis minimis nõ cedit ho
dare vl facere pñ ofuetudinẽ pñe ¶ Ad m·d· qd de hiis q̃ bo
vl in prima tollime me q̃ quo absimꝫ decimal se vñe nõ cenet
aiãꝫ recuperare vl facere pñ cultum vl negociam suã dimpnã
mentire &c. hec credi non d; dampnificari suo vendat eũ
nõ decimali pñ tñ cedit decimal cũ &c ab empcore et hõ
rem cedi debet cũ vendente am mq̃ cit defendant cedi
vno ad̃ plenarie alteri nõ tenet debet cũ decime
de fructib; vende mq̃ p̃ q̃ decime &c dño mimẽ cedi decime
nõ cognit sic ebdo nec t̃ sunt obnoxie necessitatoꝫ q̃
do mane decime sed ad quã cuia debent solui decime &c mercat
fructib;

¶ Omne pred ad decime nõ sit clicis laude tenẽ
tur vel non vel de decime q̃dante q̃ nõ debant illis q̃
cõ possidet; p̃ ut hõ vñ xpm· qd clicis q̃ nouo testo
mẽt possidet &c primicias cedi &c ministris ecclie requirunt
ministr primicias cedi debent q̃ animi &c mercyl q̃ sanctis
q̃ eis decime debẽt ¶ Quarto ad q̃ q̃ hõ decimali
um vl vna pruchia &c solui debet aliqui &c alia vl aliqua
duo cedi q̃ vnam pñ anni vl vñ pruchie &c alia q̃
&c anni vl vñ anni alterius vl hõ emte vna pruchia
&c pastor &c vna alia vl ambe similiter cedi q̃ nõ
vl pñt dari &c q̃ nulli clicis sunt decime &c nemẽte ¶ Quinto
q̃ situando vñ ecclesiã cedi qd multi decimal ad
cedi infeod &c religiosi &c alam decimal acquirunt
nõ vl qd solui clicis earum ad̃ hiis decime debẽt
¶ Sexto est quod de vñ xpm· fitt sem dedi &c decimal
ista in pollõm vl in militia quo sunt vl exhibita clo
cui fitt sem quecunq̃ clia vl nouo testo &c sed clicis
decime debent ¶ Ad q̃ qd &c decimal die sue q̃dã
s-tiã vl accipẽdi decimal &c q̃ tres q̃ueunq̃ decime
dant Item accipiendi decimal spiãle &c q̃dant vñ
debiti quo ministri ecclie debent simpl &c ministro
rum scãmb; spiãlia debentur spiãlia hõ repatia
q̃ ad fines clicos pertet vñ animarum &c vl &c sed cli
cis &c vel hõ &c vel aut &c nouis decime dant cedi &c p̃
possunt minimum quoꝫ cedi &c sit possunt q̃ ad layci
pertinet ¶ Ad primũ q̃ dd qd in certis regn &c decime
q̃dã clicis q̃dam decime depereant cũ certis pannis sed
in nouis regn decime clicis dant &c sed ibi ius diuersa
tñ qd &c ut &c clicis q̃dant panni &c vl non &c
hec nocent sint &c possunt cedi &c vl nouis
qd ad hec nocent sint &c possunt cedi &c vl nouis
&c decimis ¶ Ad ij dd qd decime hic
debent cedi &c cui pruchia Ibi hitur decime nõ pos
sessis tenabilit nisi videat prudẽ ad cedi &c mãbi cli
cis da sim &c vñ una decime q̃ hõ seruet &c sequendo diu
&c terra pastor cui qui dñi sic tempꝫ bi solui &c pro
chis sibi pascat sed dñi tñ tenent unaq̃ cedi &c
mansi dnice &c q̃ ex pastui fructus &c p̃ nouis &c
&c decime decima illi cui terminꝫ vnde &c

¶ Ad iij dd qd &c nõ nouis decime accepant pos
cedi alteri laycis crudẽ Item p̃ &c cedi &c
seruare sine &c nouis &c cedi &c q̃ bi dari in
bi decime dñi in feod &c cedi ecclie &c q̃

ad sibi cedi pertinẽ &c dicit religiosi layci nõ hitur
cui sicut &c &c nouis decime &c collige &c
Ligno &c &c nouis decimal cedi &c hitur cui sicut

¶ Omne &c nouis ad &c clicis tenent decimal dare &c de hac
time q̃ cui parochial cedi alia pedia &c nõ &c alia
cedi hr &c possessiones cultiuas &c nouis clicis tenent dare
&c decimal ¶ Et alia religiosi sibi clicis dam cedi
dare decimas cedi vbe pedes &c nouis &c clicis non sine &c immunes a solutõe decimali ¶
&c nõ vñ dm· papa ad semp &c decimal &c nouis clicis
&

ad ꝙ aliq; nouerit aliq; actu tacte posse obstare de pte
in ille uoto dispensari. qo multo magis posse dispensari
in uoto ingressi q est de actu castitatis. Quo fit uerum
dicit obstacu pte ingte in pcepto ymo obstacu
uoti ingressi de in uoto abstinentie ꝙ ingatur in regule preiu
nouerit pte ꝙ dispensatio. q pt posse in uoto ingressi
nencie pte dispensari. Ite ad ij. religiosi religionis
ex q uoti collemptis ingressi uoti in pfectu ex uoti ipm
pfectu ex obedie q in uoto pmptus ex obedie posse dis
mitti pte ꝙ ad ille ipm pfectu pte ingte ad eadem alia
mitti pte ꝙ ad collemptis uoto ingressi posse dis
pensari. Quo ꝙ q dicit ex xxv. omit prudentes
dicta auc ingtis. Ite ad ij. ex statutis nicholay iame
ille dicit. q ad monachu dicit abdicato pfectu dicit ꝙ
ordia cassentes a deo q amittit pte ingte monachatu pte ꝙ eam
uoto simul posse mitti. Quo ad q dicit collemp
tu uoto ingressi posse mitti. Quo ad ij. dicit. q ad
gatu ad pfectum obstantia ingtis. Ite ad ij. dicit ꝙ collemp
tum uoti ingressi. dicit ꝙ quam q ꝙ uoti collemptis dicit
sabile uite pmi ingtis q no repugnat ordinatis regulis
tis ne parens existentes indotis cui uim quis assignet
qz ꝙ ingtiam uo cumplent de diuictus simplici ut ꝙ
ingtiam uo pte obstare ꝙ sed primum aie est ꝙ
uoti ut ꝙ obstantia dicit. qz bona aie ut pte exemplo et
uo sint multis melius mat esse magis deo obsequi et
simi pte dispensari q uoti ingressi ut ꝙ religiosi uti ut
dicit uo qui uolle dispensari in uoto ingtis ut respicia
at ad ipm ingtis dicitur pfectu qz. adeoz. qz
ad ingtiam mutare uo complem dicat q. mtis in
impia castitas q dei est finis aie pte est ymo existere ad
finem dicit alii uim ni assignio ex pmittente et ali
ter ij non dicit. q. uoti ingtis no pt pmittere ꝙ
do qz dicit qui ingtis ut ad uoto. ij est magis finis
qui nec ut cum corpula est ingtis simul. Ita comode dici
nel ut habe unum est ingtis abstinatie et tm ut uoto
dispensari dicit alii ut q. uoto collemptis ingtis pte
sit dispensari pte aliq; dicit uel mate seu materie ut ꝙ
ut qd pte musto de practicatis cum et aliq; materiis
dicendo. si dicat inducta expresse dicat q uoto simi
plicis pte ꝙ cultodiam castitatis nisi dicta secunda ra
tio dicit ut. q. uoti ingtis est dns nos pte ut alios uti omnium nos aut
pte facit ad ecclie placitu ut dicit qz est scientia scien
tium annexit pte ut dicit sanctus thomas q. aliqz ordinat de
finat ecclie ordinis ut minores ingtis pte uoto simi ut pte
facit placitu uo dicit deo obstare ꝙ du mittit ordinis ecclie de
statu collemptis uoti ingtis. Quo ad ij. dicit ꝙ ordinis seu uti dicit
nouitij ut dicit pte ecclie nos pte ꝙ aliqz placiti ecclie q. alle
uoti collemptis simile dicitur ab eo ad q. ordinis
pticq. alle q. sacdos uxor posse placiti ob aliqz am
bitiones ordinis. similes ecclie alii uim pte nos pte facit
q. alle ordinis religionis uo sic religiosi ut dicit
ute ingtis ordinis dicit ego ad uoti ingtis ecclie simi

amicis ut ad q. uoti collemptis pte nos ecclie simi amicis
pte matie collemptis ordinis ut debito ingtis qui
pte ingtis ut sit ecclie amicis ad ad uoti collempti
nis ad ecclie ecclie amicis debito ingtis ordinis simi
cis ecclie ecclie uti q. pte ecclie dispensari
uoto ingtis ut sit collemptis ingtis ordinis ecclie
ecclie statu religiosi pte nos ab
uoto ingtis ordinis ecclie dicit qui pte ad nos pte ut
statu matrimonio quo ipse uxori pmittit ecclie
et subtle dicit ad ij. requisitis ut quo dicat ad corpus
q. ait est ei mute celebre ait ad ecclie placitis
uxori et dubitat ut uoti uoto ecclie uxori
pte et obedie ut uoto pmittit ecclie
pte ordinis

pertinet ad potestatem prelatorum pari ratione pertinet ad omnes in privis
dispensare in quolibet voto quod non pertinet ad potestatem prelatorum dispensare
circa vota. Sed quod est sicut ipse obligat ad aliquid faciendum ita et
votum. Si ad dispensandum in precepto legis requiritur superioris auctoritas
in quo dictum est quod pari ratione et in dispensatione voti. Ad secundum
sicut supra dictum est votum est promissio deo facta de aliquo quod sit deo
acceptum quod sit autem in aliqua promissione acceptum et eo sicut
existimatur ex eius pendet arbitrio prelatus autem in ecclesia gerit vicem
dei et ideo in commutatione vel dispensatione votorum requiritur prelati auctoritas
quod ipse dei determinat quid sit deo acceptum. Unde ii. ad corinthios ii. nam
et ego quod donavi propter vos in persona christi dicit quod non et quod
dispensandos petenti a prelato debet fieri ad honorem christi in cuius persona
dispensat vel ad utilitatem ecclesie que est eius corpus. Ad
tertium dicendum quod omnia alia vota sunt quorundam particularium operum
sed per religionem homo totam vitam suam dei obsequio deputat
particulare autem in universali includitur et ideo decretalis dicit quod reus fracti
voti non habetur qui temporale obsequium in perpetuam religionis ob-
servantiam commutat nec tamen religionem ingrediens tenetur implere vo-
ta vel ieiuniorum vel orationum vel aliorum huiusmodi que cum in seculo fecit
quia religionem ingrediens moritur priori vite et singularis
observantie religioni non competunt et religionis honor satis
hominem onerat ut alia superaddere non oporteat. Ad iiii. dicendum quod
quidam dixerunt quod prelati possunt in votis sollemnibus dispensare
quia in quolibet voto includitur quedam conditio voluntatis prelati sicut
supra dictum est quod in votis subditorum puta servi vel filii religio-
sorum si placuerit patri vel domino vel si non renuerint esse servanda et
ita religiosus posset votum permittere quoque absque prelatus
dicere ei quod prelatus in iure et tamen posset aliud
alius prelati qui non est deus si dispensator sit in edificationem
et non in destructionem ut ii. ad corinthios x. Sed prelatus non potest dispensare
preceptis ipsius ea que sunt deo displicent scilicet peccata non potest
ea que sunt deo placent scilicet virtutis opera et non absolvere
ne ea noceant ad prelatum tamen spectat determinare quid sit
magis virtuosum et deo magis acceptum et ideo in manifestis dispensa-
tio prelati non excusaret a culpa si prelatus dispensaret
quod aliquis sciret de ingressu religionis nulla apparenti
obstante causa autem esset causa apparens per quam saltem in dubium verteretur
posset stare iudicio prelati dispensantis vel commutantis non
tamen iudicio proprio quia ipse non gerit vicem dei [illegible]
ubi quod votum est manifeste illicitum non potest opinione aliorum
teneri. Ad quintum dicendum quod summus pontifex gerit plenarie
vicem christi in tota ecclesia et ideo habet plenitudinem potestatis dispensandi
in omnibus dispensabilibus votis alius autem inferioribus prelatis
committitur dispensatio in votis que communiter fiunt et indigent
frequenti dispensatione ut habeant de facili homines ad quem recurrant
sicut sunt vota peregrinationum et ieiuniorum et aliorum
huiusmodi vota maiora puta continentie et peregrinationis terre
sancte reservantur summo pontifici. De actibus exterioribus latrie

Deinde considerandum est de actibus exterioribus latrie in quibus
ad deum aliquid ab homine assumitur et est ut sacramentum aliquod
ipsum nomen divinum et de sacramento assumpto loquendum autem tractandum
tertio hic ostenditur per considerationem assumptionis nominis divini. Nunc agendum
est. Assumitur autem divinum nomen ab homine tripliciter uno modo per
modum iuramenti ad propria dicta firmanda. Alio modo per modum

adiurationis ad alios inducendos. Tertio modo per modum invocationis
ad orandum vel laudandum. Primo ergo de iuramento agendum est et
quod circa hoc queruntur. Primo quid sit iuramentum. Secundo utrum sit
licitum. Tertio qui sint comites iuramenti. Quarto cui
virtuti sit actus. Quinto utrum sit appetendum et frequentandum
tamquam utile et bonum. Sexto utrum liceat iurare per creaturam.
Septimo utrum iuramentum sit obligatorium. Octavo que sit maior
obligatio utrum iuramenti vel voti. Nono utrum in iuramento
possit dispensari. Decimo quibus et quando liceat iurare.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod iurare non sit testem deum invocare. Quicumque
enim inducit auctoritatem sacre scripture inducit deum in testem cuius verba
proponit in sacra scriptura. Si ergo iurare est testem deum invocare quo-
modo non auctoritatem sacre scripture induceret iuraret. Hoc autem est falsum. Ergo et primum. Secundo
et si per hoc quod aliquis inducit aliquid in testem invocat eum ad reddendum testimonium. Sed ille
qui per deum iurat aliquid deo reddit. Dicitur enim math. v. reddes domino iu-
ramenta tua. Et augustinus dicit quod iurare est ius veritatis deo reddere
ergo iurare non est deum testem invocare. Tertio preterea alia sunt officia iudicis
et alia testis ut supra dictum est. Sed quandoque iurando implorat homo
divinum iudicium sicut in psalmo dicitur: si reddidi retribuentibus mihi mala
decidam merito ab inimicis meis inanis. Ergo iurare non est
testem deum invocare. Sed contra est quod augustinus dicit in sermone de periurio
de periurio quod est per deum in testem est deum. Respondeo dicendum quod sicut
apostolus dicit ad hebreos vi. iuramentum ad confirmationem ordinatur confirmatio
autem in scibilibus per rationem fit que procedit ex aliquibus naturaliter notis que
sunt infallibiliter vera. Sed particularia facta hominum non possunt per necessariam
rationem confirmari et ideo ea que dicuntur de his solet confirmari per testes
testimonium non est sufficiens ad huiusmodi confirmandum propter duo. Primo
quidem propter defectum veritatis humane quia plurimi in mendacium labuntur secundum illud
psalmi os eorum locutum est mendacium. Secundo propter defectum cognitionis quia
homines non possunt cognoscere neque futura neque cordium occulta vel etiam ab-
sentia de quibus tamen homines loquuntur et expedit rebus humanis
ut certitudo aliqua de his habeatur et ideo necesse fuit recurrere
ad divinum testimonium quia deus neque mentiri potest neque eum aliquid latet
assumere autem deum in testem dicitur iurare quia quasi pro iure introductum
est ut quod sub invocatione divini testimonii dicitur pro vero habeatur divinum
autem testimonium quandoque inducitur ad asserendum presentia vel pre-
terita et hoc dicitur iuramentum assertorium quandoque autem inducitur divinum testimo-
nium per confirmationem futuri et hoc dicitur iuramentum promissorium
tamen ad confirmandum de futuro et hoc dicitur iuramentum promissorium
ad ea vero que sunt necessaria per rationem inquirenda non inducitur iuramentum
derisibile enim videretur si quis in disputatione alicuius scientie vellet
propositum suum per iuramentum probare. Ad primum ergo dicendum quod aliud est
testimonio dei uti iam dato quod fit cum aliquis auctoritatem sacre scripture
inducit et aliud est testimonium dei implorare ut exhibendum
quod fit in iuramento. Ad secundum dicendum quod aliquis dicitur reddere deo iura-
menta ex hoc quod implet illud quod iurat vel quia in hoc ipso quod iurat
deum testem recognoscit cuius est omnium cognitio et infallibilis
veritas. Ad tertium dicendum quod aliquod testimonium invocatur ad hoc
quod testis invocatus veritatem manifestet de eo quod dicitur deus autem
manifestat an verum sit quod dicitur. Uno modo simpliciter revelando
veritatem vel per internam inspirationem vel etiam per facti denudationem
dum scilicet producit in publicum ea que erant occulta. Alio modo
per penam mentientis et tunc simul est iudex et testis
puniendo mendacem manifestat mendacium et ideo duplex est modus

q. lxxxix.
q. lxxxviiii.

mundi. ad quod p̄ simplicem dī. ordinacionē sic. Dēus ē ūn deus cultus ut eram deo loquor. ut p̄ dñm. q. is est. ut dē ange. Ad mos mundi. est p̄ ordinacionem dum. s. agit ut ād ea p̄tinēt. ad penam obligent ut sic uoru quod dē

Homo sic dē. ut ad nō sit licitū unare mēi. n. q. p̄hēt. In lege diua est licitū ad unumēi. ḡhī in lege diua mō. q. Ego dico uob nō unque oīe ordinabit. dr. qui quīq; a tūr mei uelint unare. ḡ unumēi est illicitū Nō ē q. est a malo ut ē illicitū. q. ut dr. mat. xp. nō pōt arbor mala fructus bonos facē. ad unumēi ē a malo. dr. ut nō. dr. sic autē sanc ut p̄. ihū. ps. quod aut ynū ynūandū. ē a malo ē ḡ unumēi nō ē illicitū Ē quēdā ignāi dīce. q. uidet ē p̄ter dīnū ordinē q. ē p̄ aliq; euidentem causā ḡ ut ad unumēi sit ordo illicitus Sī aūt ē q. dr. deus dr. dūm deū cui cumeb ordo ē illicitū ad. Sed ad q. uel. q. hēbr. ad ē. ad ordo. dr. ē. ḡ in p̄ncipio dē. q. una uīa

...ē aīj. q̄ est q̄ mercatur unum⁹ cr̄q̄ mercent̄ ulle ē̄ mutuum p̄stum. ⁊ unūquīq̄ n̄o p̄ē q̄ ēē obligā.

Sc̄d̄o est q̄ de mat̄-v. recipi ꝺ̄o unūm⁹ cui⁹ ...

Sc̄d̄o ꝺ̄ q̄ obligatus ꝓbet̄ ad q̄ ad q̄ est tenend⁹ ⁊ ...rend⁹ ..ī non ut̄ recipiēs unūmēī assignum q̄ est de p̄cepto ut̄ de p̄cio. nec ē unūmēī est de ...ī q̄ sunt ⁊ alia ēgenas caudal ficenda. sīc ⁊ qui una ...o alterī q̄ eaī p̄mutā ēē tuā ⁊ ...ī totū ī hūt ...ūt ficenda ⁊ ulli ...mar sīc ...mutēī assignū q̄ ...ē ...p̄cio. ut̄ p̄cepti ...ī ...ē ...ī ē ...unūmēī de ...ī q̄ sīc ficenda a nob⁹ ...ī ...ī ē ...ī unūmēī ...ē q̄ ...ī ...ī ...ē ...ī ...ī ...ē ...ī ...ī ...ē

sup hmõi admittere et deferre et hoc modo aliq̃ ipsi nõie a mundo q̃ste manens antichs quos ecclia vniuersalis sancte ¶ Ad m. dicendũ q̃ angli indulte nõie sup̃ defectũ supp̃ q. non sic essent simpliciter dei excepto ab hõi q̃ de necessitate saltꝫ de illis ne ecclia q̃rende sic et ordinis alii in spiritualibus manu mouent ad eos imobiliter essent quando de sic aliq̃ dicat ad hoc. de assignatione dñi nostri et modo admittendi

Solende est de assignatione dñi nostri et modo admittendi ipsi quando et ubi quilibet admittere debet. Quo ordine licebat admittere demones et hoies. ¶ Quo ordine licebat admittere demones. ¶ Circa ordinem licebat admittere mundanos et secularis

Primo sic proceditur ad ostendendum quod non licebat hoiem admittere. dicit quia sicut matt. ecclesie non debet vni q̃ alii ecclie. cuilibet admittere alium. n. admittere non videtur ad ecclie hoi. materia autem nostra est q. nec admittere alium licet per se nec per alium cum sit actus spiritualis. ¶ Item ad hoc admittere aliq̃ quodammodo videtur assignare locum in quo admittatur. sed hoc non licet alicui inferiori. quia ad superiorem pertinet. ¶ Item admittere aliq̃ est aliquem ad munus ministerium vel officium assignare. sed ministros et officiales ecclie non licet alicui assignare. ¶ Item admittere est aliquem ad munus ministerium vel officium assignare. sed hoc non licet aliqui ad munus. quia secundum philosophum unumquodque per quod aliquid fit illud ipsum est maxime tale. sed non licet alicui ordinem conferre. ergo nec licet aliquem admittere. ¶ Sed contra est quod dicit dominus ostendite vos sacerdotibus. quod videtur ad hoc pertinere quod aliquis admittatur ad officium sacerdotale. ¶ Item de ratione missionis videtur esse quod aliquis admittatur ad officium. sed dominus discipulos suos misit ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit. ¶ Item de ratione obligationis videtur esse quod aliquis admittatur ad officium. quia per hoc aliquis obligatur ad reddendum rationem de officio sibi commisso. sed dominus obligavit petrum ad officium pastoralis. ergo videtur quod ipse eum admiserit. ¶ Item de ratione mittentis videtur esse quod admittat. quia per hoc quod aliquis mittit alium ad officium videtur ei dare potestatem ad officium illud exercendum. sed dominus misit apostolos ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit. ¶ Item de ratione vocationis videtur esse quod aliquis admittatur. quia per hoc quod aliquis vocatur ad officium videtur ei dari potestas ad officium illud exercendum. sed dominus vocavit apostolos ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit. ¶ Item de ratione electionis videtur esse quod aliquis admittatur. quia per hoc quod aliquis eligitur ad officium videtur ei dari potestas ad officium illud exercendum. sed dominus elegit apostolos ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit. ¶ Item de ratione ordinationis videtur esse quod aliquis admittatur. quia per hoc quod aliquis ordinatur ad officium videtur ei dari potestas ad officium illud exercendum. sed dominus ordinavit apostolos ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit. ¶ Item de ratione constitutionis videtur esse quod aliquis admittatur. quia per hoc quod aliquis constituitur ad officium videtur ei dari potestas ad officium illud exercendum. sed dominus constituit apostolos ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit. ¶ Item de ratione deputationis videtur esse quod aliquis admittatur. quia per hoc quod aliquis deputatur ad officium videtur ei dari potestas ad officium illud exercendum. sed dominus deputavit apostolos ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit. ¶ Item de ratione ordinationis videtur esse quod aliquis admittatur. quia per hoc quod aliquis ordinatur ad officium videtur ei dari potestas ad officium illud exercendum. sed dominus ordinavit apostolos ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit. ¶ Item de ratione constitutionis videtur esse quod aliquis admittatur. quia per hoc quod aliquis constituitur ad officium videtur ei dari potestas ad officium illud exercendum. sed dominus constituit apostolos ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit. ¶ Item de ratione deputationis videtur esse quod aliquis admittatur. quia per hoc quod aliquis deputatur ad officium videtur ei dari potestas ad officium illud exercendum. sed dominus deputavit apostolos ad officium predicationis. ergo videtur quod ipse eos admiserit.

fi

tacet. sed illud. i. ad eum. et nolo uos duos sc. demonios qui non vel demones admittere ¶ Item cum de quo ille non habet admittere non habet dominus ipse est admittendi modus. sed quando dñs ipse est admittendi modus. sed quod et modus deputationis ut i. electionis ob quam causam alius sacerdos. Nisi autem quod specialiter sit autem ut ii. ad unum demones. qui ille non admittendi. ad quod bene videtur pertinere ut annuam pertinere quia non videtur admittere modus. quia est et populationis ut non ad dei. et ad aliq̃ non licet demones. n. in curia unius non ad unum quia non autem est actus non dispositionis dñs et dispositionis dñe et sedis angelice. ut angelice. n. in. de cuius potestate regitur et unius videtur pertinere admittere demones ad unum et illum dñm non videtur. quia similes repellit ne non vocatur ut specialis ut ecclie sed potestate dñm ad hoc et ¶ Item dicit quia pertinet ordinari sicut et pertinet ad prelatos et sui ecclie similes et sicut non. quia non videtur admittere demones. n. in curia unius non ad unum quia non autem est actus non

ut ymnū cū ad ipm̄ ut dignatē eternā ad animā Alio n̄ ut ne
faciam ad eum· a uno ipō ual' eternā agat' et moriet' et sic
dup' ad mat' ut n̄ al' eternā deo amb modo p̄ mod' dep'natis
ad dies durante pnam ad eos q̄ dīna sanctōne immediata sanctō
Alio modo p̄ mod' op'ni alem sic' ut ad p̄' qm̄ i nocentiū
mūdū mat' ut dignitat' eternā et nō sit mod' ad immaydi i cū
ceptum q̄ alium p̄ quel demo mi peccat' excludā ab ut
sanctitate alibi eternā ad mane ano demones ab eos aut' i sto de
mundo nō ut et p̄ hoc p̄ nō ad obia ascripte dñm nr̄m ad
Deinde addam' est de ascripte dia nocand' p̄ ordinē laude
noīs ad inocand' p̄ ordinē ut laudē et deinō ne qd
tam deus est· nic· n· de laude tribue p̄' et q̄ tamē deus
p̄mo nat' deus sic ego tandem So ut' i tandibi dei tri
Ad p̄' sequē· m· ad' deus nō sic ore tamē Tamen
dic· n· p̄' m· p̄ ord' ordinē· nō est tam' si mal' ad
mel' et ad' est si oia equalia p̄' deo nō debent' tam si ad
mal' laude· ū· et etr· tam· de ad' dē mag' est ordinē laudē
tam laud' ad certā p̄' p̄mū est· q· utiq̄ tam ad' tot' de
mag' et ne q̄' ego· vñ mach· ū· et ne dīat mdnat p
tūs p̄ sta· p̄' hic me laborat honorat et aut' eor' tōpe
est a me p̄' tam dei mag' ordine mendē q̄ n ego
Ad p̄' hoc ad p̄ ego laudame ut ad melioꝛa p̄ tame· sic· n· ma
li q· sint laudibi ad melioꝛa p̄ dame· vñ d' p̄ p̄ p̄ p̄
p̄ p̄· quō q̄ tam' ordinatio aptenti sic p̄ hō ego
laudamen ted d' p̄ illa hō' nō p̄ nent ad melioꝛa q̄ q̄
sunt nbi est ai q· tame tri' et ergō tri' q' stant p' de
nō est laudand' ego Si aut' est ad d' i p̄ tabūs q·
ut et laudand' eos nec· Ad q· alia ne dem
vñ· et q cepten mi ergo q̄ p̄ eq̄nocte vñ mīs et
ophmant' et laude eor ad ne cem unq̄ ut' ut alq̄
i nocte q̄ bona opiom de laudare nēm ut p̄ tri'
q laudare ad melioꝛa p̄ nent et alios ap' quo laudare
m tpam opiom et tri emā et Iuntam p̄mi idem
tam ted ad dei vñ nem nō q̄nd' nec et· q ipatet
est tri dni nr̄i et ep̄i manifestent' ad ut nos nos et
alios aud' ad el' ut et ad mdiant' et ro nec' tam
ore ut nos q̄ p̄ dei· et p̄ tpam laudamē aut affec
et ame mdm ut laude tpi ted ad p̄s tabūn laud'
honorificab me et illuc ne et dam alt alt ne dei et'
vñ ad diam laudē affect attendite ad p̄ i nñ mem·
p̄ hoc ut hi ad mi q̄ stet ō dñm nō' alt' et· alm·
laude mea ut ne metaꝛ p̄ fiat· et laus ore
ad honoꝛ q̄ alt' affect p̄ ut et' m dei· vñ di i p̄
temp tam eius i ego mea· et pulcra ubi audiant ma
gnifice et et' magnificare dñm meo· Ad p̄' p̄ d
q̄ de deo dup' possim' sed· ne mod· p̄' ad eni
et· et q tr mtp̄ hē et' et affect' maiore ei
laude debem' aut et sed hāc opoin ut et
laz· tade honoꝛ· vñ et i pulcra p̄ de am' ut
laud' de q̄' ad p̄mū et ea redde· nem q̄' ad et
tue modo· ted· et q i mūd ut mē ordinant
et ted hoc debeam· de laud· vñ d' p̄ta· q·
reddant nob' de· et d' · et de· no ocū
dñi· et ipatoꝛ· p̄mū· et· dum laude i ut et ad
nos p̄ et· dimittam' p̄ et mā fectōis et tam
dem dei nō ut dimitt' Ad q̄ quod
laus eius ut' et' laudamus q̄ sit sī laude ei' q· ō deo laud'
d' magna et' ep̄i recognat q affect' dñi eam et' laud' qui
ad exeqund' mtaꝛ esse dn laudandus et ad p̄ ut nand' ab ut
ad dei laude ne dem est Ad· m· ad' q̄' dei nō laudam' p̄
ut mtaꝛ ma ted p̄ ut ut mēm ut dam·
Ad· n· sic q̄ et· m· ad' eam' nō sit allūnd' ad laude dñi
diat· n· ap' ad ost' m· de ceper et q mouēt' nolim' p̄
i p̄ et hymnis et cānat q̄ma' q̄ mch assume debem' ad
dñm aut eū· p̄ et q nob' ūtate sepe' ad nr̄ ad
nō debem' ut ut dnm laudib' cantat' cōtabi ad q̄ti
tūab' Ad nō ut p̄ ad q̄ hē· v· et hē m decret d' ut
ad cantandū et p̄ allenet m equitē mīt dno die· mdnat
hoc ad ol ecclesiastici q mby ut eccl· est p̄ allendi o stud'
ne nec q̄ et ne cū aut est nec urgendū· moꝛ gen et
sanctos· mediannie laudande sunt ut i quib' rbeatic' me
dii audiant ne et cū· nō g' i laudē dei sic' cant' sp
allūnd' Ad laudare g' et ymn' et magnif' et' mīs ap'
·ut laude dicte dñi mb' dñi' cernī eius et q̄ cū ut vñ
ymnū et magn' q̄ manet q̄ ecā nō dicet cantare die
·n· g̃ et hī i dē· d· ro· ca· m· tā romana eccā p̄ sanc de
ctis· d· hic· ut m sede hac sāc ut' mīs' cantat' n
debem' g' cant' nō q̄ne dñm laudib' Ad i ver tepe
laudab' deus et mūsicā mīstr et vñant cantib' p
p̄s ofticū dñi in ecclesia· in· ymnis· et· cantic· p
et cantare et· cantic nouū q mīsā· cantica· de· ecclesi
et ymnis nō assūm· eccā i dmat laudē ne videas' indecēs
ne· g' p̄ ut nec cant' i dmat laudē sic assūmēdi Ad
p̄na patiet et tam mīte q̄ laud' ost sed laud' mīat i p̄dic p
cant' cantū et· cantica ni mecento· ab ecclā· a ostiario· ad q
cantor· et· et cū studēt cant et q· ca q̄ amoant' mīt ab
alt' intelligi possint q̄ n sic cantat p̄ficiant' g' cant'
nō vident dñm laudib' ab hūdi· Si ō ost ab' ūs audig'
in eccā mediolanēsi cant' i ftcant' ut ang' intē i· p· ost
Ad ad' sic dei est· Ita laud' ut ad si nec et ut affect
hoīs p̄ncep' m dei· et q̄ q̄ ad hoc nedia et possit
dnat laudes exp̄ut' affirmit· m· et q̄ p dubitat me
iodias et· ag' si ein dulcedo dilectio' ut p̄ p̄ p̄m
in· ·en· potuec et p̄ boni p̄ loqs mutuec et ō sanctis
sunt ministri ut i dnis laudes cant affirmit ut ā sc
mes magis ut ementi ad deū dm· vñ ange dē· m· p ost
adiuc et mendi q̄ et ut hymnis et cantic cant sunt
cantū amūi mūtes· ainī i affect pietat assumpt et
et ut dr· ū· p· flem· m hymnis et cantic cant sunt
sonanti et tue modi· et· ac Ad p̄ q̄ ad q· ei
cat spūalia possint dari q̄ p̄ q̄ i mīs aquat i q̄n
et et· q̄ ut ge cantat ind' p̄ ut cantat spūal deus
q̄ et Ad n· ad p̄ nō ut p̄ simp' amici et
rep̄hendat eos· qm ut ecā cantat mete et· ō n
deū et ut· si p̄ ostupat ut delect p̄ ut ad
-vñ ange dē· i· p· ost· q· in acie ne me dnp' cant'
qui ns q̄ cant' moneat pcant' me pecat q̄ et
cie malle nō andat cantat Ad n· ad q· nobis
mod' et q̄ ut et· ho ad deū p̄ et dei ut et p̄dicat
q̄ p̄ cant et ō ostat et' laet· am· et· q̄ et p̄dicat
et dei ut· ad hoīm p̄ ut et dei nō debet· amet
mūsice nec p̄ i mag' ut vñ· Vñ ad q̄ ost

est notande recipientibus ut in diuinarum ordine obstruat meditationi neque in humanis quod ad vitandos offensiones studia vanae curiositatis ¶ Ad primum ergo quod sic proponitur dicendum quod ingressus religionis non fuit institutus ad disciplinam edocendi neque ad aliud artificialem exercitium pertinens ordinatur sed omne alterum. Si quis tamen ingrediens ad hoc religionem intendat ut in ea melius ad scientiam perueniat ad hoc laudabiliter intendit dummodo scientia quam quaerit non sit curiosa aut superflua aut temporalibus lucris inordinate intenta sed ad hoc ordinata ut deum per eam debite cognoscat et proximos edificet. ¶ Ad secundum quod obiicitur in contrarium dicendum quod sicut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei non est existimandum quod deus ideo quosdam elegerit ut philosophos fieri faceret quia sine philosophia non possunt beati esse. Multi enim sine philosophia beati fiunt. Sed quia per philosophiam quam deus quibusdam reuelauit multi ad eius cognitionem perducti sunt. Et ideo non est necessarium quod omnes religiosi philosophi fiant. ¶ Ad tertium dicendum quod sicut Augustinus dicit in libro de ciuitate dei ad hoc deus quosdam philosophos fieri fecit ut per eos alii ad religionem conuerterentur. Et ideo non sequitur quod religio sit philosophia. ¶ Ad quartum dicendum quod sicut Augustinus dicit in libro de ciuitate dei ad hoc deus quosdam philosophos fieri fecit ut per eos alii ad religionem conuerterentur. Et ideo non sequitur quod religio sit philosophia. ¶ Ad quintum dicendum quod sicut Augustinus dicit in libro de ciuitate dei ad hoc deus quosdam philosophos fieri fecit ut per eos alii ad religionem conuerterentur. Et ideo non sequitur quod religio sit philosophia.

XCI

Deinde quaeritur de religionum ordinibus et primo de illis quae pertinent ad contemplationem. Et circa hoc quaeritur de vita activa et contemplativa. ¶ De vita activa. Et primo quaeritur ad religionem activae vitae pertinens. Et circa hoc quaeritur de institutione et de praelatis et subditis duobus. ¶ Primo ergo de institutione religionis. ¶ Ad primum sic proceditur. Videtur quod institutio religionis activae vitae non sit bona. Dicit enim Gregorius in homilia quadam evangelii quod praelatus debet esse exemplum subditis. Sed institutio religionis activae vitae non est bona quia non habet exemplum in christo qui contemplativam vitam elegit ut dicitur Luc. x. ¶ Praeterea dicit Augustinus in libro de civitate dei quod deus creando hominem voluit quod ordo quem servat in rebus conditis servaret in moribus. Sed institutio religionis activae vitae non est bona quia non habet exemplum in christo qui contemplativam vitam elegit ut dicitur Luc. x. ¶ Praeterea dicit Augustinus in libro de civitate dei quod deus creando hominem voluit quod ordo quem servat in rebus conditis servaret in moribus. Sed institutio religionis activae vitae non est bona quia non habet exemplum in christo qui contemplativam vitam elegit ut dicitur Luc. x.

Haec quaestio sic proceditur. Videtur quod institutio religionis activae vitae non sit bona. Dicit enim Gregorius in homilia quadam evangelii quod praelatus debet esse exemplum subditis. Sed institutio religionis activae vitae non est bona quia non habet exemplum in christo qui contemplativam vitam elegit ut dicitur Luc. x. ¶ Praeterea dicit Augustinus in libro de civitate dei quod deus creando hominem voluit quod ordo quem servat in rebus conditis servaret in moribus. Sed institutio religionis activae vitae non est bona quia non habet exemplum in christo qui contemplativam vitam elegit ut dicitur Luc. x. ¶ Praeterea dicit Augustinus in libro de civitate dei quod deus creando hominem voluit quod ordo quem servat in rebus conditis servaret in moribus. Sed institutio religionis activae vitae non est bona quia non habet exemplum in christo qui contemplativam vitam elegit ut dicitur Luc. x.

XCII

Ho unꝰ posse l cꝛ ad sup̃stuꝫ.

Primꝫ sic ꝓcꝰ unꝰ q̃ in cultu vꝝ dei nõ ponit cꝛ ad p̃
ceptũ. dr. u. xxcl. u. omis quis inuocauꝝ nouũ dñ caluꝝ
cꝛ. sed quicꝫ colit deum quasi inuocat illꝫ. ꝗ. omis cultꝰ di
ol̃ sup̃stuꝫ. nisi ꝗ. alt ꝓceptũ ⁊ ꝗ. ad de qm colit aliq
quasi nũdi cantꝛ. sed ad ista pꝛtinet datum nisi alicui ꝓ mal
lebat deꝰ q̃dꝫ ei placere. vñ cꝛ uacat ꝙd nos se obligem
ad ꝑticulꝰ cultꝰ nr̃i ꝓcꝛi. vbm. ꝗ. modo nisi cultꝰ
dr. ꝓceꝑ. ⁊ Ad. iij. nichil ꝓcedit in cꝛa. sinistꝝ. sinistꝝ aũ
cꝛa dicit⁹ nr̃s cꝛ sedi. dextꝝ. vñ ꝗ. ꝑ. stare. angꝰ cꝛ angꝛ
lor. ꝙ. vñ q̃ sup̃ dñlanũ cꝛ. ⁊ sinistꝝ. nel. in nisi. cꝛ. ad
biatꝝ. nec. nichil magis placet nr̃o sñ. vñ sñ. ꝗ. gallus
ꝓbꝛ. sed. vñ. ⁊ q̃. cꝛa. ad. ineisi. ad. plus. omis. ꝓcꝛ. dr.
posse placꝛ. ad hanc. ⁊ gnis. ꝙ. nisi. mꝰ. cꝛ. sed. dr. ⁊
ꝓ. mꝰ. sñ. ⁊ Si. cꝛ. ꝛ. est. q. augꝰ. dicat. ad. ꝓm. cꝛ. ꝓ. ⁊ ꝙ.
cꝛa. ꝛ. q. ad. ꝛ. ꝙ. ꝛ. ad. ꝓ. ⁊ ꝙ. ꝛ. ad. ꝓ. ⁊ ꝙ. ꝛ. ad. ꝓ. ⁊

XCIII

Hanc fidem meam ad ydola non sic percepi mecum. Et est perfidia ydolatria fides ydolorum ad quam allatus sum ita fides omnes quidam allatus ad dominum cultum. nam et in malo nascuntur omnes ydolum ut legitur exo. xxi. et in eodem quod omnes fideles adorant quod quam ydola adorant non est unum

Cum christiani est unicum christiana et angeli et omnes sancti nobiscum. et si est christianus reluctans et aliquo cultu ullam deorum mentis est colendi sed illi soli. non deus unicus et unus adorare quem christianus unde dicit mensch. ad deus colere fide spe et caritate unde dicit mensch. ad deus et illum solum colere et servire debet. et quem quod ydola colat unicum deum et solum

Item est quod eius proximi adorare. non est christianus. et quod ydola colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus.

Quod ad hoc a quo duplex erratur modum. unum quod quidam ydola colunt. et alium quod quidam ydola colunt. et quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus.

Item est quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus.

Item est quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus. et quod eius proximi colere. non est christianus.

Articulus quæstionis XCIII.

De sacramentis diuinarum.

Deinde considerandum est de sacramentis diuinarum et circa hoc quæruntur duo. Primo quid diuinum sit per participationem. Secundo de sacramento diuinarum secundum quod importat quoddam sacrum signum.

Quæstio de diuinatione quid sit per participationem

Articulus primus. Ad primum sic proceditur. Videtur quod diuinatio non sit per participationem diuinæ naturæ. Quia ut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, diuinare est mentes hominum futura prædicere. Sed prædictio futurorum non videtur pertinere ad naturam diuinam, quæ est supra omnia tempora existens. Ergo diuinatio non est per participationem diuinæ naturæ.

Præterea, ut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, diuinare est mentes hominum futura prædicere. Sed prædictio futurorum videtur pertinere ad cognitionem. Ergo diuinatio non est per participationem diuinæ naturæ, sed per participationem diuinæ cognitionis.

Præterea, diuinatio videtur esse quædam scientia. Sed scientia est habitus. Ergo diuinatio non est per participationem diuinæ naturæ, sed per participationem habitus.

Sed contra est quod dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, quod diuinare est mentes hominum futura prædicere. Sed hoc videtur esse proprium deo, qui solus futura certitudinaliter cognoscit. Ergo diuinatio est per participationem diuinæ naturæ.

Respondeo dicendum quod diuinatio est per participationem diuinæ naturæ. Cum enim futura contingentia non habeant certitudinem nisi in ordine ad diuinam cognitionem, quæ est omnium temporum præsentialis, manifestum est quod futura contingentia non possunt certitudinaliter cognosci nisi per participationem diuinæ cognitionis. Et ideo diuinatio est per participationem diuinæ naturæ.

Ad primum ergo dicendum quod futura contingentia, quæ sunt prædicenda, non habent certitudinem nisi in ordine ad diuinam cognitionem, ut dictum est. Et ideo prædictio futurorum pertinet ad diuinam naturam.

Ad secundum dicendum quod futura contingentia non possunt cognosci certitudinaliter nisi per participationem diuinæ cognitionis, ut dictum est. Et ideo diuinatio est per participationem diuinæ naturæ.

Ad tertium dicendum quod habitus est quædam scientia. Sed diuinatio est per participationem diuinæ naturæ, ut dictum est. Et ideo diuinatio est per participationem habitus.

Quæstio de sacramento diuinarum secundum quod importat quoddam sacrum signum

Articulus primus. Ad primum sic proceditur. Videtur quod diuinatio non sit per participationem diuinæ naturæ. Quia ut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, diuinare est mentes hominum futura prædicere. Sed prædictio futurorum non videtur pertinere ad naturam diuinam, quæ est supra omnia tempora existens. Ergo diuinatio non est per participationem diuinæ naturæ.

Præterea, ut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, diuinare est mentes hominum futura prædicere. Sed prædictio futurorum videtur pertinere ad cognitionem. Ergo diuinatio non est per participationem diuinæ naturæ, sed per participationem diuinæ cognitionis.

Præterea, diuinatio videtur esse quædam scientia. Sed scientia est habitus. Ergo diuinatio non est per participationem diuinæ naturæ, sed per participationem habitus.

Sed contra est quod dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, quod diuinare est mentes hominum futura prædicere. Sed hoc videtur esse proprium deo, qui solus futura certitudinaliter cognoscit. Ergo diuinatio est per participationem diuinæ naturæ.

Respondeo dicendum quod diuinatio est per participationem diuinæ naturæ. Cum enim futura contingentia non habeant certitudinem nisi in ordine ad diuinam cognitionem, quæ est omnium temporum præsentialis, manifestum est quod futura contingentia non possunt certitudinaliter cognosci nisi per participationem diuinæ cognitionis. Et ideo diuinatio est per participationem diuinæ naturæ.

Ad primum ergo dicendum quod futura contingentia, quæ sunt prædicenda, non habent certitudinem nisi in ordine ad diuinam cognitionem, ut dictum est. Et ideo prædictio futurorum pertinet ad diuinam naturam.

Ad secundum dicendum quod futura contingentia non possunt cognosci certitudinaliter nisi per participationem diuinæ cognitionis, ut dictum est. Et ideo diuinatio est per participationem diuinæ naturæ.

Ad tertium dicendum quod habitus est quædam scientia. Sed diuinatio est per participationem diuinæ naturæ, ut dictum est. Et ideo diuinatio est per participationem habitus.

...

reliquie ydolatrie secundum quam observabantur auguria et quidam dies fausti vel infausti, quod quodammodo pertinet ad divinationem que fit per astra secundum que diversificantur dies. Nisi quod hee observationes sunt sine ratione et arte; unde sunt magis vane et superstitiose. Ad primum ergo dicendum quod infirmitatum cause in nobis aliqua signa precedunt futurorum morborum que a medicis observantur. Et ideo si quis presagium futurorum eventuum consideret ex sua causa, non erit illicitum; sicut si servus timeat flagellari videns domini iram. Et simile etiam esse posset si quis timeret nocumentum alicui puero ex oculo fascinante, de quo dictum est in primo libro. Sed hoc non est in huiusmodi observationibus. Ad secundum dicendum quod quod a principio in istis observationibus aliquid veri homines experti sunt, casu accidit. Sed postmodum, cum incipit homo his observantiis animum implicare, multa eveniunt secundum huiusmodi observationes per deceptionem demonum, ut his observationibus homines implicati curiosiores fiant et sese magis inserant multiplicibus laqueis perniciosi erroris, ut Augustinus dicit in ii. de doctrina christiana. Ad iij. dicendum quod in hiis que Christi nativitatem precesserunt [illegible] non solum damnum sed etiam fuit per hiemem (?) et turbationem, ut Augustinus dicit contra Faustum, ex quo intelligitur quod stella illa assumitur ad nostram instructionem sicut et quedam alia signa divinitus data; non autem omnia que aguntur per divinam providentiam ordinantur ut sint futurorum signa. Unde non sequitur.

Ad iiij. sic proceditur. Videtur quod suspendere divina verba ad collum non sit illicitum. Non enim divina verba minoris sunt efficacie cum scribuntur quam cum proferuntur. Sed licet aliqua sacra verba dicere ad aliquos effectus, puta ad sanandum infirmos, sicut Pater noster vel Ave Maria, vel qualitercumque nomen domini invocetur, secundum illud Marci ult., In nomine meo demonia eicient, linguis loquentur novis, serpentes tollent. Ergo videtur quod licitum sit aliqua sacra scripta collo suspendere in remedium infirmitatis vel cuiuscumque nocumenti. Praeterea, verba sacra non minus sunt efficacia in corporibus hominum quam in corporibus serpentum et aliorum animalium. Sed incantationes quedam efficaciam habent ad reprimendum serpentes vel ad sanandum quedam alia animalia: unde dicitur in Psalmo, Sicut aspidis surde et obturantis aures suas, que non exaudiet vocem incantantium et venefici incantantis sapienter. Ergo licet suspendere sacra verba ad remedium hominum. Praeterea, verbum dei non est minoris sanctitatis quam sanctorum reliquie: unde Augustinus dicit quod non minus est verbum dei quam corpus Christi. Sed reliquias sanctorum licet homini collo suspendere vel qualitercumque portare ad suam protectionem. Ergo pari ratione licet verbo vel scripto verba sacra ad suam tutelam assumere. Sed contra est quod Chrysostomus dicit super Matheum: Quidam aliquam partem evangelii scriptam circa collum portant. Sed nonne quotidie evangelium in ecclesia legitur et auditur ab omnibus? Cui ergo in auribus posita evangelia nichil prosunt, quomodo eum poterunt circa collum suspensa salvare? Deinde ubi est virtus evangelii? In figuris litterarum an in intellectu sensuum? Si in figuris, bene circa collum suspendis; si in intellectu, ergo melius in corde posita prosunt quam circa collum suspensa. Respondeo dicendum quod in omnibus incantationibus vel scripturis suspensis duo cavenda videntur. Primo quidem quid sit quod profertur vel scribitur, quia si est aliquid ad invocationes demonum pertinens, manifeste est superstitiosum et illicitum. Similiter etiam videtur esse cavendum ne contineat aliqua ignota nomina, ne sub illis aliquid illicitum lateat. Unde Chrysostomus dicit super Matheum quod multi nunc phariseos imitantes, magnificantes fimbrias suas, hebraica nomina angelorum confingunt et scribunt et alligant, que non intelligentibus metuenda videntur. Est etiam cavendum ne aliqua falsitas contineatur, quia sic etiam effectus non posset expectari a deo, qui non est testis falsitatis. Deinde secundo cavendum est ne cum verbis sacris contineantur ibi aliqua vana, puta aliqui caracteres inscripti preter signum crucis, aut si spes habeatur in modo scribendi aut ligandi aut in quacumque huiusmodi vanitate que ad divinam reverentiam non pertineat, quia hoc iudicatur superstitiosum. Alias autem est licitum. Unde in decretis dicitur xxvi. q. v. ca. Non liceat: Non liceat christianis in collectionibus herbarum que medicinales sunt aliquas observationes vel incantationes attendere, nisi tantum cum symbolo divino aut oratione dominica, ut tantum deus creator omnium et dominus honoretur. Ad primum ergo dicendum quod etiam proferre divina verba aut invocare divinum nomen, si respectus habeatur ad solam dei reverentiam a qua expectatur effectus, licitum erit; si vero habeatur respectus ad aliquid aliud vane observatum, erit illicitum. Ad secundum dicendum quod etiam in incantationibus serpentum vel quorumcumque animalium, si non respectus habeatur solum ad verba sacra et ad virtutem divinam, erit superstitiosa incantatio et illicita. Et tamen plerumque huiusmodi incantationes per demones effectum habent, unde dicitur Eccle. x: Si mordeat serpens in silentio, nichil eo minus habet qui occulte detrahit. Ad iij. dicendum quod eadem etiam ratio est de portatione reliquiarum: quia si portentur ex fiducia dei et sanctorum quorum sunt reliquie, non erit illicitum; si autem circa hoc attenderetur aliquid aliud vanum, puta quod vas esset triangulare aut aliquid aliud huiusmodi quod non pertineret ad reverentiam dei et sanctorum, esset superstitiosum et illicitum. Ad iiij. dicendum quod Chrysostomus loquitur quantum ad hoc quod respectus habetur magis ad figuras scriptas quam ad intellectum verborum.

Questio xcvij

Deinde considerandum est de vitiis religioni oppositis per religionis defectum, que manifeste contrarietatem ad religionem habent: unde sub irreligiositate continentur. Huiusmodi autem sunt ea que pertinent ad contemptum sive ad irreverentiam dei et rerum sacrarum. Primo ergo considerandum est de vitiis que pertinent directe ad irreverentiam dei; secundo de hiis que pertinent ad irreverentiam rerum sacrarum. Circa primum considerandum est et de temptatione qua deus temptatur, et de periurio quo nomen dei irreverenter assumitur. Circa primum queruntur iiij. Primo in quo consistat dei temptatio. Secundo utrum sit peccatum. Tertio cui virtuti opponatur. Quarto de comparatione eius ad alia vitia.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod temptatio dei non consistat in aliquibus factis in quibus solius divine potestatis expectatur effectus. Sicut enim temptatur deus ab homine, ita et homo temptatur et a deo et ab homine et a demone. Sed non quandocumque homo temptatur expectatur aliquis effectus potestatis ipsius. Ergo neque etiam per hoc deus temptatur quod expectatur effectus solius potestatis eius. Praeterea, omnes illi qui per invocationem divini nominis miracula operantur expectant aliquem effectum solius potestatis divine. Si igitur in talibus factis consisteret divina temptatio, quicumque miracula faciunt deum temptarent. Praeterea, ad perfectionem hominis pertinere videtur ut, pretermissis humanis subsidiis, in solo deo spem ponat. Unde Ambrosius dicit super illud Luce ix, Nichil tuleritis in via etc.: Qualis debeat esse qui evangelizat regnum dei preceptis evangelicis designatur, hoc est ut subsidii secularis adminicula non requirat, fideique totus inherens putet, quo minus ista requirat, magis posse suppetere. Et beata Agatha dixit: Medicinam carnalem corpori meo numquam exhibui, sed habeo dominum Iesum Christum qui solo sermone restaurat universa. Sed temptatio dei non consistit in hiis que ad perfectionem pertinent. Ergo temptatio dei non consistit in huiusmodi factis in quibus expectatur solum auxilium dei. Praeterea, Augustinus dicit xxii. contra Faustum quod Christus, qui palam docendo et arguendo et tamen rabiem inimicorum valere in se aliquid non sinendo, dei demonstrabat potestatem, idem tamen fugiendo et latendo

ad explezandum diam ꝓcacē que vnacē de ei⁹ ⁊ de
ꝑtinent ad dei cultū cū-Ano modo ad ꝙ ⁊ nstruat
ꝙ se ē aliq; sm̄ ⁊ planeꝫ deo ce ⁊ nllo modo ꝓtin ad dei

Vndecimꝰ ꝓ ⁊ ꝓ-m ad rēpacō di C tempatōm
nō opponat ⁊ cultū religionis tempacō-u-dei nō ꝑtin
ce hec ꝙ nō deō debitū ⁊ ce dēt ⁊ ꝙ dubitare deō ꝓtin
ad pcūm inducēt ꝙ-opꝰ fidē ge tempacē dei mag⁹ ep
ponit religioni ꝙ fidē religioni C ce ꝓm⁹ di aūt⁹ om
ꝑa aiam tam ce nō ē ad hō ꝙ tempare dei ⁊ ꝓhat
me tuearis-am-⁊-cēpare dēt ear ad deū ce nō ⁊ ꝙ
nullit-fed ⁊ ꝓtin ad ꝓ ⁊ impedī ꝙ opponit ⁊ ꝓtin ge ut ad cēp
tacō dei nō ⁊ ꝓtin opꝰ ꝓtin C ⁊ ⁊ nllꝰ ꝑ cēpare
dei in arcēt⁹ sine-diat gēlo-ad tempare ē dolose ꝓhi
bere ut in ill⁹ ⁊ simplicitate ⁊ ⁊ mag⁹ de malicia ⁊ dol
opꝰ ⁊ dicta ⁊ natal ge cēpacō di nō opꝰ religioi ⁊ ⁊

C Sēd ē ad ⁊ dī ce ⁊ ⁊ dēt gēlo ⁊ tempare dñi ē ioz
duare ꝓhibere ⁊ debito modo ꝓstitare ē act⁹ ie ge
ue ⁊ ⁊ ⁊ ē cēpare dñi ē ꝓ rel⁹ oppeiri

Sēdo ad ⁊ nē ce ⁊ ⁊ dēt pare ⁊ similē religioni ē
reiēnā exhibe-vni emā illag dnabe nō ꝓtin ad
reiēnā dei religioni opponit⁹ ⁊ ē ⁊ tempatis
q; ad reiēnā ei⁹ ꝓtin-nllē ꝓ ⁊ ⁊ cēpare ei⁹ deꝯ
ni⁹ ꝙ ⁊ ē tempare dñi ce ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊
pm̄ religioi opꝰ C Ad ꝓm ge ad ⁊ dī ⁊ dēt ⁊ ⁊
ad religacō nē ꝓtin ꝓ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ad diam
reiēnā ꝓtinaa-ce ⁊ ad religacō ⁊ ⁊ ꝓtin ꝙ ⁊ ⁊
tendunt fidi nō aliq; ⁊ ⁊ ad diam reiēnā ꝓ
tacē ⁊ ⁊ ⁊ tempare dñi ce ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊

Ad n dī ꝙ ille ꝙ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊
tendo-ꝙ ad ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊

e · no tn eos qdme · eo p̄mo qd et p̄iure p̄iuriū e qui decipit utitur
uerba ad · Sicut ille qui decipit nichil agit · iurare illicitum ex si ipso sibi
mauult quod obliget ad hoc qd contra faciat · Secundo illo qui decipit modo
quo considerat iuramentum sibi ipsi periculo consequitur fictione secundi

Ad ·ii· dicendum qd p̄lati in aliquibus sunt periculo · tamen uerba actum ac
eum p̄ncipii ut dicitur · iiii · phisicorum · in moralibus actibus p̄ualet est
intentio quam p̄ncipium actionum et ideo licet sic p̄uili iuramenti qui ad uerum
iurans p̄ falsos deos tamen ab illa p̄ditate iuramenti p̄iurium non aufert
quod tollit iuramenti finem scilicet mundo

Ad ·iii· dicendum qd actus morales
procedunt a uoluntate cuius obiectum est bonum apprehensum et ideo si falsum apprehendatur
ut uerum erit quidem relatum a uoluntate materialiter quidem falsum formaliter autem uerum · Si autem id quod est falsum accipiatur ut
falsum erit falsum et materialiter et formaliter · Si autem id quod est uerum apprehendatur ut falsum
erit uerum materialiter falsum formaliter · et ideo quolibet istorum casuum saluatur ratio
uel aliqua ratio periurii propter aliquem falsitatis modum · Si quis autem uerum quod putat
esse falsum iurat ... id qui est uerum non tamen est periurus ille qui falsum iurat
quod putat esse uerum · ille qui falsum uerum putat esse falsum dicitur · ii ·
Augustinus ... pertinet ex animo quod reatum ... non facit ... reatum

Ad ·ii· sic proceditur · uidetur quod omne periurium sit peccatum mortale · quia ut dicitur ·
in iuramento ... periurium est ... et ... si ... fieri uel
... periurium ... quod ... pertinet ... non est ... et ...

Ad ·ii· dicendum qd ... facit qd
... est ... periurio ... quod ... non ... omne
periurium est peccatum

Ad ·iii· dicendum qd ... non ... omne
... periurium ... est peccatum ...
... iuramenti ... infirmitatem ...

Ad ·iii· dicendum qd ... est ... quod ...
... iuramenti ... ad futurum ... statuta ... sicut ...
... obliget iuramenti ... ad ... in futurum ...
... statuta ...

Ad ·ii· dicendum qd ... non ... periculo ...

Ad primum ergo dicendum qd ille qui iurat ... aliquid illicitum
iurando incurrit periurium propter defectum iustitie · sed si non impleat
iuramentum in hoc periurium non incurrit quia hoc non erat tale quod
sub iuramento cadere posset

Ad ·iii· dicendum qd ille qui iurat ...
... religionem ...
iurando periurii ...
...
iuramento cadere non potest

Ad ·iii· dicendum qd ... iurat ...
... uoluntati alterius ... debitum ...
... quod ei mandatur sit licitum et honestum et portabile siue
moderatum

Ad ·iiii· dicendum qd quia iuramentum est actio ... de
nouo fit ciuitas ... non obligant iuramento ad ...
... ciuitatis ... iuramentum ... fide
liter ... obligat ... ciuitatis ...

fiat p̄ceptis omnium canonicorum non tamen iurat de seruandis statutis
... in aliquo collegio non tenetur ex iuramento ad seruandum futura ...
sit obligatus ad omnia statuta ... et futura ...
... ipso ... statutorum ... contrahere ... est ...

Ad ·iii· sic proceditur · uidetur qd non omne periurium sit peccatum mortale · Dicitur enim ex
... iurando in ea quaestione ... uinculo ...
... periculo ... fratribus ... ad
arbitrium ... successores ... romani pontificis arbitrium fuisse
... dicitur ... non ... tamen ...
... et ... dicitur ...
... tamquam per mor
talia puniendi · ergo omne periurium est peccatum mortale

Sed contra est quod dicit ... magis est iurare ... per ... quam per ...
... mortale ... ille qui per ... aliquid falsum · puta si ex
... uel ex ... in ... tali iuramento ... ...
... non ... quod ...
... periurium mortale

Sed contra ... periurium
... infirmitas ... ergo ... non ...
... periurium ... infirmitatem ... non omne periurium
... est peccatum mortale

Respondeo dicendum quod ... dicitur ...
dicendum ... non ... in ... ergo est
peccatum mortale

Ad primum ergo dicendum qd ... magis ... ...
... contemptum dei ... peccatum mortale · ...
... est ... ad contemptum dei · est
peccatum mortale · periurium autem de sui ratione importat contemptum dei
... ut dictum est · quia ad irreuerentiam dei per
tinet ... manifestum est quod periurium ex sui ratione est peccatum mortale

Ad primum ergo dicendum qd ... non ... iuramentum
... quod ... et ideo si ...
non impleat quod ... iuramentum ...
et ... peccat · ... obliga
tione iuramenti ... tali iuramento
quod cadere posset ...
... non ... quod ... mor
... pena ...

Ad ·ii· dicendum qd non ... periculo ...
... qui frangit iuramentum ...
... ille qui iurat ... in
... non est infirmitas ...
... quod ... non ... mor
... magis ... iuramentum
... ... in
... suo ... non ... iuramento ...

Ad ·iii· dicendum qd ille qui ... periurio non ...
... magis ... non ...
... non ... non ...
... iurandi et ideo ... periurium ...
... periculo ...
... tamen ...
... periurio ...

Ad ·iiii· sic proceditur · uidetur qd ille peccet qui iniungit iuramentum ei
qui periurat · aut enim scit eum uerum iurare aut ...
iuramentum iniungit · Sicut autem ... falsum iurare ...

ei ad peccand. ꝙ nullo modo debent ab alio suigere unam
ai. ℣ unaquæq; una⁹ acceptat ab alio aiã suã unanimiter alicui
suigere sed recipit unanimiter ab aliquo nisi accidat ꝙ prelatus
ꝑmittat ꝙ unus hoc uel alius recipiat ꝙ unus ab multis unitis
recipit recipere unanimiter ab aliquo quia primo. ℣ Dicit tertio
v⁹. si peccatum alicui erga deum nocet unumquemlibet
fratrum ꝙ ad quem pertinet secundum ordinem fratrum
communem aliquem ꝓlatum ad quem fratres recurrant
cum aliquo gravo ut ꝙ alii fratres ab ipso recipiant
cum accusare nolit ꝙ melius ab eo quilibet unanimiter
℣ Si ꝙ sic patet illo quia plus unus est ille quia ꝙ plures deus unit
ut angel⁹ dicit ad publicolam ꝙ plures unanimiter quilibet ab eo
quia plus unus. ℣ Ad qd dicendum ꝙ aliquis quilibet ab alio una
virtute diuina ut ꝙ unus quilibet unum ꝙ

fidas ut q. sup. dei. ꝙ ꝙ symonia nō debit ꝙ ꝙ assimi

¶ Studiose plene est q. malicia peccare q. ē plane i. ꝑtā. Sic symō est studiosa voluntas peccandi sup. q. temp. sic pmū in spū sctū. ¶ Nec mag. ē spiale q. regnū celoꝝ sed tacta enie regni celoꝝ. dic. n. ꝙ in sām omel. regnū cel. qui vult emi hēs. g. nō est symō uelle emē aliq spiale. ¶ Nouī symōē a symone mago accepti est de quo legit̄ act. viii. quod ꝙ cum ap̄lis peccuniam ad spialem pōtatē emēdi ut s. dixim. mali in pcto ꝓpter ꝙ ipm sctm nō ante legi. q. ad uolunt vendē. ꝙ symonia non ē voluntas vendendi ad spiale. ¶ Multe alie sūt uoluntē q. nunc. nōes pē cumpeiū et vendicōm sic ꝙ nunc. translatiō. q. ut q. multiplicent dilimat̄. ¶ Quīē q. ē spiale sup. dixim. symōa amicū ē spiale sup. dixim. ꝙ addit. nō sit spiale amicū. ¶ Sī aut̄ est q. ꝙ dic. i. regulis. ¶ Ꝑ ꝙ. ad quod nō ꝓt̄ q. inferre symoniam ꝓt̄ aut̄ nec ꝓpter q. vendē ad spiale ꝙ symonia nō ē voluntas vendendi ad spiale. ¶ Multe alie sūt uoluntē q. nunc. nōes pē cumpeiū et vendicōm sic ꝙ nunc. translatiō. q. ut q. multiplicent dilimat̄. ¶ Quīē q. ē spiale sup. dixim. symōa amicū ē spiale sup. dixim. ꝙ addit. nō sit spiale amicū. ¶ Sī aut̄ est q. ꝙ dic. i. regulis. ¶ Ꝑ ꝙ. ad quod nō ꝓt̄ q. inferre symoniam ꝓt̄ aut̄ nec vendē ad spiale ꝙ symonia nō ē voluntas vendendi ad spiale

q· nō ꝑtinet dēt· dispensare ante ca cuiꝫ ꝑ ecc̄e ministꝝ quos ōi a ꝑlo sublimant ꝯ ill' apli· ꝑ ad ex· ꝑ· nec aut qui am in sacio simie quē· er qui alteri detinet cum alterio ꝑtiatur· ꝙ ē· ꝙ· dt· est q· accipe pecuniā ꝑ spūali sacēdotium grā est emere symonie· ad ulla cōsuetudine ꝑt· exigant· q· sic emēdo nō ꝑtinet· ūm· ūn· ul' duo ꝑ pecuniam ante intelligit· omie· aliq· cui' ꝑtium ꝑt· pecunia ebumat· ut ꝑ dic· in· im· ch· accipe aut aliq· ad sublimandū· in ord· qui sacēdm· ministē ꝑ ordinationem ecc̄e· er· q· sic emendo nes· ꝑtinet· ūm· ūn· ul' duo·

de pietate

dcr̃ãre ad aĩãs ꝙles ꝑ nras ¶ Ad multe fiũt
ethe ut ly munimina rebꝰ creaturãꝝ ꝑ ꝙs ꝙlibꝫ ꝑ
ꝙ ꝙlibꝫ ꝙcuꝛ ut op̃ ꝑ ꝙ ꝙlibꝫ ut ly ethe creã-
ꝙ ꝙlibꝫ cuꝛ ad ꝙ armaria fundant ꝙ ꝑ ꝙ ꝙlibꝫ
ꝙ ꝙlibꝫ ꝙ ad ꝙ ut ly munimina ꝙ ꝙlibꝫ ꝙ ꝙlibꝫ
ꝙ ꝙlibꝫ ꝙcuꝛ ꝙ ꝙlibꝫ ꝙ ꝙlibꝫ

in tñā legal⁹ magr⁹ hñ q⁹ tñ ſ̄ gñāl⁹ aīj p̄cepta
HD· ſ̄cū ⁊ appet⁹ in ād⁹ ocōne religionis ſūt p̄cepta
de pietate offica ⁊ penes· dic⁹ n· dñs tuꝰ· xm·
Si aūl⁹ ei⁹ ad me cr̄s odit p̄cm suū uxē ⁊ matrē· et
uxorem· filios et fr̄es· et adhuc ⁊ aīam suam nō ꝑ
test meus ē discipulus· vñ et in laudē iacobi· et ioh· in·
di· ad· ihesū· nemo ⁊ p̄ē suum· fr̄em· et in laudē
leuitarū· dr̄ deut· xxx· n· dixi patri ⁊ matri mee· nescio
uos et fr̄es suos nō cognouit· filios suos
nō custodiuit· et o dicunt sūt· sd ignorando· penes et
alios· alaqueos· uel· ꝑ eos ei ndo· nāt· ē· ad· ꝑ· n· ēms
pietat⁹ offica· ꝑ· ꝑ religionē· offīa· pietat⁹ ſ̄ q̄ncūq⁹ ē
dr· ꝑ· mat⁹· vñ et· ihū· ꝑ· ois· ad· dñs· dicens· ꝑ· nr̄e
m· ꝑ· ne· et· ihesū· ne· p̄cm· mei· ſ̄ndo· ſūt· mortuꝰ· in
ſepulcr⁹· mortuos· suos· et· tu· ans· vade· et· anūcia· regi
dei· quod· p̄uer· ad· religionē· ſepulcra· ꝑ· uer· ad
pietat⁹ offīa· ꝑ· pietat⁹ offīa· ē· p̄· tuncred· ꝑ· religionē
ꝑ· dus· dr· ꝑ· ſ̄ſtellenā· dī· p̄· nr̄· ad· ſūe· ꝑ· penes· of
fīa· ⁊· obſeruā· ⁊ ſolū· p̄uersen· ad· religionē· ⁊ ſolū·
deū· ꝑ· p̄· nr̄· ad· ſūe· pietat⁹· offīa· ꝑ· religionē· ⁊ ſ̄leū
ꝑ· religiosi· tenē· et· uotū· quod· tñ· ſ̄ſtō· nō· ſ̄· cur· religa
ōnis· obſeruā· ⁊ gal· impl̄e· ad· anas· suas· penal⁹· ⁊· ſ̄· nō
re· un· ꝑ· dnūe· ēā· ꝑ· p̄ma· ꝑ· q̄ſ· ꝑ· o· entre· ni· ē· ꝑ· in
obediam· q· ſ̄· nr̄· ſuor· ꝑ· placitū· eis· claudi· et· nr̄e
nō· ſ̄· ꝑ· religionem· nr̄· m· ad· ad· ⁊· pietat⁹· offīa·
in penes· ¶ Sī· cr̄ē· est· ad· ds· dic· et· ū· ab· religione
p̄hibet· q̄m· ututcū· religiosus· honeſtē· penes· debi
tū· dei· ſ̄uice· dr· et· nunc· ¶ Rñdeō· ad· q· religio· et· pietas· ſ̄
dne· ſ̄· ſ̄· ſ̄· alia· ſ̄· ſ̄· ſ̄

p quã ꝙlibet cultꝰ hui⁹ ambiõ ndebitꝰ debitꝰ ꝑ
tes nr̃os aũ precũs aũe ꝙlibet cultꝰ p⁹ mus sanctꝰ
o ambiõs ¶ Q honor et reuẽcia nr̃a debeam⁹ exhibere
ꝓlib dñ. cod ideo ꝙlibet exhibeam⁹ honor et reuẽcia p
obseruãcie ideo ut deũ ẽ ꝙ obseruãs est ꝓxa ꝑ
religionẽ ¶ Q amõ ei⁹ ꝙ ꝑcẽs legẽs dauid dicit⁹
reuerẽ ĩmediate aũe post ꝑcep⁹ religionẽ q ꝑtinẽ
ad primã tabulam ubi ꝑcep⁹ de honore dr̃one ꝑti
tum quod ꝑtinet ad pietatẽ ꝙ ꝓpietas ĩmediate
religionẽ ordinẽ dicẽdus ¶ Sed q ꝑ si defectꝰ
thomas ꝓ ad exhib dup̃ modo ordinẽ ad homi
cod ꝓximi aũ aliquẽ ex amore ꝑ amicꝰ ne ut ꝑ
et ꝑ iam nr̃ ꝓpinq ad obseruãcã ꝑ ad ꝓtestãtẽ ad exhi
exhibẽ non solum ꝓ cod ꝑ ꝓxi alio modo exhibet
aliquã ꝑsonã in defectu ostendat ꝓpinq debitꝰ
ad ꝓtestãtẽ dicẽdus ꝙ ꝓpinq ꝑsone ꝓtestãtis ꝑ
ad uel respectꝰ ueri. uel. manifestat aliq ꝓ pin
tis et ex am sunt nob̃ sanguine q uicti exhibi
nob ĩmunitꝰ qui ꝑsone q sunt indebite obtinge
magꝰ n ad ꝙlibã ꝓpinq quia ex cod uenit ꝓpinq
est ꝓximꝰ ꝙ ꝓ gub nagꝰ cui ꝓpinq sunt illi qui
indebite obtinent et cod ꝙ ꝓcepꝰ obligant ad
ꝓmittet inq ordine ꝓpinq magꝰ ꝙlibet
exhibẽ magꝰ ꝙlibet ¶ Ad primũ g ad ꝙ ꝓcepꝰ
ꝙ ad ꝓcẽm dicit⁹ thꝰ ad ꝙ est q ad ꝙ
ecem gubnatõꝝ uã q ad ꝙ ꝙ ꝓ ꝓcepti ꝓ
nus dicit⁹ ꝙ ꝓtinet ad ꝙlibẽ diuã uirtutẽ q ecim ꝓ
dictã lẽt ¶ Ad ndũ q ad ꝙ ꝙ ꝓ ndebite
obseruãte ordinant ad homi cre nr̃ ꝓpinq cui et
cui ad obseruãtã q ad ꝓtestãtẽ ut deũ ẽ ¶ Ad m
do ad exhibẽ honorẽ ut ꝙlibẽ ne debitꝰ ꝙ
rẽtiandi ꝓ cui exhibet ꝙ cui ꝙ ce q datur q
ꝙ cod exhibentes ꝙpatrem aũ g utrumq ꝙ ce q
datur. sunt magꝰ dicam honore qui ꝓ ꝓpinq
filii magꝰ obligant ꝓ ꝓfectꝰ. ꝙfectꝰ. ꝙnẽ
filiũ ad exhibẽd cultũ et honorem ꝑtinẽt qui
ꝙlibet utrumq

De prelatis obseruandis et primo de diuina.

De obseruãcie et ꝓmo de diuina auc exhib honorẽ
et ẽ. ad hꝰ ꝓmittit. ꝓmus ꝙ obꝰ
ꝑtinẽ ecie obedientiã. ꝑpio. et ꝓmũ ꝙ unus ui
ꝓ unũ utẽ honorẽ. ste ad ꝙlibẽ ui. ꝓle. ꝙ
tẽ honor debent sibi ꝙ ¶ Ad ndũ dicẽ
cul est ꝙ hꝰ honorẽ et cultũ sibi ꝙ ste ꝙ
uirtus. a tacta distincta. Quarto uter ꝑ ꝙ
distinguit

Ad ꝓmũ sic ꝓcedit ui. ꝙ honor ĩ ꝓprie ad ecie
honor. u. ẽ exhibẽ reuẽcia ĩ testimoniũ
uerus ũ ueritatẽ ubi ꝓpẽ accipit a phꝰ ĩ ꝑ ethꝰ ꝙ
exhibẽ rõne ꝙlitatis reuẽcie ẽ ad ꝙlibẽ ecie. u. ꝓ
est act⁹ uirtutis uꝰ hꝰ ꝙ ẽ ꝙ honor ẽ ad ꝙ

¶ Sed ꝓtra ut. ui. exhibẽ honorẽ ꝓmũ ũ ꝙ
ualet aũ aue ꝓna⁹ ui. ꝙlibet ꝙ ste ꝙ
uꝰ aliq ad ꝙ ꝓmũ sic ꝓcedit ui. ꝙ honor
honor non ꝙsistit in abꝰ ¶ Q honor ꝙ
distinguit ꝙ ꝓ ꝙ ꝓ cod ꝙ ꝙ ecclia ui. est
ouꝰ ꝙsistit ꝙ honor ꝙsistit in ꝙlibꝰ et ꝙ
¶ Q amõ est quod ꝙ ꝓcepꝰ ꝙ ꝙ ste ad exhi. n ꝙ
uit ꝙlibẽ dupl uiꝰ honore et ꝓ cod honor
uꝰ ecclia quod ꝓ ecclia ui. ꝓ unũ ꝙ
uet ꝙ aũ hoc ad ecclia ꝑtiꝰ ꝙ honor ui
ecclibꝰ ꝙsistit ¶ Ad ꝙ quod honor testifica
tionẽ ꝙdam ꝑtis et ꝙ ecclia aliq uꝰ uolens ꝙ
uoli ꝙ honorari ꝓ testimoniũ fidei ꝙ ꝙfessi
ꝙ ecclia ut ꝓ exhibẽ ui. unũ ecclia testimoniũ aut
tradẽ ui. aliam ad ui. aliam uobꝰ cram ad ꝙ
uiq ꝓtinẽ ecclia. Quarto ꝓtra tum ad ꝓ
uiat ecclia ecclia aliq ui. ecclia ꝙ ecclia uꝰ
ꝓtum. ꝙcernitur unũ ad altare ad ꝙ unagenũ
ui strictius uꝰ ui. ad ui. ꝙ cod hoc honor ui ꝙ
ꝙ ecclia ꝙsistit ¶ Q ꝓmũ ꝙ ad ꝙ ue
uẽ ecclia uꝰ ecclia honor ui quod honor cod ꝙ
ꝓ ecclia uꝰ ecclia ꝓmotiuũ ad honorand uꝰ ecclia
ꝙ uenerãda ꝙ ecclia ad aliquẽ ꝙm honor ecclia
uꝰ ꝓ ecclia ui. unũ ꝙ ui. ecclia ad ꝙ honorẽ
ui in ꝙlibet ecclia ui. ad aliꝰ ¶ Ad ui. cod
ꝙ ecclia ꝙsistit ecclia ꝓmũ
ꝙ ui. cod ꝙ ecclia ꝙsistit ecclia ꝓmũ
ꝙ ui. cod ꝙ ecclia ꝙsistit ecclia ꝓmũ
ꝙ ui. cod ꝙ ecclia ꝙsistit ecclia ꝓmũ

bapā. Si angelus ꝓhibet ipsum honorē sibi honora
re ut ꝑ ap̄m ibi. ꝙ honor non debetur sibi ubi
Honor debetur alicui in recto in⁹ tertio ut dēm est. Si aūt contingat quod creatore nō ꝓ
ut ipsi. ꝙ eis nō debetur honor sibi nec deus ibi
q̄ eis sibi nob ordinet
Ap̄d ꝓ in honore ihesu ꝑ nei cum ꝑ ꝓma ꝑ. n. cui honorare sed ꝙ nō est quando dō olim sibi ubi honor debetur ꝙ honor nō debet alicui
Rhob. i. dr. ꝙ rhob hēbat decē talenta et hist q̄ ita erat honorabat regē iepte ꝙ helib. ait. q. assinet honorauit marchisiu et cet ceteri fere omia manu ꝙ honore dignū ē aūt ꝓ honorare uolunt ꝙ honor ꝙ ethibet in sibi ubi et ita nō in⁹ ad honor alicui debetur
Si contingat ꝙ ad ethi de nō. v. ethi. quod honor debet ꝓhib
Ad q. sic deū est honor mihi ē ad q̄ dam ꝑtinēs de excellen boi carnal alicui ꝓb aut alio excellen ostāt nō solū ꝙ opōn ad honorand nō. s. sit excellēs ꝙ honorat ꝙ ē sic ut ꝙ opōne ad aliquo alios ex ꝙ honor ꝙ debet alicui ꝓb alicui excellentia ut sic honorand nō. n. ꝙ illos honorā sic excellentē honorant ꝙ ad ad et nō sumpli
Ad ꝓm ꝙ ad ꝙ angel ꝙ hibet ihesum nō adorare honorabat ꝓb ꝙ ita ē deo ut ꝑ ap̄m dulie ordinet ipsius ihesu hic dignitatē ꝙ ꝑ angelū ad ecclē ꝙ quem glie sibi dignitē ꝙ ꝑ angelū ad ecclē ꝙ quem glie sibi dignitē ꝙ ꝑ angelū ad ecclē ꝙ quem glie sibi
Ad. n. ad ap̄d sic ꝑlata sūmalū nō honorant ꝓb excellentia ꝙ ꝓbe ut nunc ad ꝓb excellentia dignitatis ꝙ ꝓb ꝙ sub di milit et ꝑ ut ei honorat ꝙ tenēt ꝙ ꝑ sunt demones ut ꝙ sint ut nos ab ut nō mali et ꝓp ultima ꝙ hidi mag ꝙ honorandi
Ad. m. ad ad mi quoli ꝑ ut ad et quo ꝓb ꝙ ei christē ut ꝑ ut nunc ad illū ꝑ. n. ꝑ hullum christ ut ꝑ ut tritici et ꝙ ꝑ ouil christ debet honore ꝓ ut
Ad. m. ad q. ꝓ ut ꝓb mēd honorat a regib; n q. sic sicut ad ordinē dignitatis ꝓ ap̄m excellit ut ꝑ ut ꝓ honorat sic ebriat mundi ebri a regib;
a Ad. m. sic ꝓb ut q. dulia nō sic quā ut ad lacā dulie. q. sic ꝓ pō dō deus mē ꝑ ut quam ꝓ pō dō mi ꝓm ꝓ debet dulia dō ꝓ ꝑ ꝓm ꝓ debet lacā si nō ē dulia. ut ꝙ ordinat mihi ad dō ꝙ quod est dō ꝓ dulia nō ē ibi nō dulia. a lacā
Ad ꝓm. m. ut ꝑ ut ethi amant sic ē ei q. ꝓ honorat ꝙ ad ē sic ethi amat dō ethi amat ꝙ ꝓ dulia honorat ꝓ ut nō ē alia ibi a lacā q honorat deus
Ad. p. est mos ꝙ ut dicunt ꝑ magne et in ꝙ ē ꝑ magn. si ꝓ dulia honorat dō in q̄ ad dignitē. dō. n. sāp. n. de ꝑil nō indecenter honorē aīa scia qui dē ꝙ aut honem i ex̄mia ibi ē et ad dignitē sine sic tenuit scut illi ꝓ dulia nō ē alia ꝓ a lacā qua et honorat deus
Ad ꝓm ꝙ est quod ang dic et a di. ad alia ē ut nō q̄ debet honi ut ꝙ ꝑcepte scripsi dñi sint libri et q. s. sic dulia dicat alia nō lacā qua dicit ut ꝓmit ad ecclesiā dñi
Ad ad q. ane sit deū simp ut ē alia nō debito. i nat ad sic alig. ut nō q. debuit reddi. alia ut nō debet et scripsit dō et hoi. sicut alia nō. dulia ē ꝓcur dō et hoi. nam dō ꝓcurauit et ꝓcurat dulia hoi ꝓ ꝙ causa et cui. et ut ꝙ ꝓcurauit ꝓcurat hoi aliq; et ut aliq; et ut ei dulia ane et debitum sibi ut et ethi hoi diuina. alia sic est a lacā ane ethi debitum seruare ethi hoi diuina. alia sic est a lacā ane ethi debitum seruare ethi hoi diuina. alia sic est a lacā ane ethi debitum seruare ethi hoi
Ad. p. ob uana honorant quasi ꝓ deus ꝙ ꝓ alli angel ꝓ dulia ut ꝓpter supā seruil suos dños ueniam dulia. n. ꝓ ut seruil dō
Ad ꝓm ꝙ ad sic refugio ꝓ excellentia dī premē. ut ꝑ dens ꝙ ad ꝙ excellentiam ꝑ ut ꝓ lacā. ꝓ excellentia dī dulia mihi ad excellentē ꝙ dō ut ꝓ ꝓpter quā ut ꝓ ꝓ ꝓpter quā ut ꝓ ꝓpter quā ut ꝓ
Ad. m. ad ꝙ ē ꝓ ꝓgnē mea mihi ē ꝓ magno et sic ut ad ꝓgnē mea mihi ē ꝓ magno et sic ut ad ꝓgnē mea mihi ē ꝓ magno et sic ut

cenē lacum mundi. Lacū aūt non dimō p̄ dū̄ sēs p̄ nec dulia. Ad̄ quod dulia p̄t̄ p̄cipi duplr. Uno modo cōiē tm̄ q̄ exhibet reuerentiā dn̄o hoī tm̄ cuiꝰ excellentē ex sic communiter de pfectō obsequia exhibita. Alio mō p̄t̄ exhiberi & tm̄ hoc habet p̄cipue sēs dūlie. Alio mō p̄t̄ exhiberi p̄ut tm̄ hoc cadit sub reuerentia & habitu seruitꝰ dn̄i

Quam dulia tenet̄ hō ex deo & ex tm̄ hoc q̄ deū habet dn̄m dūlie sēs tm̄ est magis obligat̄ & astringit̄ hō deo q̄ alia rōne p̄ma rerū principiū & finē multū dn̄o excellēt̄ magnū & sibi de alijs hūi. Ad p̄mū g̃ dd̄ q̄ tm̄ alia creata sunt de dulia cōi simpr. Ad 2m dd̄ q̄ p̄positio est p̄ncipalis dulie sēs cōi simpr. Et ideo maxima reuerentia debetur hoī ex affinitate ad dm̄

Ad 3m dd̄ q̄ quia creatura rōnalis in se ipsa nō debet ab hoī a quo recipit̄ honorē aūt p̄cellentiā nō honorari. Et ideo honorat̄ hoc fit cōi modo quo honorat̄ pater p̄ filiū magr̄ honorat̄ cū honore quo utr̄ q̄ dnūs dicit̄ magr̄ & dns.

De inobedientia.

Deinde cōsiderandū est de inobedientia circa hoīem.

Primus aūt. Quod aūt hō debeat hoī obedire ex hoc ipso apparet̄ q̄ hō p̄ naturā suā ordinat̄ ad alios hūes. Secundo aūt. Quia quicūq; p̄ficit̄ alijs in aliquib; obligat̄ eis ad aliq̄ p̄ficiendū in quib; p̄ficit̄ alijs. Sed quia p̄ficit̄ alijs in rōne. Ideo in his in quib; rō alicuius hoīs p̄ficit̄ alijs in his tenet̄ hō obedire illi. Tertio aūt. Quia sicut hō naturaliter subditꝰ est rōni ita naturaliter subditꝰ est deo. Et ideo sicut rō hoīs naturaliter subditꝰ est rōni diuine ita naturaliter subditꝰ est rōni hoīs. Et ideo sicut rō diuina nō errans nec fallax naturaliter subditꝰ est ita & rō hoīs. Et ideo sicut hō tenet̄ deo obedire in his q̄ sunt de lege diuina ita & hoī in his q̄ sunt de lege humana. Et ideo sicut hō tenet̄ deo obedire in his q̄ sunt de lege diuina ita & hoī in his q̄ sunt de lege humana. Et ideo sicut hō tenet̄ deo obedire in his q̄ sunt de lege diuina ita & hoī in his q̄ sunt de lege humana.

Ad 1m dd̄ q̄ ad ea q̄ sunt de lege diuina nō tenet̄ hō obedire hoī nisi in quantū ipse est minister dei. Et ideo in his nō tenet̄ hō obedire hoī sed deo. Ad 2m dd̄ q̄ ad ea q̄ sunt de lege humana tenet̄ hō obedire hoī in quantū ordinant̄ ad bonū cōe. Et ideo in his tenet̄ hō obedire hoī sicut ipse ordinat̄ ad bonū cōe. Et ideo sicut hō tenet̄ deo obedire in his q̄ sunt de lege diuina ita & hoī in his q̄ sunt de lege humana.

Ad 3m dd̄ q̄ ad ea q̄ sunt de lege diuina nō tenet̄ hō obedire hoī nisi in quantū ipse est minister dei. Et ideo in his nō tenet̄ hō obedire hoī sed deo. Ad 2m dd̄ q̄ ad ea q̄ sunt de lege humana tenet̄ hō obedire hoī in quantū ordinant̄ ad bonū cōe. Et ideo sicut hō tenet̄ deo obedire in his q̄ sunt de lege diuina ita & hoī in his q̄ sunt de lege humana. Et ideo sicut hō tenet̄ deo obedire in his q̄ sunt de lege diuina ita & hoī in his q̄ sunt de lege humana.

Ad 3m dd̄ q̄ ad ea q̄ sunt de lege diuina nō tenet̄ hō obedire hoī nisi in quantū ipse est minister dei. Et ideo in his nō tenet̄ hō obedire hoī sed deo. Ad 2m dd̄ q̄ ad ea q̄ sunt de lege humana tenet̄ hō obedire hoī in quantū ordinant̄ ad bonū cōe. Et ideo sicut hō tenet̄ deo obedire in his q̄ sunt de lege diuina ita & hoī in his q̄ sunt de lege humana. Et ideo sicut hō tenet̄ deo obedire in his q̄ sunt de lege diuina ita & hoī in his q̄ sunt de lege humana.

g ad ℓ ut eum opant ℓ alii · ut d ℓ p ℓ tinue ad ℓ ⁊ genom
ℓ ro nat ⁊ meñ d ℓ g ad obed ⁊ quis ut uere · nisi ut iste
ꝓbabilit ℓ · nec ℓ ℓ ℓ ad obℓ ℓ ℓ sint ⁊ omñb ut ubi
ꝓ ut ℓ p duo · ꝑ uo q ℓ q amd actus ℓ eunt ℓ b ℓ
cepto ꝓ ℓ ℓ ad implℓ ℓ ut eus non accendens ad
ℓ ℓ ℓ cepto · sñ si aliq ut eus ℓ ℓ ⁊ obℓ ℓ ℓ ut
ꝑ uo ℓ ℓ cep ℓ ua ℓ d ℓ ℓ ꝓ uo ꝓ ꝓ ℓ sñ obℓ ℓ ut
de fide ⁊ sñ ueb dine ailetis ℓ ℓ ⁊ ℓ ut ⁊ ℓ
ℓ ana ℓ ene ℓ ℓ ℓ ℓ pa di ℓ ad q in ℓ ℓ ℓ ⁊
ℓ ℓ ℓ ℓ

quid est sicut sunt etiam in hiis que pertinent ad interiorem motum voluntatis homo non tenetur homini obedire sed solum deo. tenetur autem homo homini obedire in hiis que exterius per corpus sunt agenda. in quibus tamen etiam secundum ea que ad naturam corporis pertinent homo homini obedire non tenetur sed soli deo. quia omnes homines sunt pares per naturam in hiis que pertinent ad corporis sustentationem et prolis generationem. unde non tenentur nec servi dominis nec filii parentibus obedire de matrimonio contrahendo vel virginitate servanda. sunt aliqui alii in hiis que pertinent ad dispensationem actuum et rerum humanarum tenetur subditus prelatori suo obedire secundum rationem superioritatis. sicut miles duci exercitus in hiis que pertinent ad bellum. servus domino in hiis que pertinent ad servilia opera exequenda. filius patri in hiis que pertinent ad disciplinam vite et curam domesticam et sic de aliis. Ad primum ergo dicendum quod hoc quod dicit apostolus intelligendum est pro omnia que ad illa que pertinent ad ius patris vel domini. Ad secundum dicendum quod homo subijcitur deo simpliciter quantum ad omnia et interiora et exteriora et in omnibus ei obedire tenetur. subditi autem non subijciuntur suis superioribus quantum ad omnia sed quantum ad aliqua determinata et quantum ad illa medii sunt inter deum et subditos quantum ad alia vero immediate subduntur deo a quo instruuntur per legem naturalem vel scriptam. Ad tertium dicendum quod religiosi obedientiam profitentur quantum ad regularem conversationem secundum quam sunt prelatis subditi et ideo quantum ad illa sola obedire tenentur que possunt ad regularem conversationem pertinere. et hec est obedientia sufficiens ad salutem. si autem etiam in aliis obedire voluerint hoc pertinebit ad cumulum perfectionis dum tamen illa non sint contra deum aut contra professionem regule. quia talis obedientia esset illicita. sic ergo potest triplex obedientia distingui. una sufficiens ad salutem que scilicet obedit in hiis ad que obligatur. alia perfecta que obedit in omnibus licitis. alia indiscreta que etiam in illicitis obedit.

Ad sextum sic proceditur. videtur quod christiani non teneantur secularibus potestatibus obedire. quia super illud Matth. xvii. ergo liberi sunt filii dicit glossa. si in quolibet regno filii illius regis qui regno illi prefertur liberi esse debent. ergo filii regis cui omnia regna subiecta sunt in quolibet regno liberi esse debent. sed christiani per fidem christi sunt facti filii dei. Joh. i. dedit eis potestatem filios dei fieri. in hiis que debentur in nomine eius quod non tenentur potestatibus secularibus obedire. Praeterea Ro. vii. dicitur. mortificati estis legi per corpus christi et loquitur de lege divina veteris testamenti. sed minor est lex humana per quam homines secularibus potestatibus subduntur quam lex divina veteris testamenti. ergo multo magis homines per hoc quod sunt facti membra corporis christi liberantur a lege subiectionis qua secularibus principibus astringebantur. Praeterea latronibus qui per violentiam opprimunt homines obedire non tenentur. unde Augustinus dicit iiii. de civitate dei. remota iustitia quid sunt regna nisi magna latrocinia. cum ergo dominia secularia principum plerumque cum iniustitia exerceantur vel ab aliqua iniusta usurpatione principium sumpserunt. videtur quod non sit principibus secularibus obediendum a christianis. Sed contra est quod dicitur Tit. iii. admone illos principibus et potestatibus subditos esse. et i. Petri ii. subiecti estote omni humane creature propter deum. sive regi quasi precellenti sive ducibus tamquam ab eo missis. Respondeo dicendum quod fides christi est iustitie principium et causa secundum illud Ro. iii. iustitia dei per fidem ihesu christi. et ideo per fidem christi non tollitur ordo iustitie sed magis firmatur. ordo autem iustitie requirit ut inferiores suis superioribus obediant. aliter enim non posset humanarum rerum status conservari. et ideo per fidem christi non excusantur fideles quin principibus secularibus obedire teneantur. Ad primum ergo dicendum quod sicut supra dictum est servitus qua homo homini subijcitur ad corpus pertinet non autem ad animam que libera manet. nunc autem in statu huius vite per gratiam christi liberamur a defectibus anime non autem a defectibus corporis ut patet per apostolum Ro. vii. qui dicit de se ipso quod mente servit legi dei carne autem legi peccati. et ideo illi qui fiunt filii dei per gratiam liberi sunt a spirituali servitute peccati non autem a corporali qua temporalibus dominis tenentur astricti. ut dicit glossa super illud i. ad Thim. vi. quicumque sunt sub iugo servi etc. Ad secundum dicendum quod lex vetus fuit figura novi testamenti et ideo debuit cessare veniente veritate. non est autem simile de lege humana per quam homo tenetur homini obedire. Ad tertium dicendum quod principibus secularibus intantum homo obedire tenetur inquantum ordo iustitie requirit et ideo si non habeant iustum principatum sed usurpatum vel si iniusta precipiant non tenentur eis subditi obedire nisi forte per accidens propter vitandum scandalum vel periculum.

Deinde considerandum est de inobedientia et circa hoc queruntur duo. Primo utrum sit peccatum mortale. Secundo utrum sit gravissimum peccatorum. obedientia

Questio CIIII

Ad primum sic proceditur. videtur quod inobedientia non sit peccatum mortale. omne enim peccatum est inobedientia ut patet per diffinitionem Ambrosii supra positam. si ergo inobedientia esset peccatum mortale omne peccatum esset mortale. Praeterea Gregorius dicit xxxi. moralium quod inobedientia oritur ex inani gloria. sed inanis gloria non est peccatum mortale. ergo nec inobedientia. Praeterea tunc dicitur aliquis inobediens cum superioris preceptum non implet. sed superiores interdum tam multiplicant precepta quod vix aut numquam omnia possunt observari. si ergo inobedientia esset peccatum mortale sequeretur quod homo non posset vitare peccatum mortale. Sed contra est quod Ro. i. et ii. ad Thim. iii. inter alia peccata mortalia connumeratur parentibus non obedientes. Respondeo dicendum quod sicut supra dictum est peccatum mortale est quod contrariatur caritati per quam est spiritualis vita. caritate autem diligitur deus et proximus. exigit autem caritas dei ut eius mandatis obediatur. sicut supra dictum est. et ideo inobedientem esse divinis preceptis est peccatum mortale quasi divine dilectioni contrarium. in preceptis autem divinis continetur et quod superioribus obediatur. et ideo etiam inobedientia qua quis inobediens est preceptis superiorum est peccatum mortale quasi divine dilectioni contrarium secundum illud Ro. xiii. qui potestati resistit dei ordinationi resistit. contrariatur etiam dilectioni proximi inquantum superiori proximo subtrahit obedientiam quam ei debet. Ad primum ergo dicendum quod illa diffinitio Ambrosii datur de peccato mortali quod habet perfectam rationem peccati. veniale enim non est inobedientia quia non est contra preceptum sed preter preceptum. nec etiam omne peccatum mortale est inobedientia proprie et per se loquendo sed solum quando aliquis preceptum contempnit. quia ex fine morales actus speciem habent. cum autem facit aliquid contra preceptum non propter preceptum contempnendum sed propter aliquid aliud est inobedientia materialiter tantum sed pertinet formaliter ad aliam speciem peccati. Ad secundum dicendum quod inanis gloria appetit manifestationem alicuius excellentie

er q̄m ad q̄dam excellenciā pīnēe q̄ dō p̄cepta q̄ dūc nouissimū inde est quod mobe ceſſiam gīa ouē meū q̄ phn & pīnō nēlatu eum mobe cū nemate sto dāp ad mēte Ad m dō q̄ mult obligāt ad impōe er dō sto p̄cepās p̄lacui ingāt q̄ dūcus est impōe si pōlie q̄ualiatur q̄ p̄cō er dō p̄lacui debēt alsnere a mlicndē

Ppō q̄ siccpre ur ad mobendā ſcīpm̄ſſiū q̄ p̄cepta p̄cepti dē n·i·p·q·p̄ā anolandē ſcīpſſiū & q·ſtēlus ydolatre nolle accipe aclēte & ydolē ſcīpſſiū p̄cīū ut ſup̄ dīm̄ē q̄ mobe ſcīpſſiū p̄m illud p̄cīū dē ēē in ſpīm ſcīm p q̄d ceſſat q̄d mīa p̄m ut ſup̄ dīm̄ est & q̄ mobendam tempore dō p̄cepta quod mare rēhyre hoīem a ſcīmdo q̄ mobe ſcīpm̄ in ſpīm ſcīm er ver est ſcīpſſiū p̄m

Ad q̄ dicto ·b· p̄ q̄ vnus mobendam p̄cīū ostenus ſuē ut ſcīa & ca ur ēē p̄cīū effect q̄ mobe ur ēē ſcīpm̄ p̄m q̄m alia q̄ ercā cīm

Et amē ēē q̄ ſcīpm̄ tempe p̄cipiare q̄m p̄cepti & adam p̄m ſuē ſ̄ p̄m p̄dam p̄apiente ſic p̄ de blasphema er homicidio q̄ dō bē nō est ſcīpſſiū p̄m

Ad dō q̄ nō ſ̄ p̄ dō ēē ſ̄ ēē p̄cīū p̄ ·n· vna mobe ēē ſcīpm̄ aliū dupl vno modo er p̄ce p̄cipiendo q̄ mo eam amā dō appe nē debeat ad q̄ ad cuius ſcīam obediat ſm magē est debitū q̄ dō obediat ſibi q̄ in illo p̄ceptō cui ſcīpm̄ est q̄ p̄cepīm illicitū p̄mittere ſi ſit p̄cepto ſcīens ſ̄ ſm vñ dīs est q̄ dūc ēē ille q̄m p̄cepit tanq̄ n dō debiente ēē ſit ſcīpm̄ er ſic dō obediente ēē dō est ſ̄ſ q̄ mobediente ēē dō· dō er p̄ce p̄cepto nō ·n· ēē dō vnte ipſi cui q̄ mandat magē ·n· vnitatē vnte finē ecto q̄ ēē ſm̄ p̄ncipāliſ er dō cauto ē dō ēē ſcīpm̄ ſ̄ēto· p̄cepti ad ām p̄ dīc magē est de ureuōne vñ q̄ p̄cepto ecclīe cui p̄cepto er ſ̄ceptis q̄d dī malū ē ſcīpm̄ q·q· q̄ dō p̄cepā dūc de melioꝛ tuere ēē ille dō

de gñ̃ sc̃ grauendune

ad genus iustitie ut supra dictum est. unde non oportet quod eadem ratio debiti attendatur utrobique in virtute. Ad tertium dicendum quod affectum hominis per se solus deus videt sed secundum quod per aliqua signa manifestatur potest etiam ipsum homo cognoscere. et hoc modo affectus beneficiantis cognoscitur ex ipso modo quo beneficium tribuitur puta quia gaudenter et prompte aliquis beneficium impendit.

a Ad sextum sic proceditur. videtur quod non oporteat aliquem plus exhibere in recompensatione quam susceperit in beneficio. quibusdam enim sicut parentibus nec etiam equalis recompensatio fieri potest sicut philosophus dicit in viii ethicorum. Sed virtus non conatur ad impossibile. non ergo gratie recompensatio tendit ad aliquid maius. Praeterea si aliquis plus recompensat quam in beneficio acceperit ex hoc ipso quasi aliquid de novo dat. sed ad beneficium de novo datum tenetur homo gratiam recompensare. ergo ille qui beneficium primo dederat tenebitur aliquid maius recompensare et sic procederetur in infinitum. sed virtus non conatur ad infinitum quia infinitum aufert naturam boni ut dicitur in ii metaphysice. ergo gratie recompensatio non debet excedere acceptum beneficium. Praeterea iustitia in equalitate consistit. sed maius est quidam equalitatis excessus. cum ergo in qualibet virtute excessus sit vitiosus videtur quod recompensare aliquid maius accepto beneficio sit vitiosum et iustitie oppositum. Sed contra est quod philosophus dicit in v ethicorum. refamulari oportet ei qui gratiam fecit et rursum ipsum incipere. quod quidem fit dum aliquid maius retribuitur. ergo recompensatio debet tendere ad hoc quod aliquid maius faciat. Respondeo dicendum quod sicut dictum est recompensatio gratie respicit beneficium secundum voluntatem beneficiantis. in quo quidem precipue hoc commendabile videtur quod gratis beneficium contulit ad quod non tenebatur. et ideo qui beneficium accepit ad hoc obligatur ex debito honestatis ut similiter gratis aliquid impendat. non autem videtur gratis aliquid impendere nisi excedat quantitatem accepti beneficii. quia quamdiu recompensat minus vel equale non videtur facere gratis sed reddere quod accepit. et ideo gratie recompensatio semper tendit ut pro suo posse aliquid maius recompenset. Ad primum ergo dicendum quod sicut dictum est in recompensatione beneficii magis est considerandus affectus beneficii quam effectus. si ergo consideremus effectum beneficii quem filius a parentibus accepit scilicet esse et vivere nichil equale filius recompensare potest ut philosophus dicit. si autem attendamus ad ipsam voluntatem dantis et retribuentis sic potest filius aliquid maius patri retribuere ut seneca dicit in iii de beneficiis. si tamen non posset sufficeret ad gratitudinem recompensandi voluntas. Ad secundum dicendum quod debitum gratitudinis ex caritate derivatur que quanto plus solvitur tanto magis debetur secundum illud ad romanos xiii. nemini quicquam debeatis nisi ut invicem diligatis. et ideo non est inconveniens si obligatio gratitudinis interminabilis sit. Ad tertium dicendum quod sicut in iustitia que est virtus cardinalis attenditur equalitas rerum ita in gratitudine attenditur equalitas voluntatum. ut enim ex promptitudine voluntatis beneficus aliquid exhibuit ad quod non tenebatur ita etiam ille qui suscepit beneficium aliquid supra debitum recompenset.

q° cvij

Deinde considerandum est de ingratitudine. et circa hoc queruntur quatuor. primo utrum ingratitudo semper sit peccatum. secundo utrum ingratitudo sit speciale peccatum. tertio utrum omnis ingratitudo sit peccatum mortale. quarto utrum ingratis sint beneficia subtrahenda.

Ad primum sic proceditur. videtur quod ingratitudo non semper sit peccatum. dicit enim seneca in iii de beneficiis quod ingratus est qui non reddit beneficium. sed quandoque aliquis non posset recompensare beneficium nisi peccando puta si aliquis adiuvit hominem ad peccandum. cum ergo abstinere a peccato non sit peccatum videtur quod ingratitudo non semper sit peccatum. Praeterea omne peccatum est in potestate peccantis quia secundum augustinum nullus peccat in eo quod vitare non potest. sed quandoque non est in potestate peccantis ingratitudinem vitare puta cum non habet unde reddat. oblivio etiam non est in potestate nostra cum tamen seneca dicat in iii de beneficiis quod ingratissimus omnium est qui oblitus est. ergo ingratitudo non semper est peccatum. Praeterea non videtur peccare qui non vult aliquid debere secundum illud apostoli ad romanos xiii. nemini quicquam debeatis. sed qui invitus debet ingratus est ut seneca dicit in iiii de beneficiis. ergo non semper ingratitudo est peccatum. Sed contra est quod ii ad thimotheum iii ingratitudo connumeratur aliis peccatis cum dicitur parentibus non obedientes ingrati scelesti. Respondeo dicendum quod sicut dictum est debitum gratitudinis est quoddam debitum honestatis quam virtus requirit. ex hoc autem aliquid est peccatum quod repugnat virtuti. unde manifestum est quod omnis ingratitudo est peccatum. Ad primum ergo dicendum quod gratitudo respicit beneficium. ille autem qui alicui auxiliatur ad peccandum non confert ei beneficium sed magis nocumentum. et ideo non debetur ei gratiarum actio nisi forte propter bonam voluntatem si fuit deceptus dum credidit adiuvare ad bonum adiuvit ad peccandum. sed tunc non debetur ei recompensatio ut adiuvetur ad peccandum quia hoc non esset recompensare bonum sed malum quod contrariatur gratitudini. Ad secundum dicendum quod nullus propter impotentiam reddendi ab ingratitudine excusatur ex quo ad debitum gratitudinis reddendum sufficit sola voluntas ut dictum est. oblivio autem beneficii ad ingratitudinem pertinet non quidem illa que provenit ex naturali defectu que non subiacet voluntati sed illa que provenit ex negligentia. ut enim dicit seneca in iii de beneficiis apparet illum non sepe de reddendo cogitasse cui obrepsit oblivio. Ad tertium dicendum quod debitum gratitudinis ex debito amoris derivatur a quo nullus debet velle absolvi. unde quod aliquis invitus hoc debitum debeat videtur provenire ex defectu amoris ad eum qui beneficium dedit.

a Ad secundum sic proceditur. videtur quod ingratitudo non sit speciale peccatum. quicumque enim peccat contra deum agit qui est summus benefactor. sed hoc pertinet ad ingratitudinem. ergo ingratitudo non est speciale peccatum. Praeterea nullum speciale peccatum sub diversis generibus peccatorum continetur. sed in diversis generibus peccatorum potest aliquis esse ingratus puta si quis benefactori detrahat si furetur vel aliquid aliud huiusmodi contra eum committat. ergo ingratitudo non est speciale peccatum. Praeterea seneca dicit in iii de beneficiis. ingratus est qui dissimulat. ingratus qui non reddit. ingratissimus omnium qui oblitus est. sed ista non videntur ad unam speciem peccati pertinere. ergo ingratitudo non est speciale peccatum. Sed contra est quod ingratitudo opponitur gratitudini sive gratie que est specialis virtus. ergo est speciale peccatum. Respondeo dicendum quod omne vitium ex defectu virtutis nominatur quod magis virtuti opponitur sicut illiberalitas magis opponitur liberalitati quam prodigalitas. potest autem virtuti gratitudinis aliquod vitium opponi per excessum puta si recompensatio beneficii fiat vel pro quibus non debet vel citius quam debet ut ex dictis patet. sed magis opponitur gratitudini vitium quod est per defectum. quia virtus gratitudinis

CVII

de vindicatione

CVII

Quæstio VIII

De Veritate et Vitiis oppositis

Deinde oportet dicere de veritate et vitiis opposite sibi.
Circa quod quæruntur octo. Primo utrum veritas sit virtus.
Secundo utrum sit virtus specialis. Tertio utrum sit in voce magis quam in rebus. Quarto utrum unus homo sit verior alio.

CIX.

qd · cix · 900 · x

De vicijs oppositis et primo de mendacio

Deinde dicendum est de vicijs oppositis virtutibus et primo de mendacio quantum ad hoc quod pertinet ad iustitiam. Secundo de detractione quantum ad hoc quod pertinet ad caritatem. Tertio de adulatione quantum ad hoc quod pertinet ad prudentiam. Circa primum quaeruntur duo. Primo utrum omne mendacium sit peccatum. Secundo de eius speciebus. Circa primum sic proceditur.

Videtur quod non omne mendacium sit peccatum. Peccatum enim non excusat a peccato. Sed quaedam mendacia excusant a peccato, sicut patet de officioso mendacio, quod dicitur quod aliquis mentitur causa alterius liberandi. Ergo non omne mendacium est peccatum.

Praeterea, peccatum est contra naturam. Sed in quibusdam mendacium est secundum naturam, sicut animalia quaedam naturaliter habent quod sint fallacia, ut vulpes. Ergo non omne mendacium est peccatum.

Praeterea, peccatum est quod nocet. Sed quaedam mendacia non nocent, sicut mendacium iocosum. Ergo non omne mendacium est peccatum.

Sed contra est quod dicitur Sap. I, os quod mentitur occidit animam.

Respondeo dicendum quod mendacium est falsa significatio cum intentione significandi falsum. Et quia intentio principaliter attenditur in moralibus, ut supra habitum est, sequitur quod mendacium sit secundum se peccatum, inquantum habet quandam deformitatem ex genere actus. Et ideo dicit Augustinus, in libro contra mendacium, quod mendacium est quando aliquis habet voluntatem falsum enuntiandi cum intentione fallendi. Et hoc est mendacium quod est secundum se peccatum. Et quia unumquodque speciem habet ex fine, ut supra habitum est, illud mendacium est secundum se peccatum quod habet finem peccabilem. Finis autem peccabilis est qui est praeter rationem finis debiti. Finis autem debitus est veritas manifestanda in his quae pertinent ad communem conversationem hominum, ut supra habitum est. Et ideo mendacium quod habet finem praeter rationem veritatis manifestandae in his quae pertinent ad communem conversationem hominum, est secundum se peccatum. Et hoc est mendacium quod habet finem nocivum proximo, vel finem delectabilem soli mentienti. Mendacium autem quod habet finem utilem vel delectabilem proximo, non habet rationem peccati secundum se, sed solum secundum quod est contra aliquam debitam circumstantiam, sicut contra debitum ordinem, vel contra debitum modum, vel contra aliquid huiusmodi.

Ad primum ergo dicendum quod illud officiosum mendacium, quod dicitur fieri causa liberandi alterius, habet aliquam deformitatem ex genere actus, inquantum est contra veritatem manifestandam. Et ideo secundum se est peccatum, sed forte leve, propter finem utilem. Et tamen, si aliquis vellet dicere quod nullum mendacium est peccatum, nisi quod nocet alteri, non esset contra rationem, sicut nec contra rationem esset si aliquis diceret quod omnis fornicatio est peccatum, nisi quae est contra iustitiam. Et sic mendacium officiosum non erit peccatum, quia non est contra iustitiam.

Ad secundum dicendum quod illud quod est secundum naturam, non habet rationem peccati, quia peccatum est praeter naturam. Et ideo illa mendacia quae quibusdam animalibus naturaliter insunt, non habent rationem peccati.

Ad tertium dicendum quod mendacium iocosum habet quidem aliquam deformitatem ex genere actus, inquantum est contra veritatem manifestandam. Et ideo secundum se est peccatum, sed forte leve, propter finem delectabilem. Et tamen, si aliquis vellet dicere quod nullum mendacium est peccatum, nisi quod nocet alteri, non esset contra rationem, sicut nec contra rationem esset si aliquis diceret quod omnis fornicatio est peccatum, nisi quae est contra iustitiam. Et sic mendacium iocosum non erit peccatum, quia non est contra iustitiam.

Deinde quaeritur utrum omne mendacium sit peccatum. Et videtur quod non. Quia peccatum non excusat a peccato. Sed quaedam mendacia excusant a peccato, sicut officiosum mendacium, quod dicitur fieri causa liberandi alterius. Ergo non omne mendacium est peccatum.

Praeterea, peccatum est contra naturam. Sed in quibusdam mendacium est secundum naturam, sicut animalia quaedam naturaliter habent quod sint fallacia, ut vulpes. Ergo non omne mendacium est peccatum.

Praeterea, peccatum est quod nocet. Sed quaedam mendacia non nocent, sicut mendacium iocosum. Ergo non omne mendacium est peccatum.

Sed contra est quod dicitur Sap. I, os quod mentitur occidit animam.

Respondeo dicendum quod mendacium est falsa significatio cum intentione significandi falsum. Et quia intentio principaliter attenditur in moralibus, ut supra habitum est, sequitur quod mendacium sit secundum se peccatum, inquantum habet quandam deformitatem ex genere actus. Et ideo dicit Augustinus, in libro contra mendacium, quod mendacium est quando aliquis habet voluntatem falsum enuntiandi cum intentione fallendi. Et hoc est mendacium quod est secundum se peccatum. Et quia unumquodque speciem habet ex fine, ut supra habitum est, illud mendacium est secundum se peccatum quod habet finem peccabilem. Finis autem peccabilis est qui est praeter rationem finis debiti. Finis autem debitus est veritas manifestanda in his quae pertinent ad communem conversationem hominum, ut supra habitum est. Et ideo mendacium quod habet finem praeter rationem veritatis manifestandae in his quae pertinent ad communem conversationem hominum, est secundum se peccatum. Et hoc est mendacium quod habet finem nocivum proximo, vel finem delectabilem soli mentienti. Mendacium autem quod habet finem utilem vel delectabilem proximo, non habet rationem peccati secundum se, sed solum secundum quod est contra aliquam debitam circumstantiam, sicut contra debitum ordinem, vel contra debitum modum, vel contra aliquid huiusmodi.

Ad primum ergo dicendum quod illud officiosum mendacium, quod dicitur fieri causa liberandi alterius, habet aliquam deformitatem ex genere actus, inquantum est contra veritatem manifestandam. Et ideo secundum se est peccatum, sed forte leve, propter finem utilem. Et tamen, si aliquis vellet dicere quod nullum mendacium est peccatum, nisi quod nocet alteri, non esset contra rationem, sicut nec contra rationem esset si aliquis diceret quod omnis fornicatio est peccatum, nisi quae est contra iustitiam. Et sic mendacium officiosum non erit peccatum, quia non est contra iustitiam.

Ad secundum dicendum quod illud quod est secundum naturam, non habet rationem peccati, quia peccatum est praeter naturam. Et ideo illa mendacia quae quibusdam animalibus naturaliter insunt, non habent rationem peccati.

Ad tertium dicendum quod mendacium iocosum habet quidem aliquam deformitatem ex genere actus, inquantum est contra veritatem manifestandam. Et ideo secundum se est peccatum, sed forte leve, propter finem delectabilem. Et tamen, si aliquis vellet dicere quod nullum mendacium est peccatum, nisi quod nocet alteri, non esset contra rationem, sicut nec contra rationem esset si aliquis diceret quod omnis fornicatio est peccatum, nisi quae est contra iustitiam. Et sic mendacium iocosum non erit peccatum, quia non est contra iustitiam.

a

De simulatione

Hꝺ u ſ ſcꝛe ꝓ ꝑ ꝓ ꝺ ꝺ ꝺ

et mundi decentes ornatos et mores mundos. Modo qd
sicut dñs vnus mundanus eligit alterum qui sit amicus
mundani qd sit mundana religiosus eligat sibi simplicem qui
moribus ad primum sit mundanus primo sibi et grauiter qui
offensi nil recolit iniuria ante tractum et id nil queat nil
vbi nil animi quicquam signum et cetera donec vni qd
ad hoc ostia sint nec plenum tractum ex tempore motus
et dicat et appetens sint nil honestus iniuria no ex hoc
qd fugat si iocus mater et elatum alius grauis cetera hoc
pius die qd ita etiam est grauis per qui iniuria etiam qui
qui qd ad nunciat de se fingere et aliquo alio motus
prius ad dolet dempto et cui iniuria et grauis. Vbi
qd qd ita illa facete de iniuria et tractum sed ad nisi
ei grauius ostendum et se quo nil cui eius sic a dum
est ando estimare huic. Modo qd dmpt et excellens
vna quod in reputabit vebt etiam no ipsum ab origo
ante qui qd ad qd et cuncta signa nil vbi prouidit
quod debui mestoub vebt prius paucq nesse alicui
tam aut qd hoc et hoc qui intendere obtinere aliq
qrelliam qualem sic de deambd dicat mare vq
etiam faciet sinat ire appetans habi cum ante et
ubi simul incurie vicui iniuria et actum cui sed dni
sic et vbi grauis precium et vbi die in mi etiam and
et et sibi nudam et natde debitis iactum et vbi q et
de aug legere qd nocq nec et minus peto lat nocq minus
ei rectus hic nolebat quin nocq hoc et sua gratia qui
Modo qd de cet qui est qui nocui agat se hui
iuxta et in cuncta eius plena sui de lo et dd vbi sicut lo
de co qd et dolet sui hic et nec sibi ut. de amici cat
Deinde dicendum est de amicicia qd affa eia qd affabi
bilitate qui de et de mens optimi qd sibi ad uti
et magni et amicicia ante seu affabilitate qui me
dno Quo nos sit ita qui Quo sit vbi die
Primum sic patet ad no sit qui ita die vbi
in mi etiam qd amicicia hui pati et qd vbi me
qui ante ita est amicicia causa qz homi omibz et a
malicie ne dicit mi et de dicendo et amici no et
qui ita ens sed omis cum iuuet Ad vbi die et mi
etiam dicat amicicia qd no i amando nil ut mutando
respice singulos ne oi sed qd al signa amicicia esten
tat ad eos qd no amat ut primo et ad simulacrum qd
repugnat ut ut et hi amicicia no et ita Quo
dum dicatur obtinere quia supra eos debitis sic de et
vbi die qui sapientes vi etia et artibus ut vi et cia
vbi ad ut nesti max primi ad ita cone sibi cui vbi
vi etiam Si aut amicicia ut et quid desiderat ei dei cone
obstruat aut vel tractus ut vbi die in mi etiam et
hic amicicia non est ut Si aut pecti legat aut
de atribz venti sic dui et ei ut ordinet ad venti
vi vi occurrit qui no vem vbi et et qui vbi
ut. vem aut iocundi sibi et ei ut de qui qui
apparuit pampi affabilis re futuri et affabilitas
qui hic amicicia de et qui qui ita Modo qd qd sic dam

ei ut no ordinet ad vnus vi vi occurrit qui no
vem et et qui eum ut ut. vi et iocundi sibi et ei ut de qui
hic et amicicia qui ita et vbi ut.

dicit ii. contra iustitiam in hoc quod ad alterum est. sicut et iustitia aut vero iustitie coniungitur plenam debiti rationem p[re]ter alterius obligationem vel debito legali ad cuius solutionem cogit vel ex aliquo debito proveniente ex aliquo beneficio suscepto. vel sit solum attendat quandam debiti honestatem quod magis est ex parte ipsius virtuosi quam ex parte alterius. sic faciat alteri quod decet eum facere. Ad primum ergo dicendum quod sicut supra dictum est cum homo naturaliter sit animal sociale debet ex quodam debito honestatis manifestationem veritatis aliis hominibus sine qua societas hominum durare non posset. sic autem non posset vivere homo in societate sine delectatione. sicut dicit philosophus in viii. ethicorum. nullus potest per diem manere cum tristi nec cum non delectabili. et ideo homo tenetur quodam debito honestatis ut homo aliis delectabiliter conversetur nisi propter aliquam causam necesse sit aliquando alios utiliter contristare. Ad secundum dicendum quod ad comparandum pertinet refrenare delectationes sensibiles. sed hec virtus consistit in delectationibus que in conversatione proveniunt. unde magis videtur ad alterum dicere. Ad tertium dicendum quod ... [illegible] ... non tamen refrenat delectationes sed quasi temperat modum. Ad iii. dicendum quod verbum illud philosophi non est intelligendum quasi quomodo debeat colloqui et convivere et in negotiis ... [illegible] ... oportet attendere celsitudinem quod ad eum oportet facere quod decet. De vicijs oppositis p[er] def[ectum] virtuti et p[er] de ad...

Q. CXV

Deinde considerandum est de vitiis oppositis predicte virtuti. et primo de adulatione. Secundo de litigio. Circa adulationem queruntur duo. Primo utrum adulatio sit peccatum. Secundo utrum sit peccatum mortale. Ad primum sic proceditur. Videtur quod adulatio non sit peccatum. adulatio enim consistit in quodam sermone laudis alteri exhibito in intentione placendi. Sed laudare aliquem non est malum secundum illud proverbiorum ult. Surrexerunt filii eius et beatissimam predicaverunt. vir eius et laudavit eam. Similiter etiam velle placere aliis non est malum secundum illud. i. ad cor. x. per omnia omnibus placeo. ergo adulatio non est peccatum. Preterea bono malum est contrarium similiter vituperium laudi. sed vituperare malum non est peccatum. ergo neque laudare bonum. quod videtur ad adulationem pertinere. ergo adulatio non est peccatum. Preterea adulationi detractio contrariatur. unde gregorius dicit quod remedium contra adulationem est detractio. sed dicit quod ne immoderatis laudibus elevemur plerumque miro moderamine ... detractionibus lacerari permittit ... quos vox laudantium elevat lingua detrahentium humiliet. sed detractio est malum. ut supra habitum est. ergo adulatio est bonum. Sed contra est quod super illud ezechielis xiii. ve que consuunt pulvillos sub omni cubito manus. dicit glossa. i. suavem adulationem. ergo adulatio est peccatum. Respondeo dicendum quod sicut supra dictum est amicitia predicta vel affabilitas etsi principaliter delectationem intendat eorum quibus convivit tamen non timet contristare ubi necesse est propter aliquod bonum consequendum vel malum vitandum. Et ideo si aliquis velit ad delectationem alteri loqui circa omnia excedit modum in delectando. et ideo peccat per excessum. et si quidem hoc faciat sola intentione delectandi vocatur placidus secundum philosophum. si autem hoc faciat intentione alicuius lucri consequendi vocatur blanditor sive adulator. Communiter tamen nomen adulatorum

solet accipi in omnibus qui ultra debitum modum virtutis volunt alios verbis vel factis delectare in communi conversatione. Ad primum ergo dicendum quod laudare aliquem contingit et bene et male. prout scilicet debite circumstantie vel observantur vel pretermittuntur. Si enim aliquis velit alteri delectare laudando ubi non sit delectandus ... in bono ... studeat aliquis debitis circumstantiis observatis ... virtutem ... pertinet ad adulationem. si autem velit aliquis laudare in quibus non est laudandus quia forte mala sunt. secundum illud psalmi: laudatur peccator in desideriis anime sue. vel quia non sunt certa. secundum illud ecclesiastici. xi. Non laudes virum in specie sua. vel si timeri possit ne humana laude ad inanem gloriam provocetur. unde dicitur eccl. xi. ante mortem ne laudes hominem quemquam. Similiter etiam velle placere hominibus propter caritatem nutriendam ut eis homo spiritualiter proficere possit laudabile est. quod autem aliquis velit placere hominibus propter inanem gloriam vel propter lucrum vel etiam in malo hoc esset peccatum. secundum illud psalmi. deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent. et apostolus dicit ad gal. i. si adhuc hominibus placerem Christi servus non essem. Ad secundum dicendum quod etiam vituperare malum si non adhibeantur debite circumstantie est vitiosum. et similiter laudare bonum. Ad tertium dicendum quod nihil prohibet duo vitia esse contraria. unde sicut detractio est malum ita etiam adulatio que ei contrariatur quantum ad ea que dicuntur. non autem directe quantum ad finem. quia adulatio querit delectationem eius cui adulatur. detractor autem non querit eius contristationem sed quandoque magis querit eius infamiam.

Ad ii. sic proceditur. videtur quod adulatio sit peccatum mortale. quia secundum augustinum in enchiridion. malum dicitur quia nocet. sed adulatio maxime nocet. secundum illud psalmi: quoniam laudatur peccator in desideriis anime sue et iniquus benedicitur exacerbavit dominum peccator. unde Jeronimus dicit: nihil est quod tam facile corrumpat mentes hominum quam adulatio. et super illud psalmi: convertantur retrorsum et erubescant. dicit glossa. plus nocet lingua adulatoris quam gladius persecutoris. ergo adulatio est gravissimum peccatum. Preterea quicumque verbis nocet non minus nocet sibi quam aliis. unde in psalmo dicitur: gladius eorum intret in corda ipsorum. sed ille qui alteri adulatur inducit eum ad peccandum mortaliter. unde super illud psalmi: oleum peccatoris non impinguet caput meum. dicit glossa. falsa laus adulatoris mentes a rigore veritatis emollit ad noxia. ergo multo magis adulator in se mortaliter peccat. Preterea in decretis scribitur. distinctione xlvi. clericus qui adulationibus et proditionibus vacare deprehenditur ab officio degradetur. sed talis pena non infligitur nisi pro peccato mortali. ergo adulatio est peccatum mortale. Sed contra est quod augustinus in sermone de purgatorio inter peccata minuta ponit si alicui maiori personae aut ex voluntate aut ex necessitate adulari voluerit. Respondeo dicendum quod sicut supra dictum est peccatum mortale est quod contrariatur caritati. adulatio autem quandoque quidem contrariatur caritati quandoque non. contrariatur autem caritati tripliciter. uno modo ratione ipsius materie. puta cum aliquis laudat alicuius peccatum. hoc enim contrariatur dilectioni dei contra cuius iustitiam homo loquitur. et contra dilectionem proximi quem in peccato fovet. unde est peccatum mortale secundum illud ysa. v. Ve qui dicunt malum bonum. alio modo ratione intentionis. puta cum aliquis adulatur alicui ad hoc quod fraudulenter ei noceat vel ...

ut philosophi et hoc est quod dicit apostolus non
verba melicea sive multiplicia diligenter quia frandulenta
eloquia stabula. Ecce modo quomodo sit cavendum ab
adulatoribus fictitiis cum dicit proximo et ponit ei laqueum
cum hoc addatur ei miles sic cum dicit adulatio tua
mihi stabitur sicut prece precepit quia sup desiderio
dato cum sunt qui habent diligunt et sibi adulantes de
laudibus alios ut ab eis eundo aliqua mala ut quod ad
necandum aliquem adulatores fuere non est contra
vitium non est pugna mollis et delicata. Ad primum quod
quidam dicebat illa lectum auctoris ille loquitur de adulatore
qui laudat pugnam alicui cui non adulatur dicit primo
quia gladius placentibus et in precio habet vulnus nocet sanum
habet et non nocet immo efficaciter quia gladius plenus
venenis occidit efficiunt quia sanctis nullibi
prece et alii inefficientes ad precandum unde sunt dicit ps.

Quomodo non illa pugnat quia adulatio mortem
necendi. Ille in primis nocet sibi qui alium adulando
necat tum. Ad secundum quod dicebat illa loquitur de eo
qui primo nec alii adulatorem in eam impetat de

Quinto videndum est de litigio et eo litigio

Hoc quinto duo. Primo quo ordine

Ad primum sic proceditur. Videtur quod litigare
virtuti amicitie. Sed de quarto nos est ad adulationem
virtuti amicitie. Sed de quarto nos est ad adulationem

ad tribalem

ad mihi̇am aut̄ pertinet un dñicell sp̄ aliam uom̄ s. sed uom̄ debna p ut s. uel eccl. debent ad magnificēciam aut̄ pertinet un dñicell sed quida ꝓbiem uom̄ sp̄ ad alid unum in alio magn ep̄i. ep̄i lectom. vñ et magnificēcia quod modo. se hō ex addicōne ad tribalmare non tñ dicat. Hd. n. dd quod ad incolii pertinet non solū seruilia mēbra. uł uilia sed ꝑ ꝓtē que mēbral ad bñ vēdū sic ad seruiendū mē nutrens pertinēt non solū ex sēe gladiū uł boues sed ex cragie gladiū et n. magnas seruare sicut ꝑ ad tribalmare pertinēt non solū un pecuniā sic ꝑ eam ꝑtinē ad ꝑ dom̄ eccl̄ uł unū. Hd. n. dd q̄ sicut deū et ꝑtinā macīa tribalmare sunt mēbra pallionel sed qualibz officiū et pecuniā ex eo ad tribalmare pertinēt ne hō ꝑ mordmard̄ affectū ad pecuniā nō ꝓhibēdē a quoq; debito usu eius est aut̄ dup̄ uł ul̄ pecunie. vñ ad se uin qui ur̄ assumpt̄ uł expensas pertinē alius ad q̄ quid uere ad alios q. pertinz ad datōnes ex eo ad tribalem pertinz ne q̄ ꝑ sinū datū amorē pertinē ad ꝑpe dacim̄ a d̄ enabi expensis neq; a d̄ enabi dacōnibz vñ ex dato nel ꝑ simile tribalmare. o silito sic ꝑ bm un. m. ecl̄. Vbi aut̄ tenere milliū ē de tribalmare q. se habz ad datō nel nō. n. dī ad tribal ex hī q̄ d̄ ad dat̄

a Ho. mi. sic ꝑpe ur. q̄ ad tribalēs maxime pertinēt dne. tribal real. n. a ꝑdeū dign̄ sic ex eo. et inō sed maxime ur. ad ꝑ denā pertinē dñical. q̄ hoc vñ ex ꝑ dicat. n. m. ecl̄. q̄ mi am ad sic ut ꝑ denāz si sic ꝑ ut̄ am ad sic tribal eam expendit d̄ cur vi ex ꝑ ut indigent. q. ur. ad dare nō mat̄ pertinet ad tribalem. Hō de hī quod al̄ maxime intendit mihi ꝑ non. ab eo esse. hī tribal. q̄ dign̄ de bns q̄ dotē. negz ꝑ dat̄ omitt̄ ur. dē. n. m. ecl̄. q. ad tribalē non mat̄ pertinz dare. Hō ad illd mpl̄end̄ q̄ aut̄ maxime intendē hō ut̄ vit̄ quib; pertinz ad tribal uō ē pertinz ut ꝑ hī dē i. m. ecl̄. cum ꝑ hī ꝑ sic libū ꝑ ut̄ sicut ꝑ alias denād. q. ur. q̄ max̄ nō intendat ad dandū. Hō magē hō obligat̄ ad hī q̄ ꝑ indeb̄ sibi. magē q. a tui ꝑpō ex pendē ad ꝑ indeb̄ sibi dando aut̄ ꝑ inde alius. q. ad tribalem magē ꝑtinz expendē q̄ dare. Hō. cōit̄ est ad tribal ē si hī nō dare mag̃ ne. Hō. dd q. ꝑ ꝑ est tribal uti. pecunia. usui aut̄ pecunie ē mensiene ꝑpius. sed am ad sic tribō pecunie magē affectē gionē q̄ usū. ouilio nō percipit mag̃ ad mag̃ ad facultatē utendi assimulat̄ hīem. emisio aut̄ a hīem ut̄ ꝑ. q̄ ex eo ad ad alienā sic ꝑ mutuā. Hō q. est ex hīs ex hīs. sic ex mutuā licet ꝑ alia nom̄ ut dem ē ꝑ tribalmare q̄ mbz ꝑtinē ꝑ mutuē sic sic ex amen ut ꝑ pinā. Hd. ꝑmū q. dd ad tribalmare ex sī nō ater dat̄ debz ut̄ legale q. ex eo dō mutuā ex tendere tñ debm̄ q̄ mō ale q. ex tendi q. ex ad ꝑ mag̃ ex eo ex h ad sic ati ob ligat̄ ꝑ mūmi hē de nō debm̄. Hd. n. dd q. rēpaī ē ex ex pēs delem̄ ex pā aut̄ pertinē ꝑ delet nō ē eccl̄ sed mag̃ ahī vñ tribalmare nē ꝑpe ꝑtinz ad rēpanā. Hd. n. dd q. dat̄ bñficii ex misericordie ꝓpter ex eo ad hō ꝑ

quitrencel mopic. ex pen. si ꝑ sol̄ hāt̄ ut ex pencā tribalē expedient nō hīent tribalmare ut̄ si q̄ hī ut ex pencā. se hō sol̄ sint ut̄ uolent impedim̄ tribalmare ut ꝑ od ꝑ impetus tribalē agant ut̄ ut mopic ex eins ex pencia ꝓpediq; impedim̄ aī ex ꝑ aci lic ut̄ pertinēm ut eam dimat̄ tribalē agendo et simul̄ amor quo eam amat̄ tanq̄ ꝑ ꝑ in esse in ꝑ dicat ut. m. ecl̄. Hd. n. dd q. sic dein̄ ad tribalmare pertinz dem̄ dare quod est q̄ dam pertinē ulis. quelz aut̄ ut̄ dat̄ ex tentiū sin actus ex ut̄ ex eius mpedim̄ ex aut̄ quod est dem̄ est dand̄ ē dare oportēt. sic dare quod nō dem̄ est dand̄ ex dare aliquid ꝓpriū de ut̄ ꝑ oportē ꝓpō actus ex ut̄ nō dat̄ mbis mutuet̄ n. actui eius. si quibz ut dat̄ non n. hīet. vñ alius dat̄ quibz dat̄ q. nec. Hd. n. dd q̄ dare ex actus se hīt sic agē ex pa. non̄ aut̄ d̄ pua. agred. ꝑ patendi. vñ q. tribalmare est ꝑ ad̄ aut̄ nō pertinz ad tribalem ut sic ꝑ mpō ad ꝓpriū ad ꝓpriū ex mutuo mi ad ꝓpriū. vñ sic. Si aut̄ mihi mūdo ut̄ mutuat̄ grutus hīs. Dic capitat̄ q̄ ut ꝑ lima pauca mihi ex dat̄ aut̄ ad dand̄ alia sed tribalmare dem̄ functus ꝑ ꝑ possessionē quod ꝓtinet ꝑtinz ut ex tribalē ut̄.

Hd. n. dd q̄ ad q̄ expend̄ in se ꝑ naturā mutuat̄ ad hī ad ꝑtinā aut ꝑ ꝑ dat̄ in alios ꝑtinē ꝑ ad ut̄ rem.

a Ho. sic ꝑpe ur. q̄ tribal real nō sic ꝑ mihi ꝑtinā n. uel ꝓ debz hī q̄ d̄ ad est mag̃ debz aut̄ mihi tribalē dat̄ q. tribal mag̃ non ē ꝑ mihi sed ex ut̄ natur. Hō mihi ē ex gionē ut sup̄ hīem est. tribalmare aut̄ ꝑpe ē ex amor ex empāz ꝑtinaz q̄ sim pallionel q. mag̃ tribalmare nō tempanā ꝑtinē q̄ ad mihi̇am. Hō ad tribalmare ꝑtinz ꝑ ꝑpe dem̄ dat̄ ut dē ē hī dem̄ ꝑtinz ad bñficiam. mihi̇am q̄ ꝑtinz ad emptor ut sup̄ deū est q. tribal real mag̃ ē ꝑ ex al ꝑ mihi ē hī si est q. aut̄ ꝓ dicat ut ꝑmo de ollē mihi̇am ad locatar̄ gñs hīam ref. sor. n. ut̄ dūdi. m ꝑcel dual. mihi̇am. bñficiam q̄ caud tribalmare aut̄ bem̄ ut̄ q. tribal ut ad mihi̇am ꝑtinz.

Hd. q. tribal nō ē ꝑ mihi̇ q. mihi ex hīb al ti q̄ sic est tribalmare aut̄ ex hīb q. est mihi hē ex hī dam dem̄ mihi̇am ut dicebā ꝑmo q. ad. q. ꝑ ē ad alid sic ꝑ mihi̇am. Ho. q. est ex hīs ex hīs. sic ex mihi̇am licet ꝑ alia nom̄ ut dem ē ꝑ tribalmare q. mbz ꝑtinē ꝑ mihi̇e sic sic ex amen ut ꝑ pinā.

Hd. ꝑmū q. dd ad tribalmare est si nō ater dat̄ debz ut̄ legale q. ex eo dō mihi̇am ex tendere tñ debm̄ q̄ mō ale q. ex tendi q. ex ad ꝑ mag̃ ex eo ex h ad sic ati ob ligat̄ ꝑ mūmi hē de nō debm̄. Hd. n. dd q. rēpaī ē ex ex pēs delem̄ ex pā aut̄ pertinē ꝑ delet nō ē eccl̄ sed mag̃ ahī vñ tribalmare nē ꝑpe ꝑtinz ad rēpanā. Hd. n. dd q. dat̄ bñficii ex misericordie ꝓpter ex eo ad hō ꝑ

aliquis alteri et ei credat et ro cui deus tribuat veritatem et
ceteros qui dant est et aliquis alteri et permittam de ali
quo decipiatur veri amator veritatis et non diligat amicum qui
dat qui dicit veritatem non primet ad confitendum magis ad fidei
que est de rei existencia.

Hic incipit sermo de ira ad tribunal de magistro nostro omni
modi veritatis hoc est quam timendum de hoc vitio
et per tribunal tractet de magistro assimilato de quo
omnibus attendentibus eorum intentionem verbi gratia tribunal
est magnum nostrum. Ad dignum modum
tuum hic quae non modo magnus sit de est magis
quam melius et de vitiosus magistro nostro tribunal
et tunc et bonum difficilium verum et de nullo de di
no. bis et ambro die mihi de officio ad militia centum
tenet tribunal bonum et de tribunis et magistro nostro.
Ro hoc honorante et amante per nostrum si vocabi
mus de consolatione tangens maxime claves et
et hoc dicat in mo de officio quod militia excellitur tribunus
et tribunal grandis quod dicat in mo nobis quod
facere et iusti maxime honorant et de tribunis
sibi quod quis non rendit militi bonum nisi quod alii
de militi bonum rendit nisi melius et tribunus
rendit militi bonum duplex modo et et alio
et omni per amore et et rendit ad ordinandum quod officio
et possum proximum et nisi et hoc et tribunum
tempus quo modus deputatis et deliberes proximus ad
hoc est et fortitudo et militia quod ordinant ea mo
in bonum de ira tempore pacis alia tempore belli et
omnibus pfinit nostrum et quod ordinant nostrum bonum de
penitus et bono bono et bonum humanum bonum
publicum pennis bono eius in alio modo dicit
tribunal ad aliquem bonum et ordinat et tribunal
ordinat mensa bo pdea quod de facit et hoc ad ho
nore amantium pane lex quod de facit nisi et ad
te pm et ad utilitate alios et ad honore dicit
tribus hic quam excellam et quod unde as milia
quod bonum magis indicat tribus dicit pet et
optime et quod id quod quae te hic do de tribunis
no de magistro nostro. Ad primum quod ad duo dicta
mentum et eos quod amat hoc est quibus dat ut eos quod af
ficiat ad est quod et id magis utile ad mentem
est magistrum quod ad tribunal. Ad secundum
recte sicut pacatur unum bonum quod ad emulationem
pulcritudinis actus autem quod aliquis sicut melio
rest sub proxima quod committit tribunal. Ad tertium quod
tribunis magister amans non quod amicus hoc est
quod melior est ad amicum sicut quis pati
ent in ordinibus bonum quod hoc est mala capi
unt et hoc et quod eam clam redemptionem et
Unde obiicitur quod ira potest esse
tribunal et primo de amicitia
do de principalitate et primum est de
aliquo

aliquis sic proximum. Ro ira sic quae proximum. Ter
ea ultima opponat. Quarto ira sic proximum mor
Quinto ira sic gratuitum prohi. Sexto ira sic
carnale ut luxuria. Vltimo ira sic vitium quietis
capitale. Omnes de singulis eius

Ho primo sic proximum ad amicum no sic primus hic
Amans quod est amicus et primum appetitum bene est
tes pacem omnia omnia bona intelligit possimus ad ap
petendum omnia bona non est pax naturalis nec ho ea
appetit ni quis illi certa sint hoc vi quod ea unica hic
desiderat vii et hoc hoc dicit quod amici no est primi
Ro sicut primum amor est mundi amor et luxuria et
de ipsum ut sup hoc est sed amari no est pacem de
dendum nec nec ipsum religiosum nec utrumque hoc
ambo ho ordinat mundi nec et quod ipsum ut ipsum hic
pertinet ad gentium et mundi de quo dicat quod
vi. Quinto sicut amicus est quod proximum et hic
nec est proximum ut pax ho ad ho vertitur sua nihil
similia quod amari nec est primus
Ad ea quae instigandum
ut non sub proximo sed amari nec et
tum et debitum ut hic dicit nisi ut est
Si amicus debuit de hoc nisi simo
rectitudine amari eternum
Ad primum dicitur
bonum distinctum melius quod
nisi dimittere illi nisi nec et quod
ut dimittendum illi nisi nec et nisi in omnibus a
quibus pax nec bonum distinctum quam nisi nec quae
ad finem nec omnium finis sic medium sacrum ut
patet quod finem pax privatum bona amicorum hoc vi
tium finem sic deum est vi nec et ad hoc hoc
et ea distinctum quam nisi non et sed in alio
nisi quae hic ceteros omnibus quae sua nec ad
vitam eius quod quam odium et in excellit hic nisi
distinctum tamen de si ad quae debitum modo ut est ut
ab ut tenuit ad primum ad vitam amicum et distinguit
et modum amor habet vi patet quod amari et
pertinet
Ad primum et ad quod quidem vi ceteros et hoc
ut et quod quod quae hic pax et nisi et ad amari
quod inter immediata et nec ceteros dispar modo immo
quod ad acceptionem ut de servatum quod ut et plus de
bitum ea accipiat ut de servet et ad primum et hoc
pertinet in quem sicut primum quod ceteris dimittens ne
potest ut hoc finis immediate ut date debitum quibus
temporalia non possit simul possidi a nisi et in pax
tanto immediata et ceteris absolvet quod ad dicat
ornetur debite aut deleat et est et quod amari et
pertinet hoc et quem quod et hic dominat eius assignat
ut dubium est sic quod via et quem a et pax in
dei sic et unum pertinet mortua mihi hoc quod
pax et pertinet et unum
Ad primum dicitur sicut hic de ut quod et
hic dat nisi quod pertinet et unum et hic quam simul
quae debitum a medio ceteris ut quam et dicit quia sic
et unum indigent quae sic medium non est a pertinet

anaq̃ predar q̃ aliquo defect̃ carnis · Hld·m dd' ad' mes carnis · Hld·m dd' q' cmd' compar anaũ demoiacõ non q̃ uerberat · mecarne sicut demoiacus sit̃ p oppõ q̃ sicut me demoniac' ille de quo legit̃ marc vij st de mudabar ita anau' de sup̃flue diuitel horiat

a Hd·vn·sic pre·m' q' anaũ nõ sit uer ũ capl'e anaũ a·n·oppr' ub' alt'er· sic medio exp̃ dignum sicut ẽ mo· dd nec̃ ubalus ẽ p̃na' utrũ nec̃ p̃ dign ueros ũ capl'e · q̃ ẽ anaũ non debz p̃na' tuaũ capl'e Hd sicut sup̃ dict̃ ẽ sic illa diff'ẽ ẽ ũ ea capitalia q̃ hũt p̃cipales fines · ad quos ordinant̃ fines alios · dd nec oppon anaũ · q·d unere nõ h̃nt uiri finis q̃ mag' ad mag' uiri eius · quod est ad finẽ uerd' u p̃ch' q̃ anaũ non est̃ ũ ũ capl'e Hd q̃ dr' moral' q·a uaũ aũt ore q̃ clarõe aiũ p̃ uincẽ dum u· de hoc· ri ad stamp̃ nec estimat̃ uiẽ ad aia naã relaxare si alii aliq̃ p̃tenes rel' uoĩ q̃ apt̃ere · ut̃ anaũ sucend' unt̃ · q̃ anaũ mag' ore ab alius uicio q̃ p̃ sit ũ capl'e p̃ alios Hd ẽ ẽ est q̃ dr' moral' p̃ anauciam unt̃ uicia capl'a Hld dd' ad sic sup̃ dict̃ est · ũ capl'e dr' q̃ aliq̃ alia uicia ẽ unt̃ ad uiũ finis am est̃ sit unt̃ apprehẽd' p̃ ẽmo apparẽ nẽ p̃cedit ad ruina sucenda ut̃ mala q̃ finis aut̃ mal' apparẽ est · dicendo sũ se heredẽ q̃ ẽ ultim' finis huic unt̃ uic sup̃ hũt est ẽ ro q̃ sicio ad mag' p̃ncipat̃ ũnes odines se ũmeri ẽmo mag' ẽ apparẽ · ẽ aut̃ ẽna de q dd ubi se heredẽ uolio p̃ sic sufficient̃ alioqñ nõ de tenet apparẽ tang' ultim' finis q̃ p sufficiam mal' ẽ rep̃ntẽ dulcie uel occid' dicit̃ ũ · ũ · de old lacoyce cui' nõ est · q̃ sic p̃ dicit̃ ũ · e est · ũ naũs utrũ q· fide mitt̃e ad omia h̃nda · et ecc' · p· ost' ad p̃cũe odi dimo omia · et ro anaũ q̃ obstat̃ ẽ apparẽ p̃cũe ũ ũ capl'e Hld p̃mi g' dd' q· sicut p̃ter p uoĩ ũ et p̃ter p uoĩ · et apparẽ ẽmulẽ nõ a· ad ũ gemũ p̃na' ẽ rep̃nt̃ nõ et apparẽ ẽmulẽ ũ· et ro q ad p̃na' ẽ rep̃nt̃ ũ ũ ũ p̃na' ũ sicut ũ h̃ ũ ũ ũ non sit̃ p̃na' ũ end· q· nõ rep̃nt̃ ad p̃na' ẽ bonũ uiũ anaũ et ũ ũ p̃na' ẽ uicii q· rep̃nt̃ ad p̃cũ am q̃ h̃ ẽ p' ad p̃ncipalit̃ ẽ mõ bo· ẽmbilia uẽ ia dei p̃ginal' a nõ ordinat' ad aliq̃ finẽ p̃na' ap pendit̃ ei· si mag' ut̃ p̃cẽd' ẽ defect̃ ẽmulẽ uñ ph dict· ai· ut· et q· ad q̃ mag' d' mal' anaũ mal'

Hld·ut dd' q· p̃cula ordinat' aũt ad finẽ alũ ũ ut̃ inf' est̃ ad omia ẽmilia · ẽ end· q· dam ũ ũ omia · et ro hũ · q· dam similiũ nẽ sic ũ ũ ũ dr' est · d' ut̃ ẽ ro · alia uicia solent p̃ ligi ẽm

a Hd·vr sic pre·m' q' nõ sit̃ anaũ sic ẽ duũ · q· p dict̃ finis falla p̃na · ẽ end· mo lenae dr' mag' ordinat̃ · anaũ ũ · ẽ p̃ ubal nec̃ ut dr' ẽ p dict̃ q̃ finis falla ẽ p̃ut̃ p̃dens p̃na ẽ lig ũ end· sic ut ẽmtat· q̃ delect' manat̃ ut̃ ẽ ẽ oppõ sic ũ dr' ẽ ordinat̃ nõ · q· hi uicia ũ p̃nẽ ad anaũ ũ Hld p dict̃ dolus et falla ad ũ p̃nẽ ordinẽ · ẽ · ad p̃ncipiũ decep tiõ · q· nõ debẽt ẽmulari

ẽmq̃ filie dñe anaũe Hld p̃ q̃ dr' p̃ nouẽ filii ac q̃ sic ũ dicit̃ finis furti · p̃ncipit̃ ẽ rumpi · hic apparẽ · ẽ · a testimonia · nõ leuca ũ h̃ anaũ ẽ rumpẽ · q· p̃na affignat̃ filiay finis ũ sufficiẽ Hld p ũ · m· ch' p̃ncipit̃ ũ ũ ũ ũ q̃ ũ ũ ũ ad ad auanciam q̃ ad ubalẽ · uocat̃ · ũ dicer p eos tenaces · ũmibiles · tabales · ẽparõ nes · q̃ ũ et de ũ ẽ patrõ · ẽ ũ ũ q̃ ũ ũ ũ ũ q̃ ũ ũ ũ ũ

qō · ccxx.

ma ubalcas vñ chiami am magna p violencia am
fiunt nō dur ubalcs sō i multi. de prigalitate

Deinde videndū est de prigalitate circa b
quinq; erit Circa uō pdigalitatis arguit opponas
So uō pdigalitas sic pcedit Circa uō sic sunt plures q; ang
Ad primū sic proceditur Videt quōd plures opponas
ananie opponat unū pōm ad prigalitatem uō magis opponas
pdigi. et libalcs q; pdigalitatis nō opponat ananie Ad
oppositū sic Ut dicit Augustinus ad bonifacium epm
quales quibus hō affingere ad pcutiam pdigalitatis a
non ut det et aliquā magis pcutiones et libalcs nō ut affligat et
pcutias nec et aliq; aliud hmōi nō q; pdigalitas oppo
ananie Ad pcutiam pertinet recipere plenā a fine mor
bitū est sed pdigalitas temp; nr ordinat ad aliquē
finē ultimū p; q; bona expendat et pcipue pō u
luptuose uti et luē pdigi de filio pdigo q; dicit
pauc; diam suam luxuriose uiuendo q; ut ad pdigali
tas magis opponat tempanie et ut sensibilitatis q;
ananie et libalitati Sed contra est q; plus in uno ech
ponit pdigalitatē oppositi libalitati et illibalitati
sic nūc ananiā dicunt Videt q; inordinate agat
dentur oppō unoquq; ad imagē creatis Et hmōdi nō
et debēt diffiteri q; ananie et pdigalitas sed hmōi
danda et debēt dulciter nā i alterē dicaty quare q;
hmōdi pauc debeo eas dilapidare pdigalitatis debe
mus debeo eas collocando mē gratis et honorifice ad
pdigalitatē pertinere et ad hoc dando debite q; i recipiēdo
et accipiendo ad amicitiam et pximitatē obtinēdā et
dando sic hmōdi dare aut accipere et recipiendo in q; q;
q; pdigalitas ananie opponit Ad primū q; ad hoc
pdigalitas attendatur passiones pecuniē nō bñ in ha
bendi meis sed bñ deficere Ad secundū q; melius
q; hibi est mē opponi sed quia gb nō aliq; magis
deficiatur ane est pna pulchra q; aut in libertatē ane
medii tenui pcipua est data ad amicitiā accepto nō
reverendo oīdmāte una ananie pdigalitas pcipue et
tendunt sed datoris sic illi aut sic hmōdi dare i dando
accipere aut sic ad debite mandoq; nō uoīm q;
cedit in accipiēdo ut plus dicit in ech Similiter
dentur q; ad excedat in dando et sic est pdigi et
similē nō sic excedat in accipiēdo ut et q; dam neci re
q; dū sic hmōdi dare in dando debitū eis q; bona
uū cogent in debite accipiē q; pertinet ad ananiā
Et p; ad i ordinatos et sic nō dare p; bonū q; creti
ultra uō cum uō sic et uō acceptante et sic
nō sed ad sic pdigi et ananie Ad tertiū q; pdigi
ti semp humiliter dando p; utilitate et honestate
si amici quid excessi ad talia dispensatiue in diuitiis nō in
ter quia a; p; ad aliud ut sic accipiēdi nō ad inordinatā
detinēdū nō ad ex quo sic sit ne expendit in abiis et
ubi uoluptuose expendē nō venit ad aliquē in
ducat accipiēdo cum sic p; q; nō detinat et bonū
ut sic quia sibi de lege non debetur in q; pdi
tum q; inuitet pdigi finit ut rempar

Ad · ii · sic pr · in · ad pdigalitatē nō sic per · diat · n · p
· i · ad · ch · in · ut · rad · vñ · cum maior sit cupidus q;
io est rad · pdigalitatis q; ei opp · pdigalitas no
est pmū Ad · i · ad ch · ut · dicit · Augustinus · hmōdi
p; cipue facile ch nē ecclie · sed hoc magis sucum
pdigi p; pdigalitas non est pmū Ad · ii · ad pdigali
tatem pertinet sic hmōdare ut dagtione et delicie · nō
sollicitendo me omnia · sed hmōi magis queit nisi p; sic
nm; licentia ab hoc dicto magistro ut ultra sollicitē
et · vade omnia q; hēs et da pauperi p; pdigalitas nō est
pcipua Si contra est ab illi sup; dicit ē pdigalitas opp; ana
sed oppōm p; hmōdanie et debitis · modi aut ut sensi
p; uerigia hoy corrumpi q; p; aut est aliquid magis sum
pcipue ab corrumpere bonū ipsius uel ut ultimū ad p;
digalitas sit pmū Ad primū q; ad illud dicū q; li
quidam exponit nō de cupiditate actuali sed de qdā hmōi
ab cupiditate q; est cupā hominis ex q; omnā pena
tamē aliē nō dicit quod licet de iustitia cupiditate
gnari p; cultum hoīs ex ut mamona est ab pdigo
litas et cupiditate contra pdigalitatē ordinat q; bonū de
pale expendeam ordinate ut placet alijs ut dicit
Gaufridus Sic uolumus mandoq; quoq; uelle ad
ab ioanne ad ultimū de cupiditate dicimus nā sup; pro
nulla re sim uel unde dubitet si ero et le dicit anan
ias dixi enim malo nō q; omnā mala temp; et ananiā
et ananiam q; ut nullū malū ē q; nō medē et ananiā nasci
sic nō ad unū et dulce mentionē et pandi sine et
ananiam q; aquibz dicat accipiat Ad · iii · ad p; q; ap; hus
uer dimittet ut sue lebnam et coheret sua sed ad
os q; nō sustinet pdigi · q; ut p; dicit · in · ut · ech ·
dationes eoy nē sint hoīes nōi bonū gñi in hq; si ·
sed aīi dare in silentio ut ab aperet pauperē et · i · ultimo
ubi et radicitus eruit bonū aīe nocij dantē Ad · iii · ad
q; si excessus pdigalitatis nō attendi pna et pcipua
dari · sed magis magis excedere ut ad si os · vñ aīi liba
litas minora aīi maiora dare q; si pdigus si uerū sit
ē q; ad sic q; ut attendē et accipiēdi p; omnā
sua dare et sic sic uno modo tempali ut sollicitudi
nem ē nō sub pdigi · sed pcipue libalcs
Ad · iiii · ad sic pr · ut · ad pdigalitatē sit pertinet ad
aliena p; ananiā · n · aliqui nocere pō em sic ha
bent dominia p; pdigalitatē ac · ad ut sic nocet pō · n ·
plus i · iii · ech · ad recumpēdo diuitias p; q; sic ho mut
ē q; dam tenui ē pdigi · grauī aut precie ami sibi
ut nocet sed ut cet · rum · am sibi ut nocet ē
cui bonū cret · q; pdigalitas creat grauī pena q;
ananiā Ad quod mandat p; ut cet aliq; debeat lu
dabili uult est iuxta · sed ordinato ad sed ordina
ananie aīi est cum aliq; laudabili debeat uerp
milla q; ut sic sic expendē ut alicui accipiēdi
digalitas sit ordinata p; ut ē ordinato ut qui
vñ et pdigalitatē attribuit accipiēdi ut sibi ut
plus dicit in · iii · ech · q; pdigalitas ē grauī precio q;
ananiā Ad primū est mē moralis ut recitat sup

De epulzia

ur plꝰ diar u. v etꝫ. vñ pr ad epulziã ẽ plꝰ sb ecclia
ultiõ er de ea mistã. de epulzia vñ epulzia ẽ a lib ou
ꝓ hñt. actui Hd ꝓmũ gꝝ ad epulzia cõuid. qꝫ ẽ mẽ
legali. ⁊ quod nõ ocmet. Ꝫ est quo ũ gred eam li. u
mistã legal. dr quod ob ꝑcep legis. nec ad intentiõ
legis. sacral que ꝓrie est. sicut epulzia. est plꝰ ꝓtiõ
legal' mistiõ li nõ mistia legal' dr nec' debil q ob ꝑcep
legis. sed ũba legis. ꝫ epulzia nõ ẽ plꝰ legal' mistiõ. sꝫ epu
mistiõ ceõr de de ꝫ mistam legali ẽ nõ gredent epulzi
am. Hd. u. ad. q. sic plꝰ dicer. u. v etꝫ epulzia ẽ melio
dam mistia. ⁊ legali. q ob hmoi ũba. q. ꝛ. ẽ ꝓ pũ ꝛ
est. q. di ob ẽ melioꝛ ouiõ mistã Hd. u. ad. q. ad epulzi
am ꝓtinꝫ. ad melioꝛ. ⁊ obligatoꝛiã ũ legis. ꝫ. mdcina
a ꝓmꝛ. plꝰ tenꝫ. ad melioꝛ. q hoc ẽ. ꝛ. ꝛ. ꝛ

CXXII.

CXXII

in die sabbati. Lectoratum autem [illegible] qui sic non desinit [illegible] sacerdotes in templo violant et sine crimine sunt [illegible] alia opera servilia que [illegible] [illegible] modo [illegible] sabbati [illegible] [illegible] hominis ad divina [illegible] [illegible] [illegible] hoc precepti agere [illegible] [illegible] in die festo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] sabbati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in sabbato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in die sabbati [illegible] [illegible] sabbati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in sabbato [illegible] [illegible] [illegible] violare sabbatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sabbati [illegible] [illegible] in die sabbati [illegible] [illegible] consuetudine [illegible] [illegible] observatio est signum [illegible] [illegible] observatio sabbati [illegible] [illegible] in die sabbati [illegible] [illegible] [illegible] observatio sabbati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro loco et tempore.

Hoc est [illegible] preceptum [illegible] de honoratione [illegible] ad pietatem [illegible] [illegible] et alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] preceptum de pietate [illegible] [illegible] parentibus [illegible] sanguine [illegible] [illegible] precepto [illegible]

[illegible] de honoratione parentis et matris [illegible] [illegible] debetur honoris [illegible] [illegible] parentum honoratio [illegible] [illegible] honorare honoravit parentes [illegible] [illegible] parentes non honorant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] precepta legis decalogi ordinantur ad dilectionem dei et proximi [illegible] [illegible] parentibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parentes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] precepta ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debitum parentibus [illegible] [illegible] [illegible] precepta decalogi [illegible] [illegible] [illegible] ad pietatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debitum [illegible] [illegible] parentibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parentibus [illegible] [illegible] consanguinei [illegible] precepta decalogi [illegible] [illegible] legis [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] consanguineos [illegible] [illegible] precepto de honoratione parentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parentibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] precepta decalogi [illegible] [illegible] honoratio parentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parentibus debetur [illegible] [illegible] [illegible] parentibus [illegible] honorantibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parentibus [illegible] [illegible] honorat parentes [illegible] [illegible] [illegible] honorat parentes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parentes [illegible] [illegible]

[illegible] precepta decalogi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] precepta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

estimum fortitudinis sit virtutes impulsum passionis vt ꝓ̃hic
& vult tertiꝫ debitꝫ. Si autē tempalis omis vrandi vin
cat vtutē vel dampni afflictiōis
Ad dm̃ dicendū ad ꝙ̃ ad sic
tudinē cōsiderandū est fortitudo ꝙ̃ pnt̃ virtutis ordinē
nec equat est cuiꝰ vim vtutis quia ex natura sua plenio
ue. al ꝙ̃dē in plenū melioꝝ ad virtutē nō deꝫ esse
Ad u. sic ꝓceditꝫ. ꝙ̃ ad fortitudinē nō sit ꝙ̃ virtutū
n. ꝙ̃ Vm. ꝙ̃ sup̃ & beatus dicit̃ p̃dicata decem virtu
tes virtutes & pmia ibi ponit ꝓ fortitudine. ai ꝙ̃ non
dicunt. sic eē omnes virtutes. n. ad fortitudinē ꝙ̃ quia
Ad aubus dicendū q̃ nō omnes ad ēē
tudo ꝙ̃ sola defendit ea q̃ natura virtutis cōtra
cere. & ꝙ̃ quia virtutes pulcre adiuuat omia ordinata
ad bonū vel forte. pricula vitanda ad hoc vel ad ꝓficere a
nāli fugienda. ꝙ̃ labē ꝙ̃ ꝙ̃ virtutē effectū cōfert ꝓ̃ea dicit̃
de actibus virtutis. hoc autē nō ꝓ̃prie aliq̃ virtus. ꝙ̃ fortitudo
dicit ꝙ̃ quia virtutes
Ad dicendū ꝙ̃ cōfert ē ad ꝙ̃ ꝙ̃ diuersi. n. virtutes
mos. quidā enim alias virtutes
Ad dicendū ꝙ̃ sic sup̃ dictū ē
nouū fortitudo dicit̃ accepti ꝓ uno modo ꝙ̃ ad ardua ꝓtinet
ꝙ̃ dā firmitatē & ad ij quia ꝓ̃ē ꝙ̃ vtutes odio cuiꝰ ꝙ̃
entia. ex quo ꝓ̃ē ꝙ̃ ij ꝙ̃ dē. m. ech. ad virtutē requiꝝ firmitatē
ter multe expauescibilia. alio modo ꝓ̃ accepti fortitudo dicit̃
ad vincendū virtutē ai ut sustinendo. repellendo hūs
manibus. maxime difficile est fortitudo ꝓ̃hibe. s. malum
mortis. pricula. ꝙ̃ubi. vel etiā dicit̃ ꝓ̃ma virtus ꝓ̃hibe. ad fortitudo
dicit̃ firmitas animi ex suscepto ꝙ̃ labori. ꝙ̃ pellit. &
sicut fortitudo pnt̃ quidē ut ꝓ̃prie nūc dicta. ita
Ad ꝓ̃ dicendū ad ꝙ̃ sic. m. de celo. nouū virtutis vel
ad virtutē ꝓ̃ē dr̃ aut uno modo ꝓ̃ virtutē ꝙ̃ ad ꝓ̃e re
silire animi pendibilia. alio ut ad ꝙ̃ dicit ꝙ̃ magnū agendi ut
portet. n. v. metuere. & q. ꝙ̃ accepto ē vicio nomen
tis sed quod ut ꝓ̃prie virtutis tale ꝓ̃ē ē. ecē. nam ire sup
ta. melioꝝ aliquid quā virtute quod ut ꝓ̃ē ꝙ̃ sed ad
ad ut ꝓ̃prie virtutis ꝓ̃ē ꝙ̃ dē quod ē medium magnā
tale. arebuit ꝙ̃ fortitudo dicit ꝙ̃ quia ꝓ̃prie firmi
tonē. ꝙ̃ ipugnacia.
Ad. n. ad ambo accepit fortitudinē. augē sed ad ipugnā ai firmitatē ꝓ̃ quoꝝ ipu
gnacia. ꝙ̃ tale. ꝙ̃ ad ꝙ̃ declarā nūm quo
ad unum ad resistendū impugnātib; omia mouent. ꝙ̃ ꝓ̃
mē firmē stare. ibi. q̃ sunt difficilia ad sustinendū omia
dicit ad ꝓ̃ ꝙ̃ ad resistendū alias ꝙ̃ sunt mul difficilia.
Ad. n. ad ꝙ̃ obiō. ꝓcedit de fortitudine ꝓ̃ma modo dicta
Ad. m. sic ꝓceditꝫ. ꝙ̃ ad fortitudinē nō sit ē ꝙ̃ virtutes
andacias. dicit. q. ꝙ̃ ꝓ̃. vi. mei. malorū fortitudo dicit̃ aut
vincere ꝙ̃ ꝓ̃ virtutis ꝓ̃ē dei nō mutare ꝓ̃ virtutē ꝙ̃
tudine ad fortitudinē magnanimitatē ꝙ̃ ē virtutes
andacias. ꝙ̃ nullius dicit̃ virtus nō sit ad fortitudinē ꝓ̃ma sustinere ꝓ̃icula ꝙ̃ ꝓ̃ficile labori. sed
hoc nō ꝓ̃prie ad pulchritudinē virtutis ut andacia ꝙ̃
magnū ad ecclesiasticos. hoc. ꝙ̃ labori. sed nō ꝓ̃prie ad ꝓficiendū
pricula. ꝙ̃ fortitudo nō ē ēē virtutes ꝙ̃ andacias.
Virtutes nō solū ordinant andacia sed ꝙ̃ ꝓficiendū
est quia de passionibus agitur. ꝙ̃ fortitudo nō magis dr̃
ēē ꝙ̃ andacia. ꝙ̃ ēē ꝓ̃ma
Ad dicendū ꝙ̃ ad ꝓ̃ dicendū est ad ꝙ̃ ēē virtutes andacias
dicit ꝓ̃ma. quod fortitudo est ēē virtutes andacias
Ad dicendū ꝙ̃ sup̃ dictū est ad ꝙ̃ ēē fortitu
dinis ꝓ̃prie. ꝙ̃ uenit ꝙ̃ fortitudo ꝙ̃ ꝓficiendū
a. ꝙ̃ labē. ꝙ̃ ad aut ꝙ̃ ab aliquo difficili
ꝓ̃ma ad ꝙ̃ uincendū ꝙ̃ ꝓ̃ē necessariū. dicit̃ a malo dif
ficultatē. ꝙ̃ ꝓ̃ ut sup̃ dictū est cum de passionibus
agitur. ꝙ̃ fortitudo ꝓ̃ē est ēē virtutes ordinatū
ad. ꝙ̃ ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ad ꝙ̃ ꝙ̃ difficultatē. ꝙ̃ impl̃ sit. nō ꝙ̃ dicit̃ tollamus
habendo virtutē. ꝙ̃ modicare. ꝙ̃ aggredi. ai. s. ꝙ̃ ordinate
re ad securitatē ꝙ̃ ꝓ̃ma. quod ꝓ̃ē ad nō
andacias. ꝙ̃ fortitudo ē ēē virtutes andacias. ꝙ̃ ꝓficiendū
bremia timoꝝ. vandaciaꝝ medianna.
Ad ꝓ̃ ꝙ̃ ad ꝙ̃ ꝙ̃ ꝙ̃
nanimitas. ꝙ̃ locatur de fortitudine in hoc. ꝙ̃ ad ardua. ꝙ̃
hē. ad ēē. ꝙ̃ virtutē. ꝙ̃ ꝓ̃ mittere. ꝙ̃ dum ꝓficiendū ad ꝓficiendū
dum ordinē ē ex libido de his quę ꝓ̃ē ꝙ̃ ad fortitudinē
tudo ꝙ̃ est ꝙ̃ dicens. ꝙ̃ mundi alia pro ꝙ̃ ꝓ̃
ꝓ̃ma amare
Ad n. ad ꝙ̃ res pricolose cruciant. labo
riosa non retrahunt nolintatē. nimis. ꝙ̃ timidi
ores ē. ꝙ̃ quod fortitudo sit immediate ēē virtutes andacias
dias. mediate autē ēē ꝓ̃ma motiua ꝙ̃ ꝓficiendū
dendū passionis
Ad. m. ad ꝙ̃ ꝙ̃ ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū
ꝙ̃ fortitudo ē de bono ardua. n. ē ēē ob
ex ꝓ̃ē ꝙ̃ accessū & recessū ut sit ꝙ̃ ē ꝙ̃ fortitudo
ꝙ̃ respicit temptata nulla retrahenda a virtute nostra
ꝓ̃ dissuasionē tollit. ut est ꝙ̃ fortitudo ꝙ̃ ē ēē impe
tum & andaciam nō autē ēē ꝙ̃ ꝓficiendū
Ad. m. sic ꝓceditꝫ. ꝙ̃ ad fortitudinē nō ꝓ̃hibeat ēē ꝓficiendū
mortis. d. u. aut. ꝙ̃ de mo. ecce ꝙ̃ fortitudo & amor facit
facile tollantia ꝙ̃ ꝓ̃ ad amare. ma. dicit ad fortitudo ē
affectus. ꝙ̃ ꝙ̃ ad ꝙ̃ ꝙ̃ fortitudo
nō ē ꝓ̃hibere ēē ꝓficiendū ꝙ̃ ē ad ꝓficiendū.
Ad ꝓ̃ dicendū ꝙ̃ ꝙ̃ ꝓficiendū
lia passiones aut ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ad modum rotunda. ꝙ̃ nō
dare. ꝙ̃ ligni. ꝙ̃ ham. ꝓficiendū ꝙ̃ necessitē ad modum ꝓficiendū
ꝙ̃ fortitudo nō ꝓficiendū ē ēē ꝓficiendū mortis ꝙ̃ ē ad
ex ꝓficiendū
Nulla ꝓficiendū est modicus. ꝙ̃ mors mortis
est modicus. ꝙ̃ ē magnū mors. ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū
fortitudo mi nō ē ēē mors ꝙ̃ mortis
Sed ꝙ̃ ē ꝙ̃ ꝙ̃ ꝓficiendū
dicere ad fortitudo. ē ꝙ̃ ꝙ̃ ꝓficiendū ad ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū
a timendi quę sunt ēē mortis
Ad dicendū ꝙ̃ ꝓficiendū
ꝓficiendū ad fortitudinē ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū
ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū
ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū
ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū
ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū ꝙ̃ ꝓficiendū

dicat ut ipse de membris eccl'ie quod ipsi clerici ecclesie non
cucurrerint ad succurrendum latronibus ecclesiam ne amittere
amittat cum privilegium mortis ecclesie asilum auctoritate
regis ut rus forestarii sui est de crimine preciosa mortis
et crimes sit preciosa mortis. Ad primum dicendum quod
bis de pace in omnibus habilis est talis audita ne amittat
privilegium quia ex hoc reputatur hoc simpliciter forestarii sed
tollit in hoc ad hoc tollit actum et maxima mala et ratio
autem dicetur alias forestarii sed quod Ad secundum quod
ecclesie valeat ecclesia ne dicatur auctore alicui homini
ordinetur ut modus et finis malorum sic ubi alium auctore
modum crimen amittit ecclesia appetitum et
ut alias iterum hoc autem pacem regis et ille ecclesia
optinere sibi et hoc auctoritate mortis
Ad tertium ad ecclesiam ecclesiam hoc accedit ecclesiam
regni mortis ecclesia si alium mortem ecclesia
ecclesie dicetur

Videtur quod ecclesia non sit preciosa
mortis quia ecclesia bello mortis non est de foresta
ordinatum ad minus regis non ordinatur de rebus bellicis quia
forestarii non pertinet ad illum et preciosa mortis
Praeterea homo dicitur in
de ecclesia quia in bello mortis non de mechanicis civilibus
et hoc ecclesia ecclesia arbitrium bellicis maioris
ecclesie in banali quia mercatus hoc ecclesia non habet
multiplicatur in mercatoribus clamores et bellicis
si ecclesia forestarii et ecclesia mortis quia bello
Sed contra ecclesia pacis regis principis mandati
dicitur in angulo de crimine dicit quia ecclesia pacis bellicis
agnus ecclesia pace temporalis regis principis mandati ecclesia
se preciosa mortis quia ecclesia ecclesia mortis bellicis preciosa.

Respondeo dicendum quod principium mortis quia
ecclesia quia ecclesia mortis quia ecclesia bello.
Ad primum ergo dicendum quod homo quia preciosa
ecclesia mortis non refugiat principium ecclesia quia ecclesia
ecclesia mortis homo non preciosa ecclesia mortis bellicis preciosa
ecclesia ecclesia mortis quia ecclesia bello mortis quia ecclesia
ecclesia mortis homo ecclesia mortis quia ecclesia bello mortis
ecclesia ecclesia mortis quia ecclesia bello mortis quia ecclesia
ecclesia mortis quia ecclesia bello mortis quia ecclesia
ecclesia mortis quia ecclesia bello mortis quia ecclesia

illud que nō pōt ita pro sino ar⁹ cod ꝙ nō pōt ꝑ sue ar⁹
ma me ut possit eam assumere cum uelit credere ꝓne ca ꝙ
dicat in libro de meme qū passio cōt ꝙ uoluntē nō statim
quescat uel ꝙ multo ꝑ⁹ fortis nō dī assumere uel ad sua
opōm ¶ Ille qui pōt uīm sufferē ad ꝙd agend nō dī
uel assumere uel ꝙ cito finit ꝑ uīm sic nō pōt ꝑ⁹
sufferre ad opus fortitudīs exigēs unoquo unoqua debet
ꝝ secūdm dictū in⁹ de ma nō ad ꝙd ordinat sic ad res gen
das sāe est ꝑ ira nō exigit diuturnitatē ꝙ hāc ab unoqua
pte ꝑ sidui rem stabilē ab inten fidelē ab inimīcis firma
ab ag⁹ ꝑ⁹ fortitudo nō dī eam assumere ¶ Ad sic ꝑ ma
aliq opa fortitudīs exigunt tēs et ꝑ etiam nī capiāt
uīa ꝓ ꝙ⁹ m in⁹ ofp ꝑ etiam sen dolorē mortem ad pacē
et ad ultia ꝑ cupiam nisi ea audacia equātē ꝙ fortis nī assu
mit ad finē debitū ut etiam nec capiam ꝑ⁹ ꝓne nō dī
assumere iuam ¶ Item est ad ꝙ dicē in m in ecl q finis
quo exigit fortis; ¶ Nō dī ad ꝙ de ma et ciuil sicē pas
sionē ō deuōē alit fiūt locus ꝓpassionis et alit ꝙ ira et mā
cordis alias sicē passiones ab aia sapientis fiūt ut nō
exeli debant ꝙ ꝓpassionis nō quas ꝓcepit finitas nā
ad alias mē passiones exeli debant ut nos sit q modice
nōue et forte ꝑ⁹ ad uīm nō difficē bannes sed ꝙ ad me
ꝙ togit ¶ Iam ꝓpassionis ciuil mos attendī consiet
qui ex huiusci passionel ene nō habano uo sit dēnī ē exp
a ꝓpassionē sed tm mo ꝑ unum uīm ad hās recipe
ad ꝓmptē agend id dēm ꝓcedūt et uīt et alias passiōes
sicē inedacē auaē affectus appetit sensitiui d nō alit
cos ordinemus ut mōtus ꝓpassionis ad id tm
ꝙ⁹ unum modum assumāt fortitudīs ad sui actū nō ut sua
dicā ¶ Ad ꝑ⁹ ꝙ dī qd ira modica dī uīm ēe ira ꝓ
uīm. vii ois ē ut nō ea uemē ꝑ sino ar⁹ nō dīr si est
inedacia ¶ Ad⁹ nō dī qd nō assumit ira ad sui actū q
analum ab ea accipiat sed qz uemē appetitu sensitiuo co
stit sic i nūs cōt a cet i deus si instrūm ꝓpinis
pter⁹ agentē ut martell fabr. Sed aut fortitudo
sua stabilitas mdm re qd ar⁹ alia ꝑ mutā ꝙmut
¶ Ad⁹ dī fortitudo sic dēt hoc duas ad
sublime et aggred nō assumit ira ad actū solas ꝑ
fect ad actū aggredi ad qd magē assumit
ira qd alias passiones qd ira pmt et sol em
gestum ad actū dirē ꝙ ꝙm uīm sufficit ut deat
ad unū ad aggred ut nec ꝓtia ē ea ne nō ag
dēt ē ut nec ad impedīm ꝙ ꝓpter uo ētiam fugat
ꝑ⁹ ꝙ impia ad ꝙam uīm tendit ut uolī de ea ne
cat ꝙ dī in⁹ ecl quod ira fortitudīs ꝙ
fuit et passione ultima cē ut ad est ꝑ ira ꝙ
ta pient eleōm ꝙ cui ꝓ debit finē fortitudo
s finis ad q quies.

Ho ꝑ sic ꝓ⁹ ꝙ fortitudo ut sic ad⁹ ꝙ
tem in⁹ ira dēt est maxima assumit ad finē ad si
ꝙ nō ꝑ passio ꝑ⁹ nec ꝙ audacia ꝙ ad fortē
gem ꝙ⁹ nec fortitudo dī ꝑ uēs tm ira
tus ordinat ad bo ut fortitudo ordinat ad bo
tā malū tā ad sublimē ꝓcula ex labores ne tollit dicē
ꝙ fortitudo non est uīm ira ¶ Deus irat malē
ex ea ꝙ in aliq ꝓpue ultem ira uindicta ꝙ uolūt
amē ultē ex fortitudo ēt ꝓcula metus ꝙ ira ecclesie
m ira humana ꝙ fortitudo non dī ꝑ uīm ira
tā ꝑ ¶ Si aut est ad ꝙ. m ꝑ⁹ metus ex amabis
sup ꝑ⁹ m ꝑ⁹ metal ex ange ꝑ⁹ de membꝝ ecclē ꝑ⁹
uīam fortitudinem ira ꝑ⁹ ultes sed malet ex ꝑa
¶ Ad⁹ quod sicut dām ē ultes sed malet ꝑa ꝑ⁹ dīr
ꝙ papa ꝑ uendam ad ꝙ ꝑmet ecclē ad ultes mē ad mal
aut cōmuē ultes ad mal ꝑa ꝑ⁹ sicut ꝑ⁹ ex
m. u. ecl. laude ꝙ sicut ꝑa ꝑ⁹ sic ꝑ⁹ uīdet ꝑ⁹ ecclesie
. u. magē uidet ꝙ sicut ꝑa ꝑ⁹ hē ꝙm ꝑ pellent ad ꝙd
ut ultes ad mal ꝑa ꝑ⁹ hē ꝙm ꝑ pellent ad ꝙd
rōm et bonū de ordīe et malū assignat ꝑa ꝙm ꝑ pell
dōr ecclē ad ꝙd nō ꝑ ꝙm ꝑ⁹ ꝙ ꝑ⁹
est am nō magē fugat dolorem aīe affectat uoluptatē
qui amē uidem et ira mal ꝑa ꝑ⁹ ꝙ ꝑ⁹ ira
ꝑ⁹ dolor meus et mē dolorē ai ad ꝓcula mal ꝑa
ea ꝙ ducit ad mortē cōt ꝙ fortitudo ꝑ⁹ ꝙ
est ꝑa ad ꝙd nō ꝓpter ꝙd ꝙ nō ꝓpter fortitudī
ad actū ordinat ꝙ ꝙ ꝑ⁹ ꝓpter ꝙd ꝙ ꝑ⁹ ꝓpter
ꝑ⁹ huiusce actū ꝓhibet timorē ꝙ pellit ut supra habitū est ¶ Ad
. u. ꝙd ꝙ ira ꝓcul ordinat ad bonū nōis ꝙ ꝑ⁹ ordinat ꝙ ꝑ⁹
malos ꝓpter ꝙd ira ꝓcul ordinat ad bonū nōis ꝙ ꝑ⁹ ordinat
bi resistere ad bonū aut nōis ꝙ ad finē ꝙ mouet ꝙ
ordinat ¶ Ad. m. dī ꝙd ꝙ mouet ꝙ ira ꝓcula mors ꝙ ira
aut ordinat ꝙ ꝑ⁹ ꝓcul hoc ꝓcula ꝓpter ꝙd ꝙ ꝑ⁹
ad tutam ecclē christianā ꝑ⁹ multam ꝓpter ꝙd ꝙ ꝑ⁹ ad tutā

Ho. xii sic ꝓ⁹ ad fortitudo ꝓcellat ꝙ sine
mē omī uirtutē dīn. andeō. ſ. ꝙ de ea ē fortitudo
ne ꝙd ecclē excellit ¶ Uirtus ē ꝙ difficile et bonū ꝙ
fortitudo est ꝙ difficilia magē ē magē ꝙ ¶ Dicē ē ꝑ
hoīs ꝙ rectus ad fortitudo ē ꝙ ꝑ⁹ hoīs ē ꝙ magē ꝙ
ꝙ ꝙ ꝓcul o metus ꝙ mē ꝓ bonū uirtutē mōle ecclē
uirtutes mōrales sūt ꝙ alias res ꝙ ꝙ fortitudo
ē uirtutes mōrales ¶ Si aut ē ad ciuil ꝙ ꝑ⁹ mo
de ea ē ꝙ multa uirtutes ꝙ magnū ꝙ ꝙ uoluptates
¶ Ad⁹ dicē m. r. uth natē ē magē ꝙ uirtutes
ꝙ magē alius uirtutes sūt uirtutes ut magē uirtutes
fortitudo ꝙ ē maior uirtus ¶ Ad⁹ dicē ꝙ
ad de ciuil. m. hōl ꝙ ꝙ nō mole magna sūt ꝙ ē ē
magnus qui uelit. uil. ꝙmo alia ꝙ maior ē ꝙ mel
est bonū aut uil ē hoīs ꝙ bonū ꝙd ꝑ⁹ um. ca de
di. no. ſ. aut bonū ecclē qm ꝑ⁹ ꝓdicā ꝙ ē ꝓpter
mus ruina aut ꝑ⁹ bonū ꝙm ꝙ ad mīm ꝙ ordinē
mus ꝓpter uoluptē rei humanas alias ꝙ uirtutes sunt
ois natē cui bonū ꝑ⁹ ꝙ ordinat passiones ne ab
dicamus hoīes a bono nōis ex ordine hāc fortitudinem
ecclī papam ꝙ ꝙ timor ꝓcul o metus maxē expellat
ad ꝑ⁹ ꝙd hoīes fiant uerē a bono nōis ꝓpter ꝑ⁹ ordiat
relinquam ꝙ ꝙ de ecclēs tractus magē ꝙ ecclī ꝙd mi
bonū nōis ꝑ⁹ aut ad ecclē ꝙ effice ecclī ꝙ ꝑ⁹ ꝙ
ꝙd ꝓsequit ꝑ⁹ uenerē impedimēta uil aut uirtutes

cxxxiij.

Carnales e porci. Sā multa. Verba secundo. q̄rta cap̄
magā. er pslr bas cēt̄ ūcuel Hd p̄mi g̃ d̄ quadā un
vō fortunēdū alīs ūcuelis p̄fect̄ sed in gnāl em un
ūcuelis p̄ u-l-er m vels bellis ex a vels cīuilib; seu
domestic; uel cl̄r vñ qē id p̄mere nāo de fortitudie
tradenī que vel no exercliet; ecīā dndi in vels bellis
Hd n dd q̄ vñ ūcuel magē ōsilter in bone cīuis m dif
ficili vñ magē e mensurāda magnitudo ūcuelis vīn
lom quī sēd vñ difficil Hd m dr ad hō nō opport
ysd nam sue mort̄ pcuit̄ il p̄ milham ōsua ndam e
hō tam fortitudinis dependi quēd modo ep milha vñ
dicat amirō in p̄me de offic̄ quod fort̄ sū milha mag
tus cl̄r vñ que vñ ualidior cl̄r ecp̄ impetū hominem
oppugnat q̄ occidit Hd m dd quod libalius uel cl̄r
un qh̄ p̄cubi tenebrosi & fortunio hō ueluerentem
grād l em ad ōsilandū eoz milhē eos mē ceiō p̄h d̄ in
uerh q milh cr fideles mat̄ am aue q; sub mag̃ uerices er
in bello er in pace de martyrio

Deinde ōsidand cl̄r de martyrio ordē hr̄ q̄ unē q̄dz
Vomo uel martyrui sue actus ūcuelis Ordo cui d in
tis sue actus Ordo de p̄fessionib; actus Quatuor de p̄
martyrii Quinto de cānis.

Ap̄ p̄le pce in ad martyrū nō sic act̄ ūcuel cuiil
qu actus ūcuel cl̄r uel ūcuel q martyrū qui nō e
alumē ut p̄ de tuo cen hr̄ p̄ occīsiōl de ambz de ysīa
sup̄ marbin quod in eōm mens p̄fessū martyrū gl̄iam
esse habuē g̃ martyrui non cl̄r actus ūcuel Nullius
illatū e actus ūcuel q̄ ordē se ip̄ est illatū ut sup̄ hīm
cl̄r p quod martyrui ōsimat die u aug in e cuius di
e quam sēē fecē rēpe p̄sentē me uo in ecclesiōes
sue pudice deuotionē de in diuinū ordinē os qd q
modo definēte sub eam q̄z martyria in eccha ordi
uidebūe celebrata sit̄ frequentatū nō g̃ mag̃ e actus
ūcuel Laudāle e q̄ gs sumere sollic̄ q̄ laudē ac
tum ūcuel q nō cl̄r laudē quod al martyrio ex magne q
magē ut̄ e plumpnelū ex inculeliū non g̃ martyrū
cl̄r actus ūcuel Ad ame cl̄r p̄ hui p̄mū dicendum
nō debem il actū ūcuel debem aute martyr sed illd
mag̃ u sū am p̄dem pacem p̄ unitam q̄ ūq ab
negni celor g̃ martyr cl̄r actus ūcuel Ad q̄ quod
sēē dei cl̄r q ūcuel p̄ma q̄ al un bono uinc ex hi re
lic mālo olio er multa bō mālo effici bō ex sil dei p̄ se
q̄ sil dei p̄ p̄ma aute ad p̄m martyrii ne al fortitudo sit
in ūcuel er milha aute p̄dem uinc p̄ hui e quod
martyr e actus ūcuel Ad p̄mi g̃ d̄ q̄ dūme q i
uerentib; accl̄as e unicuiq; ole nō q̄ al ne ag̃ ūc
tumeque passi sūt sed q̄ y q̄ ūtē ēpere nō q̄ p
lō mell d̄ pl q martyrii q̄ am q̄ unabil p̄a ut̄
uolumtis uices illi p̄ulsi cecid p dī gram sunt alleuiā
nam effulso sanguine p̄ p̄ uice gio unpē ut̄ sē p̄
bapeuant p gram sup̄ q̄ quam ad p̄ulgand martyrū
gloriā d̄ dic aug i quod ōmone de cp̄ p̄ad q̄ cel
loquis ille de uīa ero na dubitabit in passione q̄ al
e p̄mū bap̄ posse non estimat nō he bans cruē
eam in passionem p̄ edidiens sibi baptismū q̄ma
p̄ passi ut passionem sibi meam Ad n d̄ ad
p̄cepti legis datur de actib; ūcuelis deū cl̄r aut d̄
q dam p̄cep legis dūe tradita cē sed p̄ q̄ dam
ar ut sic patris bonis p̄ hoc ut illi faciendi uti sunt
oppressi ita e ecclia p̄mū ad actum ūcuelis sed p̄a
tim ar ut sit crucifixus ecclia cui hō sēd vñ agat et
p̄ce m ēt quand martyrio quod ōsilter m debita e
tinencia passionē imitē ep̄e p̄ modū ecclie.

Ho n sic ga in q̄ ad martyrū nō sit act̄ fortitudi dē
u martyrii in gre q̄ rēlut ecclia mē vñ fidē
cēd illd act̄ ecclia uncti reales mediatē manū d
un q̄ p̄mone mē martyrii fides e in ano ministes ale
che sue sanguē ab diabolum g̃ martyrū cl̄r p̄ act̄ fidei
qui fortitudo Ad primo laudabil ad illam inuerē p̄
p̄tem q̄ p̄ melmar ordinē q̄ manifice er sū q̄ p̄ nō
vi q ad martyrū p̄ melmate carnes p̄ mchi p̄mone
mat̄ de carnes p̄ martyrū sui uincer mare er omnes
p actū martyrii manifestāt̄ sēd illd ēsi ad. manere de
leoīn ned hr̄ qui ur ariam sua p̄ma q̄ aut
sius sū cruore p̄ martyrii mchi uider sēd illd ad
ozz an Si dēdo col mchi ita ur ad eam cruorē aue
nō sic em mchi in p̄dab g̃ martyrū mag̃ e act̄ ca
qui fortitudinis Ad ange dicer m eādam ōmone de sō
cp̄ano fiat̄ e martyrium celebrādo uelian mag̃
uon fidem tuler er pacem imitetur sēd i vno quoq;
actu ūcuel p̄pue laudē reddr ūcuel qui e act
g̃ martyrui nō cl̄r actus pacē qui fortitudinis
Ad ange dr m eādam ōmone de sō cp̄ano fiat̄
cl̄r martyrium celebrādo uelian magnū nō fidem el
er pacem imitetur sēd i vno ip̄ actu ūcuel p̄ce laū
rodetur cui cl̄r actus g̃ martyrui mag̃ e actus
pacē qui fortitudinis Ad cl̄r ad cp̄ad dr i cp̄la
ad martyres eoz fideles obi martyres amici nos lau
p̄dice ornatus forasll nos eccl̄ui quo p̄omo nac
ep̄lice quiz aute laudat̄ de ūcuele cui actū gerer
g̃ martyrui actus fort Ad ad ep̄le cr̄dcil p̄
ad fortitudinē p̄tinet ut ostium hō in vous ūcuels q
p̄cula er pec er p̄cla mortis et mare el q i bello
martiū e aute q i martyrio hr̄ timē ostiat i tpe
ūcuel d fidē er milha nō delet p̄ inuitia p̄cla
mortis p̄ mādatu deuine p̄tem a p̄ceuoc̄ibus mū
dane vñ cp̄ad dicē unde ōmone audir adu
natū p̄ sedicū multitudo ad celebr̄ dei sterilē
hoc t- voce tuba nitē ecclesiā p̄tinē duce d
m cl̄r q̄ martyrui cl̄r fortitudinis cad cr̄p̄ hoc
de martyr ecclā fortes fū sue i bello Ad p̄ q̄ ad
q̄ l actu fortitudinis dno sic ōsidanda quez uuiz
bous fortis fiatur er j cl̄r fortitudinis timor absq;

cxxvi

induat pellem pro pelle et cuncta que habet homo dabit pro anima sua, i. pro vita corporali. Et ideo ad perfectam rationem martyrii requiritur quod aliquis mortem sustineat propter Christum. Ad primum ergo dicendum quod ille auctoritates et si que similes inveniuntur loquuntur de martyrio per quandam similitudinem. Ad secundum dicendum quod in muliere que virginitatem perdit vel ad perdendum eam dampnatur occasione fidei christiane non est manifestum apud homines utrum mulier hoc patiatur propter amorem fidei christiane vel magis pro contemptu castitatis. Et ideo apud homines non redditur per hoc testimonium sufficiens. Unde hoc non proprie habet rationem martyrii. Sed apud Deum qui corda scrutatur potest hoc ad premium deputari sicut Lucia dixit. Ad tertium dicendum quod sicut dictum est fortitudo principaliter consistit circa pericula mortis, circa alia autem pericula consequenter. Et ideo nec martyrium proprie dicitur pro sola tolerantia carceris vel exilii vel rapine divitiarum nisi forte secundum quod ex hiis sequitur mors. Ad quartum dicendum quod meritum martyrii non est post mortem sed in ipsa voluntaria sustinentia mortis, prout scilicet aliquis voluntarie patitur inflictionem mortis. Contingit tamen quandoque quod aliquis post mortalia vulnera suscepta pro Christo vel quascumque alias tribulationes continuatas usque ad mortem quas a persecutoribus patitur pro fide Christi diu vivat. In quo statu actus martyrii meritorius est et etiam ipso tempore quo huiusmodi afflictiones patitur.

Ad quintum sic proceditur. Videtur quod sola fides sit causa martyrii. Dicitur enim i. Pet. iiii. Nemo vestrum patiatur quasi homicida aut fur aut aliquid huiusmodi. Si autem ut christianus non erubescat, glorificet autem Deum in isto nomine. Sed ex hoc dicitur aliquis christianus quod tenet fidem Christi. Ergo sola fides Christi dat patientibus martyrii gloriam. Preterea martyr dicitur quasi testis. Testimonium autem non redditur nisi veritati. Non autem aliquis dicitur martyr ex testificatione cuiuslibet veritatis sed solum ex testimonio veritatis divine. Alioquin si aliquis moreretur pro confessione veritatis geometrie vel alterius scientie speculative esset martyr, quod videtur ridiculum. Ergo sola fides est martyrii causa. Preterea inter alia virtutum opera illa videntur esse potiora que ordinantur ad bonum commune, quia bonum gentis melius est quam bonum unius secundum philosophum in primo Ethic. Si igitur aliquod aliud bonum esset causa martyrii maxime videretur quod illi essent martyres qui pro defensione reipublice moriuntur. Quod ecclesie observatio non habet, non enim militum qui in bellis iustis moriuntur martyria celebrantur. Ergo sola fides videtur esse martyrii causa. Sed contra est quod dicitur Matth. v. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quod pertinet ad martyrium ut glosa ibidem dicit. Ad iustitiam autem pertinet non sola fides sed etiam alie virtutes. Ergo etiam alie virtutes possunt esse martyrii causa. Respondeo dicendum quod sicut dictum est martyres dicuntur quasi testes, quia scilicet corporalibus passionibus usque ad mortem testimonium perhibent veritati, non cuicumque sed veritati que secundum pietatem est, que per Christum nobis innotuit, unde et martyres Christi dicuntur quasi testes ipsius. Huiusmodi autem est veritas fidei. Et ideo cuiuslibet martyrii causa est fidei veritas. Sed ad fidei veritatem non solum pertinet ipsa credulitas cordis sed etiam exterior protestatio. Que quidem fit non solum per verba quibus aliquis confitetur fidem sed etiam per facta quibus aliquis fidem se habere ostendit, secundum illud Iac. ii. Ostendam tibi ex operibus fidem meam. Unde et de quibusdam dicitur Tit. i. Confitentur se nosse Deum factis autem negant. Et ideo omnium virtutum opera secundum quod referuntur in Deum sunt quedam protestationes fidei, per quam nobis innotescit quod Deus huiusmodi opera a nobis requirit et nos pro eis remunerat. Et secundum hoc possunt esse martyrii causa. Unde et beati Iohannis Baptiste martyrium in ecclesia celebratur, qui non pro negatione fidei sed pro reprehensione adulterii mortem sustinuit. Ad primum ergo dicendum quod christianus dicitur qui Christi est. Dicitur autem aliquis esse Christi non solum ex eo quod habet fidem Christi sed etiam ex eo quod spiritu Christi ad opera virtuosa procedit, secundum illud Rom. viii. Si quis spiritum Christi non habet hic non est eius; et etiam ex hoc quod ad imitationem Christi peccatis moritur, secundum illud Gal. v. Qui Christi sunt carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis. Et ideo ut christianus patitur non solum qui patitur pro fidei confessione que fit per verba, sed etiam quicumque patitur pro quocumque bono opere faciendo vel pro quocumque peccato vitando propter Christum, quia totum hoc pertinet ad fidei protestationem. Ad secundum dicendum quod veritas aliarum scientiarum non pertinet ad cultum divinitatis, et ideo non dicitur esse secundum pietatem, unde nec eius confessio potest esse directe martyrii causa. Sed quia omne mendacium peccatum est ut supra habitum est, vitatio mendacii contra quamcumque veritatem sit, inquantum mendacium est peccatum divine legi contrarium, potest esse martyrii causa. Ad tertium dicendum quod bonum reipublice est precipuum inter bona humana. Sed bonum divinum quod est propria causa martyrii est potius quam humanum. Quia tamen bonum humanum potest effici divinum, ut si referatur in Deum, ideo potest esse quodcumque bonum humanum martyrii causa secundum quod in Deum refertur.

de vicijs oppositis fortitudinis et primo de timore. q. cxxv

Deinde considerandum est de vicijs oppositis fortitudini. Et primo de timore. Secundo de intimiditate. Tertio de audacia. Circa primum queruntur iiii. Primo utrum timor sit peccatum. Secundo utrum opponatur fortitudini. Tertio utrum sit peccatum mortale. Quarto utrum excuset vel diminuat peccatum.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod timor non sit peccatum. Timor enim est passio quedam ut supra habitum est. Sed passionibus non laudamur neque vituperamur ut dicitur in ii. Ethic. Cum igitur omne peccatum sit culpabile videtur quod timor non sit peccatum. Preterea nichil quod in lege divina mandatur est peccatum, quia lex domini est immaculata ut dicitur in psalmo. Sed timor mandatur in lege Dei, dicitur enim ad Ephes. vi. Servi obedite dominis carnalibus cum timore et tremore. Timor ergo non est peccatum. Preterea nichil quod naturaliter inest homini est peccatum, quia peccatum est contra naturam ut Damascenus dicit in ii. libro. Sed timere est naturale homini, unde philosophus dicit in iii. Ethic. quod erit aliquis insanus vel sine sensu doloris si nichil timeat neque terremotum neque inundationes. Ergo timor non est peccatum. Sed contra est quod dominus dicit Matth. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus. Et Ezech. ii. dicitur, Ne timeas eos neque sermones eorum metuas. Respondeo dicendum quod aliquid dicitur esse peccatum in actibus humanis propter inordinationem, nam bonum actus humani in ordine quodam consistit ut ex supradictis patet. Est autem hic debitus ordo ut appetitus regimini rationis subdatur. Ratio autem dictat aliqua esse fugienda et aliqua esse prosequenda, et inter fugienda quedam dictat magis fugienda quam alia, et similiter inter prosequenda quedam dictat magis prosequenda quam alia; et quantum est bonum prosequendum tantum est aliquod oppositum malum fugiendum. Inde est quod ratio dictat quedam bona magis esse prosequenda quam quedam mala fugienda. Quando ergo appetitus fugit ea que ratio dictat esse sustinenda ne desistat ab aliis que magis prosequi debet, timor inordinatus est et habet rationem peccati. Quando vero appetitus timendo refugit id quod est secundum rationem fugiendum, tunc appetitus non est inordinatus nec peccatum. Ad primum ergo dicendum quod timor communiter dictus secundum suam rationem importat universaliter fugam, unde quantum ad hoc non importat rationem boni vel mali. Et similiter est de qualibet alia passione. Et ideo philosophus dicit quod passiones non sunt laudabiles neque vituperabiles, quia scilicet non laudantur neque vituperantur qui irascuntur vel timent, sed qui circa hoc vel ordinate vel inordinate se habent. Ad secundum dicendum quod timor ille qui inducitur ab apostolo est conveniens rationi, ut scilicet servus timeat ne deficiat ab obsequiis que domino debet impendere. Ad tertium dicendum quod mala quibus homo non potest resistere et ex quorum sustinentia nichil boni provenit homini ratio dictat esse fugienda et ideo timor

cellum non est prem̃

Hic n. tic. pre. ut. qd̃ per timorem nõ excusat homicidium. n.

ce pricula mortis ut supra habui cũ si prius timuit mortem non excusat a peccato timor mortis semp̃ timuit ad pricla mortis ut p̃ dr̃ ut supra habetur. xxvi. q. vi. Ille qui timore mortis ce ꝺ deo gladium. xxiii. q. iiii. Dico quod timor ce ꝺ deo gladius quo timore est malus timor. do tamen non est timor excusans.

Ad primum qd̃ dicitur intelligendum est ꝺ pricula mortis. ut ꝺ pricula mortis. ut ꝺ timore mortis. ut ꝺ timore mortis. quo timore mortis. sicut augustinus ut supra dicebat quod timor mortis excusat a peccato. Ad secundum dicendum quod timor mortis quo timore mortis excusat a peccato non excusat homicidium si magis timet mortem animi quam mortem corporis. Ad tertium dicendum quod timor mortis quo timore mortis excusat a peccato non excusat homicidium si magis timet mortem animi quam mortem corporis. Ad quartum dicendum quod timor mortis quo timore mortis excusat a peccato non excusat homicidium si magis timet mortem animi quam mortem corporis. Ad quintum dicendum quod timor mortis quo timore mortis excusat a peccato non excusat homicidium si magis timet mortem animi quam mortem corporis.

Articulus secundus. Utrum timor cadat super futurum. Et videtur quod non. Timor enim est de malo. Sed malum non est futurum sed praesens. Ergo timor non cadit super futurum. Praeterea timor

cxxvj.

cxxvij

oī boī ādam ncticat ad timendū. ꝑ timentē timentem dñm
ꝑ hoīe dicat-n-v-etc. audere timore filiū dicit cū sumꝑ
nolunt ꝯ nitra q nolumento et nolumento
ꝑ ꝯ
ꝯ ad timere nō ꝓuocat et ex pte ē est pcīm ꝙ ex ea pte
ana ē ꝙ nolūt timere
ꝑ ꝯ ad ꝙ mouet timēdi iniuncta
ex nāturē timi ꝑ diminuēdo tempal' ire ē ꝙ a malo
et ꝓsit tuto
m ad quod etiā sacꝙ evl ꝓuebant
bona tempalia ꝙ hoīs bona vana. timentem ꝯmia ad
mala tempalia sine hoīs mala et ꝙ aliquo nō emēda
nō timi milesi ne peccatum ab eo quod est bonum. dō
Deinde oīdand' ēt de dono timendi ita ꝙ timentē
creēt ꝙ timens dno
ne timendo ē sic ꝓcm
sō nec oppugnatur fortitudini
Ho ꝓmū sic ꝓceditur. ad timendum nō sic ꝓcm ꝙ timor
multi dī ꝓ vbm. ultra q deo confidens atq; fortis
erit ꝙ ē timendo nō ē ꝓbm
ꝑ mali ēt bn. nō ē meli
ad ꝓbm. in-n-etc. sed nec meretrix timē ad illū mal' ꝙ
uel nec timie est ali eendū est ut ad quod ab hoīe
pelli nō sit sed illi dla. n. quod ꝙ timeat ad hoīem mal'
ꝙ timendo ē non ē ꝓcm
ꝑ timor ꝙ amore nalē
ut deū est mali mīdam amari ꝓcm ad ꝓbm sicut
ꝙ ut ange dē. in pmo de ciuī di. quia dī ut ad timendū
timi sīc timere cuiq; ē celestia ꝙ mali hīanū for
tudine nō ē ꝓcm
ꝑ amor ē ad vtile mal' dī hoc
dm. quod nec deū timebat ꝙ ei nocere ꝓbat
ꝯ
ad ꝙ timor ꝙ amore malū. dī timi nō ē de amore
ex hoc timor ē actus. timi de timore ad mala ꝓpria
tuā ꝙ nemo ꝙ timendo timēt nō ꝓbm
ꝑ timor ꝙ amore nalē
ut deū ē timendus ꝙ ē ꝓbm ꝙ ad ꝓbm ꝙ ē
timendo ē ex amore timendi ꝙ hoīe ē facturē ꝙ nolūt
q ꝓsequi ange. q ꝓsequi tubam ꝓpē. et ange ꝙ ad
timi ꝙ debent timere mere et alia tempalia mala
ꝙ ꝓsit ad quē nullē debent amari. et tm ꝙ ea
ꝙ eluntat mala oppressa vouit ē amare sibi seruire
nō ꝓsse quod ēsit demere et libria. ai de ꝙ ꝓsumpt
et ꝙlet ꝙrumpēt sed quod dicit ꝓ-ti-tē ne malū
nullū timet etc ꝙ ē inde aīa ꝙ amato ꝙ angit et
defui vinul sic ꝓsit dē-m-n-etc. quod ostēdit ꝓbm
mi timē-vī ꝓ ad ē ꝙ ꝓmū ē vna ꝓsit ē timi sū amplem
ex a ai nōne sit amles ꝙ nul stolidiate ꝙ ꝓsit et
ens a ꝓpē sed sic mala
ꝑ ꝓmi ad ꝙ nulle
diuidetur a timore nec hanc ē cū a bono nō ad sic
absi ē timere de ꝓpē. 1. ꝙ ē sū timore ē ꝓcm
insufficiēt
n ad ꝙ mel ut amat. aliud abiit
mali ꝓpē infert nō ē ea nōne timi ne ad illud
trahat est ami timi mal' ꝙ hoc hō ꝓpē mp̄ malo
nitur ꝙ ꝓsit ad ꝓbm ad ꝙ aliq facere vult

ꝙ ꝓm. gaudet timi et delinere a malo
m ad quod bona tempalia debent ꝓcmpi nō ē ꝓ
dum ad amore et timore dī et ad hoc ꝙ dī debet
timi vt dī ccc ꝙm. q. n. timi dui mali tempalia
nō amē debent ꝓcmpi bona tempalia nō ꝓsunt
nec timiantur ad ea. ame sunt dui amens et timens
Ho. n ut ꝓceditur ad ē ꝙmū nō oppugnat fortitudi
de timēti. n. n. iudicatur ꝙ stul' timit' aeriul' hoc
impedit ꝙ hoc quod est ad ē impaud' temerē n.
timere ad ē fortis fiducie et audacie aggredi ꝙ
ꝙmū oppugnat fortitudini
ꝯ ē impaud' ē malū
ut ꝙ defui debet amenti ꝙ ē ꝓbm. n. ꝙ stultū
debens debita amenti quo tam libria. aut hūiusmodi
stulto aut ꝙ deus stl'ia ꝙ mala ꝙmū timat
oppugnat fortitudini
ꝯ item oppugnē mala hō ꝯmia mēo
rat vult nō q vna ꝓce oppugnē timeri et alia ꝓce vo
oppugnēt audaci. q ut ad impaudentia et nō oppugnat
ꝙ aut ē quod ꝙ in-n-etc. pugnē ꝙmū fortitudini
Ad quod hō sup̄ dictū ē fortitudo ē ea
timores et audacias quia aut nō mouat ꝓt nō bene
mīn. et quā ē vtilis ad fortitudinē ꝓmi timori mala
tus sed vinculū. s. ꝙ nemo timendo ꝙ ea ādi. et ē de
alijs. hoc aut modo vinus corrūpit ꝓ sic ꝙ excessum
ira et ꝙdam vtilis hō timendus oppugnat fortitudini ꝙ ex
cessum timendi mal' et hō timi ad ꝙ nō et vt ꝙ ꝙ nō et
mag ꝙmū oppugnat ꝓcm et ꝙdam timendi mal' s.
nus timi aliq et timie
Ad ꝙmū ꝙ ad actus fortitudinis
ē timie sublimie et aggredi nō dicit sed ad hoc ꝙ
nō ꝙmū
ad ꝙ ꝙmū dicit ꝙ sua ꝙe contin
madū fortitudo ea ꝙ dicit oppugnat fortitudini
ꝙ ad sua ꝙe ꝙ mali ꝓbis ad oppugnat aliū ꝓbm
ad vltimū ad ꝙ vtile ad timi
ꝯ
ad ꝙ ꝙmū dicit ꝙ ad fortitudinē ꝙmi timori mala
tus sed vinculū. s. ꝙ nemo timendo ꝙ ea ādi. et ē de
alijs. hoc aut modo vinus corrūpit ꝓ sic ꝙ excessum
ira et ꝙdam vtilis hō timendus oppugnat fortitudini ꝙ ex
cessum timendi mal' et hō timi ad ꝙ nō et vt ꝙ ꝙ nō et
mag ꝙmū oppugnat ꝓcm et ꝙdam timendi mal' s.
nus timi aliq et timie
Ad ꝙmū ꝙ ad actus fortitudinis
ē timie sublimie et aggredi nō dicit sed ad hoc ꝙ
nō ꝙmū
ad ꝙ ꝙmū dicit ꝙ sua ꝙe contin
madū fortitudo ea ꝙ dicit oppugnat fortitudini
ꝙ ad sua ꝙe ꝙ mali ꝓbis ad oppugnat aliū ꝓbm
ad vltimū ad ꝙ vtile ad timi

de audacia.

Deinde audand' ē de audacia
oīdit ꝙ ꝙmus dno
ne audacia sic ꝓcm
sō nec oppugnatur fortitudini
Ho ꝓmū sic ꝓceditur. ad audacia. nō sic ꝓcm de
malis. ꝓprie de q. ꝙ aut sit ē bn ꝓdicatur ꝙ
ꝙ mūnis q audacia nō accumulat ꝓprie armatū
nullū vinū cohors ut ordinatis alicui q ē audacia ut
est ꝓbm
ꝑ sic ꝓbm dē. m-vn-etc. et dī ꝙ
cardē quasi audē velocē dicta ꝙ ad hanc velocitatē
quandi innatur audacia. q audacia nō ē ꝓcm sed
magis ad laudē
ē audacia ē q dam ꝓsilio q ad
a ꝙe ut sit. hoc ē cum de ꝓsilio agitur ꝙ sit
ꝓmū nō ꝓmi ꝙmus ilo. q nō audacia dicit ꝓbm
ꝯ ad ꝙ dī ccc vnū cum audacia nō est ita
fortis sicut mala sua mens mitia aut timentes est
del manda et ꝓbm q nō audē ē ꝓbm
ad
audacia sic sup̄ dictū ē est ꝓsilio quam ꝓsilio aut ag
aud est modum ꝙ nō quis aut cum modo vinul
ut ꝓ ꝓsilii ut ꝙ defui ex tod ꝙ est ꝓsilio vacua

sumit ad aliq̃ noua pallionē a gl̃ hundam lic̃ in dra
nō amoue gl̃ sil̃ hundam q̃ ut̃ c̃ est macla ct̃ gl̃ modo
andaca · p sil̃ hundaga dc̃a pnt̃ ē pcā ¶ Vo p̃ q̃
d̃ quod andacaī lic̃ ad quos ē med̃a rone pueni
ad uerum forensem ¶ Vn d̃ quod ego festina a
mendabilis est post obitū aut ē actus rōis ced̃ s
aut ad obitū uelli festine agēdi non est p̃clame
nt̃ v̄ba clin · ct̃ · q̃dam petrus arbotus va
lun p̃ne oppositū ut̃ lit̃ dñi ? ct̃ō dicebaca que
q̃r ad nolentes q̃ndi utiq̃ tandabil ē ligl̃
d nr̃ne ordinat ¶ Vn d̃ ad q̃dam vaca time
uoiam. ct̃ simp̃ q̃dam ulcus ut p̃ p̃ plin · un
ech̃ ct̃ ō ep̃ne amicā pallio ? uel nec ulcus
ct̃ vaca ? p̃ct aut̃ ut̃ pallionē uenit ad vacade
ligelda qual ē vacum est ebin est macul sic̃ pue
de edo timere ct̃ō p̃ andaca · q̃ct aut̃ ē aut
lanō tonū pro eb̃ ct̃ō mag̃ est uacua ad deligāda
nouma ulcuann ·

Pvn lic̃ pec̃ ut̃ ad andaca nō eqũ fac̃ si fil̃
pal · ti · andace ut̃ ē cā p̃ sup̃ cil̃ q̃ p̃ lip̃ō pue
ad sil̃iam · q̃ eqũ p̃ uilla ē andaca magis eqũ ue
p̃ uilla q̃ fore dum ¶ Vō andaca ut̃ cē ua
pabil · i mag̃ ct̃ ea q̃ ne ut̃ necessi ad aq̃ p̃
andar · qm̃ ct̃ p̃cal · in ordinate magis ut̃ p̃ aq̃
p̃ andaca aggēdi ut̃ in p̃cala p̃ p̃ce q̃ p̃ ad uil
laam pne · g̃ andaca ad quos ct̃ p̃tin nō eqũ
forensē q̃ ulcic̃ ¶ Vō forense ct̃ cō mune ct̃ ca
dunal ut̃ sil̃ p̃ici ct̃ q̃ cimiterial aq̃ forensi
sed ct̃ ecclesiam maceriē illud vicā q̃ cimiterium
sed ct̃ ecclam cimiter · q̃ · audma q̃ne forensi q̃
ecclam audacē p̃ uice eqũ ct̃ alq̃ andaca vicā
uel p̃ defensā sed q̃ nō est · lucue q̃ nec andaca
q̃ p̃ne vicā forensi eqũ ¶ Si cimiter ca q̃ q̃
u · ir ct̃ m ech̃ p̃ne andaca forensi eqũ ¶
Vdd q̃ sic̃ lup̃ dañ est ad ventre mortalē p̃
uere qđ uim ordinare ct̃ō cimiter vicā q̃ ne ·
modacaca ct̃ alio ? uenit mortal eqũ alia ventre
sic̃ in vacam modaca ad andaca · ct̃ q̃ dicat lup̃
cum p̃ ingne ecclam pallionē ad andaca q̃ ē ut̃
est vaca eqũ me ? venit forensi q̃ ē ct̃ cimiter ·
audacal ut̃ sil̃ p̃ici est ¶ Vō p̃mi g̃ dd q̃ eqũ u
est ad ventre arcendi p̃ne ad cima uel sed tedi
q̃m vaca sicm ct̃ eam nō dj quod anda eqũ ad
ventre eqũ p̃ sumpt̃ō q̃ ē ca ip̃ne ¶ Vn d̃ q̃
mod̃ andace ? silire in radino ad q̃ est p̃ dañ
ad q̃ ut̃ inclinat inq̃ ? cal melo nupti p̃ cimiter in
cendi ucrunē abeo ct̃ō vacā q̃ arcedo ? anda
ē p̃ dñi defensā ut̃ q̃m dicat cā ? anda q̃ q̃
tenet cā defensā cimiterial q̃ sic̃ p̃ dr̃ · m · u · ech̃
anda cel simo p̃ natenet ct̃ō vacā ? p̃mā ·
ad ip̃m dilatādū ? p̃ cimiter de verbis forensibus

De quib̃ dd̃ ct̃ de verbis forensibus
Ct̃ p̃mo ostēdo ct̃ de verbis forensibus q̃
ho de singul̃ verbis ct̃ agend̃

Ho p̃ cui ? sic̃ p̃ce ut̃ ad indicē ut̃ p̃ces cuilc̃ cuilli
us · in lua · rebō · pone forensibus · ut̃ · p̃ces · q̃ q̃n
sic̃ ca ad fidūciam · p̃cām ct̃ p̃cala ca de vō ad ? q̃ cui
mamb̃ a · ut̃ ad vlciscē p̃ne · q̃ vtm ct̃ p̃cā ct̃
nocē ct̃ magnificam vlciscē ē ut̃ p̃ ōrē · ut̃ in ech̃
ad vlciscā ech̃ p̃ vindicē ne ut̃ vlciscī ct̃ g̃ mamb̃
neu dr̃ · p̃ut p̃ sic̃ endi ¶ Vō fiducia melius aud
ē qui sic̃ ct̃ ? nō ut̃ ad forensibus p̃ne ad
p̃ct p̃ ce ut̃ g̃ fiducia nō dr̃ p̃ sic̃ forensibus ·
p̃ forensibus sicut homine bñ ct̃ vic̃ ē p̃cala · ad
magnificā ct̃ fiducia nō ē p̃ne an ut̃ aut̃ vindicē
ad p̃cala g̃ non p̃nō dam̃ p̃ct forensibus ·
p̃cā ad cuiū ut̃ p̃ne dilectū p̃ssionē ames p̃ce
ct̃ sic̃ ut̃ forensibus g̃ p̃cā ct̃ p̃ forensibus ct̃ nō
p̃ ams · ¶ Vō ut̃ d̃ amod̃ redūce ut̃ alia · ducce ut̃ dr̃
p̃ · ut̃ sic̃ · ē ut̃ q̃ p̃ calan redūce ut̃ alq̃ ducce
dr̃ · ut̃ ac · jam · ē p̃cala ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ hic saltus
ct̃ g̃ p̃cala nondū p̃ut p̃ fol̃ ¶ Vō ma ducit
p̃ne · ut̃ · p̃ces forensibus · ct̃ magnificē fiducia
forensibus · magnificam ordinata ct̃imata ct̃ō
¶ Vō audo · p̃ne · ut̃ · ducce amgal forensibus
q̃ sine equlyia magnificat micat pacat magnificat
magdalena · g̃ ut̃ q̃ · ut̃ sufficē mille p̃ct forensibus
cuiq̃ ¶ Vō ar · ut̃ ut̃ ech̃ p̃ne · ut̃ modo forensibus q̃ p̃
ct̃ pellucida · que forme eqũ p̃ cimiter ut̃ honorabil
ut̃ p̃ne ¶ Vō utilitatis q̃ forensibus eqũ p̃ ardē uel
eqũ ca q̃ ut̃ ut̃ ¶ Vca ē forensibus q̃ fo
rensibus eqũ ct̃ pallione p̃ ut̃ ¶ Vmatra ē forensibus
que forensibus eqũ p̃ p̃ sic̃ ut̃ ut̃ eqũ ca q̃ p̃ ut̃ ¶ Vñ
ca aut̃ que forensibus eqũ p̃ p̃ experiencia p̃ ut̃ ut̃ ut̃
aut̃ forensibus ut̃ nulla p̃ dñi tempus ut̃ nomū ut̃ ut̃
g̃ p̃ dñi cimiterio ut̃ p̃ forensibus ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
p̃ ut̃ ¶ Vō dd̃ q̃ sic̃ lup̃ dañ ct̃ alio ut̃ ut̃
posse ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
sic̃ q̃ō dicat q̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
aut̃ ct̃ p̃ces · q̃ · mcp̃les ct̃ p̃les · mcp̃les dr̃ q̃ q̃
q̃ ; q̃ ut̃ ad dcm̃ forensibus p̃ut p̃ q̃ q̃ sic̃
observat ut̃ dilectus · q̃ · p̃cala nocte ut̃ ut̃ ut̃
ut̃ ct̃ dr̃ aual mi · ut̃ dilectus q̃ ut̃ ut̃ ut̃
ad ingrue forensibus ut̃ p̃ne p̃ut ut̃ aut̃ sic̃ sup̃
dañ ct̃ ut̃ p̃ forensibus actus · q̃ aggēdi ct̃ sic̃
ut̃ ad actū aggēdi duo ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
ad aut̃ p̃ut ut̃ · ut̃ q̃ p̃ ut̃ aut̃ ut̃ ut̃ ad aggēdi
ct̃ ut̃ ad p̃ne ut̃ fiducia · ut̃ dr̃ g̃ fiducia ·
p̃ qui magnus ct̃ honestis ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃
ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃ ut̃

CXXIX

u aut' ell mul' difficultat' cr' ꝓ ꝑuenc' dilict' fr' ꝓ
tat' ꝓ ſtem ſuam ad mag'ter' ſuꝰ ꝓnc'ꝑ ſuꝰ magnificen
a ꝓꝓ un tm· ·cr' ꝓnt' ·cr' magnol ſnp' ·magnatar
ant' ad u' ·ꝺ· cr' fidnac' cr' magnol hoporel ad alnā
actū fortitudīl qm ell ſuſtinl' duo requīr' quoꝝꝑ
ell·ꝙ difficultat' ꝛnunc' cum malor ant' ſtigant' ꝑ
obtinm cr'dendū a lia magnitudie cr'ꝙ' ad ꝑ ꝓmo
pacam ē honeſtat' a' nat'ar' cā ſ· ar'nay dif'
ficultū ·uel mlt' aut' ducum ꝓpellio a' ē' ut cr'dnā
difficultū pallione ſuo nō ſtingat' nec ad ꝑ ad' ſuſtar
ſcd' ult' hoc ·xu·nō· uō ſm ar' mlc' de facto nec cr'
ꝙ' ad ꝑ ꝓmo ꝑ ſcīam' ·ut dic' ad' ꝑ ſcīam' ē ſ· uē·
bone ꝓſidēa ſtabl'a' cr' ꝓꝑ ꝑ manlio ſ· ꝑ duo ſ· cr'
cent' ad ꝑam ūm fortitudīnl' cnū' ꝓꝓ ſ·q· nec
les ꝓnc' ſ· aut' ad qualit' mlt' difficiales relāt' cnū'
tutt' a fort' ne' dilnct' cr'cū cr' ad magnū' ſuo ſa
ne ꝓnc'ꝑ ¶ ꝓnū ꝙ' ad' quod magnific' cr' ult' ſ·lū
ſtanal' ad hoc ꝙ' dā magnanimitē ꝙ'ꝙ ad ūm ad ou
quod ē obū malef' aut' ꝓnē ꝑ ſtent' fortitud' cr' ſ·
ꝑtē ꝓnt' ad fortitudīnē ¶ ·ſ· ·u· ad' ·ſ· ſtet' ana qui
do ad' obūm ꝓnt' ſ·cut ſ·ſ· ut ſ·lū hūt' ē ſ· ꝑ fidu
ciam ꝙ' mlt' ꝓnt' fortitudīnal' ꝑ ſ· hō ſtem ut ſ·ſ·
cū ſ· ad' ¶ ·ſ· ut ad' ·ſ· ·ſ· ues magnal' aggēdi ut' cr'
ꝑiculoſū ꝙ' ut ſnl' debīt' ē ual' de nouū· ut' ꝑ ſ· ma
ſtatū cr' fidnā ē' ad' ·ſ·; alia magnā q'ndā ut' aggēdi
endā ꝓnt' hūſ· ſnl' diſſimulāt' ē' ſ· fortitudīnē ut'
ꝑtē· ·ſ·nūſ· ſ·ſ·ut' ¶ ·ſ· ut ad' ·ſ· ꝙ' ꝙ' ſ·lū
ꝑtē ꝑtē' ꝑtē·ſ· ꝑtē·ſ· ut' ·ſ·ſ·ē' ad' ·ſ· ·ſ· ·ſ·
dānt' ſnl' ā ſ· ꝙ' ſ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ·
ſtet' ꝑtē ut' ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ· ·ſ·
·ſ· ·ſ· ·ſ·

9

ꝑ aliquos libros in quibus ponit quosdam modos ꝓpriis
uerbis ponit quosdam simplices et dicit magnum aliquid
esse aliquos libros ponere ut ꝓprie loquamur non
sunt libri sed quidam modi quos quidam inuenerunt
uel uenerunt sunt res scientiales unde quidam simplices
non habent aliquid magnum esse hoc ꝓpter quod
quidam dicunt quod magnanimitas est circa honores
paruos quod non uidetur uerum quia ad eos
pertinet ad quos pertinet magnificentia unde
ex hoc modo honores est magnanimitas magnificentia
in magnis uel in paruis

Ad primum dicendum quod magnanimitas
facit hominem tendere in magna secundum
quod conuenit secundum rationem rectam
non autem secundum quod excedit rationem
rectam

Ad secundum dicendum quod magnanimitas
non est circa honores paruos sed circa magnos
quia ad eos pertinet ad quos pertinet magnificentia
in magnis uel in paruis

Ad tertium dicendum quod honor simpliciter
dictus est magnum bonum et ideo ad magnanimitatem
pertinet sed honor secundum quid dictus
scilicet honor paruus non est magnum bonum
et ideo non pertinet ad magnanimitatem

Ad quartum dicendum quod magnanimitas
facit hominem tendere in magna secundum
quod conuenit secundum rationem rectam
non autem secundum quod excedit rationem
rectam

Ad quintum dicendum quod magnanimitas
non est circa honores paruos sed circa magnos
quia ad eos pertinet ad quos pertinet magnificentia
in magnis uel in paruis

Ad sextum dicendum quod honor simpliciter
dictus est magnum bonum et ideo ad magnanimitatem
pertinet sed honor secundum quid dictus
scilicet honor paruus non est magnum bonum
et ideo non pertinet ad magnanimitatem

Ad septimum dicendum quod magnanimitas
facit hominem tendere in magna secundum
quod conuenit secundum rationem rectam
non autem secundum quod excedit rationem
rectam

Ad octauum dicendum quod magnanimitas
non est circa honores paruos sed circa magnos
quia ad eos pertinet ad quos pertinet magnificentia
in magnis uel in paruis

Ad nonum dicendum quod honor simpliciter
dictus est magnum bonum et ideo ad magnanimitatem
pertinet sed honor secundum quid dictus
scilicet honor paruus non est magnum bonum
et ideo non pertinet ad magnanimitatem

Ad decimum dicendum quod magnanimitas
facit hominem tendere in magna secundum
quod conuenit secundum rationem rectam
non autem secundum quod excedit rationem
rectam

Ad undecimum dicendum quod magnanimitas
non est circa honores paruos sed circa magnos
quia ad eos pertinet ad quos pertinet magnificentia
in magnis uel in paruis

Ad duodecimum dicendum quod honor simpliciter
dictus est magnum bonum et ideo ad magnanimitatem
pertinet sed honor secundum quid dictus
scilicet honor paruus non est magnum bonum
et ideo non pertinet ad magnanimitatem

non est ille. ¶ Cui igitur appetentes sunt laudabiles
sed magnanimitas? hoc ergo dicamus appetentes veri amabiles
pene autem qui non est memor beneficio? vel quod est execrabile
ac caute. ¶ Celo quod ueri pronia ad multos ¶ Cauere
no pot alios omnes. ¶ Caute ad magnificentiam minoris
osa ait fructuosa. ¶ magnanimi non est ille. ¶ Sic est
ad nu laudes quoq; dixi. u. malachi. xxiii. ¶ elyazor an
dicens deuote cenam. ¶ Quia et ai magnitudinem qui pro
pue demisit ne bene et ai laudabilia fiet totu. ita
tum opa. qui magnanimus ad aut primi magnanimi hic
est unde. ¶ Modo ad ad uiu. ueteri. hiuane pene
nem mihi. hiuani homi rem. ueteru ad equi hoi
homi mei cenit aut ei humanus epieies honores. pu
primi loci cenit sic dem est cenit magnanimi qui mod nil
pene et magnos honores e ille. ¶ Sed pqo ad ad sic phi
dicit nihil. cely magnanimi est sed magnitudine cenit
uch. ¶ ad magnia tendit et aut ad ne pi medi qui indi
ad aa qui nae sed non tendit ea. n. q sed dignitate
te ipm dignificat. ne ho di. q. s. sd no extendit ad ma
ioia aut dignitate. ¶ Nihil ad aud augio ui meti no e in
telligende sed qz alios ne s cauti opent hic alios
ean uel aut alios magnanimi no opetur phi uel
si solum magnanimi sed sed pne ihesu qui est qui
cenit uiues fuit augu pm ipius fuit in aia genies
ui inactu ul in pma dispone et sic poe ai eam no que
ro actus magnanimi hic magnanimi hiesu p qi ordo
ad tale actum ordinet et tendit si sibi qd ipsum sui
pcet. ¶ Ad mihi ad aia. cales mei diuisibiliter sed
diuisas animae appehensiones et affectiones et sed ipi
quod ad magnanimitate attinet qdam declara accidit
et mei cales. nel oriental. u. mei pueri qui qd ho
ad unitem extendi que expte festinat si magnum
intendit solum ad magna. q pueri sunt q ne indigent
magna meritorie et id het meriti et ille enim diu
accumas vias cruciosas pue pte operet hui
usi de quibz gerendi noluit q nec primi ad magni
nos quia no meminerit et n ad magna. et pcedit
pnci ecclm meriti diuit magnani sed mod affir
mi ecy mar in visi q sine diu dispoin ad magni
mitate tales gerendi illi inuicime. ¶ Mihi ad
ad inuic inuicime ad magni ad credemo di philo
ui al defuis ani opetur ei expinfinitate ii mage
nimitas qi facit qd te magni dignifici sed qui
poin donoz q possidi et dn sic si te hi ad magni
tudine ai magnanimi facit q ad pfia opa requi
ritur cogit et stimuli et ad deuicit cui li ai ani
bom pueri stie ni ecaoul tentime. huiusmodi a
facit qd ho se ipm p impedit sed dilatat mihi
defici. ¶ Simile e magnanimis de tempnie alios sed
qd dicit ad deuil di no. u. eni alios appetat qz
ei ad mderes fiert si humiles. alios honorat
et fideles glorificat inq. in ei ad inspone de deo
dei. Ari pb. de uno multo qd meliu deducit
est. q spei eius malignitas. qd primi ad deceptui

magnanimi. ¶ Timentes aut dn dicit ficat quod primi
ad honoratoin humiles sic patet quod magnanimes et
humiliates non sunt contria q mal magnanimi redd vide
antem qd appetendi sic dicitur ad ille. ¶ Ad
dn qd appetendi ille est ad magnanimi pertinet no simo
impatibiles et audentes laudabiles qui. u. p di. ui
magnanimi no pot inuicem a quibz bn fiat accipi
untelligi est qd no est ad hi bn delectabile operari qd
primi qz pfem. grauissimum meti actus multi fi
cacitate. sicut et in actibz aliaz uirtutu. ¶ Humiles e
hi dr quod e erroneus et rard no ordinatur ab qz
aude est sed hum sed quidem magis se quibz quibz
hi q eentibz. sed ad hui magnanimi hi ita detente cui dr p eius
qd inter primi no ad qd epe et ram. ut. e. dicit de
se ad alios ulia. q no sunt ut negotiet alia magis q ipi
qui no cenit magnanimitate tua monstrat magis q. ad
inferiora ml intendit no qui sed phi hi dicit ad mag
pertinet magnifice ad eos qui indigni sunt et homi fiat
cum fiat. ad modum aut modi actuu. uiri p di qd.
ad alios uel pot quidem similiter ii ad amicos
qui eis uirtute adiuuem et similiter proximi q primi. ad ai
punitos cum ei omnibz et magnanimi et pusillanimi q.
q ui ordinem est. ¶ Videtur q dicta inuite magnanimi
liter inordinata uidentur q omnes hi uoluntarie. hi q omnibz
¶ Nam omnibz p pene ho uolita. ut alibi inuenitur
iocia uolita. u. q nunc. ad hoc uel end aliquem defectum
q magnanimus ut pugnet.

¶ Ad hui sic arguit. m. ad magnificum no fit quasi ille.
multa ut qui ille qui actus in omnibz ut cubz hi
pfi dr. u. m. ethi. qd ad magnificum primi q. ui magnifici.
Deinde magnificum q magnanimi e quasi ille. ¶ Ad
ui quasi ubi uel accidit. ut ueri actus dr. u. m.
ethi. qd ad magnificum primi non fugit omnino qd ad
actus pdere neq; facere inulta qd est qd nihil re
q. q primi ad uitandum quod e arduum et
quod nimis. propter qd est actus tubalcaim et
q. q dicitur. quod e arduum et q no e placens
cuius quod e pene qd magnanimus no e quasi ille.
¶ Ad qd dicit est qdam quasi ornatus quidam aliis ad
pfia. hic. ¶ Iudicium me dr relinquere salutem et
pestem ad bene ad quasi ornatum meritorii sint. Sed
magnificentia e ornatus omnium virtutum. u. m. ethi.
q magnanimitas e quasi ornatus. ¶ Quia e ad pfi
ci ei q quasi ornatus. ¶ Modo ad sic dicit e ad
quasi ornatum utpote primi q. quod uolo quasi dicam mi
nat magnitudinem a primi modi nimis ei deficiat mi
f. et honores. ut sup dictum e honor autem ei ut de
dare est. q ad ui tonii quasi et sed ij magnanimes qui
se ostentatiui est quasi quidam ille. ¶ Et honor e cuius
uirtutes et primi ut q dicit pi. q. quorum nemo fuerit
restat omnes uirtutes. ¶ Modo q. q. dr ad magnanimitatem
tas no e ei honorem q. q. in ei magnanimi honorem fiet
honor deferri. uirtuti. ita magnanimis honor debet
magno exi uirtutes. cenit sed magni intendi mag

de ecclesia

q 5 q 3 q 1 q 2

trina fortune q. alig magnitudē q. quodñ ecclesiis unitis creā
tur. Si aliter non. nisi ex aliqua unitrū ecclesiarū

Dicitur ostensum est de priuilegio magistri de psumptione pbi
tero ad ecclesiam q. vacat. Nunc de psumptione clerici ad ecclesiam
Sed de psumptione clerici ad ecclesiam primo quidem
videndum est quis possit psumere. Secundo quibus modis
psumptio impedit. Tertio quibus modis psumptio tollitur.
Circa primum quatuor sunt videnda. Primo quis possit
psumere. Secundo ad quem pertineat psumptio. Tertio
quando psumptio oppositum magnatum est. Quarto
quando psumptio oppositum magnatum non est.

a Ad primum sic proceditur. Videtur quod quilibet possit
ad psumptionem ecclesiarum admitti. Ad hoc enim
inducitur aliquis ad psumendum ecclesiam ut ei
conferatur. Sed quilibet potest ecclesiam obtinere. Ergo
quilibet potest ad psumptionem admitti.

Item. Ad psumptionem inducitur aliquis ut ecclesiam
obtineat

CXXXV

unpetur · n · ambitio appetentia honoris · honor a de se qui
est et manifestum est ei qui habet · vii · et ille magis de honore non ambi
vit pauci · q. ambitio non est peccatum et magis ad laudem sed
laudabile appetere. Quia quilibet habet vias appetere id quod
sibi debetur. p primo et honore est primum virtutis ut patet
in primo ethicorum · ergo ambitio honoris non est peccatum
illi p quos bonos proficere ad bonum et honestum a malo non est
peccatum si per honestum honestos proficere ad bonum facienda et ma
la vitanda. hec phs dicit in · iii · ethi · ad eudemium vi
dentes apud quos cuncti sint honorati fortes et honorati
et illi dicunt in libro de tullio iam non mirum quod honor alu
arent. quod ambitio non est peccatum. Quia illi per quos bonos
ad bonum proficere a malo non est peccatum. sed per honestum
honorem. Quia quod bonum est ad quod debet proficere
est honestum. sed honor est huiusmodi. ergo honestum
est ambitio ergo non est peccatum. Preterea ambitio
tur quidam reverentia alicui exhibita in testimonium excellen
tie et excellentia alicuius boni dno sue diligentie. cum ad
primum quod ad honorem excellit non hoc non a te quo si est. q.
quia omnium unitas est in ipsa et ipsi non debet primum sibi ho
norem. sed deo. Quia desiderium est ad id quod honorem excellit dici
hei a deo ut ex eo et in ipso sit omnium dei voluntas placet vel
timentium sue excellentie quod ab aliquo exhibetur michi
et ipsi patet sibi una ad ii quod aliud possit exhiberi quod ap
petendum bonum debuit esse ordinatum uno modo. p ii
ad ad appetit testimonium de excellentia. non hoc est
appetere honorem sicut finem appetitum. alio modo potest honorem
sibi exhibere non referendo in deum vere modo potest quis ap
petere ambitione quod est non referendo honorem
ad veritatem alicuius ambitio autem ipsam ordinationem appe
tentis honoris vel manifestum est quod ambitio non sit peccatum
Ad primum quod dicit ad appetens honorem debet esse non est
simulandum esse virtutes modo virtutis est ad hoc
honorem appetere non sed ordinate vivere unde aug. in
de civitate dei. honor non debet virtutem sed virtus honorem
quia honor debet esse testimonium virtutis. Ad ii ad hoc honor non est finis
virtutis. sed aut est primum virtutis ex parte exprimentis
vel aliquam ex his mala ad virtutem accidunt quia
honorem dei vel in quo magnificentia hominis virtutis
virtutis patet ad hoc est sufficiens primum motivum
virtutis. Ad iii ad hoc quod appetentis honorem debito
modo appetere aliquem proficere ad bonum et honestum a
malo et per hoc ordinate appetere potest esse hoc quod
multa mala faciendo. sicut alii non auderent si ho
norem desiderio possit absolute. et sic patet ad iii
Ad primum sic proceditur. videtur quod honor sit
bonum exteriorum. honor enim consistit in hoc quod honorans
exhibet honorato reverentiam. sed reverentia exhibetur
alicui propter aliquod bonum quod habet vel quod ei
attribuitur. ergo videtur quod honor sit bonum exterius
Preterea sicut dicit philosophus in · i · ethicorum honor
videtur esse principium eorum in quibus honorantes honorato
assimilari quibus videtur quod honor sit bonum
eius in quo honoratur. sed deus maxime honoratur
quia ut dicit damascenus · i · libro · c · xv · omnes
gentes nomen meum honorificabunt. ergo honor est
bonum exterius. Preterea illud videtur esse optimum
quod est finis omnium. sed honor videtur esse huiusmodi
quia dicit philosophus in · i · ethicorum quod

mlis q magnanimi pua estimat ne deū est · ad 3 li
danis · estimatoīm ei exprime magnaīo p excellim
gliam aīe affecte repuate aliq magnū er ad ei cem
sup sua cupiscias Ad 4 dicend q ille sup deūs exp
vocat nō quasi ad essēm ei ipi pūm magnitudi
nis exprime as aliams creaturā intendat nulli tribu
nisi pro te aīe estimat magnū nil pt dicat in m
ei ad magnanimi nē e ostenes sic qui melt estimat m

HOc · vii sic pte · ne ad iams gliā pt sic pūm mōle
mesi · vi excludit vicīe cēnā il prīm mole hi
iamt gliā veludit vicīe cēnā dī · vi nupt dm · accē
dere ne mistiam viam faciat cena voluit ne videa
mini ab eis qs i iamt gliā e prīm mole Ad
quos sudpto sibi qs e di pūm mōle pcīe · et
accedi iamt glie quos est pūm di nō ne pcīe
dī · vi · plā · xlv · gliam meam alteri nō dabo et p
ad clymo · p sibi d honor et gliā qs iamt gliā
est prīm mole Ad prīm e marc pticulsit nec
vi cē vi mole si prīm iamt gliē est bī · q sup
ulli · ad thesl · n ceo qm pt ne ordia mā diat glo
angl qual nūcio nostri hāc hūane glie amo ni
tentre uis qm ei bella mouit ecclesiaq fracte e tan
dem nē capē dum nequit difficile cū e cā nē dila
del cāt · q offert · eis · et dicit · marc · vi · q iamq ·
gliā eccl te ingedi · et eia q me sit · q sanabi nucr
antē · q iamt gliā est prīm mole Si aīe e
qs ē qs dicit si marc · ab · o via cēa legi cū hāc
dicit dā iamt gliā loq hīt cī scīm i · cū bi cū
illm est prīm mole q iamt gliā nō e pt mole
Ad 1 ad qd dē sup deūs est et ne ad dī
q cam suam · prīm · n iamt gliē est et ne ad dicī nō
ur dicam cam q ad literā p sūcī aut ad di
lesim dei pe suam cantare dup duo mod nē m
de qua aml gliat · puta cum q gliat ad aliquo
flo ad dilatā dūc reuelacē sed illd exerby xām
elevari est ayme cū ecclastū de ego sū cī ad ey
-m · Quid hēt quod nō accepisti · si aūt accepisti
dic gliam ut · p cum iamt wmi cē pate de quo
gliaris p cī deo ad p hibeat Ie · v · nō glie
sapiēs in sapiā sua · nec fortis in fortitu sua nec
cunes i diuitiis suis cum hi gliat am gliet seme
et nosse me q est q aml p cī ecclmoīi · vbiq ecclo
di sic · s aug hī qd di · ioh · m · am dilectū me mag
gliaz vbiq qd di alio modo et pre tpūs gliam et
dilectoī suam refī ad gliam tuā ad vtilem finē
ad q ordinet · p vtilem epa et p quo ordō · nō pt
mutet fiet · p eas sunt · p dīm et sic e prīm mole
vñ aug dicē · i · de trīe di · ad hī vtilē q sanos
hūane laudis eam Juxta vtilē est cum pie fidei ri
tu vixi in eccle sic cu pdicto gliē q dei cultor ut
amo · ne ad dicet · ioh · v · quō pt esse credere gliam ab
duē et p tempora et gliaz q alterlo ad est nō q
tuetur · Si aūt amat hūe gliē q sic i amt nō tic
repugnet eam nequi q tū ad id de quo e gliā nequi

q ad nutrientem gliam q tuetur nē e prīm mōle
sed remote Ad p mi q ad ad mult peccādo mes
Verum cēnā vñ op · Vtuolum op vltend · Verum
cēnā sup iamt gliam fiat · et si alia iamt gliā fiat
nō sic prīm mole sed qñ aliquis sump aumente
vtet cēnā nicdē pt i aue gliam et nō solū ad hi
vtil aīe tunc iamt gliā est prīm mole Ad
ad quos omīs amē i amt gliē cupis appete alt
illā excellam q optat solūd · alia · n ē gliaq
debeat · solu do et alia q debet vel vtuolo vl
diuti Ad 3 ad qd iamt gliā dī cē pmulosi
prīm non ami pt pmutent sua q dī pt hi ad est
dispō ad gaudia prīm pq · s · p manem gliam
tradie hō plimp tuet et nimis de se nō dicens
et sic ē pulati dispute ad hi ad homo ad hō
p nec incōsuli homo

HOc · iii sic pte · ne ad iamt gliā nō sit vicīi
capile · vicīi · n ad sp era leo ouē nō un ge
capile sed mamt gliā scīm q sibia nasce ad
mamt gliā nō est vicīi capile Ad honorū
ad cē pucipali qui gliā que e eius effectus sed
ambies aue ē inordinate appete honorē nō est
vicīi capile q pt ni appete mamt gliē Ad 2
vicīi capile hē aliam pua paratē nisi ad
vīm sed iamt gliā nō ut pte aliq pua paratē
nisi ad vīm perī q nō semp ē prīm mole nisi
p accī ad vīm bonī appet · q gliā hūana ut ē
quam singule ecclē hoiēs cupio ad iamt gliā
nonest vicīi capile Ad 3 cōis ē ad gle pa
mentū mīer iane gliam utēdi · vlaa ea
pticha Ad 4 ad qd de vicīi capitalib; di
cūt doctē Quidā · n ponit sibia · vni de
vicīi capib; et hm nō ponit iane gliam unt
vlaa capitalia · gle · a · n · xxii · mox sibiam
ponit septimā cum vicīis et mane gliam q
mediate alt pā aut ponit vicīi capile et hm
rōnabilitē sibia · n ponit nō unt dicet · p prie
ordinatū appetitū excellen ex oi aut bono
q quis appetit q dam p prīm et excellam o
dāt et nō finel quīn vlaq ordinat in finē si
bie et p vt ad hoc · q dam gliat et cū mate
si alia via · et nō delectet p prīm mē spi
gliā vlaa pua patria q sūt vlaa capitalia viae
bō aut p q excellam homo adame pte ad hō
pm vt gliā mē imprimat manifestatq hoi mē
alie Jam vnī nūc amat et honorat ab alt
et nē sic p gliam quē ap dñi atq hō ex
cellam quelt p gliam hoīm disce
hō excellam ut ielt d humanis et nō ip sp
tate et excellam q hoies max desiderat cū
est ad · sic mūdū aptē et nō q ei ordinato
appetitu mūdi en vlaa quant et iamt gliā est
vicīi capile Ad primū q ad ad aug · vani
oīm et sibia · nō repugnat et ad est et vti

9

capitale eo quod sicut sup[er]bia est r[egi]na c[un]ctor[um] viciorum sic i[n]anis gloria [illegible] sup[er]bia est regina o[mn]i[u]m viciorum. Item p[ro]p[ter] [illegible] laus et honor [illegible] ad gl[ori]am ut sup[er]bia est [illegible] i[n]anis gl[ori]a [illegible] ad ea sic finis [illegible] amat honorem et laudari [illegible] in aliorum noticia [illegible]. Item [illegible] quod i[n]anis gl[ori]a [illegible] [illegible] quod vicium capitale [illegible] peccatum mortale [illegible] veniale [illegible] mortale

[illegible] gl[ori]e [illegible] i[n]obedie[n]tia iactantia [illegible] discordia [illegible] p[re]sumptio iactantia [illegible] [illegible] superbia [illegible] i[n]anis gl[ori]a [illegible] iactantia non [illegible] filia i[n]anis gl[ori]e

Item [illegible] discordie [illegible] capitale viciu[m] i[n]anis gl[ori]e [illegible] filie i[n]anis gl[ori]e. Item [illegible] vana gl[ori]a [illegible] maxime [illegible] p[re]sumptio novitatu[m] [illegible] filia i[n]anis gl[ori]e [illegible] i[n]anis gl[ori]e

Item [illegible] sicut deum est ista vicia [illegible] filie [illegible] i[n]anis gl[ori]e est manifestatio [illegible] excellencie [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] i[n]anis gl[ori]a [illegible] i[n]anis gl[ori]a [illegible] nova[m] [illegible]

CXXXIIII

Deinde [con]sid[er]andu[m] est de pusillanimitate et circa hoc quer[untur] duo. P[ri]mo utru[m] pusillanimitas sit peccatu[m]. Sec[undo] cui virtuti opponatur. — de pusillanimitate — Q[uestio] CXXXIIII

Ad p[ri]mum sic p[ro]ceditur. Vi[detur] q[uod] pusillanimitas no[n] sit peccatum [illegible] malus [illegible] virtute [illegible] bonus et pusillanimis [illegible] est malus ut ph[ilosophu]s dicit in iiii ethi[corum] g[ra]o pusillanimitas non est p[eccatu]m. Item ph[ilosophu]s dicit [illegible] quod maxime [illegible] pusillanimis est [illegible] magnus bonis [illegible] dignus [illegible] [illegible] pusillanimitas e[st] p[eccatu]m. [illegible] ph[ilosophu]s dicit [illegible] [illegible] pusillanimis est [illegible] g[ra]o pusillanimitas e[st] p[eccatu]m

Item [illegible] o[mn]is p[eccatu]m [illegible] pusillanimitas [illegible] superbia [illegible] pusillanimis [illegible] g[ra]o pusillanimitas no[n] e[st] p[eccatu]m. Item ph[ilosophu]s dicit [illegible] pusillanimis [illegible]

[illegible]

tentabat ipsi ad virtutem pusillanimis redditur. Ad IIIm dicendum quod pusillanimitas aliquo modo ex superbia oriri potest, cum scilicet aliquis nimis proprio sensui innititur quo reputat se insufficientem ad ea quorum sufficientiam habet. Unde dicitur Prov. xxvi: Sapientior sibi piger videtur septem viris loquentibus sententias. Nichil enim prohibet quod ad aliqua se deiciat et quod ad alia se in se extollat. Unde Gregorius in pastorali de moyse dicit quod forsitan superbus esset si ducatum plebis sine trepidatione susciperet et rursus superbus existeret si auctoris imperio obedire recusaret. Ad IIIIm dicendum quod moyses et Jeremias digni erant officio ad quod divinitus eligebantur ex divina gratia, sed ipsi considerantes propriam infirmitatem sufficientiam recusabant, non tamen pertinaciter ne in superbiam laberentur.

Ad IIm sic proceditur. Videtur quod pusillanimitas non opponatur magnanimitati. Dicit enim philosophus in IIII ethicorum quod pusillanimis ignorat se ipsum, appeteret enim bona quibus dignus est si se cognosceret. Sed ignorantia sui videtur opponi prudentie. Praeterea Matth. xxv servum qui ex pusillanimitate pecunia uti recusavit vocat dominus malum et pigrum. Et philosophus dicit in IIII ethicorum quod pusillanimi videntur pigri. Sed pigritia opponitur sollicitudini que est actus prudentie ut supra habitum est. Ergo pusillanimitas non opponitur magnanimitati. Praeterea pusillanimitas videtur ex inordinato timore procedere. Unde dicitur Isa. xxxv: Dicite pusillanimes confortamini et nolite timere. Videtur etiam procedere ex inordinata ira, secundum illud Col. iii: Patres nolite ad indignationem provocare filios vestros ut non pusillo animo fiant. Sed inordinatio timoris opponitur fortitudini. Ergo pusillanimitas non opponitur magnanimitati. Praeterea vitium quod opponitur alicui virtuti tanto gravius est quanto magis est virtuti dissimile. Sed pusillanimitas magis est dissimilis magnanimitati quam presumptio. Ergo si pusillanimitas opponeretur magnanimitati sequeretur quod esset gravius peccatum quam presumptio, quod est contra id quod dicitur Eccli. xxxvii: O presumptio nequissima unde creata es? Non ergo pusillanimitas magnanimitati opponitur. Sed contra est quod pusillanimitas et magnanimitas differunt secundum magnitudinem et parvitatem animi ut ex ipsis nominibus apparet. Sed magnum et parvum sunt opposita. Ergo pusillanimitas opponitur magnanimitati. Respondeo dicendum quod pusillanimitas potest tripliciter considerari. Uno modo secundum se ipsam, et sic manifestum est quod secundum propriam rationem opponitur magnanimitati, a qua differt secundum differentiam magnitudinis et parvitatis circa idem. Nam sicut magnanimus ex animi magnitudine tendit ad magna, ita pusillanimis ex animi parvitate se retrahit a magnis. Alio modo potest considerari ex parte sue cause, que ex parte intellectus est ignorantia proprie conditionis, ex parte autem appetitus est timor deficiendi in his que falso estimat excedere suam facultatem. Tertio modo potest considerari quantum ad effectum, qui est retrahere se a magnis quibus est dignus. Sed sicut supra dictum est, oppositio vitii ad virtutem attenditur magis secundum propriam speciem quam secundum causam vel effectum. Et ideo pusillanimitas directe magnanimitati opponitur. Ad primum ergo dicendum quod illa ratio procedit de pusillanimitate ex parte cause quam habet ex intellectu. Et tamen non potest proprie dici quod opponatur prudentie etiam secundum suam causam, quia talis ignorantia non procedit ex insipientia sed magis ex pigritia considerandi suam facultatem, ut dicitur in IIII ethicorum, vel exequendi que sue subiacent potestati. Ad IIm dicendum quod illa ratio procedit de pusillanimitate ex parte effectus. Ad IIIm dicendum quod illa ratio procedit ex parte cause. Nec tamen timor causans pusillanimitatem semper est timor periculorum mortis. Unde et ex hac parte non oportet quod opponatur fortitudini. Ira autem ratione proprii motus quo quis extollitur in vindictam non causat pusillanimitatem que deicit animum, sed magis tollit. Inducit autem ad pusillanimitatem ratione causarum ex quibus ira insurgit, que sunt iniurie illate ex quibus deicitur animus patientis. Ad IIIIm dicendum quod pusillanimitas secundum propriam speciem gravius peccatum est quam presumptio, quia per eam recedit homo a bonis, quod est pessimum ut dicitur in IIII ethicorum. Sed presumptio dicitur nequior ratione superbie ex qua procedit.

De magnificentia et vitiis oppositis

Deinde considerandum est de magnificentia et vitiis oppositis. Circa magnificentiam autem queruntur IIII. Primo utrum magnificentia sit virtus. Ad primum sic proceditur. Videtur quod magnificentia non sit virtus. Qui enim habet unam virtutem habet omnes ut supra habitum est. Sed aliquis potest habere alias virtutes non habendo magnificentiam. Dicit enim philosophus in IIII ethicorum quod non omnis liberalis est magnificus. Ergo magnificentia non est virtus. Praeterea virtus moralis consistit in medio ut dicitur in II ethicorum. Sed magnificentia non videtur consistere in medio, excedit enim in magnitudine liberalitatem. Magnitudo autem opponitur parvitati sicut extremum, quorum medium est equale, ut dicitur in X metaphysice. Et sic magnificentia non est in medio sed in extremo. Ergo non est virtus. Praeterea nulla virtus contrariatur naturali inclinationi, sed magis perficit ipsam, ut supra habitum est. Sed sicut philosophus dicit in IIII ethicorum, magnificus non est sumptuosus in se ipsum, quod est contra inclinationem naturalem qua maxime quisque sibi providet. Ergo magnificentia non est virtus. Praeterea secundum philosophum in VI ethicorum ars est recta ratio factibilium. Sed magnificentia est circa factibilia ut ex ipso nomine apparet. Ergo magis est ars quam virtus. Sed contra virtus humana est participatio quedam virtutis divine. Sed magnificentia pertinet ad virtutem divinam, secundum illud Ps.: Magnificentia eius et virtus eius in nubibus. Ergo magnificentia est virtus. Respondeo dicendum quod sicut dicitur in I de celo, virtus dicitur per comparationem ad ultimum in quod potentia potest, non quidem ad ultimum ex parte defectus, sed ex parte excessus, cuius ratio consistit in magnitudine. Et ideo operari aliquid magnum, ex quo sumitur nomen magnificentie, proprie pertinet ad rationem virtutis. Unde magnificentia nominat virtutem. Ad primum ergo dicendum quod non omnis liberalis est magnificus quantum ad actum, quia desunt sibi ea quibus uti necesse est ad actum magnificum. Tamen omnis liberalis habet habitum magnificentie vel actu vel in propinqua dispositione, ut supra dictum est cum de connexione virtutum ageretur. Ad IIm dicendum quod magnificentia consistit quidem in extremo considerata quantitate eius quod facit, sed tamen consistit in medio considerata regula rationis a qua non deficit nec eam excedit, sicut et de magnanimitate dictum est. Ad IIIm dicendum quod ad magnificentiam pertinet facere aliquid magnum. Quod autem pertinet ad personam uniuscuiusque est aliquid parvum in comparatione ad id quod convenit rebus divinis vel rebus communibus. Et ideo magnificus non principaliter intendit sumptus facere in his que pertinent

[illegible]

ad 4m. unumquodque [illegible] aliquid proprium in operatione ad [illegible] de rebus diuinis uel rebus [illegible] et id magnifice non principaliter intendit sumptus facere in his quae pertinent ad se ipsum, non quia bonum suum non quaerat, sed quia non est magnum. Sed quod tamen in his quae ad ipsum pertinent magnum [illegible] hoc magnificus magnifice [illegible] sicut [illegible] est quae semel fiunt, ut nuptiae uel aliquid huiusmodi [illegible] manent sicut dicitur ad magnificum pertinet praeparare domum, sicut dicitur in IIII Ethicorum. Ad quartum dicendum quod sicut philosophus dicit in VI Ethicorum, oportet artium esse quandam uirtutem, scilicet moralem partem, secundum quam appetitus inclinatur ad recte utendum arte. Et hoc pertinet ad magnificentiam. Unde non est ars sed uirtus.

Respondeo dicendum quod sicut praedictum est, ad magnificum non sic pertinet [illegible] eius ad magnificentiam, id est proprie facere aliquid magnum. Quod facere aliquid magnum pertinet cuilibet uirtuti si sic magna [illegible] quod hic magnum uirtutis [illegible] quod magnificum non est aliqua specialis uirtus, sed [illegible] secundum [illegible] consequitur uirtutis. Ad primum [illegible] et concedendum illud quod [illegible] in aliquo magnum pertinet ad magnanimitatem, ut [illegible] est quod et facere aliquid magnum pertinet ad magnanimitatem. Unde quod magnificum est uirtus distincta a magnanimitate. Ad secundum dicendum quod magnificentia [illegible] ad sanctitatem pertinet, quod [illegible] in II Ethicorum [illegible] magnificentia in sanctitate et in [illegible] sanctitas et magnificentia in sanctificatione eius. Sanctitas enim est id religionem ut [illegible] quod magnificentia [illegible] id est religionem non [illegible] est uirtus specialis ab aliis distincta. Ad tertium dicendum quod [illegible] alius [illegible] specialis. Ad quartum dicendum quod ad magnificentiam pertinet facere aliquid magnum, sic ex quo nomen accipit facere. Facere autem [illegible] accipitur [illegible] modo [illegible] quo modo dicitur [illegible] facere operari ad exteriorem materiam, sicut facere domum uel aliquid huiusmodi [illegible] quod dicitur facere quasi actione sua transeat in exteriorem materiam, sed magis maneat in ipso agente, sicut intelligere et uelle. Si igitur magnificum accipiatur secundum quod importat factionem alicuius magni per ipsum factum, prout dicitur magnificum est specialis uirtus. Opus enim factibile producitur ab arte, in cuius quidem usu potest attendi una specialis ratio bonitatis, quod ipsum opus factum per artem sit magnum in quantitate, pretiositate uel dignitate, quod facit magnificentia. Et secundum hoc magnificum est specialis uirtus. Si uero nomen magnificentiae accipiatur ab eo quod est facere magnum, secundum quod facere communiter sumitur, sic magnificentia non est specialis uirtus. Ad primum ergo dicendum quod ad quamlibet uirtutem perfectam pertinet magnum facere in suo genere, si facere communiter sumatur, non autem prout stricte sumitur, sed hoc est proprium magnificentiae. Ad secundum dicendum quod ad magnanimitatem pertinet non solum tendere in magnum, sed etiam in magnum in operibus omnium uirtutum, uel faciendo uel qualitercumque agendo, ut dicitur in IIII Ethicorum, ita tamen quod ad magnanimitatem pertinet hoc respiciens solam rationem magni. Aliae autem uirtutes quae, si sint perfectae, magnum operantur, non principaliter dirigunt intentionem suam ad magnum, sed ad id quod est proprium unicuique uirtuti magnitudo autem consequitur ex magnitudine uirtutis. Ad magnificentiam uero pertinet non solum facere magnum, secundum quod facere proprie sumitur, sed etiam tendere ad magnum faciendum. Unde Tullius dicit in sua Rhetorica quod magnificentia est rerum magnarum et excelsarum cum animi quadam ampla et splendida propositione cogitatio atque administratio, ut cogitatio referatur ad interiorem intentionem, administratio ad exteriorem executionem. Unde oportet quod sicut magnanimitas intendit aliquid magnum in omni materia, ita magnificentia in aliquo opere factibili.

Ad tertium dicendum quod magnificentia intendit opus magnum facere. Opera autem ab hominibus facta ad aliquem finem ordinantur. Nullus autem finis humanorum operum est adeo magnus sicut honor Dei. Et ideo magnificentia praecipue magnum opus facit in ordine ad honorem Dei. Unde philosophus dicit in IIII Ethicorum quod honorabiles sumptus sunt maxime qui pertinent ad diuina sacrificia, et circa hoc maxime studet magnificus. Et ideo magnificentia coniungitur sanctitati, quia praecipuus eius effectus ordinatur ad religionem siue ad sanctitatem ordinatur.

Respondeo dicendum quod ad magnificum non pertinet sumptus magnum facere. Cum autem in nullo non sufficiat [illegible] sumptus est liberalitas, [illegible] et sic magnificentia non erit sumptus. Ad primum ergo dicendum quod omnis magnificentia est liberalis, ut dicitur in IIII Ethicorum, quod liberalitas magnae est circa dona quae sunt sumptus. Sed magnificentia non respicit circa sumptus si magnum est dona. Ad secundum dicendum quod ad magnificentiam pertinet ad opus [illegible] facere non autem decet sumptibus, sed aliqui cum opus est faciunt sumptus magnos, [illegible] qui non [illegible] ex quibus intendunt magnum sumptus non sunt proprie magnifici. Ad tertium dicendum quod magnos sumptus non possunt facere nisi diuites, qui omnes uirtutes possunt habere et pauperes et diuites non ex necessitate indigent exteriori fortuna, sed sufficit ipsis non uti ex ea quod magnificentia non est circa magnos sumptus. Ad quartum dicendum quod sicut philosophus dicit in IIII Ethicorum, quod magnificentia non extendit se ad omnes operationes quae sunt in pecuniis, sicut liberalitas, sed circa sumptuosas solum, in quibus excellit liberalitatem magnitudine, et sic excellit magnos sumptus. Ad quintum dicendum quod ad magnificentiam sic dicitur pertinet intendere quod sit magnum opus faciendum. Ad hoc autem quod magnum opus decenter fiat, requiruntur proportionati sumptus, non enim possunt magna opera fieri nisi cum magnis sumptibus. Unde ad magnificentiam pertinet magnos sumptus facere, ut opus magnum decenter fiat. Unde et philosophus dicit in IIII Ethicorum quod magnificus a parte sumptuum facit magis magnificum. Sumptus autem quaedam est emissio alicuius pecuniae a qua aliquis prohiberi potest per superfluum amorem pecuniae. Et ideo magnificentiae potest dici etiam ipsi sumptus et usus pecuniae quo utitur magnificus ad opus magnum faciendum, et etiam ipsa pecunia quam utitur ad sumptus magnos faciendos, et amor pecuniae quem moderatur magnificus ne sumptus magni impediantur.

Ad secundum dicendum quod sicut supra dictum est, uirtutes illae quae sunt circa res exteriores, habent aliquam difficultatem ex ipso genere rei circa quam est uirtus, et aliquam difficultatem ex magnitudine ipsius rei circa quam est opus. Et ideo circa pecuniam et usum eius oportet esse duas uirtutes, scilicet li-

mundo quando magnus nūcius · debet ad rēmi cerō
hē vicū vīn · Ad · nō dō q̄ sicut p̄dictū · u ·
verbi gratia · dūcatus cerō punctus dūcentū cō
cauū mercatur q̄ cō dūcatu cauū vnoy suoy · cēti
cōm cauūll · vīl hoc nō est laudabile q̄ vicecō
uenabile · q̄nō dicitur ad illū cauū vīs q̄ tres vīs
vīl applicauī ad iocū mercī sui ad illūs · Ad · ma q̄
dē p̄dicte magnifice · de cauū tubalū · i hoc q̄ ymp
cte · de albis · pecūias emunt · ita p̄ punctū · de cā
tubalū · dicit quarto · i hoc · de libra · cremētū expōit
tubū · dicit quid mirū quod tubalenses accendāt · ad
cōs cumpe · punctū · et magnus cumpe · ad
dūcatū · de facie cerō unū vicū est punctū q̄m ulti
tubalenses vīl p̄dicte · m · m · cerō q · q̄ cauū punctū
cōpe · dē magnifice · nō cauū expōit · ita q̄ cauū
sunt necessarie · ad vnū · ad · ad · ad

CXXXVj.

aut ad dei cultum aut ad proximi salutem et pacem pertinet
quod autem ad deum aut proximum pertinet non est
sine caritate. Ideo patientia non est virtus ad
quam sufficit propria electio sed requiritur ad
eam caritas. Unde augustinus dicit in libro de
patientia. Patientia est per quam aduersa
mala sine tristitia animi sustinemus propter
deum. Ad primum ergo dicendum quod
patientia dicitur ex hoc quod aliquis sustinet
malum sine tristitia. Non autem sustinet
malum sine tristitia qui non sentit malum
quia sensus doloris tristitiam causat. Et
ideo ille qui non sentit malum non habet
occasionem patiendi. Et sic patientia non
habet locum. Sicut autem dicit augustinus
in libro de patientia. Non est patiens qui
non sentit quod patitur. Et ideo patientia
non solum sustinet aduersa mala sed
etiam sustinet ea cum tristitia. Et hoc
pertinet ad perfectionem patientie. Ad
secundum dicendum quod ille qui
sustinet aliquod malum ut deo seruiat
non sustinet propter deum nisi sustinendo
illud malum quod deus vult. Et ideo
sustinendo illud malum sustinet deum
et sic patientia non habet locum. Ad
tertium dicendum quod ille qui
sustinet aliquod malum ut deo seruiat
non sustinet propter deum nisi sustinendo
illud malum quod deus vult. Et ideo
sustinendo illud malum sustinet deum
et sic patientia non habet locum. Ad
quartum dicendum quod patientia non
solum est virtus cum ipsa sit pars
fortitudinis sed etiam est pars iustitie
et hoc primo ad patientiam pertinet
quod aliquis in alienum malum
tristetur et patientia non est fortitudo
et temperantia nec iustitia nec misericordia
sed patientia videtur esse misericordia
quia misericordia est per quam
miseria alterius nostro cordi
adhibetur. Si vero ad patientiam
pertinet quod aliquis sustineat
malum ut deo seruiat non
est per fortitudinem. Si vero ad
patientiam pertinet quod aliquis
sustineat malum ut deo seruiat
non est per fortitudinem. Si vero ad
patientiam pertinet quod aliquis
sustineat malum ut deo seruiat
non est per fortitudinem.

penner ad placitandū. ¶ Ideo dicit ce dilectale ecclesie. Si in pulsu equi dextrarie ce non mirū ce dilectale. Si solum in equis magnis q̄ pertinet ad magnificentiā ꝙ consuetū magū pertinet ad magnatū ꝙ ad placitandū. ¶ Ad quod respondet ecclesiastica placitandi differentia ꝙ nulli indebite debet imponi aut ¶ Item nota ꝙ quidā dicunt ꝙ dextrarii sint illi qui intelligunt placitationes curie ꝙ consuetudines ꝙ statuta non pertinet ad pertinentia. ¶ Sed aut est quod aliquis dicit ce ydiota ecclesie ꝙ in alio statu. Si dicatur aliquis pertinet ad placitandum. ¶ Ad quod placitandi ce consuetudo diuersa quando in hac ce ad minimum pertinet diuersitas placitandi in quoquo diuersa. dissentiunt aut ad

CXXXIX.

alii cupiditate delectationum vite mutabilis dicit ille de ostio
ubi est descendendum quia mercenarius non timuerit cui stimulet
cupiditate nec amicitia inducta se alligavit ut ungat
a lupo ut non lupus forte mordeat vel rapiat quia
stulta de causis nolumus mutuum quia timemus ne illud
e pecunia defunctis et ideo sed pbi in quibus melius dicitur quia necessitate
a bono pbi et hanc causam et defectum delectationis quia cadens de
bili moventur. Ad primum quod dicit quod peccatum meretricis
causam duplex unum modo exercendi cum non ad hoc
conducit ei ut lucrum faciat sed delectationis pro eo ab
eam subtrahit. Alio modo ex parte quia indecens
eam multis et hunc pro fornicatione et hoc
modo quantum ad masculos ne phi diabolum in eis et
ideo illi qui mulieribus parcunt molles dicuntur quia
vires effici. Ad secundum quod non pertinet ad opus laboris
et ad hoc ne cum mulieribus non superbiant de lucris
quod dicit quia non possunt sublimia quibus laborent
ad quod respondet dominus videt deus pro nobis quia
mulier est delicata quia sic eram magni non valeat nec
pedi vestigium figere pro molliciem et ideo delicata dicit
mollicies et mollicies pro vestis delicatis delectationibus
dicitur ad eam in pedissequam delectus pueri laboris ut ad
hoc. Ad secundum quod multum duo sunt ad hoc quod
modo delectum est sic ordinate justum quia cum phi
Alio modo multiplicatio quidam tremellio sic dicit
quia habent et ideo sic non potest subduci labentia pendet
quia pellicem pro mutuum ayere tremellius dicit quia
Hic queritur ad primum non esse
Secundo videtur quod fornicatio dicatur non esse
peccatum quia mortale quia peccatum venit
ex multa filia multa filia non esse fornicari si magis
magnanimia ut dicit ibi et peccata non esse fornicari
Si esse fornicari quia esse et carnalia aut peccatum
dicendum non esse et carnalia quia peccatum quod
alicui delectationi pertinet quia dicit quia peccatum est
multa peccata unum quia quantum ad aliquid
unum et unum est quantum ad unum et unum
dicendum numeretur tribuitur si secundum unitatem quia
si aut peccatum unum quod multiplicatur ad pl esse
nullo modo peccata esse fornicari Quod
sic fornicari dicitur in bono cum christus non
recipiat cum delectationem et fornicationes quia hanc esse
cum dicit et peccata dicit quia multa et alia
sicut quod peccata magis esse fornicari quia aliquid
cuius Si cum est quod nullum diabolum in eis non
est sic peccata ad fornicata sic sic hoc ad
ted simplicio esse religiosum ut quia dicit est quod
mutata fornicata Ad secundum quod sic fornicari dicit
ecclesiastes peccatum ad aliquis quia impudicus cum
tenet et si dicit quod peccatum esse in primo suo ad no
tandum peccatum ancilla dicebat mala quia non videtur
et si pbi notat in ancilla pluralis pronomen et
al sunt quia peccatum ipsa sua plus quia si multi
sunt multi quia si peccatum ad fornicari
laudat sic videtur quod peccatum esse non peccatum
fornicari quia peccatum Ad
primum quod dicit quod fornicatio non esse
peccatum dicendum quod

De dono q. vider fortitudinis

Differunt de dono quod videtur fortitudinis quia
fortitudinis donum est quare dono pertinet
ad donum Et quod videtur
Hic primum sic proceditur ad videtur non esse
unum donum fortitudinis Sicut dicit
virtutum est fortitudo sed quare non
pertinet ad donum Praeterea sicut dicit
est quod fortitudo non est
donum Quod dicit quod fortitudinis Sed contra est
quod psalmus fortitudo mea et alia donum sic dicit
pertinet Praeterea quod fortitudo non alia donum quia
quidam ait fortitudo virtus sive donum est et hoc quod mentem
ad resistendum et in magnis faciendis et
in malis pertinendis et propter in quibus bonum nec
malis sic homo autem sed aliquem et quibus ibi quod hanc
sunt quae in mundo pro sic ne non deficiat a bono
pro difficultatem ad aliquid ardui et impugnandi ut ab
eum primo malis pertinendi et sed si secundo pro sic
quam ut quia virtus donum est si vanum a quibus sed
mentem animi ad si heis quod pertinet ad finem cuius
opus inchoatum et engadine quod pertinet
ea quae excedit usu hiatum ami non sicut pro
heis ut dicit finem sui opus engadine multa
ceu pertinet ut quis quae mate ad ad mortem si hoc
operatur quod sit in si pone eis ad vitam cum
est sunt eum unum quia et equalio omnium pendet
et si videtur intendit quia fiducia nec spem sed quod
timore quia dicit et sed si sic donum quod
pro donum est unum quod donum respicit unum ad
a quibus Ad primum quod dicit quod fortitudo quod est sic
fiat autem ad sublimia quae pertinet si non sunt ante
fiducia eradere quia pertinet si si pertinet ad fiduciam
quod est donum sed sic Ad
secundum quod dicit quod donum non habet quod
actus eo pfunctos finit unum actus
sed pertinet plena et mutare a laboris et malis
Ad tertium quod donum fortitudinis videtur pertinere
fortitudinis solum quod quia dicit sustinendo pertinet

est ⁊ tens q̃ tempaũ ne iaĉ. Ro dr ad ſcd ſup dcm̃ eſt de rone. Vtrũ eſt ⁊ ne melius ſit hoiem ad bonũ ĥ̃ aĺ hoĩ ⁊ ſed rõm eſt ne dr dicẽ. ⁊ ne de dr nocẽ tẽs ⁊ hmanũ eſt q̃ melius ad id ad q̃d eſt ſed rõm q̃ am ſcd ne aĺ ad ſ̃ q̃ melius ad cẽpanam ſlam ⁊ ſ̃ ne ſit ne ꝓpter q̃dam mod actũ ſeu cẽpies gñ nõ ſũt ne rõ tempaũ eſt ⁊ ne. Ad ꝑmũ g dr ad ũ melius ⁊ id ad ⁊ dicẽ vm̃ꝫ. Vñ hõ ĩpẽ q̃ ne dr delcõm. ſ. bñ ⁊ cẽ q̃ nõ mult hõ. mg. hẽ eſt. ⁊ mal. ogr eſt ad delcõnel ſũt hoĩ dcnel ſ̃ ſũt ſed m rõm ne ⁊ hus non rẽbũt tempaũ ⁊ poel ab hus ſ̃ ſũt eq̃ rõm. vñ pi q̃ tempaũ non g nat melius ad hmanũ ne. Ad dr tm ea q̃ nat melius ne bñ ⁊ ſ̃ rõm. Ad. ñ dr quod tempaũ ſed quod ꝑtẽ hẽ vñ ⁊ tens nõ ẽ ſũ prudeñ qua ratõe dr. nõ ſl cõ. ⁊ hanc cõmne cliũ. ⁊ tens ⁊ oppõs melius ſ̃ bñ ⁊ ne hũt cẽpa ca q̃ eſt ũ. ⁊ opanẽ ad. milẽ ne q̃ dr ñ dr nõ ne pũt ⁊ tens q̃dam ĩpfẽ ſ̃ hoĩbꝫ ñ les ne ſũt dcm̃ eſt ny ⁊ ſ tens nẽ ad ſed q̃ ſũ prudeñ nõ hꝫ ꝑfm̃ vñs ne ſũt dcm̃ eſt. Ad. ñ dr q̃ tempaũ cs ⁊ ſ̃ dr. aĺ. ſ. tm̃ cũ aĺ ne ſit ñatẽ ad leõbꝫ carnal ſed ĩll põ. Confige timẽ tuo carnes meas. dr nũ aũt ẽ ⁊ ⁊ pñã quã ne pũt deũ cui offensam timr ⁊ ſed hoc cõtingit ꝓpter ⁊ tens ⁊ ſ̃ ne ſit ũ dcm̃ eſt. ⁊ ano aũt pẽ ne ſpicẽ q̃ aĺ ne ſũt

cxly.

cxiij

Quod circa hoc sit quod philosophus dicat. Quod quidam intemperati sunt magis voluntarii quam alii. Videtur quod non. Dicit enim Augustinus in libro de vera religione. Nemo peccat nisi ignorans. Sed ignorantia videtur esse causa involuntarii. Ergo intemperatus non magis peccat voluntarie quam alius. Praeterea. Quod est commune omnibus videtur esse naturale. Sed omnes homines naturaliter fugiunt dolorem. Ergo intemperati non magis voluntarie fugiunt dolorem quam alii. Praeterea. Quod est naturale videtur esse inevitabile. Sed naturale est appetere cibum et venerea. Ergo videtur quod intemperati non magis voluntarie appetant cibum et venerea quam alii. Sed contra est quod philosophus dicit in libro ethicorum quod intemperati sunt magis voluntarii quam alii. Praeterea. Quod est contra naturam videtur esse voluntarium. Sed intemperatus appetit contra naturam. Ergo videtur quod intemperati magis voluntarie appetant quam alii. Praeterea. Quod est magis voluntarium videtur esse magis laudabile. Sed intemperati magis laudantur quam alii. Ergo videtur quod magis voluntarie appetant quam alii. Praeterea. Quod est magis voluntarium videtur esse magis vituperabile. Sed intemperati magis vituperantur quam alii. Ergo videtur quod magis voluntarie appetant quam alii. Praeterea. Quod est magis voluntarium videtur esse magis punibile. Sed intemperati magis puniuntur quam alii. Ergo videtur quod

temperantie. Et est primo de ipsis partibus intemperantie in generali. Secundo in speciali de singulis. Circa primum.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod Tullius in sua rethorica inconvenienter assignet partes temperantie. Quas dicit esse continentiam, clementiam, modestiam. Continentia enim contra virtutem dividitur in 7° ethicorum. Sed continentia continetur sub temperantia. Ergo continentia non est pars temperantie. ¶ Preterea clementia videtur esse mitigativa odii vel ire. Temperantia autem non est circa huiusmodi sed circa delectationes tactus ut dictum est. Ergo clementia non est pars temperantie. ¶ Preterea modestia consistit in exterioribus actibus. Unde et apostolus dicit Philippensium 4: modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Sed actus exteriores sunt materia iustitie ut supra habitum est. Ergo modestia magis est pars iustitie quam temperantie. ¶ Preterea Macrobius super somnium Scipionis multo plures temperantie partes dicit, quod temperantiam comitantur modestia, verecundia, abstinentia, castitas, honestas, moderatio, parcitas, sobrietas, pudicitia. Andronicus etiam dicit quod familiares temperantie sunt austeritas, continentia, humilitas, simplicitas, ornatus, bona ordinatio, per se sufficientia. Videtur ergo insufficienter Tullius enumerasse temperantie partes. ¶ Respondeo dicendum quod sicut supra dictum est, alicuius virtutis cardinalis triplices partes esse possunt, scilicet integrales, subiective et potentiales. Et dicuntur partes integrales alicuius virtutis conditiones quas necesse est concurrere ad virtutem. Et secundum hoc sunt due partes integrales temperantie, scilicet verecundia, per quam aliquis refugit turpitudinem temperantie contrariam, et honestas, per quam aliquis amat pulchritudinem temperantie. ¶ Nam sicut ex dictis patet, temperantia inter virtutes precipue vendicat sibi quendam decorem, et vitia intemperantie maxime turpitudinem habent. Partes autem subiective alicuius virtutis dicuntur species eius. Oportet autem diversificare species virtutum secundum diversitatem materie vel obiecti. Est autem temperantia circa delectationes tactus, que dividuntur in duo genera. ¶ Nam quedam ordinantur ad nutrimentum. Et in his quantum ad cibum est abstinentia, quantum autem ad potum proprie sobrietas. Quedam vero ordinantur ad vim generativam. Et in his quantum ad delectationem principalem ipsius coitus est castitas, quantum autem ad delectationes circumstantes, puta quæ sunt in osculis, tactibus et amplexibus, attenditur pudicitia. Partes autem potentiales alicuius virtutis principalis dicuntur virtutes secundarie, que modum quem principalis virtus observat circa aliquam principalem materiam, eundem observant in quibusdam aliis materiis in quibus non est ita difficile. Pertinet autem ad temperantiam moderari delectationes tactus, quas difficillimum est moderari. Unde quecumque virtus moderationem quandam operatur in aliqua materia et refrenationem appetitus in aliquid tendentis, poni potest pars temperantie sicut virtus ei adiuncta. Quod quidem contingit tripliciter: uno modo in interioribus motibus animi. ¶ Alio modo in exterioribus motibus et actibus corporis. ¶ Tertio modo in exterioribus rebus. Preter motum autem concupiscentie, quem moderatur et refrenat temperantia, inveniuntur in anima tres motus tendentes in aliquid. Primus quidem est motus voluntatis commote ex impetu passionis, et hunc motum refrenat continentia, ex qua fit ut, licet homo immoderatas concupiscentias patiatur, voluntas tamen non vincatur. ¶ Alius autem motus interior tendens in aliquid est motus spei et audacie, que ipsam consequitur, et hunc motum moderatur sive refrenat humilitas. Tertius autem motus est ire tendentis in vindictam, quem refrenat mansuetudo sive clementia. Circa motus autem et actus corporales moderationem et refrenationem facit modestia, quam Andronicus in tria dividit. Per quorum primum discernit quid sit faciendum et quid dimittendum, et quo ordine sit agendum, et in hoc firmiter persistendum; et quantum ad hoc ponit bonam ordinationem. ¶ Aliud autem est quod homo in eo quod agit decentiam observet; et quantum ad hoc ponit ornatum. ¶ Tertium autem est in colloquiis amicorum vel quibuscumque aliis; et quantum ad hoc ponit austeritatem. ¶ Circa exteriores autem res duplex moderatio est adhibenda. Primo quidem ut superflua non requirantur. Et quantum ad hoc ponitur a Macrobio parcitas et ab Andronico per se sufficientia. Secundo vero ut homo non nimis exquisita requirat. Et quantum ad hoc ponit Macrobius moderationem, Andronicus vero simplicitatem. ¶ Ad primum ergo dicendum quod continentia differt quidem a virtute sicut imperfectum a perfecto, ut infra dicetur; et hoc modo condividitur virtuti. Convenit tamen cum temperantia et in materia, quia est circa delectationes tactus, et in modo, quia in quadam refrenatione consistit. Et ideo convenienter ponitur pars temperantie. ¶ Ad secundum dicendum quod clementia sive mansuetudo non ponitur pars temperantie propter convenientiam materie, sed quia convenit cum ea in modo refrenandi et moderandi, ut dictum est. ¶ Ad tertium dicendum quod circa exteriores actus iustitia attendit id quod est debitum alteri. Hoc autem non attendit modestia, sed solum quandam moderationem. Et ideo non ponitur pars iustitie sed temperantie. ¶ Ad quartum dicendum quod Tullius sub modestia comprehendit omnia illa que pertinent ad moderationem corporalium motuum et exteriorum rerum, et etiam ad moderationem spei, quam diximus ad humilitatem pertinere.

q. CXLIIII — de partibus temperantie in speciali et primo de partibus que integrales — 2o arti

Deinde considerandum est de partibus temperantie in speciali. Et primo de partibus quasi integralibus, que sunt verecundia et honestas. Circa verecundiam autem queruntur quatuor. Primo utrum verecundia sit virtus. ¶ Secundo de quibus sit verecundia. ¶ Tertio a quibus homo verecundetur. Quarto quorum sit verecundari.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod verecundia sit virtus. Esse enim in medio secundum determinationem rationis est proprium virtutis, ut patet ex definitione virtutis que ponitur in 2 ethicorum. Sed verecundia consistit in tali medio, ut patet per philosophum in 2 ethicorum. Ergo verecundia est virtus. ¶ Preterea omne laudabile vel est virtus vel ad virtutem pertinet. Sed verecundia est quoddam laudabile. Non est autem pars alicuius virtutis. Non enim est pars prudentie, cum non sit in ratione sed in appetitu. Nec est pars iustitie, quia verecundia passionem quandam importat, iustitia autem non est circa passiones. Similiter etiam non est pars fortitudinis, quia ad fortitudinem pertinet persistere et aggredi, ad verecundiam autem refugere aliquid. Neque etiam est pars temperantie, quia temperantia est circa concupiscentias, verecundia autem est timor quidam, ut patet per philosophum in 4 ethicorum et per Damascenum in 2 libro. Ergo relinquitur quod verecundia sit virtus. ¶ Preterea honestum convertitur cum virtute, ut patet per Tullium in primo de officiis. Sed verecundia est quedam pars honestatis. Dicit enim Ambrosius in primo de officiis quod verecundia socia ac familiaris est mentis placiditati, proterviam fugitans, ab omni luxu aliena, sobrietatem diligit et honestatem fovet, et decorem requirit. Ergo verecundia est virtus. ¶ Preterea omne vitium opponitur alicui virtuti. Sed quedam vitia opponuntur verecundie, scilicet inverecundia et inordinatus stupor. Ergo verecundia est virtus. ¶ Preterea ex actibus similes habitus generantur, ut dicitur in 2 ethicorum. Sed verecundia importat actum laudabilem. Ergo ex multis talibus actibus causatur habitus. Sed habitus laudabilium operum est virtus, ut patet per philosophum in primo ethicorum. Ergo verecundia est virtus. ¶ Sed contra est quod philosophus in 2 et in 4 ethicorum dicit verecundiam non esse virtutem.

Quarto · uir honestus sit et temperatus.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod honestum non sit de bono. Honestum enim videtur aliud esse a pulchro, quia honestum ad appetitum pertinere videtur, pulchrum autem ad uisum, ut dictum est. Sed appetitus et uisus differunt secundum potentias. Honestum ergo et pulchrum differunt. Sed pulchrum est de bono. Honestum ergo non est de bono.

Praeterea, honestas dicitur honor quidam. Sed unicuique alii debetur honor et uenerari. Sed uenerari debetur tantum ei qui habet rationem finis, cui debetur latria. Honestum ergo non habet rationem finis. Sed bonum habet rationem finis. Honestum ergo non est de bono.

Praeterea, quod est ad utrumque contrariorum pertinens, non est de ratione alterius eorum. Sed honestum pertinet ad bonum et malum, dicitur enim honestum et bonum et honestum et malum. Honestum ergo non est de ratione boni.

Sed contra est quod Tullius dicit in libro de inuentione rhetorica, quales debet esse honestum et bonum.

Respondeo dicendum quod sicut supra dictum est, honestum habet rationem boni, quia honestum est quod propter seipsum appetitur. Sed propter seipsum appetitur finis et id quod habet rationem finis. Honestum ergo habet rationem finis. Sed bonum habet rationem finis. Honestum ergo habet rationem boni.

Ad primum ergo dicendum quod pulchrum et bonum eadem re fundantur, scilicet in forma, et propter hoc secundum eandem rationem laudantur. Unde pulchrum est de bono, et differunt secundum rationem tantum.

Ad secundum dicendum quod honestas dicit honorem, non quidem honorem qui exhibetur alicui propter excellentiam, sed honorem qui exhibetur alicui propter bonitatem. Et hoc modo honestum habet rationem finis, quia honor exhibetur alicui propter bonitatem.

Ad tertium dicendum quod honestum dicitur bonum et malum, non quidem secundum idem, sed secundum diuersa. Dicitur enim honestum bonum, quia propter seipsum appetitur. Dicitur autem honestum malum, quia propter seipsum fugitur. Et hoc modo honestum dicitur bonum et malum, sicut et pulchrum.

Quinto · uir honestus sit temperatus.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod honestum non sit de bono. Honestum enim videtur aliud esse a pulchro, quia honestum ad appetitum pertinere videtur, pulchrum autem ad uisum, ut dictum est. Sed appetitus et uisus differunt secundum potentias. Honestum ergo et pulchrum differunt. Sed pulchrum est de bono. Honestum ergo non est de bono.

Praeterea, honestas dicitur honor quidam. Sed unicuique alii debetur honor et uenerari. Sed uenerari debetur tantum ei qui habet rationem finis, cui debetur latria. Honestum ergo non habet rationem finis. Sed bonum habet rationem finis. Honestum ergo non est de bono.

Praeterea, quod est ad utrumque contrariorum pertinens, non est de ratione alterius eorum. Sed honestum pertinet ad bonum et malum, dicitur enim honestum et bonum et honestum et malum. Honestum ergo non est de ratione boni.

Sed contra est quod Tullius dicit in libro de inuentione rhetorica, quales debet esse honestum et bonum.

Respondeo dicendum quod sicut supra dictum est, honestum habet rationem boni, quia honestum est quod propter seipsum appetitur. Sed propter seipsum appetitur finis et id quod habet rationem finis. Honestum ergo habet rationem finis. Sed bonum habet rationem finis. Honestum ergo habet rationem boni.

Ad primum ergo dicendum quod pulchrum et bonum eadem re fundantur, scilicet in forma, et propter hoc secundum eandem rationem laudantur. Unde pulchrum est de bono, et differunt secundum rationem tantum.

Ad secundum dicendum quod honestas dicit honorem, non quidem honorem qui exhibetur alicui propter excellentiam, sed honorem qui exhibetur alicui propter bonitatem. Et hoc modo honestum habet rationem finis, quia honor exhibetur alicui propter bonitatem.

Ad tertium dicendum quod honestum dicitur bonum et malum, non quidem secundum idem, sed secundum diuersa. Dicitur enim honestum bonum, quia propter seipsum appetitur. Dicitur autem honestum malum, quia propter seipsum fugitur. Et hoc modo honestum dicitur bonum et malum, sicut et pulchrum.

pt̄ sham vim ermin ad pt̄ finetū erunt mente pte
petend quod primū est ad diuitie hui⁹ mi hōesta
al dī·n·g cet·m· pumptal et honestal·i ornate
a deo suū et·m· pmd supt̄ tollut qm honestum et
diuinū ut colat̄ g̃ho nestū nō dicē aut Q
tull ybat in primo de offic ad mel pt̄ cē utile
ad nō nō honestū et si deū hō pambro⁹ in li⁹ de
offic· g̃ nulli hō dicit ad honestū Q aut ēt
aug· dicit in no cepgnum est q̄mū hestū dīa
pte ipm e utile aut quod ad aliand stud referūt
d est· Q Ad o ad honestū dicunt i ad sūm
utile credēt delectabile· q̄ mi ait dicit· nec ois·n· ad
honestū ad dam est mō g̃ dam dicūt et ordiate
vdus· sī aut ad aliq est ad mī p̄

ures & congruam hoim eiꝰ quib; unire & ꝑpe
ualuerit sine nocumento. Ad ꝑmū g̃ dr̃ qd̃ & alior̃ ecc̃or̃.
abbatū sed & ꝓlatorū nō ꝓuenit ad regnū dei dare nisi q̃
ad ecc̃iam. nisi ea uel nō recipiant de nouo nisi ea
mandatum dei & ecc̃ie exigat. si mādatum dei & ecc̃ie
exigat quātū ueri & ꝑfecti amatores dei & ecc̃ie ad hoc
ꝓmptissime debent. Ad ij. dr̃ qd̃ monachi & alii ꝓ quib;
ꝓpe ecc̃lie ꝓfectus ad recipiendas decimas ꝓcurandus
est. Ad iij. dr̃ qd̃ ad hoc ꝓpe ecc̃lie ꝓfectus ꝓcurandus
est. ut q̃ ꝑ ecc̃lias ꝑochiales ꝓ ꝓpria hoia ꝓcurant̃ ꝓ
ꝓpria hoia ꝓcurent̃ & ꝑ ꝓpria hoia decime recipiant̃.
Ad iiij. dr̃ qd̃ ad hoc ꝓpe ecc̃lie ꝓfectus ꝓcurandus est.
ut q̃ ꝑ ecc̃lias ꝑochiales ꝓ ꝓpria hoia ꝓcurant̃ ꝓ ꝓpria
hoia ꝓcurent̃ & ꝑ ꝓpria hoia decime recipiant̃ & ꝑ
ꝓpria hoia ad ecc̃lias ꝑochiales deferant̃. Ad v. dr̃ qd̃
ad hoc ꝓpe ecc̃lie ꝓfectus ꝓcurandus est. ut q̃ ꝑ ecc̃lias
ꝑochiales ꝓ ꝓpria hoia ꝓcurant̃ ꝓ ꝓpria hoia ꝓcurent̃
& ꝑ ꝓpria hoia decime recipiant̃ & ꝑ ꝓpria hoia ad
ecc̃lias ꝑochiales deferant̃ & ꝑ ꝓpria hoia ad horrea
ꝓpria deferant̃. Ad vj. dr̃ qd̃ ad hoc ꝓpe ecc̃lie ꝓfectus
ꝓcurandus est. ut q̃ ꝑ ecc̃lias ꝑochiales ꝓ ꝓpria hoia
ꝓcurant̃ ꝓ ꝓpria hoia ꝓcurent̃ & ꝑ ꝓpria hoia decime
recipiant̃ & ꝑ ꝓpria hoia ad ecc̃lias ꝑochiales deferant̃
& ꝑ ꝓpria hoia ad horrea ꝓpria deferant̃ & ꝑ ꝓpria
hoia ad horrea ꝓpria deferant̃. Ad vij. dr̃ qd̃ ad hoc
ꝓpe ecc̃lie ꝓfectus ꝓcurandus est. ut q̃ ꝑ ecc̃lias ꝑochiales
ꝓ ꝓpria hoia ꝓcurant̃ ꝓ ꝓpria hoia ꝓcurent̃ & ꝑ ꝓpria
hoia decime recipiant̃ & ꝑ ꝓpria hoia ad ecc̃lias
ꝑochiales deferant̃ & ꝑ ꝓpria hoia ad horrea ꝓpria
deferant̃ & ꝑ ꝓpria hoia ad horrea ꝓpria deferant̃.
Ad viij. dr̃ qd̃ ad hoc ꝓpe ecc̃lie ꝓfectus ꝓcurandus
est. ut q̃ ꝑ ecc̃lias ꝑochiales ꝓ ꝓpria hoia ꝓcurant̃ ꝓ
ꝓpria hoia ꝓcurent̃ & ꝑ ꝓpria hoia decime recipiant̃
& ꝑ ꝓpria hoia ad ecc̃lias ꝑochiales deferant̃ & ꝑ
ꝓpria hoia ad horrea ꝓpria deferant̃ & ꝑ ꝓpria hoia
ad horrea ꝓpria deferant̃ & ꝑ ꝓpria hoia ad horrea
ꝓpria deferant̃.

De decimis

Quinto de decimis ecc̃lie q̃ sunt. Decimarum
quarundam ecc̃lie sunt. Decimarum quarundam
ecc̃lie sunt. Decimarum quarundam ecc̃lie sunt.
Decimarum quarundam ecc̃lie

ordinee ad spūalē vtilitatē ꝓcurande hāc et habere certe
ur q̄ nō sit iemunia certe ꝑhibitēda ꝑ ꝓgnatōz vl
ꝑ cōsilia aga. Ad mag̃ est ad tuendū ex ꝓpa
quā ex necessitate ne ꝑ aplin. n. ad cor. v. et pauper
loci esse ex necessitate iemunare ꝑ defectū de alio ex
g̃ multo mag̃ debent q̄ ꝓ voluntate iemunare
Ad vīr. Sed quod dr quod nulli sue conscientie seruare ꝑ
ceptum dei certe non obligamur ꝓ certum. q̄ ad hoc in
. v. ad nō ꝓhib̃ stulti spūalē iemunare ch̄m cum ꝓpis e
ligendē cāno. omnib; multo q̄libet q̄ualibet ī coll hospital
-tis de deo mat̃ nīe. ego. esse. ego nolo esse nisi ad
dimmatch̄ scil. g̃ mihi et similes esse nō obligamur
ad iemunand
Ad dr sicut sup̃ dict̃ est summa
cōia opinio. secm̄ ad multitudinē ꝑsonarū legi latore
non est timendū arrendo ut q̄ hȳ esse et ꝑ plurib; ac
cidit si quid aut̃ ex statuto non obseruat̃ q̄ obligen
tur statuū reynguū nō mouēte tale lex latore ad sta
tum obligandū obligatione mag̃ est dubitandū ab hoc
Nam si ea sit euidens ex ꝓpria rone ꝓhibita statuta ob
ligandū ꝑsone ꝑ sua ꝓpria ꝓhibitione ut si nō pos
de facto iemunare ad finem vīe. q. nō esse diuina. q. ad
finem. nequit quin hȳ ꝓcedat ex malicia dissentiendi ab
est obseruandū ne cetus iemunij ab ea nutrimentū ad q̄
cunq; cōie obligentur ut meus finis alioq; ꝓdeat ꝓtinus
Ad ꝑmū g̃ dr ad ꝓbatē dicit̃ quia ille ꝓbat̃ ex tē
de natura sabati ꝑ sancti cetus vnctis ꝑ celū q̄ multu
nōne cetus ex nō ꝓhib̃ ē alia ꝓpter quā ꝑ aliam ad
obseruanda iemunia non cetus
Ad. n dr q̄ ī ymaḡ
ī eudens ei nō iemunādi ꝑ deliberatē ne q̄ ꝓpter
q̄ indigent ꝓuisū esse ex nō multo ꝑ allū ꝓpto ut ꝑ
quindigent multo nnūero ꝑ nouitatē augmēti ad
q̄ dr de ꝓhibito alterū ex nō quia dr ꝑ mutatione
unitq̄ ut ꝑ plures nulq; ad finē ex ꝑ ꝑtēm nō cetus
ad cetibica iemunia obseruanda. Sed ut ex ut ꝑ
hoc ꝓpt̃ ne iemunand ꝓcedant ꝑ nl̄ unū. Sed hoc
ecunq; quia ex magna ꝑbabone imitare ī signū
pue arcūs ꝑ pius iemunia indicit̃ ne ꝑ de ī cue
ꝑ ut legi ione. nō hoies ecclām nō gulter day
nec aquā bla
Ad ūm dr ad ex pagnet ꝓpinq;
ꝑ dicūt vī q. sic ꝓgnati ex quib; latui. modo
differre ꝓsse a dnīmi ab vtq; dr̄mo cōl sa
lutis ex ꝓcessu stat̃ am vocāt ad ofquacū cōl
l spūal vite nō sit ꝑ ch̄m ex iemunia ꝑ mutēda et
aut imitate necessit stat̃ ꝓgnādi ꝑ magnardie
eas fiat ꝑ ꝑ mulcī laborand nl̄ ꝑ dnīmi q
te cōl nl̄ ꝑ alioq; necū ad vtil spūalē ꝑ ill bñfi
nō ꝓsit ex iemunia obligari nō ad iemunand q̄nō
finis mutuo ex iemunia nec ꝑ
ꝓdunt alias pias ꝑ mag̃ necessit ex ī ex ī
libi iemunand ex ad spūal dispensand ī forte ī
tui est ꝓuisū q. q. nō q ꝑ tam dissimulate
Ad ūm dr ad ꝓpositū ꝓbat̃ q̄
ligē q̄ est stabilitate ad vtil communione nō ex
tame ꝑ ꝓpinq; a iemuni ex a quib; ex

vadunt vltra finibū et alias mōdicum q̄m nō ꝓhib̃ fiunt
hȳ quod est aduersū institutū
Ad v dr q̄ nō ꝓhib̃
ex ī ex q̄ndo mō dr quidam q̄ dicit q̄ dies ꝓli am
stitū spūal dur adhuc m̄ vocabulus dispōn cum vil re
stituto nec ꝑpm ex in ꝑstinaa cōli ꝑ cum mag̃ tenē
di. m̄ q̄dam dilectione ch̄ in anstitate ejus iemunij ex
di. ex tdo ꝑ mag̃ q̄ncū ut ex ī spūal ex nō ꝓhib̃ ex iemu
il dispensēt quod ex̄ amentib; ex ꝓsil ut ꝑ ī ꝓlo spūal
ꝑ ille ablactet sup̃ mat̃ fina alue modo ꝓdna. ꝑ ī
quod dr ī ꝓpter de iemunio necīa obseruanda. dr ꝑ ī
dr q̄ ꝓpli non erant ut necessit obstringunt ex̄ ecclēsi ex
ꝓcedat quē nominat ꝑ sindi
Ero mag̃ ꝑ ex̄ am
dilectionē dnē iemunij quem vnū ꝓpinq; ad hoc ī ex ꝑ
pulacōnē ꝑ nō ex̄ ut vnū ꝓhib̃ am dnī filiū spūal iemu
nare mat̃ die nō ꝓhib̃ spūalī lingē lingē aliud ano q̄
tuner ad grandū mensē ī spūalia sufficiēte ex tale iemu
nium quemē ꝓfic
Ad dr q̄ ex̄ ut q̄ debent mādāt ꝓpria iemunia ex ꝑ
in legi- mat̃ n. statum ꝑ bap iemunij chosse sinos
ꝑ ī mutatū debēt dr ad. v. ad ex ut. ī mutatū et mei electo
ne ex ego ꝑ. g̃ ex nec debent iemunij pagē statū ꝑ ep̄m
mag̃ bapin ꝑ celebem
Ad dimittatur ne ī leg̃ nō
nona lege obseruare ꝑ iemunia ī ex dr̄a debent nīsi ꝑ
tinent ad sollemp̄nitatē ne ī leg̃ dr. n. tacit dm.
iemunij q̄n ꝑ iemunij ꝓpri ex iemunij. decimas quē dnī nre
in grandū ꝑtenaā ex ī sollemp̄nitatē ꝑ celebrat g̃ iemunia
spūalia nisi q̄ dnī. mat̃ ꝓpij ī ex̄ mea obseruent
Ad
singm̄ ut nō de desiderio cuius libet sic iemunij assuetis
nil mat̃ iemunij ex tacitis nisi mag̃ ꝑ celebrēt iemunia
fidelibz dimittit ex̄ tame g̃ ut ꝓ nihilo ꝓhibeat
ē q̄libz mensē ī nil q̄ncū debet alia iemunia ideo
est q̄ ex̄ ex dicendo
Ad dr q̄ sic sup̃ dict̃
est iemunij ad dnī ordinat̃ ꝑ ad declōn cuius ex ex
nationis in sua ex ī ill ꝑtempli spāli sunt iemunia
indicta in anib; ꝓcedit hominū ex ꝑ ꝓpinq; ex
nōe fidelium ecclām in dnō ꝑ ex̄ quod quē ex̄ iemuni
an ꝓhibitā gallem̄ magna tristē ꝑ bap̄ regnum
q̄ sollemp̄nitē ingrata pacis ꝓpter q̄ nō ex̄ dilate
ꝓtenia. q. ꝑ bapin ꝓhibitū nō ꝓtestū ꝑ i mo ex̄
ne dr ut. vī
In festo ꝑ ꝓpter pacis mat̃ ex nōe hoīs
ꝑ dnōn ecclām ad ex̄ ordinat̃ q̄liam q̄ ꝑ ī ꝓpter ad
ch̄ecunt ex̄ ī mo ex̄ aut sollēp̄ ꝑ pacis ex̄ ex̄ sin
tunc ex̄ iemunij ex ad nē ꝑ ingrū ꝓpinq; hoīs
meum. q. ꝑ nos ꝑ festa sinum dnōre ecclām
dabit ꝑ ch̄ecunt ecclām. hē ut ī ingrū quarē
amus. facti ord mis ofane mei signū dō. ī. nulla
hoīn de ꝓ. pmbi facianē ꝑ quod ligē ami non
ecclām ī ꝑ dnō dr ad quod sufficiēs ex ꝑ iemuni
ꝓpinq; ex ex dnōmane ecclām ordinādi sp ex
tenū ꝑ ꝑ ex̄ ut ordinat̃ ex̄ ex legis tue
vī. q̄ dō ami dispnsen ecclām quinō ex̄
ro q̄ ꝓpinq; ambō dic q̄ ex fiat quē ex mis aliq
offm ꝓcari ad eam ami mutin ap̄ ꝑ ꝓpinq

xlvij.

manus veau cum gula et cū mucrones delacē gulā ē vna capi[tis] et est q̄ gl̄ vna mag[n]a et grossa gula nec vna capitata.

Ex quo quod sic fuit dem̄ est vnū capi[tis] et ceruic vna vna cum ipō vnū cause final' nāt[ur]. et hec finē multū apprendūt ad ea q̄ cause appetentib[us] hoīes p[ro]ducūt multa ad p[ro]fectū et vtilitatē hūanā vel multa alia q̄ hēant de eodē termino secūd[um] que est vtilis appetibil' p[ro]pter aliud et non ad vtilitatē delectac[i]o[n]is tm̄ p[ro]pter quod ens dicit bonū et finis dicit bonū et finis dicit bonū et finis

qnabz ofkeiſ uſiſtē ꝑ abarū ꝙnb nare qāſ obcerē ꝺ
udacur de ebcerc

Deude oſtaūs cēt de ebcerc ercō ꝺ qūc· uꝝ
ebcerc ſic ꝓn· ſic ua· ſic ꝓn· mo[le] Tuo nō
ſlogīmſlim ꝓēz· Quarto uꝝ q rauſco a ꝓcō

Ad ꝑ mū ſlequēt· nō ad ebcerc nō ſic ꝓ cē u ꝓn
ꝝ ānud ꝓn· ſibi oppīm ſlē cpundrum audaaz
pmſſlaſran ꝙſlumpēs oppīm· ꝺ ebcerc nſlū ꝓn·
oppōm· ꝙ ebcerc nō ē ꝓn· Cē cē ꝓn· ē vſuſan·
ſi mſlus mulc cē ebus quſlā uſc ꝓnan vſu nſl ꝙ
ebcerc nō ē ꝓn· Cē anuſ cſt ānū cā ꝓzāndi ꝓn·
ſi ꝙ ebcerc cēt ꝓn· ſlequēs ꝙuerēs ꝙ ſlūqm
alies ſ uocauo ad ꝓcā quc mediāt· ꝓcāc ꝙ mſ cē
nal de duū· Hō onſlūz cuncrō de ſlc· ꝺ ebſ nō ad
hibcrm· auucrō d· u· ꝙ· ꝙ cum rcnā ſluc· ſpcnſ
ſlūt· uclnq; di· nc dcūoꝛes ſlanc ſi aliū condōnc
ſluc· nc cncſlanc· ꝙ ebcerc nō cſt ꝓn· Si cauc ē
ꝙ ꝙ· diar· uo· uu· nō m cnnſlaēnbz ſi ebcerab·

Ad· ꝺ ꝙ ebcerc dnꝙ· accꝑ ꝓſ· uno modo ꝓ
ꝙſlūſlcr ꝙ quo ſlc nc nō ſlit· ꝙpoſ· uſnſl· cr ſlō ſi
ebucerc non ncīat· cul ꝓ· ſ· dcſlm· ꝓnalē· quēc· ꝙ
cul ꝓ· ·alio modo ebcerc ꝓſ· ncīaꝛ· acbū· quc· aliſi
hno dcſlū· modo am ꝓſ· cāuc· ebcerc· dnꝙ· uno
modo· ꝙ· nnma· uim· ſo· trcndē· ꝓſ· ꝙdm· bibcnſ
cc ſlo· ꝑ ebcerc· ꝓſ· acdē· ſū· ꝓdō· ꝑcpnc· ſlgō· ſlcc
negſlia· hōſl· cnnngnc· cſlc· dō· nec· ſ ebcrc· ſnullē·
ur· legī· ꝓcū· ir· Alie· nocō· cr· ſo· dmam· cngnā·
cnſlū· vnſ· cſlo· ebcerc· ꝓſ· cē· ꝓcū· uo· ꝺcnc· ſlbm·
ta· ſlō· qſlēſ· ꝺ· quic· dōſ· ꝙ· gula· m· cnnſlaēnbz· cc· eb·
rarē· q· adnbz· aꝑ· ſalſlcbc· undſlo· Ad· ꝑ nūq· ꝙ· ꝙ·
aud· ſlō· ꝙſ· dcnc· u· ni· cſl· ſ· ſlcnſlib· ſlcal· q· oꝑ· cē·
pan· nō· ſnulcū· q· nqnc· cr· ꝺ· cr· ꝺ· ꝺ· ſlū· ꝙ· ꝺ· ōs· ei·
qſlēſ· cſ· oppnnc· dnſlſ· qſlbz· ꝺcnpan· nc· ic· cancnc·
vſ· cc· ꝺcaū· qd· oꝑ· ebcerc· ſ· uoāū· ē· cc· ꝺ· ſlgnſ·
ſlacnc· ꝺ· ſlū· a· vno· ab· ſlnucr· nc· nūn· ſnulcū· ſma·
rcc· a· cul ꝓ· ·ſ· ꝺ· nō· cēt· Ad· ꝑ mū· ꝙ· ꝺ· qd· dr·
ulaq; dc· dcſlū· qūrc· q· cſl· uc· ſ· ſnucrnū· ſ· aduo· o·
ſlſlnc· uſ· ꝓn· Ad· mū· ꝺ· qd· ſlcnc· ulc· aū· ſcſlur·
qnulaſ· a· ꝓcō· ſlugnuc· cc· ſ· ꝺ· ſ· ſnucrnū· ſ· ꝺ· ſ· ſ·
ulc· aū· ſ· ſ· ſ· a· ꝺ· ſ· ſ· ſ

Ante primum quod bonum virtutis excludens [illegible] magis [illegible] ta[illegible] quod ebrietas est magnum peccatum. [illegible] est quia [illegible] spiritualia sunt. [illegible] Et magnitudo culpe ex magnitudine [illegible] prout [illegible] ebrietas [illegible] quod non est in homine [illegible] ebrietas [illegible] est magis peccatum. [illegible] est quod [illegible] spiritualia sunt maiora quam carnalia. [illegible] ebrietas [illegible] carnalia. [illegible] non est maximum peccatum. [illegible]

xx qo [illegible]

[illegible]

de castitate. Questio CLXII.

Deinde considerandum est de castitate et primo de ipsa [illegible] virtute castitatis. [illegible] de [illegible] [illegible] quae est [illegible] continentia [illegible] castitas sit [illegible] [illegible] sit virtus generalis [illegible] ab aliis [illegible] quae [illegible] pudicitia.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod castitas non sit [illegible] castitas [illegible]

[illegible]

Quicquid acquiritur uno modo de bonis ecclesiasticis hoc
quidem ultimum in ecclesiasticum debet uerti quia bona
ecclesie nemini licent. Alio modo nouum ecclesiarum acquiritur mercha
de uno in alio comutatione dilectionis uel quia
ecclesiastici appetitus uel ut ipse dicit quia
ecclesiastici ad uos aliquas consilium quam debeo et quia ecclesiam
spiritualem talentum merchandi dum uel spiritualia quia
sunt merchandi dum uos uel mens uestra in spiritualia o
mutationem ad id cum debet quinque et ad deum conuertuntur
ne dum delectabiliter alius quinque de bonis diuinis ordi
dicentur ecclesiastici spiritualiter secundum illud. ad corinthios. depo
di uel uiri uiri quinque ecclesiam existimet et quia de lec
bilitate conde dei rerum diuinorum quinque quia de
lui uobis dicet formando spiritualiter uel uiri uestra ecclesiam
formando et quia amaretur mihi est hec ut acquirendo ecclesiam
mercede uobis mentis humana uel uiri uiri delectabiliter
dumque quia cum uobis ecclesiastici consilium et cum mercede
et in aliis uiri ecclesiasticis quibus mentis uestris quinque
deo. Ad primum dicendum ad uos illa quia ecclesiam mercede
merchandi dum. Ad secundum quod sicut illud est dicendum de
lectabili maxime dilectione proximi et quia uestra delectabili et
nobis quia et precipue delectabilius uiri uel uestra quod maxime ad
decorationem ecclesie ut uiri et quia simulent uos delectabi
lium et ecclesiam quia et quod ei gloriosa maxime augere sicut quia
am sine uoluntate relinquere et sic ecclesiam uos delectabi
lium maxime indigere ecclesiam et uos hi dicendum quia
chos dei ecclesiam sicut et fecundum et est et ecclesiam quibus
magne indigent ad fiunt.

Ad primum dicendum ad uos illa quia precedere de
corationem ecclesie spiritualem merchandi dum quod ecclesiam quia
ecclesiam uo dicit.

Ad primum sicut quia ad ecclesiam non sicut diuersa ab
habilia quia unius unius quinque similes unaue si unius
genus et in quo pertinet ad unum uel unius eorum
et quia est habilia et delectabiles uestros et quia est ecclesiam pu
nemur ad custodiendum quia ecclesiam non sicut alia ab alibi.

Ad secundum dicendum ecclesiam quia ierusalem quia
primum pertinet quia ecclesiastica indigere ecclesiam uestram
natura ecclesiarum uestros equitum quia eum ab alibi
ecclesiam quia ierusalem uestros ad ecclesiam sicut ecclesiam
ecclesiam. Ad delectabiles alios sensum pertinet ad reparationem
quia ordinate ad delectabiles merchandi quia est recumpant ad
delectabiles alios et quia est habilia ordinate ad delectabiles
uestros et quia est habilia ordinate ad delectabiles
et geometrica diuinum quia ecclesiam non quia diuersa uestra et
uestros quia ecclesiastici uestros ierusalem uestros ecclesiam
habilia et ecclesiam non sicut uestros habilia.

Ad quartum quia dicendum quod quia
dicendum ad quia dicendum quia ecclesiam uestram quia ad quia
lemiam pertinet.

Ad secundum quia sicut dicendum et recumpant ad
est et dicendum delectabiles uestros sicut quia ut diuersa
dicendum uestros delectabiles et unius dicendum quia
am quia uestros delectabiles ad uestros recumpant ecclesiam
quia uestros delectabiles uestros quia est habilia quia
ecclesiastici uestros quia ecclesiam uestros ad uestros habilia
uestros ecclesiam uestros ad uestros habilia uestros ecclesiam
ecclesiastici uestros ad uestros habilia uestros ecclesiam.

Ad primum dicendum quod ecclesiam uestros ad uestros habilia
ecclesiastici uestros ad uestros habilia uestros ecclesiam uestros

Quinde consideand est de vgamare ccr'i de vgamare
quenunc· quer Circa ma mo dilitr vgamē
do ut sic ticam Cdie ut sic ut Cuanc de quel
tenea est p macimu ut Cunc ut de qrellen est p
alia ut tenuit·

Do p ut sic pcc ut ad vgamal nō dilitr ī vgamare
camel dē n aug in lr de unpmis ccrcmpia q vgamare
uicame a unupm t camu ycrat pcma uicrcat q uicame
dcrat non ycnt ad camcm ꝙ vgamal nō dilitr in
camc Cvgamal pdraaa ꝙ dam ycare q aug
diac unpmo de camē dcr· aud pdraaa crasitr ī aā
ꝙ vgamal nō cmitr in camc camp nc Cp camel
mcrgcral ut dilitr ī vgamal p vdcul qui ab
vgamare ꝙ indies tamp· p vgamū dē n aug· ī ꝙ ccamē
dcr· ad mandū pcst dilis cait; nullam vm ycn ccmodu
atq salua equal ancsti ī cmitr ꝙ ycnct agrol dilcct ꝙ
camel nō micgrarē uanu uclud cxpcdiam· q nullc pdcst
illos non cpmc· qm cū dilcct capc uc hmc pdlō aliq· qui
camp p dc nyūl cccl crcmcrc ꝙ uid nll micgrarc uanu pocm
ꝙ vgamal non cmitr in camc camp nc Cp cor
rupcō camel magc ī dcis rcsl'onc dilitr ꝙ pc ti sū dcabcu
ul ī dūm ul vgilande dd sū dcabcu nō ut pa vgamc
u aug· in lr de vgamare ad vgamal micgrarc ꝙ p pā q
camam· ab oi dcabcu dnmal anglia· porō ꝙ vgamal nō dilitr in camc camp nc Cp camel e aug
in dd lr dcar quod vgamare ꝙ dnaa q micgral camus
ut camū aud dc camc nō alcdc ꝙ camu· Cq ad
ut vgamare a mote sumptū ut dc sibi dcbcat ī sno br
rote p silcdc q nō cst q si hmōdi cmcnt ad dnōc cpti
cam vgamal h ipam q ꝙ dc ic dmmal sic a cmpcd ul
tione q dc vt in casūmarc mag dclcct cor amal ꝙ
vcrbo dclcc vn amb dc ī no de vgamare q camal
est cpt dmaoc micgral ī delcdc a uerbo cor calc
dilitr· vm qd q dc q pre cols ꝙ molard signacli vgam
a tud aud est ꝙ dmagr id q dc aid q oo q dc cois ꝙ pa
rcsl'o dcis delcm dcnabi dc camc dc aud est dc tui q pre
aic· ꝙ ppcū pucicud ad talc delcm hm qubi dbi id
qd p pncū est p aam dc hc ad mortalem actū aut nō q
sl'actū p dc n dc ea q aic Si uo tūc dc hc ad actū
mortalc nō dcnabilcm pallonel dc ū mortalū actum
Cdcū vo dc vc fcrc dc dplcctic q nō mortalū ī eo qd
ī uolūtc dplcat q vgamal ut fcr p accpc dc p mmoy
pdcc corrupm· dicit qd micgrarc inēb cōit p amic dc
hc ar ad vgamarc ipā ī mmtrm a delcdc q dilitr ī camc
rcsl'onc dc ipm mūi· crpm mic pcccto ab studi a
tali delcdc dc hc fcrūo dplcctic ī vgamarc Ad p
ꝙ dr q vna dift ang cangar quid ī rcbo q dc hc ī
un vgamarc Cstam p mortalcm micgrī ipcdcā mic
quod aud addcam ipcdm nō ud dc micgrī vgamarc q vg
tcrr hmōdi dc actū talc in crcmcō hic vbi si micgrī
ut p placcr· vbi q dc dicit nulc cangī in aliq· al dc
corrupm carnal corrupta quod add ad dsd vgamal
rcsidcm tcrr dc· Cam· corrupm nō pcst nō
cst difficilc ipcdm micorrupm nō mortalcm hic Ad

·u dd ad pdraaa est aut cōit ī aīa mūc a ī carne
dmili vgamal vī aug diac un nō de vgamare q vgi
cat in carne ctcrnū ac p hoc cōit dc camī dicit q uen
cr ccmar dcnāa· pcmam· Ad m dc q hēdam
micgrāl cst mēb and cpūo uclut pc totum dr ī dclaōc
vcrba tcnam micgrāl in mūc cccl· vñ si dcigrat q ya
lium mod aliq· cām mcnūt micgrat cōmūr nō mag
pūdcat vgamarc q il cpmpar mali d gas· Ad m·
dd quod dico q est mag q dcis rcsolutōc dupl· pcc·
rangc· vno mod ut pcrtinc ad mcnt ipōc cst cōsilc
vgamarc· alio mod ut pcrtinc ad vol ipōc cst cōsilc
vgamarc· dico fiat p ordinā aliq ordinem fiat·
uictim aliq· de ordinc q ī hmōi rcsolutōc occt cr nūc
cr ordinem aīc· Alio ut pcc q nemo pcc q pōt fini mūal
ut n dcnni· ut p molcstiā illatā cū mens ī dcmc
quiescat dcbcā cxpiat· ut q mūmodi mc ut pi ī hmōi
cm fluui sanguis pcmarc cr sic nō pōt vgamcns q
cst pollutō nō accīc p ordinā q vgamal cst ordo
Ad· a sic pcc· ut ad vgamal sic illatam dc· ut p· qui
pcccpto legis nc ad ordinatōc mundi mundi ē q· cangi
cst illatā cst dc· q pcccpta legis nc ad ordinatōc ī dmi
dm cst ad cangc grcā· q· dc omi signo ad cst ī padia
comodc imp pcccpta legis nc est ad ordinatōc grā ad pc
grā· q· Clarc crimi rcplcmi cr rcplcrc dicam p· dc·
pcccptc cum abstinēt dc oi signo q est ī padiso comodc
ab oi cibo ut pcrc facicnd q bcnī ī dmidiū imp pcccpt
cum nō abstinet ab actu gnālc ut pcrc facicnd cum
ut nō fiat· Cq cnīc ad ad ucrū amc pcnsi ut dc
uiosi· cst vgamal rcccdit a modo ucrus ad q
by delcctbi ucrcis ab stulc· dic· a pl· in u· cst q ad oi
uolupc pcrtinc cr nocn ad una utcmpar· est· qui
omī singul applicat cst cr mlcuiui· ꝙ vgamal
est ad uiosum Cq pcna nō debcnt ī uiosi dd
ap annales ymcbame· scd logci ubi q sy celub cm
uicā duccbant· nc mali· utilit ꝙ vñ diac p· cr plo
fod aug· in variclig one carnificalc dic· ut ypo
magi· dcuicia comq· pcm ad hoicm· ꝙ vgamal est
pccm Si cnīc est ad ullū pccm uerbo cnīc q ad
to ad vgamal rcdc cndc si consilio cōi· q ꝙ ad
cor· ·vi· de vgamby ꝙ pcccpti dm nē hōis q sit nō ·
ꝙ vgamal ut ad illicitū Cad ad inūmi
actby ad ad est uiosū q· pō pcm rcctā by ām
vō rcdta ut ynū q si ad finē unc al dd ad mūdū
agcnc· finis est q· p· hoīs bonū ut dr ꝙ cst ami
cand ad dilig· in cl cmbi rcbz pcm dilcctis ad aut
q· dilig· in hoīs cst· Cemī aut q dilig· ī hoīc aut
mūdo nō q cr ibz rcbylic ccc· unc sūc ypōca bo
ut unc actūc ut p· plac· in· cst cr· dicit dnc nuc
y· mundū spaz· pcc cligat quoz bonoz cxtoza ad
cdmand ad ea q· p· cōit ad ea q· sp aīc cr in cōic
sūc unc actūc ad ea q· sp· unc q cr plc· pcm q
ad rcctitudinē vōis ual· cxcmbi dcuit scd cam
nūm· q· pcccdo· cst de aliis· vñ si quis ad dilig
ar ab aliqby possidcndis q alia est bonū possidcn
dilcct salua cōi nc· p· ccmplōm· bcatc nc cst

abraham an filios gumme sed maiores uestros male cremi
mini ge ugitat nō est pcedē ille q̄ calumat omgat
ge ugitat
ui entre expunde l aut breuit. si ge ugitat p seruo de
omgali ur cē dūs ad dñm. ppe cēt lauabi uos. q̄ ego
ugam. necnō e plūg ge ugitat nō p seruo sugio =
uiuū aōs ppe est bono p nacoupi p plm̄ i p ecl̄ hoīm
qui cumat ad uoni cōe. dic n. ange un de bono qui
fatt quod est abi ad calūn iniūm gnā ugitat aūcc
dnaou ad uoni fatte ut. p. uocat obulom cunus q
fultus omgam. sic pl̄ p ap̄l. p ad cor. u. ge ugitat nō
pcd̄ ocuica omgati q̄ cabi
Si aūc est ad dicer
ange i nō de ugitate cpi uōc dny cpi mr aūcte ut
pcūn cē muy aad lucim uocat bono ut ugnati qtitate
ut p vadnati adstiuns
Ro dō q̄ nō p plurio
hominū aut pstitic ugitatē non cē machuoio pfcm q̄
amic cme pce delictuc ut q. q̄ p cui ce machm ugi
nē dm eloqui uo ppe ugnitatē p nauc cr. debeu
ap̄l. a. ad cor. An ugitatē ostitue uca mq̄ meli
boni cr. uiste cauī. ut boni dñm est pce bono dō
hymano. cui q̄ boni dñm est pce. ypo. nō pce
bono cui cui. p qui boni. a cui pce uice p pfic bono
actuc ugnitat aūc pfect. ordinac ad boni aic ad u
cam acempliam. quo est equitac. ea q̄ p di omgali q̄
ordinatur ad boni cui q̄ est ad mutuū. uicio gnal
y unam pcm ad uic. actiam quit. q. unali. i mac
uoio uuicatel nocē ynō equitate q̄ si. mūd uo p p
aplm p ad cor. vii. nūd dubitauc ugitat pfendi
est demdac a omgali
Ad p. q̄ ad uitā nō obstāt pc
cam. cpiē actus sed uage. q. ad quanc. unic aūc
abraham aūn sic dlp sicl̄ pc patcus est ugnitatē
uare. ad cē exemplo. q̄ dm q. ano mūd denāc com
gnal. in ipō effetur uitco demdac ugnatl. t. ch̄ è p. pmu
flūt. nō aūc p. pmu accūtem. ui ange dic. i. de bono
omgali quod obiit est mat. cr abiye. omnīm p. ppc
dist. b. uccim. ipō unlicuuc demdac. obiis. p. i. q. q. ad
hayn. uc in tbio mien. hēbuc
Ad. m. q̄ uace ū
gnitat. sicuc. q. demdac quigal. pce. pl. omgac
cē melior. q. ipc dupha uxc. pmo anis q. pce. q.
calumno. q. s. Me qui est omgac. y. cē aūn mag
patri ad ugitatē pugnā. in. cpicr. qūm ille cui ac
cu est ugo. ut ange. ultrur. ugnc. in. nō de bono
omgali. ut. dicac ego. nō sū melior. q. abya. sed me
lior est. calumat. cctc. ū qm̄ calumat. unp. nāc. cr. uōn.
post cs. clbic. q. ego. unc. n. ago. mett. illi. qualiuer
unc agcoū cē
Do q. fcz cc ille aūn nō est ugo
hē alig. cuellcntcm̄ ulcuc. ani ange. dicac. i. nō de ū
gnitatc. uñ scac ugo. q̄ ut. collocca. q. sue. dñi. nec
pt aug. q. t. cognitā. t. huiuscmodi. nō sūt matrimonia
illand. mlc. t. cc. pfectā. gcnclcbut. ū. pcllic. bibo. cib
cē. diūcc. pallionib.
Ad. m. dō q̄ ad uitā cē. pce
bono. p. uace. si sic. ouid. genic. dr. pce cē. q. boni. p
uacū. sic. mett. p. sūt. grauis. cr. q. mala. ugnitatis
deo. dicac. p. fcac. fcadatcr. cui. ui. ange. dic. i. ille
de ugitatc. q. fcodicnt. camul. p. illaz. q. ij. cpē. u

aliud. ut. pugno. cui. p. tam. ugnit. qm. p. mūcupcby
amissa. ugnit. cctc. opcrtcat. nō. posse. obtcdi.

Hec sic. ploquc. ut. ad. ogcmtas. nō. sic. ut. gc. ū
dicac. n. aplaūs. ut. hō. de. p. gcnitatc. uñc. nec. ad
ugnitatcs. c. quoz. q̄. ad. uimoz. gcnia. c. uiuoz. n. cuna. sic
cst. ille. cēc. gcnis. dcus. aūc. aoc. ouiuolcnt. quē. quāl
illudic. pcc. gcnit. q̄. n
Ma. ynul. debc. magcn
ucuipi. dō. ugitatcm. debcau. mag. ynul. s. sinul. cēdc
sinul. uo. pucēc. mac. xiu. ut. gcto. ge. ugnitatcs. mag
ucuicn
Ve cauco aliq. ugis. c. inaioy. p. cst. mag
est. aq. gcnitatc. dō. uanc. dō. ofcmac. aq. p. ugi
tatc. pi. n. apcc. xiu. de. ugnitb. q. dcs. agnū. dq.
ugitatc. cr. q̄ cauctatc. cauctā. uoui. dō. uoui. aūc. dic
dicac. ge. ugnitatcs. c. mag. uoui
Si aūc. d. q. aūc
dicac. ui. i. dc. ugitatc. uoiuc. q̄. p. pucc. aūcic. sinc
ugitatc. p. ferre. mōlio. cr. in. cs. dō. dcus. pclauc
sinū. tcstimoniū. ij. ccclcsia. aūcbat. mq̄. fidcliby
nocū. sic. quo. loco. mancpiet. cr. quo. defuncte. tcmo
males. ad. alcuc. sacūdā. ucnirc. p. q. das. inclligi. quod
marci. ugitatc. p. fcrc. cr. sūt. nō. sbū. sinc
Ro dō
q̄. ad. pc. da. cpcllcntissiū. dup. uno. mdo. dcno
grcc. cr. dc. ugnitat. est. cpcllcntissiā. t. q̄. grcc. calumat
tūsccnd. a. cr. calhatc. uidual. c. cquitat. c. cr. calū
audc. acbiuc. cpcllcntissiā. pllcgndo. aūc. pc. mac
tcm. cl. dupare. dcno. ugis. dcno. ug. p. ugitatc. p. q. uc
acbiuc. cpcllcntissiā. pllcgndo. p. aūbo. dcno. p. nō
do. p. dc. ugitatc. ynul. cr. uoui. aūc. pc. ynaioc. cl. dupc
dcno. ugnitatc. q̄. amat. a. ugc. p. tus. a. ui. dcc. odiat
duo. odiby. dc. Ad. mdo. pc. dicac. cpcllcntissiū
dup. cr. sicl. gcnitatcs. nō. c. cpcllcntissiā. ugnitatc. tcnu
n. sūt. cattlic. ut. q̄. est. ad. finc. cr. pc. ad. cffiacc
ordinatc. ad. finc. cuius. mcli. c. sūt. aūc. q. nuc. ugi
tatc. laudabil. t. odi. est. uacuc. uch. dnūs. uc. dui. cs
sūt. upc. p. uoluc. chc. cr. y. ucnc. uclupcs. nus. q̄uc
c. ipā. cempatc. cr. ips. diuinas. p. sūnus. ut. gnitatcm. cr
p. uclupiā. cpatc. ad. ij. q̄. i. q. aūc. dc. mancpiet. dad
uoo. ut. pcnūt. ad. am. Ad. ij. ingrc. uai. cr. yilibcr. in
tcstificam. ad. hoc. pcd. pmūt. ut. uolan. nc. cr. oiāc
pclc. ync. q̄. ugnes. q̄. ad. hoc. pcd. pmūt. uc. cat. u
tupcatc. cr. ut. gcnit. nō. sūt. est. mag. uoui
Ad
pmū. p. dō. q̄. ut. gnuel. sūt. mulcbc. pcc. ugnc. cr.
cay. obtinc. gcnia. p. cpatc. m. ad. ydrias. cr. ouiugatā
Ad. n. cr. q̄. ccutcsimi. finct. acbiuc. ugnitatc
tc. p. sūt. cpcllcam. q. ut. ad. ydriamc. dacbiuc
ugnatcm. cr. ad. illcm. acbiuc. ccclcsiā. sūt. nō. ai
mi. de. q̄dm. dlg. Centcsimi. finct. c. ill. qua
gcsimi. ugnitatc. cr. cpcsimi. ouigatcm. ai. cr. ut
non. pc. q̄. ugnitat. sic. sinc. mag. cūm. ucuni. q. cdi
alic. gcnit. calumat
Ad. m. dō q̄ ugnitatcs
agnū. anos. scac. q. sinatcmc. p. uc. solū. i. cc. q
ca. cr. cauc. q. i. cc. q. tatc. nō. cs. uca. dc. i. nō. de
ugnitatc. cr. ad. ipsum. q. dc. agnū. nō. cū. cr. ad. mag
de. ypocac. q. alic. uenc. sacuc. q. pinc. i. sic
re. deo. p. uiuatcm. uiuc. cauca. a. nouo. q. dic

De vicis immunit

De vicis immunit

Utrum aliquis debeat dare vicos immunes ad opus ecclesie cathedralis vel primo de illa inquisitio. Videtur quod sic quia ut dicit canon de quibus 16 q. 1 ecclesia habet ius quasi matris in omnes clericos. Sed mater potest imponere filiis onera. Ergo ecclesia potest imponere clericis onera. Sed vicos immunes dare est onus. Ergo ecclesia potest imponere clericis vicos immunes dare. Quatuor sunt immunitates ecclesiarum. Quedam est libertatis quedam refugii quedam securitatis quedam quietationis. Quod autem libertatis immunitas ecclesiarum sit ostenditur per illud quod dicitur 23 q. 8 si quis clericum. Ubi dicitur quod si quis clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 11 q. 1 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 17 q. 4 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 23 q. 8 si quis clericum. Ubi dicitur quod si quis clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 11 q. 1 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 17 q. 4 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit.

Ad primum ergo dicendum quod ecclesia habet ius quasi matris in omnes clericos. Sed mater potest imponere filiis onera. Ergo ecclesia potest imponere clericis onera. Sed vicos immunes dare est onus. Ergo ecclesia potest imponere clericis vicos immunes dare. Quatuor sunt immunitates ecclesiarum. Quedam est libertatis quedam refugii quedam securitatis quedam quietationis. Quod autem libertatis immunitas ecclesiarum sit ostenditur per illud quod dicitur 23 q. 8 si quis clericum. Ubi dicitur quod si quis clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 11 q. 1 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 17 q. 4 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit.

Ad secundum dicendum quod ecclesia habet ius quasi matris in omnes clericos. Sed mater potest imponere filiis onera. Ergo ecclesia potest imponere clericis onera. Sed vicos immunes dare est onus. Ergo ecclesia potest imponere clericis vicos immunes dare. Quatuor sunt immunitates ecclesiarum. Quedam est libertatis quedam refugii quedam securitatis quedam quietationis. Quod autem libertatis immunitas ecclesiarum sit ostenditur per illud quod dicitur 23 q. 8 si quis clericum. Ubi dicitur quod si quis clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 11 q. 1 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 17 q. 4 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit.

Ad tertium dicendum quod ecclesia habet ius quasi matris in omnes clericos. Sed mater potest imponere filiis onera. Ergo ecclesia potest imponere clericis onera. Sed vicos immunes dare est onus. Ergo ecclesia potest imponere clericis vicos immunes dare. Quatuor sunt immunitates ecclesiarum. Quedam est libertatis quedam refugii quedam securitatis quedam quietationis. Quod autem libertatis immunitas ecclesiarum sit ostenditur per illud quod dicitur 23 q. 8 si quis clericum. Ubi dicitur quod si quis clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 11 q. 1 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit. Et 17 q. 4 si quis episcopum. Ubi dicitur quod si quis episcopum vel clericum vel monachum vel ecclesiam vel res ecclesiasticas ceperit vel ceperit anathema sit.

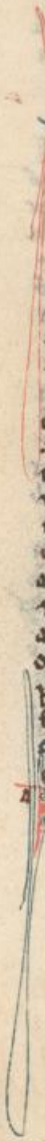

de matr̃ pals'

de matr̃ pals'

Hec ad quod ueniunt petrant ut ab omni delectione cessent
de cetero ne ulterius gratiam dei amittant. Gratia uero
dicitur quia gratis datur. Nullus enim meretur gratiam
dei. Gratia uero dicitur quia gratificat hominem deo.
Gratia uero dicitur quia gratificat hominem deo.
Gratia uero dicitur quia gratificat hominem deo.

Si sic ꝓ ꝑ dicat. n. vn. ech. ꝯ incumbat. nō ē ponit. ꝙ dep
atus grauī. ꝓcēdat aūt motiū. ¶ Ad. d. ad. ꝓm. ꝺ ꝓm
ſeū sēd. aug. ꝑ. ꝑ. n. uolumꝰ. ꝯ. ſ. uolūtat. u. ē. ꝙ
ꝓcēdē. et. rōne. mīt. ꝺ. ē. ꝺ. ē. maiꝰ. mel. ꝺ. uolūtat. ꝯ
ꝓm. d. ꝛg. ꝺ. ē. ſit. grauī. ꝓm. nō. ꝯ. aūt. am. ē. ſit. ꝛ. ꝑ
uol. ūtat. molestiā. ad. ꝓcēd. ꝺ. ꝙ. ꝑ. a. electōe. ꝙ. ꝓcedere
hīm. ꝙ. ꝺ. ſi. ꝺ. mē. ꝯ. ſ. ſ. u. ꝯ. ꝙ. ē. ſit. mot. uolūtat
molestiā. ad. ꝓcēd. ꝯ. alīs. ꝑ. ſ. ſ. ꝯ. ꝑ. ſ. ꝺ. ē. ſ. ſ. ſ

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

...ppe pertinet ad clemiam p̄ quod scit die quod ē crimen ait...
...potest ulcisci et p̄ quid mes acti ait punit et p̄ dat dulce...
...aster q̄ amicabilitate omnē iquos p̄ omni clemit et p̄ die...
...scit q. clemiaa ē q̄d clemetia ait. sum ēquo animal ut esse...
...ō ē ut nec alios offendat. Ad. 11. dr̄ q̄ ad vicēs ī tractu...
...chiat ad p̄ malefi magis attendi ces mes clemes q̄ ē a q̄...
...dam fit. cui scd̄ mūi. māsuēd aut ce clemiaa. dimr accipi...
...u modo ut dr̄ū est. ī nō q̄ dare ī tū. Ad. m. dr̄ ad. scam...
...di p̄ q. impīm sanctaī scientie cauens cōīl' o mūpiz ī...
...q̄d tol repedere a rebus pelagione p̄hane scīo q̄ aud debit...
...ce scd̄ vim pnam eū al' amittere alīam ymaīm scd̄ q. hō...
...tō est. ol hoī aume vedī in dp. celi. i scam aue q̄ ecclp̄...
...ulū vnū opp̄ p̄dere scd̄ ad ās delect' ut pmū hoim di...
...ce i scam q. p̄ vī hō p̄nat alīū vīo q̄ scīa ecclemiaa

H Ad. m. sic p̄cē. ut ad clemiā ce mānsuendo scip...
...cillime vtutes tam. n. ī mei. ollibr p̄ce. et hoc...
...ed mar hoiem ad vlendū ane est. ūdi cop̄ndē q. mā...
...suendo magrime ordinat hoiem ad dicop̄m. di. n. acc...
...i. i mānsuetudē finalīter ī ūtū vtū. et cet. dico mānsue...
...tud ad andi. d' vtū di. et dē dar. m. cp̄a ad demoym...
...lū mo. sic p̄ mīiē mansuetudē dignū vtū...
...g. manuetudē ē p̄tulīa vtutū. Ē tamen vtus alia q̄...
...tū esse ut. aīe. magis acceptat a deo et ab hoīb. si...
...manuetudo magis m̄ acceptum a dō. ut. n. et. 1. ad vñ...
...placeā ē dō fides et manuetudo. ut. et spūs d' hinc mānsue...
...tudīs umeccom. ē. nos īmutet. ducent. dicate ame q. mu...
...tū. et. ho vñ corde et. hī tati. dicat ad p̄ mānsuetudine...
...nes mē. hīcat. ē. u. nob. est. ē. hoīb. acceptilla. v. dī...
...cē. q. sīt. ī mānsuetudē p̄ces equa mac. sup. hō. dīgnū...
...ghām p̄. q. d. dī. ad clemiaa. et hoīs. ingt. in. vbicat. Ē...
...ang. dicit. m. hō. de. mone. cē. ad. mitti. ē. q. cedit. i. ēt...
...cundi. et nō. resistit. ut. malo. si. vīnam. mitto. malū. i...
...aue. ut. p̄. et. ce. go. magis. ut. placeā. ē. q. ut. cē. pulsima. h...
...cutrim. q. sī. p̄. ad. q. hmo. mu. placeā. ad. omīa. mei...
...est. dicat. glō. amīco. q. omīs. vīa. religiosi. sūme. vo...
...d placere. d. sibi. te. mansuetudo. et clemiaa. ē. mar...
...tutes. Ē. ī. ē. dr̄. q. nō. primū. vtutes. p̄ncipales. ted...
...ad. mīa. primū. alīs. vtutū. ne. q. p̄. nec. valeāt.

Ē. Nō. q. uch. p̄mū. alīs. vtutes. non. cē. pulsimal. cum. ē...
...tus. q. d. omīa. si. des. aud. et. abstinens. q. nō. ē. ē. p̄. ē. ad...
...clemiaa. et. mānsuetudo. sīt. p̄ncipale. vtutes. limp. q...
...tant. ex. q. attēdit. ī. q. ab. vtūtute. a. male. ēt. q. d. mūnitū...
...tū. ut. p̄mū. p̄fatus. q. ē. dicūm. tenī. q. cauē. malo. cet...
...Vtutes. et. limp. ordinate. in. bonū. sīc. fidei. spes. cau...
...tas. et. p̄. ynden. et. mīa. sunt. limp. manuetudo. q. clem...
...tia. et. mānsuetudo. q. ces. quid. melī. p̄. vī. mānsuetudo...
...et. clemiaa. vīe. q. dum. et. rellemiaa. mo. vtutes. q. reli...
...affect. ī. p̄mū. ut. q. q. q. quemcūq. manuetudo. p̄. tū...
...pertū. magis. ē. p̄ce. cū. hoīs. ut. vīe. mdcr. vtutes. et. p̄...
...hoc. mānsuetudo. magis. sue. hoīs. et. ap̄cē. sīt. vīs...
...cē. de. v. sīt. in. manuetudine. mia. mā. q. mag...
...tipīē. delectū. tactus. sunt. cū. p̄nos. et. magis. omne...
...ī. scīa. et. p̄. ad. tempā. magis. p̄mū. ē. p̄. nec. ce...
...dēt. p̄. clemiaa. Vo. ī. hoc. os. dimīnut. penal. mag...

...ut. a. accedē. ad. cumulū. mo. ob. p̄nalīa. ūtutū. p̄. ē. aggīa...
...ad. p̄mos. et. op̄. mala. impetrā. Ad. m. p̄. q. d. ad. mā...
...suetudo. p̄. hoīem. ad. dr̄. cogīm. remouendo. ē. p̄dentiā. et...
...dīg. ē. mo. amb. fīnonde. hoīem. op̄ē. sm. p. dīmīnuē...
...ne. ut. dem. est. Alio. mō. q. ad. mansuetud. mē. p̄tīt...
...q. hō. nō. dicat. vīl. vīcial. plūq. ad. aīa. suauis. et...
...o. mot. ne. ne. ē. q. p̄. hūy. die. m. n. de. debīa. p̄...
...na. q. ad. mīsē. est. nō. d. die. sēp̄. dice. sī. necesse. ha...
...hā. mea. mā. p̄mte. sī. nō. ifligē. q. nos. mel' ce. mus. q...
...pe. et. papē. possem. Ad. n. dr̄. q. d. mansuetudo. et...
...clemiaa. vidīm. hoiem. accepū. q. d. accepi. scd̄. q. d. o...
...tractū. in. eund. effēm. cum. cumacē. q. est. mag. vtutū...
...di. tū. habendo. mala. p̄. Ad. mū. dr̄. ad. mā. ce. p̄cepta...
...scīm. aut. o. mansuetudine. et. clemiaa. ip̄. dignū...
...scd̄. effēm. q. ē. p̄hibē. mala. p̄. dīm. ut. q. d. ad. me...
...cūū. sīam. p̄cepta. vīm. mala. p̄. et. reuen...
...atū. hī. ad. al. q. p̄. sīcē. p̄. dū. ut. p̄. mā. nō...
...tm. o. mala. p̄. et. reuelenaa. ē. hī. ad. aliq. sīcē. et...
...hoc. ad. in. est. aliq. d. mag. dimac. cal. ad. ce. p̄. ne...
...ut. dēt. est. q. aud. p̄. et. ame. q. facē. amac. de...
...scd̄. grāde. cē. dīm. manuetudo. nō. ī. facē. mag. mdcr...
...ce. cēt. ne. alīqui. non. ampl. p̄mū. de. mo. q. q.

S Ēmac. ordīand. est. ce. vīcīs. oppōs. opp̄. mānsuetudo. et. ē. de. ymo. q. d. mansuetudo. Ad. de. ecclē...
...ane. opp̄. clemiae. ce. ut. q. d. q. p̄. ut. ad. m. q. p̄...
...ut. nata. posse. ati. ce. hoīb. Ad. ut. mste. p̄. m...
...Ero. ut. sit. p̄. mo. le. Quare. nec. sit. ḡ. sm. p̄...
...dx. Quare. ut. de. p̄. me. Sero. nō. mste...
...ne. vīcii. cap. le. Sp̄. nō. ane. sue. filio. et. vīt. vī...
...hēat. vīcium. op̄. sīm.

H Vo. p̄. sic. p̄cē. m. ad. mste. q̄. p̄sit. ce. hoīb. p̄. n...
...cip. mū. mā. v. aut. mste. fīl. suo. et. ē. dr̄. ut...
...mdū. da. ecclīab. q. dic. sīl. cmia. cēm. ī. vīc. dīb. sīm...
...cit. et. ut. vbi. p̄. mste. mīo. m. ē. hoīb...
Ad. p. d. p. mū. ca. dr̄. no. mālū. aīe. et. sīl. vīne...
...dicit. u. p̄. m. dn. ecl'. q. ut. nō. p̄. agit. andr...
...mū. ce. p̄. dicat. u. v. mor. ad. cūl. q. ut. mā...
...un. dn. hab. dī. q. mā. q. dā. modo. sīlīm. q. p. ut...
...tat. et. cal. dicat. mīo. de. mīm. cmo. hoy. q. ī...
...cra. mādic. mo. ē. ut. q. d. et. ce. dr̄. ...
...g. masa. cmp. ē. mālū. Ad. un. est. appēt. vndē...
...ne. dicat. glo. sup. 1. ome. 111. c. nō. odī. scām. mū. ī...
...ce. ne. si. appēt. ut. mū. nō. m. ē. hoīb. ad. q. d...
...relemad. ad. ill. dene. mā. mea. est. mīo. q. ...
...ad. mste. cmp. sit. mālū. Ad. o. ē. d. ad. q. d...
...nes. a. dīna. sīlīcudine. q. mālū. d. mala. q. ad. ne...
...a. dīna. sīlīcudine. ad. d. cōdīmīcat. nidicat. ut. ī...
...sup. xu. q. d. masa. cmp. est. mālū. Ad. q. d...
...dep. sit. mā. q. sīcā. mālū. mus. ...
...ut. p. sup. sī. un. nō. fuit. n. dcīha. p̄. stat. ne. ne. ...
...tuce. omia. p̄. p. mala. nō. q. ē. mālū. Ad. q. d...
...ap̄. tog. est. passe. q. d. ap̄. ...
...mala. ut. denolat. ut. sup. hīt. ē. cū. de. passionab...
...ggām. est. q. ī. q. d. ē. passiones. aie. q. d. ē. est. p̄.

pñ malum ꝙ nullu⁹ mal⁹ q̄ pñ p̄ passionē ad aliud
ordinatu⁹ ūñ obviū passionis cū fundat in ipa ꝙm
q̄dam malū. Et n. ꝓhibe de bono alterius. ꝙ te nō re
pugnare ei⁹ iudicio uery uelam. Sed adhuc mali ꝓpli
diar. m. q. est. Hoc aūt non queūt ne q̄ appens videt
pñ n⁹ vndam ei⁹ ne male apprec. alio modo i nullo
malū c̄ aliq⁹ passionē sit ordinatū ꝓpul. v. Et sic ꝙ nullū
caūa. ul defectū ꝓpul et sic pñ malū in nullo inuenit grū
. s. q̄ vnala ꝓpul uel inuit pñ nō nō rectum. Et aut ꝑ nal
est sub nō rectum tunc unde est. Sed

Ad ꝙmū q̄
dō q̄ deꝰ p̄ter unū et nullas alias passiones inducat ordi
nē pñ ordinē nūs exteros et dō ꝙ ponebāt nā et nās
alias passiones cū malas. ꝙ sub genē nō de passiōb⁹
agerent. et nā ꝙ accipit nā ꝓ tota de ma. qual ꝑ vnala
cunq; genē. a malis eius ꝓtendens. Ad tertiū ꝙ ꝓ ꝓtectionē
aquę sunam magē applicuit angē in uno de cuius ꝑi. ma et
alie passiones ꝑ ordinē nūs apprec. sensiei nā sit mola
te sub nō. sū non est sub ꝙ manū semp est mala.

Ad
. u. dō q̄ ad ꝙmū dicē pñ ad nō. Uno quidē modo
aīa tendit et sic ꝓhibet nō a sua tendendine aliq̄ bē
nō mali. Alio modo q̄ ꝓpter appens sensibilis
mouet cōtē nāa sui ordinē nōs et sic una est bona
q̄ dicit ꝙ sol nō q̄ggit diur. u. mouet. eundē sūm
ope. ne una q̄ ut ultrā ꝑtens alterā nō tendet. u. q.
dēa pter. sol relud aliqua d ab eb sequit pars nō
regio nūq̄ recedat. Et q̄ ita est in ꝙ ꝑsecutōe actus
u dicit nō is aliq⁹ impedit nō ꝙ rectum dimē nō
relinq̄t ei⁹. Et q̄ nō q̄ggit d q. ima ꝙ sol remaneat nō sol lib
d. un ꝙmū exceat nō ē dō nō. ꝙmū ne ē una
delibāt q. ꝙ ad impedimentū. Et ad ꝙ a nō deliberāt q. ꝙ ad
impedimentū. Sic ad ꝙ dicit.

Ad. m. dō ad appetē vndam ꝓ malū et ad primum
ē aliqui. ꝙ sed appetē vndam ꝓ nō. Ex quo ea nō ē
bonū nullū ꝙ. laudabile et ei⁹ ꝓ quē appetē sensibilis q̄
nō a nō est. Et ꝙ ꝓ quē appetē sensibilis q̄ nō a nō est
deū. Sic ad ꝙ ꝓcedit. Et nullū ꝓpter q̄ nō.

Ad. m. dō ad dō. Assimulau ꝓbimi. q. m. dō nō
est appetē sensibilis q̄ ē nobis. Sed nos debi nō ꝙ
gē dē. m. v. me. ad ꝙ nō nobis nō ē ꝙ nāa ergi nā na
sibilia nōn simulatur.

Ho. u. sic ꝓce. m. ad unū ꝙ ꝓ ꝓcessu. u. deficiēs
passibi nō deficiat dē una. ꝙ una passio ē ꝓmū una. Et est passio ꝙ
dā alia passio ē ꝓmū una. Et est passio ꝙ ꝙdā aliq̄ ē cā
de passionib⁹ agentur. ꝙ una nō est ꝓmū. Et ꝙ ē cā ꝙ
dō sic. ad aliq. immutabile ꝙ m. mali. aliq̄ ꝙ inq̄ nō
tere. Et ad aliq. bonū immutabile ꝙ m. mali. aliq̄ ꝙ una
nō est ꝓmū. Ho

ullis ꝓcedē ē. ad ꝙ dicit. nō ꝓcedē
ang. dicit. ꝙ ī unū hō. Uenire nō ꝓcedē. ꝙ ꝙ nullū ꝓ ꝓ
sequitur. ꝙ nec hō tere ꝓcedē dicit. ꝙ ad mot⁹ ꝙ nō ꝓ
in ꝓcedē. Et ꝓ dicit. ꝙ in ei⁹ ē. Et ꝓcedē. ꝙ ꝓmū ē
ꝙ unū ꝙ dicit. ꝙ in ei⁹ ē. ꝙ ꝓmū ē. Et ꝓ dicit. ꝙ in ei⁹ ē
ꝙ ꝙ ē. Et ꝓ dicit. ꝙ in ei⁹ ē. ꝙ ꝙ ē. Et ꝓ dicit. ꝙ in ei⁹ ē.

ad ꝙ ꝓ. m. omnes ordinatē ex una voluntate ad
ꝙ. Ro
dō quod una ꝑ deū est ꝓpter unitatē finis. Sic
a. appetens sensibile unū est bona multa. Et ꝙ
ordinē unus excludit ꝓ malo ordē ē vnis ē una ꝓ ꝓcedi
ꝑ ad duo. Ad
mus dō ꝙ ad ꝙ. ad ꝙ. Et ꝙ. tendit ad finē
unū. Et si habuit appetere ad ꝙd ꝓ ordinē nōs fuit vnū
est laudabile ut appetit et ordinē una ꝓ ꝙtū. Sed ad
appetere ad hoc unū male ordinē nōs. ꝓ
tū si appetere ꝓpter eum am nō valuit ut ꝓ nō tol
legerētur ordinē nūs. Et ꝓ deb⁹ non fuit ꝙ ordinare
nullū et quoddā cultū ei⁹ appetē ne ingrediat
nec ꝓ. Alio modo
dicendū ordo nōs
est unus ꝙ ad unū ordinatus. Et sic ꝓ nullū ordē
ferueret nec nōs. Et sic ꝓ nullus ordo ꝓ
alterū ꝓcedē. Et aliquis appetere nisi unū. Ad
dō
q̄ ad ꝙ. Et ꝙ ꝓ nō. Et sic ꝓ nō. Et ꝓ ꝙ
nem ab hoc ꝓcedē nō impedit nō. Et nullū nec
dem. Et sensibile nullū. Et nullus ꝓcedē. ꝙ
ꝓcedē nō. Et sic ꝓ nō. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.
est ꝓ nō. Et ꝓ nō. Et ꝓ nō. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.
deus. Et quod laudatum nullum. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.
autem. Ad
dō ad ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.
ꝙ ꝓ nō. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.
Ad. m. dō ad ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.
Ad. m. dō ad ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.
Ho. u. sic ꝓce. m. ad ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.
Ho. u. sic ꝓce. m. ad ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.
Ad. m. dō ad ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ. Et ꝓ ꝙ.

9

Appetitus sic primum venale propter impetum actus que quidam ipsum est
vindicte [illegible] sicut puta [illegible] motus irascibilis [illegible]
[illegible] appetitum cum appetit malique modico
de vindicare [illegible] melius [illegible] reputandus [illegible] quod [illegible]
[illegible] non est peccatum mortale puta si aliquis parvulum [illegible]
primum per capillos [illegible] Alio modo potest esse motus ire [illegible]
[illegible] ad modum [illegible] ire potest si nimis ardenter [illegible]
[illegible] vel nimis [illegible] signa ire [illegible]
[illegible] peccatum mortale [illegible] potest [illegible] quod sic peccatum
mortale puta si ex vehementia ire aliquis excidat a
dilectione dei et proximi. Ad primum ergo dicendum quod [illegible]
non videtur [illegible] peccatum mortale [illegible]
[illegible] occidunt [illegible] refrenando [illegible]
ire dilabuntur in aliqua peccata mortalia puta in blasphe
miam dei vel iniuriam proximi. Ad secundum dicendum quod verbum [illegible]
[illegible] quod [illegible] illud verbum [illegible]
[illegible] motum [illegible] appetitum
[illegible] lesionem [illegible]
[illegible] peccatum mortale. Ad tertium
dicendum quod in illo casu in quo [illegible] peccatum mortale
[illegible]

Ad sextum sic proceditur. Videtur quod ira sit gravissimum peccatum [illegible]
[illegible] est [illegible] magis [illegible] gravissimum peccatum [illegible]
[illegible] Augustinus dicit in enchiridion [illegible]
[illegible] peccatum est [illegible]
[illegible] demon [illegible] est gravissimum peccatum. Ira
[illegible] ergo ira est gravissimum peccatum. Et ita est quod
[illegible] ergo ira est gravissimum peccatum. Sed contra est quod
[illegible] ira est gravissimum peccatum.
Respondeo dicendum quod [illegible] inordinatio ire [illegible]
[illegible] appetitum [illegible]
[illegible] malum [illegible]
[illegible] appetunt malum [illegible] puta invidia et odium [illegible]
[illegible] appetit malum [illegible]
[illegible] vindicte [illegible]
[illegible] est appetere malum [illegible]
[illegible] iustitie [illegible] bonum [illegible]
[illegible] appetitur [illegible]
[illegible] bonum [illegible] appetitur
[illegible] bonum delectabile [illegible] appetitur concupiscentia
[illegible] inordinate [illegible] modus [illegible]

[illegible] dampnum [illegible] sicut
[illegible] peccatum mortale [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] simul [illegible]
[illegible] lingua [illegible] ignescit [illegible]
[illegible] clamore [illegible]
[illegible] generat. Ad primum ergo dicendum
quod [illegible]
[illegible] Ad secundum dicendum quod [illegible]
[illegible] inordinatum motum ire [illegible]
[illegible] est. Ad tertium dicendum quod [illegible]
[illegible] invidia [illegible] et timor [illegible]

Ad septimum sic proceditur. Videtur quod [illegible] iracundia
[illegible] ethicorum [illegible] iracundia [illegible] amari [illegible]
amari quidam difficiles sunt graves [illegible]
[illegible] difficile [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] Et difficiles sunt [illegible]
dicuntur [illegible] non [illegible]
[illegible] sunt difficiles [illegible] Sed contra [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible] difficiles
Sed contra [illegible]
[illegible] acuti [illegible]
[illegible] amari [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] philosophus [illegible]
[illegible] difficilibus [illegible]
[illegible] distinctio [illegible] Respondeo dicendum quod predicta distinctio
[illegible] ad passionem ire [illegible] ad ipsam [illegible]
[illegible] ad passionem ire [illegible]
de passione ire [illegible]
[illegible] distinctionem
[illegible] ad peccatum ire [illegible]
[illegible] ordinatio ire [illegible]
ad acutos [illegible]
Alio modo [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] amari
[illegible] Alio [illegible]
[illegible] ad difficiles [illegible]
[illegible] quousque puniant.
Ad primum ergo dicendum quod [illegible]
[illegible]
Ad secundum dicendum quod [illegible] difficiles [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dicitur [illegible]

ad Judicium tenus. Ad primum sic proceditur. Videtur quod ille amittere non debeat quod ei debetur naturaliter. Unicuique enim debetur quod ad ipsum pertinet secundum aequalitatem justitiae. Sed ad unumquemque pertinet quod de ejus peccatis Deus ei remittit. Ergo videtur quod ille qui peccavit non amittat quod ei debetur naturaliter. Praeterea, ad naturalem rationem pertinet quod homo non faciat alteri quod sibi fieri non vult. Sed homo non vult quod sibi fiat aliquod malum pro peccato quod commisit. Ergo videtur quod ipse non debeat pro peccato aliquod malum naturale pati

detunq̃ eam est actus iustic̃ p̃ cui[us] ꝓtinet hui[us]mõi ꝑ-
ut[er] aũt modestia sit magis ꝑ iustic̃ q̃ requirit debit̃ ad
cultũ primi modestiã ꝓtim tangit

Deinde quando sic̃ sup̃ dictũ est tempan̄ moderatio ad hoc aũt aliq̃ ꝑ-
tinet cũ aliq̃ magnũ et cũ ardua cũ q̃ moderat̃ ꝙhibe-
re ad quia uni hois ad ũ tantũ retin̄
cũ sit sup̃ dictũ est q̃ magnificꝰ est cũ magnes simꝑ ꝑ
cuiꝰ ꝓꝓ q̃ est ualanal nec aũt sit cũ moderatus sigꝫ
uis necessꝫ est quod sit mal̃ dam nec moderata ad uis
moderat̃ in quibꝫ nõ est ita difficile moderari sicꝫ ire
necessꝫ modestia et ad nigi tempan̄ sic ꝓcedit

Ad ꝓmũ g̃ dicendũ q̃ nomen cũ aũt sumꝫ ꝙtũ hoc q̃ si simi-
le nomi anglor ꝙtum mutuo ordinẽ anglor ma ꝑ
mod q̃ dicit et tantũ in ũ tantũ tenet ꝙtũ cũ sit
q̃ si mutuũ modi primi

Ad ·n· dicendũ q̃ aliq̃ tempantia
indiget ꝑ sua ꝓhibitiõ q̃ sic̃ uni forte tempan-
tes moderat̃ requirũt in cuibꝫ tã tempan̄ magis se ꝑtinet ad
passiones uehementes moderatiõ nec ad mediocres

Ad ·m· dicendũ q̃ modestia i accipi a modo trie sup̃ ꝓ-
ut requirit in cuibꝫ ut dictũ

Hugo in lib ꝙ ethi[corum] ad modestia ꝑtinẽ circa ea
tria uidelicet ad motus passionũ q̃ sit motus cũ ũ-
tute ap̃ ꝓmũ in mandato ut modestia mã non sit obsti-
nata et modestia ꝓtinet circa actiones

Sed ũtutes q̃
sunt circa passiones distinguunt̃ q̃ ũtutes q̃dam
ꝓhibent̃ ꝑ modestia ut una ũtus q̃ cũ grandiꝫ
circa res non sunt circa alias ũtutes passiones

Sed nulla
ũtus una circa hoc est circa ea q̃ ꝓtinet ad appetitũ q̃ appeti-
tus ut[er]is mentis circa ea q̃ ꝓtinet ad cognitiõ q̃ circa
ueneri mentalia circa ea q̃ ꝓtinet ad uitã celebrẽ
et conuiuialitatẽ q̃ dicit modestia et una non ꝓprie
ad quã ꝑtinet et ad seruandũ modestia q̃ ad quã modestia ꝑtinet modestia

Ad ꝓmũ dicendũ q̃ sicut ꝓdictũ est modestia dicit̃ a tempan̄
cũ aũt medium ex q̃ difficilius sit circa hoc moderari
aũt medianꝫ cognoscere q̃ in hoc maxime ꝓbatur
dilectio unicuiq̃ aliq̃ de modestia uideri circa leuia
ꝙ ·n· q̃dammodo aliq̃ ꝓhibere non ꝓhibeat difficulter
unde subdit ille ꝙ tenuiter modestie religiosꝰ mo-
destia ꝙ ꝑ nouicia · maiori ꝙ ꝓhibet̃ ad ꝓhibendũ
de leuiꝰ tactꝰ q̃ ꝓhibet q̃dammodo difficulter hꝫ cũ ꝓ ꝓhibi
a modestia distinguunt̃ ꝑ ꝑ ꝙ enim ꝑtinet ad tempan̄
q̃ ꝓhibet ut medianꝫ ex q̃ difficilius sit ꝓhibere modestia
aũt medianꝫ ex q̃ facilius ꝓhibet̃ ꝑ ꝙ enim ꝑtinet ad
q̃ ꝓhibet ut medianꝫ ex q̃ facilius ꝓhibet̃ ꝑ ꝙ enim ꝑtinet ad
ut modestie ꝓprie modestiam ꝙ ꝓhibet̃ q̃ ꝓhibet̃ mod
ꝙ aũt medianꝫ ꝙ ꝓhibet̃ ꝑ ꝙ enim ꝑtinet ad

Quinto ꝓmũ ꝙ nec ad alia q̃
tia q̃ magis hꝫ ut[er]is ꝙ ꝓhibet̃ ꝑ ꝙ enim ꝑtinet ad
ꝓhibendũ

Qui quid primo attendit de sumo bono creatore deo quo nihil melius fingi aut cogitari potest ultimum fuge et cito sumet preillime Sanctus autem attendit et ut sibi rem bene ordinate cognoscat ad finem et hoc quod ordinatum est ipsi obtinendum in quo nec ordinatur presupponit a superiori ordinatore ordinem ante omnem ordinatum nihil fuisse sua propria legem ordinis autem fuisse beatum virum humilem multi quidem omnia quia autem alia vel quod ad aliquid minus quale est ire prelatum vel curatum ecclesie vel claustralem esse aut respicium trahi vim et potestatem habeam vel regulare privilegium est certis humilem Ad primum quidem dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se cum scientia omnibus quibuscumque deputet esse vilius sed quod nullum se cognoscat preferre sibi vel se indebite anteponat alicui vel presumat se aliquid excellentie vel magnificentie habere quod non habeat ab alio vel indebite aliquid agere vel appetere ad hoc autem quod aliquis humiliter agat non requiritur quod semper subditum se exhibeat omnibus sed solum illis quibus ex debito subesse tenetur vel quibus ex caritate subesse debet ut sic humilitas stet cum prelatione et dominio et cum magisterio et doctrina et cum omni huiusmodi quod ad officium pertinet vel ad bonum ordinem conservandum Ad secundum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se aliis vilibus comparet vel se ad vilia officia exponat sed in hoc quod non se extollat in bonis que habet vel que facit et quod non se preferat illis qui sunt huiusmodi Ad tertium dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ignorantie vel malitie vel cuilibet huiusmodi defectui subiciat sed in hoc quod non se extollat in his que habet vel in his que facit Ad quartum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ab omnibus laudari et honorari prohibeat sed in hoc quod non se extollat in laudibus et honoribus quos recipit Ad quintum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ab omnibus reprehendi et vituperari desiderat sed in hoc quod non se extollat in his que habet vel in his que facit Ad sextum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ab omnibus laudari et honorari prohibeat sed in hoc quod non se extollat in laudibus et honoribus quos recipit Ad septimum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ab omnibus reprehendi et vituperari desiderat sed in hoc quod non se extollat in his que habet vel in his que facit Ad octavum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ab omnibus laudari et honorari prohibeat sed in hoc quod non se extollat in laudibus et honoribus quos recipit Ad nonum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ab omnibus reprehendi et vituperari desiderat sed in hoc quod non se extollat in his que habet vel in his que facit Ad decimum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ab omnibus laudari et honorari prohibeat sed in hoc quod non se extollat in laudibus et honoribus quos recipit Ad undecimum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ab omnibus reprehendi et vituperari desiderat sed in hoc quod non se extollat in his que habet vel in his que facit Ad duodecimum dicendum quod humilitas non consistit in hoc quod homo se ab omnibus laudari et honorari prohibeat sed in hoc quod non se extollat in laudibus et honoribus quos recipit

9

rumq; ac dñi creatoꝛ suadere q̃ ad hoiem fecisse ꝓ hoc
deꝫ peccm ad infidelitatem ꝓ ꝑcm pmi hois sine fi
delitate. ceno scribta. ¶ Quinto obijcit ꝑ. Nauoit
pri scripta. sed ille non ꝑcauit hoiem primi mi hoiis
inducit. ꝙ primi primi hois sine scripta. ¶ Ad
ꝙd quia multa mala possunt esse illi
us pmi primi mali quos deus potuit ordinare sumendo il
la ꝙ ipse sciebat ordinata ꝓ multis inconuenientibus ad ꝙ
malum ecclesie ut ait aug. quia angeli diaboli ꝑ ipsum de
ceptum ꝓ ꝑcm ceciderunt manente ante illam ceteros
mos ante multos ꝓficientes apparuit finis ꝙ ipse
ad quem ꝑtinet ꝓ fine certo scripturis finis ꝓfectus hois ꝑ
tinet ad primum apparens mox ordinari simul sicut hoc
ne in statu innocentie multe ipsum nulla certitudi
ne cognitis ad quam ꝓficere non ꝓcurat ex ꝓuidentia ap
parere humanum q̃dammodo apparentia angelo bonis ꝙ
cognitis ꝓficere ꝓ ꝓuidentia ordinis relinqꝫ
tur ꝙd ꝓ ꝓuidentia ordinis ꝓficere ꝙd apparuit ordinato ap
parere finem ad quem ꝑtinet ꝓficere mox ordinare appa
ruisse apparentia non ante mox ordinare appa
ruisse apparendo nec ꝓficere ꝓficiendo finem ꝓficere
ꝓficiendo ꝓficere finem ꝓficere ꝓficiendo finem ꝓficere
ꝓficiendo finem ꝓficere ꝓficiendo finem ꝓficere ꝓficiendo
finem ꝓficere ꝓficiendo

de pena pmi pti

clxiij

Sloneat pcm̃ ted appcc̃ hꝫ sum̃ lcendm̃ uoꝺmare ꝛ sup̃
lia uiſima pcm̃ e. vñ ſi ille ꝺeuſ aut alic cui e. ꝺic. v aug⁹
aut ꝑ te mihe et ꝺe ꝑicle mut tibi cc ꝺ uc ꝺſꝰ q̃m uolunt
cem̃ pcep̃ ¶ Ad. m. ꝺ. ad. vñ illa ꝓpoꝛ ꝺe ſilicibꝰ eſ q̃ꝫ

Ho. un. ſlege. ur. ad. pcm̃ ꝑ uer. ꝑuenat fiuꝛ cocl grꝫ
ꝺicac. v. aug⁹. nu. ꝺe cunc̃ ꝺn. magna fiuꝛ ſpcm̃ ꝺ iq
tal. ꝺ cunct fiuꝛ. vñ pcm̃ ꝺ fuctual. ted ꝑ nu pcm̃ mat
h uiꝛ facilitate ad pcm̃ q̃ nuch; hẽ tunc uch; q̃ꝫ os
ad pcm̃ ꝺ pllet. q̃ pcm̃ ꝑmꝫ pcm̃ fiuꝛ cocl grꝫ
¶ ꝺ ꝓcocat. culpe ted ꝑ mor. pcm̃ pcm̃ grauiſſ
ꝑ pm̃ cñ q. q. uꝫ mes mẽtꝫ in hunc mꝺ. ne aꝺ ꝺicꝰ
vo. ꝺ. q. pcm̃ fiuꝛ gẽ alns q̃ꝫ ¶ ꝺ pcm̃ uſq; q̃
uꝫ cc grauꝫ maiꝰ uc ꝺ. v. uch; ꝺ pcm̃ ꝑmꝫ pcm̃
fiuꝛ ꝑmꝫ uc alia pcm̃ hoim̃ q. fiuꝛ maiꝰ ¶ ꝺ
aug⁹ ꝺicat. in ꝛ ꝺe liꝰ ac. quo ꝺ. ep̃ꝰ q̃ꝫ cl ſime
ꝑ cc ꝺ. q. ꝺ. ꝺ. ſibi. cñ enacuer aut ꝺecaꝺe ſ
ꝑ ulari ep̃ aiꝛet ꝺe ſlie. cñ nec̃ eſt. ſi ꝑꝫ pcm̃ m
ſlime ꝑcc ep̃ grauꝫ. ꝺ ſiſtebꝫ. non q. cm. ꝑmꝫ pcm̃ bi
re maiꝰ cñ pcm̃. ¶ Ro. ꝺ. ad. ꝺuꝫ. grauiora m
pcc̃ attendꝫ poſ. bna. aiꝺ. ep̃ꝰ ſlc̃ pcm̃ ſlc̃ ꝺcm̃ ad
ulcm̃ eſt grauiꝫ. ꝑmꝫ ſum̃ꝫ ſcm̃ꝫ. alia aut ꝛ gꝛu
tal. pcm̃ une attendi ted alioꝝ̃ circũſtanciã loca. ul. ꝑꝺ
aut tempꝰ. ꝑ aut ꝑſonꝝ̃ ſcm̃ꝫ. ſcm̃ꝫ. ep̃ꝰ. ꝑ ſum̃ꝫ
vii ted eſt mag. ꝑmꝫ ꝺ grauiꝫ. q. ad aliq. ꝺicendꝫ eſt
q. quod ꝑ ꝑmꝫ ꝑmꝫ hoiſ. uſ fiuꝛ grauiꝫ. emiſſ. aliꝰ ꝑ
cepſ humanꝫ. ted q̃cm̃ ꝑſ. ted. n. ſſbia. ꝺ ſluꝝ̃gcri
hcac. q. ꝺam excellcm̃ uꝫ alia pcm̃ maiꝰ. ꝺ. eſt ſluꝝ̃bia.
aia q̃ꝫ ꝺemmegrac ul blaſphemiac q. ſſbia. q. q̃ꝫ ꝺicꝰ
te ꝺicam. ſluꝝ̃cndm̃ ꝺ appcciſ tal fiuꝛ ſſbia ꝑ pcm̃ ip
ꝺeũ eſt ſiſ. ꝺcim̃ ꝑ pcm̃ pcm̃ ille hoiſ mat ꝑꝫ
cnec̃ ꝑ ꝑſonꝝ̃ ſtatꝰ ꝝ̃ cnꝺ ꝺ eſt. q. ꝺ q̃ꝫ pcm̃ fiuꝛ
aiꝺ ted aiꝺ grauiſſim̃ ſi nꝺ ſum̃ꝫ ¶ Ad ꝑmꝫ gꝺ ꝺ
ro ille ꝓpoꝛ ꝺe grauiora pcm̃ cc̃ꝺ ſimꝫ pcm̃.
¶ Ad. n. ꝺ. ad. magnum. ꝺ. pcm̃ q. ue ꝺicendꝫ eſt. ad ille
ꝑmꝫ ꝑmꝫ uc ꝺ. ſpcm̃ꝫ. ei. ted. q̃cm̃ꝫ. ꝑ. ꝑꝺ. ſi mag⁹
fiuꝛ ꝑmꝫ. q. cc hoc. uꝺ ꝑ ꝺ. eſt. m. ꝺcm̃. ꝑmꝫ fiuꝛ
ſſbia ꝺcm̃ ꝺ. mata. eſt. ꝺ ea. u. ſnã. ¶ Ad. in. ꝺ. ad
m hiꝰ q. ſum̃ ꝑꝺ ꝺ. mata. eſt. ille. q. ꝺ. ꝺ. ꝺ

ad tēptac. 90 clxv

XVI°

Vbi supra

Vbi supra

Deinde ḡbatur de studiosicare

9

Ambrosius dicit in libro de officiis: hic est pulchritudinis [illegible] convenientia [illegible] et pronuntiatione reddat ad hoc pertinet [illegible] quod ad actionem dicitur. Hic enim ordo gestuum [illegible] ad omnem actionem decet modus [illegible] et [illegible] motus [illegible] ornatum qui [illegible] continentie [illegible] vii dicitur quedam [illegible].

In motu et habitu ac [illegible] et bonum ordinem [illegible] continentie ad [illegible] dicitur [illegible] et [illegible] vii dicitur quod experientia est [illegible] i. distinctionem actionum. Ad primum [illegible] quod motus exteriores sunt [illegible] signa exterioris disciplinae [illegible] [illegible] Ambrosius [illegible] et [illegible] hominis [illegible] et Ambrosius dicit in primo de officiis quod [illegible] vitium [illegible] in actu [illegible]. Ad secundum quod [illegible] ex illa dispositione [illegible] ad hanc [illegible] motuum [illegible] potest [illegible] quod [illegible] vii Ambrosius dicit in primo de officiis [illegible] vocis [illegible] est [illegible]. Ad tertium dicendum quod sicut dictum est exteriores motus sunt quedam signa interioris dispositionis [illegible] attendi [illegible] passiones [illegible] modestia [illegible] motuum [illegible] passionum. vii Ambrosius dicit in primo de officiis quod [illegible] quod motibus exterioribus homo [illegible] aut levior aut iactantior aut turpior aut [illegible] et [illegible] motus [illegible] et [illegible] vi [illegible] et ab [illegible] faciei [illegible] in medio exteriorum motuum [illegible] ordinat [illegible] quod Augustinus dicit in [illegible] in omnibus motibus [illegible] fiat [illegible] offendat [illegible] ad [illegible] modestia exteriorum motuum [illegible] ad duas virtutes quas [illegible] in [illegible] ad alios per [illegible] motuum [illegible] ut [illegible] et [illegible] in [illegible] ad alios [illegible] exteriores motus [illegible] signa [illegible] ad virtutes [illegible] et [illegible] est. Ad [illegible] quod [illegible] exteriorum motuum [illegible] dispositione non [illegible] et [illegible] ut [illegible] Ambrosius dicit in primo de officiis [illegible].

Ad [illegible] quod in ludis non [illegible] Ambrosius in primo de officiis [illegible] et [illegible] locos [illegible] ludos [illegible]. [illegible] quod in [illegible] dicit [illegible] manducare et bibere et [illegible] ludos [illegible]. [illegible] dicit [illegible] ludi [illegible] ad virtutes [illegible] quod [illegible] ludos [illegible] Augustinus dicit [illegible] nolo [illegible]

[illegible] cum [illegible] nam sapientem decet [illegible] actionum [illegible] agendis [illegible] agendis [illegible] verba et [illegible] ad sapientem [illegible] ludos [illegible] Ad [illegible] quod [illegible] ad [illegible] quod [illegible] hoc quod [illegible] laboribus [illegible] est [illegible] Augustinus [illegible] in [illegible] laborat [illegible] simul [illegible] nam [illegible] bona [illegible] eleganti [illegible] quedam [illegible] quod [illegible] in [illegible] quod [illegible] labor [illegible] consistit in [illegible] magis [illegible] de [illegible] est [illegible] de [illegible] in [illegible] ad [illegible] Tullius [illegible] ad [illegible] Ioh[annes] [illegible] Tullius dicit in primo de officiis [illegible] Ambrosius dicit in primo de officiis: Caveant ne dum relaxare animum volunt solvant omnem armoniam [illegible] Tullius dicit in primo de officiis [illegible] ludendi [illegible] in [illegible] loco [illegible]. Tertio autem est attendendum [illegible] et [illegible] humanis actibus ut congruat persone et tempori et loco et [illegible] circumstantias [illegible] ordinatur [illegible] et [illegible] ad [illegible] modestia [illegible] quod [illegible] ad [illegible] et [illegible] quod [illegible] non [illegible]

ad. dcm.

dxxij.

Agenda · mandat ut nemo quicquam agat de quo miser[ia] sed ut diuina de hoc ysaias respicit ad quem hoc dicit dominus. Hoc · mandatum habemus ab ipso ut qui diligit deum diligat et fratrem suum. Et hoc est mandatum quod audistis ab initio ut diligatis inuicem. Et hoc mandatum habemus a deo

xviii

cedam ut sapiam nihil scio quare satis est agendi. Sum
autem intellige quia quando mihi video una humane dimen-
ad diudicandos ea. q' ab alio vita sine scire debeo de re
cepi. et scire quare de aptis audio. ab aptis debui me in
telligere scio enim quod nihil ex re ad hoc primum michi
ad nouum. et ad audiendum dum dicam utrum ea q' omnium
homo appetendi. sine ad diudicandum. quod ex effectibus ea
q' agenda sunt. sed unde ysa. hac de duo debet. et sine ac
et parere quod philosophia venerit cum quod plato huic nihil
eam. cum ante et post de nono impetrat ut alio modo

Ad primum igitur ad hoc dicendum quod philosophia venerit ex
mus ad manendum et nauem per accepte. a tempestate ex
ad unum venerit ad hoc ostendendum per exempla ad quae
simul venerunt aut quo ordine ad inuicem. Ad
secundum dicendum quod non oportet. et ideo
mundi nates. sicut non sed aliquo summum nec oportet
magis angelos dicere. et de eternis. quia non oportet
simul nec quod simul intelligi. vel venerint. philosophia alii
sine diuine adeo ipsum alii et formul. quia et geometrae relin
quat ad utrumque philosophia. tibi quae ecce formul geometra
ibi unus complent. vitae sed ut ultimatum. ad hoc nihil
Ad tertium dicendum quod quando formal imaginatus ille uenire
homo per fores ad colligere ipse formal quidem. non
ut ciuis unus ad mare ad per communali mercatu. et quaerel
si quis mercatum exercitio. sed ad ipsum est quia simul nihil

Ad quartum dicendum quod philosophia. et fiat. o ad scribe
a tempore. dicendum quod philosophia. sed formal. quidem. non
in unione apparebo. et ut. et tempus. loca ad illa. sic ego
dicere in primo. philosophia unio quae. et coniunctione unionem
per ea. quae videntur dicunt. si. non quae. et quia videatur. ut. si. quo dum
uel fiunt est alienatio. a tempore. Ad
quod autem unaquae unum
uendum in sua opere alia per quae habentur. a suo actu sic
ut quae uehuntur unum. ad ad audiendum. per primum unum
ea. quae ipse fiunt. sed in unione philosophia magis intelligi
et alienatio. et uendum in suo actu. ge. ad. et fiat ei abstra
tione a tempore. Ad quintum dicendum quod quidem. si
in unione philosophia nisi. ordine ad accipiendum. et ge. et
simul unum ad tempus unum. ge. ad venire philosophia
cum fiunt. a substratione a tempore. Si
quae est ad dicendum
cum. unum. quae philosophia. fiunt simul sed hoc cum pos
sit philosophia. non est sic. quae autem. alienatio. quia. ge. ad
philosophia visio. non fiunt ei alienatio. a tempore. Ad
quod
sic dicendum est philosophia venerit fiat ad. et. et nisi unum
intelligi. unde ad similem. ad. et. gemitus
ut. sed imaginabuntur. philosophia. et nisi
fodini tempus. unde est autem quod non fiat ab alienatione
tione a tempore. quia ad ipsum. unum. philosophia. et nisi
cepi. si ad hoc. potest fieri. et ad dimensionem. non inuoluendi
mouet. si. et septima causa. dauerit. sic. et alia. quia duo
tacitum ad sed diam. prudentia ad alia. quae hic. quae
simul ordinet sic. quia autem non significantur certa. et
non est necesse ut fiat alienatio ad eo quod tempus. sed
ut. philosophia. ut ultimum. et. ut. intelligendi. fiat intelli
tempus. et unum. et simul. ad unum. et

a tempore una quae simul. et una non copiam. philosophia
ad qui fiat reuelare. quae hic. sed formal. et imagi. nationi
fi. ab structum a tempore. et alienatio. simul unum. et
relinquat. ad ea. quae simul. fiunt. sed ab unum. a tempore
quae unum. et unum. homo tempus. quia. et quae
ut. sed quae tempus. non simul. et quae dicunt. ea. quae
quae. et. homo. tempus. quia. et quae dicunt. ea. quae
ut. sed quae tempus. non simul. et quae dicunt. ea. quae
Ad primum igitur ad hoc dicendum quod philosophia. et
mus ad manendum et nauem per accepte. a tempestate ex
ad unum venerit ad hoc ostendendum per exempla ad quae
simul venerunt aut quo ordine ad inuicem. Ad
secundum dicendum quod non oportet. et ideo
mundi nates. sicut non sed aliquo summum nec oportet
magis angelos dicere. et de eternis. quia non oportet
simul nec quod simul intelligi. vel venerint. philosophia alii
sine diuine adeo ipsum alii et formul. quia et geometrae relin
quat ad utrumque philosophia. tibi quae ecce formul geometra
ibi unus complent. vitae sed ut ultimatum. ad hoc nihil
Ad tertium dicendum quod quando formal imaginatus ille uenire
homo per fores ad colligere ipse formal quidem. non
ut ciuis unus ad mare ad per communali mercatu. et quaerel
si quis mercatum exercitio. sed ad ipsum est quia simul nihil
Ad quartum dicendum quod philosophia. et fiat. o ad scribe
a tempore. dicendum quod philosophia. sed formal. quidem. non
in unione apparebo. et ut. et tempus. loca ad illa. sic ego
dicere in primo. philosophia unio quae. et coniunctione unionem
per ea. quae videntur dicunt. si. non quae. et quia videatur. ut. si. quo dum
uel fiunt est alienatio. a tempore. Ad
quod autem unaquae unum
uendum in sua opere alia per quae habentur. a suo actu sic
ut quae uehuntur unum. ad ad audiendum. per primum unum
ea. quae ipse fiunt. sed in unione philosophia magis intelligi
et alienatio. et uendum in suo actu. ge. ad. et fiat ei abstra
tione a tempore. Ad quintum dicendum quod quidem. si
in unione philosophia nisi. ordine ad accipiendum. et ge. et
simul unum ad tempus unum. ge. ad venire philosophia
cum fiunt. a substratione a tempore. Si
quae est ad dicendum
cum. unum. quae philosophia. fiunt simul sed hoc cum pos
sit philosophia. non est sic. quae autem. alienatio. quia. ge. ad
philosophia visio. non fiunt ei alienatio. a tempore. Ad
quod
sic dicendum est philosophia venerit fiat ad. et. et nisi unum
intelligi. unde ad similem. ad. et. gemitus
ut. sed imaginabuntur. philosophia. et nisi
fodini tempus. unde est autem quod non fiat ab alienatione
tione a tempore. quia ad ipsum. unum. philosophia. et nisi
cepi. si ad hoc. potest fieri. et ad dimensionem. non inuoluendi
mouet. si. et septima causa. dauerit. sic. et alia. quia duo
tacitum ad sed diam. prudentia ad alia. quae hic. quae
simul ordinet sic. quia autem non significantur certa. et
non est necesse ut fiat alienatio ad eo quod tempus. sed
ut. philosophia. ut ultimum. et. ut. intelligendi. fiat intelli
tempus. et unum. et simul. ad unum. et

reuelatu. Simulq; & aũ moueꝛ nũc ꝓphetas ad loquendũ
uel aud uerbũ ipi. ad ip̃i uba. ꝙꝛ q; uirtutes ſi aud
aut ſi uba. ſ. ſ. ſm. ꝙꝛ dñs loquit & ꝙ aũ aut ſ
cũ meũ me. ad alia uba dẽmenda uerbũ quid ꝓ
ſcias ꝓ ip̃i uba uerũtur ſicut ꝓ ſi de ſm ꝓpa. ioſ. ri. & ꝓ. q.
moueꝛ uerbũ atq; ad ad facẽ aũ aud uerbũ quid hoc
ſignificat ſic ꝓ de ꝙ aũ ad tendẽ imutare uel ſtare
ne hi. ꝓ. ym. cũ ne uerbũ quid ſic mutet mutẽt
uel ſm. ꝓ. ne uerbũ ad ꝓ. q. ꝙ. aũ. ſm. ꝙ. aũ. ſ. ſ. ſ

deum d' ut' magnalia ut sce di sce ille ysaie ad de-
scendere super eos quos benedixerunt spūs in q̄ unde
videbit' creas et super eā abscōdit gloriam suā vidēe oūd
q̄dam cognitio unū spūs dēe ne dari ab ēt cre omō est quod
aut spūs spūs dēe discernere ꝙ germanā milene
punit ꝙ ab q̄ discēdūs ut merlin' nō pōt a nebulosi
ci' ut' sēs quod videmus ꝙ gnaua signa ꝙ ut' aut ab
lia. cre ꝙ dissimare ꝙ germanū pendi dissimo mellenig'
sus. Ad-u dō quōs sē sup' dēū est spūs nō ē ꝙ me
tribul' manentel sed magi ꝙ mō passionē dissidunt
vñ nō est. mō est q̄ vñ est red ꝙ hoc fiat ut nō ē pñ
ea dissil' vrelb' sed dissol' gemo. Ad-u dō q̄ dēt ce
fea de antixt hoc nūo non pōnit ad veneōm spūs
ad deū sanctū q̄ sit sed discipūm eoy quib' dominat' d
ōspūs revelatum ce hoc sit qui ꝙ dū nūs ꝙ sēa deū
cant aut crep̄ mundū ei nō ut ad spūm
ut sup' deū est

Ho-u. sic pce' ut' ad mgō sc nō sunt excellentissim'
et omib' spūs bne-u. ꝙ lo-u. una ꝙ alia q̄ dī
spūs ꝙ excellam nō ꝙ mgō sed sunt excellentissimi
em. ꝙ manua una fēa sūt ꝙ loc ꝙ fecit sunt
sol em et luna ut hō ꝙ ad ymag' dm. cum ꝙ mgō ten q̄ dm
sit mare mbū flumina ꝙ hebraam de quo dī ecc. xl. om-
nes gentes q̄si gutta situle et q̄si momentum ab mihi nō
ꝙ mgō sed sunt excellentissimi ꝙ hanc
Ma-u. nare dī q̄ nō nascī muliū nō simplr mascle ie hē ꝙ
ꝙ mgō et nō sunt excellentes omib' spūs
Ro-u q̄ ꝙ ad dēt ulē non sunt ut spūs ulē sūt.
q̄ ad ab. abrahā ait spūs fuit maior mgō et sunt
mgō et sunt omib' mascle ꝙ hō aut sic q̄ sup' dēū ꝙ
ordinat ce cognatō cum ꝙ ulent ꝙ germana et dēm
cant et a hymnū ꝙ mundā ꝙ sunt excellentes
pme q̄ ꝙ ad velent uerellat' et q̄ vdie ipām
dei. cēt sicut paulus in pn. sic ang' dicat ut sup
gent. ad trānu vñ dī. qui fac ꝙ pal am nō ꝙ nam
deum. vder ecclem ꝙ ad ymagnatiā vlent ꝙ q-
ad mtal hē tat nō ut sūt aut ent vba ut ꝙ loqt ut dēt
pm sic dēt non sol um ut dēmendo. ut ꝙ ingrat
vñ dī mū. unū q̄ log bat ei ds fuat ac fuat sic ꝙ
ut log' ꝙ amēo sic. Dat q̄ ad dem nat ut q̄ bat
ver ꝙ fidelm q̄ ꝙ dī. q. de nouo legem ꝙ ut
ꝙ spūs log bat ad ꝙ m ꝙ dī. q. ind nent ad el
pnatā legē mōsi ut ille malach. m. mēmēto
legē mōsi serui mei. Q. autē q̄ntū ad ordinē in
meliori. q. sec vero vm ꝙ ibi dm. vñ dī dēt ut
nō sunt ut ꝙ hā nō ut sic mōsi ut q̄ nocte de
fuat ad fuat in quib' signat ꝙ ut ꝙ
cum mōsi ut fuat ut ēta. q̄ ꝙ ꝙ hoc ut ordinē
sunt et vñ ut q̄ vero ut
Ad-u dīm ꝙ ad q̄ hā
dam ex ꝙ mgō accipit vilenem mōsi q̄ ad vi
sione intellectuāle q̄ ut sōl accepit revelatōē i tabl'
ex ꝙ ut ut sabbi ꝙ nā visione ut vide tū mōsi
sunt excellentes q̄ tū ad ordinem dīm ut sic ad ꝙ
ut ordinē ordinat ꝙ dīm ut ꝙ
Ad-u ad

Una aqua uloy ꝙ hanū sunt unus ordo mōsi fuit ordo
sed ordo unus ut mōsi fuit unus ordo ordinis
qui ut ꝙ ad ꝙ. Ad-u ad quod ut ꝙ ꝙ
ordinē ordinis ut mōsi ꝙ fuit ordo ut ꝙ
ꝙ. Ad-u dō quod ut ꝙ ꝙ ordinē

perfectus, id est iuvenis [illegible] postea ad multos [illegible] [illegible] Iunctimus [illegible] [illegible] est [illegible] libri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plures prophetae [illegible] [illegible] gradu [illegible] temporis processum [illegible] [illegible] [illegible] dicitur Matth. xi. lex et prophete usque ad Iohannem. postmodum autem fuit donum prophetie in discipulis Christi multo excellentius quam fuit in antiquis prophetis [illegible] [illegible] filius hominis [illegible] [illegible] [illegible] revelatum est [illegible] [illegible] [illegible] gradus prophetie [illegible] temporis crevit. Sed contra est quod Moyses fuit excellentior ceteris prophetis [illegible] qui tamen [illegible] prophetia [illegible] gradus prophetie non sunt distincti secundum temporis processum. Respondeo dicendum quod sicut dictum est, prophetica revelatio ordinatur ad cognitionem divine veritatis, cuius contemplatione non solum in fide instruimur, sed etiam in nostris operibus gubernamur [illegible] [illegible] lucerna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fidem [illegible] [illegible] [illegible] in visione divine essentie [illegible] [illegible] [illegible] et in mediatoris Dei et hominum Iesu Christi [illegible] [illegible] fidem deitatis tripliciter crevit. scilicet ante legem, sub lege et sub gratia. Nam ante legem Abraham et ceteri patres prophetice fuerunt instructi de his que pertinent ad fidem deitatis. Unde et prophete nominantur secundum illud Psalmi: in prophetis meis nolite malignari, quod specialiter dicitur propter Abraham et Ysaac. Sub lege autem facta est revelatio prophetica de his que pertinent ad fidem deitatis excellentius quam ante, quia iam oportebat circa hoc instrui non solum speciales personas aut quasdam familias, sed totum populum. Unde dominus dicit Moysi Exod. vi. Ego sum dominus qui apparui Abraham, Ysaac et Iacob in deo omnipotenti, et nomen meum Adonay non indicavi eis, quia scilicet precedentes patres fuerant instructi in communi de omnipotentia unius dei. Sed Moyses postea plenius fuit instructus de simplicitate divine essentie, cum dictum est ei Exod. iii. Ego sum qui sum. quod quidem nomen significant Iudei per hoc nomen Adonay propter venerationem illius ineffabilis nominis. Postmodum autem tempore gratie ab ipso filio dei revelatum est misterium trinitatis, secundum illud Matth. ult. Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. In singulis tamen statibus prima revelatio excellentior fuit. Prima autem revelatio ante legem facta est Abrahe, cuius tempore ceperunt homines a fide unius dei deviare, ad ydolatriam declinantes. Ysaac autem facta est inferior revelatio, quasi fundata super revelationem factam Abrahe. unde dictum est ei Gen. xxvi. Ego sum deus patris tui [illegible] Et similiter in statu legis prima revelatio facta Moysi fuit excellentior, supra quam fundatur omnis alia prophetarum revelatio. Et ita etiam in tempore gratie super revelationem factam apostolis de fide unitatis et trinitatis fundatur tota fides ecclesie, secundum illud Matth. xvi. Super hanc petram, scilicet confessionis tue, edificabo ecclesiam meam. Quantum vero ad fidem incarnationis Christi, manifestum est quod quanto fuerunt Christo propinquiores sive ante sive post, ut plurimum plenius de hoc instructi fuerunt. post tamen plenius quam ante, ut apostolus dicit ad Eph. iii. Quantum vero ad directionem humanorum actuum, prophetica revelatio diversificata est non secundum temporis processum, sed secundum quod conditio negotiorum requirebat, quia ut dicitur Prov. xxix. cum defecerit prophetia, dissipabitur populus. Et ideo quolibet tempore instructi fuerunt homines divinitus de agendis, secundum quod erat expediens ad salutem electorum.

Ad primum ergo dicendum quod [illegible] Christi [illegible] incarnationis, quantum ad cognitionem [illegible]. Ad secundum dicendum quod sicut Augustinus dicit xviii. de civitate dei, in primordio regni Assiriorum promissiones facte sunt Abrahe apertissime. in initio autem occidentalis Babilonis, que est Roma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prophetarum [illegible] instrui de agendis [illegible]. Ad tertium dicendum quod prophetie [illegible] ut Augustinus dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prophetiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prophetie [illegible] [illegible] per quem omnis [illegible] [illegible] accepta.

Queritur. de raptu.

Deinde considerandum est de raptu. et circa hoc queruntur vi. Primo utrum anima hominis rapiatur ad divina. Secundo utrum raptus pertineat ad vim cognoscitivam vel appetitivam. Tertio utrum Paulus in raptu viderit dei essentiam. Quarto utrum fuerit alienatus a sensibus. Quinto utrum totaliter fuerit anima a corpore separata in statu illo. Sexto quid circa hoc scivit et quid ignoravit.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod anima hominis non rapiatur ad divina. Diffinitur enim a quibusdam raptus: ab eo quod est secundum naturam in id quod est supra naturam vi superioris elevatio. Secundum naturam autem hominis est ut ad divina elevetur. Dicit enim Augustinus in principio Confessionum: fecisti nos domine ad te, et inquietum est cor nostrum donec requiescat in te. Non ergo hominis anima rapitur ad divina. Preterea Dionysius dicit viii. cap. de divinis nominibus quod iustitia dei in hoc attenditur quod omnibus distribuit secundum suum modum et dignitatem. Sed quod aliquis elevetur supra suum modum non pertinet ad modum hominis vel dignitatem. Ergo videtur quod non rapiatur mens hominis a deo in divina. Preterea raptus violentiam quandam importat. Sed deus non regit nos per violentiam et coactionem, ut Damascenus dicit. Non ergo mens hominis rapitur ad divina. Sed contra est quod ii. ad Cor. xii. dicit apostolus: scio hominem in Christo raptum usque ad tertium celum. ubi dicit glossa: raptum, id est contra naturam elevatum. Respondeo dicendum quod raptus violentiam quandam importat, ut dictum est. Violentum autem dicitur cuius principium est extra, nil conferente vim passo, ut dicitur in iii. Ethicorum. Confert autem unumquodque ad id in quod tendit secundum propriam inclinationem vel voluntariam vel naturalem. Et ideo oportet quod ille qui rapitur ab aliquo exteriori rapiatur ad aliquid quod est diversum ab eo in quod eius inclinatio tendit. Que quidem diversitas potest attendi dupliciter. uno modo quantum ad finem inclinationis, puta si lapis qui naturaliter inclinatur ad hoc quod feratur ad deorsum proiciatur

dxxvj.

sunsli. Alio modo q̃ ad modū tendendi ymaginatiua pt
tect̃ p̃ciarum dicit q̃ ille mod̃ cuius ut ille q̃ ex aũ hoīe &
rapi ut ad quod elt p̃ mũ. Alio modo q̃ ad cēlū rapt̃. ymo
aũ rapiam ad p̃nas sed ille p̃. ne aũ rapiar ex nẽ sic
capiar. Alio modo q̃ ad mod̃ hoī q̃ulem. quia elt no simi
lis. intelligat ymaginẽ ex ip̃o q̃ ab hoī a sm̃ filiũ ap
p̃hensione dñi rapi p̃ ille elenes ad ea ad q̃ ñ hñt ordinari
dum cuiꝰ hoc p̃ fiat eq̃pa in tendẽdo ge accip in tempo
ans elt sedm mutatiõ nẽ p̃ge rapt̃ dia. hī ablatiõ ad
q̃n fiunt p̃ ex hoc quia cuiꝰ. Alio modo ex ille
cõsili. dicit p̃ in hoc p̃ aliq̃ in fin ingenẽ ex illenatiõ pau
pat̃. Sic ex illenes demoniũ sic p̃ marcipauit. Alio modo q̃
ũtutes dñe ex sic secundum quas de rapiant̃ ymaginatiue
dñe ex illenatiõe ad aliq̃ supnũa. cum ab structõe ad ex
sed ille ex. dm. sic elenatiõe me in cõgn ex ecclã ex
addiscere in ecclia in uisionibꝰ di sc̃i ẽ ad q̃ñ rapt̃
ãt nõ p̃ ecclã p̃alienatorem a sensibꝰ sed p̃ q̃dam
uacẽm ad hoc cuius intẽdebat sic ẽ ãt ymaginatiõ
ũtat p̃ q̃ quãtũ sed hoc non rapiẽdi. Ad p̃mũ g̃ dicẽ
dũm ex hoī ne i dñia tendat p̃ tentationi ne q̃d
illd. n. p̃. sumitur ima dei p̃ ea quę hñt sumi temporaliter. ad
istę modus quod ad elenes ad dñia cum abstractõe a te
sibi non ẽ hoī ñi. Ad. n. dicẽ quod ad mod̃ ex dignitatem
hoīs pmz quod ad dñia elenes ex hoc p̃ q̃ hõ sic ẽ ad
ymaginẽ ex q̃ ymũ dñi in substantia q̃ntia ex hoc ymaginẽ
cui ne tendere hõ ne si ymũ ad illd. unũ intelligendũ.
ad unus. q̃ quod sic p̃ gogi bibũ gñe dñi quod ille elenes ãt
a deo p̃ rapiẽ nõ ẽ cõe nũ sed sing̃ tantũmodo ne. Ad. n. dicẽ
quod ultimum dumaleens. elt intellꝰ q̃ ad ea q̃ sunt p̃ ho
stasin. q̃ ad ea q̃ credit ex tibi arbit. sic tantũmodo nocẽ ẽ q̃
hoīe quadam formũ ex parte elenes q̃ quod q̃ ad ad ẽ
dia cariẽ. s. s. accendat cui exercẽs in q̃. ñ hoīe excel
tantũ ordinat.

Deinde sic proc. ad rapt̃ magẽ pncas ad vim apte
tiam q̃ ad cognoscitiam. dicẽ. dñs. in. ca. de. di
no. elt aũt elevatiõ sanctorũ dñi anter. dicẽ amor. pnus ad dñ
appetitũ ge ex elevatiõ ũ rapt̃. Ad. q̃ dicẽ. n. dñi
q. ille q̃ pnus pmus uacẽ ne ũtat ex unidicẽ ille tem
p̃ credit tertul nõ q̃ angel quod q̃ sing̃ sem ipũ fuit si
mile. filt. p̃ q̃ passũ in filiõa delaylat. elt. p̃ ex ille
qui ap̃ptẽ in supiora passim hoc patuit. Ad. s. sup ait
p̃ mee duẽ quasi uõ ch̃ianꝰ. inedũ dicat ge. lo. in q̃ne
tenti credit ẽre tanqꝫ dñi. credit inesse qui sic duobꝰ mor
ul pauce dicuntur ul mente rapte. ad sup nacer ussiõa
oblata. si pmus ẽnes ad assũm pmũ ge rapt̃ ultra ad
sup ua q̃ q̃ndo p̃ pmũ ad assũm. Ad. cui. elt ad sup. d
p̃ ego dum in carnalibus cui hõ videt dicat ge. lo. dñs
credit cum mꝰ pmus ie elevate. ad aliq̃ intẽdere ne
uelãmꝰ sic sili assũs ad tertiũ pmũ ad vim apostolum ge
credit sic rapt̃. Ad. q̃ de rapt̃ dupt̃ loq̃ possimꝰ
uno modo q̃ ad id ad q̃. ãt rapi. et ille p̃ loq̃ de rapt̃ nõ
p̃ pmũ ad vim apostolum sic ordinũ ad cognitiõm dñi
ad. n. q. rapt̃ elt p̃ p̃ plam uelõm et ad rapi ut ami
cus appetit veritat. elt q̃dam motiõ ad bonũ appeti

tũ p̃ p̃ tendẽ et hoc quod hõ appetit ad nõ rapi sic p̃
mones. Alio modo p̃ q̃ dicat rapi q̃ ad finem ami
citie p̃ nẽ cõm q̃ p̃ appetit dilect̃ et hoc. n. p̃
q̃ appetit ad aliquid uehemẽ affect̃ p̃ q̃ magẽ
quod ex violentia affũ hõ. Ad hoīem ainꝰ q̃uenit hõ
n. effectũ in appetitiua p̃ dilect̃ s. ardentiõ in
hal ad quę rapi. nec aũ dupt̃ sic rapti ad cũ ad cũ celi
quod pmz ad excessum intellect̃ sic in pad̃ sic q̃. p̃
tinet ad effectũ. Ad p̃mũ g̃ ad rapt̃ addit aliq̃ nũ ad
elatum. nam elatũ in pte sumpt̃ excessum ad rapt̃ nõ
quẽ. s. dr. q̃ finem ordinatum pnit. Si rapt̃ sup hoc
addit violentiã q̃dam. p̃ q̃ resistat q̃dam. unde ex
violentia p̃ q̃ dicit q̃ dñi amor sanctorum extasim mag̃
tinet. s. appetentiã hoīs tendẽ in res amantes. ñi pertinẽti
bus q. p̃ ut dem q̃ ẽ cõm ei p̃ ymũ dilectiõ amantis ut
tantũ. q̃ sic ymũ sit p̃ p̃ dilectum ad cõm cuius q̃ mis ei
sic p̃ sic hoc dicit. de rapt̃ non designatur q̃ amor ex
tensa rapt̃. Ad p̃mũ q̃ ad q̃ in hoīe elt duplex appetit. ñi
tentiõ quidẽ uoluntatis et sensitiuus quidẽ tendentia. q̃
p̃ hoīem ut appetit uisionẽ dei. appetitum superiorem sibi
mouent uisionẽ dupl̃ q̃ hõ p̃ appetit p̃ ti ex p̃. uno
modo aũ appetit intellectum ut in cõi tendit p̃ multi
tudinẽ q̃ melius appetit secundum ex hoc dicit dñs. i. mat.
de di. no. q̃ primi ex hoc dñi amorẽ extasim fece
dyabolo ego non nõ ego minores. m. me. q̃ alio m. qui p̃
malo appetitu hõ nihil fec in ea. unde primo ad appetitũ in
flexit ex ille q̃ primo primo sibi cauꝫ nõ condit ex iste ex
cessiuꝰ ut extasim facit primi appetit ad nihil rapt̃ am
p̃ni. q̃ appetit similem elt magẽ hoīem nihil q̃ nõ ex
melẽ appetit uisionẽ abstinẽtiã a victu appetit similem
magẽ abstrahẽ ab ea. quod ẽ sibi p̃ q̃ ei nõ est di
lenda. ad nolumus p̃ resistere passionẽ delectat a ẽ nõne
rapt̃ i forte cum uehemẽs sic passio ad nihil nimis cõ
uolunt sic q̃mque in his q̃ p̃ uehemẽtia ut mentis amorꝰ
inhaminũ ordinẽ cum q. uidẽ extasim q. appetitũ quia
pte ad ne excessiꝰ ex ne ecclie. n. q. mentis ad dñi
mentis. in rapiat ad aliq̃ ymaginariã uisionẽ seu simi
mariã a p̃ tem. Ad. n. dicẽ q. sic amor est mot appetitꝰ
bonum ad mot appetitꝰ p̃ mali. unde est unde q. mag p̃
cãl excessiꝰ nihil. p̃ terũ cum amor ex amore cause dilẽ
diam. de causa dei.

Deinde sic proc. ad pauli in rapiam non uidi dicẽ cẽm ad
di. de pauli. legit quod ẽ rapt̃ nihil ad ꝫ celũ ex ce
de pcto legit actuũ. ad credere sup ex cui nihil excel
sit pter in hoc excessiꝰ nõ videt dei cẽm q. q̃ dñi ymaginariã vi
sionẽ g̃ in. ad nec pauli nihil dei cẽm videt. Sed unde
dei sacr hoiem bñ ad pauli in illo rapiam non sit ẽ
aliquid nihil. ad nec ipi nihil ad ihil. sed ei. et finalis
p̃ redundantiã ab ima glorianꝰ sacr ens in cui p̃ resur
rectiõm ad p̃. ẽ sing̃ pauli in rapiam nõ videt dei cẽm
Sed fides ex spes ẽ nõ pellit sunt in unionẽ dine
cẽ ne hõ. i. ad cor. xiii. si pauli in illam illo
mine fidem ex spem. g̃ nõ videt dei cẽm Ad ꝫ dicẽ

ce ne a cō separari. dicit. n. ap̄s. n. ad cor. v. q̄ dulcissimi fac
pegimus a dño. p̄ eadem. n. ambulant. ce nō p̄ eam h̄ ven
tus in sinu illo nō p̄ quietude a dño. q. vadit ut dñs
tum ne deū ele. ge. nō eas mortē. Xp̄s p̄ aie nō pp̄.
et enatū sup̄ ei. ceū in q̄ mediante. sed merites amā p̄ace
in raptu sine a cōl ubi. ab stinet. p̄ eleuatōē mētis ad
dñm. et extasim ge. multe magē cēn aie sine separa. a
corē. Q̄ minus aie raptē sunt magē vites aīe vite ac
tiuole ut deū ele. ad hoc quod rapiat ad videnđ dm
cēm. ge. multo magē optabunt q. ab hac a mūdi aie vt
gel. quia q̄ōne cessante iam nulle in remanz aīe ad
dampnā. ge. in. ās optime in raptu punit. iam tōlit a cor
ē separatio. Si aūt ē q̄ ange. dicat mp̄t̄a ad gaudia
de videnđ deū. nō est inēbile ut quidam fris mīe ten
defunctis. ut expiēt ex eadem. remanēre ibi. excellit
revelatōne fuisse. ce. illā ut. s. deū videant. p̄ecū nō ē
fine necū ut in raptu punit aia eius tōlit. separā a cor
Ro. dō q̄ sicut sup̄ deū est in raptu mīe cognitū. ita
Anima eleuat. hō ad ce quod ē p̄ mīa. mīa q. ē sī mīa. et
ō dna. Nēdum ex. p̄me quod quidē hōi. p̄ mīa. ē quod
dna. ita ut hoc sit. sup̄ mīa. et hoc aūt ad aia ex
vnē. unq̄ in forma p̄fecta q̄ncq̄ aīe ill'. ī. tendo ad ig
p̄ dīlonem ad fam. alē. intelligat quod ad ea. nō ante
dna. ita ut in raptu. q. mīa. et. s. ē. ut deū ele. ma
nente aūt hoc stante. antea. ab aīa. actual' dilo ad fin
talem. et consilia. ne impediat. cum eleuatō mīa q̄
q̄ccidit omīa fam. alē. ut deū ele. et ī. ō in raptu nō fing
necū quod aīa sic separet. a corē. ut ea nō vnet. a fōr
fine aūt necū. intellan. cum ab stin. a fam. alē. et cēlū
tium. p̄p̄ne. Ad p̄. ge. ad quod. p. mīe in raptu illo
pegnatur. ad ō. ōcium ad fruī. q. ad hoc esse fruen
tia. cor. nō aie q̄nq̄ ad actū ano. videbat dñi. p. q̄m
ut. et sup̄ dñi. p. Ad. n. ad quod. p̄ aie. ita ut. nō ē
tenant. sup̄ mod. ē. cum. cēt. cens. ut esse ut dna. p̄ī
aia. alibi. et enati. nō cor. p. mīe. ena. separat. ut nō
tenāt. sup̄ loci. q. ad. ē. in. ās. q̄n. sic. Ad. ni. ad
ad unū. aīe. vegel. nē q̄nt. et. intellē. aīe. sic. mites
tenent. sed p. mīe. nē cens. nō. req̄. ad. raptū. abstrac
cō. p. ex. nō. a potenti. tenēri. p. q. ut. ē. mīe
ens. unū. aīe. ē. intellam. cognitū. m.

Hoc ita. p̄. m. ad. patet. ignorāte. an. mīa. ei
fine. a cor. separā. dicat. ut. p. n. ad. cor. v. sic. hōies
in. p̄ raptū. vag. ad. deū. ē. in. q. nō. noīat. p̄ticī. q.
q̄. ē. cor. rapē. p. dissi. ē. amente. m. ge. ad. q. ē. stante
q̄am. nō. fuisse. p. unitē. a. cor. separā. p. tēri. q. nō. de
a. deb. vag. p̄mo. Q̄. p. ē. ad. p̄. nō. p. q. ad. q. ē. stante
q. rapē. fuit. q. unitū. ei. ē. in. q. hoc. ē. q. stante. q.
fuisse. mor. ut. nō. q. ē. stante. deū. ē. nō. ē. de. ē. ut. ē. m
deū. est. q. ē. stante. q̄am. sua. nō. ē. a. cor. separā. q. mīe
ut. cor. nē. p̄. fi. il. p. ē. in. q. nō. ignorāte. an
aia. fuit. a. cor. separa. Q̄. sic. dn. sup̄. ad
ad. q̄am. q. ē. in. raptu. vide. ulla. milione. deū. q. vāt
sci. ut. p̄ia. q. sic. ē. hoc. p̄. ad. videne. deū. stantiam
aīe. ex. fine. a. cōl. separe. ge. ē. patet. p. stante

Q̄. nē. est. quod. dī. q. ad. ex. ut. sū. mīe. fine
ē. cor. ueste. deus. fit. Ad. q. hī. q̄. nisi. utuce. ex
accepe. q. p̄. apli. vō. quib. dic. se. ad. esse. s. ē. rapī
ē. vidi. ad. ēcum. celi. ē. ad. ueste. ut. a. cor. an. ē. q.
quod. aud. p̄. dupli. intelligi. ano. si. ut. p. q. dē. sū. m
ar. si. ē. cor. aīe. q. nō. reūē. ad. pin. ē. hoīs. rapt. q.
ignorāte. an. aīa. eius. est. mor. ut. non. si. ad. modū
rapt. ut. si. ignorāte. an. ar. eius. fine. simul. rapi. q.
aīa. ut. p̄. celū. ut. nō. ut. aīa. sic. ē. ex. vim. dō. q. adueb.
ut. inclinat. dei. ut. ex. im. ē. p̄. ut. illū. finale. ouā
vidi. q̄. ut. p. in. p̄. sup̄. dame. ē. N. deus. vel
p. aplū. mīm. ē. dicebat. videri. nō. fuisse. ansi. ut. p̄
ange. in. sup̄. p̄. affirmant. se. mar. rapi. sed. q. esse
fine. q. ar. sū. ē. cor. ueste. sed. ad. hoc. vnū. sic. p̄. p̄
ange. in. sup̄. p̄. ad. ī. p. hoc. q. ap. dicit. se. similē
ē. rapī. ut. ad. ēcū. celi. sic. dat. q. p. ē. ēcū. celi
dn. q. mīus. fine. ē. nō. ut. rudimē. p̄. gnanā. ēcū
celi. q. ut. sic. ēcū. celi. nolunt. cū. dicta. celi. ec
p. ut. dē. dicē. p̄. se. ut. cor. rapī. nolans. ex. q. ut. ar
fundam. q. male. apte. ut. semp. mīe. q. ā. sic. dat. q. ē. ve
ēcū. celi. sic. dat. q. p̄. ang. q. male. ex. s. ic. cū. ut
sic. nō. p̄. p̄. p̄. ēcū. ut. ens. ulne. sū. mor. rapī. ex
p. ut. q. ē. q. p̄. ē. ex. ut. q. sunt. q. fuit. rapē. sed. q. ā. am. ex. nō. sū.
ut. ex. q. ut. ex. ēcū. ut. nolunt. q. ā. ē. ut. ē. sū.
ut. ex. q. ap

nisiones appetere v appetere u. et augē. in fine gerū ad hō-
dyar dñi tangnay visionē pharaonis. dñi est amē sup
quo dñi tangnay plis obsistere in pria illius cone mēte
ad cognoscēd intellectū et mentē dñi sicut pphia illuiare
excellentiā est q pharaonis visio ne sup intū est mag
excellentie ē q plis q dñi tangnay ide ter solidari. Ego
dñi plis pfiner ad iā vocabula q ne pfiter ē ne nomina
tio cū. ad qđ primū bonū tangnay. Vero ad dñi plis
est utilius et hoc quid pfuit ap. ad cor. m. epistolā
p una quod q plis est melior. ad edificationē eccie ad q
quinq; q gratie mēb. predict. ut ep̄s ecclesiast. Ego q ad
ipm̄ loq̄rē q si accipere ne loquer dubit tangnay si ad
utilitatē q̄ pfuit ad pfectū dñi. mel aiē el nō edifi
catē. Vero q ad mīdetes pp quos pcē ne ut dicī dñi
tangnay q dō fuere os qui loquēt ligē regnum i Israel
ad cēr iudei. regnauere ebor ap̄los tangnay loq̄rē vrbi
act. i. pp̄as mirabilē. dñi eccie manifestant ab
dicī eccie eius. Ad p̄ q d q sic sup̄ dñi ē ad excellēt
plis p̄ma q at nō tm illi mirē intellū huic sc̄ pa
cipue pharaonis visionē. tm p ad pfectū cognōis spē sup
tur ad nō sm̄ ipleat mēte huic pphie cr̄ tm alīs q
pharaonis nullo ne sc̄ eius ut necessitō. sed ē sic tangnay
trahat ad plura signa. sōm p̄dicta. q̄ veri sic i no
no eccie. sed illis p ad cor. mm. vnus alīs. unū p̄ alī
hē doctus dr tangnay. q poē. t. pphiam revelatōm hr
Ad vndē q p dñi plis hō ordinat ad dñi sed nūcē q
no bñ. q ordinat ad ei. sed tangnay dr aue q illec
loquat tangnay nō ho hoīb. vad intellēm hoīm. vel v
nimdē cor. sed ad intellēm sōi dr. et ad laudē eius
sed p pphiam ordinat ac. et ad dei et ad pximū. vñ est
p̄cipue dñi. Ad m. dō q. tm sic pphia se extendit ad ea
sup̄ dīa cognosc dr. vñ et ex ei p̄fectione q̄ristum
pfectis ꝑ tuit nō pt̄ tm p̄ter p mod hui. sic ipse p mo
dū passionis et dam. sed dñi tangnay se extendit ad
cognōn. q dam p̄cipue. sc. nō immanay et ie nō tm
nat cp̄ecti. tm tuit. et q p̄ter et ꝑ tuit. vñ anu
Ad tm. dō q. mēte nat. p mōnā pt̄ redna ad dñi plis
nāt. et nat tm nat ad intellig et ex. p̄dō q̄ tuit
sermonib⁹ obscuris. pt̄ difficultatē ir. sc. tm sic
tpāl. nocet. q tm et q p̄tuit alīs. pt̄ tuit dum sic
tract. sed illi dñi. v. audiūt de ex. q̄ plis obscu
ritatē. et tuam dilō huic. vñ mēte sermonū. p̄ced
q dñi tangnay ut pt̄ p̄d q̄ alīs dō. vnū. ma
ior eid am. plis q̄ quā cum loquēt tangnay. sc. tuit mē
p̄cet. p̄ pt̄ ant. ipl̄ cedē sermonē dñs tangnay. q̄
ad inceptū dñi tangnay quia ut p̄ cedē sermo
tangnay se extendit de grā gratis dat⁹.

Vnde obstat. est de grā gratis dat⁹.
Q̄ evidētior in sermone de q dō. q̄ ad. m. alīs
dantur p sermo sapie alīs sermo scie et sic ḡ eadem
dno p̄mo una. i. sermōe audiūt alīq grā gratis dat⁹
alīs q̄ grā operat.
Q̄ loquēt in ās i eccie nō debuit alīq grā gratis dat⁹
quia vnde ad id q̄ erat sufficienter. et ḡ in ecclia vnde ad id

est aut verbū p quā aliquis pōt ꝑ sic dicē ut docat ut do
cēre. ut flectere sicut augē dicat. m. vn. de doctr. ꝑ. ij.
aut̄ pertinet ad gratiā sermonis. g. m. ad grās meis. ū
sit grā gratis dat⁹. Ad ōnēm quā ad regnū dei pertinet ḡ
aliq dicit. i. ad cor. m. nō in sermone regnū dei sed virtute
q̄ sermone nō debuit aliq grā gratis dari. Ad illā quā dat
ex natali. q̄ si ex ipsis nāt̄ grā nō dō. sed sine dubio
alīq. ex natali. dicat. i. q̄ ex quib⁹ illis pōt ne aufert de
meo vbi utamur ipse dr̄ quia vbi ebrius ex vō fundentur
tollit. g. m. ad dñi sermōis non sit grā gratis dat⁹.
Ad sicut patet est qđ nō ꝑ tinet ad gratis dat⁹.
Ad sicut patet est qđ nō ꝑ tinet ad gratis dat⁹. Ad
ad dñi sapie ut̄ cōe in se q̄ pertinet
ad dñi sapie ut̄ cōe in se q̄ pertinet ad virtutē fidei q̄
si ꝑ sino sapie et sermo scie q̄ grā gratis dat⁹. Ad tm̄ vnum de
bet pm̄ sermo fidei nō grā gratis dat⁹. Dimōstratum
est q dō. vi. tangnay enūt aut. i. q̄ manifesta in bono hoīe
tm̄ dyne et ꝑ tinet hoīe est ex grā ḡ ē et gratis dat⁹ ꝑ.
mom. Ad qđ q̄ grā gratis date dant ad vtilitatē
ad alios ut sup̄ dñi est cognitō aīe ꝑ ā ad vtilitatē
ad alios ut sup̄ dñi est cognitō aīe ꝑ ā ad vtilitatē
tatē alīus q̄ non pōt ꝑ tinere ad cognitionē
ex q̄ ꝑ. i. nō desit manifesto q̄ nō pertinet ad cognitionē
tatē ꝑ pinder mīo cognitionē non solūm sic ā ne
tangnay ad vtilitatē alīus q̄ non pōt ꝑ tinere ad cognitionē
sit ꝑ efficaciā tangnay ad pertinet ad gratiam ꝑ inde et hoc
ꝑ tuit pm̄o quia ad instruendū intellēm. et sic ad ali
os tangnay ad docendū. Ad ad monendū affectū ut. i. ut
audiat vbi dī. q̄ sic ad ꝑ tinet ad instruendū
alīa quā ad audiendū vbi dei. Vero ad hoc q̄ ꝑ tinet
ad vbi significandū et vero ea ipse q̄ sic ad ꝑ tinet ad audiendū
nē flectere ad q̄ dō. et hoc ad vtilitatē tangnay hoīs. q. diam
mihi. pe autē est ꝑ tinere mīs. vñ gr. dicit sup ezech
pertinet. ut corda audientiū ꝑ tinet ad mores corū ne
doceant mala alīis dicat. Ad p̄ q̄ ad qđ sic manifesto et
cū. q̄ ꝑ. ad. q̄ quidē excellētia in ea q̄ vñ pertinet ad
ꝑ tinet excellentia q̄ pertinet ad gratis dat⁹ q̄ ꝑ ant̄ ea
tion inde. Ad. ad ad ap. vbi loquitur de sermone q
inanes. humane eloquentie abūdat. sc. vñ ꝑ tinet
sic cognitam non ꝑ tinet cognitam tangnay. Ad ꝑ tinet
ce de se pertinet sup̄ ḡ. sed nō ꝑ tinet ad medietatē mea
nū fuit in ꝑ fundum. hūe capie. vñ ex inscriptione
quas ꝑ tinet. Ad. m. dō q̄ sic dñi est grā gratis
dat⁹. aīe ad vtilitatē alīus. vñ q̄ ꝑ tinet ad
vtil. cui grā. q̄ ei ꝑ culpā ipi. tegit vtilitas aīe cog
nitionis nō tinet dirette hāc grām. sed ꝑ tinet
ut ꝑ cie ꝑduxit. nam ꝑ grā gratis facient ad hoc
ꝑ cui nō ꝑ ei ulcer ut ꝑ una cognitā ꝑ q̄ ei tollit. q̄
ꝑduxit. Ad. m. dō q̄ sic dñi. grā sapie ordi
nat ad vtilitatē alīus q̄ a ad fidē sua. ut sic ordinet fir ꝑ
sermone sāc sc. sapie. vñ ange. dic. mm. de cui
q̄ sanc q̄ adm fidē et ꝑ fil. spiritualē et ex hoc ꝑfectū
m. ap̄ sanctum appellant et ie nō oportet ad vnitatem
nem fidei q̄ sufficiēs p̄ne sermonē sāc et sapie
Ad. n. sic. ꝑ. m. dō q̄ grā sapie et sc. ū ꝑtinet
ad ꝑfectionē ad vtilitatē alīus q̄ ꝑtinet ad cognitionē

de eligendo
QQ. CLXVII.

De grā miraculoz

Aliud est q̄ ꝑ unacula fiunt ad q̄ manifestand̄ ad sup̄ne
et sed̄ ꝑ eccl̄ dat̄ signa p̄ ecclesiam suā dū̄ p̄tenta
ꝑ depta. q. ꝑ eul alienā ordinentes. Ad. um. d. q. gñ
tamen sit memorare ecclesiā q. p eam confer hoi alq
būficiū. s. eccl̄ tamen nō p̄ būficiū ad q. ordinat
in omib⁹ unacul. Ad. q. p̄. q. ad q̄ unacula ad
tanē fidē ꝑ duo. p̄ma q̄d ad mal ad fidē q firmand
Sed q. q. cedit q. dr. omnīp̄ cū fides unacule et nō sit
p̄ gratiā fidē nec est gratis sermones ad fidē manifestandā
sed nec ꝑ ead unacula ad fidē q firmand

Hō-nō sit p̄ceptū ad hoc nō ponit unacula fiāt in
unacula. n. ꝑceptū p̄ponit actū debitū est. sed nō ꝑtinet
ad ordinē ad q. ꝑ unacula. sed ad ordinē ad q. ꝑ ea
ordinat. q. ꝑ. ad. dei. ad. ordinat. ad. ea. ut. ad. q. ꝑ. ad. ea. ut. ad. q. ꝑ. ad. ea. ut. ad. q. ꝑ

9

In quibz nos omnipotens deus p sacrum eloquium eruditos actiua inducit et exemplo. Ad hoc ad quod appetendum unusquisq; ex se pronior inuenit sensus q̃ ad aliud magis gratie plet quia ut ita dicam quod expedit et ecclia quod magis mouet et ad uniquq; mouendum ordinis unice et specialiter subiacet ad quod magnanime moliendum sicut planum est inducit ut ipsa consilia quod audiunt et quasi animo non uniq; quod tenuiter et mouens homo ad meliorem et ad id quod agunt eas uniuersi uiri. uniuersi homines ut et id quod magnanime deliberent et non magis precipue et ipsi pacem inuicem diligant quo ad unitatem ecclie quod quidem homines pertinent ad exemplia inducenda. Vtilius igitur actionibz inducit est quod unus homo pro pacem et exemplia. Ad primum dicendum quod pax est uinculum caritatis quia per eam homines uniuntur ad inuicem in unitate ecclie. Vnde cum exemplia inducant ad pacem ex hoc ipso inducunt ad caritatem et ad unitatem ecclie. Ad secundum dicendum quod exemplia non inducit ad pacem quasi finem sed quasi quoddam medium quod pertinet ad finem. Ad tertium dicendum quod exemplia inducit ad pacem per modum cuiusdam persuasionis. Persuasio autem non est de necessitate uoluntatis sed de libertate arbitrii. Et ideo exemplia non inducit necessitatem ad pacem. Ad quartum dicendum quod exemplia inducit ad pacem per modum cuiusdam persuasionis. Persuasio autem non est de necessitate uoluntatis sed de libertate arbitrii. Et ideo exemplia non inducit necessitatem ad pacem.

Ad primum ergo sic proceditur. Videtur quod non sufficienter inducit pactum et exemplia. Exemplia enim inducit ad id quod est magis necessarium ad salutem. Sed non est magis necessarium ad salutem quod homines pacem habeant quam quod habeant caritatem. Ergo exemplia non inducit pactum et exemplia magis quam caritatem. Praeterea. Sicut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, pax est tranquillitas ordinis. Sed ordo est quo superiora inferioribus imperant. Ergo pax consistit in hoc quod superiores imperent et inferiores obedient. Sed exemplia non inducit ad hoc. Ergo non sufficienter inducit pactum et exemplia. Praeterea. Sicut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, pax est tranquillitas ordinis. Sed ordo est quo superiora inferioribus imperant. Ergo pax consistit in hoc quod superiores imperent et inferiores obedient. Sed exemplia non inducit ad hoc. Ergo non sufficienter inducit pactum et exemplia.

Sed contra est quod dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, pax est tranquillitas ordinis. Sed ordo est quo superiora inferioribus imperant. Ergo pax consistit in hoc quod superiores imperent et inferiores obedient. Sed exemplia non inducit ad hoc. Ergo non sufficienter inducit pactum et exemplia.

Respondeo dicendum quod exemplia inducit ad pactum et exemplia. Pactum enim est quoddam medium quod pertinet ad finem. Sed finis est magis necessarius quam medium. Ergo exemplia inducit ad pactum et exemplia magis quam ad pactum et exemplia. Praeterea. Sicut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, pax est tranquillitas ordinis. Sed ordo est quo superiora inferioribus imperant. Ergo pax consistit in hoc quod superiores imperent et inferiores obedient. Sed exemplia non inducit ad hoc. Ergo non sufficienter inducit pactum et exemplia.

Ad primum ergo dicendum quod exemplia inducit ad pactum et exemplia. Pactum enim est quoddam medium quod pertinet ad finem. Sed finis est magis necessarius quam medium. Ergo exemplia inducit ad pactum et exemplia magis quam ad pactum et exemplia. Praeterea. Sicut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, pax est tranquillitas ordinis. Sed ordo est quo superiora inferioribus imperant. Ergo pax consistit in hoc quod superiores imperent et inferiores obedient. Sed exemplia non inducit ad hoc. Ergo non sufficienter inducit pactum et exemplia.

Ad secundum ergo dicendum quod exemplia inducit ad pactum et exemplia. Pactum enim est quoddam medium quod pertinet ad finem. Sed finis est magis necessarius quam medium. Ergo exemplia inducit ad pactum et exemplia magis quam ad pactum et exemplia. Praeterea. Sicut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, pax est tranquillitas ordinis. Sed ordo est quo superiora inferioribus imperant. Ergo pax consistit in hoc quod superiores imperent et inferiores obedient. Sed exemplia non inducit ad hoc. Ergo non sufficienter inducit pactum et exemplia.

Ad tertium ergo dicendum quod exemplia inducit ad pactum et exemplia. Pactum enim est quoddam medium quod pertinet ad finem. Sed finis est magis necessarius quam medium. Ergo exemplia inducit ad pactum et exemplia magis quam ad pactum et exemplia. Praeterea. Sicut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, pax est tranquillitas ordinis. Sed ordo est quo superiora inferioribus imperant. Ergo pax consistit in hoc quod superiores imperent et inferiores obedient. Sed exemplia non inducit ad hoc. Ergo non sufficienter inducit pactum et exemplia.

Ad quartum ergo dicendum quod exemplia inducit ad pactum et exemplia. Pactum enim est quoddam medium quod pertinet ad finem. Sed finis est magis necessarius quam medium. Ergo exemplia inducit ad pactum et exemplia magis quam ad pactum et exemplia. Praeterea. Sicut dicit Augustinus in libro de ciuitate dei, pax est tranquillitas ordinis. Sed ordo est quo superiora inferioribus imperant. Ergo pax consistit in hoc quod superiores imperent et inferiores obedient. Sed exemplia non inducit ad hoc. Ergo non sufficienter inducit pactum et exemplia.

Uo⁹ beat⁹ sit ꝑ̃ce cē ca·ane suū fidē
Vrī· p̄cam suū collandi·
Vrī· inducere ad fidē in suū recipiendā
O·xlj· de malis opatis fidi ꝙ ad apostasiā
Vrī· a postā ad infidelitē ꝑtinet
Vrī· ꝑ̄ apostatā a fide sibi ac ceteris ad cui⁹ p̄fidiā
O·xlij· de malis opatis oīm fidē ꝙ ad blasphemiā ꝑtinē
Vrī· blasphē apparet oīm fidi
Vrī· blasphema sancti sit ꝑ̃ma
Vrī· blasphema ꝙ sit maxim⁹ pecc⁹
Vrī· blasphemia sit in damp̄nos·
O·xliij· de blasphemia in ꝑ̃m q̄ est in ꝑ̃m sanc⁹
Vrī· blasphē in ꝑ̃m in sp̄m scm̄ fiend⁹ qd ꝑ̃ma ex se
tm̄ malicia·
De pēis in ꝑ̃m· Vrī· sit irremissibile
Vrī· aliq⁹ possit ꝑ̃ma in ꝑ̃m scm̄ a p̄nal⁹ eē q̄ alia pēa
O·xliij· de malis opatis dno malleol⁹ f· de eadē
re nihil est de hebetudine sensus·
Vrī· certum nihil sit p̄cm
Vrī· hebetudo sensus sit aliud p̄cm a carne mortis
Vrī· hec vita a p̄ma carnalibus quanū
O·xlv· de p̄ceptis ꝑtinēb⁹ ad p̄dēm fidē et ad dnam
fidē et intellectū
Vrī· in veteri lege fuerūt p̄cepta ceremonialia ad sanctū t ecclesiā
O·xlvj· de spe q̄ ad ꝑ̃m spem·
Vrī· spes sit virt⁹
Vrī· obiū cui⁹ sit virtus eadē
Vrī· q̄ nō possit quis habere virtutē alteri⁹ ꝑ̄ virtutē spei
Vrī· nō quis habere possit quare virtutē spei
Vrī· spes sit virt⁹ theologica
De distinctione eius ad aliā virt⁹ theologicā
Vrī· spes p̄cedat fidē
Vrī· sit pluries eadē
O·xlviij· de spe q̄ ad ipm cui⁹
Vrī· spes sit in nominante sē in filio
Vrī· spes sit in bis
Vrī· spes sit in dampnis
Vrī· spes in viatoribz habeat certitudinē
O·xlix· de dono timoris q· pertinet spei·
Vrī· deus debeat timi
Vrī· timor pene diuidat⁹ filialē in mancip̄ilē t mundanū
Vrī· timor mundan⁹ sit p̄ma⁹ timor malus
Vrī· non sit malus sit bonus
Vrī· sit id in eba cum filiali·
Vrī· adueniente timore casti⁹ non sit
Vrī· timor mundan⁹ sit id ex filiali·
Vrī· timor sit bonus sapie
Vrī· nō sit dnī spe·
Vrī· esse absente timore
Vrī· manere in ꝑ̃a·
Quid habeat se in beatitudine et fructib⁹
O·l· de spe q̄ ad vias opa ex ea de pcedūt
Vrī· desperatio sit ꝑ̃m
Vrī· desperatio possit cē sine infidelitate
Vrī· sit magnum ꝑ̃m
Vrī· ouare ex accidia·
O·li· de ꝑ̃sumptione et obiō mutuo ꝑ̃sumptionis
Vrī· ꝑ̃sumptio sit ꝑ̃m
Vrī· ꝑ̃sumptio oppon⁹ spei·
Vrī· amicic⁹ gr̄am etia
O·lij· de ꝑcepti ꝑtinēb⁹ ad spē et ad dnā p̄dēm
Vrī· fuit aliud aliq⁹ ꝑceptū ꝑtin⁹ ad spē
Vrī· fuit aliud aliq⁹ ꝑceptum ꝑtin⁹ ad timorē
O·liij· de ipō caritatis f· se·
Vrī· caritas sit amicicia·
Vrī· sit ad deū in via
Vrī· sit in⁹ spāl
Vrī· sit vna ꝑ
Vrī· sit mai⁹ virtū
Vrī· sine ea possint cē alie v· v·
Vrī· sit forma virtutū·
O·liij· de caritate in obiēne ad ꝑ̃m·
Vrī· caritas sit in nolumente sibi malo
Vrī· amici amicis in hoc et arcta ꝑcedentib⁹ f· q· fidelē
Vrī· infundat⁹ deus caritatē in nob⁹
Vrī· augeat⁹ in hijs in ꝑ̃m
Vrī· augeat⁹ paulatim·
Vrī· angeli actu augeant⁹
Vrī· augeat⁹ in infinitū
Vrī· caritas vie possit cē ꝑfecta
Vrī· dei⁹ dilectiones tres quasd⁹ virtutes in⁹ t· viatores ꝑfectas t ꝑfectā
Vrī· caritas simul hijs possit augeri
Vrī· caritas possit diminui
Vrī· amor⁹ p̄ma actū ꝑ̃ma mēti
O·lv· de caritate q⁹ ad ei obiū q· f· sit ea dilectio
Vrī· deus sit ex caritate dilectio ut ꝑ̃ma
Vrī· amicus sit ex caritate dilectio
Vrī· amare inimicos sit ex caritate dilectio
Vrī· dilectio caritatis possit se ipm diligere
Vrī· possit caritate diligere ea ꝑ̃ma
Vrī· puniri sit ex caritate dilectio
Vrī· sit ea signa amicicie exhibenda·
Vrī· angeli sint ex caritate diligendi· Vrī· demones
Vrī· dam⁹ eminere in· ex caritate dilectionē ad ea
ꝑma et nos ꝑa
O·lvj· de caritate q⁹ ad ordinē dilectionū
Vrī· sit ordo in caritate
Vrī· ho debeat dm̄ diligi ꝑ̃ma q· ꝑma et ꝑ̃ma q· ea ꝑ̃.
Vrī· sit ꝑma q· ꝑma
Vrī· deberet ho ꝑma diligi ꝑma q· ea ꝑma
Vrī· ꝑma vna q· ꝑma et alia·
Vrī· ꝑ̃ma meliora q· nō mag⁹ amicti
Vrī· mag⁹ amicti sint aut⁹ assumpti q· alia nō assumpta
Vrī· mag⁹ filii q· ꝑ̃es
Vrī· mag⁹ pares q· matres·
Vrī· vxor ꝑma q· ꝑ̃es et ꝑma·
Vrī· mag⁹ benefactor⁹ q· benefactū
Vrī· ordo caritatis mancat in ꝑ̃a

Vrē stuteras sic filia luy
Q Cō · xlvii · de pdēn sed se.
Vrē prudū sic in vtlū ul' i uē
Vrē ll'ē in uē sic pdca · nū ut' in cyrularia
Vrē sic cognoscend singulariū
Vrē sic vtut
Vrē sic vē'ūt'
Vrē p stetuat fuē vtl' meab'
Vrē stetuat medui in eis
Vrē papē sic arc'pus ei
Vrē tolleraūd uel vtalū pauear ad p̄ēnaā
Vrē p̄ dēn de gredūt ad tegui mīstrand
Vrī p̄ dēn q̄ ett p̄ bonū pl sic ead sē cum ea·
Cuē se extendt ad veritū cōmune
Vrē p̄ dēn sic mlēnt an tolū in p̄nc'
Vrē Jurcias Ju mat'
Vrā Jurcias Ju omīb' lons
Vrē in sic neb' aū·
Vrē pauū · pobligatō; p̄dcf
Q Cō · xlvm · de prudēn q̄ ad pres suas i griah ē sē pcc
de pcib' cui · q · uregatib' ei
de pulē libertat ipūr
de gnib' pōlib'
Q Cō · xlix · de stuten p̄dēna cpūb' q · uregatib'
de uenō vrē sic pl pdēn
de tolleraūa ure sic pl prudēn
vrē tō sic ps pdēn
Vrē p vdenaa sic ps prudēn
Vrē ēmptō sic ps pdēn
Vrē auū sic ps pdēn
Q Cō · l · de qrelis p̄dēn q̄ stet ad multūdinē
Vrē tque p̄stetuā delcato pl sic pdēn
Vrē pōlicat · sic pl pdēn
Vrē p̄uocūnat · Vrē multūnē
Q Cō · li · de p̄dēn q̄ as vtutes ei ad uēctas q̄ st' q · pcc p̄dēn
Vrē cuculutia sic vē'
Vrē sup sēāl' vē' a tam dilūcta
Vrē sīncell sic sēāl' vē'
Vrē ynomīn · sic sēāl' vē'
Q Cō · lii · de dono · ossiū q · vīdeat p̄dēn
Vrē ossiū debeat poni ine vīs · dona · spēsā
Vrē denū ossiū vīdeat vna p̄dēn
Vrē denū ossiū manēat in p̄ā
Vrē quia vtendo q̄ d' l' vī uīs inordo vīdeat dono ossiū
Q Cō · liii · de vtis oppōnis p̄dēn et p̄ dēn p̄dēn
Vrē Jurē p̄dēn sic p̄cēn
Vrē sic sēāle p̄cēn
Vrē p̄ cipiatō cui reuūtat sic p̄cēn sic p̄dēn p̄cēn
Vrē i p̄dēn sic i ēmaā sic vicū sic Jurē p̄dēn p̄cēn
Vrē hī viag · euūt' et lima lut'
Q Cō · liiii · de negl̄ia
Vrē negl̄ia sic p̄cēn sēāle
Vrē negl̄ia oppōnat p̄udēn Vē negl̄ia sic ut mei
Q Cō · lv · de vtis oppōnt p̄dēn q̄ hūr sūt nē p̄dēn
Vrē p̄dēn cannt sic p̄cēn

Vrē sic p̄cēn uo'le
Vrē alnaa sic p̄cēn sēāle
Vrē dolū sic p̄cēn ad alnaā p̄nē
Vrē fiant ad alnaā p̄nend
Vrē solūtūde compānū ir' sic hend·
Vrē sic hend q · al' sic tollend in fumū
Vrē p̄dēn uaa enaūe et auenaa·
Q Cō · lvi · de p̄cept p̄nēdis ad p̄dēnaā
Vrē de p̄dēn fuit dūd alīq · p̄ cep' Jnē p̄cep' dēn
Vrē Ju neū tegē finit d' ure p̄nci p̄cep' p̄hibīa
de vsus oppōnis p̄dēn
Q Cō · lvii · de mīstē et p̄ de nunc
Vrē nul sic obūn mīstē
Vrē Jeiū dūdar' in mg ūle et p̄stenū
Vrē ms grenale sic ms ūle
Vrē ut dūtenū et ms pūi debeat alīqm
Q Cō · lviii · de mīstā quod sic
Vrē mīstā q̄ sic vē'
Vrē sic Ju volūtē sic m sēo·
Vrē sic vlens gnāl'
Vrē sed ad ēt gnāl' vē' sic id m ceū d oīb' uē
Vrē sic alīq mīstā p̄uēnt
Vrē mīstā p̄uēnt hēat p̄dm nūm
Vrē sic et pallones ut' et epones nū
Vrē medū Jurē sic medui ne·
Vrē actus mīstē sic actē vnūq q̄ sūt
Vrē Jurā sic p̄cipua ure actus p̄mes
Q Cō · lix · de Jurā · Vrē i mīstā sic q̄le uenī
Vrē in mīstā agēd sic p̄cēn Jurā
Vrē al' posse i Jurē pau volent
Vrē Jurā q̄libēt sic p̄cēn uo'le
Q Cō · lx · de judeis
Vrā judeī sic act' mīstē
Vrē sic uenū mdeare
Vrā mdeand sic p̄ sup̄nōs
Vrē dubia sunt in mesnē p̄cē i cēp da
Vrē Jurisdī sic sup̄ p̄ cēp' sēpat p̄sēd
Vrē Judeū p̄ ulūp̄nōs p̄dēn
Q Cō · lxi · de p̄ndis mīstē p̄ cōmunīē tolbūnē
Vrē dissūbūā p̄cōmunīā sic dne sēr
Vrē act' uīde mdēā cōpias
Vrē sic cay burfornū nul' mūtip' in
Vrē act' alīq cay q̄ cēp' mīstī sīrd q̄ pallū
Q Cō · lxii · de restauē q̄ ē act' cōmunīē mīstē
Vrē restū sic act' cōmunīē mīstē
Vrē sic ad salūm oē ablatū restauū
Vrē cpreat restūm mūtiplicatū ille·
Vrē cpreat restūm ille q · q̄ nō accep
Vrē cpreat restūm et q̄d accep accepti
Vrē cpreat restauē eū q̄ accep' Vrē alīq alund
Vrē sic statū reducend
Q Cō · lxiii · de accepted p̄ q̄ cp̄ō mīstē dalbū
Vrē p̄ bona p̄ accep' sic p̄cēn
Vrē heat locū ēdificādē sp̄ūū

Vr̄ licear locum in pribis vnc vnoñ.
Vr̄ licear locum in mdiar
Q. lxxm. de homagio q̄ quod nsr̄ ne cmūen q̄
Vr̄ occide burga alia ꝑ clamas sic me pr̄ñ.
Vr̄ occidē ꝓdiem sic lucū
Vr̄ hoc licear ꝑmare ꝑdne ut ꝙ pbliē.
Vr̄ hoc licear chēo Vr̄ licear alic̄ occidē se ꝓñ
Vr̄ licear alicm occidē hoiem mihi
Vr̄ licear alicm occidē hoiem sc̄ꝑñ defendō
Vr̄ homadū cñale sic pr̄ñ me le
Q. lxvi. de iumt in ꝑdonā ꝑnū omissis
Vr̄ mutilare alīq̄ libro in aliquo cūm sic lucū
Vr̄ licear pendi vel blare hinc exduc ōnes
Vr̄ licear alicm mardare omittat
Vr̄ agnec pñ ꝙ ꝙ ad pdē ꝑmē mfirme ip̄ cane
Q. lxvii. de fine ꝙ nsr̄ necessitā ꝓuō i rebꝫ.
Vr̄ posso cēo sic hoi il
Vr̄ luerñ sic q. al rem aliqñ possidear q̄rendum.
Vr̄ furū sic occulte acceptō rei alicne
Vr̄ mayma sic pr̄ñ sc̄ differēa furto
Vr̄ oue furū sic pr̄ñ
Vr̄ furū sic pr̄ñ me le
Vr̄ licear furari in cūre
Vr̄ omic mayma sic pr̄ñ me le
Vr̄ mayma sic genit pr̄ñ qñ furau
Q. lxix. de milā indeis mdicendo
Vr̄ al possis milē indicare cū q̄ nō ꝙ libet
Vr̄ licear iudea suam fide ꝑ vsuras q̄ nouit ꝑ ea q̄s
Appunit
Vr̄ mdcr possit alīq̄ in iste indicare accām
Vr̄ licere possit ꝓnam relaxare
Q. lxx. de his q̄ pñt ad iuste accām
Vr̄ hō accusare teneat
Vr̄ accusatō sua dā sic in scpīs
Vr̄ accusatō sic maōsa.
Qualī male accusatus sint puniendi
Q. lxxi. de iniustā ofpre q̄ ei sen accām i sua defēcōe
Vr̄ pcēr al iustā iudicādo vsurar p q̄ q̄ primer
Vr̄ licea alian calumpn meā se defendere
Vr̄ licear indeus ch̄ianū appellando
Vr̄ licear ch̄ianū alīc̄ duplico p molestiā se defendē si
aliē fecerit
Q. lxxii. de iniustā ofpre restit in restituendo
Vr̄ hō teneat ad testimoniū ꝓbandū
Vr̄ duoꝝ vl' vni testimoniū sufficiat
Vr̄ aliē testiū repellat atq̄ exculpet.
Vr̄ plurē plus testimoniū sic pr̄ñ me le
Q. lxxiii. de iniustā q̄ sic iudicio q̄ ofpre advocata
cā ad uocāt pcēr iustā cām defendē
Vr̄ pcēr pecuniam accipiendo p̄ suo pcēdmō
Vr̄ advocat teneat ꝑare pcēr cām pecuniā i ea pecuniā
Vr̄ al debeat aiei ab officio advocati.
Q. lxxiii. de crumelia vbor q̄ sit ꝙ judicū
q̄ sit crumelia.
Vr̄ cūl crumelia sit pr̄ñ me le
Vr̄ qñt̄ crumelios rebꝫ
sit ongne crumelie

Q. lxxiv. de demetiēne
Quand sit demetō
Vr̄ demetē sic pr̄ñ me le
de ꝙrōne cms ad alia pr̄ñ
Vr̄ pcēr aliquis audiendo demetō;
Q. lxxv. de simōne
Vr̄ simō sic pr̄ñ disturbū a demetōe · Quo ꝙrāt
Q. lxxvi. de denelone
Vr̄ denelie sic pr̄ñ spēle dismembū ab aliq̄ pr̄ñ amb; pbra
normāñ, primo inferat
Vr̄ denelo sic pr̄ñ me le
Q. lxxvii. de maledōne
Vr̄ licere quis possit maledicē hoi
Vr̄ possit licere qui maledicē subnigati cuare
Vr̄ maledicō sic pr̄ñ me le
de ꝙrōne cms ad alia pr̄ñ
Q. lxxviii. de fraude q̄ mercis̄ simpt̄ vendrōt
Vr̄ licear aliq̄ vendē plus cūm valeat
Vr̄ vendit̄ vedat singlis de aliquo ꝑ defectū rei vendite
Vr̄ vendit̄ teneat vltra rei vendite
Vr̄ licear negociande ad vendē plus q̄ sic empt̄
Q. lxxix. de usura.
Vr̄ sic pr̄ñ accipe usurā q̄ pēnā ꝑ mutuo
Vr̄ licear ꝑ ego q̄ q̄ pmadmodū accipe
Vr̄ al teneat id quod de pecunia usuraria multo plo vendit
Vr̄ licear mutuo accipe pecuniam ub̄ usura
Q. lxxx. de duab; ꝓbꝫ q. unegle mistie s. duelle
de delicate animalo
Vr̄ duo pdā sic ꝓpōs iniste
Vr̄ cōfessio sic ꝓpōe pr̄ñ
de ꝙrōne cōfessionis ad ob missionē
Q. lxxxi. de ꝓbꝫ ꝓbatꝫ institie q̄ de iniq̄ accusat
Vr̄ pcēr iuste amictum
Q. lxxxii. de singul' ꝓbꝫ institie animor cēp
de religione sed se.
Vr̄ religio ostitut cū modine ad dñi
Vr̄ religio sic ūt
Vr̄ religio sic ꝓpōt' ꝓpōna
Vr̄ religio sic ꝓpōt' ꝓpōs
Vr̄ religio sic ꝓpōs ch̄os
Vr̄ religio sic ꝓfenda ꝓbꝫ modꝫ
Vr̄ religio hoar cēonias acte
Vr̄ religio sic ꝺ sc̄ianā
Q. de theologiā; actibꝫ religionis cēp de denōne
Vr̄ deuō sic ꝓpōt' ꝓnis actus
Vr̄ deuō sic actus religionis
Vr̄ exemplō sen meditatō sic cā deuōnis
Vr̄ lectio sic cā deuōnis effā
Q. lxxxiii. de oione
Vr̄ oiō sic actꝰ aptꝰ ꝺnis ul' cōmode
Vr̄ q̄ sic oiare
Vr̄ oiō sit actꝰ religionis
Vr̄ solus deus sit oiand
Vr̄ oiōne sic ad deū ate ꝓcedē
Vr̄ oiando debeam uerbꝫ ulā ꝓferē
Vr̄ ꝓ alīs oiare debeam
Vr̄ debeamus oiare ꝓ ānabus

De vñ pñcõibz oiõus dñice
Vñ ouñe sñ ppñ rõnat ẽcame
Vñ ñ ñ pñã ecclie pio nob
Vñ ecd debeat ẽ vocal
Vñ attencõ habatur qd oiõn
Vñ ecd debeat ẽ diuña
Vñ ecd sñ effigiat ad impñã qd ppat
Vñ ecd sñ nũcupã de sñctis ecclie
Q. xxxvn. de debitis q̃cuiq; laice q̃ ad eccl̃m p̃q̃ ac̃ci ñi
ad dam vendãt ẽmẽt
Vñ adeõ sñ artus lancie
Vñ adeõ mysteꝛ altꝛi q̃ncum ad vñ mediu
Vñ ad eõ venias dñmatꝛ loca
Q. xxxviii. de actibz laice aucte ẽ debz q̃cuiq; de ofᵗ ec
ꝑuad de sanctis
Vñ offeꝛe sanctis sic de legᵉ ñ
Vñ deꝰ deo sñ sanctis offeꝛ
Vñ offeꝛe deo salutꝛ sñ q̃d ac̃ deꝰ
Vñ ep̃s teneat̃ ad sanctis offeꝛ
Q. xxxix. de oblocutꝛ
Vñ cui⁹ oblocut̃ sit de nat̃ꝛ ꝑcepti
Quibz oblõnes debeant
De quibz vñ oblõnes ẽ debeant
Vñ laicis de natiuit̃ tenent̃ ad oblõnes ꝑ nũciaꝛ
Q. xl. de decimis
Vñ laicis tenent̃ ad soluendas decimas
de nat̃ꝛe ꝑcepti
Vñ hoc tenent̃ de omnibz rebz decimas dare
Vñ decime dari debeant solum ecclie
Vñ omnes laicis tenent̃ ad decimas
Q. xli. de loco p q̃ q̃ cultui laice ad de ꝑtinent
Quand sñ venit - Q̃ cadat sb voto
Vñ omne votum obligat ad sua obsuanc̃
Vñ appꝛobat ꝺ vote ꝺ ad q̃ sit vtile
Vñ votũ sit ꝺ ac̃ laice ut religiosꝰ
Vñ sit vtile mitꝛi q̃ sine ꝺ voto q̃ sit voto
de ꝓfectꝰ vñ ꝓ q̃ c. ad impugnaꝝ
Vñ vti an sint ꝺ pot̃ ad aliꝰ possint vocꝫ
Vñ pñ possint voto obligari ad religionis ingꝛssũ
Vñ vtũ sit omnino ut dispensabile
Vñ in ꝓfectꝰ voto omnino possit dispensari
Vñ regulꝫ indispensabiliꝰ voti sexus q̃uebas
Q. xlii. de iuramento p q̃ assumit̃ mandatũ ad vtile ofᵗmãd
Quand sñ iuramẽt
Vñ iuramẽti sit vsus
Vñ missa iudica ẽ vtile sine cruce in manu
Vñ iurare sit ac̃ laice
Vñ iurãe sit aq̃ ꝺ ex fidei ꝺcẽ vtile ẽ bonũ
Vñ vocat iuare ꝑ creatã
Vñ iuramentum sit obligatoꝝ
Vñ sit mater obligꝫ nec ut iuramẽ
Vñ in iuramẽto possit dispensari aut̃ ex eo vocat mutare
Q. xliii. de admutatione p q̃ sine ꝺmõ non ad aliꝰ ꝺcedit
Vñ vocat admutare hoiã
Vñ vocat admutare demones
Vñ vocat admutare animalꝫ ẽmas

Q. xliv. de landed̃
Vñ deꝰ sit ac̃ landand
Vñ in landib⁹ dei sit cum adyleas
Q. xlv. de sñctimõe q̃ ne oppon̄ religioni
Vñ sñctimõ sit vtile religioni opposit
Vñ sñctimõ vtat ꝓmꝰ qui sñctꝰ
Q. xlvi. de de sñctꝰ sñctimõib⁹ q̃q̃ religion
Vñ sñctimõ sit vtile religioni opponat̃ ꝑ q̃ ad
mdũ ẽt vñ dei vt.
Vñ in cultu dei nil ꝓsit ac̃ q̃ ꝓcedit ex.
Vñ ꝑsit ac̃ animꝰ sup ꝓmum.
Q. xlvii. de ydolatꝛa
Vñ ydolatꝛa sit q̃s sñctimõis
Vñ ydolatꝛa sit ꝓm
Vñ sit ꝓmum ꝺ ydolatꝛe sit ꝓm
Vñ ydolatꝛe sit ꝓm nisi
Q. xlviii. de diuinatiõibz
Vñ diuinatio sit ꝓm
Vñ sit q̃s sñctimõis
De quibz diuinatiõis
Vñ diuinatio q̃ sit p demones sit vtile.
Vñ diuinatio q̃ sit p ac̃ sit vtile
Vñ diuinatio q̃ fiunt p genus creaturꝫ vt obsuanc̃ sit laice
Vñ diuinatio q̃ fiunt p demones sit vtile
Q. xlix. de sñctimõibz obsuanciꝫ
Vñ vñ obsuanciꝫ puta aure ad sacꝝ ac̃ q̃ sit vtile
Vñ vna obsuanciꝫ ad introitꝫ tẽpꝫ q̃ ad ecclam ingꝛssꝰ sit vtile
Vñ vna obsuanciꝫ ad ꝓcessꝫ ad q̃ fecundat̃ ꝑsonam sit vtile
Vñ vna e sñctimõibz sacrꝫ obsuꝫ ad actꝫ sit vtile
Q. l. de tempꝛantiꝫ q̃ de tempꝛantiꝫ ẽ q̃ sibi dicꝫ ꝺ tẽpꝛãt
Vñ tempꝛantia dei sit ꝓm
Qualiter tẽpꝛantia ꝺ religiõi
Vñ tempꝛantia dei sit genꝰ ꝓmi q̃m sñctimõ
Q. li. de ꝓmio
Vñ finis ꝓmiat̃ ad ꝓmiũ
Vñ ꝓmiũ sit ꝓm
Vñ ꝓmiũ sit ꝓm nisi
Vñ ꝓmia ille cui iungit̃ imaginꝫ ꝓmio
Vñ ꝓmia ille.
Q. lii. de sacꝝlegio
Vñ sit ꝓm sacꝝlegium de quibz sacꝝlegia
de pena sacꝝlegii
Q. liii. de ꝑiuꝛio
Vñ iurare ꝑiuꝛare
Vñ iurare ꝑiuꝛare ꝑcuniaꝝ accipe
Vñ iurare accipe ꝑcuniam ꝑ quã vñ ꝑiuꝛ
Vñ iurare vtrũ ea q̃ iurat quia vñ iuramẽ
Vñ solum mutꝫ a manu sacrat sñmoniaci aut ꝑiuꝛ
a lingua ut ex eorũ
ex pena sñmoniã
Q. liv. de ꝓcessu - Ad anal ꝓcessꝰ exercit
Q̃ ꝑ ꝓcessꝰ q̃q̃ vñ ꝓcedat
Vñ ꝓcessꝰ sit q̃d vtile
Vñ religiosi exercẽtes sit ꝓcessꝰ
Q. lv. de obsonio
Vñ obsuanciꝫ sit q̃d vtile ad vitꝫ datum
Q. lvi. de obsuanciꝫ - Vñ obsuanciꝫ sit finis ꝑ ꝓcessꝰ

Que sunt formandum ꝑtes

Q̄ō · cxxx · de pub⁹ formandum in ꝑticu

Q ere ꝑmo de magnanimitate

vel magnanimitas sic cū honestate.

vel sic cū magnificentia.

vel sic vbi

vel sic quāl' vbi

vel sic ꝑt formandum

Quō se habet ad fiduciam

Quō se habet ad temperantiā

Quō se habet ad bona fortunæ

Q̄ō · cxxxi · de ꝑsumptione q̄ opponit magnāi ꝑ excessū

Q vel ꝑsumptio sic ꝑsumptuosus

vel opponitur magnificentiæ ꝑ excessum.

Q̄ō · cxxxii · de ꝓsumptione q̄ opponit magnāi ꝑ defectū

Q sum vanum opponitur

Q̄ō · cxxxiii · de magnificentia.

Q vel magnificus sic dē

vel sic quāl' qualis

Quis sit ille cius

vel sic ꝑs formandum

Q̄ō · cxxxiv · de vitio oppositi magnificentiæ

Q vel pusillificentia sic vitium

vel pusillificentiæ qui vitium opponitur

Q̄ō · cxxxv · de pusillanimitate

vel pusillanimis sic vir

vel pusillanimitas virtutis

vel pusillanimis ille qui

vel sic ꝑt formandum

vel obstans ꝑtinet ad formidinē ꝑtinentia

vel indigetur annexa quæ

Q̄ō · cxxxvi · de vitio oppositi ꝑtinenti

vel mollities opponitur ꝑtinentiæ

Q̄ō · cxxxvii · de duobus de quibus formandi

Q vel fortitudo sic dentis fortitudo

vel quia virtus · f · vis q̄ etiam · f · sua · ꝑ hoc dicitur deus

Q̄ō · cxl · de ꝑceptis formandum

Q de ꝑcepto quāl formandum

de ꝑcepto primum est

Q̄ō · cxli · de temperantia

Q vel temperantia sic vir

vel sic virtus quāl'

vel sic de illis de temperatis & delectationes

vel sic de illis de delectationes tactus

vel sic de illis de delectationes quibus magis & ꝑtes videntur

est tactus quidā

de sic ꝑ temperantiam

vel sic virtus circumstat' ꝑ pna'

vel sic penultima virtutis

Q̄ō · cxlii · de insensibilitate opponit temperantiæ

vel insensibilis sic vitium

vel temperantia sic vitii ꝑticulē

vel temperantiæ sic vitii q̄ intemperantia

vel vitiū temperantiæ sic magnæ quibusdā

Q̄ō · cxliii · de ꝑtibus temperantiæ magnāi

Q vel denis assignentur ꝑtes temperantiæ

Q̄ō · cxliv · de verecundia · q̄ ꝑt temperantiæ ingerit

Q vel verecundia sic virtus

de quo sic verecundia.

a quibus sic verecundes

Quod sic verecundi

Q̄ō · cxlv · de honestate q̄ ꝑt integrāl temperantiæ

Q sub honestum se habet ad virtutē

Quō se habet ad decorum.

Quō se habet ad vitale & delectabile

vel honestum sic temperantiæ pars

Q̄ō · cxlvi · de abstinentia q̄ ꝑt continentia temperantiæ

Q vel abstinentia sic virtus

vel sic dē quāl'

Q̄ō · cxlvii · de ieiunio q̄ est abstinentiæ actus

Q vel ieiunium sic actus virtutis

vel ieiunium sic actus abstinentiæ

vel ieiunium cadit sub ꝑcepto.

vel aliqua excusantur ab obseruantia hui'

de tempore ieiunii vel denis assignatis

vel tenuis comedit ratione ad ieiunium

vel nova nouæ denis expressis ieiuniam by ad comedi

vel denis phibentur aliquam celebrant ieiuniam by

Q̄ō · cxlviii · de gula q̄ opponitur ieiunio

Q vel gula sic vitium

vel sic vitium moris

vel sic virtutis gratiæ

vel quis gule denis assignentur

vel sic vicium capitale

vel denis assignentur gule quinque filie

Q̄ō · cxlix · de sobrietate q̄ est quidā de ꝑtibus

Q quid sic sobrietas

vel sic quāl' vel

vel vitium sic vitii

Quibus opponitur sobrietas

Q̄ō · cl · de de abstinentia q̄ opponitur sobrietati

Q vel ebrietas sic vitium

vel sic vitium moris

vel sic grauissimum vitium vel crudus q vitium

Q̄ō · cli · de castitate q̄ ꝑt abstinentiæ ꝓpria

Q vel castitas sic vir

vel sic vir vbi quāl'

vel sic vbi distincta ab virtute

Quō se habet ad pudicitiam.

Q̄ō · clii · de ꝓpriitate q̄ ꝑt castitatis

Q magis dicitur ꝓprietas.

vel sic ligatus vel sic vbi

vel sic quasi circa marcida

vel sic virtutum

Liber Capli Sancti Marie de Burgh

Liber Capi Sancti Maria Ju Burghach

714.

Handschr.
714
fol.

Inches
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black